

Ἱστορίαι

Θουκυδίδης

—

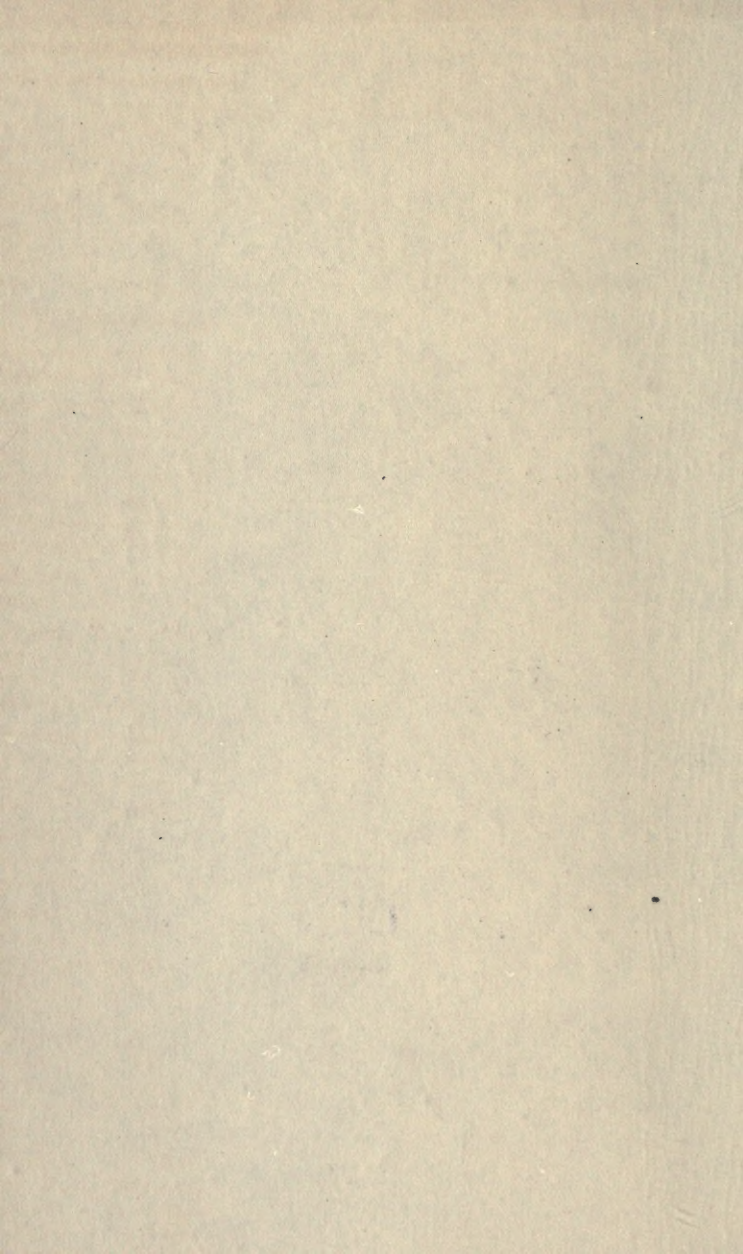

THUCYDIDIS

HISTORIAE

LIBRI I—IV

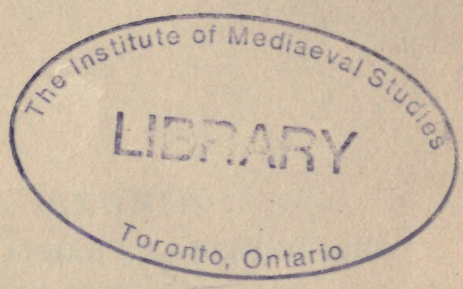
Gift

Mary Esther Taseley
Loretto Abbey College

Loretto College Library

ATI Classics
I 1937
III 1939
IV 1940

Library has Teubner not Oxford.

SCRIPTORUM CLASSICORUM
BIBLIOTHECA OXONIENSIS

OXONII
E TYPOGRAPHEO CLARENDONIANO
LONDINI ET NOVI EBORACI
APUD HUMPHREDUM MILFORD

THUCYDIDIS

HISTORIAE

RECOGNOVIT

BREVIQUE ADNOTATIONE CRITICA INSTRUXIT

HENRICUS STUART JONES

COLLEGII SANCTAE ET INDIVIDUAE TRINITATIS APUD OXONIENSES
SOCIUS ET TUTOR

TOMUS PRIOR

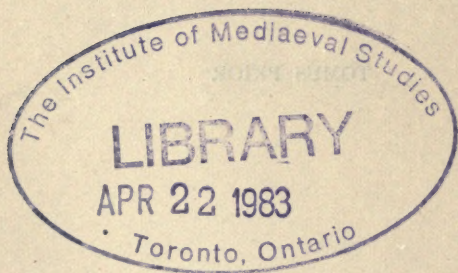
OXONII

E TYPOGRAPHEO CLARENDONIANO

OXONII

Excudebat Ioannes Johnson

Architypographus academicus

Printed in Great Britain

PRAEFATIO

CUM editoris partes bifariam distribui viri docti ita consentiant, ut aliam recensendi, emendandi aliam esse rationem statuunt, prius de subsidiis, quae in Thucydidis historiis recognoscendis habui, dicendum est, quam emendandi rationes exponam.

Duo igitur viros necesse est imprimis honoris causa nominem, I. BEKKERUM, qui ex turba codicum sex libros vetustate et praestantia insignes selegit, et C. HUDIUM, qui et hos et codicem Britannicum summa diligentia denuo excussit. Ex huius igitur copiis varias codicum lectiones desumpsi, eo proposito ut neglectis singulorum librariorum erroribus antiquam scripturae varietatem, quoad potui, exhiberem; codicem autem Britannicum (M) excepto primo libro totum ipse contuli, Laurentiani autem (C) libros iii, iv, v, utrumque codicem in nonnullis praeterea locis inspexi. Quamobrem si quid in his libris laudandis ab Hudii apparatu critico visus sim discrepare, fidem meam interponi collegeris.

Inter hos septem libros quatenam intercedat ratio imprimis quaerendum. Constat igitur duas codicum

PRAEFATIO

familias discerni posse, quarum alteri Laurentianus (C) et Monacensis (G), alteri Vaticanus (B), Italus sive Cisalpinus (A), Palatinus (E), Augustanus (F), Britannicus (M) adsignantur. Hos sinceriorem textum exhibere credidit Bekkerus, illos propius ad antiqua exemplaria accedere statuit Hudius. Cuius opinioni, cum et Laurentianus vetustissimus sit omnium ac praestantissimus et in Thucydide laudando saepius ex hac parte stet Dionysius Halicarnassensis, ni fallor, adstipulandum est, quamquam compluribus locis nimium tribuit Laurentiano vir doctissimus. Sed quaeri debet utrum inter duas illas familias ea intercedat ratio, ut ex libro quodam archetypo per rivulos diversos diductae sint, an ad recensiones quasdam a grammaticis antiquitus factas referenda sit scripturae discrepantia. Qua in re illud mihi maximi momenti videtur, in libris primo et secundo longe plures exstare locos, ubi inter se pugnant codicum familiae, quam in ceteris; nam in utroque horum amplius ducentis locis, ceterorum in singulis quinquaginta ferme locis scripturae varietas invenitur. Praeterea notandum est in libris primo et secundo saepius inter lectiones diversas vix certe posse diiudicari, plerumque articulum vel copulam ($\tau\epsilon$) in alterutra tantum familia deesse, in rebus denique orthographicis cum aliis, tum praesertim in vocalibus elidendis ($\delta\acute{\epsilon}$ — δ' , etc.), codicum necessitudines videri. Illud igitur mihi deprehendisse videor, in libris i et ii recensiones diversas sequi Laurentianum et Vaticanum cum asseclis suis, in libris posterioribus ita a communi fonte defluxisse, ut plerumque alterutra familia manifesta librariorum culpa depravata sit. Non tamen affirmare ausim recensiones illas admodum

PRAEFATIO

antiquas fuisse, nedum ad ipsius Thucydidis aetatem propius accedere.

Multa deinde communia habent ABEF; cum tamen lectio codicum CGM fere semper praestet, patet ex libro archetypo codicum ABEFM exemplar quoddam esse factum, incuria librarii nonnunquam depravatum, unde postea originem traxisse codices ABEF. Neque alia est condicio eorum, in quibus conspirant vel ABF vel soli AB; quamquam in uno alterove loco veram lectionem in his libris inveniri haud infitias ibo.

Recensendi igitur ratio ea est adhibenda, ut sicubi CG ab ABEFM discrepent, accuratius perpendendae sint lectiones diversae, ita tamen ut in dubiis codicis Laurentiani auctoritas maior habeatur, sin autem cum CG vel E vel M faciat, non sine gravissimis indiciis deserantur. Illud quoque mentione dignum, nonnullis in locis lectionem unice veram in libris GM exstare, quorum, utpote a diversis fontibus originem repetentium, consensus haud temere est spernendus. Codex denique Palatinus est ubi ceteris accuratius exaratus sit, praesertim in nominibus propriis.

Sed inde a libri sexti capite nonagesimo secundo vexatior fit quaestio. Nam in hac parte operis Thucydidei codex Vaticanus textum prorsus a ceteris libris manuscriptis discrepantem exhibet, nec dubium est quin librarius codicem quendam diversae recensionis exscripserit. Fuit qui exemplar illud τῆς κατὰ τὴν ἐκδόσεως fuisse coniecero, cuius et meminit Marcellinus et indicia in Scholiastae notulis exstant. Qua coniectura in medio relictæ, statuendum est permultis in locis veras lectiones servasse Vaticanum, neque eas tantum,

PRAEFATIO

quae librarii vel grammatici sagacitati tribuendae sint ; interdum enim—ut cetera neglegam—verba in ceteris codicibus propter homoeoteleuton quod vocant omissa in Vaticano traduntur, velut in libri septimi capite sexagesimo septimo τὰ δὲ πολλὰ πρὸς τὰς ἐπιχειρήσεις ἡ μείσση ἐλπίς ; quorum nemo est qui dubitet Thucydidem esse auctorem. Nec tamen infitiandum est aliquando ea addi, quae ad coniecturam grammatici cuiusdam iure sint referenda. Sed nec ceteri libri prorsus ab hoc vitio immunes, neque idcirco credendum codicem Vaticanum ‘diasceuastae’ acumini plurima debere. Immo cum recensio, quam secutus est librarius, alteri auctoritate vix cedat, lectiones codicis illius exacta semper trutina pensare debemus.

Haec fere habui quae de libris manuscriptis dicerem ; de ceteris subsidiis brevius disserendum. Nam testimonia scriptorum antiquorum, et praecipue Dionysii Halicarnassensis, ut in codicum varietate aliquantum ponderis habent, ita raro contra codicum auctoritatem valent ; scholia neque admodum vetusta nec praestantia insignia paucis tantum locis ad verba scriptoris emendanda aliquid conferunt ; interpretatio denique Latina, quam a. 1452 Nicolai V pontificis iussu fecit LAURENTIUS VALLA, nullo modo codicis instar haberi debet, nec nisi quibusdam in locis, ubi suo Marte codicum mendas feliciter sustulisse videtur, vir doctus laudandus est.

De recensione dixi : emendandi rationes paucis absolvam. Cum enim id mihi in hac editione curanda proponendum censerem, ut ea quae antiquitus tradita erant potius quam ea quae Thucydides scribere potuit assequeretur, tum mihi persuasum habui, codices

PRAEFATIO

Thucydideos nec mendis gravioribus omnino liberos neque admodum esse depravatos. Ad mendas autem tollendas nihil magis prodesse visum est quam examinatio eorum locorum, in quibus vel codicum familiae vel Vaticanus ceterique libri ita discrepent, ut altera lectio sine dubio depravata sit ; unde colligitur cum librariorum errores ad certa quaedam genera referri, tum perraro a scriptura tradita longius esse discedendum. Quod autem quidam affirmant, codices Thucydideos maxima emblematum copia esse foedatos, id nullo modo factum arbitror, nec multa eorum, quae in contextu leguntur, uncis seclusi, nisi forte ex scholiastae interpretatione apparet eum ista non legisse. Neque aliter rem se habere, ni fallor, documento est papyrus ille nobilissimus e rudibus Oxyrhynchi nuper in lucem prolatus, cuius testimonio evincitur singula verba, velut ὅτι, οἱ, τις, facile et excidere et intrudi posse, longiora emblemata nihil esse cur in contextu latere credamus. Quod tamen fragmentum accuratius perpendenti fides haud magna codicibus tribuenda videbitur in iis, quae ad sententiam aut non multum aut nihil omnino faciunt, sicut pro *ἐὶ βούλονται* in papyro *ἐὶ βούλονται* legitur ; nam credibile est in exemplaribus, quae antiquitus circumferebantur, multa illius generis, ut cuique concinnius esse videbatur, varie esse exarata. Nos si codices recognoscendo ad recensionem a grammatico quodam et diligenti et scienti factam pervenerimus, satis habebimus.

Restat ut pauca de orthographia dicam. In qua postquam non sine fructu operam navaverunt Stahlius, Meisterhansius, alii viri docti, quos nominatim recensere piget, Thucydidis editori via optime munita est.

PRAEFATIO

Dialecto Attica vetustiore usum esse Thucydidem testis est Marcellinus, qui et αἰεῖ illum scripsisse et ξύν et πράσσειν tradit; quamobrem ad normam titulorum Atticorum quinti a. C. saeculi exigendum esse sermonem Thucydideum minime est dubium. Quorum cum haud ea copia exstet, ut de omnibus rebus certiores fiamus, grammaticorum veterum, praesertim Herodiani, testimonia adhibenda sunt; quae tamen ab omni suspicione libera esse vix quisquam affirmaverit. Quibus in rebus praeterea haud una fuit τῆς ἀρχαίας Ἀτθίδος consuetudo, velut in vocalibus diphthongisque inter se permutatis, analogia quadam ita usi sumus, ut, cum αἰεῖ scripsisse Thucydidem constet, participium perfecti feminini generis in -vīa terminasse eum statueremus; quamquam fatendum est in codice Laurentiano ubique -vā scriptum inveniri. Illud denique moneo, ex subscriptionibus codicum Laurentiani et Britannici testimoniisque scriptorum antiquorum Hudium demonstrasse, opus Thucydideum apud veteres Θουκυδίδου ἱστορίας appellatum esse; quem titulum ubique reponendum curavi.

H. S. J.

Scribebam Oxonii,

Kal. Decemb. A.S. M.DCCC.XCVIII.

ΜΑΡΚΕΛΛΙΝΟΥ

ἐκ τῶν εἰς Θουκυδίδην σχολίων

περὶ τοῦ βίου αὐτοῦ Θουκυδίδου καὶ τῆς
τοῦ λόγου ιδέας

Τῶν Δημοσθένους μύστας γεγενημένους θεῶν λόγων τε καὶ ἀγώνων, ἰ
συμβουλευτικῶν τε καὶ δικανικῶν νοημάτων μεστοὺς γενομένους καὶ
ἱκανῶς ἐμφορηθέντας, ὥρα λοιπὸν καὶ τῶν Θουκυδίδου τελετῶν ἐντὸς
καταστήναι· πολὺς γὰρ (ὁ) ἀνὴρ τέχναις καὶ κάλλει λόγων καὶ ἀκριβεῖα
5 πραγμάτων καὶ στρατηγικαῖς συμβουλαῖς καὶ πανηγυρικαῖς ὑποθέσειν.
ἀναγκαῖον δὲ πρῶτον εἰπεῖν τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὸ γένος καὶ τὸν βίον· πρὸ
γὰρ τῶν λόγων ταῦτα ἐξεταστέον τοῖς φρονούσι καλῶς.

Θουκυδίδης τοῖνυν ὁ συγγραφεὺς Ὀλόρου μὲν προήλθε πατρός, τὴν
ἐπωνυμίαν ἔχοντος ἀπὸ Ὀλόρου τοῦ Θρακῶν βασιλέως, καὶ μητρὸς
10 Ἠγησιπύλης, ἀπόγονος δὲ τῶν εὐδοκιμωτάτων στρατηγῶν, λέγω δὴ τῶν
περὶ Μιλτιάδην καὶ Κίμωνα. ᾠκέϊστο γὰρ ἐκ παλαιοῦ τῷ γενεῖ πρὸς
Μιλτιάδην τὸν στρατηγόν, τῷ δὲ Μιλτιάδι πρὸς Αἰακὸν τὸν Διός. οὕτως
αὐχεῖ τὸ γένος ὁ συγγραφεὺς ἄνωθεν. καὶ τοῖτοις Δίδυμος μαρτυρεῖ,
Φερεκύδην ἐν τῇ πρώτῃ τῶν ἱστοριῶν φάσκων οὕτως λέγειν· ‘Φιλαῖος
15 δὲ ὁ Αἴαντος οἰκεῖ ἐν Ἀθήναις. ἐκ τούτου δὲ γίνγεται Δάικλος, τοῦ δὲ
Ἐπίλυκος, τοῦ δὲ Ἀκέστωρ, τοῦ δὲ Ἀγήνωρ, τοῦ δὲ Ὀλιος, τοῦ δὲ†

Codd. = Codex Palatinus Thucydidis (E), qui solus inter codices veteres Marcellini et Anonymi vitas exhibet, et Codex Guelferbytanus Gud. Gr. 35 saec. XIII in usum Westermanni ab L. Kaysero collatus

4 δ add. Casaubon 5 στρατηγικαῖς Grauert: στρατηγίαις καὶ
codd. 6 τὸν om. E 14 Φιλαῖος Stephanus (in marg. ed. alterius):
φιλαίας codd. 16 Ἐπίλυκος Göller: Ἐπιδυκος codd.

Λύκης, τοῦ δὲ Ἰοφῶν, τοῦ δὲ Λαίος, τοῦ δὲ Ἀγαμήστωρ, τοῦ δὲ Τίσαν-
 δρος, [ἐφ' οὗ ἄρχοντος ἐν Ἀθήναις] τοῦ δὲ Μιλτιάδης, τοῦ δὲ Ἱππο-
 κλείδης, ἐφ' οὗ ἄρχοντος Παναθήναια ἐτέθη, τοῦ δὲ Μιλτιάδης, ὃς ᾤκισε
 4 Χερρόνησον. μαρτυρεῖ τούτοις καὶ Ἑλλάνικος ἐν τῇ ἐπιγραφομένῃ
 Ἀσωπίδι. ἀλλ' οὐκ ἂν εἴποι τις, τί αὐτῷ πρὸς Θουκυδίδην; ἔστι γὰρ 5
 οὕτως τούτου συγγενής. Θρᾷκες καὶ Δόλογχοι ἐπολέμουν πρὸς Ἀψιν-
 5 θίους ὄντας γείτονas. ταιλαιπωρούμενοι δὲ τῷ πολέμῳ καὶ τί κακὸν οὐ
 πάσχοντες ἐκ τοῦ μείον ἔχειν αἰὲ τῶν πολεμίων καταφεύγουσιν ἐπὶ τὰ τοῦ
 θεοῦ χρηστήρια, εἰδότες ὅτι μόνος θεὸς ἐξ ἀμῆχανων εὐρίσκει πόρους·
 θεοῦ γὰρ ἰσχύς κατ' Αἰσχύλον ὑπερτέρα, πολλάκις δ' ἐν κακοῖσι τὸν 10
 ἀμῆχανον κακῶς χαλεπᾶς <δύας> ὑπὲρ τε ὁμμάτων κρημναμενᾶν νεφελᾶν
 6 ὀρθοῖ. κοῦκ ἐψεύσθησαν τῶν ἐλπίδων· ἐχρήσθησαν γὰρ κράτιστον
 ἔξιν ἡγεμόνα τούτου ὃς ἂν αὐτοὺς ἀλωμένους ἐπὶ ξενίαν καλέσῃ. τότε
 καὶ Κροῖσος εἶχε Λυδῖαν καὶ τὰς Ἀθήνας ἢ Πεισιστρατιδῶν τυραννίς.
 ἐπανιόντες οὖν ἀπὸ τοῦ χρηστηρίου περιέτυχον τῷ Μιλτιάδῃ πρὸ 15
 τῶν ὄρων καθεζομένῳ τῆς Ἀττικῆς, ἀχθομένῳ μὲν τῇ τυραννίδι,
 ζητοῦντι δὲ δικαίαν τῆς Ἀττικῆς ἔξοδον· ταῦτα γὰρ ᾤκονόμησεν ὁ
 7 χρησμός αὐτοῖς. ὁρῶν οὖν αὐτοὺς πλανητῶν ἔχοντας στολὴν, συνεῖς τί
 δύναται πλάνη, καλεῖ τοὺς ἄνδρας ἐπὶ ξενίαν, ὑπηρετῶν τῷ χρησμῷ
 λανθάνων. οἱ δ' ἡσθισαν τὸν ἡγεμόνα τὸν ἀπὸ τῶν ξενίων εἰληφότες, 20
 καὶ πάντα αὐτῷ διηγησάμενοι στρατηγὸν ἐχειροτόνησαν αὐτῶν. οἱ μὲν
 οὖν τὸν θεὸν φασιν ἐρωτήσαντα ἐξελθεῖν, οἱ δὲ οὐκ ἄνευ γνώμης τοῦ
 τυράννου τὴν ἔξοδον πεποιηκέναι, ἀλλὰ τῷ κρατοῦντι τὴν πρόκλησιν τῶν
 Θρακῶν διηγησάμενον ἀπελθεῖν· ὃς καὶ προσδοὺς δύναμιν ἀπέπεμψεν,
 8 ἥσθεῖς ὅτι μέγα δυνάμενος ἀνὴρ ἔξεισι τῶν Ἀθηνῶν. οὗτος οὖν ἡγού- 25
 μενος ἐπλήρωσε τὰ μεμαντευμένα, καὶ μετὰ τὴν νίκην γίγνεται καὶ
 9 Χερρονήσου οἰκιστής. ἀποθανόντος δὲ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ διαδέχεται
 10 τὴν ἐν Χερρονήσῳ ἀρχὴν Στησαγόρας ὁ . . . ἀδελφὸς ὁμομήτριος. ἀπο-
 θανόντος δὲ καὶ τούτου διαδέχεται τὴν ἀρχὴν Μιλτιάδης, ὁμώνυμος μὲν
 τῷ πρώτῳ οἰκιστῇ, ἀδελφὸς δὲ Στησαγόρου ὁμομήτριος καὶ ὁμοπάτριος. 30
 11 οὗτος οὖν, ὄντων αὐτῷ παίδων ἐξ Ἀττικῆς γυναῖκός, ὅμως ἐπιθυμῶν
 δυναστείας λαμβάνει Θρακῶν βασιλέως Ὀλόρου θυγατέρα Ἠγησιπύλῃν

I Ἰοφῶν Gervinus : Τόφων codd. 2 ἐφ' οὗ . . . Ἀθήναις secl.
 Rutgers post Μιλτιάδης add. τοῦ δὲ Τίσανδρος Vömel 3 post
 ἐτέθη add. καὶ Κύπελος Vömel ᾤκισε Casaubon : ᾤκησε codd.
 II κακῶς Westermann : καὶ codd. δύας add. Stephanus 16 ὄρων]
 θυρῶν Rutgers Ἀττικῆς] αὐτοῦ οἰκίας Rutgers 21 αὐτῶν Bekker :
 αὐτῶν codd. 23 πρόκλησιν Hude : πρόσκλησιν codd. 27 τοῦ
 παιδὸς] ἄπαιδος Casaubon

πρὸς γάμον ἔξ οὗ καὶ αὐτῆς γίγνεται παιδίον. κατελθόντων δὲ εἰς τὴν 12
 Ἑλλάδα Περσῶν συσκευασίμενοι τὰ αὐτοῦ εἰς τὰς Ἀθήνας πέμπει καὶ
 τὰ πολλὰ τοῦ γένους ἀποστέλλει. ἡ δὲ ναὺς ἀλίσκεται, ἐν ᾗ καὶ οἱ
 παῖδες αὐτοῦ, ἀλλ' οὐχ οἱ ἐκ τῆς γυναικὸς τῆς Θρακικῆς· ἀφίενται δ' ὑπὸ
 5 βασιλέως, εἴ γε μὴ Ἡρόδοτος ψεύδεται. Μιλιτιάδης δ' εἰς τὴν Ἀττικὴν
 ἐκ Θράκης διαφυγὼν σφάζεται. οὐκ ἀπέδρα δὲ καὶ τὴν τῶν <ἐχθρῶν> 13
 συκοφαντίαν· ἐγκλήματα γὰρ αὐτῷ <ἐπέφερον> διεξιόντες τὴν τυραννίδα.
 ἀποφεύγει δὲ <καὶ τούτους καὶ> στρατηγὸς τοῦ πρὸς τοὺς βαρβάρους
 πολέμου γίγνεται. ἀπὸ τούτου οὖν <Δίδυμος> κατάγεσθαι φησι τὸ 14
 10 Θουκυδίδου γένος. καὶ μέγιστον τεκμήριον νομίζουσι τὴν πολλὴν περι-
 ουσίαν καὶ τὰ ἐπὶ Θράκης κτήματα καὶ <ἐν Σκαπτῇ> σύλῃ μέταλλα
 χρυσᾶ. δοκεῖ οὖν τισὶν <ὑδοῦς> εἶναι τοῦ Μιλιτιάδου ἢ θυγατρίδος. 15
 παρέσχε δ' ἡμῖν τὴν ἄλλως αὐτὸς ζήτησιν, μηδεμίαν μνήμην περὶ τοῦ
 γένους πεποιημένους. μὴ ἀγνοῶμεν δὲ τοῦτο ὅτι Ὀλορος, οὐκ Ὀρολος ὁ 16
 15 πατὴρ αὐτῷ ἐστί, τῆς μὲν πρώτης συλλαβῆς τὸ ῥ ἔχουσης, τῆς δὲ δευτέρας
 τὸ ἰ· αὕτη γὰρ ἡ γραφή, ὥς καὶ Διδύμῳ δοκεῖ, ἡμίρτηται. ὅτι γὰρ
 Ὀλορός ἐστίν, ἡ στήλη δηλοῖ ἢ ἐπὶ τοῦ τάφου αὐτοῦ κειμένη, ἔνθα
 κεχίρακται Ἑουκυδίδης Ὀλόρου Ἀλιμουσίου· πρὸς γὰρ ταῖς Μελιτίσι 17
 πύλαις καλουμέναις ἐστὶν ἐν Κοίλῃ τὰ καλούμενα Κιμώνια μνήματα,
 20 ἔνθα δείκνυται Ἡροδότου καὶ Θουκυδίδου τάφος. εὐρίσκεται δὴλον ὅτι
 τοῦ Μιλιτιάδου γένους ὦν· ξένος γὰρ οὐδεὶς ἐκεῖ θάπτεται. καὶ Πολέμων
 δὲ ἐν τῷ περὶ ἀκροπόλεως τούτοις μαρτυρεῖ· ἔνθα καὶ Τιμόθεον <ἰόν>
 αὐτῷ γεγενησθαι προσιστορεῖ. ὁ δὲ Ἑρμιππος καὶ ἀπὸ τῶν Πεισιστρα- 18
 τιδῶν αὐτὸν λέγει τῶν τυρίνων ἔλκειν τὸ γένος, διὸ καὶ διαφθερεῖν
 25 αὐτὸν φησιν ἐν τῇ συγγραφῇ τοῖς περὶ Ἀρμόδιον καὶ Ἀριστογείτονα,
 λέγοντα ὡς οὐκ ἐγένοντο τυραννοφόνου· οὐ γὰρ ἐφύκευσαν τὸν τύραννον,
 ἀλλὰ τὸν ἀδελφὸν τοῦ τυράννου Ἰππαρχον. ἡγάγετο δὲ γυναῖκα ἀπὸ 19
 Σκαπτισύλης τῆς Θράκης πλουσίαν σφόδρα καὶ μέταλλα κεκτημένην ἐν
 τῇ Θράκῃ. τοῦτον δὲ τὸν πλοῦτον λαμβάνων οὐκ εἰς τρυφὴν ἀνήλπισκεν, 20
 30 ἀλλὰ πρὸ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου τὸν πόλεμον αἰσθηθεὶς κινεῖσθαι
 μέλλοντα, προελόμενος συγγράψαι αὐτὸν παρέιχε πολλὰ τοῖς Ἀθηναίων
 στρατιώταις καὶ τοῖς Λακεδαιμονίων καὶ πολλοῖς ἄλλοις, ἵνα ἀπαγ-

6, 7, 8 quae in codd. desunt spatiis relictis suppl. ex Suida Casaubon
 8 στρατηγὸς Casaubon : κατηγορτος E : κατήγορος Gu. 9 Δίδυ-
 μος suppl. Ritter 11 ἐν Σκαπτῇ suppl. Poppo 12 ὑδοῦς suppl.
 Pierson 14 οὐκ Ὀρολος add. Grauert 17, 18 Ὀρολος (Ὀρ.)
 et Ὀρόλος codd. : corr. Grauert 18 Μελιτίσι Casaubon : Μελιφίσι
 codd. 21 ὦν Poppo : ὄντος codd. 22 suppl. ex Suida
 Casaubon

- γέλλοιεν αὐτῷ βουλομένῳ συγγράφειν τὰ γινόμενα κατὰ καιρὸν καὶ
 21 λεγόμενα ἐν αὐτῷ τῷ πολέμῳ. ζητητέον δὲ διὰ τί καὶ Λακεδαιμονίοις
 παρείχε καὶ ἄλλοις, ἐξὺν Ἀθηναίοις διδόναι μόνοις καὶ παρ' ἐκείνων
 μανθάνειν. καὶ λέγομεν ὅτι οὐκ ἀσκόπως καὶ τοῖς ἄλλοις παρείχεν
 σκοπὸς γὰρ ἦν αὐτῷ τὴν ἀλήθειαν τῶν πραγμάτων συγγράψαι, εἰκὸς δὲ 5
 ἦν Ἀθηναίους πρὸς τὸ χρήσιμον ἑαυτῶν ἀπαγγέλλοντας ψεύδεσθαι, καὶ
 λέγειν πολλάκις ὡς ἡμεῖς ἐνίκησαμεν, οὐ νίκησαντας. διὸ πᾶσι παρείχεν,
 ἐκ τῆς τῶν πολλῶν συμφωνίας θηρώμενος τὴν τῆς ἀληθείας κατάληψιν·
 τὸ γὰρ ἀσφές ἐξελέγχεται τῇ τῶν πλείωνων συναδούσῃ συμφωνίᾳ.
 22 Ἦκουσε δὲ διδασκάλων Ἀναξαγόρου μὲν ἐν φιλοσόφοις, ὅθεν, φησὶν 10
 ὁ Ἀντυλλος, καὶ ἄθεος ἡρέμα ἐνομίσθη, τῆς ἐκεῖθεν θεωρίας ἐμφορηθεῖς,
 Ἀντιφῶντος δὲ ῥήτορος, δεινοῦ τὴν ῥητορικὴν ἀνδρός, οὗ καὶ μέμνηται
 ἐν τῇ ὁγδόῃ ὡς αἰτίου τῆς καταλύσεως τῆς δημοκρατίας καὶ τῆς τῶν
 τετρακοσίων καταστάσεως. ὅτι δὲ μετὰ τὸν θάνατον τιμωρούμενοι τὸν
 Ἀντιφῶντα οἱ Ἀθηναῖοι ἔρριψαν ἔξω τῆς πόλεως τὸ σῶμα, σεσιώπηκεν 15
 ὡς διδασκάλῳ χαριζόμενος· [λέγεται γὰρ ὡς ἔρριψαν αὐτοῦ τὸ σῶμα οἱ
 23 Ἀθηναῖοι ὡς αἰτίου τῆς μεταβολῆς τῆς δημοκρατίας.] οὐκ ἐπολιτεύσατο
 δ' ὁ συγγραφεὺς γενόμενος ἐν ἡλικίᾳ οὐδὲ προσῆλθε τῷ βήματι, ἐστρα-
 τίγησε δ' ἀρχέκακον ἀρχὴν παραλαβὼν· ἀπὸ γὰρ ταύτης φυγαδεύεται.
 πεμψθεῖς γὰρ ἐπ' Ἀμφίπολιν Βρασίδου φθάσαντος καὶ προλαβόντος 20
 αὐτὴν ἔσχεν αἰτίαν, καίτοι μὴ πάντα κατὰστὰς ἀνόνητος Ἀθηναίος· τῆς
 μὲν γὰρ ἀμαρτάνει, Ἡῖονα δὲ τὴν ἐπὶ Στρυμόνι λαμβάνει. ἀλλὰ καὶ
 οὕτως τὸ πρῶτον ἀτύχημα εἰς ἀμάρτημα μεταλαβόντες φυγαδεύουσιν
 24 αὐτόν. γενόμενος δ' ἐν Αἰγίνῃ μετὰ τὴν φυγὴν ὡς ἂν πλουτῶν ἐδάνεισε
 25 τὰ πλείστα τῶν χρημάτων. ἀλλὰ κάκειθεν μετέλθε καὶ διατρίβων ἐν 25
 Σκαπτῇ ὕλῃ ὑπὸ πλατάνῳ ἔγραφεν· μὴ γὰρ δὴ πειθώμεθα Τιμαίῳ
 26 λέγοντι ὡς φυγὼν ἔκκησεν ἐν Ἰταλίᾳ. ἔγραφε δ' οὐδ' οὕτως μνησικακῶν
 τοῖς Ἀθηναίοις, ἀλλὰ φιλαλήθης ὢν καὶ τὰ ἥθη μέτριος, εἴ γε οὔτε
 Κλέων παρ' αὐτῷ οὔτε Βρασίδας ὁ τῆς συμφορᾶς αἴτιος ἀπέλαυσε
 27 λαιδορίας, ὡς ἂν τοῦ συγγραφέως ὀργιζομένου. καίτοι οἱ πολλοὶ τοῖς 30
 ἰδίοις πάθεσι συνέθεσαν τὰς ἱστορίας, ἥκιστα μελήσαν αὐτοῖς τῆς
 ἀληθείας. Ἡρόδοτος μὲν γὰρ ὑπεροφθεῖς ὑπὸ Κορινθίων ἀποδρᾶναί
 φησιν αὐτοὺς τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν, Τίμαιος δ' ὁ Ταυρομενίτης
 Τιμολέοντα ὑπερεπήνεσε τοῦ μετρίου, καθότι Ἀνδρόμαχον τὸν αὐτοῦ
 πατέρα οὐ κατέλυσε τῆς μοναρχίας· Φίλιστος δὲ τῷ νέῳ Διονυσίῳ τοῖς 35

λόγοις πολεμεί, Ξενοφῶν δὲ Μένωνι λοιδορεῖται τῷ Πλάτωνος ἐταίρῳ διὰ τὸν πρὸς Πλάτωνα ζήλον. ὁ δὲ μέτριος καὶ ἐπιεικὴς τῆς ἀληθείας ἦττων.

Μὴ ἀγνοῶμεν δὲ ὅτι ἐγένοντο Θουκυδίδαι πολλοί, οὗτός τε ὁ Ὀλόρου 28 παῖς, καὶ δεύτερος δημαγωγός, Μελησίου, ὃς καὶ Περικλεῖ διεπολιτεύ- 5 σατο· τρίτος δὲ γένει Φαρσάλιος, οὗ μέμνηται Πολέμων ἐν τοῖς περὶ ἀκροπόλεως, φάσκων αὐτὸν εἶναι πατρὸς Μένωνος· τέταρτος ἄλλος Θουκυδίδης ποιητής, τὸν δῆμον Ἀχερδούσιος, οὗ μέμνηται Ἀνδροτίων ἐν τῇ Ἀτθίδι, λέγων εἶναι υἱὸν Ἀρίστωνος· συνεχρόνισε δ', ὥς φησι 29 Πραξιφάνης ἐν τῷ περὶ ἱστορίας, Πλάτωνι τῷ κωμικῷ, Ἀγάθωνι 10 τραγικῷ, Νικηράτῳ ἐποποιῷ καὶ Χοιρίλῳ καὶ Μελαμππίδῃ. καὶ ἐπεὶ 30 μὲν ἔζη Ἀρχέλαος, ἄδοξος ἦν ὥς ἐπὶ πλείστον, ὥς (ὁ) αὐτὸς Πραξιφάνης δηλοῖ, ὕστερον δὲ δαιμονίως ἐθαυμάσθη.

Οἱ μὲν οὖν αὐτὸν ἐκεῖ λέγουσιν ἀποθανεῖν ἔνθα καὶ διέτριβε φυγὰς 31 ὢν, καὶ φέρουσι μαρτύριον τοῦ μὴ κείσθαι τὸ σῶμα ἐπὶ τῆς Ἀττικῆς· 15 ἵκριον γὰρ ἐπὶ τοῦ τάφου κείσθαι, τοῦ κενοταφίου δὲ τοῦτο γνώρισμα εἶναι ἐπιχώριον καὶ νόμιμον Ἀττικὸν τῶν ἐπὶ τοιαύτῃ δυστυχίᾳ τετελευτη- κόντων καὶ μὴ ἐν Ἀθήναις ταφέντων. Δίδυμος δ' ἐν Ἀθήναις ἀπὸ τῆς 32 φυγῆς ἐλθόντα βιαίῳ θανάτῳ (φησὶν ἀποθανεῖν)· τοῦτο δὲ φησι Ζώπυρον ἱστορεῖν. τοὺς γὰρ Ἀθηναίους κάθοδον δεδωκέναι τοῖς φυγάσι πλὴν 20 τῶν Πεισιστρατιδῶν μετὰ τὴν ἥτταν τὴν ἐν Σικελίᾳ· ἦκοντα οὖν αὐτὸν ἀποθανεῖν βίᾳ, καὶ τεθῆναι ἐν τοῖς Κιμωνίοις μνήμασιν. καὶ κατα- γιγνώσκειν εὐήθειαν ἔφη τῶν νομιζόντων αὐτὸν ἐκτὸς μὲν τετελευτηκέναι, ἐπὶ γῆς δὲ τῆς Ἀττικῆς τεθάφθαι· ἡ γὰρ οὐκ ἂν ἐτέθη ἐν τοῖς πατρώοις 25 μνήμασιν, ἢ κρύβδην τεθείς οὐκ ἂν ἔτυχεν οὔτε στήλης οὔτε ἐπιγράμ- 30 ματος, ἢ τῷ τάφῳ προσκειμένη μνηνεὶ τοῦ συγγραφῆως τοῦνομα. ἀλλὰ δηλὸν ὅτι κάθοδος ἐδόθη τοῖς φεύγουσιν, ὥς καὶ Φιλόχορος λέγει καὶ Δημήτριος ἐν τοῖς ἄρχουσιν. ἐγὼ δὲ Ζώπυρον ληρεῖν νομίζω λέγοντα 33 τοῦτον ἐν Θράκῃ τετελευτηκέναι, κἂν ἀληθεύειν νομίζῃ Κράτισπος αὐτόν. τὸ δ' ἐν Ἰταλίᾳ Τίμαιον αὐτὸν καὶ ἄλλους λέγειν κείσθαι μὴ καὶ σφόδρα 30 καταγέλαστον ἦ. λέγεται δ' αὐτὸν τὸ εἶδος γεγενῆσθαι σύννου μὲν τὸ 34 πρόσωπον, τὴν δὲ κεφαλὴν καὶ τὰς τρίχας εἰς ὀξύ πεφυκυίας, τὴν τε λοιπὴν ἔξω προσπεφυκέναι τῇ συγγραφῇ. παύσασθαι δὲ τὸν βίον ὑπὲρ τὰ πεντήκοντα ἔτη, μὴ πληρώσαντα τῆς συγγραφῆς τὴν προθεσμίαν.

35 Ζηλωτῆς δὲ γέγονεν ὁ Θουκυδίδης εἰς μὲν τὴν οἰκονομίαν Ὀμήρου, 35

1 συμπολεμεῖ Grauert
codd. 7 τῶν δῆμων E

11 δ add. Porpo 18 φησιν ἀποθανεῖν add. Hude
p. 9. 31 ἀνα]μνησθῇ om. E

4 Μελησίου Westermann: Μιλησίου
10 Χοιρίλῳ Casaubon: χοιριδίῳ codd.

22 ἐκτὸς ...
24 ἢ κρύβδην Casaubon: συλλήβδην Gu.

Πινδάρου δὲ εἰς τὸ μεγαλοφυὲς καὶ ὑψηλὸν τοῦ χαρακτήρος, ἀσφῶς δὲ λέγων ἀνὴρ ἐπίτηδες, ἵνα μὴ πᾶσιν εἴη βατὸς μηδὲ εὐτελὲς φαίνεται παντὶ τῷ βουλομένῳ νοούμενος εὐχερῶς, ἀλλὰ τοῖς λίαν σοφοῖς δοκιμαζόμενος παρὰ τούτοις θαυμάζεται· ὁ γὰρ τοῖς ἀρίστοις ἐπαινούμενος καὶ κεκριμένην δόξαν λαβὼν ἀνάγραφτον εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον κέκτηται τὴν 5
 36 τιμὴν, οὐ κινδυνεύουσιν ἐξαλειφθῆναι τοῖς ἐπικρίνουσιν. ἐξήλωσε δὲ ἐπ' ὀλίγον, ὥς φησιν Ἀντυλλος, καὶ τὰς Γοργίου τοῦ Λεοντίνου παρισώσεις καὶ τὰς ἀντιθέσεις τῶν ὀνομάτων, εὐδοκιμούσας κατ' ἐκείνο καιροῦ παρὰ τοῖς Ἑλλήσι, καὶ μέντοι καὶ Προδίκου τοῦ Κείου τὴν ἐπὶ
 37 τοῖς ὀνόμασιν ἀκριβολογίαν. μάλιστα δὲ πάντων, ὅπερ εἶπομεν, 10 ἐξήλωσεν Ὅμηρον καὶ τῆς περὶ τὰ ὀνόματα ἐκλογῆς καὶ τῆς περὶ τὴν σύνθεσιν ἀκριβείας, τῆς τε ἰσχύος τῆς κατὰ τὴν ἐρμηνείαν καὶ τοῦ
 38 κάλλους καὶ τοῦ τάχους. τῶν δὲ πρὸ αὐτοῦ συγγραφέων τε καὶ ἱστορικῶν ὥσπερ ἀψύχους εἰσαγαγόντων τὰς συγγραφὰς καὶ ψιλῇ μόνῃ χρῆσασιν διὰ παντὸς διηγῆσαι, προσώποις δὲ οὐ περιθέντων λόγους 15
 τινὰς οὐδὲ ποιησάντων δημηγορίας, ἀλλ' Ἡροδότου μὲν ἐπιχειρήσαντος, οὐ μὴν ἐξισχύσαντος (δι' ὀλίγων γὰρ ἐποίησε λόγων ὥς προσωποποιίας μᾶλλον ἢ περὶ δημηγορίας), μόνος δὲ συγγραφεὺς ἐξεῦρὲ τε δημηγορίας καὶ τελείως ἐποίησε μετὰ κεφαλαίων καὶ διαιρέσεως, ὥστε καὶ στάσει
 39 ὑποπίπτειν τὰς δημηγορίας· ὅπερ ἐστὶ λόγων τελείων εἰκόν. τριῶν δὲ 20 ὄντων χαρακτήρων φραστικῶν, ὑψηλοῦ ἰσχυροῦ μέσου, παρὲς τοὺς ἄλλους ἐξήλωσε τὸν ὑψηλὸν ὥς ὄντα τῇ φύσει πρόσφορον τῇ οἰκείᾳ καὶ τῷ μεγέθει πρέποντα τοῦ τοιοῦτου πολέμου· ὧν γὰρ αἱ πράξεις
 40 μεγάλαι, καὶ τὸν περὶ αὐτῶν ἔπρεπε λόγον εἰκέναι ταῖς πράξεσιν. ἵνα δὲ μηδὲ τοὺς ἄλλους ἀγνοῆς χαρακτήρας, ἴσθι ὅτι μέσῳ μὲν Ἡρόδοτος 25
 41 ἐχρήσατο, ὃς οὔτε ὑψηλὸς ἐστὶν οὔτε ἰσχνός, ἰσχνῷ δὲ ὁ Ξενοφῶν. διὰ γ' οὖν τὸ ὑψηλὸν ὁ Θουκυδίδης καὶ ποιητικαῖς πολλάκις ἐχρήσατο λέξεσι καὶ μετὰφοραῖς τισίν. περὶ δὲ πάσης τῆς συγγραφῆς ἐτόλμησάν τινες ἀποφῆναι ὅτι αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς συγγραφῆς οὐκ ἔστι ρητορικῆς ἀλλὰ ποιητικῆς. καὶ ὅτι μὲν οὐκ ἔστι ποιητικῆς, δῆλον ἐξ ὧν οὐχ ὑποπίπτει 30
 μέτρῳ τινί. εἰ δὲ τις ἡμῖν ἀντίποι ὅτι οὐ πάντως ὁ πεζὸς λόγος ρητορικῆς ἐστίν, ὥσπερ οὐδὲ τὰ Πλάτωνος συγγράμματα οὐδὲ τὰ ἱατρικά, λέγομεν ὅτι ἄλλ' ἢ συγγραφὴ κεφαλαίοις διαιρεῖται καὶ ἐπὶ
 42 εἶδος ἀνάγεται ρητορικῆς, κοινῶς μὲν πᾶσα συγγραφὴ ἐπὶ τὸ συμβουλευτικόν (ἄλλοι δὲ καὶ ὑπὸ τὸ πανηγυρικὸν ἀνίγουσι, φύσκοντες ὅτι ἐγκω- 35

14 ἀψύχους ὥσπερ Gu., transp. Krüger εἰσαγαγόντων Porpo :
 εἰσαγόντων Gu. 31 ἀντίποι vulgo : ἀντίπη Gu. 35 τὸ
 vulgo additum

- μάζει τοὺς ἀρίστους ἐν τοῖς πολέμοις γενομένους), ἐξαιρέτως δὲ ἡ
 Θουκυδίδου [ἐν] τοῖς τρισὶν εἵδεσιν ὑποπίπτει, τῷ μὲν συμβουλευτικῷ
 διὰ τῶν ὄλων δημηγοριῶν πλὴν τῆς Πλαταιέων καὶ Θηβαίων ἐν τῇ τρίτῃ,
 τῷ δὲ πανηγυρικῷ διὰ τοῦ ἐπιταφίου, τῷ δὲ δικαιοκῷ διὰ τῆς δημηγορίας
 5 Πλαταιέων καὶ Θηβαίων, ἃς ἀνωτέρω τῶν ἄλλων ἱπεξειλόμεθα. ὅπου
 γὰρ δικασταὶ κρίνουσι Λακεδαιμονίων οἱ παραγενόμενοι καὶ κρίνεται πρὸς
 τὴν ἐρώτησιν ὁ Πλαταῖος καὶ ἀπολογεῖται περὶ ὧν ἐρωτᾶται διὰ πλειύνων
 τοὺς λόγους ποιούμενος, καὶ ἀντιλέγει τυύτοις ὁ Θηβαῖος εἰς ὀργὴν τὸν
 Λακεδαιμόνιον προκαλούμενος, ἢ τοῦ λόγου τάξις καὶ μέθοδος καὶ τὸ
 10 σχῆμα δικανικὸν καθαρῶς ἀποφαίνει τὸ εἶδος.
 Λέγουσι δὲ τινες νοθεύεσθαι τὴν ὀγδύην ἱστορίαν· οὐ γὰρ εἶναι Θου- 43
 κυδίδου, ἀλλ' οἱ μὲν φασὶ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ εἶναι, οἱ δὲ Ξενοφῶντος.
 πρὸς οὓς λέγομεν ὅτι τῆς μὲν θυγατρὸς ὡς οὐκ ἔστι δῆλον· οὐ γὰρ
 γυναικείας ἦν φύσεως τοιαύτην ἀρετὴν τε καὶ τέχνην μιμήσασθαι·
 15 ἔπειτα, εἰ τοιαύτη τις ἦν, οὐκ ἂν ἐσπούδασε λαθεῖν, οὐδ' ἂν τὴν ὀγδύην
 ἔγραψε μόνον, ἀλλὰ καὶ ἄλλα πολλὰ κατέλιπεν αἷν, τὴν οἰκίαν ἐκφαί-
 νουσα φύσιν. ὅτι δὲ οὐδὲ Ξενοφῶντός ἐστιν, ὁ χαρακτήρ μόνον οἰχί
 βοᾷ· πολὺ γὰρ τὸ μέσον ἰσχνοῦ χαρακτήρος καὶ ὑψηλοῦ. οὐ μὴν οὐδέ
 Θεοπόμπου, καθά τινες ἤξιωσαν. τισὶ δέ, καὶ μᾶλλον τοῖς χαριεστέροις, 44
 20 Θουκυδίδου μὲν εἶναι δοκεῖ, ἄλλως δ' ἀκαλλώπιστος, δι' ἐκτύπων
 γεγραμμένη, καὶ πολλῶν πλήρης ἐν κεφαλαίῳ πραγμάτων καλλωπισθῆναι
 καὶ λαβεῖν ἔκτασιν δυναμένων. ἔνθεν καὶ λέγομεν ὡς ἀσθενέστερον
 πέφρασται ὀλίγον, καθότι ὑρρωστῶν αὐτὴν φαίνεται συντεθεικός.
 ἀσθενοῦντος δὲ σώματος βραχύ τι καὶ ὁ λογισμὸς ἀτονώτερος εἶναι
 25 φιλεῖ· μικροῦ γὰρ συμπάσχουσιν ἀλλήλοις ὃ τε λογισμὸς καὶ τὸ
 σῶμα.
 Ἀπέθανε δὲ μετὰ τὸν πόλεμον τὸν Πελοποννησιακὸν ἐν τῇ Θράκῃ, 45
 συγγράφων τὰ πράγματα τοῦ εἰκοστοῦ καὶ πρώτου ἐνιαυτοῦ· εἴκοσι
 γὰρ καὶ ἑπτὰ κατέσχεν ὁ πόλεμος. τὰ δὲ τῶν ἄλλων ἐξ ἐτῶν πράγματα
 30 ἀναπληροῖ ὃ τε Θεόπομπος καὶ ὁ Ξενοφῶν, οἷς συνάπτει τὴν Ἑλληνικὴν
 ἱστορίαν.
 Ἰστέον δὲ ὅτι στρατηγίσας ἐν Ἀμφιπόλει ὁ Θουκυδίδης καὶ δούξας 46
 ἐκεῖ βραδέως ἀφικέσθαι καὶ προλαβόντος αὐτὸν τοῦ Βρασίδου ἐφυγα-
 δεύθη ὑπ' Ἀθηναίων, διαβάλλοντος αὐτὸν τοῦ Κλέωνος· διὸ καὶ ἀπ-
 35 εχθάνεται τῷ Κλέωνι καὶ ὡς μεμνηνότες αὐτὸν εἰσάγει πανταχοῦ καὶ κοῦφον.
 καὶ ἀπελθὼν, ὡς φασιν, ἐν τῇ Θράκῃ τὸ κάλλος ἐκεῖ τῆς συγγραφῆς
 συνέθηκεν. ἀφ' οὗ μὲν γὰρ ὁ πόλεμος ἤρξατο, ἐσημειοῦτο τὰ λεγόμενα 47

πάντα καὶ τὰ πραττόμενα, οὐ μὴν κάλλους ἐφρόντισε τὴν ἀρχήν, ἀλλὰ
 τοῦ μόνον σῶσαι τῇ σημειώσει τὰ πράγματα· ὕστερον δὲ μετὰ τὴν
 ἐξορίαν ἐν Σκαπτῇ ὕλῃ τῆς Θράκης χωρίῳ διαιτώμενος συντάξε μετὰ
 48 κάλλους ἃ ἐξ ἀρχῆς μόνον ἐσημειούτο διὰ τὴν μνήμην. ἔστι δὲ τοῖς
 μύθοις ἐναντίος διὰ τὸ χαίρειν ταῖς ἀληθείαις. οὐ γὰρ ἐπετίθενε τοῖς 5
 ἄλλοις ταῦτον συγγραφεῦσιν οὐδὲ ἱστορικοῖς, οἱ μύθους ἐγκατέμειξαν
 ταῖς ἑαυτῶν ἱστορίαις, τοῦ τερπνοῦ πλέον τῆς ἀληθείας ἀντιποιοῦμενοι.
 ἀλλ' ἐκεῖνοί μὲν οὕτως, τῷ συγγραφεῖ δ' οὐκ ἐμέλησε πρὸς τέρψιν τῶν
 ἀκουόντων, ἀλλὰ πρὸς ἀκρίβειαν τῶν μαθανόντων γράφειν. καὶ γὰρ
 ὠνόμασεν ἀγώνισμα τὴν ἑαυτοῦ συγγραφὴν. πολλὰ γὰρ τῶν πρὸς 10
 ἡδονὴν ἀπέφυγε, τὰς παρενθίκας ἃς εἰώθασι ποιεῖν οἱ πλείονες ἀπο-
 49 κλίνας, ὅπου γε καὶ παρ' Ἡροδότῳ καὶ ὁ δελφίς ἐστιν ὁ φιλήκοος καὶ
 Ἀρίων ὁ κυβερνώμενος μουσικῇ, καὶ ὅλως ἡ δευτέρα τῶν ἱστοριῶν τὴν
 ὑπόθεσιν ψεύδεται. ὁ δὲ συγγραφεὺς οὗτος ἂν ἀναμνησθῇ τινὸς περιτ-
 τοῦ, διὰ μὲν τὴν ἀνάγκην λέγει, διηγεῖται δὲ μόνον εἰς γνώσιν τῶν 15
 ἀκουόντων ἀφικνούμενος· ὃ τε γὰρ περὶ Τηρέως αὐτῷ λόγος πέφρασται
 μόνον περὶ παθῶν τῶν γυναικῶν, ἥ τε Κυκλώπων ἱστορία τῶν τόπων
 ἐμνημονεύθη χάριν, καὶ ὁ Ἀλκμαίων ὅτε σωφρονεῖν μνημονεύεται,
 ἔνθα τὰ τῆς σωφροσύνης αὐτοῦ νήσους ποιεῖ,[†] τὰ δ' ἄλλα οὐκ
 50 ἀκριβοῖ. περὶ μὲν οὖν τοὺς μύθους τοιοῦτος, δεινὸς δὲ ἡθογραφῆσαι, 20
 καὶ ἐν μὲν τοῖς μέρεσι σαφές, ὑπὸ δὲ τὴν σύνταξιν ἐνίοτε διὰ τὸ
 ἐπιτεῖνον τῆς ἐρμηνείας ἄδηλος εἶναι δοκῶν. ἔχει δὲ χαρακτῆρα ὑπέρ-
 σεμνον καὶ μέγαν. τὸ δὲ τῆς συνθέσεως τραχύτητος [δὴ] μεστὸν καὶ
 ἐμβριθὲς καὶ ὑπερβατικόν, ἐνίοτε δὲ ἀσαφές. αἱ δὲ βραχύτητες θαν-
 51 μασταί, καὶ τῶν λέξεων οἱ νόες πλείονες. τὸ δὲ γνωμολογικὸν αὐτοῦ 25
 πάνυ ἐπαινετόν. ἐν δὲ ταῖς ἀφηγήσεσι σφύδρα δυνατός, ναυμαχίας
 ἡμῖν καὶ πολιορκίας νόσους τε καὶ στάσεις διηγούμενος. πολυειδὴς δ'
 ἐν τοῖς σχήμασι, τὰ πολλὰ καὶ τῶν Γοργίου τοῦ Λεοντίνου μιμούμενος,
 ταχὺς ἐν ταῖς σημασίαις, πικρὸς ἐν ταῖς αὐστηρότησιν, ἡθῶν μιμητὴς
 καὶ ἄριστος διαγραφεὺς· ὅψει γοῦν παρ' αὐτῷ φρόνημα Περικλέους καὶ 30
 Κλέωνος οὐκ οἶδ' ὅτι ἂν εἴποι τις, Ἀλκιβιάδου νεότητα, Θεμιστοκλέους
[†] πάντα, Νικίου χρηστότητα δεισιδαιμονίαν εὐτυχίαν μέχρι Σικελίας,
 52 καὶ ἄλλα μυρία, ἃ κατὰ μέρος ἐπιδεῖν πειρασόμεθα. ὥς ἐπὶ πλείστον
 δὲ χρῆται τῇ ἀρχαίᾳ ἀθίδι [τῇ παλαιᾷ], ἡ τὸ ξ' ἀντὶ τοῦ σ' παρείληφεν,

1 ἀλλὰ Westermann: ἢ Gu. 3 ἐξορίαν vulgo: ἱστορίαν Gu.
 9 post γὰρ add. κτῆμα ἐς αἰ μᾶλλον et post ὠνόμασεν add. ἢ Aem.
 Portus docente Casaubon 19 ἔνθα τὰ] ἐνταῦθα Poppo νήσους
 ποιεῖ] μνήσιν ποιεῖται Hude 21 ὑπὸ] περὶ Bekker 23 δὴ
 secl. Krüger 34 τῇ παλαιᾷ secl. Poppo

ὅταν ξυνέγραψε καὶ ξυμμαχία λέγῃ, καὶ τὴν δίφθογγον τὴν αἰ ἀντὶ τοῦ
 α γράφῃ, αἰεὶ λέγων. καὶ ὁλως εὐρετής ἐστι καινῶν ὀνομάτων. τὰ μὲν
 γὰρ ἐστὶν ἀρχαιότερα τῶν καθ' αὐτὸν χρόνων, τὸ αὐτοβοεὶ καὶ τὸ
 πολεμῃεῖοντες καὶ παγχάλεπον καὶ ἀμαρτάδα καὶ ὕλης φακέλους· τὰ
 5 δὲ ποιηταῖς μέλει, οἷον τὸ ἐπιλύξαι καὶ τὸ ἐπληῦται καὶ τὸ ἀνακῶς
 καὶ τὰ τοιαῦτα· τὰ δ' ἴδια, οἷον ἀποσίμωσις καὶ κωλύμη καὶ ἀποτείχισις,
 καὶ ὅσα ἄλλα παρ' ἄλλοις μὲν οὐ λέλεκται, παρὰ τούτῳ δὲ κείται.
 μέλει δὲ αὐτῷ καὶ ὄγκου τῶν ὀνομάτων καὶ δεινότητος τῶν ἐνθυμημάτων 53
 καί, ὥσπερ φθίσαιιντες ἔπομεν, βροχύτητος συντάξεως· τὰ γὰρ πολλὰ
 10 τῶν πραγμάτων καὶ λέξει δείκνυται. τίθεικε δὲ πολλάκις καὶ πάθῃ
 καὶ πράγματα ἀντ' ἀνδρῶν, ὡς τὸ ἀντίπαλον δέος. ἔχει δέ τι καὶ τοῦ
 πανηγυρικοῦ, ἐν οἷς ἐπιταφίους λέγει, καὶ ποικίλας εἰρωνείας εἰσφέρων
 καὶ ἐρωτήσεις ποιούμενος καὶ φιλοσόφοις εἰδеси δημηγορῶν· ἐν οἷς γὰρ
 ἀμοιβιῶς ἐστι, φιλοσοφεῖ. τὴν μέντοι ιδέαν αὐτοῦ τῶν λέξεων καὶ
 15 τῶν συνθέσεων αἰτιῶνται οἱ πλείονες, ὧν ἐστὶ Διονύσιος ὁ Ἀλικαρ-
 νασσεύς· μέμφεται γὰρ αὐτῷ ὡς πεζῇ καὶ πολιτικῇ λέξει χρῆσθαι μὴ
 δυναμένῳ, οὐκ εἰδῶς ὅτι δυνάμεως ἐστὶ ταῦτα πάντα περιττῆς καὶ ἔξως
 πλεονεξίας.

Φαίνεται δὲ ἐπὶ τῶν Ἡροδότου χρόνων γενόμενος, εἴ γε ὁ μὲν 54
 20 Ἡρόδοτος μέμνηται τῆς Θηβαίων εἰσβολῆς εἰς τὴν Πλάταιαν, περὶ ἧς
 ἱστορεῖ Θουκυδίδης ἐν τῇ δευτέρᾳ. λέγεται δέ τι καὶ τοιοῦτο, ὅτι ποτὲ
 τοῦ Ἡροδότου τὰς ἰδίας ἱστορίας ἐπιδεικνυμένον παρῶν τῇ ἀκροάσει
 Θουκυδίδης καὶ ἀκούσας ἐδίκρυσεν· ἔπειτὰ φασὶ τὸν Ἡρόδοτον τοῦτο
 25 ἢ φύσις τοῦ νιού σου πρὸς μαθήματα· ἐτελεύτησε δὲ ἐν τῇ Θράκῃ 55
 καὶ οἱ μὲν λέγουσιν ὅτι ἐκεῖ ἐτάφη, ἄλλοι δὲ λέγουσιν ὅτι ἐν ταῖς
 Ἀθήναις ἠνέχθη αὐτοῦ τὰ ὀστᾶ κρύφα παρὰ τῶν συγγειῶν καὶ οὕτως
 ἐτάφη· οὐ γὰρ ἐξῆν φανερώς θάπτειν ἐν Ἀθήναις τὸν ἐπὶ προδοσίᾳ
 φεύγοντα. ἔστι δὲ αὐτοῦ τάφος πλησίον τῶν πυλῶν, ἐν χωρίῳ τῆς
 30 Ἀττικῆς ὃ Κοίλῃ καλεῖται, καθά φησιν Αἰτυλλος, ἀξιόπιστος ἀνὴρ
 μαρτυρῆσαι καὶ ἱστορίαν γινῶναι καὶ διδάξαι δεινός. καὶ στήλῃ δέ,
 φησὶν, ἔστηκεν ἐν τῇ Κοίλῃ, Ἐουκυδίδης Ὀλόρου· Ἀλιμοῖσις ἔχουσα
 ἐπίγραμμα. τινὲς δὲ προσέθηκαν καὶ τὸ ἐνθάδε κείται· ἀλλὰ λέγομεν
 ὅτι νοούμενόν ἐστι τοῦτο καὶ προσυπακούμενον· οὐδὲ γὰρ ἔκειτο ἐν τῷ
 35 ἐπιγράμματι.

Ἔστι δὲ τὴν ιδέαν καὶ τὸν χαρακτῆρα μεγαλοπρεπῆς, ὡς μὴδὲ ἐν 56

- τοῖς οἴκοις ἀφίστασθαι τοῦ μεγαλοπρεποῦς, ἐμβριθῆς τὴν φράσιν, ἀσαφῆς τὴν διάνοιαν διὰ τὸ ὑπερβατοῖς χαίρειν, ὀλίγοις ὀνόμασι πολλὰ πράγματα δηλῶν, καὶ ποικιλώτατος μὲν ἐν τοῖς τῆς λέξεως σχήμασι, κατὰ δὲ τὴν διάνοιαν τὸνναντίον ἀσχημάτιστος· οὔτε γὰρ εἰρωνεῖαι οὔτε ἐπιτιμήσεσιν οὔτε ταῖς ἐκ πλαγίου ῥήσεσιν οὔτε ἄλλαις τισὶ 5 πανουργίαις πρὸς τὸν ἀκροατὴν κέχρηται, τοῦ Δημοσθένους μάλιστα ἐν 57 τούτοις ἐπιδεικνυμένου τὴν δεινότητα. οἶμαι δὲ οὐκ ἀγνοῖα σχηματισμοῦ τοῦ κατὰ διάνοιαν παρῆναι τὸν Θουκυδίδην τὸ τοιοῦτον, ἀλλὰ τοῖς ὑποκειμένοις προσώποις πρέποντας καὶ ἀρμόζοντας συντιθέντα τοὺς λόγους· οὐ γὰρ ἔπρεπε Περικλεῖ καὶ Ἀρχιδάμῳ καὶ Νικίᾳ καὶ Βρασίδᾳ, 10 ἀνθρώποις μεγαλόφροσι καὶ γενναίοις καὶ ἥρωικὴν ἔχουσι δόξαν, λόγους εἰρωνείας καὶ πανουργίας περιτιθέναι, ὥς μὴ παρρησίαν ἔχουσι φανερώς ἐλέγχειν καὶ ἀντικρὺς μέμφεσθαι καὶ ὅτι οὖν βούλονται λέγειν. διὰ τοῦτο τὸ ἄπλαστον καὶ ἀνηθοποίητον ἐπετήδευσε, σφῶν κὰν τούτοις τὸ προσῆκον καὶ τῇ τέχνῃ δοκοῦν· τεχνίτου γὰρ ἀνδρὸς φυλάξαι τοῖς 15 προσώποις τὴν ἐπιβάλλουσαν δόξαν καὶ τοῖς πράγμασι τὸν ἀκόλουθον κόσμον.
- 58 Ἰστέον δὲ ὅτι τὴν πραγματείαν αὐτοῦ οἱ μὲν κατέτεμον εἰς δέκα τρεῖς ἱστορίας, ἄλλοι δὲ ἄλλως. ὅμως δὲ ἡ πλείστη καὶ ἡ κοινὴ κεκράτηκε, τὸ μέχρι τῶν ὀκτῶ διηρῆσθαι τὴν πραγματείαν, ὥς καὶ ἐπέκρινεν ὁ 20 Ἀσκληπιάδης.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΒΙΟΣ

Θουκυδίδης Ἀθηναῖος Ὀλόρου ἦν παῖς, Θράκιον δὲ αὐτῷ τὸ γένος· 1
 καὶ γὰρ ὁ πατὴρ αὐτῷ Ὀλορος ἐκ Θράκης εἶχε τοῦτομα. γέγονε δὲ τῶν
 Μιλτιάδου συγγενῆς· αὐτίκα γοῦν ἔνθα Μιλτιάδης περὶ Κοίλην τέθαιπται,
 ἐνταῖθα καὶ Θουκυδίδης τέθαιπται. ὁ δὲ Μιλτιάδης ἔγχε τοῦ Θρακῶν
5 βασιλέως θυγατέρα Ἠγησιπύλην. γέγονε δὲ Ἀντιφῶντος τοῦ Ῥαμ- 2
 νουσίου μαθητῆς, δεινοῦ λέγειν καὶ ὑπόπτου γενομένου τοῖς δικαστηρίοις.
 καὶ διὰ ταῦτα λέγοντος μὲν οὐκ ἠνείχοντο αὐτοῦ, γράφειν δὲ ἐπεχείρησε
 τοὺς λόγους, καὶ ἐξέδωκε τοῖς δεομένοις. ἐμαρτύρησε δὲ αὐτῷ καὶ
 Θουκυδίδης ὁ μαθητῆς ὅτι ἂν ᾧ σύμβουλος γένοιτο, ἄριστα ἐκείνος
10 ἀπῆλλαττεν εἰς τὰς δίκας. ἀλλ' ὁ μὲν ἔδοξε ποιηρὸς [Ἀντιφῶν] εἶναι,
 καὶ περὶ τέλη τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου κριθεὶς προδοσίας, ὥς
 Λακεδαιμονίοις μὲν τὰ ἄριστα κατὰ πρεσβείαν παραινέσας, Ἀθηναίοις δὲ
 ἀλυσιτελέστατα, ἐάλω. καὶ σὺν αὐτῷ διεφθάρησαν Ἀρχεπτύλεμος καὶ
 Ὀνομακλῆς, ὧν καὶ κατεσκάφησαν καὶ αἱ οἰκίαι, καὶ τὸ γένος τὸ μὲν
15 διεφθάρη, τὸ δὲ ἄτιμον ἐγένετο. στρατηγικὸς δὲ ἀνὴρ ὁ Θουκυδίδης 3
 γενόμενος καὶ τὰ περὶ Θάσον πιστευθεὶς μέταλλα πλούσιος μὲν ἦν καὶ
 μέγα ἐδύνατο, ἐν δὲ τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ αἰτίαν ἔσχε προδοσίας
 ἐκ βραδυτῆτός τε καὶ ὀλιγωρίας. ἔτυχε μὲν γὰρ Βρασίδας τὰς ἐπὶ
 Θράκης καταλαβὼν πόλεις Ἀθηναίων, ἀφιστὰς μὲν Ἀθηναίων, Λακε-
20 δαιμονίοις δὲ προστιθεὶς· κἀνταῦθα δέον ταχέως ἀναπλεῦσαι καὶ
 σῶσαι μὲν τὴν Ἡϊόνα ἐγγὺς κειμένην, περιποῦναι δὲ τὴν Ἀμφίπολιν,
 μέγα κτῆμα τοῖς Ἀθηναίοις, τὴν μὲν Ἡϊόνα ἐδυνήθη φθάσας σῶσαι, τὴν
 δὲ Ἀμφίπολιν ἀπώλεσεν. καίτοι Κλέων βοηθῶν ταῖς ἐπὶ Θράκης
 πόλεσι κατέπλευσε μὲν εἰς Ἀμφίπολιν, ἀλλ' ὅμως μίχης γενομένης
25 Βρασίδας μὲν ὁ Λακεδαιμόνιος ἐνίκησεν αὐτόν, Κλέων δὲ ἀπέθανεν ὑπὸ
 Μυρκινίου πελταστοῦ βληθεὶς. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὁ Βρασίδας τῆς νίκης

αἰσθόμενος ἀπέθανε, καὶ Ἀμφίπολις Ἀθηναίων ἀπέστη, Λακεδαιμονίων δὲ ἐγένετο· ἔνθα καὶ τὰ Ἀγνώνεια οἰκοδομήματα καθελόντες οἱ Ἀμφιπολίται Βρασίδεια ἐκάλεσαν, μισήσαντες μὲν τὴν Ἀττικὴν ἀποικίαν, λακωνίσαντες δὲ καὶ τούτῳ καὶ τὴν τιμὴν μεταθέντες εἰς Λακεδαίμονα.

- 4 Γενόμενος δὲ φυγὰς ὁ Θουκυδίδης ἐσχόλαζε τῇ συγγραφῇ τοῦ Πελο-
ποννησιακοῦ πολέμου, καὶ διὰ τοῦτο δοκεῖ πολλὰ χαρίζεσθαι μὲν
Λακεδαιμονίοις, κατηγορεῖν δὲ Ἀθηναίων τὴν τυραννίδα καὶ πλεονεξίαν·
οὗ γὰρ καιρὸς αὐτῷ κατεπεῖν Ἀθηναίων ἐγένετο, Κορινθίων κατηγο-
ρούντων ἢ Λακεδαιμονίων μεμφομένων ἢ Μιτυληναίων αἰτιωμένων,
πολὺς ἐν τοῖς ἐγκλήμασι τοῖς Ἀττικοῖς ἐρρῦν, καὶ τὰς μὲν νίκας τὰς 10
Λακωνικὰς ἐξῆρε τῷ λόγῳ, τὰς δὲ ξυμφορὰς ἠῤῃξεσε τὰς Ἀττικάς, ὅπου
5 καὶ τὰς ἐν Σικελίᾳ. πέπαυται δὲ τὸ τῆς συγγραφῆς ἐν τῇ ναυμαχίᾳ τῇ
περὶ Κυνὸς σῆμα, τούτέστι περὶ τὸν Ἑλλησποντον, ἔνθα δοκοῦσι καὶ
νεκικηκεῖν Ἀθηναῖοι. τὰ δὲ μετὰ ταῦτα ἑτέροις γράφειν κατέλιπε,
Ξενοφῶντι καὶ Θεοπόμπῳ· εἰσὶ δὲ καὶ αἱ ἐφεξῆς μάχαι· οὔτε γὰρ τὴν 15
δευτέραν ναυμαχίαν τὴν περὶ Κυνὸς σῆμα, ἣν Θεόπομπος εἶπεν, οὔτε
τὴν περὶ Κύζικον, ἣν ἐνίκᾳ Θρασύβουλος καὶ Θηραμένης καὶ Ἀλκιβιάδης,
οὔτε τὴν ἐν Ἀργινοῦσαις ναυμαχίαν, ἔνθα νικῶσιν Ἀθηναῖοι Λακεδαι-
μονίους, οὔτε τὸ κεφάλαιον τῶν κακῶν τῶν Ἀττικῶν, τὴν ἐν Αἰγὸς
ποταμοῖς ναυμαχίαν, ὅπου καὶ τὰς ναῦς ἀπώλεσαν Ἀθηναῖοι καὶ τὰς 20
ἐξῆς ἐλπίδας· καὶ γὰρ τὸ τεῖχος αὐτῶν καθηρέθη καὶ ἡ τῶν τριάκοντα
τυραννὶς κατέστη καὶ πολλαῖς συμφοραῖς περιέπεσεν ἡ πόλις, ἃς
ἠκρίβωσε Θεόπομπος.

- 6 Ἦν δὲ τῶν πάντων κατὰ γένος Ἀθήνησι δοξαζομένων ὁ Θουκυδίδης.
δεινὸς δὲ δόξας εἶναι ἐν τῷ λέγειν πρὸ τῆς συγγραφῆς προέστη τῶν 25
πραγμάτων. πρῶτην δὲ τῆς ἐν τῷ λέγειν δεινότητος τήνδε ἐποιήσατο
τὴν ἐπίδειξιν· Πυριλάμπης γάρ τις τῶν πολιτῶν ἄνδρα φίλον καὶ
ἐρώμενον ἴδιον διὰ τινα ζηλοτυπήσας ἐφόνευσε, ταύτης δὲ τῆς δίκης ἐν
Ἀρείῳ πάγῳ κρινομένης πολλὰ τῆς ἰδίας σοφίας ἐπεδείξατο, ἀπολογία
ποιοῦμενος ὑπὲρ τοῦ Πυριλάμπους, καὶ Περικλέους κατηγοροῦντος 30
ἐνίκᾳ. ὅθεν καὶ στρατηγὸν αὐτὸν ἐλομένων Ἀθηναίων ἄρχων προέστη
7 τοῦ δήμου. μεγαλόφρων δὲ ἐν τοῖς πράγμασι γενόμενος, ἅτε φιλοχρη-
ματῶν, οὐκ εἶατο πλείονα χρόνον προστατεῖν τοῦ δήμου. πρῶτον μὲν
γὰρ ὑπὸ τοῦ Ξενοκρίτου, ὡς Σύβαριν ἀποδημήσας, ὡς ἐπανῆλθεν εἰς
Ἀθήνας, συγχύσεως δικαστηρίου φεύγων ἐάλω· ὕστερον δὲ ἐξοστρα- 35
κίζεται ἔτη δέκα. φεύγων δὲ ἐν Αἰγίνῃ διέτριβε, κακεῖ λέγεται τὰς

14 κατέλειπεν E 29 κρινομένης Bekker: κινουμένης codd.
33 εἶατο Bekker: εἶατον vel εἶα τὸν codd.

ἱστορίας αὐτὸν συντάξασθαι. τότε δὲ τὴν φιλαργυρίαν αὐτοῦ μάλιστα φανεράν γενέσθαι· ἅπαντας γὰρ Αἰγινήτας κατατοκίζων ἀναστάτους ἐποίησεν.

Μετὰ δὲ τὴν ἱστορίαν φασὶ συνετεάχθαι τῇ συγγραφῇ τὸ προοίμιον, 8
 5 ἐπεὶ τῶν ἐν τῷ πολέμῳ μέμνηται γεγονότων, ὥσπερ τῆς Δήλου καθάρ-
 σεως, ἣν περὶ τὸ ἑβδόμον ἔτος ἐπὶ Εὐθύνου ἄρχοντος γεγενῆσθαι φασιν.
 μέμνηται δὲ ἐν αὐτῷ καὶ τῆς τοῦ πολέμου τελειτῆς λέγων ‘ἐς τὴν
 τελευτὴν τοῦδε τοῦ πολέμου.’ ἀλλὰ καὶ ἐν ἀρχῇ φησὶ ‘κίνησις γὰρ
 αὕτη δὴ μεγίστη τοῖς Ἕλλησιν ἐγένετο καὶ μέρει τινι τῶν βαρβάρων,
 10 ὥς δὲ εἰπεῖν καὶ ἐπὶ πλείστον ἀνθρώπων.’ πληρώσεις δὲ τὴν ὑγδόην 9
 ἱστορίαν ἀπέθανε νόσῳ· σφάλλονται γὰρ οἱ λέγοντες μὴ Θουκυδίδου
 εἶναι τὴν ὑγδόην, ἀλλ’ ἐτέρου συγγραφέως. τελευτήσας δ’ ἐν Ἀθήνησιν 10
 ἐτάφη πλησίον τῶν Μελιτίδων πυλῶν, ἐν χωρίῳ τῆς Ἀττικῆς ὃ προσ-
 αγορεύεται Κοίλῃ, εἴτε αὐτὸς ἐπανελθὼν Ἀθήναζε ἐκ τῆς φυγῆς τοῦ
 15 ὀρισθέντος χρόνου πληρωθέντος, καὶ τελευτήσας ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι,
 εἴτε μετακομισθέντων αὐτοῦ τῶν ὁστέων ἀπὸ Θράκης, ἐκεῖ καταστρέ-
 ψαντος τὸν βίον· λέγεται γὰρ ἐπ’ ἀμφότερα. καὶ στήλῃ τις ἀνέστηκεν
 ἐν τῇ Κοίλῃ τοῦτο ἔχουσα τὸ ἐπίγραμμα ‘Θουκυδίδης Ὀλόρου Ἀλι-
 μούσις ἐνθάδε κεῖται.’

4 δὲ add. Stephanus

13 Μελιτίδων recc.: Μιλτιάδων codd.

SIGLA

A = cod. Parisinus suppl. Gr. 255

B = cod. Vaticanus 126

C = cod. Laurentianus LXIX. 2

E = cod. Palatinus 252

F = cod. Monacensis 430

G = cod. Monacensis 228

M = cod. Britannicus 11, 727

A¹B¹ etc. = scriptura a prima manu correcta

a b etc. = scriptura a manu recentiore substituta vel
adscripta

[A] [B] etc. = verba in codice olim exarata hodie vel
evanida vel exesa

γρ. = scriptura signo γρ(ἀφ'ἑται) addito adscripta

codd. = consensus codicum A B C E F G M

recc. = unus vel plures e codicibus recentioris aevi

vulgo = scriptura in editionibus vulgata

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΩΝ Α

Θουκυδίδης Ἀθηναῖος ξυνέγραψε τὸν πόλεμον τῶν Πελο- **Ι**
 πονησιῶν καὶ Ἀθηναίων, ὡς ἐπολέμησαν πρὸς ἀλλήλους,
 ἀρξάμενος εὐθύς καθισταμένου καὶ ἐλπίσας μέγαν τε ἔσεσθαι
 καὶ ἀξιολογώτατον τῶν προγεγενημένων, τεκμαιρόμενος ὅτι
5 ἀκμάζοντες τε ἦσαν ἐς αὐτὸν ἀμφοτέρω παρασκευῇ τῇ πάσῃ
 καὶ τὸ ἄλλο Ἑλληνικὸν ὄρων ξυμισταμένον πρὸς ἑκατέρους,
 τὸ μὲν εὐθύς, τὸ δὲ καὶ διανοούμενον. κίνησις γὰρ αὕτη **2**
 μεγίστη δὴ τοῖς Ἑλλήσιν ἐγένετο καὶ μέρει τιτὶ τῶν βαρ-
 βάρων, ὡς δὲ εἰπεῖν καὶ ἐπὶ πλείστον ἀνθρώπων. τὰ γὰρ **3**
10 πρὸ αὐτῶν καὶ τὰ ἔτι παλαιότερα σαφῶς μὲν εὐρεῖν διὰ
 χρόνου πλήθος ἀδύνατα ἦν, ἐκ δὲ τεκμηρίων ὧν ἐπὶ μακρό-
 τατον σκοποῦντί μοι πιστεῦσαι ξυμβαίνει οὐ μεγάλα νομίζω
 γενέσθαι οὔτε κατὰ τοὺς πολέμους οὔτε ἐς τὰ ἄλλα. φαί- **2**
 νεται γὰρ ἡ νῦν Ἑλλὰς καλουμένη οὐ πάλαι βεβαίως
15 οἰκουμένη, ἀλλὰ μεταναστώσεις τε οὔσαι τὰ πρότερα καὶ
 ῥαδίως ἕκαστοι τὴν ἑαυτῶν ἀπολείποντες βιαζόμενοι ὑπό-
 τινων αἰεὶ πλειόνων. τῆς γὰρ ἐμπορίας οὐκ οὔσης, οὐδ' **2**
 ἐπιμειγνύντες ἀδεῶς ἀλλήλοις οὔτε κατὰ γῆν οὔτε διὰ θα-
 λάσσης, νεμόμενοί τε τὰ αὐτῶν ἕκαστοι ὅσον ἀποζῆν καὶ

c. 1. 1—c. 15. 1 κατεστρέφοντο suppl. c foll. ii-vii

c. 1. 1—c. 3. 2 τοῦτο suppl. m fol. i

5 ἦσαν F g Schol. Plat. Rep. 449 A Suid. Phot. : ἦσαν cett. 8 δὴ
 μεγίστη F Dion. Hal. 11 ἀδύνατον F' G Dion. Hal. 19 ἑαυτῶν Schol.

THUC.

- περιουσίαν χρημάτων οὐκ ἔχοντες οὐδὲ γῆν φυτεύοντες, ἀθλον ὃν ὁπότε τις ἐπελθὼν καὶ ἀτειχίστων ἅμα ὄντων ἄλλος ἀφαιρήσεται, τῆς τε καθ' ἡμέραν ἀναγκαίου τροφῆς πανταχοῦ ἂν ἡγούμενοι ἐπικρατεῖν, οὐ χαλεπῶς ἀπαρίσταντο, καὶ δι' αὐτὸ οὔτε μεγέθει πόλεων ἰσχυροὺς οὔτε τῇ ἄλλῃ 5
- 3 παρασκευῇ. μάλιστα δὲ τῆς γῆς ἡ ἀρίστη αἰεὶ τὰς μεταβολὰς τῶν οἰκητόρων εἶχεν, ἥ τε νῦν Θεσσαλία καλουμένη καὶ Βοιωτία Πελοποννήσου τε τὰ πολλὰ πλὴν Ἀρκαδίας, 4
- 4 τῆς τε ἄλλης ὅσα ἦν κράτιστα. διὰ γὰρ ἀρετὴν γῆς αἱ τε δυνάμεις τισὶ μείζους ἐγγιγνόμεναι στάσεις ἐνεποιοῦν ἐξ ὧν 10 ἐφθείροντο, καὶ ἅμα ὑπὸ ἀλλοφύλων μᾶλλον ἐπεβουλευόντο.
- 5 τὴν γοῦν Ἀττικὴν ἐκ τοῦ ἐπὶ πλείστον διὰ τὸ λεπτόγεων 6 ἀστασίαστον οὔσαν ἄνθρωποι ᾤκουν οἱ αὐτοὶ αἰεὶ. καὶ παράδειγμα τόδε τοῦ λόγου οὐκ ἐλάχιστόν ἐστι διὰ τὰς μετοικίας ἐς τὰ ἄλλα μὴ ὁμοίως αὐξηθῆναι· ἐκ γὰρ τῆς 15 ἄλλης Ἑλλάδος οἱ πολέμῳ ἢ στάσει ἐκπίπτοντες παρ' Ἀθηναίους οἱ δυνατώτατοι ὥς βέβαιον ὃν ἀνεχώρουν, καὶ πολῖται γιγνόμενοι εὐθὺς ἀπὸ παλαιοῦ μείζω ἔτι ἐποίησαν πληθῆαι ἀνθρώπων τὴν πόλιν, ὥστε καὶ ἐς Ἰωνίαν ὕστερον ὥς οὐχ ἱκανῆς οὔσης τῆς Ἀττικῆς ἀποικίας ἐξέπεμψαν. 20
- 3 Δηλοὶ δέ μοι καὶ τόδε τῶν παλαιῶν ἀσθένειαν οὐχ ἥκιστα· πρὸ γὰρ τῶν Τρωικῶν οὐδὲν φαίνεται πρότερον κοινῇ ἐργασαμένη ἢ Ἑλλάς· δοκεῖ δέ μοι, οὐδὲ τοῦνομα τοῦτο ξύμπασά 2
- 2 πω εἶχεν, ἀλλὰ τὰ μὲν πρὸ Ἑλληνος τοῦ Δευκαλίωνος καὶ πάντῃ οὐδὲ εἶναι ἢ ἐπὶ κλησις αὕτη, κατὰ ἔθνη δὲ ἄλλα τε 25 καὶ τὸ Πελασγικὸν ἐπὶ πλείστον ἀφ' ἐαυτῶν τὴν ἐπωνυμίαν παρέχεσθαι, Ἑλληνος δὲ καὶ τῶν παίδων αὐτοῦ ἐν τῇ Φθιώτιδι ἰσχυσάντων, καὶ ἐπαγομένων αὐτοὺς ἐπ' ὠφελίᾳ ἐς τὰς ἄλλας πόλεις, καθ' ἐκάστους μὲν ἤδη τῇ ὁμιλίᾳ μᾶλλον καλεῖσθαι Ἑλλήνας, οὐ μέντοι πολλοῦ γε χρόνου [ἐδύνατο] 30
- 3 καὶ ἅπασιν ἐκνικῆσαι. τεκμηριοὶ δὲ μάλιστα Ὅμηρος· πολλῶ

15 μετοικίας ἐς] μετοικήσεις Ullrich
cett. 30 ἐδύνατο om. M

27 Φθιώτιδι Ef: Φθιωτιά

γὰρ ὕστερον ἔτι καὶ τῶν Τρωικῶν γενόμενος οὐδαμοῦ τοὺς
 ξύμπαντας ὠνόμασεν, οὐδ' ἄλλους ἢ τοὺς μετ' Ἀχιλλέως ἐκ
 τῆς Φθιώτιδος, ὅπερ καὶ πρῶτοι Ἕλληνες ἦσαν, Δαναοὺς
 δὲ ἐν τοῖς ἔπεισι καὶ Ἀργεῖους καὶ Ἀχαιοὺς ἀνακαλεῖ. οὐ μὴν
 5 οὐδὲ βαρβάρους εἶρηκε διὰ τὸ μηδὲ Ἕλληνας πω, ὥς ἐμοὶ
 δοκεῖ, ἀντίπαλον ἐς ἐν ὄνομα ἀποκεκρίσθαι. οἱ δ' οὖν ὥς 4
 ἕκαστοι Ἕλληνες κατὰ πόλεις τε ὅσοι ἀλλήλων ξυνέεισαν
 καὶ ξύμπαντες ὕστερον κληθέντες οὐδὲν πρὸ τῶν Τρωικῶν
 δι' ἀσθένειαν καὶ ἀμειξίαν ἀλλήλων ἀθρόοι ἐπραξαν. ἀλλὰ
 10 καὶ ταύτην τὴν στρατείαν θαλάσσῃ ἤδη πλείω χρώμενοι
 ξυνεξήλθον.

Μίνως γὰρ παλαίτατος ὢν ἀκοῇ ἴσμεν ναυτικὸν ἐκτέησατο 4
 καὶ τῆς νῦν Ἑλληνικῆς θαλάσσης ἐπὶ πλείστον ἐκράτησε
 καὶ τῶν Κυκλάδων νήσων ἥρξεν τε καὶ οἰκιστὴς πρῶτος τῶν
 15 πλείστων ἐγένετο, Κᾶρας ἐξελάσας καὶ τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας
 ἡγεμόνας ἐγκαταστήσας· τό τε ληστικόν, ὥς εἰκός, καθήρει
 ἐκ τῆς θαλάσσης ἐφ' ὅσον ἐδύνατο, τοῦ τὰς προσόδους μᾶλλον
 ἰέναι αὐτῷ. οἱ γὰρ Ἕλληνες τὸ πάλαι καὶ τῶν βαρβάρων 5
 οἳ τε ἐν τῇ ἡπείρῳ παραθαλάσσιοι καὶ ὅσοι νήσους εἶχον,
 20 ἐπειδὴ ἥρξαντο μᾶλλον περαιουῖσθαι ναυσὶν ἐπ' ἀλλήλους,
 ἐτράποντο πρὸς ληστείαν, ἡγουμένων ἀνδρῶν οὐ τῶν ἀδυνα-
 τωτάτων κέρδους τοῦ σφετέρου αὐτῶν ἕνεκα καὶ τοῖς ἀσθειέσι
 τροφῆς, καὶ προσπίπτοντες πόλεσιν ἀτειχίστοις καὶ κατὰ
 κώμας οἰκουμέναις ἥρπαζον καὶ τὸν πλείστον τοῦ βίου ἐν-
 25 τεύθεν ἐποιοῦντο, οὐκ ἔχοντός πω αἰσχύνην τούτου τοῦ ἔργου,
 φέροντος δέ τι καὶ δόξης μᾶλλον· δηλοῦσι δὲ τῶν τε ἡπειρω- 2
 τῶν τινὲς ἔτι καὶ νῦν, οἷς κόσμος καλῶς τοῦτο δρᾶν, καὶ οἱ
 παλαιοὶ τῶν ποιητῶν τὰς πύστεις τῶν καταπλεούντων παντα-
 χοῦ ὁμοίως ἐρωτῶντες εἰ λησταὶ εἰσιν, ὥς οὔτε ὢν πυνθά-
 30 νονται ἀπαξιούντων τὸ ἔργον, οἷς τε ἐπιμελὲς εἶη εἰδέναι
 οὐκ ὀνειδιζόντων. ἐλήζοντο δὲ καὶ κατ' ἡπειρον ἀλλήλους. 3

I ὕστερος γρ. Schol.

II ξυνεξήλθον Cobet: ξυνήλθον codd.:

exierant Valla

16 καταστήσας G (corr. G') M ληστικὸν G M

καθῆρει] ἐκάθηρε Schol. Aristid. 87. 9 D

24 τὸν] τὸ A? G

- καὶ μέχρι τοῦδε πολλὰ τῆς Ἑλλάδος τῷ παλαιῷ τρόπῳ
 νέμεται περί τε Λοκροὺς τοὺς Ὀζόλας καὶ Αἰτωλοὺς καὶ
 Ἀκαρνανὰς καὶ τὴν ταύτην ἡπειρόν. τό τε σιδηροφορεῖσθαι
 τούτοις τοῖς ἡπειρώταις ἀπὸ τῆς παλαιᾶς ληστείας ἐμμεμέ-
 6 νηκεν· πᾶσα γὰρ ἡ Ἑλλὰς ἐσιδηροφόρει διὰ τὰς ἀφάρκτους 5
 τε οἰκήσεις καὶ οὐκ ἀσφαλεῖς παρ' ἀλλήλους ἐφόδους, καὶ
 ξυνήθη τὴν δίκαιαν μεθ' ὅπλων ἐποιήσαντο ὥσπερ οἱ βάρ-
 2 βαροι. σημεῖον δ' ἐστὶ ταῦτα τῆς Ἑλλάδος ἔτι οὕτω
 νεμόμενα τῶν ποτὲ καὶ ἐς πάντας ὁμοίων διαιτημάτων.
 3 Ἐν τοῖς πρῶτοι δὲ Ἀθηναῖοι τὸν τε σίδηρον κατέθεντο 10
 καὶ ἀνειμένῃ τῇ διαίτῃ ἐς τὸ τρυφερώτερον μετέστησαν. καὶ
 οἱ πρεσβύτεροι αὐτοῖς τῶν εὐδαιμόνων διὰ τὸ ἀβροδίατον οὐ
 πολὺς χρόνος ἐπειδὴ χιτῶνάς τε λινοὺς ἐπαύσαντο φοροῦντες
 καὶ χρυσῶν τεττίγων ἐνέρσει κρωβύλον ἀναδούμενοι τῶν ἐν
 τῇ κεφαλῇ τριχῶν· ἀφ' οὗ καὶ Ἰώνων τοὺς πρεσβυτέρους 15
 4 κατὰ τὸ ξυγγενὲς ἐπὶ πολὺ αὕτη ἡ σκευὴ κατέσχευεν. μετρία
 δ' αὖ ἐσθῆτι καὶ ἐς τὸν νῦν τρόπον πρῶτοι Λακεδαιμόνιοι
 ἐχρήσαντο καὶ ἐς τὰ ἄλλα πρὸς τοὺς πολλοὺς οἱ τὰ μείζω
 5 κεκτημένοι ἰσοδίατοι μάλιστα κατέστησαν. ἐγυμνώθησάν
 τε πρῶτοι καὶ ἐς τὸ φανερόν ἀποδύντες λίπα μετὰ τοῦ 20
 γυμνάζεσθαι ἡλείψαντο· τὸ δὲ πάλαι καὶ ἐν τῷ Ὀλυμπικῷ
 ἀγῶνι διαζώματα ἔχοντες περὶ τὰ αἰδοῖα οἱ ἀθληταὶ ἡγωνί-
 ζοντο, καὶ οὐ πολλὰ ἔτη ἐπειδὴ πέπανται. ἔτι δὲ καὶ ἐν
 τοῖς βαρβάροις ἔστιν οἷς νῦν, καὶ μάλιστα τοῖς Ἀσιανοῖς,
 πυγμῆς καὶ πάλης ἄθλα τίθεται, καὶ διεζωμένοι τοῦτο δρῶσιν. 25
 6 πολλὰ δ' ἂν καὶ ἄλλα τις ἀποδείξειε τὸ παλαιὸν Ἑλληνικὸν
 ὁμοιότροπον τῷ νῦν βαρβαρικῷ διαιωόμενον.
 7 Τῶν δὲ πόλεων ὅσαι μὲν νεώτατα ᾤκίσθησαν καὶ ἤδη πλωι-
 μωτέρων ὄντων, περιουσίας μᾶλλον ἔχουσαι χρημάτων ἐπ'
 αὐτοῖς τοῖς αἰγιαλοῖς τείχεσιν ἐκτίζοντο καὶ τοὺς ἰσθμοὺς 30
 ἀπελάμβανον ἐμπορίας τε ἕνεκα καὶ τῆς πρὸς τοὺς προσοίκους

14 ἐν ἔρσει (vel ἔρσει) E G Schol. 16 κατασκευῇ A B F 23 πέ-
 πανται Reiske 25 διεζωμένοι Phot. Suid.: διεζωσμένοι codd.
 30 ἐκτίζοντο καὶ τείχεσι Herwerden

ἕκαστοι ἰσχύος· αἱ δὲ παλαιαὶ διὰ τὴν ληστείαν ἐπὶ πολὺ
 ἀντίσχουσαν ἀπὸ θαλάσσης μᾶλλον ὤκισθησαν, αἱ τε ἐν
 ταῖς νήσοις καὶ ἐν ταῖς ἡπείροις (ἔφερον γὰρ ἀλλήλους τε
 καὶ τῶν ἄλλων ὅσοι ὄντες οὐ θαλάσσιοι κάτω ἔκουν), καὶ
 5 μέχρι τοῦδε ἔτι ἀνφικισμένοι εἰσίν. καὶ οὐχ ἦσσον λησταὶ 8
 ἦσαν οἱ νησιῶται, Κᾱρές τε ὄντες καὶ Φοίνικες· οὗτοι γὰρ
 δὴ τὰς πλείστας τῶν νήσων ἔκρησαν. μαρτύριον δέ· Δήλου
 γὰρ καθαιρομένης ὑπὸ Ἀθηναίων ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ καὶ 1260
 τῶν θηκῶν ἀναιρεθεισῶν ὅσαι ἦσαν τῶν τεθνεώτων ἐν τῇ
 10 νήσῳ, ὑπὲρ ἡμισυ Κᾱρες ἐφάνησαν, γνωσθέντες τῇ τε σκευῇ
 τῶν ὅπλων ξυντεθαμμένη καὶ τῷ τρόπῳ ᾧ νῦν ἔτι θάπτουσιν.
 καταστάντος δὲ τοῦ Μίνω ναυτικοῦ πλωιμώτερα ἐγένετο 2
 παρ' ἀλλήλους (οἱ γὰρ ἐκ τῶν νήσων κακοῦργοι ἀνέστησαν
 ὑπ' αὐτοῦ, ὅτεπερ καὶ τὰς πολλὰς αὐτῶν κατῴκιζε), καὶ 3
 15 οἱ παρὰ θάλασσαν ἄνθρωποι μᾶλλον ἤδη τὴν κτήσιν τῶν
 χρημάτων ποιούμενοι βεβαιότερον ἔκουν, καὶ τινες καὶ τείχη
 περιεβάλλοντο ὥς πλουσιώτεροι ἑαυτῶν γιγνόμενοι· ἐφιέ-
 μνοι γὰρ τῶν κερδῶν οἳ τε ἦσσους ὑπέμενον τὴν τῶν
 κρεισσόνων δουλείαν, οἳ τε δυνατώτεροι περιουσίας ἔχοντες
 20 προσεποιοῦντο ὑπηκόους τὰς ἐλάσσους πόλεις. καὶ ἐν 4
 τούτῳ τῷ τρόπῳ μᾶλλον ἤδη ὄντες ὕστερον χρόνῳ ἐπὶ
 Τροίαν ἐστράτευσαν.

Ἀγαμέμνων τέ μοι δοκεῖ τῶν τότε δυνάμει προύχων καὶ 9
 οὐ τοσοῦτον τοῖς Τυνδάρεω ὄρκοις κατελιημμένους τοὺς
 25 Ἑλένης μνηστήρας ἄγων τὸν στόλον ἀγεῖραι. λέγουσι δὲ 2
 καὶ οἱ τὰ σαφέστατα Πελοποννησίων μνήμη παρὰ τῶν
 πρότερον δεδεγμένοι Πέλοπά τε πρῶτον πλήθει χρημάτων,
 ἃ ἤλθεν ἐκ τῆς Ἀσίας ἔχων ἐς ἀνθρώπους ἀπόρους, δύνάμιν
 περιποιησάμενον τὴν ἐπωινυμίαν τῆς χώρας ἔπηλυν ὄντα ὁμως
 30 σχεῖν, καὶ ὕστερον τοῖς ἐκγόνοις ἔτι μείζω ξυνερεχθῆναι,

2 ἀντίσχουσαν Porro : ἀντισχοῦσαν EG : ἀντισχοῦσαι cett. 7 ὤκι-
 σαν B 17 ὥς . . . γιγνόμενοι add. G in marg., om. M
 29 ἔπηλυν Stahl : ἐπηλύτην codd. 30 post ἐκγόνοις add. οἶον
 Ἀτρεΐ Ἀγαμέμνονι ABEF

Εὐρυσθέως μὲν ἐν τῇ Ἀττικῇ ὑπὸ Ἡρακλειδῶν ἀποθανόντος,
 Ἀτρέως δὲ μητρὸς ἀδελφοῦ οὗτος αὐτῷ, καὶ ἐπιτρέψαντος
 Εὐρυσθέως, ὅτ' ἐστράτευε, Μυκῆνας τε καὶ τὴν ἀρχὴν κατὰ
 τὸ οἰκεῖον Ἀτρεῖ (τυγχάνειν δὲ αὐτὸν φεύγοντα τὸν πατέρα
 διὰ τὸν Χρυσίππου θάνατον), καὶ ὥς οὐκέτι ἀνεχώρησεν 5
 Εὐρυσθεὺς, βουλομένων καὶ τῶν Μυκηναίων φόβῳ τῶν
 Ἡρακλειδῶν καὶ ἅμα δυνατὸν δοκοῦντα εἶναι καὶ τὸ πλή-
 θος τεθεραπευκότα τῶν Μυκηναίων τε καὶ ὅσων Εὐρυσθεὺς
 ἦρχε τὴν βασιλείαν Ἀτρέα παραλαβεῖν, καὶ τῶν Περσειδῶν
 3 τοὺς Πελοπίδας μείζους καταστήναι. ἃ μοι δοκεῖ Ἀγαμέμ- 10
 νων παραλαβὼν καὶ ναυτικῷ [τε] ἅμα ἐπὶ πλέον τῶν ἄλλων
 ἰσχύσας, τὴν στρατείαν οὐ χάριτι τὸ πλέον ἢ φόβῳ ξυν-
 4 αγαγὼν ποιήσασθαι. φαίνεται γὰρ ναυσί τε πλείσταις αὐτὸς
 ἀφικόμενος καὶ Ἀρκάσι προσπαρασχών, ὥς Ὅμηρος τοῦτο
 δεδήλωκεν, εἴ τῳ ἱκανὸς τεκμηριῶσαι. καὶ ἐν τοῦ σκήπτρου 15
 ἅμα τῇ παραδόσει εἴρηκεν αὐτὸν πολλῇσι νήσοισι καὶ Ἀργεῖ
 παντὶ ἀνάσσειν· οὐκ ἂν οὖν νήσων ἔξω τῶν περιοικίδων
 (αὗται δὲ οὐκ ἂν πολλαὶ εἶεν) ἡπειρώτης ὧν ἐκράτει, εἰ μὴ τι
 καὶ ναυτικὸν εἶχεν. εἰκάξειν δὲ χρὴ καὶ ταύτῃ τῇ στρατείᾳ
 οἷα ἦν τὰ πρὸ αὐτῆς. 20

10 Καὶ ὅτι μὲν Μυκῆναι μικρὸν ἦν, ἢ εἴ τι τῶν τότε πόλισμα
 νῦν μὴ ἀξιόχρεων δοκεῖ εἶναι, οὐκ ἀκριβεῖς ἂν τις σημείῳ
 χρώμενος ἀπιστοίῃ μὴ γενέσθαι τὸν στόλον τοσοῦτον ὅσον
 2 οἷ τε ποιηταὶ εἰρήκασι καὶ ὁ λόγος κατέχει. Λακεδαιμονίων
 γὰρ εἰ ἢ πόλις ἐρημωθεῖη, λειψθεῖη δὲ τά τε ἱερὰ καὶ τῆς 25
 κατασκευῆς τὰ ἐδάφη, πολλὴν ἂν οἶμαι ἀπιστίαν τῆς δυνά-
 μεως προελθόντος πολλοῦ χρόνου τοῖς ἔπειτα πρὸς τὸ κλέος
 αὐτῶν εἶναι (καίτοι Πελοποννήσου τῶν πέντε τὰς δύο μοίρας
 νέμονται, τῆς τε ξυμπάσης ἡγοῦνται καὶ τῶν ἔξω ξυμμάχων
 πολλῶν· ὅμως δὲ οὔτε ξυνοικισθείσης πόλεως οὔτε ἱεροῖς 30
 καὶ κατασκευαῖς πολυτελέσι χρησαμένης, κατὰ κόμας δὲ τῷ

11 τε secl. Krüger: δὲ Stahl
 στρατιὰν codd. 19 στρατείᾳ Aem. Portus: στρατιᾷ codd.
 ξυνοικισθείσης add. τῆς Stephanus

12 στρατείαν Aem. Portus:

30 post

παλαιῷ τῆς Ἑλλάδος τρόπῳ οἰκισθείσης, φαίνοιτ' ἂν ὑπο-
 δεεστέρα), Ἀθηναίων δὲ τὸ αὐτὸ τοῦτο παθόντων διπλασίαν
 ἂν τὴν δύναμιν εἰκάζεσθαι ἀπὸ τῆς φανεράς ὄψεως τῆς
 πόλεως ἢ ἔστιν. οὐκ οὖν ἀπιστεῖν εἰκός, οὐδὲ τὰς ὄψεις 3
 5 τῶν πόλεων μᾶλλον σκοπεῖν ἢ τὰς δυνάμεις, νομίζειν δὲ
 τὴν στρατείαν ἐκείνην μεγίστην μὲν γενέσθαι τῶν πρὸ
 αὐτῆς, λειπομένην δὲ τῶν νῦν, τῇ Ὀμήρου αὖ ποιήσει εἴ
 τι χρὴ κἀνταῦθα πιστεῦναι, ἣν εἰκὸς ἐπὶ τὸ μείζον μὲν
 ποιητὴν ὄντα κοσμήσαι, ὅμως δὲ φαίνεται καὶ οὕτως ἐνδεε-
 10 στέρα. πεποίηκε γὰρ χιλίων καὶ διακοσίων νεῶν, τὰς μὲν 4
 Βοιωτῶν εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ἀνδρῶν, τὰς δὲ Φιλοκτῆτου
 πεντήκοντα, δηλῶν, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ, τὰς μεγίστας καὶ ἐλα-
 χίστας· ἄλλων γοῦν μεγέθους πέρι ἐν νεῶν καταλόγῳ οὐκ
 ἐμνήσθη. αὐτερέται δὲ ὅτι ἦσαν καὶ μάχιμοι πάντες, ἐν
 15 ταῖς Φιλοκτῆτου ναυσὶ δεδήλωκεν· τοξότας γὰρ πάντας
 πεποίηκε τοὺς προσκώπους. περίνεως δὲ οὐκ εἰκὸς πολλοὺς
 ζυμπλεῖν ἔξω τῶν βασιλέων καὶ τῶν μάλιστα ἐν τέλει,
 ἄλλως τε καὶ μέλλοντας πέλαγος περαιώσεσθαι μετὰ σκευῶν
 πολεμικῶν, οὐδ' αὖ τὰ πλοῖα κατάφαρκα ἔχοντας, ἀλλὰ τῷ
 20 παλαιῷ τρόπῳ ληστικώτερον παρεσκευασμένα. πρὸς τὰς 5
 μεγίστας δ' οὖν καὶ ἐλαχίστας ναῦς τὸ μέσον σκοποῦντι
 οὐ πολλοὶ φαίνονται ἐλθόντες, ὥς ἀπὸ πάσης τῆς Ἑλλάδος
 κωμῇ πεμπόμενοι.

Αἴτιον δ' ἦν οὐχ ἡ ὀλιγανθρωπία τοσοῦτον ὅσον ἡ ἀχρη- 11
 25 ματία. τῆς γὰρ τροφῆς ἀπορία τὸν τε στρατὸν ἐλάσσω
 ἤγαγον καὶ ὅσον ἡλπιζον αὐτόθεν πολεμοῦντα βιοτεύσειν,
 ἐπειδὴ δὲ ἀφικόμενοι μάχῃ ἐκράτησαν (δῆλον δέ· τὸ γὰρ
 ἔρυμα τῷ στρατοπέδῳ οὐκ ἂν ἐτειχίσαντο), φαίνονται δ'
 οὐδ' ἐνταῦθα πάσῃ τῇ δυνάμει χρησάμενοι, ἀλλὰ πρὸς
 30 γεωργίαν τῆς Χερσονήσου τραπόμενοι καὶ ληστείαν τῆς
 τροφῆς ἀπορία. ἢ καὶ μᾶλλον οἱ Τρῶες αὐτῶν διεσπαρ-

6 στρατείαν c f g: στρατιὰν codd.
 22 ζυμειθόντες G

21 δ' οὖν Bekker: οὖν M: γοῦν

- μένων τὰ δέκα ἔτη ἀντείχον βία, τοῖς αἰεὶ ὑπολειπομένοις
 2 ἀντίπαλοι ὄντες. περιουσίαν δὲ εἰ ἦλθον ἔχοντες τροφῆς
 καὶ ὄντες ἀθρόοι ἀνευ ληστείας καὶ γεωργίας ξυνεχῶς τὸν πόλεμον διέφερον, ῥαδίως ἂν μάχῃ κρατοῦντες εἶλον, οἳ
 γε καὶ οὐχ ἀθρόοι, ἀλλὰ μέρει τῷ αἰεὶ παρόντι ἀντείχον, 5
 πολιορκία δ' ἂν προσκαθεζόμενοι ἐν ἐλάσσονί τε χρόνῳ καὶ
 ἀπονώτερον τὴν Τροίαν εἶλον. ἀλλὰ δι' ἀχρηματίαν τὰ τε
 πρὸ τούτων ἀσθενῇ ἦν καὶ αὐτά γε δὴ ταῦτα, ὀνομαστότατα
 τῶν πρὶν γενόμενα, δηλοῦνται τοῖς ἔργοις ὑποδεέστερα ὄντα
 τῆς φήμης καὶ τοῦ νῦν περὶ αὐτῶν διὰ τοὺς ποιητὰς λόγου 10
 12 κατεσχηκότος· ἐπεὶ καὶ μετὰ τὰ Τρωικὰ ἡ Ἑλλὰς ἔτι μετ-
 ανίστατό τε καὶ κατῴκιστο, ὥστε μὴ ἡσυχάσασαν αὖξῃσθαι.
 2 ἢ τε γὰρ ἀναχώρησις τῶν Ἑλλήνων ἐξ Ἰλίου χρονία γενο-
 μένη πολλὰ ἐνεόχμωσε, καὶ στάσεις ἐν ταῖς πόλεσιν ὥς
 ἐπὶ πολὺ ἐγίγνοντο, ἀφ' ὧν ἐκπίπτοντες τὰς πόλεις ἐκτίζον. 15
 3 Βοιωτοὶ τε γὰρ οἱ νῦν ἐξηκοστῷ ἔτει μετὰ Ἰλίου ἄλωσιν ἐξ
 Ἄρνης ἀναστάντες ὑπὸ Θεσσαλῶν τὴν νῦν μὲν Βοιωτίαν,
 πρότερον δὲ Καδμηίδα γῆν καλουμένην ᾤκισαν (ἦν δὲ αὐτῶν
 καὶ ἀποδασμὸς πρότερον ἐν τῇ γῇ ταύτῃ, ἀφ' ὧν καὶ ἐς
 Ἰλίον ἐστράτευσαν), Δωριεῖς τε ὀγδοηκοστῷ ἔτει ζὺν Ἡρα- 20
 4 κλείδαις Πελοπόννησον ἔσχον. μόλις τε ἐν πολλῷ χρόνῳ
 ἡσυχάσασα ἡ Ἑλλὰς βεβαίως καὶ οὐκέτι ἀνισταμένη ἀποι-
 κίας ἐξέπεμψε, καὶ Ἰωνας μὲν Ἀθηναῖοι καὶ νησιωτῶν τοὺς
 πολλοὺς ᾤκισαν, Ἰταλίας δὲ καὶ Σικελίας τὸ πλεῖστον Πελο-
 ποννήσιοι τῆς τε ἄλλης Ἑλλάδος ἔστιν ἃ χωρία. πάντα δὲ 25
 ταῦτα ὕστερον τῶν Τρωικῶν ἐκτίσθη.
 13 Δυνατωτέρας δὲ γιγνομένης τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν χρη-
 μάτων τὴν κτῆσιν ἔτι μᾶλλον ἢ πρότερον ποιουμένης τὰ
 πολλὰ τυραννίδες ἐν ταῖς πόλεσι καθίσταντο, τῶν προσόδων
 μειζύων γιγνομένων (πρότερον δὲ ἦσαν ἐπὶ ῥητοῖς γέρασι 30

4 εἶλον secl. Krüger

6 δ' secl. Krüger

8 -νῇ ἦν . . .

c. 30. 2 ὅτι Ἰπ. suppl. f foll. iv, v

12 ἡσυχάσασα cf

18 ᾤκισαν

c: ᾤκησαν cett.

19 ἐν τῇ γῇ ταύτῃ πρότερον cf

21 μόλις cf G

23 ἐξέπεμπε cf G

27 γιγνομένης G M

πατρικαὶ βασιλείαι), ναυτικά τε ἐξηρτύνετο ἡ Ἑλλάς, καὶ
 τῆς θαλάσσης μᾶλλον ἀντεῖχοντο. πρῶτοι δὲ Κορίνθιοι 2
 λέγονται ἐγγύτατα τοῦ νῦν τρόπου μεταχειρίσαι τὰ περὶ
 τὰς ναῦς, καὶ τριήρεις ἐν Κορίνθῳ πρῶτον τῆς Ἑλλάδος
 5 ναυπηγηθῆναι. φαίνεται δὲ καὶ Σαμίους Ἀμεινοκλῆς Κορίν- 3
 θιος ναυπηγὸς ναῦς ποιήσας τέσσαρας· ἔτη δ' ἐστὶ μάλιστα
 τριακόσια ἐς τὴν τελευταίην τοῦδε τοῦ πολέμου ὅτε Ἀμεινοκλῆς
 Σαμίους ἦλθεν. ναυμαχία τε παλαιάτη ὧν ἴσμεν γίγνεται 4
 Κορινθίων πρὸς Κερκυραίους· ἔτη δὲ μάλιστα καὶ ταύτη
 10 ἐξήκοντα καὶ διακόσιά ἐστι μέχρι τοῦ αὐτοῦ χρόνου. οἱ 5
 κύντες γὰρ τὴν πόλιν οἱ Κορίνθιοι ἐπὶ τοῦ Ἰσθμοῦ αἰεὶ δὴ
 ποτε ἐμπόριον εἶχον, τῶν Ἑλλήνων τὸ πάλαι κατὰ γῆν τὰ
 πλεῖω ἢ κατὰ θάλασσαν, τῶν τε ἐντὸς Πελοποννήσου καὶ
 τῶν ἔξω, διὰ τῆς ἐκείνων παρ' ἀλλήλους ἐπιμισγόντων,
 15 χρήμασί τε δυνατοὶ ἦσαν, ὥς καὶ τοῖς παλαιοῖς ποιηταῖς
 δεδῆλωται· ἀφνειὸν γὰρ ἐπωνόμασαν τὸ χωρίον. ἐπειδὴ
 τε οἱ Ἕλληνες μᾶλλον ἔπλωζον, τὰς ναῦς κτησάμενοι τὸ
 ληστικὸν καθήρουν, καὶ ἐμπόριον παρέχοντες ἀμφοτέρω δυνα-
 τὴν ἔσχον χρημάτων προσόδῳ τὴν πόλιν. καὶ Ἰωσὺς ὕστερον 6
 20 πολὺ γίγνεται ναυτικὸν ἐπὶ Κύρου Περσῶν πρώτου βασιλεύ-
 οντος καὶ Καμβύσου τοῦ υἱέος αὐτοῦ, τῆς τε καθ' ἑαυτοὺς
 θαλάσσης Κύρῳ πολεμοῦντες ἐκράτησάν τινα χρόνον. καὶ
 Πολυκράτης Σάμου τυραννῶν ἐπὶ Καμβύσου ναυτικῷ ἰσχύων
 ἄλλας τε τῶν νήσων ὑπηκόους ἐποιήσατο καὶ Ῥήνειαν ἐλὼν
 25 ἀνέθηκε τῷ Ἀπόλλωνι τῷ Δηλίῳ. Φωκαῆς τε Μασσαλίαν
 οἰκίζοντες Καρχηδονίους ἐνίκων ναυμαχοῦντες· δυνατώτατα 14
 γὰρ ταῦτα τῶν ναυτικῶν ἦν. φαίνεται δὲ καὶ ταῦτα πολλαῖς
 γενεαῖς ὕστερα γενόμενα τῶν Τρωικῶν τριήρεσι μὲν ὀλίγαις
 χρώμενα, πεντηκοιτούροις δ' ἔτι καὶ πλοίοις μακροῖς ἐξηρτ-
 30 μένα ὥσπερ ἐκεῖνα. ὀλίγον τε πρὸ τῶν Μηδικῶν καὶ τοῦ 2
 Δαρείου θανάτου, ὃς μετὰ Καμβύσην Περσῶν ἐβασίλευσε,

4 πρῶτον ἐν Κορίνθῳ B e E f

9 καὶ ταύτη cf: om. codd., add. G¹5 ἐνναυπηγηθῆναι c f suprascr. G¹

- τριήρεις περί τε Σικελίαν τοῖς τυράννοις ἐς πλήθος ἐγένοντο καὶ Κερκυραίοις· ταῦτα γὰρ τελευταῖα πρὸ τῆς Ξέρξου στρα-
 3 τείας ναυτικά ἀξιόλογα ἐν τῇ Ἑλλάδι κατέστη. Αἰγινῆται γὰρ καὶ Ἀθηναῖοι, καὶ εἴ τινες ἄλλοι, βραχεὰ ἐκέκτηντο, καὶ τούτων τὰ πολλὰ πεντηκοντόρους· ὅψέ τε ἀφ' οὗ Ἀθηναίους 5 Θεμιστοκλῆς ἐπεισεν Αἰγινῆταις πολεμοῦντας, καὶ ἅμα τοῦ βαρβάρου προσδοκίμου ὄντος, τὰς ναῦς ποιήσασθαι αἰσπερ καὶ ἐναυμάχησαν· καὶ αὗται οὐπω εἶχον διὰ πάσης κατα-
 στρώματα.
 15 Τὰ μὲν οὖν ναυτικά τῶν Ἑλλήνων τοιαῦτα ἦν, τὰ τε 10 παλαιὰ καὶ τὰ ὕστερον γενόμενα. Ἰσχὺν δὲ περιποιήσαντο ὅμως οὐκ ἐλαχίστην οἱ προσσχόντες αὐτοῖς χρημάτων τε προσόδῳ καὶ ἄλλων ἀρχῇ· ἐπιπλέοντες γὰρ τὰς νήσους κατεστρέφοντο, καὶ μάλιστα ὅσοι μὴ διαρκῇ εἶχον χώραν.
 2 κατὰ γῆν δὲ πόλεμος, ὅθεν τις καὶ δύναμις παρεγένετο, 15 οὐδεὶς ξυνέστη· πάντες δὲ ἦσαν, ὅσοι καὶ ἐγένοντο, πρὸς ὁμόρους τοὺς σφετέρους ἐκάστοις, καὶ ἐκδήμους στρατείας πολὺ ἀπὸ τῆς ἑαυτῶν ἐπ' ἄλλων καταστροφῇ οὐκ ἐξῆσαν οἱ Ἕλληνες. οὐ γὰρ ξυνειστήκεσαν πρὸς τὰς μεγίστας πόλεις ὑπήκοοι, οὐδ' αὖ αὐτοὶ ἀπὸ τῆς ἴσης κοινὰς στρατείας 20 ἐποιοῦντο, κατ' ἀλλήλους δὲ μᾶλλον ὥς ἕκαστοι οἱ ἀστυγέ-
 3 τονες ἐπολέμουν. μάλιστα δὲ ἐς τὸν πάλαι ποτὲ γενόμενον πόλεμον Χαλκιδέων καὶ Ἐρετριῶν καὶ τὸ ἄλλο Ἑλληνικὸν ἐς
 16 ξυμμαχίαν ἐκατέρων διέστη. ἐπεγένετο δὲ ἄλλοις τε ἄλλοι 25 κωλύματα μὴ αὐξηθῆναι, καὶ Ἰωσι προχωρησάντων ἐπὶ μέγα τῶν πραγμάτων Κῦρος καὶ ἡ Περσικὴ βασιλεία Κροῖσον καθελοῦσα καὶ ὅσα ἐντὸς Ἄλφειου ποταμοῦ πρὸς θάλασσαν ἐπεστράτευσε καὶ τὰς ἐν τῇ ἡπείρῳ πόλεις ἐδούλωσε, Δαρειῶς τε ὕστερον τῷ Φοινίκῳ ναυτικῷ κρατῶν καὶ τὰς
 17 νήσους. τύραννοί τε ὅσοι ἦσαν ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς πόλεσι, 30

4 εἴ τινες] οἵτινες cf [G] 11 γενόμενα c f g: γιγνόμενα codd.
 12 προσσχόντες A: προσέχοντες E: προσχόντες cett. 20 αὐ om.
 A B E G M 26 βασιλεία] ἐξουσία f 29 τε] δὲ A B G M
 30 τε] δὲ A B E G M

τὸ ἐφ' ἑαυτῶν μόνον προορώμενοι ἔς τε τὸ σῶμα καὶ ἔς τὸ
τὸν ἴδιον οἶκον αὖξεν δι' ἀσφαλείας ὅσον ἐδύναντο μάλιστα
τὰς πόλεις ὥκουν, ἐπράχθη δὲ οὐδὲν ἀπ' αὐτῶν ἔργον ἀξιό-
λογον, εἰ μὴ εἴ τι πρὸς περιοίκους τοὺς αὐτῶν ἐκάστοις· οἱ
5 γὰρ ἐν Σικελίᾳ ἐπὶ πλείστον ἐχώρησαν δυνάμεως. οὕτω
πανταχόθεν ἡ Ἑλλάς ἐπὶ πολὺν χρόνον κατείχετο μήτε κοιῇ
φανερὸν μηδὲν κατεργάζεσθαι, κατὰ πόλεις τε ἀτολμοτέρα
εἶναι.

Ἐπειδὴ δὲ οἱ τε Ἀθηναίων τύραννοι καὶ οἱ ἐκ τῆς ἄλλης 18
10 Ἑλλάδος ἐπὶ πολὺν καὶ πρὶν τυραννευθείσης οἱ πλείστοι καὶ
τελευταῖοι πλην τῶν ἐν Σικελίᾳ ὑπὸ Λακεδαιμονίων κατελύ-
θησαν (ἡ γὰρ Λακεδαίμων μετὰ τὴν κτίσιν τῶν νῦν ἐνοικούντων
αὐτὴν Δωριῶν ἐπὶ πλείστον ὧν ἴσμεν χρόνον στασιάσασα
ὁμῶς ἐκ παλαιάτου καὶ ἡννομήθη καὶ αἰεὶ ἀτυράννευτος ἦν·
15 ἔτη γὰρ ἔστι μάλιστα τετρακόσια καὶ ὀλίγῃ πλείῳ ἔς τὴν
τελευτὴν τοῦδε τοῦ πολέμου ἀφ' οὗ Λακεδαιμόνιοι τῇ αὐτῇ
πολιτείᾳ χρῶνται, καὶ δι' αὐτὸ δυνάμενοι καὶ τὰ ἐν ταῖς
ἄλλαις πόλεσι καθίστασαι), μετὰ δὲ τὴν τῶν τυράννων
κατάλυσιν ἐκ τῆς Ἑλλάδος οὐ πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον καὶ
20 ἡ ἐν Μαραθῶνι μάχῃ Μήδων πρὸς Ἀθηναίους ἐγένετο.
δεκάτῳ δὲ ἔτει μετ' αὐτὴν αὐθις ὁ βάρβαρος τῷ μεγάλῳ 2
στόλῳ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα δουλωσόμενος ἦλθεν. καὶ μέγαλον
κινδύνου ἐπικρεμασθέντος οἱ τε Λακεδαιμόνιοι τῶν ξυμπολε-
μησάντων Ἑλλήνων ἡγήσαντο δυνάμει προύχοντες, καὶ οἱ
25 Ἀθηναῖοι ἐπιόντων τῶν Μήδων διανοηθέντες ἐκλιπεῖν τὴν
πόλιν καὶ ἀνασκευασάμενοι ἔς τὰς ναῦς ἐσβάντες ναυτικοὶ
ἐγένοντο. κοιῇ τε ἀπώσάμενοι τὸν βάρβαρον, ὕστερον οὐ
πολλῷ διεκρίθησαν πρὸς τε Ἀθηναίους καὶ Λακεδαιμονίους
οἱ τε ἀποστάντες βασιλέως Ἑλληνες καὶ οἱ ξυμπολεμήσαν-
30 τες. δυνάμει γὰρ ταῦτα μέγιστα διεφάνη· ἴσχυον γὰρ οἱ
μὲν κατὰ γῆν, οἱ δὲ ναυσίν. καὶ ὀλίγον μὲν χρόνον ξυν- 3

3 δὲ] τε ABEGM ἀπ' αὐτῶν οὐδὲν ABEGM 4 εἴ om.
ABEGM 12 κτήσιν AB c f G M 16 ἀφ' οὗ] & M Hermogenes :
ἀ ἀφ' οὗ AB [G] 26 ἐμβάντες ABEGM 30 δὴ ἐφάνη Stephanus

- ἐμεινεν ἡ ὁμαιχμία, ἔπειτα διενεχθέντες οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ
 Ἀθηναῖοι ἐπολέμησαν μετὰ τῶν ξυμμάχων πρὸς ἀλλήλους·
 καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων εἴ τινές που διασταίεν, πρὸς τού-
 τους ἤδη ἐχώρουν. ὥστε ἀπὸ τῶν Μηδικῶν ἐς τόνδε αἰεὶ
 τὸν πόλεμον τὰ μὲν σπενδόμενοι, τὰ δὲ πολεμοῦντες ἡ 5
 ἀλλήλοις ἢ τοῖς ἑαυτῶν ξυμμάχοις ἀφισταμένοις εὖ παρε-
 σκευάσαντο τὰ πολέμια καὶ ἐμπειρότεροι ἐγένοντο μετὰ
 19 κινδύνων τὰς μελέτας ποιοῦμενοι. καὶ οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι
 οὐχ ὑποτελεῖς ἔχοντες φόρου τοὺς ξυμμάχους ἡγοῦντο, κατ'
 ὀλιγαρχίαν δὲ σφίσιν αὐτοῖς μόνον ἐπιτηδείως ὅπως πολι- 10
 τεύσουσι θεραπεύοντες, Ἀθηναῖοι δὲ ναῦς τε τῶν πόλεων
 τῷ χρόνῳ παραλαβόντες πλήν Χίων καὶ Λεσβίων, καὶ *take me*
 χρήματα τοῖς πᾶσι τάξαντες φέρειν. καὶ ἐγένετο αὐτοῖς
 ἐς τόνδε τὸν πόλεμον ἡ ἰδία παρασκευὴ μείζων ἢ ὥς τὰ
 κράτιστά ποτε μετὰ ἀκραιφνοῦς τῆς ξυμμαχίας ἦνθησαν. 15 *Oct 10*
 20 Τὰ μὲν οὖν παλαιὰ τοιαῦτα ἦνρον, χαλεπὰ ὄντα παντὶ
 ἐξῆς τεκμηρίῳ πιστεῦσαι. οἱ γὰρ ἄνθρωποι τὰς ἀκοὰς τῶν
 προγεγενημένων, καὶ ἦν ἐπιχώρια σφίσιν ἦ, ὁμοίως ἀβασα-
 2 νίστως παρ' ἀλλήλων δέχονται. Ἀθηναίων γοῦν τὸ πλήθος
 Ἰππαρχον οἶοντα ὑφ' Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος τύραννον 20
 ὄντα ἀποθανεῖν, καὶ οὐκ ἴσασιν ὅτι Ἰππίας μὲν πρεσβύτατος
 ὢν ἦρχε τῶν Πεισιστράτου υἱέων, Ἰππαρχος δὲ καὶ Θεσσαλὸς
 ἀδελφοὶ ἦσαν αὐτοῦ, ὑποποπήσαντες δέ τι ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ
 καὶ παραχρήμα Ἀρμόδιος καὶ Ἀριστογείτων ἐκ τῶν ξυνει-
 δότων σφίσιν Ἰππία μεμνηῦσθαι τοῦ μὲν ἀπέσχοντο ὥς 25
 προειδότες, βουλόμενοι δὲ πρὶν ξυλληφθῆναι δράσαντές τι
 καὶ κινδυνεύσαι, τῷ Ἰππάρχῳ περιτυχόντες περὶ τὸ Λεωκό-
 ρειον καλούμενον τὴν Παναθηναϊκὴν πομπὴν διακοσμοῦντι
 3 ἀπέκτειναν. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ἔτι καὶ νῦν ὄντα καὶ οὐ
 χρόνῳ ἀμνηστούμενα καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες οὐκ ὀρθῶς 30
 οἶονται, ὥσπερ τοὺς τε Λακεδαιμονίων βασιλέας μὴ μιᾷ

1 post ἔπειτα add. δὲ ABEGM post καὶ add. οἱ AEM Suid.
 10 πολιτεύσωσι ABEGM 27 περὶ] παρὰ Arist. Ἀθ. Πολ. 18. 3
 (nisi ad vi. 57. 3 spectat)

ψήφῳ προστίθεσθαι ἑκάτερον, ἀλλὰ δυοῖν, καὶ τὸν Πιτα-
νάτην λόχον αὐτοῖς εἶναι, ὃς οὐδ' ἐγένετο πώποτε. οὕτως
ἀταλαίπωρος τοῖς πολλοῖς ἡ ζήτησις τῆς ἀληθείας, καὶ ἐπὶ
τὰ ἐτοῖμα μᾶλλον τρέπονται. ἐκ δὲ τῶν εἰρημένων τεκμη- 21
5 ρίων ὅμως τοιαῦτα ἂν τις νομίζων μάλιστα ἃ διήλθον οὐχ
ἁμαρτάνοι, καὶ οὔτε ὥς ποιηταὶ ὑμνήκασι περὶ αὐτῶν ἐπὶ τὸ
μείζον κοσμοῦντες μᾶλλον πιστεύων, οὔτε ὥς λογογράφοι
ξυνέθεσαν ἐπὶ τὸ προσαγωγότερον τῇ ἀκροάσει ἢ ἀληθέ-
στερον, ὅντα ἀνεξέλεγκτα καὶ τὰ πολλὰ ὑπὸ χρόνου αὐτῶν
10 ἀπίστως ἐπὶ τὸ μυθῶδες ἐκνευικηκότα, ἠρῆσθαι δὲ ἡγησά-
μενος ἐκ τῶν ἐπιφανεστάτων σημείων ὥς παλαιὰ εἶναι
ἀποχρώντως. καὶ ὁ πόλεμος οὗτος, καίπερ τῶν ἀνθρώπων 2
ἐν ᾧ μὲν ἂν πολεμῶσι τὸν παρόντα αἰεὶ μέγιστον κρινόντων,
παυσασμένων δὲ τὰ ἀρχαῖα μᾶλλον θαυμαζόντων, ἀπ' αὐτῶν
15 τῶν ἔργων σκοποῦσι δηλώσει ὅμως μείζων γεγενημένος
αὐτῶν.

Καὶ ὅσα μὲν λόγῳ εἶπον ἕκαστοι ἢ μέλλοιτες πολεμή- 22
σειν ἢ ἐν αὐτῷ ἤδη ὄντες, χαλεπὸν τὴν ἀκρίβειαν αὐτὴν
τῶν λεχθέντων διαμιμημονεῦσαι ἦν ἐμοὶ τε ὦν αὐτὸς ἤκουσα
20 καὶ τοῖς ἄλλοθέν ποθεν ἐμοὶ ἀπαγγέλλουσιν· ὥς δ' ἂν
ἐδόκουν ἐμοὶ ἕκαστοι περὶ τῶν αἰεὶ παρόντων τὰ δέοντα
μάλιστα εἰπεῖν, ἐχομένῳ ὅτι ἐγγύτατα τῆς ξυμπάσης γνώμης
τῶν ἀληθῶς λεχθέντων, οὕτως εἴρηται. τὰ δ' ἔργα τῶν 2
πραχθέντων ἐν τῷ πολέμῳ οὐκ ἐκ τοῦ παρατυχόντος πυνθα-
25 νόμενος ἡξίωσα γράφειν, οὐδ' ὥς ἐμοὶ ἐδόκει, ἀλλ' οἷς τε
αὐτὸς παρῆν καὶ παρὰ τῶν ἄλλων ὅσον δυνατὸν ἀκριβείᾳ
περὶ ἑκάστου ἐπεξελθών. ἐπιπόνως δὲ ἠρῖσκετο, διότι οἱ 3
παρόντες τοῖς ἔργοις ἑκάστοις οὐ ταῦτα περὶ τῶν αὐτῶν
ἔλεγον, ἀλλ' ὥς ἑκατέρων τις εὐνοίας ἢ μνήμης ἔχοι. καὶ 4
30 ἐς μὲν ἀκρόασιν ἴσως τὸ μὴ μυθῶδες αὐτῶν ἀτερπέστερον
φανέεται· ὅσοι δὲ βουλήσονται τῶν τε γενομένων τὸ σαφές

21 μοι C G Dion. Hal.

25 ἐδόκει C G : δοκεῖ cett. Dion. Hal.

29 ἑκατέρων C G M Dion. Hal. : ἑκατέρῳ cett.

σκοπεῖν καὶ τῶν μελλόντων ποτὲ αὐθις κατὰ τὸ ἀνθρώπινον τοιούτων καὶ παραπλησίων ἔσεσθαι, ὠφέλιμα κρίνειν αὐτὰ ἀρκούντως ἔξει. κτῆμά τε ἐς αἰεὶ μᾶλλον ἢ ἀγώνισμα ἐς τὸ παραχρῆμα ἀκούειν ξύγκειται.

- 23 Ἰὼν δὲ πρότερον ἔργων μέγιστον ἐπράχθη τὸ Μηδικόν, 5 καὶ τοῦτο ὅμως δυοῖν ναυμαχίαιν καὶ πεζομαχίαιν ταχείαν τὴν κρίσιν ἔσχεν. τούτου δὲ τοῦ πολέμου μῆκός τε μέγα προύβη, παθήματά τε ξυνηνέχθη γενέσθαι ἐν αὐτῷ τῇ Ἑλλάδι 2 οἷα οὐχ ἕτερα ἐν ἴσῳ χρόνῳ. οὔτε γὰρ πόλεις τοσαῖδε ληφθεῖσαι ἡρημώθησαν, αἱ μὲν ὑπὸ βαρβάρων, αἱ δ' ὑπὸ σφῶν 10 αὐτῶν ἀντιπολεμούντων (εἰσὶ δ' αἱ καὶ οἰκήτορας μετέβαλον ἀλίσκόμεναι), οὔτε φυγαὶ τοσαῖδε ἀνθρώπων καὶ φόνος, ὁ 3 μὲν κατ' αὐτὸν τὸν πόλεμον, ὁ δὲ διὰ τὸ στασιάζειν. τά τε πρότερον ἀκοῇ μὲν λεγόμενα, ἔργῳ δὲ σπανιώτερον βεβαιούμενα οὐκ ἄπιστα κατέστη, σεισμῶν τε πέρι, οἱ ἐπὶ πλείστον 15 ἅμα μέρος γῆς καὶ ἰσχυρότατοι οἱ αὐτοὶ ἐπέσχον, ἡλίου τε ἐκλείψεις, αἱ πυκνότεραι παρὰ τὰ ἐκ τοῦ πρὶν χρόνου μνημονευόμενα ξυνέβησαν, αὐχμοὶ τε ἔστι παρ' οἷς μεγάλοι καὶ ἀπ' αὐτῶν καὶ λιμοὶ καὶ ἡ οὐχ ἥκιστα βλάβασα καὶ μέρος 20 τι φθείραςα ἡ λοιμώδης νόσος· ταῦτα γὰρ πάντα μετὰ τοῦδε 4 τοῦ πολέμου ἅμα ξυνεπέθετο. ἥρξαντο δὲ αὐτοῦ Ἀθηναῖοι καὶ Πελοποννήσιοι λύσαντες τὰς τριακοντούτεϊς σπονδὰς αἱ 5 αὐτοῖς ἐγένοντο μετὰ Εὐβοίας ἄλωσιν. διότι δ' ἔλυσαν, τὰς αἰτίας προύγραψα πρῶτον καὶ τὰς διαφοράς, τοῦ μή τινα ζητῆσαί ποτε ἐξ ὅτου τοσοῦτος πόλεμος τοῖς Ἑλλήσι 25 6 κατέστη. τὴν μὲν γὰρ ἀληθεστάτην πρόφασιν, ἀφανεστάτην δὲ λόγῳ, τοὺς Ἀθηναίους ἡγοῦμαι μεγάλους γιγνομένους καὶ φόβον παρέχοντας τοῖς Λακεδαιμονίοις ἀναγκάσαι ἐς τὸ πολεμεῖν· αἱ δ' ἐς τὸ φανερόν λεγόμεναι αἰτίαι αἰδ' ἦσαν 30 ἐκατέρων, ἀφ' ὧν λύσαντες τὰς σπονδὰς ἐς τὸν πόλεμον κατέστησαν.

1 ἀνθρώπειον A B E F M Dion. Hal.

24 ἔγραψα C G

19 ἡ om. A B E F

25 τινας C G m Dion. Hal. (altero loco)

Ἐπίδαμνός ἐστι πόλις ἐν δεξιᾷ ἐσπλέοιτι ἐς τὸν Ἰόνιον 24
 κόλπον· προσοικοῦσι δ' αὐτὴν Ταυλάντιοι βάρβαροι, Ἰλλυ-
 ρικὸν ἔθνος. ταύτην ἀπώκισαν μὲν Κερκυραῖοι, οἰκιστὴς δ' 2
 ἐγένετο Φαλῖος Ἐρατοκλείδου Κορίνθιος γένος τῶν ἀφ'
 5 Ἡρακλέους, κατὰ δὴ τὸν παλαιὸν νόμον ἐκ τῆς μητροπόλεως
 κατακληθεῖς. ξυνώκισαν δὲ καὶ Κορινθίων τινὲς καὶ τοῦ
 ἄλλου Δωρικοῦ γένους. προελθόντος δὲ τοῦ χρόνου ἐγένετο 3
 ἡ τῶν Ἐπιδάμνιων δύναμις μεγάλη καὶ πολυνάνθρωπος·
 στασιάσαιτες δὲ ἐν ἀλλήλοις ἔτη πολλά, ὥς λέγεται, ἀπὸ 4
 10 πολέμου τινὸς τῶν προσοίκων βαρβάρων ἐφθάρησαν καὶ τῆς
 δυνάμεως τῆς πολλῆς ἐστερήθησαν. τὰ δὲ τελευταῖα πρὸ 5
 τοῦδε τοῦ πολέμου ὁ δῆμος αὐτῶν ἐξεδίωξε τοὺς δυνατοὺς,
 οἱ δὲ ἐπελθόντες μετὰ τῶν βαρβάρων ἐλήζοντο τοὺς ἐν τῇ
 πόλει κατὰ τε γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει 6
 15 ὄντες Ἐπιδάμνιοι ἐπειδὴ ἐπιέζοντο, πέμπουσιν ἐς τὴν Κέρ-
 κυραν πρέσβεις ὥς μητρόπολιν οὔσαν, δεόμενοι μὴ σφᾶς
 περιορᾶν φθειρομένους, ἀλλὰ τοὺς τε φεύγοντας ξυναλλάξαι
 σφίσιν καὶ τὸν τῶν βαρβάρων πόλεμον καταλῦσαι. ταῦτα 7
 δὲ ἰκέται καθεζόμενοι ἐς τὸ Ἡραίων ἐδέοντο. οἱ δὲ Κερκυ-
 20 ραῖοι τὴν ἰκετείαν οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλ' ἀπράκτους ἀπέπεμψαν.

Γινόντες δὲ οἱ Ἐπιδάμνιοι οὐδεμίαν σφίσιν ἀπὸ Κερκύρας 25
 τιμωρίαν οὔσαν ἐν ἀπόρῳ εἶχοντο θέσθαι τὸ παρόν, καὶ
 πέμψαιτες ἐς Δελφοὺς τὸν θεὸν ἐπήρουντο εἰ παραδοίεν
 Κορινθίοις τὴν πόλιν ὥς οἰκισταῖς καὶ τιμωρίαν τινα πει-
 25 ρῶντ' ἀπ' αὐτῶν ποιείσθαι. ὁ δ' αὐτοῖς ἀνείλε παραδοῦναι
 καὶ ἡγεμόνας ποιείσθαι. ἐλθόντες δὲ οἱ Ἐπιδάμνιοι ἐς τὴν 2
 Κόρινθον κατὰ τὸ μαντεῖον παρέδωκαν τὴν ἀποικίαν, τὸν τε
 οἰκιστὴν ἀποδεικνύντες σφῶν ἐκ Κορίνθου ὄντα καὶ τὸ χρη-
 στήριον δηλοῦντες, ἐδέοντό τε μὴ σφᾶς περιορᾶν φθειρομένους,
 30 ἀλλ' ἐπαμῦναι. Κορίνθιοι δὲ κατὰ τε τὸ δίκαιον ὑπέδέξαντο 3

I ἐς add. Demetrius: om. codd.

8 δύναμις CG: δύναμις πόλις

EM: πόλις ABF γρ. c

13 ἐπελθόντες Haase: ἀπελθόντες codd.

23 ἐπηρώτων C [G]

25 αὐτοῖς] αὐτὴν C γρ. G

29 διαφθειρο-

μένους AB EF

- τὴν τιμωρίαν, νομίζοντες οὐχ ἦσσαν ἑαυτῶν εἶναι τὴν ἀποι-
κίαν ἢ Κερκυραίων, ἅμα δὲ καὶ μίσει τῶν Κερκυραίων, ὅτι
4 αὐτῶν παρημέλουν ὄντες ἀποικοὶ· οὔτε γὰρ ἐν πανηγύρεσι
ταῖς κοιναῖς διδόντες γέρα τὰ νομιζόμενα οὔτε Κορινθίῳ
ἀνδρὶ προκαταρχόμενοι τῶν ἱερῶν ὥσπερ αἱ ἄλλαι ἀποικίαι, 5
περιφρονοῦντες δὲ αὐτοὺς καὶ χρημάτων δυνάμει ὄντες κατ'
ἐκείνουν τὸν χρόνον ὁμοῖα τοῖς Ἑλλήνων πλουσιωτάτοις καὶ
τῇ ἐς πόλεμον παρασκευῇ δυνατώτεροι, ναυτικῶ δὲ καὶ πολὺ
προύχειν ἔστιν ὅτε ἐπαιρόμενοι καὶ κατὰ τὴν Φαιάκων προ-
ενοίκησι τῆς Κερκύρας κλέος ἐχόντων τὰ περὶ τὰς ναῦς (ἢ 10
καὶ μᾶλλον ἐξηρτύοντο τὸ ναυτικὸν καὶ ἦσαν οὐκ ἀδύνατοι·
τριήρεις γὰρ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ὑπήρχον αὐτοῖς ὅτε ἦρχοντο
26 πολεμεῖν), πάντων οὖν τούτων ἐγκλήματα ἔχοντες οἱ Κορίνθιοι
ἔπεμπον ἐς τὴν Ἐπίδαμνον ἄσμενοι τὴν ὠφελίαν, οἰκήτορά
τε τὸν βουλούμενον ἰέναι κελεύοντες καὶ Ἀμπρακιωτῶν καὶ 15
2 Λευκαδίων καὶ ἑαυτῶν φρουροὺς. ἐπορεύθησαν δὲ περὶ ἢ ἐς
Ἀπολλωνίαν, Κορινθίων οὔσαν ἀποικίαν, δέει τῶν Κερκυραίων
μὴ κωλύονται ὑπ' αὐτῶν κατὰ θάλασσαν περαιούμενοι.
- 3 Κερκυραῖοι δὲ ἐπειδὴ ἦσθοντο τοὺς τε οἰκήτορας καὶ φρου-
ροὺς ἦκοντας ἐς τὴν Ἐπίδαμνον τὴν τε ἀποικίαν Κορινθίοις 20
δεδομένην, ἐχαλέπαινον· καὶ πλεύσαντες εὐθύς πέντε καὶ
εἴκοσι ναυσὶ καὶ ὕστερον ἐτέρῳ στόλῳ τοὺς τε φεύγοντας
ἐκέλευον κατ' ἐπήρειαν δέχεσθαι αὐτοὺς (ἦλθον γὰρ ἐς τὴν
Κέρκυραν οἱ τῶν Ἐπιδαμνίων φυγάδες, τάφους τε ἀποδεικ-
νύντες καὶ ξυγγένειαν, ἣν προῖσχύμενοι ἐδέοντο σφᾶς κατ- 25
άγειν) τοὺς τε φρουροὺς οὓς Κορίνθιοι ἔπεμψαν καὶ τοὺς
4 οἰκήτορας ἀποπέμπειν. οἱ δὲ Ἐπιδάμνιοι οὐδὲν αὐτῶν ὑπ-
ήκουσαν, ἀλλὰ στρατεύουσιν ἐπ' αὐτοὺς οἱ Κερκυραῖοι
τεσσαράκοντα ναυσὶ μετὰ τῶν φυγάδων ὥς κατάζοντες,
5 καὶ τοὺς Ἰλλυριοὺς προσλαβόντες. προσκαθεζόμενοι δὲ 30
τὴν πόλιν προεῖπον Ἐπιδαμνίων τε τὸν βουλούμενον καὶ

3 γὰρ secl. Reiske 7 ὁμοίᾳ AB (i om. A, adscr. B) 9 post
τῶν add. τῶν A B E F M 11 τὰ ναυτικά E G M 24 ἐπιδεικνύντες B
25 post ἐδέοντο add. τε A B E F M

τοὺς ξένους ἀπαθεῖς ἀπιέναι· εἰ δὲ μή, ὥς πολεμίοις χρή-
 σεσθαι. ὥς δ' οὐκ ἐπείθοιτο, οἱ μὲν Κερκυραῖοι (ἔστι δ'
 ἰσθμὸς τὸ χωρίον) ἐπολιόρκουν τὴν πόλιν, Κορίνθιοι δ', ὥς 27
 αὐτοῖς ἐκ τῆς Ἐπιδάμνου ἦλθον ἄγγελοι ὅτι πολιορκοῦνται,
 5 παρεσκευάζοντο στρατείαν, καὶ ἅμα ἀποικίαν ἐς τὴν Ἐπί-
 δαμνον ἐκήρυσσον ἐπὶ τῇ ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ τὸν βουλόμενον
 ἔναι· εἰ δέ τις τὸ παραντίκα μὲν μὴ ἐθέλει συμπλεῖν, μετ-
 ἔχειν δὲ βούλεται τῆς ἀποικίας, πεντήκοντα δραχμὰς κατα-
 θέντα Κορινθίας μένειν. ἦσαν δὲ καὶ οἱ πλείοτες πολλοὶ
 10 καὶ οἱ τὰργύριον καταβάλλοιτες. ἐδείθησαν δὲ καὶ τῶν 2
 Μεγαρέων ναυσὶ σφᾶς ξυμπροπέμψαι, εἰ ἄρα κωλύοιτο ὑπὸ
 Κερκυραίων πλείῳ· οἱ δὲ παρεσκευάζοντο αὐτοῖς ὀκτὼ ναυσὶ
 ξυμπλεῖν, καὶ Παλῆς Κεφαλλήνων τέσσαρσιν. καὶ Ἐπι-
 δαυρίων ἐδείθησαν, οἱ παρέσχον πέντε, Ἑρμιονῆς δὲ μίαν
 15 καὶ Τροιζήνιοι δύο, Λευκάδιοι δὲ δέκα καὶ Ἀμπρακιῶται
 ὀκτώ. Θηβαίους δὲ χρήματα ἤτησαν καὶ Φλειασίους, Ἥλείους
 δὲ ναῦς τε κενὰς καὶ χρήματα. αὐτῶν δὲ Κορινθίων ἡγῆς
 παρεσκευάζοντο τριάκοντα καὶ τρισχίλιοι ὀπλίται.

Ἐπειδὴ δὲ ἐπύθοιτο οἱ Κερκυραῖοι τὴν παρασκευήν, 28
 20 ἐλθόντες ἐς Κόρινθον μετὰ Λακεδαιμονίων καὶ Σικυνωρίων
 πρέσβειν, οὓς παρέλαβον, ἐκέλευον Κορινθίους τοὺς ἐν
 Ἐπιδάμνῳ φρουροὺς τε καὶ οἰκήτορας ἀπάγειν, ὥς οὐ μετὸν
 αὐτοῖς Ἐπιδάμνου. εἰ δέ τι αἰτιποιοῦνται, δίκας ἤθελον 2
 δοῦναι ἐν Πελοποννησῷ παρὰ πόλεσιν αἷς ἂν ἀμφοτέρω
 25 ξυμβῶσιν· ὁποτέρων δ' ἂν δικασθῇ εἶναι τὴν ἀποικίαν,
 τούτους κρατεῖν. ἤθελον δὲ καὶ τῷ ἐν Δελφοῖς μαυτεῖφ
 ἐπιτρέψαι. πόλεμον δὲ οὐκ εἶων ποιεῖν· εἰ δὲ μή, καὶ 3
 αὐτοὶ ἀναγκασθῆσθαι ἔφασαν, ἐκείνων βιαζομένων, φί-
 λους ποιεῖσθαι οὓς οὐ βούλονται ἐτέρους τῶν νῦν ὄντων
 30 μᾶλλον ὠφελίας ἔνεκα. οἱ δὲ Κορίνθιοι ἀπεκρίναντο αὐτοῖς, 4
 ἦν τὰς τε ναῦς καὶ τοὺς βαρβάρους ἀπὸ Ἐπιδάμνου ἀπαγά-

1 χρήσεσθαι C : χρήσασθαι cett. 5 στρατιάν ABE 7 ἐθέλει C :
 ἐθέλοι cett. Phot. 11 ξυμπροπέμψειν ABEFM 17 δέ]
 τε CG 19 ἐπεὶ CG 31 ἀπάγωσι ABEFM γρ. G

- γωσι, βουλευέσθαι· πρότερον δ' οὐ καλῶς ἔχειν τοὺς μὲν
 5 πολιορκεῖσθαι, αὐτοὺς δὲ δικάζεσθαι. Κερκυραῖοι δὲ ἀντ-
 ἔλεγον, ἣν καὶ ἐκεῖνοι τοὺς ἐν Ἐπίδαμνῳ ἀπαγάγωσι, ποιήσιν
 ταῦτα· ἐτοῖμοι δὲ εἶναι καὶ ὥστε ἀμφοτέρους μένειν κατὰ
 χώραν, σπονδὰς δὲ ποιήσασθαι ἕως ἂν ἡ δίκη γένηται. 5
 29 Κορίνθιοι δὲ οὐδὲν τούτων ὑπήκουον, ἀλλ' ἐπειδὴ πλήρεις
 αὐτοῖς ἦσαν αἱ νῆες καὶ οἱ ξύμμαχοι παρήσαν, προπέμψαντες
 κήρυκα πρότερον πόλεμον προερούντα Κερκυραίοις, ἄραντες
 ἐβδομήκοντα ναυσὶ καὶ πέντε δισχιλίους τε ὀπλίταις ἔπλεον
 ἐπὶ τὴν Ἐπίδαμνον Κερκυραίοις ἐναντία πολεμήσοντες· 10
 2 ἐστρατήγει δὲ τῶν μὲν νεῶν Ἀριστεὺς ὁ Πελλίχου καὶ
 Καλλικράτης ὁ Καλλίου καὶ Τιμάνωρ ὁ Τιμάνθους, τοῦ δὲ
 πεζοῦ Ἀρχέτιμος τε ὁ Εὐρυτίμου καὶ Ἰσαρχίδας ὁ Ἰσάρχου.
 3 ἐπειδὴ δ' ἐγένοντο ἐν Ἀκτίῳ τῆς Ἀνακτορίας γῆς, οὗ τὸ
 ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνός ἐστιν, ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ Ἀμπρακικοῦ 15
 κόλπου, οἱ Κερκυραῖοι κήρυκά τε προὔπεμψαν αὐτοῖς ἐν ἀκα-
 τίῳ ἀπερούντα μὴ πλεῖν ἐπὶ σφᾶς καὶ τὰς ναῦς ἅμα ἐπλήρουν,
 ζεύξαντές τε τὰς παλαιὰς ὥστε πλωίμους εἶναι καὶ τὰς ἄλλας
 4 ἐπισκευάσαντες. ὥς δὲ ὁ κῆρύξ τε ἀπήγγειλεν οὐδὲν εἰρη-
 ναῖον παρὰ τῶν Κορινθίων καὶ αἱ νῆες αὐτοῖς ἐπεπλήρωντο 20
 οὔσαι ὀγδοήκοντα (τεσσαράκοντα γὰρ Ἐπίδαμνον ἐπολιόρ-
 5 κουν), ἀνταναγαγόμενοι καὶ παραταξάμενοι ἐνανμάχησαν· καὶ
 ἐνίκησαν οἱ Κερκυραῖοι παρὰ πολὺ καὶ ναῦς πέντε καὶ δέκα
 διέφθειραν τῶν Κορινθίων. τῇ δὲ αὐτῇ ἡμέρᾳ αὐτοῖς ξυνέβη
 καὶ τοὺς τὴν Ἐπίδαμνον πολιορκούντας παραστήσασθαι ὁμο- 25
 λογία ὥστε τοὺς μὲν ἐπὶ πλοῦδας ἀποδόσθαι, Κορινθίους δὲ
 30 δῆσαντας ἔχειν ἕως ἂν ἄλλο τι δόξῃ. μετὰ δὲ τὴν ναυμα-
 χίαν οἱ Κερκυραῖοι τροπαῖον στήσαντες ἐπὶ τῇ Λευκίμμῃ
 τῆς Κερκυραίας ἀκρωτηρίῳ τοὺς μὲν ἄλλους οὖς ἔλαβον
 αἰχμαλώτους ἀπέκτειναν, Κορινθίους δὲ δῆσαντες εἶχον. 30

1 βουλευέσασθαι C G

secl. Poppo 14 ἐπεὶ C G (corr. G')

ἀνταναγαγόμενοι codd.
C G (et sic semper)

2 ἐαυτοὺς C [G]

22 ἀνταναγαγόμενοι Classen :
23 post ναῦς add. τε C G

29 Κερκύρας A B E F M

3 ἀπάγωσι C G

5 δὲ
28 Λευκίμμη

ὑστερον δέ, ἐπειδὴ οἱ Κορίνθιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἡσσημένοι 2
ταῖς ναυσὶν ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου, τῆς θαλάσσης ἀπάσης
ἐκράτουν τῆς κατ' ἐκείνα τὰ χωρία οἱ Κερκυραῖοι, καὶ πλεύ-
σαιτες ἐς Λευκάδα τὴν Κορινθίων ἀποικίαν τῆς γῆς ἕτεροι
5 καὶ Κυλλήνην τὸ Ἠλείων ἐπίνειον ἐνέπρησαν, ὅτι ναῦς καὶ
 χρήματα παρέσχον Κορινθίοις. τοῦ τε χρόνου τὸν πλείστον 3
μετὰ τὴν ναυμαχίαν ἐπεκράτουν τῆς θαλάσσης καὶ τοὺς τῶν
Κορινθίων ξυμμάχους ἐπιπλέοντες ἔφθειρον, μέχρι οὗ Κορίν-
θιοι περιόντι τῷ θέρει πέμψαντες ναῦς καὶ στρατιάν, ἐπεὶ
10 σφῶν οἱ ξύμμαχοι ἐπόνουν, ἐστρατοπεδεύοντο ἐπὶ Ἀκτίῳ
καὶ περὶ τὸ Χειμέριον τῆς Θεσπρωτίδος φυλακῆς ἕνεκα τῆς
τε Λευκάδος καὶ τῶν ἄλλων πόλεων ὅσαι σφίσι φίλαι ἦσαν.
ἀντεστρατοπεδεύοντο δὲ καὶ οἱ Κερκυραῖοι ἐπὶ τῇ Λευκίμμῃ 4
ναυσὶ τε καὶ πεζῷ. ἐπέπλεον δὲ οὐδέτεροι ἀλλήλοις, ἀλλὰ
15 τὸ θέρος τοῦτο ἀντικαθεζόμενοι χειμῶνος ἤδη ἀνεχώρησαν
ἐπ' οἴκου ἐκάτεροι.

Τὸν δ' ἐνιαυτὸν πάντα τὸν μετὰ τὴν ναυμαχίαν καὶ τὸν 31
ὑστερον οἱ Κορίνθιοι ὀργῇ φέροντες τὸν πρὸς Κερκυραίους
πόλεμον ἐναυπηγοῦντο καὶ παρεσκευάζοντο τὰ κράτιστα νεῶν
20 στόλον, ἕκ τε αὐτῆς Πελοπονηήσου ἀγείροντες καὶ τῆς ἄλλης
Ἑλλάδος ἐρέτας, μισθῷ πείθοντες. πυνθανόμενοι δὲ οἱ Κερ- 2
κυραῖοι τὴν παρασκευὴν αὐτῶν ἐφοβοῦντο, καὶ (ἦσαν γὰρ
οὐδενὸς Ἑλλήνων ἐνσπονδοι οὐδὲ ἐσεγράψαντο ἑαυτοὺς οὔτε
ἐς τὰς Ἀθηναίων σπονδὰς οὔτε ἐς τὰς Λακεδαιμονίων) ἔδοξεν
25 αὐτοῖς ἐλθοῦσιν ὡς τοὺς Ἀθηναίους ξυμμάχους γενέσθαι καὶ
ὠφελίαν τινα πειρᾶσθαι ἀπ' αὐτῶν εὐρίσκεσθαι. οἱ δὲ 3
Κορίνθιοι πυθόμενοι ταῦτα ἦλθον καὶ αὐτοὶ ἐς τὰς Ἀθήνας
πρεσβευσόμενοι, ὅπως μὴ σφίσι πρὸς τῷ Κερκυραίων ναυ-
τικῷ καὶ τὸ αὐτῶν προσγενόμενον ἐμπόδιον γένηται θέσθαι
30 τὸν πόλεμον ἢ βούλονται. καταστάσης δὲ ἐκκλησίας ἐς 4
ἀντιλογίαν ἦλθον, καὶ οἱ μὲν Κερκυραῖοι ἔλεξαν τοιάδε.

6 τὸν] τδ B C M [G] 7 ἐπεκράτουν C : ἐκράτουν cett. [G] 8 ἐ-
φθειραν C [G] 9 περιόντι Reiske : περιόντι codd. 14 τε A B E F M
supraser. G 29 καὶ τδ αὐτῶν c (in litura G : τδ Ἀττικὸν cett. γρ. G

- 32 ' Δίκαιον, ὦ Ἀθηναῖοι, τοὺς μήτε εὐεργεσίας μεγάλης μήτε
 ξυμμαχίας προϋφειλομένης ἤκοντας παρὰ τοὺς πέλας ἐπι-
 κουρίας, ὥσπερ καὶ ἡμεῖς νῦν, δεησομένους ἀναδιδάξαι πρῶ-
 τον, μάλιστα μὲν ὡς καὶ ξύμφορα δέονται, εἰ δὲ μή, ὅτι γε
 οὐκ ἐπιζήμια, ἔπειτα δὲ ὡς καὶ τὴν χάριν βέβαιον ἔξουσιν· 5
 εἰ δὲ τούτων μηδὲν σαφὲς καταστήσουσι, μὴ ὀργίζεσθαι ἦν
 2 ἀτυχῶσιν. Κερκυραῖοι δὲ μετὰ τῆς ξυμμαχίας τῆς αἰτήσεως
 καὶ ταῦτα πιστεύοντες ἐχρῶν ὑμῖν παρέξεσθαι ἀπέστειλαν
 3 ἡμᾶς. τετύχηκε δὲ τὸ αὐτὸ ἐπιτήδευμα πρὸς τε ὑμᾶς ἐς τὴν
 χρεῖαν ἡμῖν ἄλογον καὶ ἐς τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ἐν τῷ παρόντι 10
 4 ἀξύμφορον. ξύμμαχοί τε γὰρ οὐδενός πω ἐν τῷ πρὸ τοῦ
 χρόνῳ ἐκούσιοι γενόμενοι νῦν ἄλλων τοῦτο δεησόμενοι ἤκο-
 μεν, καὶ ἅμα ἐς τὸν παρόντα πόλεμον Κορινθίων ἐρήμοι δι'
 αὐτὸ καθέσταμεν. καὶ περιέστηκεν ἡ δοκοῦσα ἡμῶν πρότερον
 σωφροσύνη, τὸ μὴ ἐν ἀλλοτρίᾳ ξυμμαχίᾳ τῇ τοῦ πέλας 15
 γνώμῃ ξυγκινδυνεύειν, νῦν ἀβουλία καὶ ἀσθένεια φαινομένη.
 5 τὴν μὲν οὖν γενομένην ναυμαχίαν αὐτοὶ κατὰ μόνας ἀπεω-
 σάμεθα Κορινθίους· ἐπειδὴ δὲ μείζονι παρασκευῇ ἀπὸ Πελο-
 ποννήσου καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἐφ' ἡμᾶς ὤρμηται καὶ
 ἡμεῖς ἀδύνατοι ὀρώμεν ὄντες τῇ οἰκείᾳ μόνον δυνάμει περι- 20
 γενέσθαι, καὶ ἅμα μέγας ὁ κίνδυνος εἰ ἐσόμεθα ὑπ' αὐτοῖς,
 ἀνάγκη καὶ ὑμῶν καὶ ἄλλου παντὸς ἐπικουρίας δεῖσθαι, καὶ
 ξυγγνώμῃ εἰ μὴ μετὰ κακίας, δόξης δὲ μᾶλλον ἀμαρτίας τῇ
 πρότερον ἀπραγμοσύνῃ ἐναντία τολμῶμεν.
- 33 ' Γενήσεται δὲ ὑμῖν πειθομένοις καλὴ ἢ ξυντυχία κατὰ 25
 πολλὰ τῆς ἡμετέρας χρεῖας, πρῶτον μὲν ὅτι ἀδικουμένοις
 καὶ οὐχ ἐτέροισι βλάπτουσι τὴν ἐπικουρίαν ποιήσεσθε,
 ἔπειτα περὶ τῶν μεγίστων κινδυνεύοντας δεξάμενοι ὡς ἂν
 μάλιστα μετ' αἰειμνήστου μαρτυρίου τὴν χάριν καταθήσεσθε·
 2 ναυτικόν τε κεκτήμεθα πλὴν τοῦ παρ' ὑμῖν πλείστον. καὶ 30
 σκέψασθε τίς εὐπραξία σπανιωτέρα ἢ τίς τοῖς πολεμίοις

λυπηροτέρα, εἰ ἢν ὑμεῖς ἂν πρὸ πολλῶν χρημάτων καὶ
 χάριτος ἐτιμήσασθε δύναμιν ὑμῶν προσγενέσθαι, αὕτη πάρ-
 εστιν αὐτεπάγγελτος ἄνευ κινδύνων καὶ δαπάνης διδοῦσα
 ἑαυτήν, καὶ προσέτι φέρουσα ἐς μὲν τοὺς πολλοὺς ἀρετήν,
 5 οἷς δὲ ἐπαμυνεῖτε χάριν, ὑμῶν δ' αὐτοῖς ἰσχύν· ἃ ἐν τῷ
 παντὶ χρόνῳ ὀλίγοις δὴ ἅμα πάντα ξυνέβη, καὶ ὀλίγοι ξιμ-
 μαχίας δεόμενοι οἷς ἐπικαλοῦνται ἀσφάλειαν καὶ κόσμον
 οὐχ ἦσσαν διδόντες ἢ ληψόμενοι παραγίγνονται. τὸν δὲ 3
 πόλεμον, δι' ὃν περ χρήσιμοι ἂν εἴμεν, εἴ τις ὑμῶν μὴ οἶεται
 10 ἔσεσθαι, γνώμης ἀμαρτάνει καὶ οὐκ αἰσθάνεται τοὺς Λακε-
 δαιμονίους φόβῳ τῷ ὑμετέρῳ πολεμῶντας καὶ τοὺς
 Κορινθίους δυναμένους παρ' αὐτοῖς καὶ ὑμῶν ἐχθροὺς ὄντας
 καὶ προκαταλαμβάνοντας ἡμᾶς νῦν ἐς τὴν ὑμετέραν ἐπι-
 χεΐρησιν, ἵνα μὴ τῷ κοινῷ ἔχθῃ κατ' αὐτοὺς μετ' ἀλλήλων
 15 στῶμεν μηδὲ δυοῖν φθάσαι ἀμάρτωσιν, ἢ κακῶσαι ἡμᾶς ἢ
 σφᾶς αὐτοὺς βεβαιώσασθαι. ἡμέτερον δὲ γ' αὖ ἔργον προ- 4 *solv*
 τερῆσαι, τῶν μὲν διδόντων, ὑμῶν δὲ δεξαμένων τὴν ξιμμαχίαν,
 καὶ προεπιβουλεύειν αὐτοῖς μᾶλλον ἢ ἀντεπιβουλεύειν. *act on the*
 34 *defence*
 20 ἡμᾶς δέχεσθαι, μαθόντων ὥς πᾶσα ἀποικία εὖ μὲν πάσχουσα
 τιμᾷ τὴν μητρόπολιν, ἀδικουμένη δὲ ἀλλοτριούται· οὐ γὰρ
 ἐπὶ τῷ δοῦλοι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ὁμοίοι τοῖς λειπομένοις εἶναι
 ἐκπέμπονται. ὥς δὲ ἡδίκουν σαφές ἐστιν· προκληθεῖτες 2
 γὰρ περὶ Ἐπιδάμνου ἐς κρίσιν πόλεμῳ μᾶλλον ἢ τῷ ἴσῳ
 25 ἐβουλήθησαν τὰ ἐγκλήματα μετελθεῖν. καὶ ὑμῶν ἔστω τι 3
 τεκμήριον ἃ πρὸς ἡμᾶς τοὺς ξυγγενεῖς δρῶσιν, ὥστε
 ἀπάτῃ τε μὴ παράγεσθαι ὑπ' αὐτῶν δεομένοις τε ἐκ τοῦ
 εὐθέος μὴ ὑπουργεῖν· ὁ γὰρ ἐλαχίστος τὰς μεταμελείας ἐκ
 τοῦ χαρίζεσθαι τοῖς ἐναντίοις λαμβάνων ἀσφαλέστατος ἂν
 30 διατελοίη. λύσετε δὲ οὐδὲ τὰς Λακεδαιμονίων σπονδὰς 35
 δεχόμενοι ἡμᾶς μηδετέρων ὄντας ξυμμάχους· εἴρηται γὰρ 2
 ἐν αὐταῖς, τῶν Ἑλληνίδων πόλεων ἥτις μηδαμοῦ ξιμμαχεῖ,

- 3 ἐξείναι παρ' ὁποτέρους ἂν ἀρέσκηται ἐλθεῖν. καὶ δεινὸν εἰ
τοιοῦδε μὲν ἀπὸ τε τῶν ἐνσπόνδων ἔσται πληροῦν τὰς ναῦς
καὶ προσέτι καὶ ἐκ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος καὶ οὐχ ἥκιστα ἀπὸ
τῶν ὑμετέρων ὑπηκόων, ἡμᾶς δὲ ἀπὸ τῆς προκειμένης τε
ξυμμαχίας εἵρξουσιν καὶ ἀπὸ τῆς ἄλλοθεν ποθεν ὠφελίας, 5
εἴτα ἐν ἀδικήματι θήσονται πεισθέντων ὑμῶν ἃ δεόμεθα.
- 4 πολὺ δὲ ἐν πλέονι αἰτία ἡμεῖς μὴ πείσαντες ὑμᾶς ἔξομεν
ἡμᾶς μὲν γὰρ κινδυνεύοντας καὶ οὐκ ἐχθροὺς ὄντας ἀπώσεσθε,
τῶνδε δὲ οὐχ ὅπως κωλυταὶ ἐχθρῶν ὄντων καὶ ἐπιόντων
γενήσεσθε, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς ὑμετέρας ἀρχῆς δύναμιν προσ- 10
λαβεῖν περιόψεσθε· ἦν οὐ δίκαιον, ἀλλ' ἢ κακείνων κωλύειν
τοὺς ἐκ τῆς ὑμετέρας μισθοφόρους ἢ καὶ ἡμῖν πέμπειν καθ'
ὅτι ἂν πεισθῇτε ὠφελίαν, μάλιστα δὲ ἀπὸ τοῦ προφανοῦς
- 5 δεξαμένους βοηθεῖν. πολλὰ δέ, ὥσπερ ἐν ἀρχῇ ὑπέπομεν,
τὰ ξυμφέροντα ἀποδείκνυμεν, καὶ μέγιστον ὅτι οἱ τε αὐτοὶ 15
πολέμιοι ἡμῖν ἦσαν, ὅπερ σαφεινὰ πίστις, καὶ οὗτοι οὐκ
ἀσθενεῖς, ἀλλ' ἱκανοὶ τοὺς μεταστάντας βλάψαι· καὶ ναυ-
τικῆς καὶ οὐκ ἡπειρώτιδος τῆς ξυμμαχίας διδομένης οὐχ
ὁμοία ἢ ἀλλοτρίωσις, ἀλλὰ μάλιστα μὲν, εἰ δύνασθε, μηδένα
ἄλλον ἔαν κεκτῆσθαι ναῦς, εἰ δὲ μή, ὅστις ἐχυρώτατος, 20
τοῦτον φίλον ἔχει.
- 36 ' Καὶ ὅτῳ τάδε ξυμφέροντα μὲν δοκεῖ λέγεσθαι, φοβεῖται
δὲ μὴ δι' αὐτὰ πειθόμενος τὰς σπονδὰς λύσῃ, γνώτω τὸ μὲν
δεδιὸς αὐτοῦ ἰσχὺν ἔχον τοὺς ἐναντίους μᾶλλον φοβῆσθαι, τὸ
δὲ θαρσοῦν μὴ δεξαμένον ἀσθενὲς ὄν πρὸς ἰσχύοντας τοὺς 25
ἐχθροὺς ἀδεέστερον ἐσόμενον, καὶ ἅμα οὐ περὶ τῆς Κερκύρας
νῦν τὸ πλεόν ἢ καὶ τῶν Ἀθηνῶν βουλευόμενος, καὶ οὐ τὰ
κράτιστα αὐταῖς προνοῶν, ὅταν ἐς τὸν μέλλοντα καὶ ὅσον οὐ
παρόντα πόλεμον τὸ αὐτίκα περισκοπῶν ἐνδοιάξῃ χωρίον
προσλαβεῖν ὃ μετὰ μεγίστων καιρῶν οἰκειοῦταί τε καὶ πολε- 30
2 μούται. τῆς τε γὰρ Ἰταλίας καὶ Σικελίας καλῶς παράπλου

κεῖται, ὥστε μήτε ἐκεῖθεν ναυτικὸν ἔασαι Πελοποννησίοις
ἐπελθεῖν τό τε ἐνθένδε πρὸς τὰ κεῖ παραπέμψαι, καὶ ἐς τὰλλα
ξυμφορώτατόν ἐστιν. βραχυτάτῳ δ' ἂν κεφαλαίῳ, τοῖς τε 3
ξύμπασι καὶ καθ' ἕκαστον, τῷ δ' ἂν μὴ προέσθαι ἡμᾶς
5 μάθοιτε· τρία μὲν ὄντα λόγου ἄξια τοῖς Ἑλληνσι ναυτικά, τὸ
παρ' ὑμῖν καὶ τὸ ἡμέτερον καὶ τὸ Κορινθίων· τούτων δὲ εἰ
περιόψεσθε τὰ δύο ἐς ταῦτόν ἐλθεῖν καὶ Κορίνθιοι ἡμᾶς
προκαταλήψονται, Κερκυραίοις τε καὶ Πελοποννησίοις ἅμα
ναυμαχήσετε, δεξάμενοι δὲ ἡμᾶς ἕξετε πρὸς αὐτοὺς πλείοσι
10 ναυσὶ ταῖς ἡμετέραις ἀγωνίζεσθαι· τοιαῦτα μὲν οἱ Κερκυ- 4
ραῖοι εἶπον· οἱ δὲ Κορίνθιοι μετ' αὐτοὺς τοιάδε.

Ἄναγκαῖον Κερκυραίων τῶνδε οὐ μόνον περὶ τοῦ δέξασθαι 37
σφᾶς τὸν λόγον ποιησαμένων, ἀλλ' ὥς καὶ ἡμεῖς τε ἀδικου-
μεν καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰκότως πολεμοῦνται, μνησθέντας πρῶτον
15 καὶ ἡμᾶς περὶ ἀμφοτέρων οὕτω καὶ ἐπὶ τὸν ἄλλον λόγον
λέγειν, ἵνα τὴν ἀφ' ἡμῶν τε ἀξίωσιν ἀσφαλέστερον προειδῇτε
καὶ τὴν τῶνδε χρεῖαν μὴ ἀλογίστως ἀπόσῃσθε.

Ἐφασὶ δὲ ξυμμαχίαν διὰ τὸ σῶφρον οὐδενός πω δέξασθαι 2
τὸ δ' ἐπὶ κακουργίᾳ καὶ οὐκ ἀρετῇ ἐπετήδενσαν, ξύμμαχόν
20 τε οὐδένα βουλόμενοι πρὸς τὰ δίκηματα οὐδὲ μάρτυρα ἔχειν
οὔτε παρακαλοῦντες αἰσχύνεσθαι. καὶ ἡ πόλις αὐτῶν ἅμα 3
αὐτάρκη θέσιν κειμένη παρέχει αὐτοὺς δικαστὰς ὧν βλά-
πτουσί τινα μᾶλλον ἢ κατὰ ξυνηθείας γίνεσθαι, διὰ τὸ
ἥκιστα ἐπὶ τοὺς πέλας ἐκπλέοντας μάλιστα τοὺς ἄλλους
25 ἀνάγκη καταίρουσας δέχεσθαι. καὶ τοῦτο τὸ εὐπρεπὲς 4
ἄσπονδον οὐχ ἵνα μὴ ξυμαδικῶσιν ἐτέροις προβέβληται,
ἀλλ' ὅπως κατὰ μόνας ἀδικῶσι καὶ ὅπως ἐν ᾧ μὲν ἂν κρα-
τῶσι βιάζωνται, οὐ δ' ἂν λάθωσι πλεον ἔχουσιν, ἣν δὲ πού-
τι προσλάβωσιν ἀναισχυντῶσιν· καίτοι εἰ ἦσαν ἄνδρες, 5

2 ἐνθένδε] ἐντεῦθεν CG 6 alterum τὸ] τῶν AB EF 7 τὸ
αὐτὸ CG 10 ὑμετέρας CG (corr. G') 18 δὲ] δὴ Krüger
25 καὶ τούτῳ AB EFM [G] 26 ξυμαδικῶσιν AB EFM 27 κρα-
τηθῶσι C [G] βιάζονται BEFM [G] 28 ἔχουσιν BEFM
29 προλάβωσιν C ἀναισχυντοῦσι(ν) BCEFM

- ὥσπερ φασίν, ἀγαθοί, ὅσῳ ἀληπτότεροι ἦσαν τοῖς πέλας, ^{resumptive}
 τόσῳ δὲ φανερωτέραν ἐξῆν αὐτοῖς τὴν ἀρετὴν διδοῦσι καὶ
 38 δεχομένοις τὰ δίκαια δεικνύναι. ἀλλ' οὔτε πρὸς τοὺς
 ἄλλους οὔτε ἐς ἡμᾶς τοιοῦδε εἰσίν, ἀποικοὶ δ' ὄντες ἀφε-
 στᾶσί τε διὰ παντὸς καὶ νῦν πολεμοῦσι, λέγοντες ὥς οὐκ 5
 2 ἐπὶ τῷ κακῶς πάσχειν ἐκπεμφθεῖεν. ἡμεῖς δὲ οὐδ' αὐτοί
 φαμεν ἐπὶ τῷ ὑπὸ τούτων ὑβρίζεσθαι κατοικίσαι, ἀλλ' ἐπὶ
 3 τῷ ἡγεμόνες τε εἶναι καὶ τὰ εἰκότα θαυμάζεσθαι. αἱ γοῦν ^{etiam}
 ἄλλαι ἀποικίαι τιμῶσιν ἡμᾶς, καὶ μάλιστα ὑπὸ ἀποίκων ^{at least}
 4 στεργόμεθα· καὶ δῆλον ὅτι, εἰ τοῖς πλείοσιν ἀρέσκοντές 10
 ἐσμεν, τοῖσδ' ἂν μόνοις οὐκ ὀρθῶς ἀπαρέσκοιμεν, οὐδ'
 ἐπιστρατεύομεν ἐκπρεπῶς μὴ καὶ διαφερόντως τι ἀδικού-
 5 μνοι. καλὸν δ' ἦν, εἰ καὶ ἡμαρτάνομεν, τοῖσδε μὲν εἷξαι ^{ipso}
 τῇ ἡμετέρᾳ ὀργῇ, ἡμῖν δὲ αἰσχρὸν βιάσασθαι τὴν τούτων
 μετριότητα· ὕβρει δὲ καὶ ἐξουσίᾳ πλούτου πολλὰ ἐς ἡμᾶς 15
 ἄλλα τε ἡμαρτήκασι καὶ Ἐπίδαμνον ἡμετέραν οὔσαν κακου-
 μένην μὲν οὐ προσεποιοῦντο, ἐλθόντων δὲ ἡμῶν ἐπὶ τιμωρίᾳ
 ἐλόντες βία ἔχουσιν.
 39 'Καὶ φασὶ δὴ δίκῃ πρότερον ἐθελῆσαι κρίνεσθαι, ἣν γε ^{autem}
 οὐ τὸν προύχοντα καὶ ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς προκαλούμενον 20
 λέγειν τι δοκεῖν δεῖ, ἀλλὰ τὸν ἐς ἴσον τὰ τε ἔργα ὁμοίως
 2 καὶ τοὺς λόγους πρὶν διαγωνίζεσθαι καθιστάντα. οὗτοι δὲ
 οὐ πρὶν πολιορκεῖν τὸ χωρίον, ἀλλ' ἐπειδὴ ἡγήσαντο ἡμᾶς
 οὐ περιόψεσθαι, τότε καὶ τὸ εὐπρεπὲς τῆς δίκης παρ-
 25 ἐσχοντο. καὶ δεῦρο ἤκουσιν οὐ τὰ κεῖ μόνον αὐτοὶ ἁμαρ-
 τόντες, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς νῦν ἀξιοῦντες οὐ ξυμμαχεῖν, ἀλλὰ
 3 ξυναδικεῖν καὶ διαφόρους ὄντας ἡμῖν δέχεσθαι σφᾶς· οὐς
 χρῆν, ὅτε ἀσφαλέστατοι ἦσαν, τότε προσιέναι, καὶ μὴ ἐν ᾧ
 ἡμεῖς μὲν ἠδικήμεθα, οὗτοι δὲ κινδυνεύουσι, μηδ' ἐν ᾧ ὑμεῖς
 τῆς τε δυνάμεως αὐτῶν τότε οὐ μεταλαμβάνοντες τῆς ὠφελίας 30
 νῦν μεταδώσετε καὶ τῶν ἁμαρτημάτων ἀπογενόμενοι τῆς

2 τόσῳ δὲ Hertlein : τοσῶδε codd. 12 ἐπιστρατεύομεν, ut videtur, ^{revinga per}
 legit Schol., bellum intulimus Valla 31 ἀπο (o ex w c) γενόμενοι C E [G]

ἀφ' ἡμῶν αἰτίας τὸ ἴσον ἔχετε, πάλαι δὲ κοινώσαντας τὴν δύναμιν κοινὰ καὶ τὰ ἀποβαίνοντα ἔχειν.

‘Ὡς μὲν οὖν αὐτοὶ τε μετὰ προσηκόντων ἐγκλημάτων 40
ἐρχόμεθα καὶ οἷδε βίαιοι καὶ πλεονέκται εἰσὶ δεδῆλωται
5 ὥς δὲ οὐκ ἂν δικαίως αὐτοὺς δέχοισθε μαθεῖν χρή. εἰ γὰρ 2
εἴρηται ἐν ταῖς σπονδαῖς ἐξεῖναι παρ' ὁποτέρους τις βού-
λεται τῶν ἀγράφων πόλεων ἐλθεῖν, οὐ τοῖς ἐπὶ βλάβῃ ἐτέ-
ρων ἰοῦσιν ἢ ξυνθήκῃ ἐστίν, ἀλλ' ὅστις μὴ ἄλλου ἑαυτὸν
ἀποστερῶν ἀσφαλείας δεῖται καὶ ὅστις μὴ τοῖς δεξαμένοις,
10 εἰ σωφρονοῦσι, πόλεμον ἀντ' εἰρήνης ποιήσει· ὁ νῦν ὑμεῖς
μὴ πειθόμενοι ἡμῶν πάθοιτε ἄν. οὐ γὰρ τοῖσδε μόνον ἐπί- 3
κουροι ἂν γένοισθε, ἀλλὰ καὶ ἡμῶν ἀντὶ ἐνσπόνδων πολέμιοι·
ἀνάγκη γάρ, εἰ ἴτε μετ' αὐτῶν, καὶ ἀμύνεσθαι μὴ ἄνευ ὑμῶν
τούτους. καίτοι δίκαιοί γ' ἐστὲ μάλιστα μὲν ἐκποδῶν στήναι 4
15 ἀμφοτέροις, εἰ δὲ μή, τοῦναντίον ἐπὶ τούτους μεθ' ἡμῶν ἰέναι
(Κορινθίοις μὲν γε ἐνσπονδοὶ ἐστε, Κερκυραίοις δὲ οὐδὲ δι'
ἀνοκωχῆς πώποτ' ἐγένεσθε), καὶ τὸν νόμον μὴ καθιστάναι
ὥστε τοὺς ἐτέρων ἀφισταμένους δέχεσθαι. οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς 5
Σαμίων ἀποστάντων ψῆφον προσεθέμεθα ἐναντίαν ὑμῖν, τῶν
20 ἄλλων Πελοποννησίων δίχα ἐψηφισμένων εἰ χρή αὐτοῖς ἀμύ-
νειν, φανερώς δὲ ἀντείπομεν τοὺς προσήκοντας ξυμμάχους
αὐτόν τινα κολάζειν. εἰ γὰρ τοὺς κακόν τι δρῶντας δεχό- 6
μενοι τιμωρήσετε, φανεῖται καὶ ἃ τῶν ὑμετέρων οὐκ ἐλάσσω
ἡμῖν πρόσσεισι, καὶ τὸν νόμον ἐφ' ὑμῶν αὐτοῖς μᾶλλον ἢ ἐφ'
25 ἡμῶν θήσετε.

‘Δικαιώματα μὲν οὖν τάδε πρὸς ὑμᾶς ἔχομεν ἱκανὰ κατὰ 41
τοὺς Ἑλλήνων νόμους, παραίνεσιν δὲ καὶ ἀξίωσιν χάριτος
τοιάνδε, ἣν οὐκ ἐχθροὶ οὐτε ὥστε βλάπτειν οὐδ' αὖ φίλοι
ὥστ' ἐπιχρησθαι, ἀντιδοθῆναι ἡμῶν ἐν τῷ παρόντι φαμέν

1 κοινωνήσαντας ABEF (corr. F¹) [G] 2 pest ἔχειν add.
ἐγκλημάτων C, ἐγκλημάτων δὲ μόνον ἀμετόχους οὕτως τῶν μετὰ τὰς
πράξεις τούτων μὴ κοινωεῖν cG 3 ἐγκλημάτων] om. C: τοῦ
δικαίου κεφαλαίων πρὸς ὑμᾶς vel similia cG m 6, 7 τῶν ἀγράφων
πόλεων βούλεται ABEFM 8 ἄλλων cG αὐτὸν B: αὐτὸν AEM
11 πάθοιτε c F¹ g: πάθητε cett. 14 γ' om. CG

- 2 χρήναι. νεῶν γὰρ μακρῶν σπανίσαντές ποτε πρὸς τὸν
 Αἰγινητῶν ὑπὲρ τὰ Μηδικὰ πόλεμον παρὰ Κορινθίων εἴκοσι
 ναῦς ἐλάβετε· καὶ ἡ εὐεργεσία αὕτη τε καὶ ἡ ἐς Σαμίους,
 τὸ δι' ἡμᾶς Πελοποννησίους αὐτοῖς μὴ βοηθήσαι, παρέσχεν
 ὑμῖν Αἰγινητῶν μὲν ἐπικράτησιν, Σαμίων δὲ κόλασιν, καὶ ἐν 5
 καιροῖς τοιούτοις ἐγένετο οἷς μάλιστα ἄνθρωποι ἐπ' ἐχθροὺς
 τοὺς σφετέρους ἰόντες τῶν ἀπάντων ἀπερίοπτοί εἰσι παρὰ
 3 τὸ νικᾶν· φίλον τε γὰρ ἡγοῦνται τὸν ὑπουργοῦντα, ἦν καὶ
 πρότερον ἐχθρὸς ἦ, πολέμιόν τε τὸν ἀντιστάντα, ἦν καὶ τύχη
 φίλος ὢν, ἐπεὶ καὶ τὰ οἰκεία χεῖρον τίθενται φιλονικίας ἔνεκα 10
 τῆς αὐτίκα.
- 42 ὧν ἐνθυμηθέντες καὶ νεώτερός τις παρὰ πρεσβυτέρου
 αὐτὰ μαθὼν ἀξιούτω τοῖς ὁμοίοις ἡμᾶς ἀμύνεσθαι, καὶ μὴ
 νομίῃ δίκαια μὲν τάδε λέγεσθαι, ξύμφορα δέ, εἰ πολεμήσει,
 2 ἄλλα εἶναι. τό τε γὰρ συμφέρον ἐν ᾧ ἂν τις ἐλάχιστα 15
 ἁμαρτάνῃ μάλιστα ἔπεται, καὶ τὸ μέλλον τοῦ πολέμου ᾧ
 φοβοῦντες ὑμᾶς Κερκυραῖοι κελεύουσιν ἀδικεῖν ἐν ἀφανεῖ
 ἔτι κεῖται, καὶ οὐκ ἄξιον ἐπαρθέντας αὐτῷ φανεράν ἐχθραν
 ἤδη καὶ οὐ μέλλουσιν πρὸς Κορινθίους κτήσασθαι, τῆς δὲ
 ὑπαρχούσης πρότερον διὰ Μεγαρέας ὑποψίας σῶφρον ὑφ- 20
 3 ελεῖν μᾶλλον (ἡ γὰρ τελευταία χάρις καιρὸν ἔχουσα, κἂν
 4 ἐλάσσων ἦ, δύναται μείζον ἐγκλημα λῦσαι), μηδ' ὅτι ναυτικοῦ
 συμμαχίαν μεγάλην διδόασι, τούτῳ ἐφέλκεσθαι· τὸ γὰρ μὴ
 ἀδικεῖν τοὺς ὁμοίους ἐχυρωτέρα δύναμις ἢ τῷ αὐτίκα φανερωῖ
 43 ἐπαρθέντας διὰ κινδύνων τὸ πλεον ἔχειν. ἡμεῖς δὲ περι- 25
 πεπτωκότες οἷς ἐν τῇ Λακεδαίμονι αὐτοὶ προείπομεν, τοὺς
 σφετέρους συμμαχοὺς αὐτόν τινα κολάζειν, νῦν παρ' ὑμῶν
 τὸ αὐτὸ ἀξιούμεν κομίζεσθαι, καὶ μὴ τῇ ἡμετέρᾳ ψήφῳ
 2 ὠφεληθέντας τῇ ὑμετέρᾳ ἡμᾶς βλάψαι. τὸ δὲ ἴσον ἀντ-
 ἀπόδοτε, γνόντες τοῦτον ἐκείνων εἶναι τὸν καιρὸν ἐν ᾧ ὃ τε 30
 3 ὑπουργῶν φίλος μάλιστα καὶ ὁ ἀντιστὰς ἐχθρός. καὶ Κερ-

κυραίους τούσδε μήτε ξυμμάχους δέχεσθε βία ἡμῶν μήτε
ἀμύνετε αὐτοῖς ἀδικοῦσιν. καὶ τάδε ποιοῦντες τὰ προσ- 4
ήκοντά τε δράσετε καὶ τὰ ἄριστα βουλευέσεσθε ὑμῶν αὐτοῖς.'

Τοιαῦτα δὲ καὶ οἱ Κορίνθιοι εἶπον. Ἀθηναῖοι δὲ ἀκού- 44
5 παντες ἀμφοτέρων, γενομένης καὶ δις ἐκκλησίας, τῇ μὲν
πρωτέρᾳ οὐχ ἦσσαν τῶν Κορινθίων ἀπεδέξατο τοὺς λόγους,
ἐν δὲ τῇ ὑστεραίᾳ μετέγνωσαν Κερκυραίοις ξυμμαχίαν μὲν
μὴ ποιήσασθαι ὥστε τοὺς αὐτοὺς ἐχθροὺς καὶ φίλους νομί-
ζειν (εἰ γὰρ ἐπὶ Κόρινθον ἐκέλευον σφίσιν οἱ Κερκυραῖοι
10 ξυμπλεῖν, ἐλύνοντ' ἂν αὐτοῖς αἱ πρὸς Πελοποννησίους σπον-
δαί), ἐπιμαχίαν δ' ἐποίησαντο τῇ ἀλλήλων βοηθεῖν, εἴαν τις
ἐπὶ Κέρκυραν ἢ ἡ Ἀθήνας ἢ τοὺς τούτων ξυμμάχους. ἐδόκει 2
γὰρ ὁ πρὸς Πελοποννησίους πόλεμος καὶ ὥς ἔσεσθαι αὐτοῖς,
καὶ τὴν Κέρκυραν ἐβούλοντο μὴ προέσθαι τοῖς Κορινθίοις
15 ναυτικὸν ἔχουσιν τοσοῦτον, ξυγκρούειν δὲ ὅτι μάλιστα αὐτοὺς
ἀλλήλοις, ἵνα ἀσθενεστέροις οὔσιν, ἦν τι δέη, Κορινθίοις τε
καὶ τοῖς ἄλλοις ναυτικὸν ἔχουσιν ἐς πόλεμον καθιστῶνται.
ἅμα δὲ τῆς τε Ἰταλίας καὶ Σικελίας καλῶς ἐφαίνετο αὐτοῖς 3
ἡ νῆσος ἐν παράπλῳ κεῖσθαι.

20 Τοιαύτῃ μὲν γνώμῃ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς Κερκυραίους προσ- 45
εδέξαντο, καὶ τῶν Κορινθίων ἀπελθόντων οὐ πολὺ ὕστερον
δέκα ναῦς αὐτοῖς ἀπέστειλαν βοηθούς· ἐστρατήγει δὲ αὐτῶν 2
Λακεδαιμόνιος τε ὁ Κίμωνος καὶ Διοτίμος ὁ Στρομβίχου καὶ
Πρωτέας ὁ Ἐπικλέους. προεῖπον δὲ αὐτοῖς μὴ ναυμαχεῖν 3
25 Κορινθίοις, ἦν μὴ ἐπὶ Κέρκυραν πλέωσι καὶ μέλλωσιν ἀπο-
βαίνειν ἢ ἐς τῶν ἐκείνων τι χωρίον· οὕτω δὲ κωλύειν κατὰ
δύναμιν. προεῖπον δὲ ταῦτα τοῦ μὴ λύειν ἕνεκα τὰς σπον-
δάς. αἱ μὲν δὴ νῆες ἀφικνοῦνται ἐς τὴν Κέρκυραν, οἱ δὲ 46
Κορίνθιοι, ἐπειδὴ αὐτοῖς παρεσκεύαστο, ἔπλεον ἐπὶ τὴν
30 Κέρκυραν ναυσὶ πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. ἦσαν δὲ Ἡλείων
μὲν δέκα, Μεγαρέων δὲ δώδεκα καὶ Λευκαδίων δέκα, Ἀμ-

1 post Κερκυραίους add. τε C G : δὲ F : γε Hude δέχησθε c G
2 ἀμύνετε c G 14 τοῖς om. A B E F M 17 post ἄλλοις add.
τοῖς Bekker

- πρακιωτῶν δὲ ἑπτὰ καὶ εἴκοσι καὶ Ἀνακτορίων μίᾳ, αὐτῶν
 2 δὲ Κορινθίων ἐνευήκοντα· στρατηγοὶ δὲ τούτων ἦσαν μὲν
 καὶ κατὰ πόλεις ἐκάστων, Κορινθίων δὲ Ξενοκλείδης ὁ Εὐθυ-
 3 κλέους πέμπτος αὐτός. ἐπειδὴ δὲ προσέμειξαν τῇ κατὰ
 Κέρκυραν ἡπείρῳ ἀπὸ Λευκάδος πλέοντες, ὁρμίζονται ἐς 5
 4 Χειμέριον τῆς Θεσπρωτίδος γῆς. ἔστι δὲ λιμὴν, καὶ πόλις
 ὑπὲρ αὐτοῦ κεῖται ἀπὸ θαλάσσης ἐν τῇ Ἑλαιάτιδι τῆς Θεσ-
 πρωτίδος Ἐφύρη. ἐξίησι δὲ παρ' αὐτὴν Ἀχερουσία λίμνη
 ἐς θάλασσαν· διὰ δὲ τῆς Θεσπρωτίδος Ἀχέρων ποταμὸς
 ῥέων ἐσβάλλει ἐς αὐτήν, ἀφ' οὗ καὶ τὴν ἑπωνυμίαν ἔχει. 10
 ῥεῖ δὲ καὶ Θύαμις ποταμός, ὀρίζων τὴν Θεσπρωτίδα καὶ
 5 Κεστρίνην, ὣν ἐντὸς ἡ ἄκρα ἀνέχει τὸ Χειμέριον. οἱ μὲν
 οὖν Κορίνθιοι τῆς ἡπείρου ἐνταῦθα ὁρμίζονται τε καὶ στρατό-
 47 πεδον ἐποιήσαντο. οἱ δὲ Κερκυραῖοι ὡς ἦσθοντο αὐτοὺς
 προσπλέοντας, πληρώσαντες δέκα καὶ ἑκατὸν ναῦς, ὧν ἦρχε 15
 Μικιάδης καὶ Αἰσιμίδης καὶ Εὐρύβατος, ἐστρατοπεδεύσαντο
 ἐν μιᾷ τῶν νήσων αἱ καλοῦνται Σύβοτα· καὶ αἱ Ἀττικαὶ
 2 δέκα παρήσαν. ἐπὶ δὲ τῇ Λευκίμμῃ αὐτοῖς τῷ ἄκρωτηρίῳ
 ὁ πεζὸς ἦν καὶ Ζακυνθίων χίλιοι ὀπλίται βεβοηθηκότες.
 3 ἦσαν δὲ καὶ τοῖς Κορινθίοις ἐν τῇ ἡπείρῳ πολλοὶ τῶν βαρ- 20
 βάρων παραβεβοηθηκότες· οἱ γὰρ ταύτῃ ἡπειρώται αἰεὶ ποτε
 αὐτοῖς φίλοι εἰσίν.
 48 Ἐπειδὴ δὲ παρεσκεύαστο τοῖς Κορωθίοις, λαβόντες τριῶν
 ἡμερῶν σιτία ἀνήγοντο ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν ἀπὸ τοῦ Χειμερίου
 2 νυκτός, καὶ ἅμα ἔφ' πλέοντες καθορώσι τὰς τῶν Κερκυραίων 25
 3 ναῦς μετεώρους τε καὶ ἐπὶ σφᾶς πλεούσας. ὡς δὲ κατεῖδον
 ἀλλήλους, ἀντιπαρετάσσοντο, ἐπὶ μὲν τὸ δεξιὸν κέρας Κερ-
 κυραίων αἱ Ἀττικαὶ νῆες, τὸ δὲ ἄλλο αὐτοὶ ἐπέιχον τρία
 τέλη ποιήσαντες τῶν νεῶν, ὧν ἦρχε <τῶν> τριῶν στρατηγῶν
 4 ἐκάστου εἰς. οὕτω μὲν Κερκυραῖοι ἐτάξαντο, Κορινθίοις 30
 δὲ τὸ μὲν δεξιὸν κέρας αἱ Μεγαρίδες νῆες εἶχον καὶ αἱ

Ἀμπρακιώτιδες, κατὰ δὲ τὸ μέσον οἱ ἄλλοι ξύμμαχοι ὥς
 ἕκαστοι· εὐώνυμοι δὲ κέρας αὐτοῖς οἱ Κορίνθιοι ταῖς ἄριστα
 τῶν νεῶν πλεούσαις κατὰ τοὺς Ἀθηναίους καὶ τὸ δεξιὸν
 τῶν Κερκυραίων εἶχον. 49
 5 ἑκατέροις ἦρθη, ἐνανμάχουν, πολλοὺς μὲν ὀπλίτας ἔχοντες
 ἀμφοτέροι ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων, πολλοὺς δὲ τοξύτας τε
 καὶ ἀκοντιστάς, τῷ παλαιῷ τρόπῳ ἀπειρότερον ἔτι παρε-
 σκευασμένοι. ἦν τε ἡ ναυμαχία καρτερά, τῇ μὲν τέχνῃ 2
 οὐχ ὁμοίως, πεζομαχία δὲ τὸ πλεον προσφερὴς οὖσα. ἐπειδὴ 3
 10 γὰρ προσβάλλοιεν ἀλλήλοις, οὐ ῥαδίως ἀπελύνοντο ὑπὸ τε
 τοῦ πλήθους καὶ ὄχλου τῶν νεῶν, καὶ μᾶλλον τι πιστεύοντες
 τοῖς ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ὀπλίταις ἐς τὴν νίκην, οἱ κατα-
 στάντες ἐμάχοντο ἡσυχάζουσῶν τῶν νεῶν· διέκπλοι δ' οὐκ
 ἦσαν, ἀλλὰ θυμῷ καὶ ῥώμῃ τὸ πλεον ἐνανμάχουν ἢ ἐπιστήμῃ.
 15 πανταχῇ μὲν οὖν πολὺς θόρυβος καὶ ταραχώδης ἦν· ἡ ναυ- 4
 μαχία, ἐν ἣ αἱ Ἀττικαὶ νῆες παραγιγνόμεναι τοῖς Κερκυραίοις,
 εἴ πῃ πιέζουτο, φόβον μὲν παρείχον τοῖς ἐναντίοις, μάχης
 δὲ οὐκ ἦρχον· δεδιότες οἱ στρατηγοὶ τὴν πρόρρησιν τῶν εὐωνύμων
 Ἀθηναίων. μάλιστα δὲ τὸ δεξιὸν κέρας τῶν Κορινθίων 5
 20 ἐπίνει· οἱ γὰρ Κερκυραῖοι εἴκοσι ναυσὶν αὐτοὺς τρεψάμενοι
 καὶ καταδιώξαντες σποράδας ἐς τὴν ἡπειρον καὶ μέχρι τοῦ
 στρατοπέδου πλεύσαντες αὐτῶν καὶ ἐπεκρβαίντες ἐνέπρησάν
 τε τὰς σκηναὶς ἐρήμους καὶ τὰ χρήματα διήρπασαν. ταύτῃ 6
 μὲν οὖν οἱ Κορίνθιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἡσσωντό [τε] καὶ οἱ
 25 Κερκυραῖοι ἐπεκράτουν· ἦ δὲ αὐτοὶ ἦσαν οἱ Κορίνθιοι, ἐπὶ
 τῷ εὐωνύμῳ, πολὺ ἐνίκων, τοῖς Κερκυραίοις τῶν εἴκοσι νεῶν
 ἀπὸ ἐλάσσονος πλήθους ἐκ τῆς διώξεως οὐ παρονσῶν. οἱ δὲ 7
 Ἀθηναῖοι ὀρώντες τοὺς Κερκυραίους πιεζομένους μᾶλλον ἤδη
 ἀπροφασίστως ἐπεκούρουν, τὸ μὲν πρῶτον ἀπεχόμενοι ὥστε
 30 μὴ ἐμβάλλειν τινί· ἐπειδὴ δὲ ἡ τροπὴ ἐγίγνετο λαμπρῶς

10 προσβάλλοιεν recs. : προσβάλλοιεν codd. 11 τοῦ om. A B E F M
 15 οὖν om. C E G 21 καὶ om. A B E F M 24 οὖν om. C G (add. G)
 τε secl. Krüger 30 ἐπειδὴ C : ἐπεὶ cett. [G] ἐγίγνετο C : ἐγένετο
 cett. [G]

καὶ ἐνέκειντο οἱ Κορίνθιοι, τότε δὴ ἔργου πᾶς εἶχετο ἦδη καὶ διεκέκριτο οὐδὲν ἔτι, ἀλλὰ ξυνέπεσεν ἐς τοῦτο ἀνάγκης ὥστε ἐπιχειρήσαι ἀλλήλοις τοὺς Κορινθίους καὶ Ἀθηναίους.

- 50 Τῆς δὲ τροπῆς γενομένης οἱ Κορίνθιοι τὰ σκάφη μὲν οὐχ εἰλκον ἀναδούμενοι τῶν νεῶν ἅς καταδύσειαν, πρὸς δὲ τοὺς 5 ἀνθρώπους ἐτράποντο φονεύειν διεκπλέοντες μᾶλλον ἢ ζῶ-
γρεῖν, τοὺς τε αὐτῶν φίλους, οὐκ ἡσθημένοι ὅτι ἦσσηντο οἱ
2 ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρα, ἀγνοοῦντες ἔκτεινον. πολλῶν γὰρ νεῶν οὐσῶν ἀμφοτέρων καὶ ἐπὶ πολὺ τῆς θαλάσσης ἐπεχουσῶν, ἐπειδὴ ξυνέμειξαν ἀλλήλοις, οὐ ῥαδίως τὴν διάγνωσιν 10 ἐποιοῦντο ὅποιοι ἐκράτουν ἢ ἐκρατοῦντο· ναυμαχία γὰρ αὕτη Ἑλληνισι πρὸς Ἑλληνας νεῶν πλήθει μεγίστη δὴ τῶν
3 πρὸ αὐτῆς γεγένηται. ἐπειδὴ δὲ κατεδίωξαν τοὺς Κερκυραίους οἱ Κορίνθιοι ἐς τὴν γῆν, πρὸς τὰ νανάγια καὶ τοὺς νεκροὺς τοὺς σφετέρους ἐτράποντο, καὶ τῶν πλείστων ἐκρά- 15 τησαν ὥστε προσκομίσαι πρὸς τὰ Σύβοτα, οἱ αὐτοῖς ὁ κατὰ γῆν στρατὸς τῶν βαρβάρων προσεβεβηθήκει· ἔστι δὲ τὰ Σύβοτα τῆς Θεσπρωτίδος λιμὴν ἐρήμος. τοῦτο δὲ ποιή-
4 σαντες αὐθις ἀθροισθέντες ἐπέπλεον τοῖς Κερκυραίοις. οἱ δὲ ταῖς πλωίμοις καὶ ὅσαι ἦσαν λοιπαὶ μετὰ τῶν Ἀττικῶν 20 νεῶν καὶ αὐτοὶ ἀντεπέπλεον, δείσαντες μὴ ἐς τὴν γῆν σφῶν
5 πειρώσιν ἀποβαίνειν. ἦδη δὲ ἦν ὄψε· καὶ ἐπεπαιάνιστο αὐτοῖς ὥς ἐς ἐπίπλουν, καὶ οἱ Κορίνθιοι ἐξαπίνης πρύμναν ἐκρούοντο κατιδόντες εἴκοσι ναῦς Ἀθηναίων προσπλεούσας, ἅς ὕστερον τῶν δέκα βοηθούς ἐξέπεμψαν οἱ Ἀθηναῖοι, 25 δείσαντες, ὅπερ ἐγένετο, μὴ νικηθῶσιν οἱ Κερκυραῖοι καὶ αἱ
51 σφέτεροι δέκα νῆες ὀλίγαι ἀμύνειν ᾧσιν. ταύτας οὖν προῖ- δόντες οἱ Κορίνθιοι καὶ ὑποτοπήσαντες ἀπ' Ἀθηνῶν εἶναι 20 οὐχ ὅσας ἐώρων ἀλλὰ πλείους ὑпанεχώρουν. τοῖς δὲ Κερκυραίοις (ἐπέπλεον γὰρ μᾶλλον ἐκ τοῦ ἀφανοῦς) οὐχ 30 ἐωρῶντο, καὶ ἐθαύμαζον τοὺς Κορινθίους πρύμναν κρουόμε-

1 ἐπέκειντο M 7 αἰσθόμενοι A B E F M 13 αὐτῆς G : αὐτῆς cett. 16 οὐδ C G 21 ἀντεπέπλεον C : ἀντέπλεον cett. 22 ἐπε- παιάνιστο c f : ἐπεπαιώνιστο codd.

νους, πρίν τινας ἰδόντες εἶπον ὅτι νῆες ἐκεῖναι ἐπιπλέουσιν.
τότε δὲ καὶ αὐτοὶ ἀνεχώρουν (ξυνεσκόταξε γὰρ ἤδη), καὶ οἱ
Κορίνθιοι ἀποτραπόμενοι τὴν διάλυσιν ἐποιήσαντο. οὕτω 3
μὲν ἡ ἀπαλλαγὴ ἐγένετο ἀλλήλων, καὶ ἡ ναυμαχία ἐτελεύτα
5 ἐς νύκτα. τοῖς δὲ Κερκυραίοις στρατοπεδευομένοις ἐπὶ τῇ 4
Λευκίμμῃ αἱ εἴκοσι νῆες αἱ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν αὐται, ὧν
ἦρχε Γλαύκων τε ὁ Λεάγρου καὶ † Ἀνδοκίδης ὁ Λεωγόρου †,
διὰ τῶν νεκρῶν καὶ ναγαγίων προσκομισθεῖσαι κατέπλεον
ἐς τὸ στρατόπεδον οὐ πολλῶ ὕστερον ἢ ὥφθησαν. οἱ δὲ 5
10 Κερκυραῖοι (ἦν γὰρ νύξ) ἐφοβήθησαν μὴ πολέμια ὦσιν,
ἐπειτα δὲ ἐγνώσαν· καὶ ὥρμίσαντο. *anachor*

Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἀναγαγόμεναι αἷ τε Ἀττικαὶ τριάκοντα 52
νῆες καὶ τῶν Κερκυραίων ὅσαι πλώιμοι ἦσαν ἐπέπλευσαν
ἐπὶ τὸν ἐν τοῖς Συβότοις λιμένα, ἐν ᾧ οἱ Κορίνθιοι ὥρμονι,
15 βουλόμενοι εἰδέναι εἰ ναυμαχήσουσιν. οἱ δὲ τὰς μὲν ναῦς 2
ἄραντες ἀπὸ τῆς γῆς καὶ παραταξάμενοι μετεώρους ἡσύχαζον,
ναυμαχίας οὐ διανοοῦμενοι ἄρχεω ἐκόντες ὀρώντες προσγε-
γεννημένας τε ναῦς ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἀκραιφνεῖς καὶ σφίσι *fresh*
πολλὰ τὰ ἄπορα ξυμβεβηκότα, αἰχμαλώτων τε περὶ φυλακῆς
20 οὓς ἐν ταῖς ναυσὶν εἶχον, καὶ ἐπισκευὴν οὐκ οὔσαν τῶν
νεῶν ἐν χωρίῳ ἐρήμῳ· τοῦ δὲ οἴκαδε πλοῦ μᾶλλον διε- 3
σκόπουν ὅπῃ κομισθήσονται, δεδιότες μὴ οἱ Ἀθηναῖοι νομί-
σαντες λελύσθαι τὰς σπονδὰς, διότι ἐς χεῖρας ἦλθον, οὐκ
ἐῶσι σφᾶς ἀποπλεῖν. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς ἄνδρας ἐς κελήτιον 53
25 ἐσβιβάσαντας ἄνευ κηρυκείου προσπέμψαι τοῖς Ἀθηναίοις
καὶ πείραν ποιήσασθαι. πέμψαντές τε ἔλεγον τοιάδε.
‘ἀδικεῖτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πολέμον ἄρχοντες καὶ σπονδὰς 2
λύοντες· ἡμῖν γὰρ πολεμίους τοὺς ἡμετέρους τιμωρουμένους
ἐμποδῶν ἵστασθε ὅπλα ἀνταιρόμενοι. εἰ δ’ ὑμῖν γνώμη

2 δὴ C [G] post καὶ add. οἱ A B E F M [G] 3 ἀποτρεπόμενοι
A B F [G] 5 Κερκυραίοις δὲ A B E F M [G] 6 αἱ ἐκ] ἀπὸ A B E F M [G]
7 Ἀνδοκίδης· Δρακοντίδης in titulo C.I.A. i. 179 nominatur 12 ἀνα-
γόμεναι A B E F M 25 ἐμβιβάσαντας A B (-ες) C G Lex. Vind.,
Greg. Cor. προπέμψαι C M Greg. Cor.

ἐστὶ κωλύειν τε ἡμᾶς ἐπὶ Κέρκυραν ἢ ἄλλοσε εἴ ποι βουλό-
 μεθα πλεῖν καὶ τὰς σπονδὰς λύετε, ἡμᾶς τούσδε πρώτους
 3 λαβόντες χρήσασθε ὡς πολεμίοις.' οἱ μὲν δὴ τοιαῦτα
 εἶπον· τῶν δὲ Κερκυραίων τὸ μὲν στρατόπεδον ὅσον ἐπήκου-
 σεν ἀνεβόησεν εὐθὺς λαβεῖν τε αὐτοὺς καὶ ἀποκτεῖναι, οἱ 5
 4 δὲ Ἀθηναῖοι τοιάδε ἀπεκρίναντο. 'οὔτε ἄρχομεν πολέμου,
 ὦ ἄνδρες Πελοποννήσιοι, οὔτε τὰς σπονδὰς λύομεν, Κερκυ-
 ραίοις δὲ τοῖσδε ξυμμάχοις οὔσι βοηθοὶ ἦλθομεν. εἰ μὲν
 οὖν ἄλλοσέ ποι βούλεσθε πλεῖν, οὐ κωλύομεν· εἰ δὲ ἐπὶ
 Κέρκυραν πλευσεῖσθε ἢ ἐς τῶν ἐκείνων τι χωρίων, οὐ 10
 περιοψόμεθα κατὰ τὸ δυνατόν.'

54 Τοιαῦτα τῶν Ἀθηναίων ἀποκρίναμένων οἱ μὲν Κορίνθιοι
 τὸν τε πλοῦν τὸν ἐπ' οἴκου παρεσκευάζοντο καὶ τροπαῖον
 ἔστησαν ἐν τοῖς ἐν τῇ ἡπείρῳ Συβότοις· οἱ δὲ Κερκυραῖοι τὰ
 τε ναυάγια καὶ νεκροὺς ἀνείλυντο τὰ κατὰ σφᾶς ἐξενεχθέντα 15
 ὑπὸ τε τοῦ ροῦ καὶ ἀνέμου, ὃς γενόμενος τῆς νυκτὸς διεσκέ-
 δασεν αὐτὰ πανταχῇ, καὶ τροπαῖον ἀντέστησαν ἐν τοῖς ἐν τῇ
 2 νήσῳ Συβότοις ὡς νενικηκότες. γνώμη δὲ τοιᾶδε ἐκάτεροι
 τὴν νίκην προσεποιήσαντο· Κορίνθιοι μὲν κρατήσαντες τῇ
 ναυμαχίᾳ μέχρι νυκτός, ὥστε καὶ ναυάγια πλείστα καὶ νεκροὺς 20
 προσκομίσασθαι, καὶ ἄνδρας ἔχοντες αἰχμαλώτους οὐκ ἐλάσ-
 σους χιλίων ναῦς τε καταδύσαντες περὶ ἐβδομήκοντα ἔστησαν
 τροπαῖον· Κερκυραῖοι δὲ τριάκοντα ναῦς μάλιστα διαφθεί-
 ραντες, καὶ ἐπειδὴ Ἀθηναῖοι ἦλθον, ἀνελόμενοι τὰ κατὰ
 σφᾶς αὐτοὺς ναυάγια καὶ νεκρούς, καὶ ὅτι αὐτοῖς τῇ τε 25
 προτεραῖα πρῦμναν κρουόμενοι ὑπεχώρησαν οἱ Κορίνθιοι
 ἰδόντες τὰς Ἀττικὰς ναῦς, καὶ ἐπειδὴ ἦλθον οἱ Ἀθηναῖοι,
 οὐκ ἀντεπέπλεον ἐκ τῶν Συβότων, διὰ ταῦτα τροπαῖον ἔστη-
 55 σαν. οὕτω μὲν ἐκάτεροι νικᾶν ἠξίου· οἱ δὲ Κορίνθιοι
 ἀποπλέοντες ἐπ' οἶκον Ἀνακτόριον, ὃ ἐστὶν ἐπὶ τῷ στόματι 30

1 πη C G Lex. Vind.

2 λαβόντες πρῶτον A B E F M

15 post

καὶ add. τοὺς Schol.

ἐξενεχθέντων C γρ. Schol. [G]

16 τε om.

A B F

18 ἐκάτεροι τοιᾶδε A B E F M

28 οὐκ ἀντέπλεον E G :

οὐ κατέπλεον A B F M

τοῦ Ἀμπρακικοῦ κόλπου, εἶλον ἀπάτη (ἦν δὲ κοινὸν Κερκυ-
ραίων καὶ ἐκείνων) καὶ καταστήσαντες ἐν αὐτῷ Κορινθίους
οἰκήτορας ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου, καὶ τῶν Κερκυραίων ὀκτα-
κοσίους μὲν οἱ ἦσαν δοῦλοι ἀπέδοντο, πεντήκοντα δὲ καὶ
5 διακοσίους δῆσαντες ἐφύλασσαν καὶ ἐν θεραπείᾳ εἶχον
πολλῇ, ὅπως αὐτοῖς τὴν Κέρκυραν ἀναχωρήσαντες προσ-
ποιήσειαν· ἐτύγχανον δὲ καὶ δυνάμει αὐτῶν οἱ πλείους
πρώτοι ὄντες τῆς πόλεως. ἡ μὲν οὖν Κέρκυρα οὕτω περιγίγ- 2
νεται τῷ πολέμῳ τῶν Κορινθίων, καὶ αἱ νῆες τῶν Ἀθηναίων
10 ἀνεχώρησαν ἐξ αὐτῆς· αἰτία δὲ αὕτη πρώτη ἐγένετο τοῦ
πολέμου τοῖς Κορινθίοις ἐς τοὺς Ἀθηναίους, ὅτι σφίσιν ἐν
σπονδαῖς μετὰ Κερκυραίων ἐναυμάχουν.

Μετὰ ταῦτα δ' εὐθὺς καὶ τάδε ξυνέβη γενέσθαι τοῖς 56
Ἀθηναίοις καὶ Πελοποννησίοις διάφορα ἐς τὸ πολεμεῖν.
15 τῶν γὰρ Κορινθίων πρᾶσσόντων ὅπως τιμωρήσονται αὐτούς, 2
ὑποτοπήσαντες τὴν ἔχθραν αὐτῶν οἱ Ἀθηναῖοι Ποτειδεάτας,
οἱ οἰκοῦσιν ἐπὶ τῷ ἰσθμῷ τῆς Παλλήνης, Κορινθίων ἀποί-
κους, ἐαυτῶν δὲ ξυμμάχους φόρου ὑποτελεῖς, ἐκέλευον τὸ
ἐς Παλλήνην τεῖχος καθελεῖν καὶ ὁμήρους δοῦναι, τοὺς τε
20 ἐπιδημιουργοὺς ἐκπέμπειν καὶ τὸ λοιπὸν μὴ δέχεσθαι οὐς
κατὰ ἔτος ἕκαστον Κορίνθιοι ἔπεμπον, δέισαντες μὴ ἀπο-
στῶσιν ὑπὸ τε Περδίκκου πειθόμενοι καὶ Κορινθίων, τοὺς τε
ἄλλους τοὺς ἐπὶ Θράκης ξυναποστήσωσι ξυμμάχους. ταῦτα 57
δὲ περὶ τοὺς Ποτειδεάτας οἱ Ἀθηναῖοι προπαρασκευάζοντο
25 εὐθὺς μετὰ τὴν ἐν Κερκύρα ναυμαχίαν· οἳ τε γὰρ Κορίνθιοι 2
φανερῶς ἤδη διάφοροι ἦσαν, Περδίκκας τε ὁ Ἀλεξάνδρου
Μακεδόνων βασιλεὺς ἐπεπολέμωτο ξύμμαχος πρότερον καὶ
φίλος ὢν. ἐπολεμώθη δὲ ὅτι Φιλίππῳ τῷ ἑαυτοῦ ἀδελφῷ 3
καὶ Δέρδᾳ κοινῇ πρὸς αὐτὸν ἐναντιουμένοις οἱ Ἀθηναῖοι
30 ξυμμαχίαν ἐποιήσαντο. δεδιώς τε ἔπρασεν ἐς τε τὴν 4

13 τοῖς om. A B E F M 15 τιμωρήσονται A E F G M 23 τοὺς
om. A B E F M ξυναποστήσουσι A B E F M [G] 24 περὶ] πρὸς
G: παρὰ M 26 ἥδη om. C G (add. G')

- Λακεδαίμονα πέμπων ὅπως πόλεμος γένηται αὐτοῖς πρὸς Πελοποννησίους, καὶ τοὺς Κορινθίους προσεποιεῖτο τῆς
 5 Ποτειδαίας ἔνεκα ἀποστάσεως· προσέφερε δὲ λόγους καὶ τοῖς ἐπὶ Θράκης Χαλκιδεῦσι καὶ Βοττιαίοις ξυναποστήναι, νομίζων, εἰ ξύμμαχα ταῦτα ἔχοι ὅμορα ὄντα τὰ χωρία, ῥᾶν 5
 6 ἂν τὸν πόλεμον μετ' αὐτῶν ποιεῖσθαι. ὣν οἱ Ἀθηναῖοι αἰσθόμενοι καὶ βουλόμενοι προκαταλαμβάνειν τῶν πόλεων τὰς ἀποστάσεις (ἔτυχον γὰρ τριάκοντα ναῦς ἀποστέλλοντες καὶ χιλίους ὀπλίτας ἐπὶ τὴν γῆν αὐτοῦ, Ἀρχεστράτου τοῦ Λυκομήδους μετ' ἄλλων † δέκα † στρατηγοῦντος) ἐπιστέλ- 10 λουσι τοῖς ἄρχουσι τῶν νεῶν Ποτειδεατῶν τε ὁμήρους λαβεῖν καὶ τὸ τεῖχος καθελεῖν, τῶν τε πλησίον πόλεων φυλακὴν ἔχειν ὅπως μὴ ἀποστήσονται.
- 58 Ποτειδεᾶται δὲ πέμψαντες μὲν καὶ παρ' Ἀθηναίους πρέ- σβεις, εἴ πως πείσειαν μὴ σφῶν πέρι νεωτερίζειν μηδέν, ἐλ- 15 θόντες δὲ καὶ ἐς τὴν Λακεδαίμονα μετὰ Κορινθίων, [ἔπρασσον] ὅπως ἐτοιμάσαιντο τιμωρίαν, ἣν δέη, ἐπειδὴ ἔκ τε Ἀθηνῶν ἐκ πολλοῦ πράσσοντες οὐδὲν ἡῦροντο ἐπιτήδειον, ἀλλ' αἱ νῆες αἱ ἐπὶ Μακεδονίαν καὶ ἐπὶ σφᾶς ὁμοίως ἔπλεον, καὶ τὰ τέλη τῶν Λακεδαιμονίων ὑπέσχετο αὐτοῖς, ἣν ἐπὶ Ποτεί- 20 δαιαν ἴωσιν Ἀθηναῖοι, ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐσβαλεῖν, τότε δὴ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἀφίστανται μετὰ Χαλκιδέων καὶ 2 Βοττιαίων κοινῇ ξυνομόσαντες. καὶ Περδίκκας πείθει Χαλκιδέας τὰς ἐπὶ θαλάσῃ πόλεις ἐκλιπόντας καὶ καταβαλόντας ἀνοικίσασθαι ἐς Ὀλυνθον μίαν τε πόλιν ταύτην ἰσχυρὰν 25 ποιήσασθαι· τοῖς τ' ἐκλιποῦσι τούτοις τῆς ἑαυτοῦ γῆς τῆς Μυγδονίας περὶ τὴν Βόλβην λίμνην ἔδωκε νέμεσθαι, ἕως ἂν ὁ πρὸς Ἀθηναίους πόλεμος ᾗ. καὶ οἱ μὲν ἀνφκρίζοντό τε καθαιροῦντες τὰς πόλεις καὶ ἐς πόλεμον παρεσκευάζοντο·
- 59 αἱ δὲ τριάκοντα νῆες τῶν Ἀθηναίων ἀφικνοῦνται ἐς τὰ ἐπὶ 30 Θράκης, καὶ καταλαμβάνουσι τὴν τε Ποτείδαιαν καὶ τὰλλα

5 τὰ om. A B E F M 10 δέκα] τεσσάρων Krüger 13 ἀποστήσονται
 C: ἀποστήσονται cett. 16 ἔπρασσον secl. Porpo 17 Ἀθηνῶν C:
 Ἀθηναίων cett. 20 ὑπέσχετο C? (corr. c) G 31 τε om. A B E F M

ἀφεστηκότα. νομίσαντες δὲ οἱ στρατηγοὶ ἀδύνατα εἶναι 2
 πρὸς τε Περδίκκαν πολεμεῖν τῇ παρουσίᾳ δυνάμει καὶ τὰ
 ξυναφεστῶτα χωρία τρέπονται ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν, ἐφ' ὅπερ
 καὶ τὸ πρῶτον ἐξεπέμποντο, καὶ καταστάντες ἐπολέμουν μετὰ
 5 Φιλίππου καὶ τῶν Δέρδου ἀδελφῶν ἄνωθεν στρατιᾷ ἐσ-
 βεβληκότων. καὶ ἐν τούτῳ οἱ Κορίνθιοι, τῆς Ποτειδαίας 60
 ἀφεστηκυίας καὶ τῶν Ἀττικῶν νεῶν περὶ Μακεδονίαν οὐσῶν,
 δεδιότες περὶ τῷ χωρίῳ καὶ οἰκείον τὸν κίνδυνον ἡγούμενοι
 πέμπουσιν ἑαυτῶν τε ἐθελοντὰς καὶ τῶν ἄλλων Πελοπον-
 10 νησίων μισθῷ πείσαντες ἑξακοσίους καὶ χιλίους τοὺς πάντας
 ὀπλίτας καὶ ψιλοὺς τετρακοσίους. ἐστρατήγει δὲ αὐτῶν 2
 Ἀριστεὺς ὁ Ἀδεϊμάντου, κατὰ φιλίαν τε αὐτοῦ οὐχ ἥκιστα
 οἱ πλείστοι ἐκ Κορίνθου στρατιῶται ἐθελονταὶ ξυνέσποιτο·
 ἦν γὰρ τοῖς Ποτειδεαταῖς αἰεὶ ποτε ἐπιτήδειος. καὶ ἀφ- 3
 15 ικνοῦνται τεσσαρακοστῇ ἡμέρᾳ ὕστερον ἐπὶ Θράκης ἢ Ποτεί-
 δαια ἀπέστη.

Ἦλθε δὲ καὶ τοῖς Ἀθηναίοις εὐθὺς ἡ ἀγγελία τῶν πόλεων 61
 ὅτι ἀφεστᾶσι, καὶ πέμπουσιν, ὥς ἦσθοντο καὶ τοὺς μετ'
 Ἀριστεύς ἐπιπαριόντας, δισχιλίους ἑαυτῶν ὀπλίτας καὶ
 20 τεσσαράκοιτα ναῦς πρὸς τὰ ἀφεστῶτα, καὶ Καλλιᾶν τὸν
 Καλλιᾶδου πέμπτον αὐτὸν στρατηγόν, οἱ ἀφικόμενοι ἐς 2
 Μακεδονίαν πρῶτον καταλαμβάνουσι τοὺς προτέρους χιλίους
 Θέρμην ἄρτι ἡρηκότας καὶ Πύδναν πολιορκοῦντας. προσ- 3
 καθεζόμενοι δὲ καὶ αὐτοὶ τὴν Πύδναν ἐπολιόρκησαν μὲν,
 25 ἔπειτα δὲ ξύμβασιν ποιησάμενοι καὶ ξυμμαχίαν ἀναγκαίαν
 πρὸς τὸν Περδίκκαν, ὥς αὐτοὺς κατήπειγεν ἡ Ποτειδαία καὶ
 ὁ Ἀριστεὺς παρεληλυθώς, ἀπανίστανται ἐκ τῆς Μακεδονίας,
 καὶ ἀφικόμενοι ἐς Βέροϊαν κάκειθεν ἐπὶ Στρέψαν καὶ πειρά- 4
 σαντες πρῶτον τοῦ χωρίου καὶ οὐχ ἐλόντες ἐπορεύοντο κατὰ
 30 γῆν πρὸς τὴν Ποτειδαίαν, τρισχιλίους μὲν ὀπλίταις ἑαυτῶν,
 χωρὶς δὲ τῶν ξυμμάχων πολλοῖς, ἵππεῦσι δὲ ἑξακοσίοις

4 πρῶτον] πρότερον A B E F M Suid. 15 ἢ f: ἢ cett.: ἢ ἢ Herwerden
 19 ἐπιπαριόντας Ullrich: ἐπιπαρόντας codd. 28 ἐπὶ Στρέψαν Pluy-
 gets: ἐπιστρέψαντες codd.

- Μακεδόνων τοῖς μετὰ Φιλίππου καὶ Πανσανίου ἅμα δὲ
 5 νῆες παρέπλεον ἐβδομήκοντα. κατ' ὀλίγον δὲ προϊόντες
 τριταῖοι ἀφίκοντο ἐς Γίγωνα καὶ ἐστρατοπεδεύσαντο.
- 62 Ποτειδεᾶται δὲ καὶ οἱ μετὰ Ἀριστέως Πελοποννήσιοι
 προσδεχόμενοι τοὺς Ἀθηναίους ἐστρατοπεδεύοντο πρὸς 5
 Ὀλύνθου ἐν τῷ ἰσθμῷ, καὶ ἀγορὰν ἔξω τῆς πόλεως ἐπε-
 2 ποίηντο. στρατηγὸν μὲν οὖν τοῦ πεζοῦ παντὸς οἱ ξύμ-
 μαχοι ἤρηντο Ἀριστέα, τῆς δὲ ἵππου Περδίκκαν· ἀπέστη
 γὰρ εὐθὺς πάλιν τῶν Ἀθηναίων καὶ ξυνεμάχει τοῖς Ποτει-
 3 δεαταῖς, Ἰόλαον ἀνθ' αὐτοῦ καταστήσας ἄρχοντα. ἦν δὲ 10
 ἡ γνώμη τοῦ Ἀριστέως τὸ μὲν μεθ' ἑαυτοῦ στρατόπεδον
 ἔχοντι ἐν τῷ ἰσθμῷ ἐπιτηρεῖν τοὺς Ἀθηναίους, ἣν ἐπίωσι,
 Χαλκιδέας δὲ καὶ τοὺς ἔξω ἰσθμοῦ ξυμμάχους καὶ τὴν παρὰ
 Περδίκκου διακοσίαν ἵππων ἐν Ὀλύνθῳ μένειν, καὶ ὅταν
 Ἀθηναῖοι ἐπὶ σφᾶς χωρῶσι, κατὰ νύκτου βοηθοῦντας ἐν 15
 4 μέσῳ ποιεῖν αὐτῶν τοὺς πολεμίους. Καλλίας δ' αὖ ὁ τῶν
 Ἀθηναίων στρατηγὸς καὶ οἱ ξυνάρχοντες τοὺς μὲν Μακε-
 δόνας ἱππέας καὶ τῶν ξυμμάχων ὀλίγους ἐπὶ Ὀλύνθου ἀπο-
 πέμπουσιν, ὅπως εἰργωσι τοὺς ἐκεῖθεν ἐπιβοηθεῖν, αὐτοὶ δὲ
 ἀναστήσαντες τὸ στρατόπεδον ἐχώρου ἐπὶ τὴν Ποτείδαιαν. 20
 5 καὶ ἐπειδὴ πρὸς τῷ ἰσθμῷ ἐγένοντο καὶ εἶδον τοὺς ἐναντίους
 παρασκευαζομένους ὥς ἐς μάχην, ἀντικαθίσταντο καὶ αὐτοί,
 6 καὶ οὐ πολὺ ὕστερον ξυνέμισγον. καὶ αὐτὸ μὲν τὸ τοῦ
 Ἀριστέως κέρας καὶ ὅσοι περὶ ἐκεῖνον ἦσαν Κορωθίων τε
 καὶ τῶν ἄλλων λογάδες ἔτρεψαν τὸ καθ' ἑαυτοὺς καὶ ἐπεξήλ- 25
 θον διώκοντες ἐπὶ πολὺ· τὸ δὲ ἄλλο στρατόπεδον Ποτει-
 δεατῶν καὶ Πελοποννησίων ἡσσάτο ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων καὶ
 ἐς τὸ τεῖχος κατέφυγεν.
- 63 Ἐπαναχωρῶν δὲ ὁ Ἀριστεὺς ἀπὸ τῆς διώξεως, ὥς ὀρᾷ
 τὸ ἄλλο στράτευμα ἡσσημένον, ἠπόρησε μὲν ὁποτέρωσσε 30
 διακινδυνεύσῃ χωρήσας, ἢ ἐπὶ τῆς Ὀλύνθου ἢ ἐς τὴν Ποτεί-

5 πρὸς G 6 Ὀλύνθῳ A B E F 7 οὖν c G: om. cett. 12 ἔχοντα
 E G 16 αὐτῶν g: αὐτῶν codd. 26 post στρατόπεδον add. τῶν τε
 A B E F, τῶν M 27 post καὶ add. τῶν A B E F M 29 ἑώρα c G

δαιαν· ἔδοξε δ' οὖν ξυναγαγόντι τοὺς μεθ' αὐτοῦ ὥς ἐς
 ἐλάχιστον χωρίον δρόμῳ βιάσασθαι ἐς τὴν Ποτειδαίαν, καὶ
 παρήλθε παρὰ τὴν χηλὴν διὰ τῆς θαλάσσης βαλλόμενός τε
 καὶ χαλεπῶς, ὀλίγους μὲν τῶας ἀποβαλὼν, τοὺς δὲ πλείους
 5 σώσας. οἱ δ' ἀπὸ τῆς Ὀλύνθου τοῖς Ποτειδεάταις βοηθοὶ 2
 (ἀπέχει δὲ ἐξήκοντα μάλιστα σταδίου καὶ ἔστι καταφανές),
 ὥς ἡ μάχη ἐγίνετο καὶ τὰ σημεῖα ἦρθη, βραχὺ μὲν τι
 προῆλθον ὥς βοηθήσουντες, καὶ οἱ Μακεδόνες ἱππῆς ἀντι-
 παρετάξαντο ὥς κωλύοντες· ἐπειδὴ δὲ διὰ τάχους ἡ νίκη
 10 τῶν Ἀθηναίων ἐγίνετο καὶ τὰ σημεῖα κατεσπᾶσθη, πάλιν
 ἐπανεχώρου ἐς τὸ τεῖχος καὶ οἱ Μακεδόνες παρὰ τοὺς
 Ἀθηναίους· ἱππῆς δ' οὐδετέροις παρεγένοντο. μετὰ δὲ τὴν 3
 μάχην τροπαῖον ἔστησαν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ τοὺς νεκροὺς ὑπο-
 σπόνδους ἀπέδωκαν τοῖς Ποτειδεάταις· ἀπέθανον δὲ Ποτει-
 15 δεατῶν μὲν καὶ τῶν ζυμμάχων ὀλίγῳ ἐλάσσους τριακοσίων,
 Ἀθηναίων δὲ αὐτῶν πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν καὶ Καλλίας ὁ
 στρατηγός. τὸ δὲ ἐκ τοῦ ἰσθμοῦ [τεῖχος] εὐθὺς οἱ Ἀθηναῖοι 64
 ἀποτειχίσαντες ἐφρούρουν· τὸ δ' ἐς τὴν Παλλήνην ἀτεί-
 χιστον ἦν· οὐ γὰρ ἱκανοὶ ἐνόμιζον εἶναι ἐν τε τῷ ἰσθμῷ
 20 φρουρεῖν καὶ ἐς τὴν Παλλήνην διαβάντες τειχίζειν, δεδιότες
 μὴ σφίσιν οἱ Ποτειδεᾶται καὶ οἱ ζύμμαχοι γενομένοις δίχα
 ἐπίθωνται. καὶ πυνθανόμενοι οἱ ἐν τῇ πόλει Ἀθηναῖοι 2
 τὴν Παλλήνην ἀτειχιστον οὖσαν, χρόνῳ ὕστερον πέμπουσιν
 ἑξακοσίους καὶ χιλίους ὀπλίτας ἑαυτῶν καὶ Φορμίωνα τὸν
 25 Ἀσωπίου στρατηγόν· ὃς ἀφικόμενος ἐς τὴν Παλλήνην καὶ
 ἐξ Ἀφύτιος ὁρμώμενος προσήγαγε τῇ Ποτειδαίᾳ τὸν στρατὸν
 κατὰ βραχὺ προῖων καὶ κείρων ἅμα τὴν γῆν, ὥς δὲ οὐδεὶς
 ἐπεξῆι ἐς μάχην, ἀπετείχισε τὸ ἐκ τῆς Παλλήνης [τεῖχος].
 καὶ οὕτως ἤδη κατὰ κράτος ἡ Ποτειδαία ἀμφοτέρωθεν ἐπολι- 3
 30 ορκεῖτο καὶ ἐκ θαλάσσης νανσὶν ἅμα ἐφορμούσαις. Ἀρι- 65
 στεὺς δὲ ἀποτειχισθείσης αὐτῆς καὶ ἐλπίδα οὐδεμίαν ἔχων

1 δ' οὖν Porpo: γοῦν codd. [G] ἑαυτοῦ A B E F M [G] εἰς (sic)
 a f M: om. cett. [G] 6 ἀπέειχε A B E F M [G] 17 τεῖχος secl. Classen
 21 γενομένοις G: γιγνομένοις cett. 28 τεῖχος secl. Herwerden

σωτηρίας, ἣν μή τι ἀπὸ Πελοποννήσου ἢ ἄλλο παρὰ λόγον
 γίγνηται, ξυνεβούλευε μὲν πλὴν πεντακοσίων ἀνεμον τηρή- *Εὐκλείδης*
 σασι τοῖς ἄλλοις ἐκπλεῦσαι, ὅπως ἐπὶ πλεον ὁ σίτος ἀντίσχη, *μὲν*
 καὶ αὐτὸς ἤθελε τῶν μενόντων εἶναι· ὥς δ' οὐκ ἔπειθε, βου-
 λόμενος τὰ ἐπὶ τούτοις παρασκευάζειν καὶ ὅπως τὰ ἐξώθεν 5
 ἔξει ὥς ἄριστα, ἔκπλουν ποιεῖται λαθὼν τὴν φυλακὴν τῶν
 2 Ἀθηναίων. καὶ παραμένων ἐν Χαλκιδεῦσι τά τε ἄλλα
 ξυνεπολέμει καὶ Σερμυλίων λοχήσας πρὸς τῇ πόλει πολλοὺς
 διέφθειρεν, ἔς τε τὴν Πελοπόννησον ἔπρασσεν ὅπῃ ὠφελία *μεσσηνίων*
 τις γενήσεται. μετὰ δὲ τῆς Ποτειδαίας τὴν ἀποτείχισιν 10
 Φορμίων μὲν ἔχων τοὺς ἑξακοσίους καὶ χιλίους τὴν Χαλ-
 κιδικὴν καὶ Βοττικὴν ἐδήλου καὶ ἔστιν αἰ καὶ πολίσματα
 εἶλεν.

- 66 Τοῖς δ' Ἀθηναίοις καὶ Πελοποννησίοις αἰτίαι μὲν αὗται
 προυγεγέννητο ἐς ἀλλήλους, τοῖς μὲν Κορινθίοις ὅτι τὴν 15
 Ποτειδαίαν ἑαυτῶν οὔσαν ἀποικίαν καὶ ἄνδρας Κορινθίων
 τε καὶ Πελοποννησίων ἐν αὐτῇ ὄντας ἐπολιόρκουν, τοῖς δὲ
 Ἀθηναίοις ἐς τοὺς Πελοποννησίους ὅτι ἑαυτῶν τε πόλιν
 ξυμμαχίδα καὶ φόρου ὑποτελῆ ἀπέστησαν, καὶ ἐλθόντες
 σφίσιν ἀπὸ τοῦ προφανοῦς ἐμάχοντο μετὰ Ποτειδαεῶν. 20
 οὐ μέντοι ὃ γε πόλεμος πῶ ξυνερρώγει, ἀλλ' ἔτι ἀνοκωχῇ *αιμιλιαν*
 67 ἦν· ἰδίᾳ γὰρ ταῦτα οἱ Κορίνθιοι ἔπραξαν. πολιορκουμένης
 δὲ τῆς Ποτειδαίας οὐχ ἡσύχαζον, ἀνδρῶν τε σφίσιν ἐνόντων
 καὶ ἅμα περὶ τῷ χωρίῳ δεδιότες· παρεκάλουν τε εὐθύς ἐς
 τὴν Λακεδαιμόνα τοὺς ξυμμάχους καὶ κατεβῶν ἐλθόντες 25
 τῶν Ἀθηναίων ὅτι σπονδὰς τε λευκοῦτες εἶεν καὶ ἀδικοῖεν
 2 τὴν Πελοπόννησον. Αἰγινῆται τε φανερώς μὲν οὐ πρε-
 σβευόμενοι, δεδιότες τοὺς Ἀθηναίους, κρύφα δὲ οὐχ ἥκιστα
 μετ' αὐτῶν ἐνήγον τὸν πόλεμον, λέγοντες οὐκ εἶναι αὐτόνομοι
 3 κατὰ τὰς σπονδὰς. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι προσπαρακαλέ- 30
 σαντες τῶν ξυμμάχων τε καὶ εἴ τίς τι ἄλλο ἔφη ἡδικῆσθαι

ὑπὸ Ἀθηναίων, ξύλλογον σφῶν αὐτῶν ποιήσαντες τὸν εἰω-
 θότα λέγειν ἐκέλευον. καὶ ἄλλοι τε παριόντες ἐγκλήματα 4
 ἐποιοῦντο ὡς ἕκαστοι καὶ Μεγαρήs, δηλοῦντες μὲν καὶ ἕτερα
 οὐκ ὀλίγα διάφορα, μάλιστα δὲ λιμένων τε εἶργεσθαι τῶν
 5 ἐν τῇ Ἀθηναίων ἀρχῇ καὶ τῆs Ἀττικῆs ἀγορᾶs παρὰ τὰs
 σπονδᾶs. παρελθόντες δὲ τελευταῖοι Κορίνθιοι καὶ τοὺs 5
 ἄλλους ἑάσαντες πρῶτον παροξύναι τοὺs Λακεδαιμονίους
 ἐπέειπον τοιαῦδε.

‘Τὸ πιστὸν ὑμᾶs, ὦ Λακεδαιμόνιοι, τῆs καθ’ ὑμᾶs αὐτοὺs 68
 10 πολιτείας καὶ ὁμιλίας ἀπιστοτέρους ἐs τοὺs ἄλλους, ἣν τι
 λέγωμεν, καθίστησιν· καὶ ἀπ’ αὐτοῦ σωφροσύνην μὲν ἔχετε,
 ἀμαθία δὲ πλέوني πρὸs τὰ ἔξω πράγματα χρῆσθε. πολλάκις 2
 γὰρ προαγορευόντων ἡμῶν ἃ ἐμέλλομεν ὑπὸ Ἀθηναίων
 βλάπτεσθαι, οὐ περὶ ὧν ἐδιδάσκομεν ἐκάστοτε τὴν μάθησιν
 15 ἐποιεῖσθε, ἀλλὰ τῶν λεγόντων μᾶλλον ὑπεροεῖτε ὡs ἕνεκα
 τῶν αὐτοῖs ἰδίᾳ διαφόρων λέγουσιν· καὶ δι’ αὐτὸ οὐ πρὶν
 πάσχειν, ἀλλ’ ἐπειδὴ ἐν τῷ ἔργῳ ἐσμέν, τοὺs συμμάχους
 τούσδε παρεκαλέσατε, ἐν οἷs προσήκει ἡμᾶs οὐχ ἥκιστα
 εἰπεῖν, ὅσῳ καὶ μέγιστα ἐγκλήματα ἔχομεν ὑπὸ μὲν Ἀθη-
 20 ναίων ὑβριζόμενοι, ὑπὸ δὲ ὑμῶν ἀμελούμενοι.

‘Καὶ εἰ μὲν ἀφανεῖs πονοῦντες ἡδίκουν τὴν Ἑλλάδα, 3
 διδασκαλίας ἂν ὡs οὐκ εἰδόσι προσέδει· νῦν δὲ τί δεῖ
 μακρηγορεῖν, ὧν τοὺs μὲν δεδουλωμένους ὁράτε, τοῖs δὲ
 ἐπιβουλεύοντας αὐτούs, καὶ οὐχ ἥκιστα τοῖs ἡμετέροιs συμ-
 25 μάχοιs, καὶ ἐκ πολλοῦ προπαρεσκευασμένους, εἴ ποτε ἄρα
 πολεμήσοιται; οὐ γὰρ ἂν Κέρκυραν τε ὑπολαβόντες βία 4
 ἡμῶν εἶχον καὶ Ποτεΐδαιαν ἐπολιόρκουν, ὧν τὸ μὲν ἐπι-
 καιρότατον χωρίον πρὸs τὰ ἐπὶ Θράκης ἀποχρῆσθαι, ἡ δὲ
 ναυτικὸν ἂν μέγιστον παρέσχε Πελοποννησίοιs. καὶ τῶνδε 69
 30 ὑμεῖs αἴτιοι, τό τε πρῶτον ἑάσαντες αὐτούs τὴν πόλιν μετὰ
 τὰ Μηδικὰ κρατῆναι καὶ ὕστερον τὰ μακρὰ στήσαι τείχη,

2 ἄλλα τε CG : ἄλλοτε ABF
 28 ἐπιχρῆσθαι M Schol.

25 ἄρα f M Schol. : om. cett.
 29 post παρέσχε add. τοῖs BCG

ἐς τόδε τε αἰεὶ ἀποστεροῦντες οὐ μόνον τοὺς ὑπ' ἐκείνων
 δεδουλωμένους ἐλευθερίας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὑμετέρους ἤδη
 ξυμμάχους· οὐ γὰρ ὁ δουλωσάμενος, ἀλλ' ὁ δυνάμενος μὲν
 παῦσαι περιορῶν δὲ ἀληθέστερον αὐτὸ δρᾶ, εἴπερ καὶ τὴν
 ἀξίωσιν τῆς ἀρετῆς ὥς ἐλευθερῶν τὴν Ἑλλάδα φέρεται. 5
 2 μόλις δὲ νῦν γε ξυνήλθομεν καὶ οὐδὲ νῦν ἐπὶ φανεροῖς.
 χρῆν γὰρ οὐκ εἰ ἀδικούμεθα ἔτι σκοπεῖν, ἀλλὰ καθ' ὅτι
 ἀμυνόμεθα· οἱ γὰρ δρῶντες βεβουλευμένοι πρὸς οὐ διεγνω-
 3 κότας ἤδη καὶ οὐ μέλλοντες ἐπέρχονται. καὶ ἐπιστάμεθα
 οἷα ὁδῶ οἱ Ἀθηναῖοι καὶ ὅτι κατ' ὀλίγον χωραῦσιν ἐπὶ τοὺς 10
 πέλας. καὶ λανθάνειν μὲν οἰόμενοι διὰ τὸ ἀναίσθητον ὑμῶν
 ἦσσαν θαρσοῦσι, γνόντες δὲ εἰδότας περιορᾶν ἰσχυρῶς ἐγκεί-
 4 σονται. ἡσυχάζετε γὰρ μόνοι Ἑλλήνων, ὦ Λακεδαιμόνιοι,
 οὐ τῇ δυνάμει τινά, ἀλλὰ τῇ μελλήσει ἀμυνόμενοι, καὶ μόνοι
 οὐκ ἀρχομένην τὴν αὔξησιν τῶν ἐχθρῶν διπλασιουμένην δὲ 15
 5 καταλύοντες. καίτοι ἐλέγεσθε ἀσφαλεῖς εἶναι, ὦν ἄρα ὁ
 λόγος τοῦ ἔργου ἐκράτει. τόν τε γὰρ Μῆδον αὐτοὶ ἴσμεν
 ἐκ περάτων γῆς πρότερον ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον ἐλθόντα ἢ
 τὰ παρ' ὑμῶν ἀξίως προαπαντῆσαι, καὶ νῦν τοὺς Ἀθηναίους
 οὐχ ἐκάς, ὥσπερ ἐκείνων, ἀλλ' ἐγγὺς ὄντας περιορᾶτε, καὶ 20
 ἀντὶ τοῦ ἐπελθεῖν αὐτοὶ ἀμύνεσθαι βούλεσθε μᾶλλον ἐπι-
 όντας, καὶ ἐς τύχας πρὸς πολλῶν δυνατωτέρους ἀγωνιζόμενοι
 καταστῆναι, ἐπιστάμενοι καὶ τὸν βάρβαρον αὐτὸν περὶ αὐτῷ
 τὰ πλείω σφαλέντα, καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς Ἀθηναίους πολλὰ
 ἡμᾶς ἤδη τοῖς ἁμαρτήμασιν αὐτῶν μᾶλλον ἢ τῇ ἀφ' ὑμῶν 25
 τιμωρία περιγεγεννημένους, ἐπεὶ αἶ γε ὑμέτεραι ἐλπίδες ἤδη
 τινάς που καὶ ἀπαρασκεύους διὰ τὸ πιστεῦσαι ἔφθειραν.
 6 καὶ μηδεὶς ὑμῶν ἐπ' ἔχθρᾳ τὸ πλεον ἢ αἰτία νομίση τάδε
 λέγεσθαι· αἰτία μὲν γὰρ φίλων ἀνδρῶν ἐστὶν ἁμαρτανόντων,
 κατηγορία δὲ ἐχθρῶν ἀδικησάντων. 30

70 'Καὶ ἅμα, εἴπερ τινὲς καὶ ἄλλοι, ἄξιοι νομίζομεν εἶναι

2 ἡμετέρους CG
 Stephanus: τε codd.
 A B E F M [G]

5 φέρεται] φαίνεται A B E F γρ. M
 15 αὔξησιν] δύναμιν CG
 31 νομίζομεν ἄξιοι CG

6 γε
 26 γε] τε

τοῖς πέλας ψόγον ἐπενεγκεῖν, ἄλλως τε καὶ μεγάλων τῶν
διαφερόντων καθεστώτων, περὶ ὧν οὐκ αἰσθάνεσθαι ἡμῖν γε
δοκεῖτε, οὐδ' ἐκλογίσασθαι πώποτε πρὸς οἷους ὑμῶν Ἀθη-
ναίους ὄντας καὶ ὅσον ὑμῶν καὶ ὡς πᾶν διαφέροιντας ὁ
5 ἀγὼν ἔσται. οἱ μὲν γε νεωτεροποιοὶ καὶ ἐπινοῆσαι ὀξεῖς 2
καὶ ἐπιτελέσαι ἔργῳ ἃ ἂν γνῶσι· ὑμεῖς δὲ τὰ ὑπάρχοντά
τε σφύζω καὶ ἐπιγνῶναι μὴδὲν καὶ ἔργῳ οὐδὲ τἀναγκαῖα
ἐξικέσθαι. αὐθις δὲ οἱ μὲν καὶ παρὰ δυνάμιν τολμηταὶ καὶ 3
παρὰ γνώμην κινδυνευταὶ καὶ ἐν τοῖς δεινοῖς εὐέλπιδες· τὸ
10 δὲ ὑμέτερον τῆς τε δυνάμεως ἐνδεᾶ πρᾶξαι τῆς τε γνώμης
μὴδὲ τοῖς βεβαίοις πιστεῦσαι τῶν τε δεινῶν μὴδέποτε οἰεσθαι
ἀπολυθήσεσθαι. καὶ μὴν καὶ ἄοκνοι πρὸς ὑμᾶς μελλήτας 4
καὶ ἀποδημηταὶ πρὸς ἐνδημοτάτους· οἷονται γὰρ οἱ μὲν τῇ
ἀπουσίᾳ ἂν τι κτᾶσθαι, ὑμεῖς δὲ τῷ ἐπελθεῖν καὶ τὰ ἐτοῖμα
15 ἂν βλάψαι. κρατοῦντές τε τῶν ἐχθρῶν ἐπὶ πλείστον ἐξέρ- 5
χονται καὶ νικῶμενοι ἐπ' ἐλάχιστον ἀναπίπτουσιν. ἔτι δὲ 6
τοῖς μὲν σώμασιν ἀλλοτριωτάτοις ὑπὲρ τῆς πόλεως χρῶνται,
τῇ δὲ γνώμῃ οἰκειοτάτῃ ἐς τὸ πράσσειν τι ὑπὲρ αὐτῆς. καὶ 7
ἃ μὲν ἂν ἐπινοήσαντες μὴ ἐπεξέλθωσι, οἰκείων στéρεσθαι
20 ἡγοῦνται, ἃ δ' ἂν ἐπελθόντες κτήσωνται, ὀλίγα πρὸς τὰ
μέλλοντα τυχεῖν πράξαντες. ἦν δ' ἄρα του καὶ πείρα σφα-
λῶσιν, ἀντελπίσαντες ἄλλα ἐπλήρωσαν τὴν χρεῖαν· μόνοι
γὰρ ἔχουσί τε ὁμοίως καὶ ἐλπίζουσιν ἃ ἂν ἐπινοήσωσι διὰ
τὸ ταχεῖαν τὴν ἐπιχείρησιν ποιεῖσθαι ὧν ἂν γνῶσι. καὶ 8
25 ταῦτα μετὰ πόνων πάντα καὶ κινδύνων δι' ὅλου τοῦ αἰῶνος
μοχθοῦσι, καὶ ἀπολαύουσιν ἐλάχιστα τῶν ὑπαρχόντων διὰ
τὸ αἰεὶ κτᾶσθαι καὶ μήτε ἑορτὴν ἄλλο τι ἡγεῖσθαι ἢ τὸ τὰ
δέοντα πρᾶξαι ξυμφοράν τε οὐχ ἥσσον ἥσυχίαν ἀπράγμονα
ἢ ἀσχολίαν ἐπίπονον· ὥστε εἴ τις αὐτοὺς ξυνελὼν φαίη 9
30 πεφυκέναι ἐπὶ τῷ μήτε αὐτοὺς ἔχειν ἥσυχίαν μήτε τοὺς
ἄλλους ἀνθρώπους ἔαν, ὁρθῶς ἂν εἴποι.

6 & Anon. ad Hermogenem : δ codd.

θεῖν Ullrich

οἰκεῖα A B E F

18 γνώμη δὲ A B E F M

9 ἐν] ἐπὶ A B F

14 ἐξελ-

19 ἐξελθωσιν A B F

- 71 'Ταύτης μέντοι τοιαύτης ἀντικαθεστηκυίας πόλεως, ὧ Λακε-
 δαιμόνιοι, διαμέλλετε καὶ οἴεσθε τὴν ἡσυχίαν οὐ τούτοις τῶν
 ἀνθρώπων ἐπὶ πλείστον ἀρκεῖν οἱ ἂν τῇ μὲν παρασκευῇ δίκαια
 πράσσωσι, τῇ δὲ γνώμῃ, ἣν ἀδικῶνται, δῆλοι ὧσι μὴ ἐπι-
 τρέψοντες, ἀλλ' ἐπὶ τῷ μὴ λυπεῖν τε τοὺς ἄλλους καὶ αὐτοὶ 5
 2 ἀμυνόμενοι μὴ βλάπτεσθαι τὸ ἴσον νέμετε. μόλις δ' ἂν
 πόλει ὁμοίᾳ παροικοῦντες ἐτυγχάνετε τούτου· νῦν δ', ὅπερ
 καὶ ἄρτι ἐδηλώσαμεν, ἀρχαιοτρόπα ὑμῶν τὰ ἐπιτηδεύματα
 3 πρὸς αὐτοὺς ἐστὶν. ἀνάγκη δὲ ὥσπερ τέχνης αἰεὶ τὰ ἐπι-
 γιγνόμενα κρατεῖν· καὶ ἡσυχασούσῃ μὲν πόλει τὰ ἀκίνητα 10
 νόμιμα ἄριστα, πρὸς πολλὰ δὲ ἀναγκαζομένοις ἰέναι πολλῆς
 καὶ τῆς ἐπιτεχνήσεως δεῖ. δι' ὅπερ καὶ τὰ τῶν Ἀθηναίων
 4 ἀπὸ τῆς πολυπειρίας ἐπὶ πλεόν ὑμῶν κεκαίνωται. μέχρι
 μὲν οὖν τοῦδε ὠρίσθω ὑμῶν ἡ βραδυτής· νῦν δὲ τοῖς τε
 ἄλλοις καὶ Ποτειδεάταις, ὥσπερ ὑπεδέξασθε, βοηθήσατε 15
 κατὰ τάχος ἐσβαλόντες ἐς τὴν Ἀττικὴν, ἵνα μὴ ἄνδρας τε
 φίλους καὶ ξυγγενεῖς τοῖς ἐχθίστοις προῆσθῃ καὶ ἡμᾶς τοὺς
 5 ἄλλους ἀθυμίᾳ πρὸς ἐτέραν τινὰ ξυμμαχίαν τρέψῃ. δρῶμεν
 δ' ἂν ἄδικον οὐδὲν οὔτε πρὸς θεῶν τῶν ὀρκίων οὔτε πρὸς
 ἀνθρώπων τῶν αἰσθανομένων· λύουσι γὰρ σπονδὰς οὐχ οἱ 20
 δι' ἐρημίαν ἄλλοις προσιόντες, ἀλλ' οἱ μὴ βοηθοῦντες οἷς ἂν
 6 ξυνομόσωσιν. βουλομένων δὲ ὑμῶν προθύμων εἶναι μενούμεν·
 οὔτε γὰρ ὅσια ἂν ποιοῖμεν μεταβαλλόμενοι οὔτε ξυνηθεστέ-
 7 ρους ἂν ἄλλους εὖροιμεν. πρὸς τάδε βουλευέσθε εὖ καὶ τὴν
 Πελοπόννησον πειράσθε μὴ ἐλάσσω ἐξηγεῖσθαι ἢ οἱ πατέρες 25
 ὑμῖν παρέδωκαν.'
- 72 Τοιαῦτα μὲν οἱ Κορίνθιοι εἶπον. τῶν δὲ Ἀθηναίων
 ἔτυχε γὰρ πρεσβεΐα πρότερον ἐν τῇ Λακεδαίμονι περὶ ἄλ-
 λων παρούσα, καὶ ὥς ἦσθοντο τῶν λόγων, ἔδοξεν αὐτοῖς
παριτητέα ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους εἶναι, τῶν μὲν ἐγκλη- 30
 μάτων πέρι μηδὲν ἀπολογησομένους ὧν αἱ πόλεις ἐνεκάλουν,

δηλῶσαι δὲ περὶ τοῦ παντὸς ὡς οὐ ταχέως αὐτοῖς βουλευτέον
εἶη, ἀλλ' ἐν πλέονι σκεπτέον. καὶ ἅμα τὴν σφετέραν πόλιν
ἐβούλουντο σημῆναι ὅση εἶη δύναμις, καὶ ὑπόμνησιν ποιή-
σασθαι τοῖς τε πρεσβυτέροις ὧν ἤδυσαν καὶ τοῖς νεωτέροις
5 ἐξήγησιν ὧν ἄπειροι ἦσαν, νομίζοντες μᾶλλον ἂν αὐτοὺς ἐκ
τῶν λόγων πρὸς τὸ ἡσυχάζειν τραπέσθαι ἢ πρὸς τὸ πολε-
μεῖν. προσελθόντες οὖν τοῖς Λακεδαιμονίοις ἔφασαν βού- 2
λεσθαι καὶ αὐτοὶ ἐς τὸ πλήθος αὐτῶν εἰπεῖν, εἴ τι μὴ
ἀποκωλύει. οἱ δὲ ἐκέλευόν τε παρίεναι, καὶ παρελθόντες
10 οἱ Ἀθηναῖοι ἔλεγον τοιαύδε.

‘Ἡ μὲν πρέσβευσις ἡμῶν οὐκ ἐς ἀντιλογίαν τοῖς ὑμετέ- 73
ροις ξυμμάχοις ἐγένετο, ἀλλὰ περὶ ὧν ἡ πόλις ἐπεμψεν·
αἰσθανόμενοι δὲ καταβοὴν οὐκ ὀλίγην οὔσαν ἡμῶν παρήλ-
θομεν οὐ τοῖς ἐγκλήμασι τῶν πόλεων ἀντεροῦντες (οὐ γὰρ
15 παρὰ δικασταῖς ὑμῶν οὔτε ἡμῶν οὔτε τούτων οἱ λόγοι ἂν
γίγνουντο), ἀλλ' ὅπως μὴ ῥαδίως περὶ μεγάλων πραγμάτων
τοῖς ξυμμάχοις πειθόμενοι χειρόν βουλευέσθαι, καὶ ἅμα
βουλόμενοι περὶ τοῦ παντὸς λόγου τοῦ ἐς ἡμᾶς καθεστῶτος
δηλῶσαι ὡς οὔτε ἀπεικότης ἔχομεν ἢ κεκτῆμεθα, ἥ τε πόλις
20 ἡμῶν ἀξία λόγου ἐστίν.

‘Καὶ τὰ μὲν πάντῃ παλαιὰ τί δεῖ λέγειν, ὧν ἀκοαὶ μᾶλλον 2
λόγων μάρτυρες ἢ ὄψις τῶν ἀκουσομένων; τὰ δὲ Μηδικὰ
καὶ ὅσα αὐτοὶ ξύνιστε, εἰ καὶ δι' ὄχλου μᾶλλον ἔσται αἰεὶ
προβαλλομένοις, ἀνάγκη λέγειν· καὶ γὰρ ὅτε ἐδρῶμεν, ἐπ'
25 ὠφελίᾳ ἐκινδυνεύετο, ἥς τοῦ μὲν ἔργου μέρος μετέσχετε, τοῦ
δὲ λόγου μὴ παντός, εἴ τι ὠφελεῖ, στερισκώμεθα. ῥηθή- 3
σεται δὲ οὐ παραιτήσεως μᾶλλον ἔνεκα ἢ μαρτυρίου καὶ
δηλώσεως πρὸς οἷαν ὑμῖν πόλιν μὴ εὖ βουλευομένοις ὁ ἀγὼν
καταστήσεται. φαμὲν γὰρ Μαραθῶνί τε μόνον προκινδυνεύ- 4
30 σαι τῷ βαρβάρῳ καὶ ὅτε τὸ ὕστερον ἦλθεν, οὐχ ἱκανοὶ οὔτε
κατὰ γῆν ἀμύνεσθαι, ἐσβάντες ἐς τὰς ναῦς πανδημεῖ ἐν

3 ποιήσασθαι C g: ποιήσεσθαι cett. (-σθε M)
ἀποκωλύει A B E M [G] ἐπιέναι A B E F M γρ. G
A B E F M 26 ὠφέλει E

9 ἀποκωλύει F:
13 αἰσθόμενοι

- Σαλαμῖνι ξυνναυμαχῆσαι, ὅπερ ἔσχε μὴ κατὰ πόλεις αὐτὸν ἐπιπλέοντα τὴν Πελοπόννησον πορθεῖν, ἀδυνάτων ἂν ὄντων
 5 πρὸς ναῦς πολλὰς ἀλλήλοισ ἐπιβοθεῖν. τεκμήριον δὲ μέγιστον αὐτὸς ἐποίησεν· νικηθεὶς γὰρ ταῖς ναυσὶν ὡς οὐκέτι αὐτῷ ὁμοίως οὔσης τῆς δυνάμεως κατὰ τάχος τῷ πλέονι τοῦ 5
 74 στρατοῦ ἀνεχώρησεν. τοιούτου μέντοι τούτου ξυμβάντος, καὶ σαφῶς δηλωθέντος ὅτι ἐν ταῖς ναυσὶ τῶν Ἑλλήνων τὰ πράγματα ἐγένετο, τρία τὰ ὠφελιμώτατα ἐς αὐτὸ παρεσχόμεθα, ἀριθμὸν τε νεῶν πλείστον καὶ ἄνδρα στρατηγὸν ξυνετώτατον καὶ προθυμίαν ἀοκνοτάτην· ναῦς μὲν γε ἐς τὰς 10
 τετρακοσίας ὀλίγῳ ἐλάσσους τῶν δύο μοιρῶν, Θεμιστοκλέα δὲ ἄρχοντα, ὃς αἰτιώτατος ἐν τῷ στενῷ ναυμαχῆσαι ἐγένετο, ὅπερ σαφέστατα ἔσωσε τὰ πράγματα, καὶ αὐτὸν διὰ τοῦτο ὑμεῖς ἐτιμήσατε μάλιστα δὴ ἄνδρα ξένον τῶν ὡς ὑμᾶς
 2 ἐλθόντων· προθυμίαν δὲ καὶ πολὺν τολμηροτάτην ἐδείξαμεν, 15
 οἳ γε, ἐπειδὴ ἡμῖν κατὰ γῆν οὐδεὶς ἐβοήθει, τῶν ἄλλων ἤδη μέχρι ἡμῶν δουλευόντων ἠξιώσαμεν ἐκλιπόντες τὴν πόλιν καὶ τὰ οἰκεῖα διαφθείραντες μὴδ' ὥς τὸ τῶν περιλοιπῶν
 ξυμμάχων κοινὸν προλιπεῖν μὴδὲ σκεδασθέντες ἀχρεῖοι αὐ-
 τοῖς γενέσθαι, ἀλλ' ἐσβάντες ἐς τὰς ναῦς κινδυνεύσαι καὶ 20
 3 μὴ ὀργισθῆναι ὅτι ἡμῖν οὐ προυτιμωρήσατε. ὥστε φαμὲν οὐχ ἥσσον αὐτοὶ ὠφελῆσαι ὑμᾶς ἢ τυχεῖν τούτου. ὑμεῖς μὲν γὰρ ἀπὸ τε οἰκουμένων τῶν πόλεων καὶ ἐπὶ τῷ τὸ λοιπὸν
 νέμεσθαι, ἐπειδὴ ἐδείξατε ὑπὲρ ὑμῶν καὶ οὐχ ἡμῶν τὸ πλεον, ἐβοηθήσατε (ὅτε γοῦν ἡμεν ἔτι σώοι, οὐ παρεγένεσθε)· ἡμεῖς 25
 δὲ ἀπὸ τε τῆς οὐκ οὔσης ἔτι ὀρμώμενοι καὶ ὑπὲρ τῆς ἐν βραχείᾳ ἐλπίδι οὔσης κινδυνεύοντες ξυνεσώσαμεν ὑμᾶς τε
 4 τὸ μέρος καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς. εἰ δὲ προσεχωρήσαμεν πρότερον τῷ Μήδῳ δεισάντες, ὥσπερ καὶ ἄλλοι, περὶ τῇ χώρᾳ, ἢ μὴ ἐτολήσαμεν ὕστερον ἐσβῆναι ἐς τὰς ναῦς ὡς διεφθαρμένοι, 30
 οὐδὲν ἂν ἔδει ἔτι ὑμᾶς μὴ ἔχοντας ναῦς ἱκανὰς ναυμαχεῖν,

6 ξυμβάντος τούτου A B E F M 11 τῶν G: om. cett. 13 αὐτοὶ
 A B E F M 14 ὑμεῖς om. A B E F M [G] δὴ μάλιστα ἐτιμήσατε A B E
 F M [G] 25 σφ in Lexicis nonnullis scribitur 31 ἔτι ἔδει A B E F M

ἀλλὰ καθ' ἡσυχίαν ἂν αὐτῷ προυχώρησε τὰ πράγματα ἢ ἐβούλετο.

Ἄρ' ἄξιοί ἐσμεν, ὦ Λακεδαιμόνιοι, καὶ προθυμίας ἔνεκα 75
τῆς τότε καὶ γνώμης ξυνέσεως ἀρχῆς γε ἧς ἔχομεν τοῖς
5 Ἕλλησι μὴ οὕτως ἄγαν ἐπιφθόνως διακεῖσθαι; καὶ γὰρ 2
αὐτὴν τήνδε ἐλάβομεν οὐ βιασάμενοι, ἀλλ' ὑμῶν μὲν οὐκ
ἐθελησάντων παραμεῖναι πρὸς τὰ ὑπόλοιπα τοῦ βαρβάρου,
ἡμῶν δὲ προσελθόντων τῶν ξυμμάχων καὶ αὐτῶν δεηθέντων
ἡγεμόνας καταστήναι· ἐξ αὐτοῦ δὲ τοῦ ἔργου κατηναγκάσθη- 3
10 μεν τὸ πρῶτον προαγαγεῖν αὐτὴν ἐς τόδε, μάλιστα μὲν ὑπὸ
δέους, ἔπειτα καὶ τιμῆς, ὕστερον καὶ ὠφελίας. καὶ οὐκ 4
ἀσφαλὲς ἔτι ἐδόκει εἶναι τοῖς πολλοῖς ἀπηχθημένους, καί
τινων καὶ ἤδη ἀποστάντων κατεστραμμένων, ὑμῶν τε ἡμῶν
οὐκέτι ὁμοίως φίλων, ἀλλ' ὑπόπτων καὶ διαφόρων ὄντων,
15 ἀνέντας κινδυνεύειν· καὶ γὰρ ἂν αἱ ἀποστάσεις πρὸς ὑμᾶς
ἐγίγνοντο. πᾶσι δὲ ἀνεπίφθονον τὰ ξυμφέροντα τῶν μεγίσ- 5
των πέρι κινδύνων εὖ τίθεσθαι. ὑμεῖς γοῦν, ὦ Λακεδαιμόνιοι, 76
τὰς ἐν τῇ Πελοποννήσῃ πόλεις ἐπὶ τὸ ὑμῶν ὠφέλιμον
καταστησάμενοι ἐξηγεῖσθε· καὶ εἰ τότε ὑπομεύαιτες διὰ
20 παντὸς ἀπήχθησθε ἐν τῇ ἡγεμονίᾳ, ὥσπερ ἡμεῖς, εὖ ἴσμεν μὴ
ἂν ἦσσαν ὑμᾶς λυπηροὺς γενομένους τοῖς ξυμμάχοις καὶ
ἀναγκασθέντας ἂν ἢ ἀρχεῖν ἐγκρατῶς ἢ αὐτοὺς κινδυνεύειν.
οὕτως οὐδ' ἡμεῖς θαυμαστὸν οὐδὲν πεποιήκαμεν οὐδ' ἀπὸ τοῦ 2
ἀνθρωπείου τρόπου, εἰ ἀρχὴν τε διδομένην ἐδεξάμεθα καὶ
25 ταύτην μὴ ἀνείμεν ὑπὸ <τριῶν> τῶν μεγίστων νικηθέντες,
τιμῆς καὶ δέους καὶ ὠφελίας, οὐδ' αὖ πρῶτοι τοῦ τοιοῦτου
ὑπάρξαντες, ἀλλ' αἰεὶ καθεστῶτος τὸν ἦσσω ὑπὸ τοῦ δυνατω-
τέρου κατείργεσθαι, ἄξιοί τε ἅμα νομίζοντες εἶναι καὶ ὑμῶν
δοκοῦντες μέχρι οὗ τὰ ξυμφέροντα λογιζόμενοι τῷ δικαίῳ
30 λόγῳ νῦν χρήσθε, ὃν οὐδεὶς πω παρατυχὸν ἰσχύι τι κτήσασθαι·

1 προσεχώρησε B Schol.

4 γε recc. : τε codd.

11 post

ἔπειτα add. δὲ ABEFM

18 ὑμῶν C [G]

20 ἀπήχθησθε

C Schol. : ἀπήχθησθε cett. [G]

24 διαδομένην fortasse legit

Schol.

25 τριῶν add. Herwerden

- 3 προθεὶς τοῦ μὴ πλεόν ἔχειν ἀπετράπετο. ἐπαινεῖσθαι τε
 ἄξιοι οἵτινες χρησάμενοι τῇ ἀνθρωπείᾳ φύσει ὥστε ἐτέρων
 ἄρχειν δικαιότεροι ἢ κατὰ τὴν ὑπάρχουσαν δύναμιν γένωνται.
- 4 ἄλλους γ' ἂν οὖν οἰόμεθα τὰ ἡμέτερα λαβόντας δεῖξαι ἂν
 μάλιστα εἴ τι μετριάζομεν· ἡμῶν δὲ καὶ ἐκ τοῦ ἐπικειοῦς 5
 ἀδοξία τὸ πλεόν ἢ ἔπαινος οὐκ εἰκότως περιέστη.
- 77 'Καὶ ἐλασσούμενοι γὰρ ἐν ταῖς ζυμβολααῖς πρὸς τοὺς
 ζυμμάχους δίκαις καὶ παρ' ἡμῶν αὐτοῖς ἐν τοῖς ὁμοίοις νόμοις
- 2 ποιήσαντες τὰς κρίσεις φιλοδικεῖν δοκοῦμεν. καὶ οὐδεὶς
 σκοπεῖ αὐτῶν τοῖς καὶ ἄλλοθι που ἀρχὴν ἔχουσι καὶ ἦσσαν 10
 ἡμῶν πρὸς τοὺς ὑπηκόους μετρίοις οὖσι διότι τοῦτο οὐκ
 ὀνειδίζεται· βιάζεσθαι γὰρ οἷς ἂν ἐξῇ, δικάζεσθαι οὐδὲν
- 3 προσδέονται. οἱ δὲ εἰθισμένοι πρὸς ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ ἴσου
 ὀμιλεῖν, ἣν τι παρὰ τὸ μὴ οἶεσθαι χρῆναι ἢ γνώμῃ ἢ δυνάμει
 τῇ διὰ τὴν ἀρχὴν καὶ ὅπως οὖν ἐλασσωθῶσιν, οὐ τοῦ πλεονος 15
 μὴ στερισκόμενοι χάριν ἔχουσιν, ἀλλὰ τοῦ ἐνδεοῦς χαλεπώ-
 τερον φέρουσιν ἢ εἰ ἀπὸ πρώτης ἀποθέμενοι τὸν νόμον
 φανερώς ἐπλεονεκτοῦμεν. ἐκείνως δὲ οὐδ' ἂν αὐτοὶ ἀντέλεγον
- 4 ὥς οὐ χρεὼν τὸν ἦσσω τῷ κρατοῦντι ὑποχωρεῖν. ἀδικού-
 μενοί τε, ὥς ἔοικεν, οἱ ἀνθρώποι μᾶλλον ὀργίζονται ἢ βιαζό- 20
 μενοι· τὸ μὲν γὰρ ἀπὸ τοῦ ἴσου δοκεῖ πλεονεκτεῖσθαι, τὸ δ'
 5 ἀπὸ τοῦ κρείσσονος καταναγκάζεσθαι. ὑπὸ γοῦν τοῦ Μήδου
 δεινότερα τούτων πάσχοντες ἠνείχοντο, ἢ δὲ ἡμετέρα ἀρχὴ
 χαλεπὴ δοκεῖ εἶναι, εἰκότως· τὸ παρὸν γὰρ αἰεὶ βαρὺ τοῖς
- 6 ὑπηκόοις. ὑμεῖς γ' ἂν οὖν εἰ καθελόντες ἡμᾶς ἄρξαιτε, τάχα 25
 ἂν τὴν εὐνοίαν ἣν διὰ τὸ ἡμέτερον δέος εἰλήφατε μεταβά-
 λουτε, εἴπερ οἶα καὶ τότε πρὸς τὸν Μῆδον δι' ὀλίγου ἡγησά-
 μενοι ὑπεδείξατε, ὁμοῖα καὶ νῦν γνῶσεσθε. ἄμεικτα γὰρ τά
 τε καθ' ὑμᾶς αὐτοὺς νόμιμα τοῖς ἄλλοις ἔχετε καὶ προσέτι
 * εἰς ἕκαστος ἐξῶν οὔτε τούτοις χρήται οὐθ' οἷς ἢ ἄλλη 30
 'Ελλὰς νομίζει.

‘Βουλευέσθε οὖν βραδέως ὥς οὐ περὶ βραχέων, καὶ μὴ 78
 ἀλλοτρίαις γνώμασι καὶ ἐγκλήμασι πεισθέντες οἰκείον πόνον
 πρόσθησθε. τοῦ δὲ πολέμου τὸν παράλογον, ὅσος ἐστί, πρὶν
 ἐν αὐτῷ γενέσθαι προδιάγνωτε· μηκυνόμενος γὰρ φιλεῖ ἐς 2
 5 τύχας τὰ πολλὰ περιστάσθαι, ὧν ἴσον τε ἀπέχομεν καὶ
 ὁποτέρως ἔσται ἐν ἀδῆλῳ κινδυνεύεται. ἰόντες τε οἱ ἄνθρω- 3
 ποι ἐς τοὺς πολέμους τῶν ἔργων πρότερον ἔχονται, ἃ χρὴν
 ὕστερον δρᾶν, κακοπαθοῦντες δὲ ἤδη τῶν λόγων ἄπτονται.
 ἡμεῖς δὲ ἐν οὐδεμιᾷ πω τοιαύτῃ ἁμαρτία ὄντες οὐτ’ αὐτοὶ οὐθ’ 4
 10 ὑμᾶς ὁρῶντες λέγομεν ὑμῖν, ἕως ἔτι αὐθαίρετος ἀμφοτέροις
 ἡ εὐβουλία, σπονδὰς μὴ λύειν μηδὲ παραβαίνειν τοὺς ὅρκους,
 τὰ δὲ διάφορα δίκη λύεσθαι κατὰ τὴν ξυνηθήκην. εἰ δὲ μή,
 θεοὺς τοὺς ὀρκίους μάρτυρας ποιούμενοι πειρασόμεθα ἀμύ-
 νεσθαι πολέμου ἄρχοντας ταύτῃ ἢ ἂν ὑψηλῇσθε.’

15 Τοιαῦτα δὲ οἱ Ἀθηναῖοι εἶπον. ἐπειδὴ δὲ τῶν τε ξυμ- 79
 μάχων ἤκουσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰ ἐγκλήματα τὰ ἐς τοὺς
 Ἀθηναίους καὶ τῶν Ἀθηναίων ἃ ἔλεξαν, μεταστησάμενοι
 πάντας ἐβουλευόντο κατὰ σφᾶς αὐτοὺς περὶ τῶν παρόντων.
 καὶ τῶν μὲν πλεόνων ἐπὶ τὸ αὐτὸ αἰγιῶμαι ἔφερον, ἀδικεῖν 2
 20 τε τοὺς Ἀθηναίους ἤδη καὶ πολεμητέα εἶναι ἐν τάχει·
 παρελθὼν δὲ Ἀρχίδαμος ὁ βασιλεὺς αὐτῶν, ἀνὴρ καὶ ξυνετὸς
 δοκῶν εἶναι καὶ σώφρων, ἔλεξε τοιάδε.

‘Καὶ αὐτὸς πολλῶν ἤδη πολέμων ἐμπειρὸς εἰμι, ὦ Λακε- 80
 δαιμόνιοι, καὶ ὑμῶν τοὺς ἐν τῇ αὐτῇ ἡλικίᾳ ὁρῶ, ὥστε μήτε
 25 ἀπειρία ἐπιθυμῆσαί τινα τοῦ ἔργου, ὅπερ ἂν οἱ πολλοὶ
 πάθοιεν, μήτε ἀγαθὸν καὶ ἀσφαλὲς νομίσαντα. εὐροῖτε δ’ 2
 ἂν τόνδε περὶ οὗ νῦν βουλευέσθε οὐκ ἂν ἐλάχιστον γενό-
 μενον, εἰ σωφρόνως τις αὐτὸν ἐκλογίζοιτο. πρὸς μὲν γὰρ 3
 Πελοποννησίους καὶ τοὺς ἀστυγείτονας παρόμοιος ἡμῶν ἢ
 30 ἀλκῇ, καὶ διὰ ταχέων οἶόν τε ἐφ’ ἕκαστα ἐλθεῖν· πρὸς δὲ
 ἄνδρας οἳ γῆν τε ἐκάς ἔχουσι καὶ προσέτι θαλάσσης ἐμπειρό-

7 δ Classen 12 εἰ δὲ μή] om. C: ἢ c G
 c G M 27 post τόνδε add. τὸν πόλεμον C G
 τοῖς A B E F G M

15 prius δὲ] μὲν
 28 post γὰρ add.

τατοί εἰσι καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἄριστα ἐξήρτυνται, πλούτῳ
 τε ἰδίῳ καὶ δημοσίῳ καὶ ναυσὶ καὶ ἵπποις καὶ ὄπλοις καὶ
 ὄχλῳ ὅσος οὐκ ἐν ἄλλῳ ἐνὶ γε χωρίῳ Ἑλληνικῷ ἐστίν, ἔτι
 δὲ καὶ ξυμμάχους πολλοὺς φόρου ὑποτελεῖς ἔχουσι, πῶς χρῆ
 πρὸς τούτους ράδιως πόλεμον ἄρασθαι καὶ τίνι πιστεύσαν- 5
 4 τας ἀπαρασκεύους ἐπειχθῆναι; πότερον ταῖς ναυσίν; ἀλλ'
 ἥσους ἐσμέν· εἰ δὲ μελετήσομεν καὶ ἀντιπαρασκευασόμεθα,
 χρόνος ἐνέσται. ἀλλὰ τοῖς χρήμασι; ἀλλὰ πολλῷ πλέον
 ἔτι τούτου ἐλλείπομεν καὶ οὔτε ἐν κοινῷ ἔχομεν οὔτε ἐτοίμως
 81 ἐκ τῶν ἰδίων φέρομεν. τάχ' ἂν τις θαρσοίῃ ὅτι τοῖς ὄπλοις 10
 αὐτῶν καὶ τῷ πλήθει ὑπερφέρομεν, ὥστε τὴν γῆν δηοῦν
 2 ἐπιφοιτῶντες. τοῖς δὲ ἄλλῃ γῇ ἐστὶ πολλή ἡς ἄρχουσι,
 3 καὶ ἐκ θαλάσσης ὧν δέονται ἐπάξονται. εἰ δ' αὖ τοὺς ξυμ-
 μάχους ἀφιστάναι πειρασόμεθα, δεήσει καὶ τούτοις ναυσὶ
 4 βοηθεῖν τὸ πλέον οὔσι νησιώταις. τίς οὖν ἔσται ἡμῶν ὁ 15
 πόλεμος; εἰ μὴ γὰρ ἢ ναυσὶ κρατήσομεν ἢ τὰς προσόδους
 ἀφαιρήσομεν ἀφ' ὧν τὸ ναυτικὸν τρέφουσι, βλαψόμεθα τὰ
 5 πλείω. κὰν τούτῳ οὐδὲ καταλύεσθαι ἔτι καλόν, ἄλλως τε
 6 καὶ εἰ δόξομεν ἄρξαι μᾶλλον τῆς διαφορᾶς. μὴ γὰρ δὴ
 ἐκείνῃ γε τῇ ἐλπίδι ἐπαιρώμεθα ὥς ταχὺ πανσθήσεται ὁ 20
 πόλεμος, ἣν τὴν γῆν αὐτῶν τέμνωμεν. δέδοικα δὲ μᾶλλον μὴ
 καὶ τοῖς παισὶν αὐτὸν ὑπολίπωμεν· οὕτως εἰκὸς Ἀθηναίους
 φρονήματι μήτε τῇ γῇ δουλεῦσαι μήτε ὥσπερ ἀπείρους
 καταπλαγῆναι τῷ πολέμῳ.

82 'Οὐ μὴν οὐδὲ ἀναισθήτως αὐτοὺς κελεύω τοὺς τε ξυμμά- 25
 χους ἡμῶν εἶαν βλάπτειν καὶ ἐπιβουλεύοντας μὴ καταφωρᾶν,
 ἀλλὰ ὄπλα μὲν μήπω κινεῖν, πέμπειν δὲ καὶ αἰτιάσθαι μήτε
 πόλεμον ἄγαν δηλοῦντας μήθ' ὥς ἐπιτρέψομεν, κὰν τούτῳ
 καὶ τὰ ἡμέτερ' αὐτῶν ἐξαρτύεσθαι ξυμμάχων τε προσαγωγῇ
 καὶ Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων, εἴ ποθὲν τινα ἢ ναυτικοῦ ἢ 30
 χρημάτων δύναμιν προσληψόμεθα (ἀνεπίφθονον δέ, ὅσοι
 ὥσπερ καὶ ἡμεῖς ὑπ' Ἀθηναίων ἐπιβουλεύόμεθα, μὴ Ἑλληνας

μόνον, ἀλλὰ καὶ βαρβάρους προσλαβόντας διασωθῆναι), καὶ
τὰ αὐτῶν ἅμα ἐκποριζώμεθα. καὶ ἦν μὲν ἐσακούωσί τι 2
πρεσβενομένων ἡμῶν, ταῦτα ἄριστα· ἦν δὲ μή, διελθόντων
ἐτῶν δύο καὶ τριῶν ἡμεινον ἤδη, ἦν δοκῇ, πεφραγμένοι ἱμεν
5 ἐπ' αὐτούς. καὶ ἴσως ὁρῶντες ἡμῶν ἤδη τὴν τε παρασκευὴν 3
καὶ τοὺς λόγους αὐτῇ ὁμοῖα ὑποσημαίνοντας μᾶλλον ἂν
εἴκοιεν, καὶ γῆν ἔτι ἄτμητον ἔχοντες καὶ περὶ παρόντων
ἀγαθῶν καὶ οὐπω ἐφθαρμένων βουλευόμενοι. μὴ γὰρ ἄλλο 4
τι νομίσητε τὴν γῆν αὐτῶν ἢ ὀμηρον ἔχειν καὶ οὐχ ἥσσον
10 ὅσῳ ἡμεινον ἐξείργασται· ἥς φεῖδεσθαι χρή ὥς ἐπὶ πλεί-
στον, καὶ μὴ ἐς ἀπόνοιαν καταστήσαιτας αὐτοὺς ἀλη-
πιοτέρους ἔχειν. εἰ γὰρ ἀπαράσκευοι τοῖς τῶν ξυμμάχων 5
ἐγκλήμασιν ἐπειχθέντες τεμοῦμεν αὐτήν, ὁρᾶτε ὅπως μὴ
αἰσχίον καὶ ἀπορώτερον τῇ Πελοποινήσῳ πράξομεν. ἐγ- 6
15 κλήματα μὲν γὰρ καὶ πόλεων καὶ ἰδιωτῶν οἰόν τε κατα-
λῦσαι· πόλεμον δὲ ξύμπαντας ἀραμένους ἔνεκα τῶν ἰδίων, ὃν
οὐχ ὑπάρχει εἰδέειν καθ' ὅτι χωρήσει, οὐ ράδιον εὐπρεπῶς
θέσθαι.

‘Καὶ ἀνδρῖα μηδεὶ πολλοὺς μιᾷ πόλει μὴ ταχὺ ἐπελ- 83
20 θεῖν δοκεῖτω εἶναι. εἰσὶ γὰρ καὶ ἐκεῖνοις οὐκ ἐλάσσους 2
χρήματα φέροιτες ξύμμαχοι, καὶ ἔστιν ὁ πόλεμος οὐχ ὅπλων
τὸ πλεόν ἀλλὰ δαπάνης, δι' ἣν τὰ ὅπλα ὠφελεῖ, ἄλλως τε
καὶ ἡπειρώταις πρὸς θαλασσίους. πορισώμεθα οὖν πρῶτον 3
αὐτήν, καὶ μὴ τοῖς τῶν ξυμμάχων λόγοις πρότερον ἐπαιρώ-
25 μεθα, οἵπερ δὲ καὶ τῶν ἀποβαινόντων τὸ πλεόν ἐπ' ἀμφοτέρα
τῆς αἰτίας ἔξομεν, οὗτοι καὶ καθ' ἡσυχίαν τι αὐτῶν προΐδω-
μεν. καὶ τὸ βραδὺ καὶ μέλλον, ὃ μέμφοιται μάλιστα ἡμῶν, 84
μὴ αἰσχύνεσθε. σπεύδοντές τε γὰρ σχολαίτερον ἂν παύ-
σαισθε διὰ τὸ ἀπαράσκευοι ἐγχειρεῖν, καὶ ἅμα ἐλευθέραν
30 καὶ εὐδοξοτάτην πόλιν διὰ παιτὸς νεμόμεθα. καὶ δύναται 2

2 αὐτῶν F! : αὐτῶν cett.

ἐτῶν add. καὶ A B E M

πράξωμεν cett. [G]

ἐσακούωσί A E : ἐπακούωσί G

14 πράξομεν C E suprascr. M An. Bekk. :

28 παύσαισθε c G M : παύσησθε cett.

- μάλιστα σωφροσύνη ἔμφρων τοῦτ' εἶναι· μόνοι γὰρ δι'
 αὐτὸ εὐπραγίαις τε οὐκ ἐξυβρίζομεν καὶ ξυμφοραῖς ἥσσον
 ἐτέρων εἰκομέν· τῶν τε ξὺν ἐπαίνῳ ἐξοτρυνόντων ἡμᾶς ἐπὶ
 τὰ δεινὰ παρὰ τὸ δοκοῦν ἡμῖν οὐκ ἐπαιρόμεθα ἡδονῇ, καὶ ἦν
 τις ἄρα ξὺν κατηγορίᾳ παροξύνῃ, οὐδὲν δὴ μᾶλλον ἀχθε- 5
 3 σθέντες ἀνεπίσθημεν. πολεμικοὶ τε καὶ εὖβουλοι διὰ τὸ
 εὐκοσμον γιγνόμεθα, τὸ μὲν ὅτι αἰδῶς σωφροσύνης πλείστον
μετέχει, αἰσχύνης δὲ εὐψυχία, εὖβουλοι δὲ ἀμαθέστερον τῶν
νόμων τῆς ὑπεροψίας παιδευόμενοι καὶ ξὺν χαλεπότητι σω-
φρονέστερον ἢ ὥστε αὐτῶν ἀνηκουστεῖν, καὶ μὴ τὰ ἀχρεΐα 10
 ξυνετοὶ ἄγαν ὄντες τὰς τῶν πολεμίων παρασκευὰς λόγῳ
 καλῶς μεμφόμενοι ἀνομοίως ἔργῳ ἐπεξιέναι, νομίζειν δὲ
 τὰς τε διανοίας τῶν πέλας παραπλησίους εἶναι καὶ τὰς
 4 προσπιπτούσας τύχας οὐ λόγῳ διαιρετάς. αἰεὶ δὲ ὡς πρὸς
 εὖ βουλευομένους τοὺς ἐναντίους ἔργῳ παρασκευαζόμεθα 15
 καὶ οὐκ ἐξ ἐκείνων ὡς ἀμαρτησομένων ἔχειν δεῖ τὰς ἐλ-
 πίδας, ἀλλ' ὡς ἡμῶν αὐτῶν ἀσφαλῶς προνοουμένων. πολὺ
 τε διαφέρειν οὐ δεῖ νομίζειν ἀνθρωπον ἀνθρώπου, κράτιστον
 δὲ εἶναι ὅστις ἐν τοῖς ἀναγκαιοτάτοις παιδεύεται.
- 85 'Ταύτας οὖν ἂς οἱ πατέρες τε ἡμῖν παρέδωσαν μελέτας 20
 καὶ αὐτοὶ διὰ παντὸς ὠφελούμενοι ἔχομεν μὴ παρῶμεν,
 μηδὲ ἐπειχθέντες ἐν βραχεὶ μορίῳ ἡμέρας περὶ πολλῶν
 σωμάτων καὶ χρημάτων καὶ πόλεων καὶ δόξης βουλευσώ-
 μεν, ἀλλὰ καθ' ἡσυχίαν. ἔξεστι δ' ἡμῖν μᾶλλον ἐτέρων
 2 διὰ ἰσχύν. καὶ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους πέμπετε μὲν περὶ 25
 τῆς Ποτειδαίας, πέμπετε δὲ περὶ ὧν οἱ ξύμμαχοί φασι
 ἀδικεῖσθαι, ἄλλως τε καὶ ἐτοίμων ὄντων αὐτῶν δίκας δοῦναι·
 ἐπὶ δὲ τὸν διδόντα οὐ πρότερον νόμιμον ὡς ἐπ' ἀδικούντα
 ἰέναι. παρασκευάζεσθε δὲ τὸν πόλεμον ἅμα. ταῦτα γὰρ
 καὶ κράτιστα βουλευέσεσθε καὶ τοῖς ἐναντίοις φοβερώτατα.' 30
 3 καὶ ὁ μὲν Ἀρχίδαμος τοιαῦτα εἶπεν· παρελθὼν δὲ Σθενε-

3 ἐποτρυνόντων G M

5 δὴ c G: δὲ C: om. cett.

8 ἀμα-

θέστεροι C G

15 παρασκευαζόμεθα A B E F M

30 prius καὶ om.

A B E F M [G]

λαΐδας τελευταῖος, εἰς τῶν ἐφόρων τότε ὦν, ἔλεξεν [τοῖς Λακεδαιμονίοις] ὦδε.

‘Τοὺς μὲν λόγους τοὺς πολλοὺς τῶν Ἀθηναίων οὐ γι- 86
γνώσκω· ἐπαυέσαντες γὰρ πολλὰ ἑαυτοὺς οὐδαμοῦ ἀντίειπον
5 ὥς οὐκ ἀδικοῦσι τοὺς ἡμετέρους ξυμμάχους καὶ τὴν Πελο-
πόννησον· καίτοι εἰ πρὸς τοὺς Μήδους ἐγένοντο ἀγαθοὶ τότε,
πρὸς δ’ ἡμᾶς κακοὶ νῦν, διπλασίας ζημίας ἄξιοί εἰσιν, ὅτι
ἀντ’ ἀγαθῶν κακοὶ γεγέννηται. ἡμεῖς δὲ ὁμοιοὶ καὶ τότε 2
καὶ νῦν ἐσμέν, καὶ τοὺς ξυμμάχους, ἣν σωφρονῶμεν, οὐ
10 περιοψόμεθα ἀδικουμένους οὐδὲ μελλήσομεν τιμωρεῖν· οἱ δ’
οὐκέτι μέλλουσι κακῶς πάσχειν. ἄλλοις μὲν γὰρ χρήματά 3
ἔστι πολλὰ καὶ νῆες καὶ ἵπποι, ἡμῖν δὲ ξύμμαχοι ἀγαθοί,
οὓς οὐ παραδοτέα τοῖς Ἀθηναίοις ἐστίν, οὐδὲ δίκαις καὶ
λόγοις διακριτέα μὴ λόγῳ καὶ αὐτοὺς βλαπτομένους, ἀλλὰ
15 τιμωρητέα ἐν τάχει καὶ παντὶ σθένει. καὶ ὥς ἡμᾶς πρέπει 4
βουλευέσθαι ἀδικουμένους μηδεὶς διδασκέτω, ἀλλὰ τοὺς μέλ-
λοντας ἀδικεῖν μᾶλλον πρέπει πολὺν χρόνον βουλευέσθαι.
ψηφίζεσθε οὖν, ὦ Λακεδαιμόνιοι, ἀξίως τῆς Σπάρτης τὸν 5
πόλεμον, καὶ μήτε τοὺς Ἀθηναίους ἔατε μείζους γίνεσθαι
20 μήτε τοὺς ξυμμάχους καταπροδιδῶμεν, ἀλλὰ ξὺν τοῖς θεοῖς
ἐπίωμεν ἐπὶ τοὺς ἀδικοῦντας.’

Τοιαῦτα λέξας ἐπεψήφισεν αὐτὸς ἔφορος ὦν ἐς τὴν ἐκ- 87
κλησίαν τῶν Λακεδαιμονίων. ὁ δέ (κρίνουσι γὰρ βοῇ καὶ 2
οὐ ψήφῳ) οὐκ ἔφη διαγιγνώσκειν τὴν βοῇν ὅποτέρα μείζων,
25 ἀλλὰ βουλόμενος αὐτοὺς φανερώς ἀποδεικνυμένους τὴν γνώ-
μην ἐς τὸ πολεμεῖν μᾶλλον ὀρμῆσαι ἔλεξεν ‘ὅτῳ μὲν ὑμῶν,
ὦ Λακεδαιμόνιοι, δοκοῦσι λελύσθαι αἱ σπονδαὶ καὶ οἱ Ἀθη-
ναῖοι ἀδικεῖν, ἀναστήτω ἐς ἐκεῖνο τὸ χωρίον,’ δείξας τι
χωρίον αὐτοῖς, ‘ὅτῳ δὲ μὴ δοκοῦσιν, ἐς τὰ ἐπὶ θάτερα.’
30 ἀναστάντες δὲ διέστησαν, καὶ πολλῶ πλείους ἐγένοντο οἷς 3
ἐδόκουν αἱ σπονδαὶ λελύσθαι. προσκαλέσαντές τε τοὺς 4

1 post ἔλεξεν add. ἐν A B E F M τοῖς Λακεδαιμονίοις secl. Krüger
12 πολλὰ om. C G 21 ἐπὶ] πρὸς A B E F M 22 post τοιαῦτα
add. δὲ A B E F M 24 ποτέρα C G

- ξυμμάχους εἶπον ὅτι σφίσι μὲν δοκοῖεν ἀδικεῖν οἱ Ἀθηναῖοι,
 βούλεσθαι δὲ καὶ τοὺς πάντας ξυμμάχους παρακαλέσαντες
 ψῆφον ἐπαγαγεῖν, ὅπως κοινῇ βουλευσάμενοι τὸν πόλεμον
 5 ποιῶνται, ἣν δοκῇ. καὶ οἱ μὲν ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου δια-
 πραξάμενοι ταῦτα, καὶ οἱ Ἀθηναίων πρέσβεις ὕστερον ἐφ' 5
 6 ἅπερ ἦλθον χρηματίσαντες· ἡ δὲ διαγνώμη αὕτη τῆς ἐκκλη-
 σίας, τοῦ τὰς σπονδὰς λελύσθαι, ἐγένετο ἐν τῷ τετάρτῳ
 καὶ δεκάτῳ ἔτει τῶν τριακοντουτίδων σπονδῶν προκεχω-
 88 ρηκνῶν, αἱ ἐγένοντο μετὰ τὰ Εὐβοϊκά. ἐψηφίσαντο δὲ
 οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰς σπονδὰς λελύσθαι καὶ πολεμητέα 10
 εἶναι οὐ τοσοῦτον τῶν ξυμμάχων πεισθέντες τοῖς λόγοις
 ὅσον φοβούμενοι τοὺς Ἀθηναίους μὴ ἐπὶ μείζον ὀνη-
 θῶσιν, ὀρώντες αὐτοῖς τὰ πολλὰ τῆς Ἑλλάδος ὑποχείρια
 ἦδη ὄντα.
- 89 Οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι τρόπῳ τοιῷδε ἦλθον ἐπὶ τὰ πράγματα 15
 2 ἐν οἷς ἠϋξήθησαν. ἐπειδὴ Μῆδοι ἀνεχώρησαν ἐκ τῆς Εὐ-
 ρώπης νικηθέντες καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ ὑπὸ Ἑλλήνων καὶ οἱ
 καταφυγόντες αὐτῶν ταῖς ναυσὶν ἐς Μυκάλην διεφθάρησαν,
 Λεωτυχίδης μὲν ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων, ὅσπερ ἠγείτο
 τῶν ἐν Μυκάλῃ Ἑλλήνων, ἀπεχώρησεν ἐπ' οἴκου ἔχων τοὺς 20
 ἀπὸ Πελοποννήσου ξυμμάχους, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ ἀπὸ
 Ἰωνίας καὶ Ἑλλησπόντου ζύμμαχοι ἦδη ἀφεστηκότες ἀπὸ
 βασιλέως ὑπομείναντες Σηστὸν ἐπολιόρκουν Μήδων ἐχόντων,
 καὶ ἐπιχειμάσαντες εἶλον αὐτὴν ἐκλιπόντων τῶν βαρβάρων,
 καὶ μετὰ τοῦτο ἀπέπλευσαν ἐξ Ἑλλησπόντου ὥς ἕκαστοι 25
 3 κατὰ πόλεις. Ἀθηναίων δὲ τὸ κοινόν, ἐπειδὴ αὐτοῖς οἱ
 βάρβαροι ἐκ τῆς χώρας ἀπῆλθον, διεκομίζοντο εὐθὺς ὅθεν
 ὑπεξέθεντο παῖδας καὶ γυναῖκας καὶ τὴν περιούσαν κατα-
 σκευήν, καὶ τὴν πόλιν ἀνοικοδομεῖν παρεσκευάζοντο καὶ τὰ
 τεῖχῃ· τοῦ τε γὰρ περιβόλου βραχέα εἰστήκει καὶ οἰκλαὶ αἱ 30
 μὲν πολλαὶ ἐπεπτώκεσαν, ὀλίγαι δὲ περιῆσαν, ἐν αἷς αὐτοὶ
 ἐσκήνωσαν οἱ δυνατοὶ τῶν Περσῶν.

Λακεδαιμόνιοι δὲ αἰσθόμενοι τὸ μέλλον ἦλθον πρεσβεία, 90
 τὰ μὲν καὶ αὐτοὶ ἦδιον ἂν ὀρώντες μὴτ' ἐκεῖνους μὴτ' ἄλλον
 μηδένα τείχος ἔχοντα, τὸ δὲ πλεον τῶν ξυμμάχων ἐξοτρυ-
 νόντων καὶ φοβουμένων τοῦ τε ναυτικοῦ αὐτῶν τὸ πλήθος,
 5 ὃ πρὶν οὐχ ὑπῆρχε, καὶ τὴν ἐς τὸν Μηδικὸν πόλεμον τόλμαν
 γενομένην. ἠξίου τε αὐτοὺς μὴ τειχίζειν, ἀλλὰ καὶ τῶν 2
 ἔξω Πελοποννήσου μᾶλλον ὅσοις εἰστήκει ξυγκαθελεῖν μετὰ
 σφῶν τοὺς περιβόλους, τὸ μὲν βουλούμενον καὶ ὑποπτοῖν τῆς
 γνώμης οὐ δηλοῦντες ἐς τοὺς Ἀθηναίους, ὥς δὲ τοῦ βαρβά-
 10 ρου, εἰ αὖθις ἐπέλθοι, οὐκ ἂν ἔχοντος ἀπὸ ἐχυροῦ ποθέν,
 ὥσπερ νῦν ἐκ τῶν Θηβῶν, ὀρμᾶσθαι τὴν τε Πελοπόννησον
 πᾶσιν ἔφασαν ἀναχώρησίν τε καὶ ἀφορμὴν ἱκανὴν εἶναι. οἱ 3
 δ' Ἀθηναῖοι Θεμιστοκλέους γνώμῃ τοὺς μὲν Λακεδαιμονίους
 ταῦτ' εἰπόντας ἀποκρινάμενοι ὅτι πέμψουσιν ὥς αὐτοὺς
 15 πρέσβεις περὶ ὧν λέγουσιν εὐθὺς ἀπήλλαξαν· ἑαυτὸν δ'
 ἐκέλευεν ἀποστέλλειν ὥς τάχιστα ὁ Θεμιστοκλῆς ἐς τὴν
 Λακεδαίμονα, ἄλλους δὲ πρὸς ἑαυτῷ ἐλομένους πρέσβεις μὴ
 εὐθὺς ἐκπέμπειν, ἀλλ' ἐπισχεῖν μέχρι τοσούτου ἕως ἂν τὸ
 20 τείχος ἱκανὸν ἄρῳσιν ὥστε ἀπομάχεσθαι ἐκ τοῦ ἀναγκαιο-
 τάτου ὕψους· τειχίζειν δὲ πάντας πανδημεῖ τοὺς ἐν τῇ πόλει
 [καὶ αὐτοὺς καὶ γυναῖκας καὶ παῖδας], φειδομένους μήτε ἰδίου
 μήτε δημοσίου οἰκοδομήματος ὅθεν τις ὠφελία ἔσται ἐς τὸ
 ἔργον, ἀλλὰ καθαιροῦντας πάντα. καὶ ὁ μὲν ταῦτα διδάσας 4
 καὶ ὑπειπὼν τὰλλα ὅτι αὐτὸς τάκει πράξει ὥχετο. καὶ ἐς 5
 25 τὴν Λακεδαίμονα ἐλθὼν οὐ προσήει πρὸς τὰς ἀρχάς, ἀλλὰ
 διῆγε καὶ προυνφασίζετο. καὶ ὅποτε τις αὐτὸν ἔροιτο τῶν
 ἐν τέλει ὄντων ὅτι οὐκ ἐπέρχεται ἐπὶ τὸ κοινόν, ἔφη τοὺς
 ξυμπρέσβεις ἀναμένειν, ἀσχολίᾳ δέ τινος οὕσης αὐτοὺς ὑπο-
 λειφθῆναι, προσδέχεσθαι μέντοι ἐν τάχει ἤξεω καὶ θαυμάζειν
 30 ὥς οὐπω πάρεισιν. οἱ δὲ ἀκούοντες τῷ μὲν Θεμιστοκλεῖ 91

1 πρεσβείαν AC: ἐς πρεσβείαν c G Schol.

(συν-)ειστήκει cett.

εἶναι ἱκανὴν M [G]

αὐτοὺς καὶ γυναῖκας καὶ παῖδας non legit Schol.

7 εἰστήκει C: ξυν-

12 post ἔφασαν habent ἱκανὴν εἶναι AB EF:

19 ἄρῳσιν Bekker: αἰρῳσιν codd.

21 καὶ

ἐπείθοντο διὰ φιλίαν αὐτοῦ, τῶν ^{rest of the animals} δὲ ἄλλων ἀφικνουμένων
 καὶ σαφῶς κατηγορούντων ὅτι τειχίζεται τε καὶ ἤδη ὕψος
 12 λαμβάνει, οὐκ εἶχον ὅπως χρή ἀπιστῆσαι. γνούς δὲ ἐκείνος
 κелеύει αὐτοὺς μὴ λόγοις μᾶλλον παράγεσθαι ἢ πέμψαι
 σφῶν αὐτῶν ἀνδρας οἵτινες χρηστοὶ καὶ πιστῶς ἀναγγε- 5
 3 λούσι σκεψάμενοι. ἀποστέλλουσιν οὖν, καὶ περὶ αὐτῶν ὁ
 Θεμιστοκλῆς τοῖς Ἀθηναίοις κρύφα πέμπει κελεύων ὥς
 ἥκιστα ἐπιφανῶς κατασχεῖν καὶ μὴ ἀφείναι πρὶν ἂν αὐτοὶ
 πάλιν κομισθῶσιν (ἤδη γὰρ καὶ ἦκον αὐτῷ οἱ ξυμπρέσβεις,
 Ἀβρώνιχός τε ὁ Λυσικλέους καὶ Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχου, 10
 ἀγγέλλοντες ἔχειν ἱκανῶς τὸ τεῖχος) ἐφοβεῖτο γὰρ μὴ οἱ
 Λακεδαιμόνιοι σφᾶς, ὅποτε σαφῶς ἀκουσείαν, οὐκέτι ἀφώσιν.
 4 οἱ τε οὖν Ἀθηναῖοι τοὺς πρέσβεις, ὥσπερ ἐπεστάλη, κατεῖχον,
 καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς ἐπελθὼν τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐνταῦθα δὴ
 φανερώς εἶπεν ὅτι ἡ μὲν πόλις σφῶν τετελείχισται ἤδη ὥστε 15
 ἱκανῇ εἶναι σφῶν τοὺς ἐνοικοῦντας, εἰ δέ τι βούλονται
 Λακεδαιμόνιοι ἢ οἱ ξύμμαχοι πρεσβεύεσθαι παρὰ σφᾶς, ὥς
 πρὸς διαγιγνώσκοντας τὸ λοιπὸν ἰέναι τὰ τε σφίσιν αὐτοῖς
 5 ξύμφορα καὶ τὰ κοινά. τὴν τε γὰρ πόλιν ὅτε ἐδόκει ἐκλι-
 πεῖν ἄμεινον εἶναι καὶ ἐς τὰς ναῦς ἐσβῆναι, ἄνευ ἐκείνων 20
 ἔφασαν γνόντες τολμῆσαι, καὶ ὅσα αὐ μετ' ἐκείνων βουλευ-
 6 εσθαι, οὐδενὸς ὑστέροι ^{later messengers} γνώμῃ φανῆναι. δοκεῖν οὖν σφίσι
 καὶ νῦν ἄμεινον εἶναι τὴν ἐαυτῶν πόλιν τεῖχος ἔχειν, καὶ
 ἰδίᾳ τοῖς πολίταις καὶ ἐς τοὺς πάντας ξυμμάχους ὠφελιμώ-
 7 τερον ἔσεσθαι· οὐ γὰρ οἷόν τ' εἶναι μὴ ἀπὸ ἀντιπάλου 25
 παρασκευῆς ὁμοῖον τι ἢ ἴσον ἐς τὸ κοινὸν βουλευέσθαι.
 ἡ πάντας οὖν ἀτειχίστους ἔφη χρῆναι ξυμμαχεῖν ἢ καὶ
 92 τάδε νομίζειν ὀρθῶς ἔχειν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἀκούσαντες
 ὀργὴν μὲν φανεράν οὐκ ἐποιοῦντο τοῖς Ἀθηναίοις (οὐδὲ γὰρ
 ἐπὶ κωλύμῃ, ἀλλὰ γνώμης παραινέσει δῆθεν τῷ κοινῷ ἐπρε- 30
 σβεύσαντο, ἅμα δὲ καὶ προσφιλεῖς ὄντες ἐν τῷ τότε διὰ

τὴν ἐς τὸν Μῆδον προθυμίαν τὰ μάλιστ' αὐτοῖς ἐτύγχανον),
τῆς μέντοι βουλήσεως ἀμαρτάνοντες ἀδήλως ἤχθοιτο. οἱ τε
πρέσβεις ἐκατέρων ἀπῆλθον ἐπ' οἶκον ἀνεπικλήτως.

Τούτῳ τῷ τρόπῳ οἱ Ἀθηναῖοι τὴν πόλιν ἐτείχισαν ἐν 93
5 ὀλίγῳ χρόνῳ. καὶ δῆλη ἡ οἰκοδομία ἔτι καὶ νῦν ἐστὶν ὅτι 2
κατὰ σπουδὴν ἐγένετο· οἱ γὰρ θεμέλιοι παντοίων λίθων
ὑπόκεινται καὶ οὐ ξυνειργασμένων ἐστὶν ἤ, ἀλλ' ὥς ἕκαστόν
ποτε προσέφερον, πολλαὶ τε στήλαι ἀπὸ σημάτων καὶ λίθοι
εἰργασμένοι ἐγκατελέγησαν. μείζων γὰρ ὁ περίβολος παν-
7 10 ταχῇ ἐξήχθη τῆς πόλεως, καὶ διὰ τοῦτο πάντα ὁμοίως
κινοῦντες ἠπείγοντο. ἔπεισε δὲ καὶ τοῦ Πειραιῶς τὰ λοιπὰ 3
ὁ Θεμιστοκλῆς οἰκοδομεῖν (ὑπῆρκετο δ' αὐτοῦ πρότερον ἐπὶ
τῆς ἐκείνου ἀρχῆς ἡς κατ' ἐνιαυτὸν Ἀθηναίοις ἦρξε, νομίζων
τό τε χωρίον καλὸν εἶναι, λιμένας ἔχον τρεῖς αὐτοφυεῖς,
15 καὶ αὐτοὺς ναυτικούς γεγενημένους μέγα προφέρειν ἐς τὸ
κτῆσασθαι δύναμιν (τῆς γὰρ δὴ θαλάσσης πρῶτος ἐτόλμησεν 4
εἰπεῖν ὥς ἀνθεκτέα ἐστὶ), καὶ τὴν ἀρχὴν εὐθὺς ξυγκατε-
σκεύαζεν. καὶ ὑποδομήσαν τῇ ἐκείνου γνώμῃ τὸ πάχος τοῦ 5
τείχους ὅπερ νῦν ἐτι δηλόν ἐστι περὶ τὸν Πειραιᾶ· δύο γὰρ
20 ἅμαξαι ἐναντία ἀλλήλαις τοὺς λίθους ἐπήγον. ἐντὸς δὲ
οὔτε χάλιξ οὔτε πηλὸς ἦν, ἀλλὰ ξυνυποδομημένοι μεγάλοι
λίθοι καὶ ἐντομῇ ἐγγώνιοι, σιδήρῳ πρὸς ἀλλήλους τὰ ἐξωθεν
καὶ μολύβδῳ δεδεμένοι. τὸ δὲ ὕψος ἡμῖς μάλιστα ἐτε-
λέσθη οὐ διανοεῖτο. ἐβούλετο γὰρ τῷ μεγέθει καὶ τῷ πάχει 6
25 ἀφιστάναι τὰς τῶν πολεμίων ἐπιβουλάς, ἀνθρώπων τε ἐνό-
μιζεν ὀλίγων καὶ τῶν ἀχρειοτάτων ἀρκέσειν τὴν φυλακὴν,
τοὺς δ' ἄλλους ἐς τὰς ναῦς ἐσβήσεσθαι. ταῖς γὰρ νανσὶ 7
μάλιστα προσέκειτο, ἰδὼν, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ, τῆς βασιλέως
στρατιᾶς τὴν κατὰ θάλασσαν ἐφοδὸν εὐπορωτέραν τῆς κατὰ
30 γῆν οὔσαν· τὸν τε Πειραιᾶ ὠφελιμώτερον ἐνόμιζε τῆς ἄνω
πόλεως, καὶ πολλάκις τοῖς Ἀθηναίοις παρήνει, ἣν ἄρα ποτὲ

7 ἕκαστον C: ἕκαστοι cett.
βουλὰς Herwerden (ἐπιθέσεις interpretatur Schol.)

22 ἐν τομῇ AFGM

25 ἐπι-

κατὰ γῆν βιασθῶσι, καταβάντας ἐς αὐτὸν ταῖς ναυσὶ πρὸς
8 ἅπαντας ἀνθίστασθαι. Ἀθηναῖοι μὲν οὖν οὕτως ἐτειχί-
σθησαν καὶ τὰλλα κατεσκευάζοντο εὐθὺς μετὰ τὴν Μήδων
ἀναχώρησιν.

- 94 Πανσανίας δὲ ὁ Κλεομβρότου ἐκ Λακεδαιμόνος στρατηγὸς 5
τῶν Ἑλλήνων ἐξεπέμφθη μετὰ εἴκοσι νεῶν ἀπὸ Πελοπον-
νήσου· ξυνέπλεον δὲ καὶ Ἀθηναῖοι τριάκοντα ναυσὶ καὶ τῶν
2 ἄλλων ξυμμάχων πλῆθος. καὶ ἐστράτευσαν ἐς Κύπρον καὶ
αὐτῆς τὰ πολλὰ κατεστρέψαντο, καὶ ὕστερον ἐς Βυζάντιον
Μήδων ἐχόντων, καὶ ἐξεπολιόρκησαν ἐν τῇδε τῇ ἡγεμονίᾳ. 10
- 95 ἤδη δὲ βιαίου ὄντος αὐτοῦ οἱ τε ἄλλοι Ἕλληνες ἤχθοντο
καὶ οὐχ ἥκιστα οἱ Ἴωνες καὶ ὅσοι ἀπὸ βασιλέως νεωστὶ
ἠλευθέρωντο· φοιτῶντές τε πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἡξίου-
αὐτοὺς ἡγεμόνας σφῶν γιγνέσθαι κατὰ τὸ ξυγγενὲς καὶ
2 Πανσανίᾳ μὴ ἐπιτρέπειν, ἣν που βιάζεται. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι 15
ἐδέξαντό τε τοὺς λόγους καὶ προσεῖχον τὴν γνώμην ὥς οὐ
περιοψόμενοι τὰλλά τε καταστησόμενοι ἢ φαίνοιτο ἄριστα
3 αὐτοῖς. ἐν τούτῳ δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι μετεπέμποντο Παν-
σανίαν ἀνακρινοῦντες ὧν πὲρ ἐπυνθάνοντο· καὶ γὰρ ἀδικία
πολλὴ κατηγορεῖτο αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τῶν ἀφικνου- 20
μένων, καὶ τυραννίδος μᾶλλον ἐφαίνετο μίμησις ἢ στρατηγία.
4 ξυνέβη τε αὐτῷ καλεῖσθαι τε ἅμα καὶ τοὺς ξυμμάχους τῷ
ἐκείνου ἔχθει παρ' Ἀθηναίους μετατάξασθαι πλὴν τῶν ἀπὸ
5 Πελοποννήσου στρατιωτῶν. ἐλθὼν δὲ ἐς Λακεδαίμονα τῶν
μὲν ἰδίᾳ πρὸς τινα ἀδικημάτων ἠυθύνθη, τὰ δὲ μέγιστα 25
ἀπολύεται μὴ ἀδικεῖν· κατηγορεῖτο δὲ αὐτοῦ οὐχ ἥκιστα
6 μηδισμὸς καὶ ἐδόκει σαφέστατον εἶναι. καὶ ἐκείνων μὲν
οὐκέτι ἐκπέμπουσιν ἄρχοντα, Δόρκιν δὲ καὶ ἄλλους τινας
μετ' αὐτοῦ στρατιὰν ἔχοντας οὐ πολλήν· οἷς οὐκέτι ἐφίεσαν
7 οἱ ξύμμαχοι τὴν ἡγεμονίαν. οἱ δὲ αἰσθόμενοι ἀπήλθον, καὶ 30

10 verba ἐν τῇδε τῇ ἡγεμονίᾳ cum sequentibus coniungit Stephanus,
qui δὲ secluserit δὲ post τῇδε transp. Hude (tentavit Poppo)
14 γενέσθαι A B E F M [G] 17 καταστησόμενοι Stephani codices :
καταστησάμενοι codd. [G] 25 τινας Classen

ἄλλους οὐκέτι ὕστερον ἐξέπεμψαν οἱ Λακεδαιμόνιοι, φοβούμενοι μὴ σφίσιν οἱ ἐξιόντες χεῖρους γίνωνται, ὅπερ καὶ ἐν τῷ Πανσανίᾳ ἐνεῖδον, ἀπαλλαξείοντες δὲ καὶ τοῦ Μηδικοῦ πολέμου καὶ τοὺς Ἀθηναίους νομίζοντες ἱκανοὺς ἐξηγεῖσθαι 5 καὶ σφίσιν ἐν τῷ τότε παρόντι ἐπιτηδείους.))

Παραλαβόντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τὴν ἡγεμονίαν τούτῳ τῷ 96 τρόπῳ ἐκόντων τῶν ζυμμάχων διὰ τὸ Πανσανίου μῖσος, ἔταξαν ὥς τε ἔδει παρέχειν τῶν πόλεων χρήματα πρὸς τὸν βάρβαρον καὶ ὥς ναῦς· πρόσχημα γὰρ ἦν ἀμύνεσθαι ὧν 10 ἔπαθον δηοῦντας τὴν βασιλέως χώραν. καὶ Ἑλληνοταμίαι 2 τότε πρῶτον Ἀθηναίοις κατέστη ἀρχή, οἱ ἐδέχοντο τὸν φόρον· οὕτω γὰρ ὠνομάσθη τῶν χρημάτων ἡ φορά. ἦν δ' ὁ πρῶτος φόρος ταχθεὶς τετρακόσια τάλαντα καὶ ἐξήκοντα. ταμιεῖόν τε Δῆλος ἦν αὐτοῖς, καὶ αἱ ξύνοδοι ἐς τὸ 15 ἱερὸν ἐγίγνοντο. ἡγούμενοι δὲ αὐτονόμων τὸ πρῶτον τῶν 97 ζυμμάχων καὶ ἀπὸ κοινῶν ξυνόδων βουλευόντων τοσάδε ἐπῆλθον πολέμῳ τε καὶ διαχειρίσει πραγμάτων μεταξὺ τοῦδε τοῦ πολέμου καὶ τοῦ Μηδικοῦ, ἃ ἐγένετο πρὸς τε τὸν βάρβαρον αὐτοῖς καὶ πρὸς τοὺς σφετέρους ζυμμάχους 20 νεωτερίζοντας καὶ Πελοποννησίων τοὺς αἰεὶ προστιγχνούντας ἐν ἐκάστῳ. ἔγραψα δὲ αὐτὰ καὶ τὴν ἐκβολὴν τοῦ 2 λόγου ἐποιησάμην διὰ τόδε, ὅτι τοῖς πρὸ ἐμοῦ ἀπασιν ἐκλιπὲς τοῦτο ἦν τὸ χωρίον καὶ ἡ τὰ πρὸ τῶν Μηδικῶν Ἑλληνικὰ ξυετίθεσαν ἢ αὐτὰ τὰ Μηδικά· τούτων δὲ ὅσπερ 25 καὶ ἦψατο ἐν τῇ Ἀττικῇ ξυγγραφῇ Ἑλλάνικος, βραχέως τε καὶ τοῖς χρόνοις οὐκ ἀκριβῶς ἐπεμνήσθη. ἅμα δὲ καὶ τῆς ἀρχῆς ἀπόδειξιν ἔχει τῆς τῶν Ἀθηναίων ἐν οἷῳ τρόπῳ κατέστη.))

Πρῶτον μὲν Ἡϊόνα τὴν ἐπὶ Στρυμόνι Μήδων ἐχόντων 98 30 πολιορκίᾳ εἶλον καὶ ἠνδραπόδισαν, Κίμωνος τοῦ Μιλτιάδου στρατηγοῦντος. ἔπειτα Σκῦρον τὴν ἐν τῷ Αἰγαίῳ νῆσον, 2 ἦν ὥκουν Δόλοπες, ἠνδραπόδισαν καὶ ὥκισαν αὐτοί. πρὸς 3

Εὐρυμέδοντι

- δὲ Καρυστίους αὐτοῖς ἄνευ τῶν ἄλλων Εὐβοέων πόλεμος
 4 ἐγένετο, καὶ χρόνῳ ξυνέβησαν καθ' ὁμολογίαν. Ναξίους δὲ
 ἀποστάσι μετὰ ταῦτα ἐπολέμησαν καὶ πολιορκίᾳ παρεστή-
 σαντο, πρώτη τε αὕτη πόλις ξυμμαχίς παρὰ τὸ καθεστηκὸς
 ἐδουλώθη, ἔπειτα δὲ καὶ τῶν ἄλλων ὡς ἐκάστη ξυνέβη. 5
 99 αἰτίαι δὲ ἄλλαι τε ἦσαν τῶν ἀποστάσεων καὶ μέγιστα αἱ
 τῶν φόρων καὶ νεῶν ἐκδειαὶ καὶ λιποστράτιον εἰ τῷ ἐγένετο
 οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι ἀκριβῶς ἔπρασσον καὶ λυπηροὶ ἦσαν οὐκ
 εἰλωθόσιν οὐδὲ βουλομένοις ταλαιπωρεῖν προσάγοντες τὰς
 2 ἀνάγκας. ἦσαν δέ πως καὶ ἄλλως οἱ Ἀθηναῖοι οὐκέτι 10
 ὁμοίως ἐν ἡδονῇ ἄρχοντες, καὶ οὔτε ξυνεστράτεον ἀπὸ τοῦ
 ἴσου ῥάδιόν τε προσάγεσθαι ἦν αὐτοῖς τοὺς ἀφισταμένους.
 3 ὧν αὐτοὶ αἰτιοὶ ἐγένοντο οἱ ξύμμαχοι· διὰ γὰρ τὴν ἀπόκη-
 σίν ταύτην τῶν στρατειῶν οἱ πλείους αὐτῶν, ἵνα μὴ ἀπ'
 οἴκου ὦσι, χρήματα ἐτάξαντο ἀντὶ τῶν νεῶν τὸ ἱκνούμενον 15
 ἀνάλωμα φέρειν, καὶ τοῖς μὲν Ἀθηναίοις ἠὔξετο τὸ ναυ-
 τικὸν ἀπὸ τῆς δαπάνης ἣν ἐκεῖνοι ξυμφέροισιν, αὐτοὶ δέ,
 ὅποτε ἀποσταῖεν, ἀπαράσκευοι καὶ ἄπειροι ἐς τὸν πόλεμον
 καθίσταντο. 17
 100 Ἐγένετο δὲ μετὰ ταῦτα καὶ ἡ ἐπ' Εὐρυμέδοντι ποταμῷ 20
 ἐν Παμφυλίᾳ πεζομαχία καὶ ναυμαχία Ἀθηναίων καὶ τῶν
 ξυμμάχων πρὸς Μήδους, καὶ ἐνίκων τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἀμφό-
 τερα Ἀθηναῖοι Κίμωνος τοῦ Μιλτιάδου στρατηγούντος, καὶ
 εἶλον τριήρεις Φοινίκων καὶ διέφθειραν τὰς πάσας ἐς δια-
 2 κοσίας. χρόνῳ δὲ ὕστερον ξυνέβη Θασίους αὐτῶν ἀποστήναι, 25
 διενεχθέντας περὶ τῶν ἐν τῇ ἀντιπέρας Θράκῃ ἐμποριῶν καὶ
 τοῦ μετάλλου ᾧ ἐνέμοντο. καὶ ναυσὶ μὲν ἐπὶ Θάσον πλεύ-
 σαντες οἱ Ἀθηναῖοι ναυμαχίᾳ ἐκράτησαν καὶ ἐς τὴν γῆν
 3 ἀπέβησαν, ἐπὶ δὲ Στρυμόνα πέμψαντες μυρίους οἰκήτορας
 αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ὡς 30
 οἰκιοῦντες τὰς τότε καλουμένας Ἐννέα ὁδοὺς, νῦν δὲ Ἀμφί-

5 ἐκάστη Λ: ἐκάστη cett. [G] ξυνέβη secl. Krüger 9 προσ-
 αγόντες ABEF [G] 21 ἐν Παμφυλίᾳ om. M, secl. Stahl
 25 τε ABEFM suprascr. G

πολι, τῶν μὲν Ἑννέα ὁδῶν αὐτοὶ ἐκράτησαν, ἃς εἶχον
 Ἡδωνοί, προελθόντες δὲ τῆς Θράκης ἐς μεσόγειαν διε-
 φθάρησαν ἐν Δραβησκῇ τῇ Ἡδωνικῇ ὑπὸ τῶν Θρακῶν
 ξυμπάντων, οἷς πολέμιον ἦν τὸ χωρίον [αἱ Ἑννέα ὁδοὶ]
 5 κτιζόμενον. Θάσιοι δὲ νικηθέντες μάχῃ καὶ πολιορκού- 101
 μενοι Λακεδαιμονίους ἐπεκαλοῦντο καὶ ἐπαμύνειν ἐκέλευον
 ἐσβαλόντας ἐς τὴν Ἀττικὴν. οἱ δὲ ὑπέσχοντο μὲν κρύφα 2
 τῶν Ἀθηναίων καὶ ἔμελλον, διεκωλύθησαν δὲ ὑπὸ τοῦ γενο-
 μένου σεισμοῦ, ἐν ᾧ καὶ οἱ Εἰλωτες αὐτοῖς καὶ τῶν περιόικων
 10 Θουριάται τε καὶ Αἰθαιῆς ἐς Ἰθώμην ἀπέστησαν. πλείστοι
 δὲ τῶν Εἰλώτων ἐγένοντο οἱ τῶν παλαιῶν Μεσσηνίων τότε
 δουλωθέντων ἀπόγονοι. ἢ καὶ Μεσσήνιοι ἐκλήθησαν οἱ
 πάντες. πρὸς μὲν οὖν τοὺς ἐν Ἰθώμῃ πόλεμος καθειστῆκει 3
 Λακεδαιμονίοις, Θάσιοι δὲ τρίτῃ ἔτει πολιορκούμενοι ὤμο-
 15 λόγησαν Ἀθηναίοις τεῖχός τε καθελόντες καὶ ναῦς παρα-
 δόντες, χρήματά τε ὅσα ἔδει ἀποδοῦναι αὐτίκα ταξάμενοι καὶ
 τὸ λοιπὸν φέρειν, τὴν τε ἡπειρον καὶ τὸ μέταλλον ἀφέντες.
 Λακεδαιμόνιοι δέ, ὥς αὐτοῖς πρὸς τοὺς ἐν Ἰθώμῃ ἐμηκύ- 102
 νετο ὁ πόλεμος, ἄλλους τε ἐπεκαλέσαντο ξυμμάχους καὶ
 20 Ἀθηναίους· οἱ δ' ἦλθον Κίμωνος στρατηγοῦντος πλήθει οὐκ
 ὀλίγῃ. μάλιστα δ' αὐτοὺς ἐπεκαλέσαντο ὅτι τειχομαχεῖν 2
 ἐδόκουν δυνατοὶ εἶναι, τοῖς δὲ πολιορκίας μακρᾶς καθε-
 στηκυίας τούτου ἐνδεᾶ ἐφαίνετο· βία γὰρ ἂν εἶλον τὸ χωρίον. 3
 καὶ διαφορὰ ἐκ ταύτης τῆς στρατείας πρῶτον Λακεδαιμονίοις 3
 25 καὶ Ἀθηναίοις φανερά ἐγένετο. οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι,
 ἐπειδὴ τὸ χωρίον βία οὐχ ἠλίσκετο, δέισαντες τῶν Ἀθηναίων
 τὸ τολμηρὸν καὶ τὴν νεωτεροποιίαν, καὶ ἄλλοφύλους ἅμα
 ἡγησάμενοι, μή τι, ἣν παραμείνωσιν, ὑπὸ τῶν ἐν Ἰθώμῃ
 πεισθέντες νεωτερίσωσι, μόνους τῶν ξυμμάχων ἀπέπεμψαν,
 30 τὴν μὲν ὑποψίαν οὐ δηλοῦντες, εἰπόντες δὲ ὅτι οὐδὲν προσ-

4 ξυμπάντων] omnes Valla: ξύμπαντες Poppo αἱ Ἑννέα ὁδοὶ secl.
 Cobet 5 μάχαις ABEFM 6 ἐπαμύναι ABEFM γρ. G
 10 Αἰθαιεῖς Steph. Byz.: Αἰθεεῖς vel Αἰθνεεῖς codd. 13 οὐκ C: om.
 cett. (add. G¹) 22 τοῖς] τῆς recc. et Schol. 29 νεωτεροποιήσωσι CG

- 4 δέονται αὐτῶν ἔτι. οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἔγνωσαν οὐκ ἐπὶ τῷ
 βελτίονι λόγῳ ἀποπεμπόμενοι, ἀλλὰ τινος ὑπόπτου γενο-
 μένου, καὶ δεινὸν ποιησάμενοι καὶ οὐκ ἀξιώσαντες ὑπὸ
 Λακεδαιμονίων τοῦτο παθεῖν, εὐθὺς ἐπειδὴ ἀνεχώρησαν,
 ἀφέντες τὴν γενομένην ἐπὶ τῷ Μήδῳ ξυμμαχίαν πρὸς 5
 αὐτοὺς Ἀργείοις τοῖς ἐκείνων πολεμίοις ξύμμαχοι ἐγένοντο,
 καὶ πρὸς Θεσσαλοὺς ἅμα ἀμφοτέροις οἱ αὐτοὶ ὅρκοι καὶ
 ξυμμαχία κατέστη.
- 103 Οἱ δ' ἐν Ἰθώμῃ δεκάτῳ ἔτει, ὥς οὐκέτι ἐδύναντο ἀντέχειν, 45
 ξυνέβησαν πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους ἐφ' ᾧ ἐξίσιν ἐκ 10
 Πελοποννήσου ὑπόσπονδοι καὶ μηδέποτε ἐπιβήσονται αὐτῆς·
 2 ἣν δέ τις ἀλίσκηται, τοῦ λαβόντος εἶναι δοῦλον. ἣν δέ τι
 καὶ χρηστήριον τοῖς Λακεδαιμονίοις Πυθικὸν πρὸ τοῦ, τὸν
 3 ἱκέτην τοῦ Διὸς τοῦ Ἰθωμήτα ἀφίεναι. ἐξῆλθον δὲ αὐτοὶ
 καὶ παῖδες καὶ γυναῖκες, καὶ αὐτοὺς οἱ Ἀθηναῖοι δεξάμενοι 15
 κατ' ἕχθος ἤδη τὸ Λακεδαιμονίων ἐς Ναύπακτον κατέκισαν,
 ἣν ἔτυχον ἡρηκότες νεωστὶ Λοκρῶν τῶν Ὀζολῶν ἐχόντων. 24
 4 προσεχώρησαν δὲ καὶ Μεγαρῆς Ἀθηναίοις ἐς ξυμμαχίαν
 Λακεδαιμονίων ἀποστάντες, ὅτι αὐτοὺς Κορίνθιοι περὶ γῆς
 ὄρων πολέμῳ κατεῖχον· καὶ ἔσχον Ἀθηναῖοι Μέγαρα καὶ 20
 Πηγάς, καὶ τὰ μακρὰ τείχη ᾠκοδόμησαν Μεγαρεῦσι τὰ ἀπὸ
 τῆς πόλεως ἐς Νίσαιαν καὶ ἐφρούρουν αὐτοί. καὶ Κορι-
 θίοις μὲν οὐχ ἡκιστα ἀπὸ τοῦδε τὸ σφοδρὸν μῖσος ἤρξατο
 πρῶτον ἐς Ἀθηναίους γενέσθαι.
- 104 Ἰνάρως δὲ ὁ Ψαμμητίχου, Λίβυς, βασιλεὺς Λιβύων τῶν 25
 πρὸς Αἰγύπτῳ, ὁρμώμενος ἐκ Μαρείας τῆς ὑπὲρ Φάρου
 πόλεως ἀπέστησεν Αἰγύπτου τὰ πλείω ἀπὸ βασιλείως Ἀρτα-
 ξέρξου, καὶ αὐτὸς ἄρχων γενόμενος Ἀθηναίους ἐπηγάγετο.
- 2 οἱ δέ (ἔτυχον γὰρ ἐς Κύπρον στρατενόμενοι ναυσὶ διακοσίαις
 αὐτῶν τε καὶ τῶν ξυμμάχων) ἦλθον ἀπολιπόντες τὴν Κύπρον, 30
 καὶ ἀναπλεύσαντες ἀπὸ θαλάσσης ἐς τὸν Νεῖλον τοῦ τε

9 δεκάτῳ] τετάρτῳ Krüger
 15 οἱ C : om. cett.

10 post ᾧ add. τε ABEFM

ποταμοῦ κρατοῦντες καὶ τῆς Μέμφιδος τῶν δύο μερῶν πρὸς τὸ τρίτον μέρος ὃ καλεῖται Λευκὸν τεῖχος ἐπολέμουν· ἐνῆσαν δὲ αὐτόθι Περσῶν καὶ Μήδων οἱ καταφυγόντες καὶ Αἰγυπτίων οἱ μὴ ξυναποστάντες.

- 5 Ἀθηναίοις δὲ ναυσὶν ἀποβάσιν ἐς Ἀλῶς πρὸς Κορινθίους 105
καὶ Ἐπιδαυρίους μάχῃ ἐγένετο, καὶ ἐνίκων Κορίνθιοι. καὶ ὕστερον Ἀθηναῖοι ἐναυμάχησαν ἐπὶ Κεκρυφαλείᾳ Πελοπον-
νησίων ναυσί, καὶ ἐνίκων Ἀθηναῖοι. πολέμου δὲ κατα- 2
στάντος πρὸς Αἰγυπτίας Ἀθηναίοις μετὰ ταῦτα ναυμαχία
10 γίγνεται ἐπ' Αἰγύγῃ μεγάλη Ἀθηναίων καὶ Αἰγυπτῶν, καὶ οἱ ξύμμαχοι ἑκατέροις παρήσαν, καὶ ἐνίκων Ἀθηναῖοι καὶ ναῦς ἐβδομήκοιτα λαβόντες αὐτῶν ἐς τὴν γῆν ἀπέβησαν καὶ ἐπολιόρκουν, Λεωκράτους τοῦ Στροίβου στρατηγοῦντος. ἔπειτα Πελοποννησίοι ἀμύνειν βουλόμενοι Αἰγυπτίαις ἐς μὲν 3
15 τὴν Αἰγίαν τριακοσίους ὀπλίτας πρότερον Κορινθίων καὶ Ἐπιδαυρίων ἐπικούρους διεβίβασαν, τὰ δὲ ἄκρα τῆς Γερανείας κατέλαβον καὶ ἐς τὴν Μεγαρίδα κατέβησαν Κορίνθιοι μετὰ τῶν ξυμμάχων, νομίζοντες ἀδυνάτους ἔσεσθαι Ἀθηναίους βοηθεῖν τοῖς Μεγαρεῦσιν ἐν τε Αἰγύγῃ ἀπούσης στρατιᾶς
20 πολλῆς καὶ ἐν Αἰγύπτῳ· ἦν δὲ καὶ βοηθῶσιν, ἀπ' Αἰγύγης ἀναστήσεσθαι αὐτούς. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τὸ μὲν πρὸς Αἰγύγῃ 4
στράτευμα οὐκ ἐκίνησαν, τῶν δ' ἐκ τῆς πόλεως ὑπολοιπῶν οἳ τε πρεσβύτατοι καὶ οἱ νεώτατοι ἀφικνούνται ἐς τὰ Μέγαρα Μυρωνίδου στρατηγοῦντος. καὶ μάχης γενομένης ισορρόπον 5
25 πρὸς Κορινθίους διεκρίθησαν ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ἐνόμισαν αὐτοὶ ἑκάτεροι οὐκ ἔλασσον ἔχειν ἐν τῷ ἔργῳ. καὶ οἱ μὲν 6
Ἀθηναῖοι (ἐκράτησαν γὰρ ὅμως μᾶλλον) ἀπελθόντων τῶν Κορινθίων τροπαῖον ἔστησαν· οἱ δὲ Κορίνθιοι κακίζόμενοι
ὑπὸ τῶν ἐν τῇ πόλει πρεσβυτέρων καὶ παρασκευασάμενοι,
30 ἡμέραις ὕστερον δώδεκα μάλιστα ἐλθόντες ἀνθίστασαν τροπαῖον καὶ αὐτοὶ ὥς νικήσαντες. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐκβο-
θήσαντες ἐκ τῶν Μεγάρων τοὺς τε τὸ τροπαῖον ἱστάτας

- 106 διαφθείρουσι καὶ τοῖς ἄλλοις ξυμβαλόντες ἐκράτησαν. οἱ
 δὲ νικώμενοι ὑπεχώρουν, καὶ τι αὐτῶν μέρος οὐκ ὀλίγον
 προσβιασθὲν καὶ διαμαρτὸν τῆς ὁδοῦ ἐσέπεσεν ἔς του χωρίου
 ἰδιώτου, ᾧ ἔτυχεν ὄρυγμα μέγα περιεῖργον καὶ οὐκ ἦν ἐξοδός.
- 2 οἱ δὲ Ἀθηναῖοι γνόντες κατὰ πρόσωπόν τε εἶργον τοῖς 5
 ὀπλίταις καὶ περιστήσαντες κύκλῳ τοὺς ψιλοὺς κατέλευσαν
 πάντας τοὺς ἐσελθόντας, καὶ πάθος μέγα τοῦτο Κορινθίους
 ἐγένετο. τὸ δὲ πλῆθος ἀπεχώρησεν αὐτοῖς τῆς στρατιᾶς
 ἐπ' οἴκου.
- 107 Ἦρξαντο δὲ κατὰ τοὺς χρόνους τούτους καὶ τὰ μακρὰ 10
 τεῖχη Ἀθηναῖοι ἐς θάλασσαν οἰκοδομεῖν, τό τε Φαληρόνδε
 2 καὶ τὸ ἐς Πειραιᾶ. καὶ Φωκέων στρατευσάντων ἐς Δωριᾶς
 τὴν Λακεδαιμονίων μητρόπολιν, Βοιὸν καὶ Κυτίνιον καὶ
 Ἐρινεόν, καὶ ἐλόντων ἐν τῶν πολισμάτων τούτων, οἱ Λακεδαι-
 μόνιοι Νικομήδους τοῦ Κλεομβρότου ὑπὲρ Πλειστοάνακτος 15
 τοῦ Πausανίου βασιλέως νέου οὗτος ἔτι ἡγουμένου ἐβοή-
 θησαν τοῖς Δωριεῦσιν ἑαυτῶν τε πεντακοσίοις καὶ χιλίοις
 ὀπλίταις καὶ τῶν ξυμμάχων μυρίοις, καὶ τοὺς Φωκέας
 ὁμολογίᾳ ἀναγκάσαντες ἀποδοῦναι τὴν πόλιν ἀπεχώρουν
- 3 πάλιν. καὶ κατὰ θάλασσαν μὲν αὐτοὺς, διὰ τοῦ Κρισαίου 20
 κόλπου εἰ βούλονται περαιοῦσθαι, Ἀθηναῖοι νανσι περι-
 πλεύσαντες ἔμελλον κωλύσειν· διὰ δὲ τῆς Γερανείας οὐκ
 ἀσφαλὲς αὐτοῖς ἐφαίνετο Ἀθηναίων ἐχόντων Μέγαρα καὶ
 Πηγὰς πορεύεσθαι. δύσοδός τε γὰρ ἡ Γερανεία καὶ ἐφρου-
 ρεῖτο αἰεὶ ὑπὸ Ἀθηναίων, καὶ τότε ἥσθάνοντο αὐτοὺς 25
- 4 μέλλοντας καὶ ταύτῃ κωλύσειν. ἔδοξε δ' αὐτοῖς ἐν Βοιωτοῖς
 περιμείνασι σκέψασθαι ὅτῃ τρόπῳ ἀσφαλέστατα διαπορεύ-
 σονται. τὸ δέ τι καὶ ἄνδρες τῶν Ἀθηναίων ἐπήγον αὐτοὺς
 5 κρύφα, ἐλπίσαντες δῆμόν τε καταπαύσειν καὶ τὰ μακρὰ 30
 τεῖχη οἰκοδομοῦμενα. ἐβοήθησαν δὲ ἐπ' αὐτοὺς οἱ Ἀθηναῖοι 30
 πανδημεὶ καὶ Ἀργείων χίλιοι καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων ὥς

11 ἐς θάλασσαν Ἀθηναῖοι A B E F M 22 κωλύειν A B E F M
 23 ἐφαίνετο αὐτοῖς A B E F M [G] 24 πορεύεσθαι, ut videtur, non
 legit Schol., secl. Hude 28 ἐπήγον αὐτοὺς τῶν Ἀθηναίων C

ἕκαστοι· ξύμπαυτες δὲ ἐγένοντο τετρακισχίλιοι καὶ μύριοι.
 νομίσαντες δὲ ἀπορεῖν ὅπῃ διέλθωσιν ἐπεστράτευσαν αὐτοῖς, 6
 καὶ τι καὶ τοῦ δήμου καταλύσεως ὑποψία. ἦλθον δὲ καὶ 7
 Θεσσαλῶν ἱππῆς τοῖς Ἀθηναίοις κατὰ τὸ ξυμμαχικόν, οἱ
 5 μετέστησαν ἐν τῷ ἔργῳ παρὰ τοὺς Λακεδαιμονίους. γενο- 108
 μένης δὲ μάχης ἐν Τανάγρα τῆς Βοιωτίας ἐνίκων Λακεδαι-
 μόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, καὶ φόνος ἐγένετο ἀμφοτέρων πολὺς.
 καὶ Λακεδαιμόνιοι μὲν ἐς τὴν Μεγαρίδα ἐλθόντες καὶ 2
 δεινδροτομήσαντες πάλιν ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου διὰ Γερανείας
 10 καὶ Ἰσθμοῦ· Ἀθηναῖοι δὲ δευτέρα καὶ ἐξηκοστῇ ἡμέρᾳ μετὰ
 τὴν μάχην ἐστράτευσαν ἐς Βοιωτοὺς Μυρωνίδου στρατη-
 γοῦντος, καὶ μάχῃ ἐν Οἰνοφύτοις τοὺς Βοιωτοὺς νικήσαντες 3
 τῆς τε χώρας ἐκράτησαν τῆς Βοιωτίας καὶ Φωκίδος καὶ
 Ταναγραίων τὸ τεῖχος περιεῖλον καὶ Λοκρῶν τῶν Ὀπουν-
 15 τίων ἑκατὸν ἄνδρας ὁμήρους τοὺς πλουσιωτάτους ἔλαβον,
 τὰ τε τεῖχη ἑαυτῶν τὰ μακρὰ ἀπετέλεσαν. ὠμολόγησαν 4
 δὲ καὶ οἱ Αἰγινῆται μετὰ ταῦτα τοῖς Ἀθηναίοις, τεῖχη τε
 περιελόντες καὶ ναῦς παραδόντες φόρον τε ταξάμενοι ἐς τὸν
 ἔπειτα χρόνον. καὶ Πελοπόννησον περιέπλευσαν Ἀθηναῖοι 5
 20 Τολμίδου τοῦ Τολμαίου στρατηγοῦντος, καὶ τὸ νεώριον τῶν
 Λακεδαιμονίων ἐνέπρησαν καὶ Χαλκίδα Κορινθίων πόλιν
 εἶλον καὶ Σικωνίους ἐν ἀποβάσει τῆς γῆς μάχῃ ἐκράτησαν.
 Οἱ δ' ἐν τῇ Αἰγύπτῳ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐπέμενον, 109
 καὶ αὐτοῖς πολλὰ ἰδέαι πολέμων κατέστησαν. τὸ μὲν γὰρ 2
 25 πρῶτον ἐκράτουν τῆς Αἰγύπτου οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ βασιλεὺς
 πέμπει ἐς Λακεδαίμονα Μεγάβαζον ἄνδρα Πέρσῃ χρημάτων
 ἔχοντα, ὅπως ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐσβαλεῖν πεισθέντων τῶν
 Πελοπονησιῶν ἀπ' Αἰγύπτου ἀπαγάγοι Ἀθηναίους. ὥς δὲ 3
 αὐτῷ οὐ προυχώρει καὶ τὰ χρήματα ἄλλως ἀηλουῖτο, ὁ μὲν
 30 Μεγάβαζος καὶ τὰ λοιπὰ τῶν χρημάτων πάλιν ἐς τὴν Ἀσίαν

6 post δὲ add. τῆς C

τὰ ABEF

20 τῶν τὸ ABEFM

ἐπέμενον G

12 τοὺς om. CG

ἐπετέλεσαν ABEFM

21 πόλιν om. C

25 οἱ C : om. cett.

16 post τεῖχη add.

17 οἱ om. ABEFM

23 ἔτι ἔμενον C : ἔτι

27 τῶν om. C [G]

- ἀνεκομίσθη, Μεγάβυζον δὲ τὸν Ζωπύρου πέμπει ἄνδρα Πέρ-
 4 σην μετὰ στρατιάς πολλῆς· ὃς ἀφικόμενος κατὰ γῆν τοὺς
 τε Αἰγυπτίους καὶ τοὺς ξυμμάχους μάχῃ ἐκράτησε καὶ ἐκ
 τῆς Μέμφιδος ἐξήλασε τοὺς Ἑλληνας καὶ τέλος ἐς Προσ-
 ωπίτιδα τὴν νῆσον κατέκλησε καὶ ἐπολιόρκει ἐν αὐτῇ 5
 ἐνιαυτὸν καὶ ἕξ μῆνας, μέχρι οὗ ξηράνας τὴν διώρυχα καὶ
 παρατρέψας ἄλλη τὸ ὕδωρ τὰς τε ναῦς ἐπὶ τοῦ ξηροῦ ἐποίησε
 καὶ τῆς νήσου τὰ πολλὰ ἤπειρον, καὶ διαβὰς εἴλε τὴν νῆσον
 IIΟ περὶ. οὕτω μὲν τὰ τῶν Ἑλλήνων πράγματα ἐφθάρη ἐξ
 ἔτη πολεμήσαντα· καὶ ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν πορευόμενοι διὰ 10
 τῆς Λιβύης ἐς Κυρήνην ἐσώθησαν, οἱ δὲ πλείστοι ἀπώλοντο.
 2 Αἴγυπτος δὲ πάλιν ὑπὸ βασιλείᾳ ἐγένετο πλὴν Ἀμυρταίου
 τοῦ ἐν τοῖς ἔλεσι βασιλέως· τοῦτον δὲ διὰ μέγεθός τε τοῦ
 ἔλους οὐκ ἐδύναντο ἐλεῖν, καὶ ἅμα μαχιμώτατοί εἰσι τῶν
 3 Αἰγυπτίων οἱ ἔλειοι. Ἰνάρως δὲ ὁ Λιβύων βασιλεὺς, ὃς 15
 τὰ πάντα ἔπραξε περὶ τῆς Αἰγύπτου, προδοσίᾳ ληφθεὶς
 4 ἀνестаυρώθη. ἐκ δὲ τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς ἄλλης ξυμμαχί-
 δος πεντήκοντα τριῆρεις διὰδοχοι πλέουσai ἐς Αἴγυπτον
 ἔσχον κατὰ τὸ Μενδήσιον κέρας, οὐκ εἰδότες τῶν γεγονότων
 οὐδέν· καὶ αὐτοῖς ἐκ τε γῆς ἐπιπεσόντες περὶ καὶ ἐκ 20
 θαλάσσης Φοινίκων ναυτικὸν διέφθειραν τὰς πολλὰς τῶν
 νεῶν, αἱ δ' ἐλάσσους διέφυγον πάλιν. τὰ μὲν κατὰ τὴν
 μεγάλην στρατείαν Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων ἐς Αἴγυπ-
 τον οὕτως ἐτελεύτησεν.
- III Ἐκ δὲ Θεσσαλίας Ὀρέστης ὁ Ἐχεκρατίδου υἱὸς τοῦ 25
 Θεσσαλῶν βασιλέως φεύγων ἔπεισεν Ἀθηναίους ἑαυτὸν
 κατάγειν· καὶ παραλαβόντες Βοιωτοὺς καὶ Φωκέας ὄντας
 ξυμμάχους οἱ Ἀθηναῖοι ἐστράτευσαν τῆς Θεσσαλίας ἐπὶ
 Φάρσαλον. καὶ τῆς μὲν γῆς ἐκράτουν ὅσα μὴ προϊόντες
 πολὺ ἐκ τῶν ὅπλων (οἱ γὰρ ἱππῆς τῶν Θεσσαλῶν εἶργον), 30
 τὴν δὲ πόλιν οὐχ εἶλον, οὐδ' ἄλλο προυχώρει αὐτοῖς οὐδέν

I ἐκομίσθη A B E F M

C suprascr. G

19 γεγενημένων A B E F M

3 τε om. A B E F M [G]

17 Ἀθηνῶν Schol. Townl. Π 280: Ἀθηναίων codd.

28 οἱ om. A B E F M

8 ἡπείρου

- ὧν ἕνεκα ἐστράτευσαν, ἀλλ' ἀπεχώρησαν πάλιν Ὀρέστην
 ἔχοντες ἄπρακτοι. μετὰ δὲ ταῦτα οὐ πολλῷ ὕστερον χίλιοι 2
 Ἀθηναίων ἐπὶ τὰς ναῦς τὰς ἐν Πηγαῖς ἐπιβάντες (εἶχον δ'
 αὐτοὶ τὰς Πηγὰς) παρέπλευσαν ἐς Σικυῶνα Περικλέους τοῦ
 5 Ξανθίππου στρατηγοῦντος, καὶ ἀποβάντες Σικωνίων τοὺς
 προσμείξαντας μάχῃ ἐκράτησαν. καὶ εὐθὺς παραλαβόντες 3
 Ἀχαιοὺς καὶ διαπλεύσαντες πέραν τῆς Ἀκαρνανίας ἐς Οὐινιά-
 δας ἐστράτευσαν καὶ ἐπολιόρκουν, οὐ μέντοι εἰλὸν γε, ἀλλ'
 ἀπεχώρησαν ἐπ' οἶκου.
- 10 Ὅστερον δὲ διαλιπόντων ἐτῶν τριῶν σπονδαὶ γίνονται II2
 Πελοποννησίοις καὶ Ἀθηναίοις πεντέτεϊς. καὶ Ἑλληνικοῦ 2
 μὲν πολέμου ἔσχον οἱ Ἀθηναῖοι, ἐς δὲ Κύπρον ἐστρατεύοντο
 ναυσὶ διακοσίαις αὐτῶν τε καὶ τῶν συμμάχων Κίμωνος
 στρατηγοῦντος. καὶ ἐξήκοντα μὲν νῆες ἐς Αἴγυπτον ἀπ' 3
 15 αὐτῶν ἔπλευσαν, Ἀμυρταίου μεταπέμποντος τοῦ ἐν τοῖς
 ἔλεσι βασιλέως, αἱ δὲ ἄλλαι Κίτιον ἐπολιόρκουν. Κίμωνος 4
 δὲ ἀποθανόντος καὶ λιμοῦ γενομένου ἀπεχώρησαν ἀπὸ Κιτίου,
 καὶ πλεύσαντες ὑπὲρ Σαλαμῖνος τῆς ἐν Κύπρῳ Φοῖνιξι καὶ
 Κυπρίοις καὶ Κίλιξιν ἐνανμάχησαν καὶ ἐπεξομάχησαν ἅμα,
 20 καὶ νικήσαντες ἀμφότερα ἀπεχώρησαν ἐπ' οἶκου καὶ αἱ ἐξ
 Αἰγύπτου νῆες πάλιν [αἱ] ἐλθοῦσαι μετ' αὐτῶν. Λακεδαι- 5
 μόνιοι δὲ μετὰ ταῦτα τὸν ἱερὸν καλούμενον πόλεμον ἐστρά-
 τευσαν, καὶ κρατήσαντες τοῦ ἐν Δελφοῖς ἱεροῦ παρέδωκαν
 Δελφοῖς· καὶ αὖθις ὕστερον Ἀθηναῖοι ἀποχωρησάντων αὐτῶν
 25 στρατεύσαντες καὶ κρατήσαντες παρέδωκαν Φωκεῦσιν.
- Καὶ χρόνον ἐγγενομένου μετὰ ταῦτα Ἀθηναῖοι, Βοιωτῶν II3
 τῶν φευγόντων ἐχόντων Ὀρχομενὸν καὶ Χαιρώνειαν καὶ ἄλλ'
 ἅττα χωρία τῆς Βοιωτίας, ἐστράτευσαν ἑαυτῶν μὲν χιλίοις
 ὀπλίταις, τῶν δὲ συμμάχων ὥς ἐκάστοις ἐπὶ τὰ χωρία ταῦτα
 30 πολέμια ὄντα, Τολμίδου τοῦ Τολμαίου στρατηγοῦντος. καὶ
 Χαιρώνειαν ἐλόντες καὶ ἀνδραποδίσαντες ἀπεχώρουν φυλακὴν

18 καὶ Κυπρίοις om. A B E F M
 ἀνδραποδίσαντες om. A B E F M

21 af secl. Classen

31 καὶ

THUC.

5

net
fin

- 2 καταστήσαντες. πορευομένοις δ' αὐτοῖς ἐν Κορωνείᾳ ἐπι-
τίθενται οἱ τε ἐκ τῆς Ὀρχομενοῦ φυγάδες Βοιωτῶν καὶ
Λοκροὶ μετ' αὐτῶν καὶ Εὐβοέων φυγάδες καὶ ὅσοι τῆς
αὐτῆς γνώμης ἦσαν, καὶ μάχῃ κρατήσαντες τοὺς μὲν δι-
3 ἐφθειραν τῶν Ἀθηναίων, τοὺς δὲ ζῶντας ἔλαβον. καὶ τὴν 5
Βοιωτίαν ἐξέλιπον Ἀθηναῖοι πᾶσαν, σπονδὰς ποιησάμενοι
4 ἐφ' ᾧ τοὺς ἄνδρας κομιοῦνται. καὶ οἱ φεύγοντες Βοιωτῶν
κατελθόντες καὶ οἱ ἄλλοι πάντες αὐτόνομοι πάλιν ἐγένοντο.
5. C 114 Μετὰ δὲ ταῦτα οὐ πολλῷ ὕστερον Εὐβοία ἀπέστη ἀπὸ
Ἀθηναίων, καὶ ἐς αὐτὴν διαβεβηκότος ἤδη Περικλέους στρα- 10
τιᾷ Ἀθηναίων ἡγγέλθη αὐτῷ ὅτι Μέγαρα ἀφέστηκε καὶ
Πελοποννήσιοι μέλλουσιν ἐσβαλεῖν ἐς τὴν Ἀττικὴν καὶ οἱ
φρουροὶ Ἀθηναίων διεφθαρμένοι εἰσὶν ὑπὸ Μεγαρέων, πλὴν
ὅσοι ἐς Νίσαιαν ἀπέφυγον· ἐπαγαγόμενοι δὲ Κορινθίους καὶ
Σικωνίους καὶ Ἐπιδαυρίους ἀπέστησαν οἱ Μεγαρήϊς. ὁ δὲ 15
Περικλῆς πάλιν κατὰ τάχος ἐκόμιζε τὴν στρατιὰν ἐκ τῆς
2 Εὐβοίας. καὶ μετὰ τοῦτο οἱ Πελοποννήσιοι τῆς Ἀττικῆς
ἐς Ἐλευσίνα καὶ Θριῶζε ἐσβαλόντες ἐδήλωσαν Πλειστο-
νάκτος τοῦ Πανσανίου βασιλέως Λακεδαιμονίων ἡγούμενον,
3 καὶ τὸ πλεον οὐκέτι προελθόντες ἀπεχώρησαν ἐπ' οἶκον. καὶ 20
Ἀθηναῖοι πάλιν ἐς Εὐβοίαν διαβάντες Περικλέους στρατη-
γούντος κατεστρέψαντο πᾶσαν, καὶ τὴν μὲν ἄλλην ὁμολογία
κατεστήσαντο, Ἐστιαίᾳ δὲ ἐξοικίσαντες αὐτοὶ τὴν γῆν ἔσχον.
- 115 ἀναχωρήσαντες δὲ ἀπ' Εὐβοίας οὐ πολλῷ ὕστερον σπονδὰς
ἐποιήσαντο πρὸς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους τρια- 25
κοντούτεις, ἀποδόντες Νίσαιαν καὶ Πηγὰς καὶ Τροιζῆνα καὶ
Ἀχαΐαν· ταῦτα γὰρ εἶχον Ἀθηναῖοι Πελοποννησίων.
- 2 Ἐκτῷ δὲ ἔτει Σαμίους καὶ Μιλήσιους πόλεμος ἐγένετο
περὶ Πριήνης, καὶ οἱ Μιλήσιοι ἐλασσούμενοι τῷ πολέμῳ
παρ' Ἀθηναίους ἐλθόντες κατεβόων τῶν Σαμίων. ξυν- 30
επελάβοντο δὲ καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς Σάμου ἄνδρες ἰδιῶται

νεωτερίσαι βουλόμενοι τὴν πολιτείαν. πλεύσαντες οὖν 3
 Ἀθηναῖοι ἐς Σάμον ναυσὶ τεσσαράκοντα δημοκρατίαν κατ-
 ἔστησαν, καὶ ὁμήρους ἔλαβον τῶν Σαμίων πεντήκοντα μὲν
 παῖδας, ἵππους δὲ ἄνδρας, καὶ κατέθειτο ἐς Λήμνους, καὶ
 5 φρουρὰν ἐγκαταλιπόντες ἀνεχώρησαν. τῶν δὲ Σαμίων ἦσαν 4
 γὰρ τινες οἱ οὐχ ὑπέμεναν, ἀλλ' ἔφυγον ἐς τὴν ἡπειρον,
 ξυνθέμενοι τῶν ἐν τῇ πόλει τοῖς δυνατωτάτοις καὶ Πισ-
 σούθῃ τῷ Ὑστάσπου ξυμμαχίαν, ὃς εἶχε Σάρδεις τότε,
 ἐπικούρους τε ξυλλέξαντες ἐς ἑπτακοσίους διέβησαν ὑπὸ
 10 νύκτα ἐς τὴν Σάμον, καὶ πρῶτον μὲν τῷ δήμῳ ἐπανεστήσαν 5
 καὶ ἐκράτησαν τῶν πλείστων, ἔπειτα τοὺς ὁμήρους ἐκκλέ-
 ψαντες ἐκ Λήμνου τοὺς αὐτῶν ἀπέστησαν, καὶ τοὺς φρουροὺς
 τοὺς Ἀθηναίων καὶ τοὺς ἄρχοντας οἳ ἦσαν παρὰ σφίσιν
 ἐξέδωσαν Πισσούθῃ, ἐπὶ τε Μίλητον εὐθὺς παρεσκευάζοντο
 15 στρατεύειν. ξυναπέστησαν δ' αὐτοῖς καὶ Βυζάντιοι. ✓ ✓

Ἀθηναῖοι δὲ ὥς ἦσθοντο, πλεύσαντες ναυσὶν ἐξήκοντα ἐπὶ 116
 Σάμον ταῖς μὲν ἑκαίδεκα τῶν νεῶν οὐκ ἐχρήσαντο (ἔτυχον γὰρ
 αἱ μὲν ἐπὶ Καρίας ἐς προσκοπὴν τῶν Φοινισσῶν νεῶν οἰχό-
 μεναι, αἱ δὲ ἐπὶ Χίου καὶ Λέσβου περιαγγέλλουσαι βοηθεῖν),
 20 τεσσαράκοντα δὲ ναυσὶ καὶ τέσσαρσι Περικλέους δεκάτου
 αὐτοῦ στρατηγοῦντος ἐνανμάχησαν πρὸς Τραγίᾳ τῇ νήσῳ
 Σαμίων ναυσὶν ἐβδομήκοντα, ὧν ἦσαν αἱ εἴκοσι στρατιώ-
 τιδες (ἔτυχον δὲ αἱ πᾶσαι ἀπὸ Μιλήτου πλέουσαι), καὶ
 ἐνίκων Ἀθηναῖοι. ὕστερον δὲ αὐτοῖς ἐβοήθησαν ἐκ τῶν 2
 25 Ἀθηνῶν νῆες τεσσαράκοντα καὶ Χίων καὶ Λεσβίων πέντε
 καὶ εἴκοσι, καὶ ἀποβάντες καὶ κρατοῦντες τῷ πεζῷ ἐπο-
 λιόρκουν τρισὶ τέχεσι τὴν πόλιν καὶ ἐκ θαλάσσης ἄμα.
 Περικλῆς δὲ λαβὼν ἐξήκοντα ναῦς ἀπὸ τῶν ἐφορμουσῶν 3
 ὥχeto κατὰ τάχος ἐπὶ Καύρου καὶ Καρίας, ἐσαγγελθέντων
 30 ὅτι Φοίνισσαι νῆες ἐπ' αὐτοὺς πλέουσιν· ὥχeto γὰρ καὶ
 ἐκ τῆς Σάμου πέντε ναυσὶ Στησαγόρας καὶ ἄλλοι ἐπὶ τὰς

6 ὑπέμενον A B E F M

11 κλέψαντες A B E F M

14 post

παρεσκευάζοντο add. μετ' αὐτοὺς C, μετ' αὐτοῦ G

26 post ἀπο-

βάντες add. ἐς τὴν γῆν C G (del. G')

- 117 Φοινίσσας. ἐν τούτῳ δὲ οἱ Σάμιοι ἑξαπιναίως ἔκπλουν ποιησάμενοι ἀφάρκτῳ τῷ στρατοπέδῳ ἐπιπεσόντες τὰς τε προφυλακίδας ναῦς διέφθειραν καὶ ναυμαχοῦντες τὰς ἀνταναγομένας ἐνίκησαν, καὶ τῆς θαλάσσης τῆς καθ' ἑαυτοὺς ἐκράτησαν ἡμέρας περὶ τέσσαρας καὶ δέκα, καὶ ἐσεκομίσαντο 5
- 2 καὶ ἐξεκομίσαντο ἃ ἐβούλοντο. ἐλθόντος δὲ Περικλέους πάλιν ταῖς ναυσὶ κατεκλήσθησαν. καὶ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ὕστερον προσεβοήθησαν τεσσαράκοντα μὲν αἱ μετὰ Θουκυδίδου καὶ Ἀγνωνος καὶ Φορμίωνος νῆες, εἴκοσι δὲ αἱ μετὰ Τληπολέμου καὶ Ἀντικλέους, ἐκ δὲ Χίου καὶ Λέσβου τριά- 10
- 3 κοντα. καὶ ναυμαχίαν μὲν τινα βραχείαν ἐποίησαντο οἱ Σάμιοι, ἀδύνατοι δὲ ὄντες ἀντίσχειν ἐξεπολιορκήθησαν ἐνάτῳ μηνὶ καὶ προσεχώρησαν ὁμολογία, τεῖχός τε καθελόντες καὶ ὁμήρους δόντες καὶ ναῦς παραδόντες καὶ χρήματα τὰ ἀναλωθέντα ταξάμενοι κατὰ χρόνους ἀποδοῦναι. ξυν- 15
- ἐβησαν δὲ καὶ Βυζάντιοι ὥσπερ καὶ πρότερον ὑπήκοοι εἶναι. ✓✓
- 118 Μετὰ ταῦτα δὲ ἤδη γίνεταί οὐ πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον τὰ προειρημένα, τά τε Κερκυραϊκὰ καὶ τὰ Ποτειδεατικὰ καὶ 2
- ὅσα πρόφασις τοῦδε τοῦ πολέμου κατέστη. ταῦτα δὲ ζύμπαντα ὅσα ἔπραξαν οἱ Ἕλληνες πρὸς τε ἀλλήλους καὶ τὸν 20
- βάρβαρον ἐγένετο ἐν ἔτεσι πεντήκοντα μάλιστα μεταξὺ τῆς τε Ξέρξου ἀναχωρήσεως καὶ τῆς ἀρχῆς τοῦδε τοῦ πολέμου· ἐν οἷς οἱ Ἀθηναῖοι τὴν τε ἀρχὴν ἐγκρατεστέραν κατεστήσαντο καὶ αὐτοὶ ἐπὶ μέγα ἐχώρησαν δυνάμει, οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι αἰσθόμενοι οὔτε ἐκώλουν εἰ μὴ ἐπὶ βραχύ, 25
- ἡσύχαζόν τε τὸ πλεον τοῦ χρόνου, ὄντες μὲν καὶ πρὸ τοῦ μὴ ταχεῖς ἵεναι ἐς τοὺς πολέμους, ἣν μὴ ἀναγκάζονται, τὸ δέ τι καὶ πολέμοις οἰκείοις ἐξειργόμενοι, πρὶν δὴ ἡ δύναμις τῶν Ἀθηναίων σαφῶς ἦρετο καὶ τῆς ζυμμαχίας αὐτῶν

9 αἱ om. A C G 12 ἀντίσχειν Krüger : ἀντισχεῖν codd. 15 κατὰ
 χρόνους ταξάμενοι A B E F M 22 τε om. A B E F M 23 οἱ om.
 A B E F M 27 ἣν μὴ ἀναγκάζονται C Dion. Hal. : εἰ μὴ ἀναγκά-
 ζονται G : εἰ μὴ ἀναγκάζονται cett. τὸ δέ τι] τότε δέ τι Dion. Hal. :
 τότε δ' ἔτι Reiske

ἤπτοντο. τότε δὲ οὐκέτι ἀνασχετὸν ἐποιούντο, ἀλλ' ἐπι-
χειρητέα ἐδόκει εἶναι πάσῃ προθυμίᾳ καὶ καθαιρετέα ἢ
ἰσχύς, ἣν δύνωνται, ἀραμένοισι τόνδε τὸν πόλεμον. αὐτοῖς 3
μὲν οὖν τοῖς Λακεδαιμονίοις διέγνωστο λελύσθαι τε τὰς
5 σπονδὰς καὶ τοὺς Ἀθηναίους ἀδικεῖν, πέμψαντες δὲ ἐς
Δελφοὺς ἐπηρώτων τὸν θεὸν εἰ πολεμοῦσιν ἄμεινον ἔσται·
ὁ δὲ ἀνεῖλεν αὐτοῖς, ὥς λέγεται, κατὰ κράτος πολεμοῦσι
νίκην ἔσεσθαι, καὶ αὐτὸς ἔφη ξυλλήψεσθαι καὶ παρακαλού-
μενος καὶ ἄκλητος. αὐθις δὲ τοὺς ξυμμάχους παρακαλέ- 119
10 σαντες ψήφον ἐβούλοντο ἐπαγαγεῖν εἰ χρὴ πολεμεῖν. καὶ
ἐλθόντων τῶν πρέσβειων ἀπὸ τῆς ξυμμαχίας καὶ ξυνόδου
γενομένης οἳ τε ἄλλοι εἶπον ἃ ἐβούλοντο, κατηγοροῦντες οἱ
πλείους τῶν Ἀθηναίων καὶ τὸν πόλεμον ἀξιοῦντες γίγνεσθαι,
καὶ οἱ Κορίνθιοι δεηθέντες μὲν καὶ κατὰ πόλεις πρότερον
15 ἐκάστων ἰδίᾳ ὥστε ψηφίσασθαι τὸν πόλεμον, δεδιότες περὶ
τῇ Ποτειδαίᾳ μὴ προδιαφθαρῇ, παρόντες δὲ καὶ τότε καὶ
τελευταῖοι ἐπελθόντες ἔλεγον τοιαύδε.

‘Τοὺς μὲν Λακεδαιμονίους, ὧ ἄνδρες ξύμμαχοι, οὐκ ἂν 120
ἔτι αἰτιασαίμεθα ὥς οὐ καὶ αὐτοὶ ἐψηφισμένοι τὸν πόλεμόν
20 εἰσι καὶ ἡμᾶς ἐς τοῦτο νῦν ξυνήγαγον. χρὴ γὰρ τοὺς
ἡγεμόνας τὰ ἴδια ἐξ ἴσου νέμοντας τὰ κοινὰ προσκοπεῖν,
ὥσπερ καὶ ἐν ἄλλοις ἐκ πάντων προτιμῶνται. ἡμῶν δὲ 2
ὅσοι μὲν Ἀθηναίοις ἤδη ἐνῆλλάγησαν οὐχὶ διδαχῆς δέονται·
ὥστε φυλάξασθαι αὐτούς· τοὺς δὲ τὴν μεσόγειαν μᾶλλον
25 καὶ μὴ ἐν πόρῳ κατῳκημένους εἰδέναι χρὴ ὅτι, τοῖς κάτω
ἦν μὴ ἀμύνωσι, χαλεπωτέραν ἔξουσιν τὴν κατακομιδὴν τῶν
ῥαίων καὶ πάλιν ἀντίληψιν ὧν ἡ θάλασσα τῇ ἡπείρῳ
δίδωσι, καὶ τῶν νῦν λεγομένων μὴ κακοὺς κριτὰς ὥς μὴ
προσηκόντων εἶναι, προσδέχεσθαι δέ ποτε, εἰ τὰ κάτω
30 πρόοιτο, κὰν μέχρι σφῶν τὸ δεῖνὸν προελθεῖν, καὶ περὶ
αὐτῶν οὐχ ἦσσαν νῦν βουλευέσθαι. δι' ὅπερ καὶ μὴ ὀκνεῖν 3

13 γενέσθαι A B E F M
(sic) Dion. Hal.

20 ἡμᾶς C G
31 αὐτῶν F : αὐτῶν cett.

23 συνηλλάγησαν

δεῖ αὐτοὺς τὸν πόλεμον ἀντ' εἰρήνης μεταλαμβάνειν. ἀνδρῶν
 γὰρ σωφρόνων μὲν ἐστίν, εἰ μὴ ἀδικοῦντο, ἡσυχάζειν, ἀγα-
 θῶν δὲ ἀδικουμένους ἐκ μὲν εἰρήνης πολεμεῖν, εὖ δὲ παρὰσχόν
 ἐκ πολέμου πάλιν ξυμβῆναι, καὶ μήτε τῇ κατὰ πόλεμον εὖ-
 4 τυχίᾳ ἐπαίρεσθαι μήτε τῷ ἡσυχίῳ τῆς εἰρήνης ἡδόμενον 5
 ἀδικεῖσθαι. ὃ τε γὰρ διὰ τὴν ἡδονὴν ὀκνῶν τάχιστ' ἂν
 ἀφαιρεθείη τῆς ῥαστώνης τὸ τερπνὸν δι' ὅπερ ὀκνεῖ, εἰ
 ἡσυχάζοι, ὃ τε ἐν πολέμῳ εὐτυχίᾳ πλεονάζων οὐκ ἐντε-
 5 θύμηται θράσει ἀπίστῳ ἐπαιρόμενος. πολλὰ γὰρ κακῶς
 γνωσθέντα ἀβουλοτέρων τῶν ἐναντίων τυχόντα κατωρθώθη, 10
 καὶ ἔτι πλείω καλῶς δοκοῦντα βουλευθῆναι ἐς τοῦναντίον
 αἰσchrῶς περιέστη· ἐνθυμεῖται γὰρ οὐδεὶς ὁμοῖα τῇ πίστει
 καὶ ἔργῳ ἐπεξέρχεται, ἀλλὰ μετ' ἀσφαλείας μὲν δοξάζομεν,
 μετὰ δέους δὲ ἐν τῷ ἔργῳ ἐλλείπομεν.

- 121 'Ἡμεῖς δὲ νῦν καὶ ἀδικούμενοι τὸν πόλεμον ἐγείρομεν 15
 καὶ ἱκανὰ ἔχοντες ἐγκλήματα, καὶ ὅταν ἀμυνώμεθα Ἀθη-
 2 ναίους, καταθησόμεθα αὐτὸν ἐν καιρῷ. κατὰ πολλὰ δὲ ἡμᾶς
 εἰκὸς ἐπικρατῆσαι, πρῶτον μὲν πλήθει προύχοντας καὶ ἐμ-
 πειρίᾳ πολεμικῇ, ἔπειτα ὁμοίως πάντας ἐς τὰ παραγγελλόμενα
 3 ἰόντας, ναυτικόν τε, ᾧ ἰσχύουσιν, ἀπὸ τῆς ὑπαρχούσης τε 20
 ἐκάστοις οὐσίας ἐξαρτυσόμεθα καὶ ἀπὸ τῶν ἐν Δελφοῖς καὶ
 Ὀλυμπίᾳ χρημάτων· δάνεισμα γὰρ ποιησάμενοι ὑπολαβεῖν
 οἰοί τ' ἐσμέν μισθῷ μείζονι τοὺς ξένους αὐτῶν ναυβάτας.
 ὠνητὴ γὰρ ἢ Ἀθηναίων δύναμις μᾶλλον ἢ οἰκεία· ἢ δὲ
 ἡμετέρα ἦσσαν ἂν τοῦτο πάθοι, τοῖς σώμασι τὸ πλεον 25
 4 ἰσχύουσα ἢ τοῖς χρήμασιν. μὴ τε νίκη ναυμαχίας κατὰ
 τὸ εἰκὸς ἀλίσκονται· εἰ δ' ἀντίσχοιεν, μελετήσομεν καὶ
 ἡμεῖς ἐν πλέονι χρόνῳ τὰ ναυτικά, καὶ ὅταν τὴν ἐπιστήμην
 ἐς τὸ ἴσον καταστήσωμεν, τῇ γε εὐψυχίᾳ δήπου περιεσό-
 μεθα. ὃ γὰρ ἡμεῖς ἔχομεν φύσει ἀγαθόν, ἐκείνοις οὐκ ἂν 30

5 ἡσυχίῳ C Stobaeus: ἡσυχίῳ cett.

10 τυχόντων cett.

11 post πλείω add. & A B E F M γρ. G, τὰ Stobaeus

21 ἐξαρτυσόμεθα A B E F M [G]

24 Ἀθηναίων ἢ

A B E F M

γένοιτο διδαχῇ· ὃ δ' ἐκεῖνοι ἐπιστήμη προύχουσι, καθαιρετὸν
 ἡμῶν ἐστὶ μελέτη. χρήματα δὲ ὥστε ἔχειν ἐς αὐτά, οἴσομεν· 5
 ἢ δεινὸν ἂν εἴη εἰ οἱ μὲν ἐκείνων ζύμμαχοι ἐπὶ δουλείᾳ τῇ
 αὐτῶν φέροντες οὐκ ἀπεροῦσιν, ἡμεῖς δ' ἐπὶ τῷ τιμωρού-
 5 μενοι τοὺς ἐχθροὺς καὶ αὐτοὶ ἅμα σφῆζεσθαι οὐκ ἄρα
 δαπανήσομεν καὶ ἐπὶ τῷ μὴ ὑπ' ἐκείνων αὐτὰ ἀφαιρεθέντες
 αὐτοῖς τούτοις κακῶς πάσχειν. ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἄλλαι 122
 ὁδοὶ τοῦ πολέμου ἡμῶν, ζυμμάχων τε ἀπόστασις, μάλιστα
 παραίρεσις οὕσα τῶν προσόδων αἰς ἰσχύουσι, καὶ ἐπιτει-
 10 χισμὸς τῇ χώρᾳ, ἄλλα τε ὅσα οὐκ ἂν τις νῦν προΐδοι.
 ἡκιστα γὰρ πόλεμος ἐπὶ ῥήτοῖς χωρεῖ, αὐτὸς δὲ ἀφ' αὐτοῦ
 τὰ πολλὰ τεχνῶται πρὸς τὸ παρατυγχάνον· ἐν ᾧ ὁ μὲν
 εὐοργήτως αὐτῷ προσομιλήσας βεβαιότερος, ὁ δ' ὀργισθεὶς
 περὶ αὐτὸν οὐκ ἐλάσσω πταίει.
 15 'Ἐνθυμώμεθα δὲ καὶ ὅτι εἰ μὲν ἡμῶν ἦσαν ἐκάστοις 2
 πρὸς ἀντιπάλους περὶ γῆς ὅρων αἱ διαφοραί, οἷστον ἂν ἦν·
 νῦν δὲ πρὸς ζύμπαντάς τε ἡμᾶς Ἀθηναῖοι ἱκανοὶ καὶ κατὰ
 πόλιν ἔτι δυνατώτεροι, ὥστε εἰ μὴ καὶ ἀθρόοι καὶ κατὰ ἔθνη
 καὶ ἕκαστον ἄστυ μιᾷ γνώμῃ ἀμυνόμεθα αὐτούς, δίχα γε
 20 ὄντας ἡμᾶς ἀπὸνως χειρώσονται. καὶ τὴν ἦσαν, εἰ καὶ
 δεινὸν τῷ ἀκοῦσαι, ἴστω οὐκ ἄλλο τι φέρουσαν ἢ ἀντικρυς
 δουλείαν· ὃ καὶ λόγῳ ἐνδοιασθῆναι αἰσχυρὸν τῇ Πελοπον- 3
 νήσῳ καὶ πόλεις τοσάσδε ὑπὸ μιᾶς κατοπαθεῖν. ἐν ᾧ ἢ
 δικαίως δοκοῖμεν ἂν πάσχειν ἢ διὰ δειλίαν ἀνέχεσθαι καὶ
 25 τῶν πατέρων χεῖρους φαίνεσθαι, οἱ τὴν Ἑλλάδα ἡλευθέρω-
 σαν· ἡμεῖς δὲ οὐδ' ἡμῖν αὐτοῖς βεβαιοῦμεν αὐτό, τύραννον
 δὲ ἐώμεν ἐγκαθεστάναι πόλιν, τοὺς δ' ἐν μιᾷ μονάρχους
 ἀξιοῦμεν καταλύειν. καὶ οὐκ ἴσμεν ὅπως τάδε τριῶν τῶν 4
 30 μεγίστων ξυμφορῶν ἀπήλλακται, ἀξυνεσίας ἢ μαλακίας ἢ
 ἀμελείας. οὐ γὰρ δὴ πεφευγότες αὐτὰ ἐπὶ τὴν πλείστους
 δὴ βλάψασαν καταφρόνησιν κεχωρήκατε, ἢ ἐκ τοῦ πολλοὺς

I καθαιρετὸν C : καθαιρετέον cett. corr. G')
 ἡμῶν A B E F M 15 αἱ om. A B E F M

15 καὶ om. C G ἦσαν
 30 ταῦτα A B E F M [G]

123 σφάλλειν τὸ ἐναντίον ὄνομα ἀφροσύνη μετωνόμασται. τὰ
 μὲν οὖν προγεγεννημένα τί δεῖ μακρότερον ἢ ἐς ὅσον τοῖς
 νῦν συμφέρει αἰτιάσθαι; περὶ δὲ τῶν ἔπειτα μελλόντων
 τοῖς παροῦσι βοηθοῦντας χρὴ ἐπιταλαιπωρεῖν (πάτριον γὰρ
 ὑμῶν ἐκ τῶν πόνων τὰς ἀρετὰς κτᾶσθαι), καὶ μὴ μεταβάλλειν 5
 τὸ ἔθος, εἰ ἄρα πλούτῳ τε νῦν καὶ ἐξουσίᾳ ὀλίγον προφέρετε
 (οὐ γὰρ δίκαιον ἂν τῇ ἀπορίᾳ ἐκτῆθαι τῇ περιουσίᾳ ἀπολέσθαι),
 ἀλλὰ θαρσοῦντας ἵνα κατὰ πολλὰ ἐς τὸν πόλεμον, τοῦ τε
 θεοῦ χρήσαντος καὶ αὐτοῦ ὑποσχομένου ξυλλήψεσθαι καὶ
 τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἀπάσης ξυναγωνιουμένης, τὰ μὲν φόβῳ, 10
 2 τὰ δὲ ὠφελίᾳ. σπονδὰς τε οὐ λύσετε πρότεροι, ἄς γε καὶ
 ὁ θεὸς κελεύων πολεμεῖν νομίζει παραβεβάσθαι, ἡδίκημέναις
 δὲ μᾶλλον βοηθήσετε· λύουσι γὰρ οὐχ οἱ ἀμυνόμενοι, ἀλλ'
 οἱ πρότεροι ἐπιόντες.

124 “Ὡστε πανταχόθεν καλῶς ὑπάρχον ὑμῶν πολεμεῖν καὶ 15
 ἡμῶν κοινῇ τάδε παραινούντων, εἴπερ βεβαιότατον τὸ ταῦτα
 συμφέροντα καὶ πόλεσι καὶ ἰδιώταις εἶναι, μὴ μέλλετε Ποτει-
 δεάταις τε ποιεῖσθαι τιμωρίαν οὔσι Δωριεῦσι καὶ ὑπὸ Ἴωνων
 πολιορκουμένοις, οὗ πρότερον ἦν τοῦναντίον, καὶ τῶν ἄλλων
 μετελθεῖν τὴν ἐλευθερίαν, ὥς οὐκέτι ἐνδέχεται περιμένοντας 20
 τοὺς μὲν ἤδη βλάπτεσθαι, τοὺς δ', εἰ γνωσθησόμεθα ξυνελ-
 θόντες μὲν, ἀμύνεσθαι δὲ οὐ τολμῶντες, μὴ πολὺ ὕστερον τὸ
 2 αὐτὸ πάσχειν· ἀλλὰ νομίσαντες ἐς ἀνάγκην ἀφίχθαι, ὧ
 ἄνδρες ξύμμαχοι, καὶ ἅμα τάδε ἄριστα λέγεσθαι, ψηφί-
 σασθε τὸν πόλεμον μὴ φοβηθέντες τὸ αὐτίκα δεινόν, τῆς 25
 δ' ἀπ' αὐτοῦ διὰ πλείονος εἰρήνης ἐπιθυμήσαντες· ἐκ πο-
 λέμου μὲν γὰρ εἰρήνη μᾶλλον βεβαιοῦται, ἀφ' ἡσυχίας δὲ μὴ
 3 πολεμῆσαι οὐχ ὁμοίως ἀκίνδυνον. καὶ τὴν καθεστηκυῖαν
 ἐν τῇ Ἑλλάδι πόλιν τύραννον ἡγησάμενοι ἐπὶ πᾶσιν ὁμοίως
 καθεστάναι, ὥστε τῶν μὲν ἤδη ἄρχειν, τῶν δὲ διανοεῖσθαι, 30

5 ἡμῶν C [G]

8 θαρσοῦντας f G M: θαρσοῦντες cett.

10 πάσης

A B E F M

16 τάδε κοινῇ A B E F M

22 οὐ τολμῶντες]

ἀτολμῶντες C E G: ἀτολμοῦντες suprascr. F γρ. G

23 ἐπ'

C G

παραστησώμεθα ἐπελθόντες, καὶ αὐτοὶ τε ἀκινδύνως τὸ λοιπὸν οἰκῶμεν καὶ τοὺς νῦν δεδουλωμένους Ἕλληνας ἐλευθερώσωμεν.' τοιαῦτα μὲν οἱ Κορίνθιοι εἶπον.

- Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἐπειδὴ ἀφ' ἀπάντων ἤκουσαν γνώ- 125
 5 μην, ψῆφον ἐπήγαγον τοῖς ξυμμάχοις ἅπασιν ὅσοι παρήσαν
 ἐξῆς, καὶ μείζονι καὶ ἐλάσσονι πόλει· καὶ τὸ πλήθος
 ἐψηφίσαντο πολεμεῖν. δεδογμένον δὲ αὐτοῖς εὐθύς μὲν 2
 ἀδύνατα ἦν ἐπιχειρεῖν ἀπαρασκεύοις οὖσιν, ἐκπορίζεσθαι δὲ
 ἐδόκει ἐκάστοις ἂ πρόσφορα ἦν καὶ μὴ εἶναι μέλλησιν.
 10 ὅμως δὲ καθισταμένοις ὧν ἔδει ἐνιαυτὸς μὲν οὐ διετρίβη,
 ἔλασσαν δέ, πρὶν ἐσβαλεῖν ἐς τὴν Ἀττικὴν καὶ τὸν πόλεμον
 ἄρασθαι φανερώς. ἐν τούτῳ δὲ ἐπρεσβεύοντο τῷ χρόνῳ 126
 πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἐγκλήματα ποιούμενοι, ὅπως σφίσιν ὅτι
 μεγίστη πρόφασις εἴη τοῦ πολεμεῖν, ἣν μὴ τι ἑσακούσων.
 15 Καὶ πρῶτον μὲν πρέσβεις πέμψαντες οἱ Λακεδαιμόνιοι 2
 ἐκέλευον τοὺς Ἀθηναίους τὸ ἄγος ἐλαύνειν τῆς θεοῦ· τὸ
 δὲ ἄγος ἦν τοιόνδε. Κύλων ἦν Ἀθηναῖος ἀνὴρ Ὀλυμ- 3
 πιονίκης τῶν πάλαι εὐγενῆς τε καὶ δυνατός, ἐγεγαμήκει δὲ
 θυγατέρα Θεαγένους Μεγαρέως ἀνδρός, ὃς κατ' ἐκεῖνον τὸν
 20 χρόνον ἐτυράννει Μεγάρων. χρωμένῳ δὲ τῷ Κύλῳ ἐν 4
 Δελφοῖς ἀνέειλεν ὁ θεὸς ἐν τοῦ Διὸς τῇ μεγίστῃ ἑορτῇ
 καταλαβεῖν τὴν Ἀθηναίων ἀκρόπολιν. ὁ δὲ παρά τε τοῦ 5
 Θεαγένους δύναντι λαβὼν καὶ τοὺς φίλους ἀναπείσας,
 ἐπειδὴ ἐπῆλθεν Ὀλύμπια τὰ ἐν Πελοποννήσῳ, κατέλαβε
 25 τὴν ἀκρόπολιν ὥς ἐπὶ τυραννίδι, νομίσας ἑορτὴν τε τοῦ
 Διὸς μεγίστην εἶναι καὶ ἑαυτῷ τι προσήκειν Ὀλύμπια
 νεικηκότι. εἰ δὲ ἐν τῇ Ἀττικῇ ἢ ἄλλοθι που ἡ μεγίστη 6
 ἑορτὴ εἴρητο, οὔτε ἐκῆνος ἔτι κατενόησε τό τε μαυτεῖον οὐκ
 ἐδήλου (ἔστι γὰρ καὶ Ἀθηναίοις Διάσια ἃ καλεῖται Διὸς
 30 ἑορτὴ Μειλιχίου μεγίστη ἔξω τῆς πόλεως, ἐν ᾗ πανδημεῖ

1 παραστησώμεθα BCG τε om. ABEFM 3 μὲν om.
 ABEFM 9 ἐκάστους Nattmann 14 ἑσακούσων F (vel f)
 GM 17 Ὀλυμπιονίκης ἀνὴρ Ἀθηναῖος ABEFM 21 post
 ἐν add. τῇ ABEFM 24 ἐπῆλθεν ABFM

- θύουσι πολλὰ οὐχ ἱερεῖα, ἀλλ' <ἀγνὰ> θύματα ἐπιχώρια),
 7 δοκῶν δὲ ὀρθῶς γιγνώσκειν ἐπεχείρησε τῷ ἔργῳ. οἱ δὲ
 Ἀθηναῖοι αἰσθόμενοι ἐβοήθησάν τε πανδημεὶ ἐκ τῶν ἀγρῶν
 8 ἐπ' αὐτοὺς καὶ προσκαθεζόμενοι ἐπολιόρκουν. χρόνου δὲ
 ἐγγιγνομένου οἱ Ἀθηναῖοι τρυχόμενοι τῇ προσεδρία ἀπῆλθον 5
 οἱ πολλοί, ἐπιτρέψαντες τοῖς ἐννέα ἄρχουσι τήν τε φυλακὴν
 καὶ τὸ πᾶν αὐτοκράτορσι διαθεῖναι ἢ ἂν ἄριστα διαγιγνώ-
 σκωσιν· τότε δὲ τὰ πολλὰ τῶν πολιτικῶν οἱ ἐννέα ἄρχοντες
 9 ἔπρασσον. οἱ δὲ μετὰ τοῦ Κύλωνος πολιορκούμενοι φλαύρως
 10 εἶχον σίτου τε καὶ ὕδατος ἀπορίᾳ. ὁ μὲν οὖν Κύλων καὶ 10
 ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐκδιδράσκουσιν· οἱ δ' ἄλλοι ὥς ἐπιέζοντο
 καὶ τινες καὶ ἀπέθνησκον ὑπὸ τοῦ λιμοῦ, καθίζουσιν ἐπὶ
 11 τὸν βωμὸν ἰκέται τὸν ἐν τῇ ἀκροπόλει. ἀναστήσαντες δὲ
 αὐτοὺς οἱ τῶν Ἀθηναίων ἐπιτετραμμένοι τὴν φυλακὴν, ὥς
 ἑώρων ἀποθνήσκοντας ἐν τῷ ἱερῷ, ἐφ' ᾧ μηδὲν κακὸν ποιή- 15
 σουσιν, ἀπαγαγόντες ἀπέκτειναν· καθεζομένους δέ τινας
 καὶ ἐπὶ τῶν σεμνῶν θεῶν τοῖς βωμοῖς ἐν τῇ παρόδῳ ἀπεχρή-
 σαντο. καὶ ἀπὸ τούτου ἐναγεῖς καὶ ἀλιτήριοι τῆς θεοῦ
 12 ἐκείνοί τε ἐκαλοῦντο καὶ τὸ γένος τὸ ἀπ' ἐκείνων. ἤλασαν
 μὲν οὖν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς ἐναγεῖς τούτους, ἤλασε δὲ 20
 καὶ Κλεομένης ὁ Λακεδαιμόνιος ὕστερον μετὰ Ἀθηναίων
 στασιαζόντων, τοὺς τε ζῶντας ἐλαύνοντες καὶ τῶν τεθνεώτων
 τὰ ὀστᾶ ἀνελόντες ἐξέβαλον· κατήλθον μέντοι ὕστερον,
 127 καὶ τὸ γένος αὐτῶν ἔστιν ἔτι ἐν τῇ πόλει. τοῦτο δὴ τὸ
 ἄγος οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐκέλευον ἐλαύνειν δῆθεν τοῖς θεοῖς 25
 πρῶτον τιμωροῦντες, εἰδότες δὲ Περικλέα τὸν Ξανθίππου
 προσεχόμενον αὐτῷ κατὰ τὴν μητέρα καὶ νομίζοντες ἐκπε-
 σόντος αὐτοῦ ῥᾶον <ἂν> σφίσι προχωρεῖν τὰ ἀπὸ τῶν
 2 Ἀθηναίων. οὐ μέντοι τοσοῦτον ἡλπιζον παθεῖν ἂν αὐτὸν

1 πολλὰ C. F. Hermann: πολλοὶ codd. ἀγνὰ ex Pollux add.
 Hemsterhuis 2 τῷ ἔργῳ . . . ii. 13. 7 τείχους suppl. m foll.

xxv xxxiii 5 ἐπιγιγνομένου ABEF γρ. G 6 τε om.

ABEF 11 αὐτοῦ om. CG 17 post θεῶν add. ἐν ABEF

ἀπεχρήσαντο C: διεχρήσαντο cett.: ἀνεχρήσαντο Lexx. 24 ἔτι

ἔστιν C [G] 28 ἂν add. Stahl

τοῦτο ὅσον διαβολὴν οἴσῃ αὐτῷ πρὸς τὴν πόλιν ὥς καὶ
διὰ τὴν ἐκείνου ξυμφορὰν τὸ μέρος ἔσται ὁ πόλεμος. ὦν 3
γὰρ δυνατώτατος τῶν καθ' ἑαυτὸν καὶ ἄγων τὴν πολιτείαν
ἡναιτιοῦτο πάντα τοῖς Λακεδαιμονίοις, καὶ οὐκ εἶα ὑπέικειν,
5 ἀλλ' ἐς τὸν πόλεμον ὄρμα τοὺς Ἀθηναίους.

Ἀντεκέλευον δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς Λακεδαιμονίους 128
τὸ ἀπὸ Ταινάρου ἄγος ἐλαύνειν· οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι
ἀναστήσαντές ποτε ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ποσειδῶνος [ἀπὸ
Ταινάρου] τῶν Εἰλώτων ἰκέτας ἀπαγαγόντες διέφθειραν, δι' ὃ
10 δὴ καὶ σφίσιν αὐτοῖς νομίζουσι τὸν μέγαν σεισμόν γενέσθαι
ἐν Σπάρτῃ. ἐκέλευον δὲ καὶ τὸ τῆς Χαλκιοίκου ἄγος 2
ἐλαύνειν αὐτούς· ἐγένετο δὲ τοιούδε. ἐπειδὴ Πανσανίας ὁ 3
Λακεδαιμόνιος τὸ πρῶτον μεταπεμφθεὶς ὑπὸ Σπαρτιατῶν
ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ καὶ κριθεὶς ὑπ' αὐτῶν
15 ἀπελύθη μὴ ἀδικεῖν, δημοσίᾳ μὲν οὐκέτι ἐξεπέμφθη, ἰδίᾳ δὲ
αὐτὸς τριήρη λαβὼν Ἑρμιονίδα ἄνευ Λακεδαιμονίων ἀφ-
ικρεῖται ἐς Ἑλλήσποντον, τῷ μὲν λόγῳ ἐπὶ τὸν Ἑλληνικὸν
πόλεμον, τῷ δὲ ἔργῳ τὰ πρὸς βασιλέα πράγματα πράσσειν,
ὥσπερ καὶ τὸ πρῶτον ἐπεχείρησεν, ἐφίεμενος τῆς Ἑλλη-
20 νικῆς ἀρχῆς. εὐεργεσίαν δὲ ἀπὸ τοῦδε πρῶτον ἐς βασιλέα 4
κατέθετο καὶ τοῦ παντὸς πράγματος ἀρχὴν ἐποιήσατο·
Βυζάντιον γὰρ ἐλὼν τῇ προτέρᾳ παρουσίᾳ μετὰ τὴν ἐκ 5
Κύπρου ἀναχώρησιν (εἶχον δὲ Μῆδοι αὐτὸ καὶ βασιλέως
προσηκόντες τινας καὶ συγγενεῖς οἱ ἐάλωσαν ἐν αὐτῷ) τότε
25 τούτους οὓς ἔλαβεν ἀποπέμπει βασιλεῖ κρύφα τῶν ἄλλων
ξυμμάχων, τῷ δὲ λόγῳ ἀπέδρασαν αὐτόν. ἔπρασσε δὲ 6
ταῦτα μετὰ Γογγύλου τοῦ Ἑρετριῶς, ᾧ περ ἐπέτρεψε τό τε
Βυζάντιον καὶ τοὺς αἰχμαλώτους. ἔπεμψε δὲ καὶ ἐπιστολὴν
τὸν Γόγγυλον φέροντα αὐτῷ· ἐνεγέγραπτο δὲ τάδε ἐν αὐτῇ,
30 ὥς ὕστερον ἀνηνυρέθη· Ἐπειδὴ Πανσανίας ὁ ἡγεμὼν τῆς Σπάρτης 7
τούσδε τέ σοι χαρίζεσθαι βουλόμενος ἀποπέμπει δορὶ ἐλὼν,

8 ἀπὸ Ταινάρου secl. Herwerden
hardt 18 post ἔργῳ add. βουλόμενος CG
ABEF 27 φπερ φ ABEF

17 Ἑλληνικὸν] Μηδικὸν Geb-
hard 19 ἐνεχείρησεν

καὶ γνώμην ποιῶμαι, εἰ καὶ σοὶ δοκεῖ, θυγατέρα τε τὴν
 σὴν γῆμαι καὶ σοι Σπάρτην τε καὶ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα
 ὑποχείριον ποιῆσαι. δυνατὸς δὲ δοκῶ εἶναι τὰτα πράξαι
 μετὰ σοῦ βουλευόμενος. εἰ οὖν τί σε τούτων ἀρέσκει,
 πέμπε ἄνδρα πιστὸν ἐπὶ θάλασσαν δι' οὗ τὸ λοιπὸν τοὺς 5
 129 λόγους ποιησόμεθα.' τοσαῦτα μὲν ἡ γραφὴ ἐδήλου, Ξέρξης
 δὲ ἦσθη τε τῇ ἐπιστολῇ καὶ ἀποστέλλει Ἀρτάβαζον τὸν
 Φαρνάκου ἐπὶ θάλασσαν καὶ κελεύει αὐτὸν τὴν τε Δασκυλίτιν
 σατραπείαν παραλαβεῖν Μεγαβάτην ἀπαλλάξαντα, ὃς πρό-
 τερον ἦρχε, καὶ παρὰ Πανσανίαν ἐς Βυζάντιον ἐπιστολὴν 10
 ἀντεπετίθει αὐτῷ ὡς τάχιστα διαπέμψαι καὶ τὴν σφραγίδα
 ἀποδείξαι, καὶ ἦν τι αὐτῷ Πανσανίας παραγγέλλῃ περὶ τῶν
 2 ἑαυτοῦ πραγμάτων, πράσσειν ὡς ἄριστα καὶ πιστότατα. ὁ
 δὲ ἀφικόμενος τά τε ἄλλα ἐποίησεν ὥσπερ εἶρητο καὶ τὴν
 3 ἐπιστολὴν διέπεμψεν· ἀντενεγέγραπτο δὲ τάδε· ὧδε λέγει 15
 βασιλεὺς Ξέρξης Πανσανίᾳ. καὶ τῶν ἀνδρῶν οὓς μοι πέραν
 θαλάσσης ἐκ Βυζαντίου ἔσωσας κείσεται σοι εὐεργεσία ἐν
 τῷ ἡμετέρῳ οἴκῳ ἐς αἰεὶ ἀνάγραφτος, καὶ τοῖς λόγοις τοῖς
 ἀπὸ σοῦ ἀρέσκομαι. καὶ σε μήτε νύξ μήθ' ἡμέρα ἐπισχέτω
 ὥστε ἀνεῖναι πράσσειν τι ὧν ἐμοὶ ὑπισχυῇ, μηδὲ χρυσοῦ 20
 καὶ ἀργύρου δαπάνῃ κεκωλύσθω μηδὲ στρατιᾶς πλήθει, εἴ
 ποι δεῖ παραγίνεσθαι, ἀλλὰ μετ' Ἀρταβάζου ἀνδρὸς
 ἀγαθοῦ, ὃν σοι ἔπεμψα, πράσσε θαρσῶν καὶ τὰ ἐμὰ καὶ τὰ
 130 σὰ ὅπῃ κάλλιστα καὶ ἄριστα ἔξει ἀμφοτέροις.' ταῦτα
 λαβὼν ὁ Πανσανίας τὰ γράμματα, ὧν καὶ πρότερον ἐν 25
 μεγάλῳ ἀξιώματι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων διὰ τὴν Πλαταιᾶσιν ἡγε-
 μονίαν, πολλῷ τότε μᾶλλον ἦρτο καὶ οὐκέτι ἐδύνατο ἐν τῷ
 καθεστῶτι τρόπῳ βιοτεύειν, ἀλλὰ σκευὰς τε Μηδικὰς ἐνδύο-
 μενος ἐκ τοῦ Βυζαντίου ἐξῆει καὶ διὰ τῆς Θράκης πορευό-
 μενον αὐτὸν Μῆδοι καὶ Αἰγύπτιοι ἐδορυφόρουν, τράπεζαν τε 30
 Περσικὴν παρετίθετο καὶ κατέχειν τὴν διάνοιαν οὐκ ἐδύνατο,

1 τὴν om. CG 2 τε om. CG 15 ἀντενεγέγραπτο Herwerden :
 ἀντεπεγέγραπτο CG : ἀντεγέγραπτο cett. 17 κείται AB 25 πρό-
 τερον] πρῶτον CG 28 καθεστηκότι AB EF

ἀλλ' ἔργοις βραχέσι προυδήλον ἂ τῇ γνώμῃ μειζόνως ἐς
ἔπειτα ἔμελλε πράξειν. δυσπρόσοδόν τε αὐτὸν παρέιχε 2
καὶ τῇ ὀργῇ οὕτω χαλεπῇ ἐχρήτο ἐς πάντας ὁμοίως ὥστε
μηδένα δύνασθαι προσιέναι· δι' ὅπερ καὶ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους
5 οὐχ ἦκιστα ἡ ξυμμαχία μετέστη.

Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι αἰσθόμενοι τό τε πρῶτον δι' αὐτὰ 131
ταῦτα ἀνεκάλεσαν αὐτόν, καὶ ἐπειδὴ τῇ Ἑρμιονίδι νῆι τὸ
δεύτερον ἐκπλεύσας οὐ κελευσάντων αὐτῶν τοιαῦτα ἐφαίνετο
ποιῶν, καὶ ἐκ τοῦ Βυζαντίου βία ὑπ' Ἀθηναίων ἐκπολιορκη-
10 θεὶς ἐς μὲν τὴν Σπάρτην οὐκ ἐπανεχώρει, ἐς δὲ Κολωνὰς
τὰς Τρωάδας ἰδρυθεὶς πρᾶσσων τε ἐσηγγέλλετο αὐτοῖς ἐς
τοὺς βαρβάρους καὶ οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ τὴν μοιῇν ποιούμενος,
οὕτω δὴ οὐκέτι ἐπέσχον, ἀλλὰ πέμψαντες κήρυκα οἱ ἔφοροι
καὶ σκυτάλην εἶπον τοῦ κήρυκος μὴ λείπεσθαι, εἰ δὲ μὴ,
15 πόλεμον αὐτῷ Σπαρτιάτας προαγορεύειν. ὁ δὲ βουλόμενος 2
ὥς ἦκιστα ὑποπτος εἶναι καὶ πιστεῦναι χρήμασι διαλύσειν
τὴν διαβολὴν ἀνεχώρει τὸ δεύτερον ἐς Σπάρτην. καὶ ἐς
μὲν τὴν εἰρκτὴν ἐσπίπτει τὸ πρῶτον ὑπὸ τῶν ἐφόρων (ἔξεστι
δὲ τοῖς ἐφόροις τὸν βασιλέα δρᾶσαι τοῦτο), ἔπειτα δια-
20 πραζάμενος ὕστερον ἐξῆλθε καὶ καθίστησιν ἑαυτὸν ἐς κρίσιν
τοῖς βουλομένοις περὶ αὐτῶν ἐλέγχειν. καὶ φανερόν μὲν 132
εἶχον οὐδὲν οἱ Σπαρτιάται σημείον, οὔτε οἱ ἐχθροὶ οὔτε ἡ
πᾶσα πόλις, ὅτῳ ἂν πιστεύσαιτες βεβαίως ἐτιμωροῦντο
ἄνδρα γένους τε τοῦ βασιλείου ὄντα καὶ ἐν τῷ παρόντι τιμὴν
25 ἔχοντα (Πλείσταρχον γὰρ τὸν Λεωνίδου ὄντα βασιλέα καὶ
γέον ἔτι ἀνεψιὸς ὢν ἐπετρόπενεν), ὑποψίας δὲ πολλὰς παρέιχε 2
τῇ τε παρανομίᾳ καὶ ζηλώσει τῶν βαρβάρων μὴ ἴσος βού-
λεσθαι εἶναι τοῖς παροῦσι, τὰ τε ἄλλα αὐτοῦ ἀνεσκόπουν,
εἴ τί πού ἐξεδεδηήτητο τῶν καθεστῶτων νομίμων, καὶ ὅτι
30 ἐπὶ τὸν τρίποδά ποτε τὸν ἐν Δελφοῖς, ὃν ἀνέθεσαν οἱ
Ἕλληνες ἀπὸ τῶν Μήδων ἀκροθίνιον, ἠξίωσεν ἐπιγράψασθαι
αὐτὸς ἰδίᾳ τὸ ἐλεγείον τόδε·

Ἑλλήνων ἀρχηγὸς ἐπεὶ στρατὸν ὤλεσε Μῆδων,
 Πανσανίης Φοῖβῳ μνήμ' ἀνέθηκε τάδε.

3 τὸ μὲν οὖν ἐλεγείον οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐξεκόλαψαν εὐθὺς τότε
 ἀπὸ τοῦ τρίποδος τοῦτο καὶ ἐπέγραψαν ὀνομαστὶ τὰς πόλεις
 ὅσαι ξυγκαθελοῦσαι τὸν βάρβαρον ἔστησαν τὸ ἀνάθημα· 5
 τοῦ μέντοι Πανσανίου ἀδίκημα καὶ τότ' ἐδόκει εἶναι, καὶ
 ἐπεὶ γε δὴ ἐν τούτῳ καθειστήκει, πολλῷ μᾶλλον παρόμοιον
 4 πραχθῆναι ἐφαίνετο τῇ παρούσῃ διανοίᾳ, ἐπυνθάνοντο δὲ
 καὶ ἐς τοὺς Εἰλωτας πράσσειν τι αὐτόν, καὶ ἦν δὲ οὕτως· 2
 ἐλευθέρωσίν τε γὰρ ὑπισχνεῖτο αὐτοῖς καὶ πολιτείαν, ἣν 10
 5 ξυνεπαναστώσι καὶ τὸ πᾶν ξυγκατεργάσωνται. ἀλλ' οὐδ'
 ὥς οὐδὲ τῶν Εἰλώτων μηνυταῖς τισὶ πιστεύσαντές ἡξίωσαν
 νεώτερόν τι ποιεῖν ἐς αὐτόν, χρώμενοι τῷ τρόπῳ ὧπερ
 εἰώθασιν ἐς σφᾶς αὐτούς, μὴ ταχεῖς εἶναι περὶ ἀνδρὸς
 Σπαρτιάτου ἄνευ ἀναμφισβητήτων τεκμηρίων βουλευσαί τι 15
 ἀνήκεστον, πρὶν γε δὴ αὐτοῖς, ὥς λέγεται, ὁ μέλλων τὰς
 τελευταίας βασιλεῖ ἐπιστολὰς πρὸς Ἀρτάβαζον κομιεῖν, ἀνὴρ
 Ἀργίλιος, παιδικὰ ποτε ὦν αὐτοῦ καὶ πιστότατος ἐκείνῳ,
 μηνυτῆς γίγνεται, δείσας κατὰ ἐνθύμησίν τινα ὅτι οὐδεὶς πω
 τῶν πρὸ ἑαυτοῦ ἀγγέλων πάλιν ἀφίκετο, καὶ παρασημνῶ- 20
 μένος σφραγίδα, ἵνα, ἣν ψευσθῇ τῆς δόξης ἢ καὶ ἐκείνός τι
 μεταγράψαι αἰτήσῃ, μὴ ἐπιγνῶ, λύει τὰς ἐπιστολάς, ἐν αἷς
 ὑπονοήσας τι τοιοῦτον προσεπεστάλλαι, καὶ αὐτὸν ἡῦρεν
 133 ἐγγεγραμμένον κτείνειν. τότε δὴ οἱ ἔφοροι δείξαντος αὐτοῦ
 τὰ γράμματα μᾶλλον μὲν ἐπίστευσαν, αὐτήκοοι δὲ βουλη- 25
 θέντες ἔτι γενέσθαι αὐτοῦ Πανσανίου τι λέγοντος, ἀπὸ
 παρασκευῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ Ταίναρον ἰκέτου οἰχομένου
 καὶ σκηνησαμένου διπλὴν διαφράγματι καλύβην, ἐς ἣν τῶν
 [τε] ἐφόρων ἐντός τινος ἔκρυψε, καὶ Πανσανίου ὥς αὐτὸν
 ἐλθόντος καὶ ἐρωτῶντος τὴν πρόφασιν τῆς ἰκετείας ἦσθοντο 30

6 τότε Struve: τοῦτ' codd. 7 ἐπεὶ γε δὴ C: ἐπειδὴ cett.
 20 παρασημνῶμενος Pollux: παραποιησάμενος codd. 23 αὐτὸν
 Stephanus: αὐτὸν codd. 24 δὲ A E F 29 τε secl. Porpo

πάντα σαφῶς, αἰτιωμένον τοῦ ἀνθρώπου τὰ τε περὶ αὐτοῦ
 γραφείντα καὶ τὰλλ' ἀποφαίνοντος καθ' ἕκαστον, ὥς οὐδὲν
 πώποτε αὐτὸν ἐν ταῖς πρὸς βασιλείᾳ διακοιναῖς παραβάλαιτο,
 προτιμηθεῖν δ' ἐν ἴσῳ τοῖς πολλοῖς τῶν διακόνων ἀποθανεῖν,
 5 καὶ αὐτὰ τε ταῦτα ξυνομολογούντος καὶ περὶ τοῦ
 παρόντος οὐκ ἐῷντος ὀργίζεσθαι, ἀλλὰ πίστιν ἐκ τοῦ ἱεροῦ
 διδόντος τῆς ἀναστάσεως καὶ ἀξιούντος ὥς τάχιστα πορεύεσθαι
 καὶ μὴ τὰ πρᾶσσόμενα διακωλύειν, ἀκούσαντες δὲ ἀκριβῶς 134
 τότε μὲν ἀπῆλθον οἱ ἔφοροι, βεβαίως δὲ ἤδη εἰδότες ἐν τῇ
 10 πόλει τὴν ξύλληψιν ἐποιούντο. λέγεται δ' αὐτὸν μέλλοιτα
 ξυλληφθῆσεσθαι ἐν τῇ ὁδῷ, ἐνὸς μὲν τῶν ἐφόρων τὸ πρόσ-
 ωπον προσιόντος ὥς εἶδε, γινῶναι ἐφ' ᾧ ἐχώρει, ἄλλου δὲ
 νεύματι ἀφανεῖ χρησαμένου καὶ δηλώσαντος εὐνοίᾳ πρὸς τὸ
 ἱερὸν τῆς Χαλκιοίκου χωρῆσαι δρόμῳ καὶ προκαταφυγεῖν.
 15 ἦν δ' ἐγγὺς τὸ τέμενος. καὶ ἐς οἴκημα οὐ μέγα ὃ ἦν τοῦ
 ἱεροῦ ἐσελθὼν, ἵνα μὴ ὑπαίθριος τλαιπωροῖη, ἡσύχαζεν.
 οἱ δὲ τὸ παραντῖκα μὲν ὑστέρησαν τῇ διώξει, μετὰ δὲ τοῦτο 2
 τοῦ τε οἰκήματος τὸν ὄροφον ἀφείλον καὶ τὰς θύρας ἐνδον
 ὄντα τηρήσαντες αὐτὸν καὶ ἀπολαβόντες εἴσω ἀπωκοδόμησαν,
 20 προσκαθεζόμενοί τε ἐξεπολιόρκησαν λιμῷ. καὶ μέλλοντος 3
 αὐτοῦ ἀποψύχειν ὥσπερ εἶχεν ἐν τῷ οἰκήματι, αἰσθόμενοι
 ἐξάγουσιν ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἔτι ἔμπνουν ὄντα, καὶ ἐξαχθεῖς
 ἀπέθανε παραχρήμα. καὶ αὐτὸν ἐμέλλησαν μὲν ἐς τὸν 4
 Καιάδαν, [οὐπερ τοὺς κακούργους,] ἐσβάλλειν· ἔπειτα ἔδοξε
 25 πλησίον που κατορύξαι. ὁ δὲ θεὸς ὁ ἐν Δελφοῖς τὸν τε
 τάφον ὕστερον ἔχρησε τοῖς Λακεδαιμονίοις μετερεγκεῖν
 οὐπερ ἀπέθανε (καὶ νῦν κείται ἐν τῷ προτεμενίσματι, ὃ
 γραφῇ στήλαι δηλοῦσι) καὶ ὥς ἄγος αὐτοῖς ὃν τὸ πεπραγ-
 μένον δύο σώματα ἀνθ' ἐνὸς τῇ Χαλκιοίκῳ ἀποδοῦναι. οἱ
 30 δὲ ποιησάμενοι χαλκοὺς ἀνδριάντας δύο ὡς αὐτῷ Πανσανίου

5 τε om. A B E F

8 τὰ om. C G

21 post αἰσθόμενοι add.

τε A B E F

24 [οὐπερ τοὺς κακούργους] ut videtur, non legit

Schol., seclusi

εἰώθασιν C vel εἰώθασαν (-εῖσαν) vel ante vel post

ἐσβάλλειν add. C F G supraser. A B : ἐμβάλλειν A B F : ἐμβαλεῖν E

135 ἀνέθεσαν. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, ὡς καὶ τοῦ θεοῦ ἄγος κρίναντος, ἀντεπέταξαν τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐλαύνειν αὐτό.

2 Τοῦ δὲ μηδισμού τοῦ Πανσανίου οἱ Λακεδαιμόνιοι πρέσβεις πέμψαντες παρὰ τοὺς Ἀθηναίους ξυνεπητιῶντο καὶ τὸν Θεμιστοκλέα, ὡς ἤρρισκον ἐκ τῶν περὶ Πανσανίαν ἐλέγχων, 5

3 ἡξίουν τε τοῖς αὐτοῖς κολάζεσθαι αὐτόν. οἱ δὲ πεισθέντες (ἔτυχε γὰρ ὥστρακισμένος καὶ ἔχων δίαιταν μὲν ἐν Ἀργεῖ, ἐπιφοιτῶν δὲ καὶ ἐς τὴν ἄλλην Πελοπόννησον) πέμπουσι μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων ἐτοίμων ὄντων ξυνδιώκειν ἄνδρας

136 οἷς εἴρητο ἄγειν ὅπου ἂν περιτύχωσιν. ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς 10 προαισθόμενος φεύγει ἐκ Πελοποννήσου ἐς Κέρκυραν, ὧν αὐτῶν εὐεργέτης. δεδιέναι δὲ φασκόντων Κερκυραίων ἔχειν αὐτὸν ὥστε Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις ἀπεχθέσθαι, δια-

2 κομίζεται ὑπ' αὐτῶν ἐς τὴν ἡπειρον τὴν καταντικρύ. καὶ διωκόμενος ὑπὸ τῶν προστεταγμένων κατὰ πύστιν ἢ χωροίη, 15 ἀναγκάζεται κατὰ τι ἄπορον παρὰ Ἀδμήτου τὸν Μολοσσῶν

3 βασιλέα ὄντα αὐτῷ οὐ φίλον καταλῦσαι. καὶ ὁ μὲν οὐκ ἔτυχεν ἐπιδημῶν, ὁ δὲ τῆς γυναικὸς ἱκέτης γενόμενος διδάσκεται ὑπ' αὐτῆς τὸν παῖδα σφῶν λαβὼν καθέζεσθαι ἐπὶ

4 τὴν ἐστίαν. καὶ ἐλθόντος οὐ πολὺ ὕστερον τοῦ Ἀδμήτου 20

δηλοῖ τε ὅς ἐστι καὶ οὐκ ἄξιοι, εἴ τι ἄρα αὐτὸς ἀντίειπεν

αὐτῷ Ἀθηναίων δεομένῳ, φεύγοντα τιμωρεῖσθαι· καὶ γὰρ

ἂν ὑπ' ἐκείνου πολλῷ ἀσθενεστέρου ἐν τῷ παρόντι κακῶς

πάσχειν, γενναῖον δὲ εἶναι τοὺς ὁμοίους ἀπὸ τοῦ ἴσου τιμω-

ρεῖσθαι. καὶ ἅμα αὐτὸς μὲν ἐκείνῳ χρείας τινὸς καὶ οὐκ 25

ἐς τὸ σῶμα σφύζεσθαι ἐναντιωθῆναι, ἐκείνου δ' ἂν, εἰ ἐκδοίη

αὐτόν (εἰπὼν ὑφ' ὧν καὶ ἐφ' ᾧ διώκεται), σωτηρίας ἂν τῆς

137 ψυχῆς ἀποστερήσαι. ὁ δὲ ἀκούσας ἀνίστησί τε αὐτόν μετὰ

τοῦ ἑαυτοῦ νείεος, ὥσπερ καὶ ἔχων αὐτόν ἐκαθέζετο, καὶ

3 οἱ om. A B E F 5 περὶ Πανσανίαν] Πανσανίου C 13 ἀπε-

χθέσθαι fort. legit Schol. : ἀπέχθεσθαι codd. 19 καθέζεσθαι recce. :

καθίζεσθαι codd. 23 ἀσθενέστερος recce. : se . . . multo imbecilliorum

ab illo laedi Valla 25 post καὶ add Θεμιστοκλῆς A B F : ὁ Θεμιστο-

κλῆς E

ἐκείνος = 74

μέγιστον ἦν ἰκέτευμα τοῦτο, καὶ ὕστερον οὐ πολλῶ τοῖς τε
 Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις ἐλθοῦσι καὶ πολλὰ εἰποῦσιν
 οὐκ ἐκδίδωσιν, ἀλλ' ἀποστέλλει βουλόμενον ὥς βασιλέα
 πορευθῆναι ἐπὶ τὴν ἑτέραν θάλασσαν περὶ ἐς Πύδραν τὴν
 5 Ἀλεξάνδρου. ἐν ἣ ὀλκάδος τυχὼν ἀναγομένης ἐπ' Ἰωνίας 2
 καὶ ἐπιβὰς καταφέρεται χειμῶνι ἐς τὸ Ἀθηναίων στρατό-
 πεδον, ὃ ἐπολιόρκει Νάξον. καὶ (ἦν γὰρ ἀγνώστους ἐν τῇ
 νηί) δείσας φράζει τῷ ναυκλήρῳ ὅστις ἐστὶ καὶ δι' αὐτὸν φεύγει,
 καὶ εἰ μὴ σώσει αὐτόν, ἔφη ἐρεῖν ὅτι χρήμασι πεισθεὶς
 10 αὐτὸν ἄγει. τὴν δὲ ἀσφάλειαν εἶναι μηδένα ἐκβῆναι ἐκ
 τῆς νεὼς μέχρι πλοῦς γένηται· πειθομένῳ δ' αὐτῷ χάριν
ἀπομνήσσεσθαι ἀξίαν. ὁ δὲ ναύκληρος ποιεῖ τε ταῦτα καὶ
 ἀποσαλεύσας ἡμέραν καὶ νύκτα ὑπὲρ τοῦ στρατοπέδου ὕστε-
 ρον ἀφικνεῖται ἐς Ἐφεσον. καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς ἐκεῖνόν 3
 15 τε ἐθεράπευσε χρημάτων δόσει (ἦλθε γὰρ αὐτῷ ὕστερον
 ἐκ τε Ἀθηνῶν παρὰ τῶν φίλων καὶ ἐξ Ἀργούς αὐτὸν ὑπεξ-
 ἔκειτο) καὶ μετὰ τῶν κάτω Περσῶν τινὸς πορευθεὶς ἄνω
 ἐσπέμπει γράμματα πρὸς βασιλέα Ἀρταξέρξην τὸν Ξέρξου
 νεωστὶ βασιλεύοντα. ἐδήλου δὲ ἡ γραφὴ ὅτι 'Θεμιστοκλῆς 4
 20 ἦκω παρὰ σέ, ὃς κακὰ μὲν πλείστα Ἑλλήνων εἵργασμαι
τὸν ὑμέτερον οἶκον, ὅσους χρόνους τὸν σὸν πατέρα ἐπιόντα
ἐμοὶ ἀνάγκη ἡμυνόμενῃ, πολὺ δ' ἔτι πλείω ἀγαθὰ, ἐπειδὴ ἐν
 τῷ ἀσφαλεῖ μὲν ἐμοί, ἐκείνῳ δὲ ἐν ἐπικινδύνῳ πάλιν ἡ ἀπο-
 κομιδὴ ἐγίνετο. καὶ μοι εὐεργεσία ὀφείλεται (γράφας τὴν
 25 τε ἐκ Σαλαμῖνος προάγγελσιν τῆς ἀναχωρήσεως καὶ τὴν
 τῶν γεφυρῶν, ἣν ψευδῶς προσεποιήσατο, τότε δι' αὐτὸν οὐ
 διάλυσιν), καὶ νῦν ἔχων σε μεγάλα ἀγαθὰ δρᾶσαι πάρεμι
 διωκόμενος ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων διὰ τὴν σὴν φιλίαν. βούλο-
 μαι δ' ἐνιαυτὸν ἐπισχὼν αὐτός σοι περὶ ὧν ἦκω δηλῶσαι.
 30 βασιλεὺς δέ, ὥς λέγεται, ἐθαύμασέ τε αὐτοῦ τὴν διάνοιν 138

leges

1 τε C: om. cett.

μνήσσεσθαι add. καὶ C, κατ' Hude
 om. ABEF

12 ἀπομνησθήσεσθαι L. Dindorf

18 πρὸς] εἰς ABEF

post ἀπο-

25 τε

- καὶ ἐκέλευε ποιεῖν οὕτω. ὁ δ' ἐν τῷ χρόνῳ ὃν ἐπέσχε τῆς
 τε Περσίδος γλώσσης ὅσα ἐδύνατο κατενόησε καὶ τῶν
 2 ἐπιτηδευμάτων τῆς χώρας· ἀφικόμενος δὲ μετὰ τὸν ἐνιαυτὸν
 γίγνεται παρ' αὐτῷ μέγας καὶ ὅσος οὐδείς πω Ἑλλήνων διὰ
 τε τὴν προϋπάρχουσαν ἀξίωσιν καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐλπίδα, 5
 ἣν ὑπετίθει αὐτῷ δουλῶσθαι, μάλιστα δὲ ἀπὸ τοῦ πείραν
 διδοὺς ξυνετὸς φαίνεσθαι.
- 3 Ἦν γὰρ ὁ Θεμιστοκλῆς βεβαιότατα δὴ φύσεως ἰσχὺν
 δηλώσας καὶ διαφερόντως τι ἐς αὐτὸ μᾶλλον ἐτέρου ἀξίος
 θαυμάσαι· οἰκεία γὰρ ξυνέσει καὶ οὔτε προμαθῶν ἐς αὐτὴν 10
 οὐδὲν οὐτ' ἐπιμαθῶν, τῶν τε παραχρῆμα δι' ἐλαχίστης βουλῆς
 κράτιστος γνῶμων καὶ τῶν μελλόντων ἐπὶ πλείστον τοῦ
 γενησομένου ἄριστος εἰκαστής· καὶ ἃ μὲν μετὰ χεῖρας ἔχοι,
 καὶ ἐξηγήσασθαι οἷός τε, ὧν δ' ἄπειρος εἴη, κρῖναι ἱκανῶς
 οὐκ ἀπήλλακτο· τό τε ἄμεινον ἢ χεῖρον ἐν τῷ ἀφανεῖ ἔτι 15
 προεώρα μάλιστα. καὶ τὸ ξύμπαν εἰπεῖν φύσεως μὲν
 δυνάμει, μελέτης δὲ βραχύτητι κράτιστος δὴ οὗτος αὐτοσχε-
- 4 διάξειν τὰ δέοντα ἐγένετο. νοσήσας δὲ τελευτᾷ τὸν βίον·
 λέγουσι δὲ τινες καὶ ἐκούσιον φαρμάκῳ ἀποθανεῖν αὐτόν,
 ἀδύνατον νομίσαντα εἶναι ἐπιτελέσαι βασιλεῖ ἃ ὑπέσχετο. 20
- 5 μνημεῖον μὲν οὖν αὐτοῦ ἐν Μαγνησίᾳ ἐστὶ τῇ Ἀσιανῇ ἐν τῇ
 ἀγορᾷ· ταύτης γὰρ ἦρχε τῆς χώρας, δόντος βασιλέως αὐτῷ
 Μαγνησίαν μὲν ἄρτον, ἣ προσέφερε πεντήκοντα τάλαντα
 τοῦ ἐνιαυτοῦ, Λάμψακον δὲ οἶνον (ἐδόκει γὰρ πολυνοιώτατον
- 6 τῶν τότε εἶναι), Μυοῦντα δὲ ὄψον. τὰ δὲ ὅστ' αὖ φασὶ 25
 κομισθῆναι αὐτοῦ οἱ προσήκοντες οἵκαδε κελεύσαντος ἐκείνου
 καὶ τεθῆναι κρύφα Ἀθηναίων ἐν τῇ Ἀττικῇ· οὐ γὰρ ἐξὴν
 θάπτειν ὥς ἐπὶ προδοσίᾳ φεύγοντος. τὰ μὲν κατὰ Πανσα-
 νίαν τὸν Λακεδαιμόνιον καὶ Θεμιστοκλέα τὸν Ἀθηναῖον,
 λαμπροτάτους γενομένους τῶν καθ' ἑαυτοὺς Ἑλλήνων, οὕτως 30
 ἐτελεύτησεν.

139 Λακεδαιμόνιοι δὲ ἐπὶ μὲν τῆς πρώτης πρεσβείας τοιαῦτα

ἐπέταξάν τε καὶ ἀντεκελεύσθησαν περὶ τῶν ἐναγῶν τῆς
ἐλάσεως· ὕστερον δὲ φοιτῶντες παρ' Ἀθηναίους Ποτειδαίας
τε ἀπανίστασθαι ἐκέλευον καὶ Αἰγῶν αὐτόνομον ἀφίεναι,
καὶ μάλιστα γὰρ πάντων καὶ ἐνδηλότατα προύλεγον τὸ περὶ
5 Μεγαρέων ψήφισμα καθελοῦσι μὴ ἂν γίγνεσθαι πόλεμον,
ἐν ᾧ εἰρήνη αὐτοὺς μὴ χρῆσθαι τοῖς λιμέσι τοῖς ἐν τῇ Ἀθη-
ναίων ἀρχῇ μηδὲ τῇ Ἀττικῇ ἀγορᾷ. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι οὔτε 2
τάλλα ὑπῆκουον οὔτε τὸ ψήφισμα καθήρουν, ἐπικαλοῦντες
ἐπεργασίαν Μεγαρεῦσι τῆς γῆς τῆς ἱερᾶς καὶ τῆς ἀορίστου
10 καὶ ἀνδραποδῶν ὑποδοχὴν τῶν ἀφισταμένων. τέλος δὲ 3
ἀφικομένων τῶν τελευταίων πρέσβεων ἐκ Λακεδαιμόνος,
Ῥαμφίου τε καὶ Μελησίππου καὶ Ἀγησάνδρου, καὶ λεγόν-
των ἄλλο μὲν οὐδὲν ὦν πρότερον εἰώθεσαν, αὐτὰ δὲ τάδε
ὅτι Ἰ Λακεδαιμόνιοι βούλονται τὴν εἰρήνην εἶναι, εἴη δ' ἂν
15 εἰ τοὺς Ἕλληνας αὐτονόμους ἀφείτε, ποιήσαντες ἐκκλησίαν
οἱ Ἀθηναῖοι γνώμας σφίσιν αὐτοῖς προτιθήσων, καὶ ἐδόκει
ἅπαξ περὶ ἀπάντων βουλευσαμένους ἀποκρίνασθαι. καὶ 4
παριόντες ἄλλοι τε πολλοὶ ἔλεγον ἐπ' ἀμφοτέρα γιγνόμενοι
ταῖς γνώμας καὶ ὥς χρὴ πολεμεῖν καὶ ὥς μὴ ἐμπόδιον εἶναι
20 τὸ ψήφισμα εἰρήνης, ἀλλὰ καθελεῖν, καὶ παρελθὼν Περικλῆς
ὁ Ξανθίππου, ἀνὴρ κατ' ἐκείων τὸν χρόνον πρῶτος Ἀθη-
ναίων, λέγειν τε καὶ πράσσειν δυνατώτατος, παρήνει τοιάδε.
Ῥ Τῆς μὲν γνώμης, ᾧ Ἀθηναῖοι, αἰεὶ τῆς αὐτῆς ἔχομαι, 140
μὴ εἴκειν Πελοποννησίοις, καίπερ εἰδὼς τοὺς ἀνθρώπους οὐ
25 τῇ αὐτῇ ὀργῇ ἀναπειθομένους τε πολεμεῖν καὶ ἐν τῷ ἔργῳ
πράσσοντας, πρὸς δὲ τὰς ξυμφορὰς καὶ τὰς γνώμας τρεπο-
μένους. ὁρῶ δὲ καὶ νῦν ὁμοῖα καὶ παραπλήσια ξυμβουλευτέα
μοι ὄντα, καὶ τοὺς ἀναπειθομένους ὑμῶν δικαίῳ τοῖς κοινῇ
δόξασιν, ἣν ἄρα τι καὶ σφαλλώμεθα, βοηθεῖν, ἢ μηδὲ κατορ-
30 θῆντας τῆς ξυνέσεως μεταποιεῖσθαι. ἐνδέχεται γὰρ τὰς
ξυμφορὰς τῶν πραγμάτων οὐχ ἡσσαν ἀμαθῶς χωρῆσαι ἢ
καὶ τὰς διανοίας τοῦ ἀνθρώπου δι' ὅπερ καὶ τὴν τύχην, ὅσα
ἂν παρὰ λόγον ξυμβῇ, εἰώθαμεν αἰτιᾶσθαι.

- 2 Ἰακεδαίμονιοι δὲ πρότερόν τε δῆλοι ἦσαν ἐπιβουλευόντες
 ἡμῖν καὶ νῦν οὐχ ἥκιστα. εἰρημένον γὰρ δίκας μὲν τῶν
 διαφορῶν ἀλλήλοις διδόναι καὶ δέχεσθαι, ἔχειν δὲ ἑκατέρους
 ἂ ἔχομεν, οὔτε αὐτοὶ δίκας πω ᾗτησαν οὔτε ἡμῶν διδόντων
 δέχονται, βούλονται δὲ πολέμῳ μᾶλλον ἢ λόγοις τὰ ἐγκλή- 5
 ματα διαλύεσθαι, καὶ ἐπιτάσσοντες ἤδη καὶ οὐκέτι αἰτιώμενοι
 3 πάρεισιν. Ποτειδαίας τε γὰρ ἀπανίστασθαι κελεύουσι καὶ
 Αἰγίαν αὐτόνομον ἀφίεναι καὶ τὸ Μεγαρέων ψήφισμα
 καθαιρεῖν· οἱ δὲ τελευταῖοι οἷδε ἦκοντες καὶ τοὺς Ἕλληνας
 4 προαγορεύουσιν αὐτονόμους ἀφίεναι. ὑμῶν δὲ μηδεὶς νομίσῃ 10
 περὶ βραχέος ἂν πολεμεῖν, εἰ τὸ Μεγαρέων ψήφισμα μὴ
 καθέλοιμεν, ὅπερ μάλιστα προύχονται, εἰ καθαιρεθείη, μὴ
 ἂν γίγνεσθαι τὸν πόλεμον, μηδὲ ἐν ὑμῖν αὐτοῖς αἰτία
 5 ὑπολίπησθε ὥς διὰ μικρὸν ἐπολεμήσατε. τὸ γὰρ βραχύ
 τι τοῦτο πᾶσαν ὑμῶν ἔχει τὴν βεβαίωσιν καὶ πείραν τῆς 15
 γνώμης. οἷς εἰ ξυγχωρήσετε, καὶ ἄλλο τι μείζον εὐθὺς
 ἐπιταχθήσεσθε ὥς φόβῳ καὶ τοῦτο ὑπακούσαντες· ἀπι-
 σχυρισάμενοι δὲ σαφὲς ἂν καταστήσαιτε αὐτοῖς ἀπὸ τοῦ
 141 ἴσου ὑμῖν μᾶλλον προσφέρεσθαι. αὐτόθεν δὴ διανοήθηκε
 ἢ ὑπακούειν πρὶν τι βλαβῆναι, ἢ εἰ πολεμήσομεν, ὥσπερ 20
 ἔμοιγε ἄμεινον δοκεῖ εἶναι, καὶ ἐπὶ μεγάλῃ καὶ ἐπὶ βραχείᾳ
 ὁμοίως προφάσει μὴ εἴζοντες μηδὲ ξὺν φόβῳ ἔζοντες ἂ
 κεκτήμεθα· τὴν γὰρ αὐτὴν δύναται δούλωσιν ἢ τε μεγίστη
 καὶ ἐλαχίστη δικαίωσις ἀπὸ τῶν ὁμοίων πρὸ δίκης τοῖς πέλας
 ἐπιτασσομένη. 25
- 2 Ὅτι δὲ τοῦ πολέμου καὶ τῶν ἑκατέροις ὑπαρχόντων ὥς
 οὐκ ἀσθενέστερα ἔξομεν γινώτε καθ' ἕκαστον ἀκούοντες.
 3 αὐτουργοὶ τε γὰρ εἰσι Πελοποννήσιοι καὶ οὔτε ἰδίᾳ οὔτ' ἐν
 κοινῷ χρήματά ἐστιν αὐτοῖς, ἔπειτα χρονίων πολέμων καὶ
 διαποντίων ἄπειροι διὰ τὸ βραχέως αὐτοὶ ἐπ' ἀλλήλους ὑπὸ 30
 4 πενίας ἐπιφέρειν. καὶ οἱ τοιοῦτοι οὔτε ναῦς πληροῦντες

18 καταστήσετε A E F: καταστήσεται C (corr. c) [G] 20 ὥσπερ]
 ὡς A B E F 24 post καὶ add. ἢ C G 31 πληροῦν Herwerden

οὔτε πεζὰς στρατιάς πολλάκις ἐκπέμπειν δύνανται, ἀπὸ τῶν
ιδίῳν τε ἅμα ἀπόντες καὶ ἀπὸ τῶν αὐτῶν δαπανῶντες καὶ
προσέτι καὶ θαλάσσης εἰργόμενοι· αἱ δὲ περιουσίαι τοὺς 5
πολέμους μᾶλλον ἢ αἱ βίαιοι ἐσφοραὶ ἀνέχουσιν. σώμασί
5 τε ἐτοιμότεροι οἱ αὐτουργοὶ τῶν ἀνθρώπων ἢ χρήμασι πολε-
μεῖν, τὸ μὲν πιστὸν ἔχοντες ἐκ τῶν κινδύνων καὶ περιγενέσθαι,
τὸ δὲ οὐ βέβαιοι μὴ οὐ προαναλώσειν, ἄλλως τε καὶ παρὰ
δόξαν, ὅπερ, εἰκός, ὁ πόλεμος αὐτοῖς μηχανήται. μάχη μὲν 6
γὰρ μιᾷ πρὸς ἅπαντας Ἕλληνας δυνατοὶ Πελοποννήσιοι καὶ
10 οἱ ξύμμαχοι ἀντισχεῖν, πολεμεῖν δὲ μὴ πρὸς ὁμοίαν ἀντι-
παρασκευὴν ἀδύνατοι, ὅταν μήτε βουλευτηρίῳ ἐνὶ χρώμενοι
παραχρήμᾳ τι ὀξέως ἐπιτελῶσι πάντες τε ἰσόψηφοι ὄντες
καὶ οὐχ. ὁμόφυλοι τὸ ἐφ' ἑαυτὸν ἕκαστος σπεύδῃ· ἐξ ὧν
φιλεῖ μηδὲν ἐπιτελὲς γίνεσθαι. καὶ γὰρ οἱ μὲν ὡς μάλιστα 7
15 τιμωρήσασθαι τινα βούλονται, οἱ δὲ ὡς ἥκιστα τὰ οἰκεῖα
φθειραῖ. χρόνιοί τε ξυνιόντες ἐν βραχεὶ μὲν μορίῳ σκο-
ποῦσί τι τῶν κοινῶν, τῷ δὲ πλέονι τὰ οἰκεῖα πράσσουσι,
καὶ ἕκαστος οὐ παρὰ τὴν ἑαυτοῦ ἀμέλειαν οἶεται βλάψειν,
μέλειν δὲ τινι καὶ ἄλλῃ ὑπὲρ ἑαυτοῦ τι προΐδῃν, ὥστε τῷ
20 αὐτῷ ὑπὸ ἀπάντων ἰδίᾳ δοξάσματι λαμβάνειν τὸ κοινὸν ἀθροῦν
φθειρόμενον.

Ἐλάχιστον δέ, τῇ τῶν χρημάτων σπάνει κωλύσονται, ὅταν 142
σχολῇ αὐτὰ ποριζόμενοι διαμέλλωσιν· τοῦ δὲ πολέμου οἱ
καιροὶ οὐ μενετοί. καὶ μὴν οὐδ' ἡ ἐπιτειχίσις οὐδὲ τὸ 2
25 ναυτικὸν αὐτῶν ἄξιον φοβηθῆναι. τὴν μὲν γὰρ χαλεπὸν 3
καὶ ἐν εἰρήνῃ πόλιν ἀντίπαλον κατασκευάσασθαι, ἢ που δὴ
ἐν πολεμῷ τε καὶ οὐχ ἥσσον ἐκείνοις ἡμῶν ἀντεπιτετει-
χισμένων· φρούριον δ' εἰ ποιήσονται, τῆς μὲν γῆς βλάπτειν 4
ἂν τι μέρος καταδρομαῖς καὶ αὐτομολαῖς, οὐ μέντοι ἱκανόν
30 γε ἔσται ἐπιτειχίζειν τε κωλύειν ἡμᾶς πλεύσαντας ἐς τὴν
ἐκείνων καί, ἥπερ ἰσχύομεν, ταῖς ναυσὶν ἀμύνεσθαι· πλέον 5

2 αὐτῶν Stephanus : αὐτῶν codd. 10 ἀντίσχειν Krüger 26 παρα-
σκευάσασθαι A B E F 30 ἐς τὴν] ἐν τῇ C

- γὰρ ἡμεῖς ἔχομεν τοῦ κατὰ γῆν ἐκ τοῦ ναυτικοῦ ἐμπειρίας
 6 ἢ ἐκεῖνοι ἐκ τοῦ κατ' ἡπειρον ἐς τὰ ναυτικά. τὸ δὲ τῆς
 θαλάσσης ἐπιστήμονας γενέσθαι οὐ ραδίως αὐτοῖς προσ-
 7 γενήσεται. οὐδὲ γὰρ ὑμεῖς μελετῶντες αὐτὸ εὐθὺς ἀπὸ τῶν
 Μηδικῶν ἐξείργασθέ πω· πῶς δὴ ἄνδρες γεωργοὶ καὶ οὐ 5
 θαλάσσιοι, καὶ προσέτι οὐδὲ μελετῆσαι ἐασόμενοι διὰ τὸ
 ὑφ' ἡμῶν πολλαῖς ναυσὶν αἰεὶ ἐφορμείσθαι, ἄξιον ἂν τι
 8 ὀρῶεν; πρὸς μὲν γὰρ ὀλίγας ἐφορμούσας καὶ διακινδυνεύ-
 σειαν πλήθει τὴν ἀμαθίαν θρασύνοντες, πολλαῖς δὲ εἰργό-
 μενοι ἡσυχάσουσι καὶ ἐν τῷ μὴ μελετῶντι ἀξυνετώτεροι 10
 9 ἔσονται καὶ δι' αὐτὸ καὶ ὀκνηρότεροι. τὸ δὲ ναυτικὸν τέχνης
 ἐστίν, ὥσπερ καὶ ἄλλο τι, καὶ οὐκ ἐνδέχεται, ὅταν τύχη, ἐκ
 παρέργου μελετᾶσθαι, ἀλλὰ μᾶλλον μηδὲν ἐκείνῳ πάρεργον
 ἄλλο γίγνεσθαι.
- 143 'Εἰ τε καὶ κινήσαντες τῶν Ὀλυμπιάσιν ἢ Δελφοῖς χρη- 15
 μάτων μισθῷ μείζονι πειρῶντο ἡμῶν ὑπολαβεῖν τοὺς ξένους
 τῶν ναυτῶν, μὴ ὄντων μὲν ἡμῶν ἀντιπάλων ἐσβάντων αὐτῶν
 τε καὶ τῶν μετοίκων δεινὸν ἂν ἦν· νῦν δὲ τότε τε ὑπάρχει,
 καί, ὅπερ κράτιστον, κυβερνήτας ἔχομεν πολίτας καὶ τὴν
 ἄλλην ὑπηρεσίαν πλείους καὶ ἀμείνους ἢ ἅπανα ἢ ἄλλη 20
 2 'Ελλάς. καὶ ἐπὶ τῷ κινδύνῳ οὐδεὶς ἂν δέξαιτο τῶν ξένων
 τὴν τε αὐτοῦ φεύγειν καὶ μετὰ τῆς ἡσσοнос ἅμα ἐλπίδος
 ὀλίγων ἡμερῶν ἔνεκα μεγάλου μισθοῦ δόσεως ἐκείνοις ξυν-
 αγωνίζεσθαι.
- 3 'Καὶ τὰ μὲν Πελοποννησίων ἔμοιγε τοιαῦτα καὶ παρα- 25
 πλῆσια δοκεῖ εἶναι, τὰ δὲ ἡμέτερα τούτων τε ὧν περ ἐκείνοις
 ἐμεμφάμην ἀπηλλάχθαι καὶ ἄλλα οὐκ ἀπὸ τοῦ ἴσου μεγάλα
 4 ἔχειν. ἦν τε ἐπὶ τὴν χώραν ἡμῶν περὶ ἰώσω, ἡμεῖς ἐπὶ
 τὴν ἐκείνων πλευσούμεθα, καὶ οὐκέτι ἐκ τοῦ ὁμοίου ἔσται
 Πελοποννήσου τε μέρος τι τμηθῆναι καὶ τὴν Ἀττικὴν ἀπα- 30
 σαν· οἱ μὲν γὰρ οὐχ ἔξουσιν ἄλλην ἀντιλαβεῖν ἀμαχεῖ,

1 post γὰρ add. ὁμος C [G]
 ὀλίγας add. ναῦς C G (del. G')
 A B E F

5 πω om. A B E F [G]
 20 πᾶσα A B E F

8 post
 30 τε om.

ἡμῶν δ' ἐστὶ γῆ πολλή καὶ ἐν νήσοις καὶ κατ' ἡπειρον· μέγα 5
 γὰρ τὸ τῆς θαλάσσης κράτος. σκέψασθε δέ· εἰ γὰρ ἡμεῖς
 νησιῶται, τίνας ἂν ἀληπτότεροι ἦσαν; καὶ νῦν χρὴ ὅτι
 ἐγγύτατα τούτου διανοηθέντας τὴν μὲν γῆν καὶ οἰκίας
 5 ἀφείναι, τῆς δὲ θαλάσσης καὶ πόλεως φυλακὴν ἔχειν, καὶ
 Πελοποννησίοις ὑπὲρ αὐτῶν ὀργισθέντας πολλῶ πλέοσι μὴ
 διαμάχεσθαι (κρατήσαντές τε γὰρ αὐθις οὐκ ἐλάσσοσι μα-
 χούμεθα καὶ ἦν σφαλῶμεν, τὰ τῶν ξυμμάχων, ὅθεν ἰσχύομεν,
 προσαπόλλυται· οὐ γὰρ ἡσυχάσουσι μὴ ἱκανῶν ἡμῶν ὄντων
 10 ἐπ' αὐτοὺς στρατεύειν), τὴν τε ὀλόφυρσιν μὴ οἰκιῶν καὶ γῆς
 ποιεῖσθαι, ἀλλὰ τῶν σωμάτων· οὐ γὰρ τάδε τοὺς ἄνδρας,
 ἀλλ' οἱ ἄνδρες ταῦτα κτῶνται. καὶ εἰ ὥμην πείσειν ὑμᾶς,
 αὐτοὺς ἂν ἐξελθόντας ἐκέλευον αὐτὰ δηῶσαι καὶ δεῖξαι Πελο-
 ποννησίοις ὅτι τούτων γε ἕνεκα οὐχ ὑπακούσεσθε.
 15 ' Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ἔχω ἐς ἐλπίδα τοῦ περὶσεσθαι, 144
 ἣν ἐθέλητε ἀρχὴν τε μὴ ἐπικτᾶσθαι ἅμα πολεμοῦντες καὶ
 κινδύνους αὐθαιρέτους μὴ προστίθεσθαι· μᾶλλον γὰρ πεφό-
 βημαι τὰς οἰκείας ἡμῶν ἀμαρτίας ἢ τὰς τῶν ἐναντίων
 διανοίας. ἀλλ' ἐκεῖνα μὲν καὶ ἐν ἄλλῃ λόγῳ ἅμα τοῖς 2
 20 ἔργοις δηλωθήσεται· νῦν δὲ τούτοις ἀποκρινάμενοι ἀπο-
 πέμψωμεν, Μεγαρέας μὲν ὅτι ἐάσομεν ἀγορᾷ καὶ λιμέσι
 χρῆσθαι, ἣν καὶ Λακεδαιμόνιοι ξενηλασίας μὴ ποιῶσι μήτε
 ἡμῶν μήτε τῶν ἡμετέρων ξυμμάχων (οὔτε γὰρ ἐκεῖνο κωλύει
 ἐν ταῖς σπονδαῖς οὔτε τόδε), τὰς δὲ πόλεις ὅτι αὐτονόμους
 25 ἀφήσομεν, εἰ καὶ αὐτονόμους ἔχοντες ἐσπείσάμεθα, καὶ ὅταν
 κάκῃνοι ταῖς ἑαυτῶν ἀποδῶσι πόλεσι μὴ σφίσι [τοῖς Λακε-
 δαιμονίοις] ἐπιτηδείως αὐτονομεῖσθαι, ἀλλ' αὐτοῖς ἐκάστοις
 ὥς βούλονται· δίκας τε ὅτι ἐθέλομεν δοῦναι κατὰ τὰς ξυ-
 θήκας, πολέμου δὲ οὐκ ἄρξομεν, ἀρχομένους δὲ ἀμυνόμεθα.
 30 ταῦτα γὰρ δίκαια καὶ πρέποντα ἅμα τῇδε τῇ πόλει ἀποκρί-
 νασθαι. εἰδέναι δὲ χρὴ ὅτι ἀνάγκη πολεμεῖν (ἣν δὲ ἐκούσιοι 3

6 Πελοποννησίοις (sic) C : Πελοποννησίους cett.

Hal. τε A B E F 26 αὐτῶν vel αὐτῶν A B E F
secl. Schol. 28 τε Hude : δε codd.

24 ἐν om. Dion.

τοῖς Λακεδαιμονίοις

μᾶλλον δεχόμεθα, ἥσπον ἐγκεισομένους τοὺς ἐναντίους ἔξο-
 μεν), ἔκ τε τῶν μεγίστων κινδύνων ὅτι καὶ πόλει καὶ ἰδιώτῃ
 4 μέγιστα τιμαὶ περιγίγονται. οἱ γοῦν πατέρες ἡμῶν ὑπο-
 στάντες Μήδους καὶ οὐκ ἀπὸ τοσῶνδε ὁρμώμενοι, ἀλλὰ καὶ
 τὰ ὑπάρχοντα ἐκλιπόντες, γνώμη τε πλέονι ἢ τύχῃ καὶ τόλμῃ 5
 μείζονι ἢ δυνάμει τὸν τε βάρβαρον ἀπεώσαντο καὶ ἐς τάδε
 προήγαγον αὐτά. ὦν οὐ χρὴ λείπεσθαι, ἀλλὰ τοὺς τε
 ἐχθροὺς παντὶ τρόπῳ ἀμύνεσθαι καὶ τοῖς ἐπιγιγνομένοις
 πειρᾶσθαι αὐτὰ μὴ ἐλάσσω παραδοῦναι.'

145 Ὁ μὲν Περικλῆς τοιαῦτα εἶπεν, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι νομί- 10
 σαντες ἄριστα σφίσι παραινεῖν αὐτὸν ἐψηφίσαντο ἃ ἐκέλευε,
 καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις ἀπεκρίναντο τῇ ἐκείνου γνώμῃ, καθ'
 ἕκαστά τε ὥς ἔφρασε καὶ τὸ ξύμπαν, οὐδὲν κελευόμενοι
 ποιήσῃν, δίκη δὲ κατὰ τὰς ξυνθήκας ἐτοῖμοι εἶναι διαλύεσθαι
 περὶ τῶν ἐγκλημάτων ἐπὶ ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ. καὶ οἱ μὲν ἀπε- 15

146 χώρησαν ἐπ' οἴκου καὶ οὐκέτι ὕστερον ἐπρεσβεύοντο· αἰτίαι
 δὲ αὐταὶ καὶ διαφοραὶ ἐγένοντο ἀμφοτέροις πρὸ τοῦ πολέμου,
 ἀρξάμεναι εὐθὺς ἀπὸ τῶν ἐν Ἐπιδάμνῳ καὶ Κερκύρα· ἐπε-
 μείγνυντο δὲ ὅμως ἐν αὐταῖς καὶ παρ' ἀλλήλους ἐφοίτων
 ἀκηρύκτως μὲν, ἀνυπόπτως δὲ οὐ· σπονδῶν γὰρ ζύγχυσις 20
 τὰ γιγνόμενα ἦν καὶ πρόφασις τοῦ πολεμεῖν.

12 post τοῖς add. τε A B E F

ΙΣΤΟΡΙΩΝ Β

12 *Ευφύπνιστος*

Ἄρχεται δὲ ὁ πόλεμος ἐνθένδε ἤδη Ἀθηναίων καὶ Πελο- 1
ποννησίων καὶ τῶν ἐκατέροις ζυμμάχων, ἐν ᾧ οὔτε ἐπεμεί-
γνυντο ἔτι ἀκηρυκτεῖ παρ' ἀλλήλους καταστάντες τε ξυνεχῶς
ἐπολέμουν· γέγραπται δὲ ἐξῆς ὡς ἕκαστα ἐγίγνετο κατὰ
5 θέρους καὶ χειμῶνα.

Τέσσερα μὲν γὰρ καὶ δέκα ἔτη ἐνέμειναν αἱ τριακον- 2
τούτεις σπονδαὶ αἱ ἐγένοντο μετ' Εὐβοίας ἄλωσιν· τῷ δὲ
πέμπτῳ καὶ δεκάτῳ ἔτει, ἐπὶ Χρυσίδος ἐν Ἀργεὶ τότε πεν-
τήκοντα δυοῖν δέοντα ἔτη ἱερωμένης καὶ Αἰνησίου ἐφόρου
10 ἐν Σπάρτῃ καὶ Πυθοδώρου ἔτι δύο μῆνας ἄρχοντος Ἀθη-
ναίοις, μετὰ τὴν ἐν Ποτειδαίᾳ μάχην μηνὶ ἕκτῳ καὶ ἅμα
ἡρι ἄρχομένῳ Θηβαίων ἄνδρες ὀλίγῳ πλείους τριακοσίων
(ἡγοῦντο δὲ αὐτῶν βοιωταρχοῦντες Πυθάγγελός τε ὁ Φυλείδου
καὶ Διέμπορος ὁ Ὀνητορίδου) ἐσῆλθον περὶ πρῶτον ὕπνον
15 ξὺν ὅπλοις ἐς Πλάταιαν τῆς Βοιωτίας οὔσαν Ἀθηναίων
ζυμμαχίδα. ἐπηγάγοντο δὲ καὶ ἀνέφξαν τὰς πύλας Πλα- 2
ταιῶν ἄνδρες, Ναυκλείδης τε καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, βουλόμενοι
ἰδίας ἔνεκα δυνάμεως ἄνδρας τε τῶν πολιτῶν τοὺς σφίσιν
ὑπεναντίους διαφθεῖραι καὶ τὴν πόλιν Θηβαίοις προσποιῆσαι.
20 ἔπραξαν δὲ ταῦτα δι' Εὐρυμάχου τοῦ Λεοντιάδου, ἀνδρὸς 3
Θηβαίων δυνατωτάτου. προΐδόντες γὰρ οἱ Θηβαῖοι ὅτι
ἔσοιτο ὁ πόλεμος ἐβούλοντο τὴν Πλάταιαν αἰεὶ σφίσι
διάφορον οὔσαν ἔτι ἐν εἰρήνῃ τε καὶ τοῦ πολέμου μήπω

4 γέγραπται δὲ] καὶ γέγραπται C [G] 6 τέσσερα γὰρ καὶ δέκα
μὲν C [γὰρ in litura c] [G] 10 δύο] τέσσαρας Krüger 11 post
καὶ add. δεκάτῳ καὶ Lipsius, δεκάτῳ Hude

- φανεροῦ καθεστῶτος προκαταλαβεῖν. ἥ καὶ ῥᾶον ἔλαθον
 4 ἐσελθόντες, φυλακῆς οὐ προκαθεστηκυίας. θέμενοι δὲ ἐς
 τὴν ἀγορὰν τὰ ὅπλα τοῖς μὲν ἐπαγαγομένοις οὐκ ἐπείθοντο
 ὥστε εὐθὺς ἔργου ἔχεσθαι καὶ ἰέναι ἐπὶ τὰς οἰκίας τῶν
 ἐχθρῶν, γνώμην δ' ἐποιούντο κηρύγμασί τε χρήσασθαι 5
 ἐπιτηδείους καὶ ἐς ξύμβασιν μᾶλλον καὶ φιλίαν τὴν πόλιν
 ἀγαγεῖν (καὶ ἀνεῖπεν ὁ κῆρυξ, εἴ τις βούλεται κατὰ τὰ
 πατρία τῶν πάντων Βοιωτῶν ξυμμαχεῖν, τίθεσθαι παρ' αὐτοὺς
 τὰ ὅπλα), νομίζοντες σφίσι ῥαδίως τούτῳ τῷ τρόπῳ προσ-
 3 χωρήσειν τὴν πόλιν. οἱ δὲ Πλαταιῆς ὡς ἦσθοντο ἔνδον 10
 τε ὄντας τοὺς Θηβαίους καὶ ἐξαπινάως κατειλημμένην τὴν
 πόλιν, καταδείσαντες καὶ νομίσαντες πολλῷ πλείους ἐσελη-
 λυθῆναι (οὐ γὰρ ἑώρων ἐν τῇ νυκτί) πρὸς ξύμβασιν ἐχώρησαν
 καὶ τοὺς λόγους δεξάμενοι ἡσύχαζον, ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ
 2 ἐς οὐδένα οὐδὲν ἐνεωτέριζον. πράσσοντες δέ πως ταῦτα 15
 κατενόησαν οὐ πολλοὺς τοὺς Θηβαίους ὄντας καὶ ἐνόμισαν
 ἐπιθέμενοι ῥαδίως κρατήσειν· τῷ γὰρ πλήθει τῶν Πλαταιῶν
 3 οὐ βουλομένῳ ἦν τῶν Ἀθηναίων ἀφίστασθαι. ἐδόκει οὖν
 ἐπιχειρητέα εἶναι, καὶ ξυνελέγοντο διορύσσοντες τοὺς κοινούς
 τοίχους παρ' ἀλλήλους, ὅπως μὴ διὰ τῶν ὁδῶν φανεροὶ ᾧσιν 20
 ἰόντες, ἀμάξας τε ἄνευ τῶν ὑποζυγίων ἐς τὰς ὁδοὺς καθίστα-
 σαν, ἵνα ἀντὶ τείχους ᾗ, καὶ τᾶλλα ἐξήρτουν ἥ ἕκαστον
 4 ἐφαίνετο πρὸς τὰ παρόντα ξύμφορον ἔσεσθαι. ἐπεὶ δὲ ὡς
 ἐκ τῶν δυνατῶν ἐτοῖμα ἦν, φυλάξαντες ἔτι νύκτα καὶ αὐτὸ
 τὸ περίορθρον ἐχώρουν ἐκ τῶν οἰκιῶν ἐπ' αὐτούς, ὅπως μὴ 25
 κατὰ φῶς θαρσαλεωτέροις οὔσι προσφέρουντο καὶ σφίσιν ἐκ
 τοῦ ἴσου γίνωνται, ἀλλ' ἐν νυκτί φοβερώτεροι ὄντες ἥσους
 ᾧσι τῆς σφετέρας ἐμπειρίας τῆς κατὰ τὴν πόλιν. προσ-
 4 ἐβαλόν τε εὐθὺς καὶ ἐς χεῖρας ᾗσαν κατὰ τάχος. οἱ δ' ὡς
 ἔγνωσαν ἐξηπατημένοι, ξυνεστρέφοντό τε ἐν σφίσιν αὐτοῖς 30

3 ἐπαγαγομένοις Cf: ἐπαγομένοις cett. 4 ἐπὶ] ἐς A B E F
 14 τοὺς om. C G 17 κρατήσειν Aeneas Tacticus: κρατῆσαι codd.
 26 προσφέρωνται A B E F [G] 28 προσέβαλόν A E Schol.: προσ-
 ἐβαλόν cett. 30 ἐξηπατημένοι C Schol.: ἡπατημένοι cett.

καὶ τὰς προσβολὰς ἥ προσπίπτοιεν ἀπεωθοῦντο. καὶ δις 2
 μὲν ἢ τρίς ἀπεκρούσαντο, ἔπειτα πολλῷ θορύβῳ αὐτῶν τε
 προσβαλόντων καὶ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν οἰκετῶν ἅμα ἀπὸ
 τῶν οἰκῶν κραυγῇ τε καὶ ὀλολυγῇ χρωμένων λίθοις τε καὶ
 5 κεράμῳ βαλλόντων, καὶ ὑετοῦ ἅμα διὰ νυκτὸς πολλοῦ ἐπι-
 γενομένου, ἐφοβήθησαν καὶ τραπόμενοι ἔφευγον διὰ τῆς
 πόλεως, ἄπειροι μὲν ὄντες οἱ πλείους ἐν σκότῳ καὶ πηλῷ
 τῶν διόδων ἥ χρὴ σωθῆναι (καὶ γὰρ τελευτῶντος τοῦ μηνὸς
 τὰ γιγνόμενα ἦν), ἐμπίρους δὲ ἔχοντες τοὺς διώκοντας τοῦ
 10 μὴ ἐκφεύγειν, ὥστε διεφθείροντο οἱ πολλοί. τῶν δὲ 3
 Πλαταιῶν τις τὰς πύλας ἥ ἐσήλθον καὶ αἴπερ ἦσαν μόναι
 ἀνεωγμέναι ἐκλησε στυρακίῳ ἀκοντίῳ ἀντὶ βαλάνου χρησά-
 μενος ἐς τὸν μοχλάν, ὥστε μὴδὲ ταύτῃ ἔξοδον ἔτι εἶναι.
 διωκόμενοι δὲ κατὰ τὴν πόλιν οἱ μὲν τινας αὐτῶν ἐπὶ τὸ 4
 15 τείχος ἀναβάντες ἔρριψαν ἐς τὸ ἔξω σφᾶς αὐτοὺς καὶ
 διεφθάρησαν οἱ πλείους, οἱ δὲ κατὰ πύλας ἐρήμους γυναικὸς
 δούσης πέλεκυν λαθόντες καὶ διακόψαντες τὸν μοχλὸν
 ἐξήλθον οὐ πολλοί (αἰσθησις γὰρ ταχεῖα ἐπεγένετο), ἄλλοι
 δὲ ἄλλῃ τῆς πόλεως σποράδες ἀπώλλυντο. τὸ δὲ πλεῖστον 5
 20 καὶ ὅσον μάλιστα ἦν ξυνεστραμμένον ἐσπίπτουσιν ἐς οἶκημα
 μέγα, ὃ ἦν τοῦ τείχους καὶ αἱ θύραι ἀνεωγμέναι ἔτυχον
 αὐτοῦ, οἰόμενοι πύλας τὰς θύρας τοῦ οἰκήματος εἶναι καὶ
 ἄντικρυς δίοδον ἐς τὸ ἔξω. ὁρῶντες δὲ αὐτοὺς οἱ Πλαταιῆς 6
 ἀπειλημμένους ἐβουλεύοντο εἴτε κατακαύσωσιν ὥσπερ ἔχου-
 25 σιν, ἐμπρήσαντες τὸ οἶκημα, εἴτε τι ἄλλο χρήσονται. τέλος 7
 δὲ οὗτοί τε καὶ ὅσοι ἄλλοι τῶν Θηβαίων περιῆσαν κατὰ
 τὴν πόλιν πλανώμενοι, ξυνέβησαν τοῖς Πλαταιεῦσι παρα-
 δοῦναι σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ τὰ ὄπλα χρήσασθαι ὅτι ἀν-
 βούλονται. οἱ μὲν δὴ ἐν τῇ Πλαταίᾳ οὕτως ἐπεπράγασαν· 8

6 ἔφυγον A B E F

γμέναι μόναι A B E F

14 δὲ τε A B E F

αἱ add. πλησίον A B E F

καύσουσι F: καύσωσιν C E

10 οἱ om. A

13 ἔξοδον εἶναι ἔτι A:

19 σποράδην A B E F

23 οἱ Πλαταιῆς αὐτοὺς A E F

25 χρήσονται F' G

δὲ τε A B E F

ἔτι ἔξοδον εἶναι B E F

supraser. G'

21 post

24 κατα-

11 ἀνεω-

21 post

24 κατα-

28 τε om. A B E F

Jan. 3

5 οἱ δ' ἄλλοι Θηβαῖοι, οὓς ἔδει ἔτι τῆς νυκτὸς παραγενέσθαι
 πανστρατιᾷ, εἴ τι ἄρα μὴ προχωροίη τοῖς ἐσεληλυθόσι, τῆς
 ἀγγελίας ἅμα καθ' ὁδὸν αὐτοῖς ῥηθείσης περὶ τῶν γεγενη-
 2 μένων ἐπεβοήθουν. ἀπέχει δὲ ἡ Πλάταια τῶν Θηβῶν
 σταδίους ἑβδομήκοντα, καὶ τὸ ὕδωρ τὸ γενόμενον τῆς νυκτὸς 5
 ἐποίησε βραδύτερον αὐτοὺς ἐλθεῖν· ὁ γὰρ Ἀσωπὸς ποταμὸς
 3 ἑρρὺν μέγας καὶ οὐ ῥαδίως διαβατὸς ἦν. πορευόμενοί τε
 ἐν ὑετῷ καὶ τὸν ποταμὸν μόλις διαβάντες ὕστερον παρ-
 εγένοντο, ἥδη τῶν ἀνδρῶν τῶν μὲν διεφθαρμένων, τῶν δὲ
 4 ζώντων ἐχομένων. ὥς δ' ἦσθοντο οἱ Θηβαῖοι τὸ γεγενη- 10
 μένον, ἐπεβούλευον τοῖς ἔξω τῆς πόλεως τῶν Πλαταιῶν·
 ἦσαν γὰρ καὶ ἄνθρωποι κατὰ τοὺς ἀγροὺς καὶ κατασκευή,
 οἷα ἀπροσδοκῆτου κακοῦ ἐν εἰρήνῃ γενομένου· ἐβούλουντο
 γὰρ σφίσιν, εἴ τινα λάβοιεν, ὑπάρχειν ἀντὶ τῶν ἔνδον, ἦν
 ἄρα τύχωσί τινας ἐζωγρημένοι. καὶ οἱ μὲν ταῦτα διανοοῦντο, 15
 5 οἱ δὲ Πλαταιῆς ἔτι διαβουλευομένων αὐτῶν ὑποτοπήσαντες
 τοιοῦτόν τι ἔσεσθαι καὶ δεῖσαντες περὶ τοῖς ἔξω κήρυκα
 ἐξέπεμψαν παρὰ τοὺς Θηβαίους, λέγοντες ὅτι οὔτε τὰ πεποιθ-
 μένα ὅσια δράσειαν ἐν σπονδαῖς σφῶν πειράσαντες κατα-
 λαβεῖν τὴν πόλιν, τά τε ἔξω ἔλεγον αὐτοῖς μὴ ἀδικεῖν· εἰ 20
 δὲ μή, καὶ αὐτοὶ ἔφασαν αὐτῶν τοὺς ἀνδρας ἀποκτενεῖν οὓς
 ἔχουσι ζῶντας· ἀναχωρησάντων δὲ πάλιν ἐκ τῆς γῆς
 6 ἀποδώσειν αὐτοῖς τοὺς ἀνδρας. Θηβαῖοι μὲν ταῦτα λέγουσι
 καὶ ἐπομόσαι φασὶν αὐτούς· Πλαταιῆς δ' οὐχ ὁμολογοῦσι
 τοὺς ἀνδρας εὐθύς ὑποσχέσθαι ἀποδώσειν, ἀλλὰ λόγων 25
 πρῶτον γενομένων ἦν τι ξυμβαίνωσι, καὶ ἐπομόσαι οὐ φασιν.
 7 ἐκ δ' οὖν τῆς γῆς ἀνεχώρησαν οἱ Θηβαῖοι οὐδὲν ἀδικήσαντες·
 οἱ δὲ Πλαταιῆς ἐπειδὴ τὰ ἐκ τῆς χώρας κατὰ τάχος ἐσεκο-
 μίσαντο, ἀπέκτειναν τοὺς ἀνδρας εὐθύς. ἦσαν δὲ ὀγδοήκοντα
 καὶ ἑκατὸν οἱ ληφθέντες, καὶ Εὐρύμαχος εἷς αὐτῶν ἦν, πρὸς 30
 6 ὃν ἔπραξαν οἱ προδιδόντες. τοῦτο δὲ ποιήσαντες ἔς τε τὰς

2 προχωροίη A B E F
 δοκῆτου add. τοῦ Bredow
 30 εἰς om. C G

4 ἐβοήθουν C G
 19 ὁσίως A B E F

13 post ἀπροσ-
 πειραθέντες A B E F

Ἀθήνας ἄγγελον ἔπεμπον καὶ τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους
 ἀπέδωσαν τοῖς Θηβαίοις, τὰ τε ἐν τῇ πόλει καθίσταντο πρὸς
 τὰ παρόντα ἣ ἐδόκει αὐτοῖς. τοῖς δ' Ἀθηναίοις ἠγγέλθη 2
 εὐθὺς τὰ περὶ τῶν Πλαταιῶν γεγενημένα, καὶ Βοιωτῶν τε
 5 παραχρῆμα ξυνέλαβον ὅσοι ἦσαν ἐν τῇ Ἀττικῇ καὶ ἐς τὴν
 Πλάταιαν ἔπεμψαν κήρυκα, κελεύοντες εἰπεῖν μηδὲν νεώτερον
 ποιεῖν περὶ τῶν ἀνδρῶν οὓς ἔχουσι Θηβαίων, πρὶν ἂν τι καὶ
 αὐτοὶ βουλευσώσι περὶ αὐτῶν· οὐ γὰρ ἠγγέλθη αὐτοῖς ὅτι 3
 τεθυηκότες εἶεν. ἅμα γὰρ τῇ ἐσόδῳ γιγνομένη τῶν Θηβαίων
 10 ὁ πρῶτος ἄγγελος ἐξῆι, ὁ δὲ δεύτερος ἄρτι νενικημένων τε
 καὶ ξυνειλημμένων· καὶ τῶν ὕστερον οὐδὲν ἦδεσαν. οὕτω
 δὴ οὐκ εἰδότες οἱ Ἀθηναῖοι ἐπέστελλον· ὁ δὲ κήρυξ ἀφικό-
 μενος ἤρε τοὺς ἀνδρας διεφθαρμένους. καὶ μετὰ ταῦτα οἱ 4
 Ἀθηναῖοι στρατεύσαντες ἐς Πλάταιαν σῖτόν τε ἐσήγαγον
 15 καὶ φρουροὺς ἐγκατέλιπον, τῶν τε ἀνθρώπων τοὺς ἀχρεϊστά-
 τους ξὺν γυναιξὶ καὶ παισὶν ἐξεκόμισαν.

Γεγενημένου δὲ τοῦ ἐν Πλαταιαῖς ἔργου καὶ λελυμένων 7
 λαμπρῶς τῶν σπονδῶν οἱ Ἀθηναῖοι παρεσκευάζοντο ὥς
 πολεμήσουντες. παρεσκευάζοντο δὲ καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ
 20 οἱ ξύμμαχοι, πρεσβείας τε μέλλοντες πέμπειν παρὰ βασιλέα
 καὶ ἄλλοσε πρὸς τοὺς βαρβάρους, εἴ ποθέν τινα ὠφελίαν
 ἥλπιζον ἐκάτεροι προσλήψεσθαι, πόλεις τε ξυμμαχίδας
 ποιούμενοι ὅσαι ἦσαν ἐκτὸς τῆς ἑαυτῶν δυνάμεως. καὶ 2
 Λακεδαιμονίοις μὲν πρὸς ταῖς αὐτοῦ ὑπαρχούσαις ἐξ Ἰταλίας
 25 καὶ Σικελίας τοῖς τὰκείνων ἐλομένοις ναῦς ἐπετάχθη ποιεῖσθαι
 κατὰ μέγεθος τῶν πόλεων, ὥς ἐς τὸν πάντα ἀριθμὸν πεντα-
 κοσίων νεῶν ἐσομένων, καὶ ἀργύριον ῥητὸν ἐτοιμάζειν, τὰ
 τε ἄλλα ἡσυχάζοντας καὶ Ἀθηναίους δεχομένους μιᾷ νηὶ 3
 30 χουσαν ξυμμαχίαν ἐξήταζον καὶ ἐς τὰ περὶ Πελοπόννησον

6 post κελεύοντες add. αὐτοῖς C G

19 post καὶ add. of A B E F [G]

20 post ξύμμαχοι add. αὐτῶν A B E F [G]

21 πρὸς ἐς A B E F [G]

25 ἐπετάχθη recc.: ἐπετάχθησαν codd.: ἐπετάχθη σ' (διακοσίας)
Herbst

- μᾶλλον χωρία ἐπρεσβεύοντο, Κέρκυραν καὶ Κεφαλληνίαν καὶ Ἀκαρνᾶνας καὶ Ζάκυνθον, ὁρῶντες, εἰ σφίσι φίλια ταῦτ' εἶη βεβαίως, πέριξ τὴν Πελοπόννησον καταπολεμήσοντας.
- 8 ὀλίγον τε ἐπενόουν οὐδὲν ἀμφότεροι, ἀλλ' ἔρρωντο ἐς τὸν πόλεμον οὐκ ἀπεικότως· ἀρχόμενοι γὰρ πάντες ὁξύτερον 5 ἀντιλαμβάνονται, τότε δὲ καὶ νεότης πολλὴ μὲν οὔσα ἐν τῇ Πελοποννήσῳ, πολλὴ δ' ἐν ταῖς Ἀθήναις οὐκ ἀκουσίως ὑπὸ ἀπειρίας ἤπτετο τοῦ πολέμου, ἣ τε ἄλλη Ἑλλὰς ἅπασα
- 2 μετέωρος ἦν ξυνιουσῶν τῶν πρώτων πόλεων. καὶ πολλὰ μὲν λόγια ἐλέγετο, πολλὰ δὲ χρησμολόγοι ἦδον ἔν τε τοῖς 10 μέλλουσι πολεμήσειν καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν. ἔτι δὲ Δῆλος ἐκινήθη ὀλίγον πρὸ τούτων, πρότερον οὐπω σεισθεῖσα ἀφ' οὗ Ἑλληνες μέμνηται· ἐλέγετο δὲ καὶ ἐδόκει ἐπὶ τοῖς μέλλουσι γενήσεσθαι σημῆναι. εἴ τέ τι ἄλλο τοιουτότροπον
- 4 ξυνέβη γενέσθαι, πάντα ἀνεζητείτο. ἡ δὲ εὐνοια παρὰ 15 πολὺ ἐποίει τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους, ἄλλως τε καὶ προειπόντων ὅτι τὴν Ἑλλάδα ἐλευθεροῦσιν. ἔρρωτό τε πᾶς καὶ ἰδιώτης καὶ πόλις εἴ τι δύναιτο καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ ξυνεπιλαμβάνειν αὐτοῖς· ἐν τούτῳ τε κεκωλύσθαι ἐδόκει ἐκάστῳ τὰ πράγματα ᾧ μὴ τις αὐτὸς παρέσται. 20
- 5 οὕτως (ἐν) ὀργῇ εἶχον οἱ πλείους τοὺς Ἀθηναίους, οἱ μὲν τῆς ἀρχῆς ἀπολυθῆναι βουλόμενοι, οἱ δὲ μὴ ἀρχθῶσι φοβούμενοι.
- 9 Παρασκευῇ μὲν οὖν καὶ γνώμῃ τοιαύτῃ ὥρμητο, πόλεις δὲ ἑκάτεροι τάσδε ἔχοντες ξυμμάχους ἐς τὸν πόλεμον καθί- 25
- 2 σταντο. Λακεδαιμονίων μὲν οἷδε ξύμμαχοι· Πελοποννήσιοι μὲν οἱ ἐντὸς Ἰσθμοῦ πάντες πλὴν Ἀργείων καὶ Ἀχαιῶν (τούτοις δὲ ἐς ἀμφοτέρους φιλία ἦν· Πελληνῆς δὲ Ἀχαιῶν μόνον ξυνεπολέμου τὸ πρῶτον, ἔπειτα δὲ ὕστερον καὶ ἅπαντες), ἔξω δὲ Πελοποννήσου Μεγαρῆς, Βοιωτοί, Λοκροί, 30
- 3 Φωκῆς, Ἀμπρακιῶται, Λευκάδιοι, Ἀνακτόριοι. τούτων ναυ-

6 δὲ Haacke : δὴ codd.

8 πᾶσα A B E F

10 ἐλέγοντο

A B E F

21 ἐν add. Stephanus

30 φωκῆς λοκροὶ βοιωτοί

A B E F

τικὸν παρείχοντο Κορίνθιοι, Μεγαρήs, Σικυώνιοι, Πελληνήs,
 Ἡλείοι, Ἀμπρακῶται, Λευκάδιοι, ἱππέας δὲ Βοιωτοί, Φωκῆs,
 Λοκροί· αἱ δ' ἄλλαι πόλεις πεζὸν παρείχον. αὕτη μὲν
 Λακεδαιμονίων ξυμμαχία· Ἀθηναίων δὲ Χῖοι, Λέσβιοι, 4
 5 Πλαταιῆs, Μεσσήνιοι οἱ ἐν Ναυπάκτῳ, Ἀκαρνάνων οἱ
 πλείους, Κερκυραῖοι, Ζακύνθιοι, καὶ ἄλλαι πόλεις αἱ ὑποτε-
 λεῖς οὔσαι ἐν ἔθνεσι τοσοῖσδε, Καρία ἡ ἐπὶ θαλάσσῃ, Δωριῆs
 Καρσὶ πρόσοικοι, Ἰωνία, Ἑλλήσποιντος, τὰ ἐπὶ Θράκης,
 νῆσοι ὅσαι ἐντὸς Πελοποννήσου καὶ Κρήτης πρὸς ἥλιον
 10 ἀνίσχοντα, πάσαι αἱ Κυκλάδες πλὴν Μήλου καὶ Θήρας.
 τούτων ναυτικὸν παρείχοντο Χῖοι, Λέσβιοι, Κερκυραῖοι, οἱ 5
 δ' ἄλλοι πεζὸν καὶ χρήματα. ξυμμαχία μὲν αὕτη ἐκατέρων 6
 καὶ παρασκευὴ ἐς τὸν πόλεμον ἦν.

Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι μετὰ τὰ ἐν Πλαταιαῖs εὐθὺς περι- 10
 15 ἡγγελλον κατὰ τὴν Πελοπόννησον καὶ τὴν ἔξω ξυμμαχίδα
 στρατιὰν παρασκευάζεσθαι ταῖs πόλεσι τά τε ἐπιτήδεια οἷα
 εἰκὸς ἐπὶ ἔξοδον ἐκδημον ἔχειν, ὥs ἐσβαλοῦντες ἐς τὴν
 Ἀττικὴν. ἐπειδὴ δὲ ἐκάστοις ἐτοῖμα γίγνοιτο, κατὰ τὸν 2
 χρόνον τὸν εἰρημένον ξυνῆσαν τὰ δύο μέρη ἀπὸ πόλεως
 20 ἐκάστηs ἐς τὸν Ἰσθμόν. καὶ ἐπειδὴ πᾶν τὸ στράτευμα 3
 ξυνειλεγμένον ἦν, Ἀρχίδαμος ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδαι-
 μονίων, ὅσπερ ἡγεῖτο τῆs ἐξόδου ταύτης, ξυγκαλέσας τοὺs
 στρατηγοὺs τῶν πόλεων πασῶν καὶ τοὺs μάλιστα ἐν τέλει
 καὶ ἀξιολογωτάτους παρήνει τοιάδε.

25 Ἄνδρες Πελοποννήσιοι καὶ ξύμμαχοι, καὶ οἱ πατέρες II
 ἡμῶν πολλὰς στρατείας καὶ ἐν αὐτῇ Πελοποννήsῳ καὶ ἔξω
 ἐποιήσαντο, καὶ ἡμῶν αὐτῶν οἱ πρεσβύτεροι οὐκ ἄπειροι
 πολέμων εἰσίν· ὅμως δὲ τῆsδε οὐπω μείζονα παρασκευὴν
 ἔχοντες ἐξήλθομεν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πόλῳ δυνατωτάτην νῦν

3 μὲν C [G]: om. cett. 10 post αἱ add. ἄλλαι A B E F [G]
 15 ξυμμαχίαν A B E F 24 ἀξιωτάτους C [ω ex o c] G παρήνει
 Sintenis: παρῆναι codd. post τοιάδε add. ἔλεξεν codd., del.
 Sintenis 25 post prius καὶ add. οἱ A B E F G alterum καὶ
 om. A B E F 27 αὐτῶν ἡμῶν A B E F

- ἐρχόμεθα καὶ αὐτοὶ πλείστοι καὶ ἄριστοι στρατεύοντες.
 2 δίκαιον οὖν ἡμᾶς μήτε τῶν πατέρων χεῖρους φαίνεσθαι μήτε
 ἡμῶν αὐτῶν τῆς δόξης ἐνδεεστέρους. ἡ γὰρ Ἑλλὰς πᾶσα
 τῇδε τῇ ὀρμῇ ἐπῆρται καὶ προσέχει τὴν γνώμην, εὖνοιαν
 ἔχουσα διὰ τὸ Ἀθηναίων ἔχθος πρᾶξαι ἡμᾶς ἃ ἐπινοοῦμεν. 5
 3 οὐκουν χρή, εἴ τῳ καὶ δοκοῦμεν πλήθει ἐπιέναι καὶ ἀσφάλεια
 πολλὴ εἶναι μὴ ἂν ἐλθεῖν τοὺς ἐναντίους ἡμῖν διὰ μάχης,
 τούτων ἔνεκα ἀμελέστερόν τι παρεσκευασμένους χωρεῖν,
 ἀλλὰ καὶ πόλεως ἐκάστης ἡγεμόνα καὶ στρατιώτην τὸ καθ'
 4 αὐτὸν αἰεὶ προσδέχεσθαι ἐς κίνδυνόν τινα ἦξιν. ἄδηλα 10
 γὰρ τὰ τῶν πολέμων, καὶ ἐξ ὀλίγου τὰ πολλὰ καὶ δι' ὀργῆς
 αἱ ἐπιχειρήσεις γίνονται· πολλάκις τε τὸ ἔλασπον πλήθος
 δεδιδὸς ἄμεινον ἡμύνετο τοὺς πλέονας διὰ τὸ καταφρονοῦντας
 5 ἀπαρασκευάτους γενέσθαι. χρή δὲ αἰεὶ ἐν τῇ πολεμίᾳ τῇ μὲν
 γνώμῃ θαρσαλέους στρατεύειν, τῷ δ' ἔργῳ δεδιότας παρε- 15
 σκευάσθαι· οὕτω γὰρ πρὸς τε τὸ ἐπιέναι τοῖς ἐναντίοις
 εὐψυχότατοι ἂν εἶεν πρὸς τε τὸ ἐπιχειρεῖσθαι ἀσφαλέ-
 6 στατοι. ἡμεῖς δὲ οὐδ' ἐπὶ ἀδύνατον ἀμύνεσθαι οὕτω πόλιν
 ἐρχόμεθα, ἀλλὰ τοῖς πᾶσιν ἄριστα παρεσκευασμένην, ὥστε
 χρή καὶ πάνυ ἐλπίζειν διὰ μάχης ἵεναι αὐτούς, εἰ μὴ καὶ 20
 νῦν ὥρμηται ἐν ᾧ οὐπω πάρεσμεν, ἀλλ' ὅταν ἐν τῇ γῇ
 7 ὀρώσιν ἡμᾶς δηοῦντάς τε καὶ τὰ κείνων φθείροντας. πᾶσι
 γὰρ ἐν τοῖς ὄμμασι καὶ ἐν τῷ παραντίκῳ ὀρᾶν πάσχοντάς τι
 ἡθες ὀργὴν προσπίπτει· καὶ οἱ λογισμῷ ἐλάχιστα χρώμενοι
 8 θυμῷ πλείστα ἐς ἔργον καθίστανται. Ἀθηναίους δὲ καὶ 25
 πλέον τι τῶν ἄλλων εἰκὸς τοῦτο δρᾶσαι, οἳ ἄρχειν τε τῶν
 ἄλλων ἀξιούσι καὶ ἐπιόντες τὴν τῶν πέλας δηοῦν μᾶλλον ἢ
 9 τὴν αὐτῶν ὀρᾶν. ὥς οὖν ἐπὶ τοσαύτῃ πόλιν στρατεύοντες
 καὶ μεγίστην δόξαν οἰσόμενοι τοῖς τε προγόνοις καὶ ἡμῖν
 αὐτοῖς ἐπ' ἀμφοτέρα ἐκ τῶν ἀποβαινόντων, ἔπειθ' ὅπῃ ἂν 30
 τις ἡγήται, κόσμον καὶ φυλακὴν περὶ παντὸς ποιούμενοι καὶ

6 ἀσφάλεια πολλὴ recs.: ἀσφαλεία πολλῇ codd. 8 τούτων C
 supraser. G: τούτου cett. 15 παρεσκευάσθαι C (prius e ex a c):
 παρασκευάζεσθαι cett. 28 ἐαυτῶν A B E F [G]

τὰ παραγγελλόμενα ὀξέως δεχόμενοι· κάλλιστον γὰρ τόδε καὶ ἀσφαλέστατον, πολλοὺς ὄντας ἐνὶ κόσμῳ χρωμένους φαίνεσθαι.⁷

Τοσαῦτα εἰπὼν καὶ διαλύσας τὸν ζύλλογον ὁ Ἀρχίδαμος 12
 5 Μελήσιππον πρῶτον ἀποστέλλει ἐς τὰς Ἀθήνας τὸν Δια-
 κρίτου ἄνδρα Σπαρτιάτην, εἴ τι ἄρα μᾶλλον ἐνδοῖεν οἱ
 Ἀθηναῖοι ὀρώντες σφᾶς ἤδη ἐν ὁδῷ ὄντας. οἱ δὲ οὐ 2
 προσεδέξαντο αὐτὸν ἐς τὴν πόλιν οὐδ' ἐπὶ τὸ κοινόν· ἦν
 γὰρ Περικλέους γνώμη πρότερον νενικηκυῖα κήρυκα καὶ
 10 πρεσβείαν μὴ προσδέχεσθαι Λακεδαιμονίων ἐξεστρατευ-
 μένων· ἀποπέμπουσιν οὖν αὐτὸν πρὶν ἀκοῦσαι καὶ ἐκέλευον
 ἐκτὸς ὄρων εἶναι αὐθημερόν, τό τε λοιπὸν ἀναχωρήσαντας
 ἐπὶ τὰ σφέτερα αὐτῶν, ἦν τι βούλωνται, πρεσβεύεσθαι.
 ζυμπέμπουσί τε τῷ Μελησίππῳ ἀγωγούς, ὅπως μηδεὶν
 15 ζυγγένηται. ὁ δ' ἐπειδὴ ἐπὶ τοῖς ὁρίοις ἐγένετο καὶ ἔμελλε 3
 διαλύσεσθαι, τοσούδε εἰπὼν ἐπορεύετο ὅτι· ἦδε ἡ ἡμέρα τοῖς
 Ἕλλησι μεγάλων κακῶν ἄρξει.⁸ ὥς δὲ ἀφίκετο ἐς τὸ 4
 στρατόπεδον καὶ ἔγνω ὁ Ἀρχίδαμος ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι οὐδέν
 πω ἐνδῶσουσιν, οὕτω δὴ ἄρας τῷ στρατῷ προνχῶρει ἐς τὴν
 20 γῆν αὐτῶν. Βοιωτοὶ δὲ μέρος μὲν τὸ σφέτερον καὶ τοὺς 5
 ἰππέας παρείχοντο Πελοποννησίοις ζυστρατεύειν, τοῖς δὲ
 λειπομένοις ἐς Πλάταιαν ἐλθόντες τὴν γῆν ἐδῆρουν.

Ἔτι δὲ τῶν Πελοποννησίων ζυλλεγομένων τε ἐς τὸν 13
 Ἴσθμὸν καὶ ἐν ὁδῷ ὄντων, πρὶν ἐσβαλεῖν ἐς τὴν Ἀττικὴν,
 25 Περικλῆς ὁ Ξανθίππου στρατηγὸς ὢν Ἀθηναίων δέκατος
 αὐτός, ὥς ἔγνω τὴν ἐσβολὴν ἐσομένην, ὑποτοπήσας, ὅτι
 Ἀρχίδαμος αὐτῷ ξένος ὢν ἐτύγχανε, μὴ πολλάκις ἢ αὐτὸς
 ἰδίᾳ βουλόμενος χαρίζεσθαι τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ παραλίπη καὶ
 μὴ δηώσῃ, ἣ καὶ Λακεδαιμονίων κελευσάντων ἐπὶ διαβολῇ
 30 τῇ ἑαυτοῦ γένηται τοῦτο, ὥσπερ καὶ τὰ ἄγῃ ἐλαύνειν προεῖ-
 πον ἔνεκα ἐκείνου, προηγόρευε τοῖς Ἀθηναίοις ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ

7 ἤδη σφᾶς A B E F
 αὐτὸν C G

10 δέχεσθαι C
 30 ἑαυτοῦ] αὐτοῦ A B E F

11 post ἐκέλευον add.

- ὅτι Ἀρχίδαμος μὲν οἱ ξένος εἴη, οὐ μέντοι ἐπὶ κακῷ γε τῆς
 πόλεως γένοιτο, τοὺς δὲ ἀγροὺς τοὺς ἑαυτοῦ καὶ οἰκίας ἦν
 ἄρα μὴ δηλώσωσιν οἱ πολέμιοι ὥσπερ καὶ τὰ τῶν ἄλλων,
 ἀφήσιν αὐτὰ δημόσια εἶναι καὶ μηδεμίαν οἱ ὑποψίαν κατὰ
 2 ταῦτα γίνεσθαι. παρῆνει δὲ καὶ περὶ τῶν παρόντων ἅπερ 5
 καὶ πρότερον, παρασκευάζεσθαι τε ἐς τὸν πόλεμον καὶ τὰ ἐκ
 τῶν ἀγρῶν ἐσκομίζεσθαι, ἐς τε μάχην μὴ ἐπεξιέναι, ἀλλὰ
 τὴν πόλιν ἐσελθόντας φυλάσσειν, καὶ τὸ ναυτικόν, ἥπερ
 ἰσχύουσιν, ἐξαρτέσθαι, τὰ τε τῶν ξυμμάχων διὰ χειρὸς
 ἔχειν, λέγων τὴν ἰσχὺν αὐτοῖς ἀπὸ τούτων εἶναι τῶν χρη- 10
 μάτων τῆς προσόδου, τὰ δὲ πολλὰ τοῦ πολέμου γνώμη καὶ
 3 χρημάτων περιουσία κρατεῖσθαι. θαρσεῖν τε ἐκέλευε προσ-
 ιόντων μὲν ἑξακοσίων ταλάντων ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ φόρου
 κατ' ἐνιαυτὸν ἀπὸ τῶν ξυμμάχων τῇ πόλει ἄνευ τῆς ἄλλης
 προσόδου, ὑπαρχόντων δὲ ἐν τῇ ἀκροπόλει ἔτι τότε ἀργυρίου 15
 ἐπισήμου ἑξακισχιλίων ταλάντων (τὰ γὰρ πλείστα τριακο-
 σίων ἀποδέοντα μύρια ἐγένετο, ἀφ' ὧν ἐς τε τὰ προπύλαια
 τῆς ἀκροπόλεως καὶ τὰλλα οἰκοδομήματα καὶ ἐς Ποτεΐδαιαν
 4 ἀπανηλώθη), χωρὶς δὲ χρυσίου ἀσήμου καὶ ἀργυρίου ἐν τε *uncoin*
 ἀναθήμασιν ἰδίοις καὶ δημοσίοις καὶ ὅσα ἱερὰ σκευή περὶ 20
 τε τὰς πομπὰς καὶ τοὺς ἀγῶνας καὶ σκῦλα Μηδικὰ καὶ εἴ τι *φρελο*
 τοιουτότροπον, οὐκ ἐλάσσονος [ἦν] ἢ πεντακοσίων ταλάντων.
 5 ἔτι δὲ καὶ τὰ ἐκ τῶν ἄλλων ἱερῶν προσετίθει χρήματα οὐκ
 ὀλίγα, οἷς χρήσεσθαι αὐτοὺς, καὶ ἦν πάννυ ἐξείργωνται
 πάντων, καὶ αὐτῆς τῆς θεοῦ τοῖς περικειμένοις χρυσοῖς· 25
 ἀπέφαινε δ' ἔχον τὸ ἄγαλμα τεσσαράκοντα τάλαντα σταθμὸν
 χρυσίου ἀπέφθον, καὶ περιαιρετὸν εἶναι ἅπαν. χρησαμένους
 τε ἐπὶ σωτηρίᾳ ἔφη χρήναι μὴ ἐλάσσω ἀντικαταστήσαι
 6 πάλιν. χρήμασι μὲν οὖν οὕτως ἐθάρσυνεν αὐτοὺς, ὅπλι-
 τας δὲ τρισχιλίους καὶ μυρίους εἶναι ἄνευ τῶν ἐν τοῖς 30
 φρουρίοις καὶ τῶν παρ' ἑπαλξίν ἑξακισχιλίων καὶ μυρίων.
 7 τοσοῦτοι γὰρ ἐφύλασσαν τὸ πρῶτον ὅποτε οἱ πολέμιοι

ἐσβάλοιεν, ἀπὸ τε τῶν πρεσβυτάτων καὶ τῶν νεωτάτων,
καὶ μετοίκων ὅσοι ὀπλῖται ἦσαν. τοῦ τε γὰρ Φαληρικοῦ
τείχους στάδιοι ἦσαν πέντε καὶ τριάκοντα πρὸς τὸν κύκλον
τοῦ ἄστεως, καὶ αὐτοῦ τοῦ κύκλου τὸ φυλασσόμενον τρεῖς
5 καὶ τεσσαράκοντα (ἔστι δὲ αὐτοῦ ὃ καὶ ἀφύλακτον ἦν, τὸ
μεταξὺ τοῦ τε μακροῦ καὶ τοῦ Φαληρικοῦ), τὰ δὲ μακρὰ
τείχη πρὸς τὸν Πειραιᾶ τεσσαράκοντα σταδίων, ὧν τὸ
ἔξωθεν ἐτηρεῖτο· καὶ τοῦ Πειραιῶς ξὺν Μουνιχίᾳ ἐξήκοιτα
μὲν σταδίων ὁ ἅπας περίβολος, τὸ δ' ἐν φυλακῇ ὃν ἤμισυ
10 τούτου. ἱππέας δὲ ἀπέφαινε διακοσίους καὶ χιλίους ξὺν 8
ἱπποτοξόταις, ἑξακοσίους δὲ καὶ χιλίους τοξότας, καὶ τριή-
ρεις τὰς πλωίμους τριακοσίας. ταῦτα γὰρ ὑπῆρχεν Ἀθη- 9
ναίοις καὶ οὐκ ἐλάσσω ἕκαστα τούτων, ὅτε ἡ ἐσβολὴ τὸ
πρῶτον ἔμελλε Πελοποννησίων ἔσεσθαι καὶ ἐς τὸν πόλεμον
15 καθίσταντο. ἔλεγε δὲ καὶ ἄλλα οἷάπερ εἰώθει Περικλῆς
ἐς ἀπόδειξιν τοῦ περιέσεσθαι τῷ πολέμῳ.

Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἀκούσαντες ἀνεπειθοντό τε καὶ ἐσεκομί- 14
ζοντο ἐκ τῶν ἀγρῶν παῖδας καὶ γυναῖκας καὶ τὴν ἄλλην
κατασκευὴν ἢ κατ' οἶκον ἐχρῶντο, καὶ αὐτῶν τῶν οἰκιῶν
20 καθαιροῦντες τὴν ξύλῳσιν· πρόβατα δὲ καὶ ὑποζύγια ἐς τὴν
Εὐβοίαν διεπέμψαντο καὶ ἐς τὰς ἰήσους τὰς ἐπικειμένας.
χαλεπῶς δὲ αὐτοῖς διὰ τὸ αἰεὶ εἰωθέναι τοὺς πολλοὺς ἐν τοῖς 2
ἀγροῖς διαιτᾶσθαι ἡ ἀνάστασις ἐγίγνετο. ξυνεβεβήκει δὲ 15
ἀπὸ τοῦ πάνυ ἀρχαίου ἐτέρων μᾶλλον Ἀθηναίοις τοῦτο.
25 ἐπὶ γὰρ Κέκροπος καὶ τῶν πρώτων βασιλέων ἡ Ἀττικὴ ἐς
Θησέᾳ αἰεὶ κατὰ πόλεις ᾤκειτο πρυτανεῖά τε ἐχούσας καὶ
ἀρχοντας, καὶ ὅποτε μὴ τι δείσειαν, οὐ ξυνῆσαν βουλευσό-
μενοι ὥς τὸν βασιλέα, ἀλλ' αὐτοὶ ἕκαστοι ἐπολίτενον καὶ
ἐβουλευοντο· καὶ τινας καὶ ἐπολέμησάν ποτε αὐτῶν, ὥσπερ
30 καὶ Ἐλευσίνιοι μετ' Εὐμόλπου πρὸς Ἐρεχθέα. ἐπειδὴ δὲ 2
Θησεὺς ἐβασίλευσε, γενόμενος μετὰ τοῦ ξυνετοῦ καὶ δυνατὸς

21 ἐς om. C G
codd.

26 τε om. C G
28 ἐπολιτεύοντο A B E F M

ἐχούσας Bloomfield: ἐχουσα
30 καὶ om. C G

τά τε ἄλλα διεκόσμησε τὴν χώραν καὶ καταλύσας τῶν
 ἄλλων πόλεων τά τε βουλευτήρια καὶ τὰς ἀρχὰς ἐς τὴν νῦν
 πόλιν οὖσαν, ἐν βουλευτήριον ἀποδείξας καὶ πρυτανεῖον,
 ξυνώκισε πάντας, καὶ νεμομένους τὰ αὐτῶν ἐκάστους ἅπερ
 καὶ πρὸ τοῦ ἡνάγκασε μιᾷ πόλει ταύτῃ χρῆσθαι, ἣ ἀπάντων 5
 ἤδη ξυντελούντων ἐς αὐτὴν μεγάλη γενομένη παρεδόθη ὑπὸ
 Θησέως τοῖς ἔπειτα· καὶ ξυνοίκια ἐξ ἐκείνου Ἀθηναῖοι ἔτι
 3 καὶ νῦν τῇ θεῷ ἑορτὴν δημοτελῆ ποιοῦσιν. τὸ δὲ πρὸ τοῦ
 ἢ ἀκρόπολις ἢ νῦν οὖσα πόλις ἦν, καὶ τὸ ὑπ' αὐτὴν πρὸς
 4 νότον μάλιστα τετραμμένον. τεκμήριον δέ· τὰ γὰρ ἱερὰ 10
 ἐν αὐτῇ τῇ ἀκροπόλει† καὶ ἄλλων θεῶν ἐστὶ καὶ τὰ ἔξω
 πρὸς τοῦτο τὸ μέρος τῆς πόλεως μᾶλλον ἴδρυται, τό τε τοῦ
 Διὸς τοῦ Ὀλυμπίου καὶ τὸ Πύθιον καὶ τὸ τῆς Γῆς καὶ τὸ
 <τοῦ> ἐν Λίμναις Διονύσου, ᾧ τὰ ἀρχαιότερα Διονύσια [τῇ
 δωδεκάτῃ] ποιεῖται ἐν μηνὶ Ἀνθεστηριῶνι, ὥσπερ καὶ οἱ ἀπ' 15
 Ἀθηναίων Ἰῶνες ἔτι καὶ νῦν νομίζουσιν. ἴδρυται δὲ καὶ
 5 ἄλλα ἱερὰ ταύτῃ ἀρχαῖα. καὶ τῇ κρήνῃ τῇ νῦν μὲν τῶν
 τυράννων οὕτως σκευασάντων Ἐννεακρούμφ καλουμένη, τὸ δὲ
 πάλαι φανερῶν τῶν πηγῶν οὖσῶν Καλλιρρόῃ ὠνομασμένη,
 ἐκεῖνοί τε ἐγγὺς οὖσῃ τὰ πλείστου ἄξια ἐχρῶντο, καὶ νῦν 20
 ἔτι ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου πρό τε γαμικῶν καὶ ἐς ἄλλα τῶν ἱερῶν
 6 νομίζεται τῷ ὕδατι χρῆσθαι· καλεῖται δὲ διὰ τὴν παλαιὰν
 ταύτη κατοίκησιν καὶ ἡ ἀκρόπολις μέχρι τοῦδε ἔτι ὑπ' Ἀθη-
 16 ναίων πόλις. τῇ τε οὖν ἐπὶ πολὺ κατὰ τὴν χώραν αὐτονόμῃ
 οἰκῇσι μετεῖχον οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ ἐπειδὴ ξυνφκίσθησαν, διὰ 25
 τὸ ἔθος ἐν τοῖς ἀγροῖς ὅμως οἱ πλείους τῶν τε ἀρχαίων καὶ
 τῶν ὕστερον μέχρι τοῦδε τοῦ πολέμου γενομένοι τε καὶ
 οἰκήσαντες οὐ ῥαδίως πανοικεσίᾳ τὰς μεταναστάσεις ἐποι-

1 χώραν] πόλιν G M 8 τοῦτου A B E F M 11 post ἀκρο-
 πόλει lacunam statuit Classen, qui καὶ τὰ τῆς Ἀθηνᾶς addidit 14 τοῦ
 add. Cobet τῇ δωδεκάτῃ secl. Torstrik 18 σκευασάντων]
 κελευσάντων C G 20 ἐκεῖνοί Bekker; ἐκεῖνη codd. 24 δ' οὖν
 Krüger 25 μετεῖχον vix sanum, secl. Driessen 26 τε om.
 A B E F M [G] 28 πανοικεσίᾳ in codd. post πολέμου legitur: transp.
 Lipsius ἀναστάσεις C

οὔντο, ἄλλως τε καὶ ἄρτι ἀνειληφότες τὰς κατασκευὰς μετὰ
τὰ Μηδικὰ· ἐβαρύνοντο δὲ καὶ χαλεπῶς ἔφερον οἰκίας τε 2
καταλείποντες καὶ ἱερὰ ἃ διὰ παντὸς ἦν αὐτοῖς ἐκ τῆς κατὰ
τὸ ἀρχαῖον πολιτείας πάτρια δίαίτάν τε μέλλοντες μετα-
5 βάλλειν καὶ οὐδὲν ἄλλο ἢ πόλιν τὴν αὐτοῦ ἀπολείπων
ἕκαστος. ἐπειδὴ τε ἀφίκοντο ἐς τὸ ἄστυ, ὀλίγοις μὲν τισιν 17
ὑπῆρχον οἰκήσεις καὶ παρὰ φίλων τινὰς ἢ οἰκείων καταφυγῇ,
οἱ δὲ πολλοὶ τὰ τε ἐρῆμα τῆς πόλεως ὥκησαν καὶ τὰ ἱερὰ
καὶ τὰ ἡρώα πάντα πλὴν τῆς ἀκροπόλεως καὶ τοῦ Ἐλευσινίου
10 καὶ εἴ τι ἄλλο βεβαίως κληστὸν ἦν· τό τε Πελαργικὸν
καλούμενον τὸ ὑπὸ τὴν ἀκρόπολιν, ὃ καὶ ἐπάρατον τε ἦν μὴ
οἰκεῖν καὶ τι καὶ Πυθικοῦ μαντείου ἀκροτελεύτιον τοιόνδε
διεκώλυε, λέγον ὥς ‘τὸ Πελαργικὸν ἀργὸν ἄμενον,’ ὅμως
ὑπὸ τῆς παραχρῆμα ἀνάγκης ἐξῆκῃθη. καὶ μοι δοκεῖ τὸ 2
15 μαντεῖον τούναυτίον ξυμβῆναι ἢ προσεδέχοντο· οὐ γὰρ διὰ
τὴν παράνομον ἐνοίκησιν αἱ ξυμφοραὶ γενέσθαι τῇ πόλει,
ἀλλὰ διὰ τὸν πόλεμον ἢ ἀνάγκη τῆς οἰκήσεως, ὃν οὐκ ὀνο-
μάζον τὸ μαντεῖον προῆδει μὴ ἐπ’ ἀγαθῷ ποτὲ αὐτὸ κατοι-
κισθησόμενον. κατεσκευάσαντο δὲ καὶ ἐν τοῖς πύργοις 3
20 τῶν τειχῶν πολλοὶ καὶ ὥς ἕκαστός που ἐδύνατο· οὐ γὰρ
ἐχώρησε ξυνελθόντας αὐτοὺς ἢ πόλις, ἀλλ’ ὕστερον δὴ τὰ
τε μακρὰ τεῖχη ὥκησαν κατανειμώμενοι καὶ τοῦ Πειραιῶς
τὰ πολλά. ἅμα δὲ καὶ τῶν πρὸς τὸν πόλεμον ἦπτοντο, 4
ξυμμάχους τε ἀγείρουτες καὶ τῇ Πελοποννήσῳ ἑκατὸν
25 νεῶν ἐπίπλουν ἐξαρτύουντες. καὶ οἱ μὲν ἐν τούτῳ παρα- 5
σκευῇς ἦσαν.

Ὁ δὲ στρατὸς τῶν Πελοποννησίων προῖων ἀφίκετο τῆς 18
Ἀττικῆς ἐς Οἰνίην πρῶτον, ἥπερ ἔμελλον ἐσβαλεῖν. καὶ
ὥς ἐκαθέζοντο, προσβολὰς παρεσκευάζοντο τῷ τείχει ποιη-
30 σόμενοι μηχαναῖς τε καὶ ἄλλῳ τρόπῳ· ἡ γὰρ Οἰνὴ οὐσα ἐν 2
μεθορίοις τῆς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας ἐτετείχιστο, καὶ αὐτῷ

3 καταλείποντες recs.: καταλιπόντες codd. 6 τε] δὲ C G 10 et
13 Πελαργικὸν C: Πελασγικὸν cett. 15 ἢ A B 17 ὃ A (corr.)
A) B C E F 18 προῆδε Cobet

φρουρίῳ οἱ Ἀθηναῖοι ἐχρῶντο ὅποτε πόλεμος καταλάβοι.
 τὰς τε οὖν προσβολὰς ἡντρεπίζοντο καὶ ἄλλως ἐνδιέτριψαν
 3 χρόνον περὶ αὐτήν. αἰτίαν τε οὐκ ἐλαχίστην Ἀρχίδαμος
 ἔλαβεν ἀπ' αὐτοῦ, δοκῶν καὶ ἐν τῇ ξυναγωγῇ τοῦ πολέμου
 μαλακὸς εἶναι καὶ τοῖς Ἀθηναίοις ἐπιτήδειος, οὐ παραυῶν 5
 προθύμως πολεμεῖν· ἐπειδὴ τε ξυνελέγετο ὁ στρατὸς, ἥ τε
 ἐν τῷ Ἴσθμῳ ἐπιμονὴ γενομένη καὶ κατὰ τὴν ἄλλην πορείαν
 ἢ σχολαιότης διέβαλεν αὐτόν, μάλιστα δὲ ἡ ἐν τῇ Οἰνότη
 4 ἐπίσχεσις. οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι ἐσεκομίζοντο ἐν τῷ χρόνῳ
 τούτῳ, καὶ ἐδόκουν οἱ Πελοποννήσιοι ἐπελθόντες ἂν διὰ 10
 τάχους πάντα ἔτι ἔξω καταλαβεῖν, εἰ μὴ διὰ τὴν ἐκείνου
 5 μέλλησιν. ἐν τοιαύτῃ μὲν ὀργῇ ὁ στρατὸς τὸν Ἀρχίδαμον
 ἐν τῇ καθέδρᾳ εἶχεν. ὁ δὲ προσδεχόμενος, ὥς λέγεται,
 τοὺς Ἀθηναίους τῆς γῆς ἔτι ἀκεραίου οὔσης ἐνδῶσειν τι καὶ
 19 κατοκνήσειν περιυδεῖν αὐτὴν τμηθεῖσαν, ἀνείχεν. ἐπειδὴ 15
 μέντοι προσβαλόντες τῇ Οἰνότη καὶ πᾶσαν ἰδέαν πειράσαντες
 οὐκ ἐδύναντο ἐλεῖν, οἳ τε Ἀθηναῖοι οὐδὲν ἐπεκηρυκεύοντο,
 οὕτω δὴ ὀρμήσαντες ἀπ' αὐτῆς μετὰ τὰ ἐν Πλαταίᾳ [τῶν
 ἐσελθόντων Θηβαίων] γενόμενα ἡμέρᾳ ὀγδοηκοστῇ μάλιστα,
 θέρους καὶ τοῦ σίτου ἀκμάζοντος, ἐσέβαλον ἐς τὴν Ἀττικὴν· 20
 ἡγεῖτο δὲ Ἀρχίδαμος ὁ Ζευξιδάμου, Λακεδαιμονίων βασιλεὺς.
 2 καὶ καθεζόμενοι ἔτεμον πρῶτον μὲν Ἐλευσίνα καὶ τὸ Θριά-
 σιον πεδῖον καὶ τροπὴν τινα τῶν Ἀθηναίων ἱππέων περὶ
 τοὺς Ρεῖτους καλουμένους ἐποιήσαντο· ἔπειτα προухώρον
 ἐν δεξιᾷ ἔχοντες τὸ Αἰγάλεων ὄρος διὰ Κρωπιᾶς, ἕως ἀφί- 25
 κοντο ἐς Ἀχαρνάς, χωρίον μέγιστον τῆς Ἀττικῆς τῶν δήμων
 καλουμένων, καὶ καθεζόμενοι ἐς αὐτὸ στρατόπεδόν τε
 20 ἐποιήσαντο χρόνον τε πολὺν ἐμμεύαντες ἔτεμον. γνώμη
 δὲ τοιαύδε λέγεται τὸν Ἀρχίδαμον περὶ τε τὰς Ἀχαρνὰς ὥς
 ἐς μάχην ταξάμενον μείναι καὶ ἐς τὸ πεδῖον ἐκείνῃ τῇ 30
 2 ἐσβολῇ οὐ καταβῆναι· τοὺς γὰρ Ἀθηναίους ἡλιπίζειν, ἀκμά-

3 τε] δὲ C [G] 18 τῶν ἐσελθόντων Θηβαίων secl. Classen
 19 post μάλιστα add. τοῦ A B E F G M 26 χώρον A B E F G¹ M
 27 αὐτὸ vulgo : αὐτὸν codd.

ζοντάς τε νεότητι πολλῇ καὶ παρεσκευασμένους ἐς πόλεμον
ὥς οὐπω πρότερον, ἴσως ἂν ἐπεξέλθειν καὶ τὴν γῆν οὐκ ἂν
περιδεῖν τμηθῆναι. ἐπειδὴ οὖν αὐτῷ ἐς Ἐλευσίνα καὶ τὸ 3
Θριάσιον πεδῖον οὐκ ἀπήντησαν, πείραν ἐποιεῖτο περὶ τὰς
5 Ἀχαρνὰς καθήμενος εἰ ἐπεξίσσιν· ἅμα μὲν γὰρ αὐτῷ ὁ 4
χωρὸς ἐπιτήδειος ἐφαίνετο ἐνστρατοπεδεῦσαι, ἅμα δὲ καὶ
οἱ Ἀχαρνῆς μέγα μέρος ὄντες τῆς πόλεως (τρισχιλίοι γὰρ
ὀπλίται ἐγένοντο) οὐ περιόψεσθαι ἐδόκουν τὰ σφέτερα δια-
φθαρέντα, ἀλλ' ὀρμήσειν καὶ τοὺς πάντας ἐς μάχην. εἴ τε
10 καὶ μὴ ἐπεξέλθοιεν ἐκείνῃ τῇ ἐσβολῇ οἱ Ἀθηναῖοι, ἀδεέστερον
ἦδη ἐς τὸ ὕστερον τό τε πεδῖον τεμῆν καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν
πόλιν χωρήσεσθαι· τοὺς γὰρ Ἀχαρνέας ἐστερημένους τῶν
σφετέρων οὐχ ὁμοίως προθύμους ἔσεσθαι ὑπὲρ τῆς τῶν
ἄλλων κινδυνεύειν, στάσιν δ' ἐνέσεσθαι τῇ γνώμῃ. τοιαύτῃ 5
15 μὲν διανοίᾳ ὁ Ἀρχίδαμος περὶ τὰς Ἀχαρνὰς ἦν.

Ἀθηναῖοι δὲ μέχρι μὲν οὐ περὶ Ἐλευσίνα καὶ τὸ Θριάσιον 21
πεδῖον ὁ στρατὸς ἦν, καὶ τινα ἐλπίδα εἶχον ἐς τὸ ἐγγυτέρω
αὐτοὺς μὴ προΐεναι, μεμνημένοι καὶ Πλειστοάνακτα τὸν Παν-
σανίου Λακεδαιμονίων βασιλέα, ὅτε ἐσβαλὼν τῆς Ἀττικῆς
20 ἐς Ἐλευσίνα καὶ Θριῶζε στρατῷ Πελοποννησίων πρὸ τοῦδε
τοῦ πολέμου τέσσαρσι καὶ δέκα ἔτεσι ἀνεχώρησε πάλιν ἐς
τὸ πλεόν οὐκέτι προελθών (δι' ὃ δὴ καὶ ἡ φυγὴ αὐτῷ ἐγένετο
ἐκ Σπάρτης δόξαντι χρήμασι πεισθῆναι [τὴν ἀναχώρησιν]).
ἐπειδὴ δὲ περὶ Ἀχαρνὰς εἶδον τὸν στρατὸν ἐξήκοντα σταδίου 2
25 τῆς πόλεως ἀπέχοντα, οὐκέτι ἀνασχετὸν ἐποιοῦντο, ἀλλ'
αὐτοῖς, ὥς εἰκός, γῆς τεμνομένης ἐν τῷ ἐμφανεί, ὃ οὐπω
ἐοράκεσαν οἳ γε νεώτεροι, οὐδ' οἱ πρεσβύτεροι πλὴν τὰ
Μηδικά, δεινὸν ἐφαίνετο καὶ ἐδόκει τοῖς τε ἄλλοις καὶ
μάλιστα τῇ νεότητι ἐπεξίεναι καὶ μὴ περιορᾶν. κατὰ 3
30 ξυστάσεις τε γιγνόμενοι ἐν πολλῇ ἔριδι ἦσαν, οἱ μὲν κελεύ-
οντες ἐπεξίεναι, οἱ δὲ τινες οὐκ ἔwντες. χρησμολόγοι τε

11 τε C: om. cett. πρὸς] ἐς C 16 οὐ] οὖν ABFM [G]
22 δὴ om. CG 23 τὴν ἀναχώρησιν fort. non legit Schol., non
vertit Valla 31 ἐξίεναι AB EFM

- ἦδον χρησμούς παντοίους, ὧν ἀκροᾶσθαι ὡς ἕκαστος ὥρμητο. οἳ τε Ἀχαρνῆς οἰόμενοι παρὰ σφίσιν αὐτοῖς οὐκ ἐλαχίστην μοῖραν εἶναι Ἀθηναίων, ὥς αὐτῶν ἡ γῆ ἐτέμνετο, ἐνήγον τὴν ἔξοδον μάλιστα. παντί τε τρόπῳ ἀνηρέθιστο ἡ πόλις, καὶ τὸν Περικλέα ἐν ὀργῇ εἶχον, καὶ ὧν παρήνευσε πρότερον 5 ἐμέμνηντο οὐδέν, ἀλλ' ἐκάκιζον ὅτι στρατηγὸς ὧν οὐκ ἐπεξά-
22 γοι, αἰτιόν τε σφίσιν ἐνόμιζον πάντων ὧν ἔπασχον. Περικλῆς δὲ ὁρῶν μὲν αὐτοὺς πρὸς τὸ παρὸν χαλεπαίνοντας καὶ οὐ τὰ ἄριστα φρονούντας, πιστεύων δὲ ὀρθῶς γιγνώσκειν περὶ τοῦ μὴ ἐπεξιέναι, ἐκκλησίαν τε οὐκ ἐποίει αὐτῶν οὐδὲ ζύλλογον 10 οὐδένα, τοῦ μὴ ὀργῇ τι μᾶλλον ἢ γνώμῃ ξυνελθόντας ἐξα-
2 μαρτεῖν, τὴν τε πόλιν ἐφύλασσε καὶ δι' ἡσυχίας μάλιστα
2 ὅσον ἐδύνατο εἶχεν. ἱππέας μέντοι ἐξέπεμπεν αἰεὶ τοῦ μὴ προδρόμους ἀπὸ τῆς στρατιᾶς ἐσπύπτοντας ἐς τοὺς ἀγροὺς τοὺς ἐγγὺς τῆς πόλεως κακουργεῖν· καὶ ἵππομαχία τις ἐγέ- 15 νετο βραχεῖα ἐν Φρυγίοις τῶν τε Ἀθηναίων τέλει ἐνὶ τῶν ἱππέων καὶ Θεσσαλοῖς μετ' αὐτῶν πρὸς τοὺς Βοιωτῶν ἱππέας, ἐν ᾗ οὐκ ἔλασσον ἔσχον οἱ Ἀθηναῖοι καὶ Θεσσαλοί, μέχρι οὗ προσβοηθησάντων τοῖς Βοιωτοῖς τῶν ὀπλιτῶν τροπὴ ἐγένετο αὐτῶν καὶ ἀπέθανον τῶν Θεσσαλῶν καὶ Ἀθηναίων 20 οὐ πολλοί· ἀνείλοντο μέντοι αὐτοὺς αὐθημερὸν ἀσπόνδους.
3 καὶ οἱ Πελοποννήσιοι τροπαῖον τῇ ὑστεραίᾳ ἔστησαν. ἡ δὲ βοήθεια αὕτη τῶν Θεσσαλῶν κατὰ τὸ παλαιὸν ζυμμαχικὸν ἐγένετο τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ ἀφίκοντο παρ' αὐτοὺς Λαρισαῖοι, Φαρσάλιοι, [Παράσιοι], Κρανωνῆσιοι, Πυράσιοι, Γυρτώνιοι, 25 Φεραῖοι. ἡγούντο δὲ αὐτῶν ἐκ μὲν Λαρίσης Πολυμήδης καὶ Ἀριστόνους, ἀπὸ τῆς στάσεως ἐκάτερος, ἐκ δὲ Φαρσάλου Μένων· ἦσαν δὲ καὶ τῶν ἄλλων κατὰ πόλεις ἄρχοντες.
23 Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι, ἐπειδὴ οὐκ ἐπεξῆσαν αὐτοῖς οἱ Ἀθηναῖοι ἐς μάχην, ἄραυτες ἐκ τῶν Ἀχαρνῶν ἐδήρουν τῶν 30

1 ἠκροᾶτο CG ὡς om. ABEFM γρ. G ὥρμητο vel ὥρμητο
 ABFM γρ. G Hesychius 15 ἐνεγένετο ABFM 25 Παράσιοι
 secl. Heringa Πυράσιοι recc. : Πειράσιοι codd. 27 ἐκατέρας
 Poppo (fort. legit Schol.)

δῆμων τινὰς ἄλλους τῶν μεταξὺ Πάριηθος καὶ Βριλησσοῦ
 ὄρους. ὄντων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ γῇ οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέστειλαν 2
 τὰς ἑκατὸν ναῦς περὶ Πελοπόννησον ἄσπερ παρεσκευάζοντο
 καὶ χιλίους ὀπλίτας ἐπ' αὐτῶν καὶ τοξότας τετρακοσίους·
 5 ἐστρατήγει δὲ Καρκίνος τε ὁ Ξενοτίμου καὶ Πρωτέας ὁ
 Ἐπικλέους καὶ Σωκράτης ὁ Ἀντιγένους. καὶ οἱ μὲν ἄραυτες 3
 τῇ παρασκευῇ ταύτῃ περιέπλεον, οἱ δὲ Πελοποννήσιοι χρόνον
 ἐμμένοντες ἐν τῇ Ἀττικῇ ὅσου εἶχον τὰ ἐπιτήδεια ἀνεχώ-
 ρησαν διὰ Βοιωτῶν, οὐχ ἥπερ ἐσέβαλον· παριόντες δὲ
 10 Ὠρωπὸν τὴν γῆν τὴν Γραϊκὴν καλουμένην, ἣν νέμονται
 Ὠρώπιοι Ἀθηναίων ὑπήκοοι, ἐδήλωσαν. ἀφικόμενοι δὲ ἐς
 Πελοπόννησον διελύθησαν κατὰ πόλεις ἕκαστοι.

Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν οἱ Ἀθηναῖοι φυλακὰς κατε- 24
 στήσαντο κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, ὥσπερ δὴ ἔμελλον
 15 διὰ παντὸς τοῦ πολέμου φυλάξειν· καὶ χίλια τάλαντα ἀπὸ
 τῶν ἐν τῇ ἀκροπόλει χρημάτων ἔδοξεν αὐτοῖς ἐξαίρετα
 ποιησαμένοις χωρὶς θέσθαι καὶ μὴ ἀναλοῦν, ἀλλ' ἀπὸ τῶν
 ἄλλων πολεμεῖν· ἦν δέ τις εἴπη ἢ ἐπιψηφίσῃ κινεῖν τὰ
 χρήματα ταῦτα ἐς ἄλλο τι, ἦν μὴ οἱ πολέμιοι νηίτη στρατῷ
 20 ἐπιπλέωσι τῇ πόλει καὶ δέῃ ἀμύνασθαι, θάνατον ζημίαν
 ἐπέθεντο. τριῆρεις τε μετ' αὐτῶν ἐξαιρέτους ἑκατὸν ἐποιή- 2
 σαντο κατὰ τὸν ἐνιαυτὸν ἕκαστον τὰς βελτίστας, καὶ τρι-
 ηράρχους αὐταῖς, ὧν μὴ χρῆσθαι μηδεμιᾷ ἐς ἄλλο τι ἢ μετὰ
 τῶν χρημάτων περὶ τοῦ αὐτοῦ κινδύνου, ἦν δέῃ.

Οἱ δ' ἐν ταῖς ἑκατὸν ναυσὶ περὶ Πελοπόννησον Ἀθηναῖοι 25
 καὶ Κερκυραῖοι μετ' αὐτῶν πεντήκοντα ναυσὶ προσβεβοηθη-
 κότες καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν ἐκεῖ ξυμμάχων ἄλλα τε ἐκάκουν
 περιπλέοντες καὶ ἐς Μεθώνην τῆς Λακωνικῆς ἀποβάντες τῷ
 τείχει προσέβαλον ὄντι ἀσθενεῖ καὶ ἀνθρώπων οὐκ ἐνότων.
 30 ἔτυχε δὲ περὶ τοὺς χώρους τούτους Βρασιῖδας ὁ Τέλλιδος 2
 ἀνὴρ Σπαρτιάτης φρουρὰν ἔχων, καὶ αἰσθόμενος ἐβοήθει

10 Γραϊκὴν Steph. Byz. : Πειραϊκὴν codd.

A B E F : ἑκατὸν om. M

21 ἑκατὸν ἐξαιρέτους

22 ἕκαστον] ἑκατὸν M

- τοῖς ἐν τῷ χωρίῳ μετὰ ὀπλιτῶν ἑκατόν. διαδραμὼν δὲ τὸ
 τῶν Ἀθηναίων στρατόπεδον ἐσκεδασμένον κατὰ τὴν χώραν
 καὶ πρὸς τὸ τεῖχος τετραμμένον ἐσπίπτει ἐς τὴν Μεθώνην
 καὶ ὀλίγους τινας ἐν τῇ ἐσδρομῇ ἀπολέσας τῶν μεθ' αὐτοῦ
 τὴν τε πόλιν περιεποίησε καὶ ἀπὸ τούτου τοῦ τολμήματος 5
 3 πρῶτος τῶν κατὰ τὸν πόλεμον ἐπηνέθη ἐν Σπάρτῃ. οἱ δὲ
 Ἀθηναῖοι ἄραυτες παρέπλεον, καὶ σχόντες τῆς Ἡλείας ἐς
 Φειᾶν ἐδῆουν τὴν γῆν ἐπὶ δύο ἡμέρας καὶ προσβοηθήσαντας
 τῶν ἐκ τῆς κοίλης Ἡλίδος τριακοσίους λογάδας καὶ τῶν
 4 αὐτόθεν ἐκ τῆς περιοικίδος Ἡλείων μάχῃ ἐκράτησαν. ἀνέ- 10
 μου δὲ κατιόντος μεγάλου χειμαζόμενοι ἐν ἀλιμένῳ χωρίῳ,
 οἱ μὲν πολλοὶ ἐπέβησαν ἐπὶ τὰς ναῦς καὶ περιέπλεον τὸν
 Ἰχθυὺν καλούμενον τὴν ἄκραν ἐς τὸν ἐν τῇ Φειᾷ λιμένα, οἱ
 δὲ Μεσσήνιοι ἐν τούτῳ καὶ ἄλλοι τινὲς οἱ οὐ δυνάμενοι
 5 ἐπιβῆναι κατὰ γῆν χωρήσαντες τὴν Φειᾶν αἰροῦσιν. καὶ 15
 ὕστερον αἱ τε νῆες περιπλεύσασαι ἀναλαμβάνουσιν αὐτοὺς
 καὶ ἐξανάγονται ἐκλιπόντες Φειάν, καὶ τῶν Ἡλείων ἡ πολλὴ
 ἤδη στρατιὰ προσεβεβοηθήκει. παραπλεύσαντες δὲ οἱ Ἀθη-
 ναῖοι ἐπὶ ἄλλα χωρία ἐδῆουν.
- 26 Ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον τούτον Ἀθηναῖοι τριάκοντα 20
 ναῦς ἐξέπεμψαν περὶ τὴν Λοκρίδα καὶ Εὐβοίας ἅμα φυλα-
 2 κήν· ἐστρατήγει δὲ αὐτῶν Κλεόπομπος ὁ Κλεινίου. καὶ
 ἀποβάσεις ποιησάμενος τῆς τε παραθαλασσίας ἔστιν ἃ
 ἐδῆωσε καὶ Θρόνιον εἶλεν, ὁμήρους τε ἔλαβεν αὐτῶν, καὶ
 ἐν Ἀλόπῃ τοὺς βοηθήσαντας Λοκρῶν μάχῃ ἐκράτησεν. 25
- 27 Ἀνέστησαν δὲ καὶ Αἰγινήτας τῷ αὐτῷ θέρει τούτῳ ἐξ
 Αἰγίνης Ἀθηναῖοι, αὐτοὺς τε καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας, ἐπι-
 καλέσαντες οὐχ ἥκιστα τοῦ πολέμου σφίσιν αἰτίους εἶναι·
 καὶ τὴν Αἰγίαν ἀσφαλέστερον ἐφαίνετο τῇ Πελοποννησῶ
 ἐπικειμένην αὐτῶν πέμψαντας ἐποίκους ἔχειν. καὶ ἐξ- 30
 2 ἐπέμψαν ὕστερον οὐ πολλῷ ἐς αὐτὴν τοὺς οἰκήτορας. ἐκ-

4 ἑαυτοῦ ABFM [G]

CG 17 ἐκλείποντες CG

21 καὶ] κατ' Madvig

6 πρώτου Herwerden

20 post τούτου add. οἱ AB EFM

15 τὴν om.

πεσοῦσι δὲ τοῖς Αἰγυπταῖς οἱ Λακεδαιμόνιοι ἔδοσαν Θυρέαν οἰκῆν καὶ τὴν γῆν νέμεσθαι, κατὰ τε τὸ Ἀθηναίων διάφορον καὶ ὅτι σφῶν εὐεργέται ἦσαν ὑπὸ τὸν σεισμὸν καὶ τῶν Εἰλώτων τὴν ἐπανάστασιν. ἡ δὲ Θυρεάτις γῆ μεθορία τῆς 5 Ἀργείας καὶ Λακωνικῆς ἐστίν, ἐπὶ θάλασσαν καθήκουσα. καὶ οἱ μὲν αὐτῶν ἐνταῦθα ᾤκησαν, οἱ δ' ἐσπάρησαν κατὰ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα.

Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους νομηνία κατὰ σελήνην, ὥσπερ καὶ 28 μόνον δοκεῖ εἶναι γίνεσθαι δυνατόν, ὃ ἥλιος ἐξέλιπε μετὰ 10 μεσημβρίαν καὶ πάλιν ἀνεπληρώθη, γενόμενος μηνοειδὴς καὶ ἀστέρων τιῶν ἐκφανέντων.

Καὶ ἐν τῷ αὐτῷ θέρει Νυμφόδωρον τὸν Πύθεω ἄνδρα 29 Ἀβδηρίτην, οὗ εἶχε τὴν ἀδελφὴν Σιτάλκης, δυνάμενον παρ' αὐτῷ μέγα οἱ Ἀθηναῖοι πρότερον πολέμιον νομίζοντες πρό- 15 ξενον ἐποίησαντο καὶ μετεπέψαντο, βουλόμενοι Σιτάλκην σφίσι τὸν Τήρεω, Θρακῶν βασιλέα, ζύμμαχον γενέσθαι. ὁ δὲ Τήρης οὗτος ὁ τοῦ Σιτάλκου πατὴρ πρῶτος Ὀδρύσαις 2 τὴν μεγάλην βασιλείαν ἐπὶ πλεόν τῆς ἄλλης Θράκης ἐποίησεν· πολὺ γὰρ μέρος καὶ αὐτόνομόν ἐστι Θρακῶν. Τηρεῖ 3 20 δὲ τῷ Πρόκην τὴν Πανδίου ἀπ' Ἀθηνῶνσχόντι γυναῖκα προσήκει ὁ Τήρης οὗτος οὐδέν, οὐδὲ τῆς αὐτῆς Θράκης ἐγένοντο, ἀλλ' ὁ μὲν ἐν Δαυλίᾳ τῆς Φωκίδος νῦν καλουμένης γῆς [ὁ Τηρεὺς] ᾤκει, τότε ὑπὸ Θρακῶν οἰκουμένης, καὶ τὸ ἔργον τὸ περὶ τὸν Ἴτυν αἱ γυναῖκες ἐν τῇ γῇ ταύτῃ ἐπραξαν 25 (πολλοῖς δὲ καὶ τῶν ποιητῶν ἐν ἀηδόνοιο μνήμῃ Δαυλίας ἢ ὄρνις ἐπωνόμασται), εἰκός τε καὶ τὸ κῆδος Πανδίονα ξυνάψασθαι τῆς θυγατρὸς διὰ τοσούτου ἐπ' ὠφελίᾳ τῇ πρὸς ἀλλήλους μάλλον ἢ διὰ πολλῶν ἡμερῶν ἐς Ὀδρύσας ὁδοῦ. Τήρης δὲ οὐδὲ τὸ αὐτὸ ὄνομα ἔχων βασιλεὺς [τε] πρῶτος 30 ἐν κράτει Ὀδρυσῶν ἐγένετο. οὗ δὴ ὄντα τὸν Σιτάλκην 4 οἱ Ἀθηναῖοι ζύμμαχον ἐποιούντο, βουλόμενοι σφίσι τὰ ἐπὶ

21 προσῆκεν C G
A B E F M
σαντο A B E F M

23 ὁ Τηρεὺς non legit Schol.
29 οὐδὲ B: οὐτε cett. τε secl. Classen

26 τε] δὲ
31 ἐποίη-

- 5 Θράκης χωρία καὶ Περδίκκαν ξυνεξελεῖν αὐτόν. ἐλθὼν τε
 ἐς τὰς Ἀθήνας ὁ Νυμφόδωρος τήν τε τοῦ Σιτάλκου ξυμμα-
 χίαν ἐποίησε καὶ Σάδοκον τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἀθηναίου τόν
 τε ἐπὶ Θράκης πόλεμον ὑπεδέχετο καταλύσειν· πείσειν γὰρ
 Σιτάλκην πέμπειν στρατιὰν Θρακίαν Ἀθηναίοις ἱππέων τε 5
 6 καὶ πελταστῶν. ξυνεβίβασε δὲ καὶ τὸν Περδίκκαν τοῖς
 Ἀθηναίοις καὶ Θέρμην αὐτῷ ἔπεισεν ἀποδοῦναι· ξυνεστρά-
 τευσέ τε εὐθύς Περδίκκας ἐπὶ Χαλκιδέας μετὰ Ἀθηναίων
 7 καὶ Φορμίωνος. οὕτω μὲν Σιτάλκης τε ὁ Τήρεω Θρακῶν
 βασιλεὺς ξύμμαχος ἐγένετο Ἀθηναίοις καὶ Περδίκκας ὁ 10
 Ἀλεξάνδρου Μακεδόνων βασιλεὺς.
- 30 Οἱ δ' ἐν ταῖς ἑκατὸν ναυσὶν Ἀθηναῖοι ἔτι ὄντες περὶ
 Πελοπόννησον Σόλλιον τε Κορινθίων πόλισμα αἰρῶσι καὶ
 παραδιδόασι Παλαιρεῦσιν Ἀκαρνάνων μόνοις τὴν γῆν καὶ
 πόλιν νέμεσθαι· καὶ Ἀστακόν, ἧς Εὐαρχος ἐτυράννει, λα- 15
 βόντες κατὰ κράτος καὶ ἐξελάσαντες αὐτὸν τὸ χωρίον ἐς τὴν
 2 ξυμμαχίαν προσεποιήσαντο. ἐπὶ τε Κεφαλληνίαν τὴν νῆσον
 προσπλεύσαντες προσηγάγοντο ἄνευ μάχης· κεῖται δὲ ἡ
 Κεφαλληνία κατὰ Ἀκαρνανίαν καὶ Λευκάδα τετράπολις οὔσα,
 Παλῆς, Κράνιοι, Σαμαῖοι, Προνναῖοι. ὕστερον δ' οὐ πολλῶ 20
 ἀνεχώρησαν αἱ νῆες ἐς τὰς Ἀθήνας.
- 31 Περὶ δὲ τὸ φθινόπωρον τοῦ θέρους τούτου Ἀθηναῖοι
 πανδημεῖ, αὐτοὶ καὶ οἱ μέτοικοι, ἐσέβαλον ἐς τὴν Μεγαρίδα
 Περικλέους τοῦ Ξανθίππου στρατηγοῦντος. καὶ οἱ περὶ
 Πελοπόννησον Ἀθηναῖοι ἐν ταῖς ἑκατὸν ναυσὶν (ἔτυχον γὰρ 25
 ἤδη ἐν Αἰγίνῃ ὄντες ἐπ' οἴκου ἀνακομιζόμενοι) ὥς ᾗσθοντο
 τοὺς ἐκ τῆς πόλεως πανστρατιᾷ ἐν Μεγάροις ὄντας, ἔπλευσαν
 2 παρ' αὐτοὺς καὶ ξυνεμείχθησαν. στρατόπεδόν τε μέγιστον
 δὴ τοῦτο ἀθρόον Ἀθηναίων ἐγένετο, ἀκμαζούσης ἔτι τῆς
 πόλεως καὶ οὐπω νεοσηκίας· μυρίων γὰρ ὀπλιτῶν οὐκ 30
 ἐλάσσους ἦσαν αὐτοὶ Ἀθηναῖοι (χωρὶς δὲ αὐτοῖς οἱ ἐν

1 ξυνελεῖν A B E F M

5 πέμψειν A B E F M

7 ξυνεστρά-

τενέ C G

18 πλεύσαντες A B

25 post Ἀθηναῖοι add. οἱ Krüger

26 ἤδη C : om. cett.

31 post αὐτοὶ add. οἱ C G

Ποτειδαία τρισχίλιοι ἦσαν), μέτοικοι δὲ ξυνεσέβαλον οὐκ ἐλάσσους τρισχιλίων ὀπλιτῶν, χωρὶς δὲ ὁ ἄλλος ὄμιλος ψιλῶν οὐκ ὀλίγος. δηώσαντες δὲ τὰ πολλὰ τῆς γῆς ἀνεχώρησαν. ἐγένοντο δὲ καὶ ἄλλαι ὕστερον ἐν τῷ πολέμῳ 3
5 κατὰ ἔτος ἕκαστον ἐσβολαὶ Ἀθηναίων ἐς τὴν Μεγαρίδα καὶ ἱππέων καὶ πανστρατιᾶ, μέχρι οὗ Νίσαια ἐάλω ὑπ' Ἀθηναίων.

Ἐτειχίσθη δὲ καὶ Ἀταλάντη ὑπὸ Ἀθηναίων φρούριον 32
τοῦ θέρου τοῦτου τελευτῶντος, ἡ ἐπὶ Λοκροῖς τοῖς Ὀπουν-
10 τίοις νῆσος ἐρήμη πρότερον οὔσα, τοῦ μὴ ληστὰς ἐκπλέοντας ἐξ Ὀποῦντος καὶ τῆς ἄλλης Λοκρίδος κακουργεῖν τὴν Εὐβοίαν.

Ταῦτα μὲν ἐν τῷ θέρει τοῦτῳ μετὰ τὴν Πελοποννησίῳ ἐκ τῆς Ἀττικῆς ἀναχώρησιν ἐγένετο. τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου 33
15 χειμῶνος Εὐαρχος ὁ Ἀκαρνὰν βουλόμενος ἐς τὴν Ἀστακὸν κατελθεῖν πείθει Κορινθίους τεσσαράκοντα ναυσὶ καὶ πεντακοσίοις καὶ χιλίοις ὀπλίταις ἑαυτὸν κατάγειν πλεύσαντας, καὶ αὐτὸς ἐπικούρους τινας προσεμισθώσατο· ἦρχον δὲ τῆς στρατιᾶς Εὐφαιμίδας τε ὁ Ἀριστωνύμου καὶ Τιμόξενος ὁ
20 Τιμοκράτους καὶ Εὐμαχος ὁ Χρυσίδος. καὶ πλεύσαντες 2 κατήγαγον· καὶ τῆς ἄλλης Ἀκαρνανίας τῆς περὶ θάλασσαν ἔστιν ἃ χωρία βουλόμενοι προσποιήσασθαι καὶ πειραθέντες, ὥς οὐκ ἐδύναντο, ἀπέπλεον ἐπ' οἶκον. σχόντες δ' ἐν τῷ 3
παράπλῳ ἐς Κεφαλληνίαν καὶ ἀπόβασιν ποιησάμενοι ἐς τὴν
25 Κρανίων γῆν, ἀπατηθέντες ὑπ' αὐτῶν ἐξ ὁμολογίας τινὸς ἄνδρας τε ἀποβάλλουσι σφῶν αὐτῶν, ἐπιθεμένων ἀπροσδοκή-
τοις τῶν Κρανίων, καὶ βιαιότερον ἀναγαγόμενοι ἐκομίσθησαν ἐπ' οἶκον.

Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ χειμῶνι Ἀθηναῖοι τῷ πατρίῳ νόμῳ χρώ- 34
30 μενοι δημοσίᾳ ταφὰς ἐποίησαντο τῶν ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ πρώτων ἀποθανόντων τρόπῳ τοιῷδε. τὰ μὲν ὅστ' αὖ προτί- 2

26 ἀπροσδοκήτως CG

29 post χειμῶνι add. οἱ ABEFM

31 πρώτων a, ut videtur (coni. Cobet) : πρῶτον codd.

- 3 θενται τῶν ἀπογενομένων πρότῃτα σκηνὴν ποιήσαντες, καὶ
 ἐπιφέρει τῷ αὐτοῦ ἕκαστος ἣν τι βούληται· ἐπειδὰν δὲ ἡ
 ἐκφορὰ ἦ, λάρνακας κυπαρισσῖνας ἄγουσιν ἄμαξαι, φυλῆς
 ἑκάστης μίαν· ἔνεστι δὲ τὰ ὁστὰ ἧς ἕκαστος ἦν φυλῆς.
 μία δὲ κλίνη κενὴ φέρεται ἐστρωμένη τῶν ἀφανῶν, οἱ ἂν 5
 4 μὴ εὐρεθῶσιν ἐς ἀναίρεσιν. ξυνεκφέρει δὲ ὁ βουλόμενος
 καὶ ἀστῶν καὶ ξένων, καὶ γυναῖκες πάρεισιν αἱ προσήκουσαι
 5 ἐπὶ τὸν τάφον ὀλοφυρόμεναι. τιθέασιν οὖν ἐς τὸ δημόσιον
 σῆμα, ὃ ἔστιν ἐπὶ τοῦ καλλίστου προαστείου τῆς πόλεως,
 καὶ αἰεὶ ἐν αὐτῷ θάπτουσι τοὺς ἐκ τῶν πολέμων, πλήν γε 10
 τοὺς ἐν Μαραθῶνι· ἐκείνων δὲ διαπρεπὴ τὴν ἀρετὴν κρίναντες
 6 αὐτοῦ καὶ τὸν τάφον ἐποίησαν. ἐπειδὰν δὲ κρύνῃσιν γῇ,
 ἀνὴρ ἡρημένος ὑπὸ τῆς πόλεως, ὅς ἂν γνώμῃ τε δοκῇ μὴ
 ἀξύνετος εἶναι καὶ ἀξιῶσει προήκη, λέγει ἐπ' αὐτοῖς ἔπαινον
 7 τὸν πρέποντα· μετὰ δὲ τοῦτο ἀπέρχονται. ὧδε μὲν θάπτουσιν· 15
 καὶ διὰ παντὸς τοῦ πολέμου, ὅποτε ξυμβαίῃ αὐτοῖς, ἐχρῶντο
 8 τῷ νόμῳ. ἐπὶ δ' οὖν τοῖς πρώτοις τοῖσδε Περικλῆς ὁ Ξαν-
 θίππου ἡρέθη λέγειν. καὶ ἐπειδὴ καιρὸς ἐλάμβανε, προελθὼν
 ἀπὸ τοῦ σήματος ἐπὶ βῆμα ὑψηλὸν πεποιημένον, ὅπως ἀκού-
 οῖτο ὥς ἐπὶ πλείστον τοῦ ὀμίλου, ἔλεγε τοιαῦδε. 20
 35 'Οἱ μὲν πολλοὶ τῶν ἐνθάδε ἤδη εἰρηκότων ἐπαινοῦσι τὸν
 προσθέντα τῷ νόμῳ τὸν λόγον τόνδε, ὥς καλὸν ἐπὶ τοῖς ἐκ
 τῶν πολέμων θαπτομένοις ἀγορεύεσθαι αὐτόν. ἐμοὶ δὲ
 ἀρκοῦν ἂν ἐδόκει εἶναι ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἔργῳ γενομένων
 ἔργῳ καὶ δηλοῦσθαι τὰς τιμὰς, οἷα καὶ νῦν περὶ τὸν τάφον 25
 τόνδε δημοσίᾳ παρασκευασθέντα ὁρᾶτε, καὶ μὴ ἐν ἐνὶ ἀνδρὶ
 πολλῶν ἀρετὰς κινδυνεύεσθαι εἴ τε καὶ χεῖρον εἰπύοντι πι-
 2 στευθῆναι. χαλεπὸν γὰρ τὸ μετρίως εἰπεῖν ἐν ᾧ μόλις καὶ
 ἡ δόκησις τῆς ἀληθείας βεβαιούται. ὃ τε γὰρ ξυνειδῶς καὶ
 εὖνους ἀκροατῆς τάχ' ἂν τι ἐνδεεστερώς πρὸς ἃ βούλεται τε 30
 καὶ ἐπίσταται νομίσειε δηλοῦσθαι, ὃ τε ἄπειρος ἔστιν ἃ καὶ

πλεονάζεσθαι, διὰ φθόνον, εἴ τι ὑπὲρ τὴν αὐτοῦ φύσιν ἀκούοι.
μέχρι γὰρ τοῦδε ἀνεκτοὶ οἱ ἔπαινοί εἰσι περὶ ἐτέρων λεγόμενοι, ἐς ὅσον ἂν καὶ αὐτὸς ἕκαστος οἴηται ἱκανὸς εἶναι
δρᾶσαι τι ὧν ἤκουσεν· τῷ δὲ ὑπερβάλλουσι αὐτῶν φθονοῦντες
5 ἤδη καὶ ἀπιστοῦσιν. ἐπειδὴ δὲ τοῖς πάλαι οὕτως ἐδοκιμάσθη 3
ταῦτα καλῶς ἔχειν, χρὴ καὶ ἐμὲ ἐπόμενον τῷ νόμῳ πειράσθαι
ὑμῶν τῆς ἐκάστου βουλήσεώς τε καὶ δόξης τυχεῖν ὥς ἐπὶ
πλείστον.

Ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τῶν προγόνων πρῶτον· δίκαιον γὰρ 36
10 αὐτοῖς καὶ πρέπον δὲ ἅμα ἐν τῷ τοιῷδε τὴν τιμὴν ταύτην
τῆς μνήμης διδοσθαι. τὴν γὰρ χώραν οἱ αὐτοὶ αἰεὶ οἰκοῦντες
διαδοχῇ τῶν ἐπιγιγνομένων μέχρι τοῦδε ἐλευθέραν δι' ἀρετὴν
παρέδοσαν. καὶ ἐκεῖνοί τε ἄξιοι ἐπαίνου καὶ ἔτι μᾶλλον οἱ 2
πατέρες ἡμῶν· κτησάμενοι γὰρ πρὸς οἷς ἐδέξαντο ὅσιν
15 ἔχομεν ἀρχὴν οὐκ ἀπόνως ἡμῖν τοῖς νῦν προσκατέλιπον.
τὰ δὲ πλεῖω αὐτῆς αὐτοὶ ἡμεῖς οἶδε οἱ νῦν ἔτι ὄντες μάλιστα 3
ἐν τῇ καθεστηκυίᾳ ἡλικίᾳ ἐπηυξήσαμεν καὶ τὴν πόλιν τοῖς
πᾶσι παρεσκευάσαμεν καὶ ἐς πόλεμον καὶ ἐς εἰρήνην ἀνταρ-
κεστάτην. ὧν ἐγὼ τὰ μὲν κατὰ πολέμους ἔργα, οἷς ἕκαστα 4
20 ἐκτέθη, ἢ εἴ τι αὐτοὶ ἢ οἱ πατέρες ἡμῶν βάρβαρον ἢ Ἑλληνα
πολέμιον ἐπιόντα προθύμως ἡμυνάμεθα, μακρηγορεῖν ἐν εἰ-
δόσιν οὐ βουλόμενος ἐάσω· ἀπὸ δὲ οἷας τε ἐπιτηδεύσεως
ἤλθομεν ἐπ' αὐτὰ καὶ μεθ' οἷας πολιτείας καὶ τρόπων ἐξ
οἷων μεγάλα ἐγένετο, ταῦτα δηλώσας πρῶτον εἰμι καὶ ἐπὶ
25 τὸν τῶνδε ἔπαινον, νομίζων ἐπὶ τε τῷ παρόντι οὐκ ἂν ἀπρεπῇ
λεχθῆναι αὐτὰ καὶ τὸν πάντα ὁμιλον καὶ ἀστῶν καὶ ξένων
ξύμφορον εἶναι ἐπακοῦσαι αὐτῶν.

Ἐρώμεθα γὰρ πολιτεία οὐ ζηλοῦσιν τοὺς τῶν πέλας 37
νόμους, παράδειγμα δὲ μᾶλλον αὐτοὶ ὄντες τισὶν ἢ μιμού-
30 μενοι ἐτέρους. καὶ ὄνομα μὲν διὰ τὸ μὴ ἐς ὀλίγους ἄλλ'

1 αὐτοῦ A B E F M

cett. 11 ἀεὶ οἱ αὐτοὶ A B E F M

codd., secl. Dobree

ἐπακοῦσαι A B E F M

4 αὐτῶν E F¹ m Dion. Hal. Schol. : αὐτὸν

21 πολέμιον Haase : πόλεμον

23 ἤλθον A B F M Dion. Hal.

27 αὐτῶν

29 τινὲς A B E F M

ἐς πλείονας οἰκεῖν δημοκρατία κέκληται· μέτεστι δὲ κατὰ
 μὲν τοὺς νόμους πρὸς τὰ ἴδια διάφορα πᾶσι τὸ ἴσον, κατὰ
 δὲ τὴν ἀξίωσιν, ὥς ἕκαστος ἐν τῷ εὐδοκιμεῖ, οὐκ ἀπὸ μέρους
 τὸ πλεον ἐς τὰ κοινὰ ἢ ἀπ' ἀρετῆς προτιμᾶται, οὐδ' αὖ
 κατὰ πενίαν, ἔχων γέ τι ἀγαθὸν δρᾶσαι τὴν πόλιν, ἀξιώ- 5
 2 ματος ἀφανεία κεκώλυται. ἐλευθέρως δὲ τὰ τε πρὸς τὸ
 κοινὸν πολιτεύομεν καὶ ἐς τὴν πρὸς ἀλλήλους τῶν καθ'
 ἡμέραν ἐπιτηδευμάτων ὑποψίαν, οὐ δι' ὀργῆς τὸν πέλας, εἰ
 καθ' ἡδονὴν τι δρᾷ, ἔχοντες, οὐδὲ ἀζημίους μὲν, λυπηρὰς δὲ
 3 τῇ ὄψει ἀχθηδόνας προστιθέμενοι. ἀνεπαχθῶς δὲ τὰ ἴδια 10
 προσομιλοῦντες τὰ δημόσια διὰ δέος μάλιστα οὐ παρανο-
 μοῦμεν, τῶν τε αἰεὶ ἐν ἀρχῇ ὄντων ἀκροάσει καὶ τῶν νόμων,
 καὶ μάλιστα αὐτῶν ὅσοι τε ἐπ' ὠφελίᾳ τῶν ἀδικουμένων
 κεύνται καὶ ὅσοι ἄγραφοι ὄντες αἰσχύνῃν ὁμολογουμένην
 φέρουσιν.

38 'Καὶ μὴν καὶ τῶν πόνων πλείστας ἀναπαύλας τῇ γνώμῃ
 ἐπορισάμεθα, ἀγῶσι μὲν γε καὶ θυσίαις διετησίαις νομίζοντες,
 ἰδίαις δὲ κατασκευαῖς εὐπρεπέσιν, ὧν καθ' ἡμέραν ἡ τέρψις
 2 τὸ λυπηρὸν ἐκπλήσσει. ἐπεσέρχεται δὲ διὰ μέγεθος τῆς
 πόλεως ἐκ πάσης γῆς τὰ πάντα, καὶ ξυμβαίνει ἡμῖν μηδὲν 20
 οἰκειοτέρα τῇ ἀπολαύσει τὰ αὐτοῦ ἀγαθὰ γιγνόμενα καρποῦ-
 σθαι ἢ καὶ τὰ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων.

39 'Διαφέρομεν δὲ καὶ ταῖς τῶν πολεμικῶν μελέταις τῶν
 ἐναντίων τοῖσδε. τὴν τε γὰρ πόλιν κοινὴν παρέχομεν, καὶ
 οὐκ ἔστιν ὅτε ξηνηλασίαις ἀπείργομέν τινα ἢ μαθήματος ἢ 25
 θεάματος, ὃ μὴ κρυφθὲν ἂν τις τῶν πολεμίων ἰδὼν ὠφελῇ-
 θείῃ, πιστεύοντες οὐ ταῖς παρασκευαῖς τὸ πλεον καὶ ἀπάταις
 ἢ τῷ ἀφ' ἡμῶν αὐτῶν ἐς τὰ ἔργα εὐψύχω· καὶ ἐν ταῖς
 παιδείαις οἱ μὲν ἐπιπόνῳ ἀσκήσει εὐθὺς νέοι ὄντες τὸ ἀν-
 δρεῖον μετέρχονται, ἡμεῖς δὲ ἀνειμένως διαιτώμενοι οὐδὲν 30
 2 ἥσσον ἐπὶ τοὺς ἰσοπαλεῖς κινδύνους χωροῦμεν. τεκμήριον

1 οἰκεῖν] ἦκειν suprascr. c G 4 τὰ πλέω C G 5 γέ Reiske :
 δέ codd. 31 κινδύνους ἰσοπαλεῖς Usener τεκμήριον—c. 42. 3 τᾶλλα
 suppl. m fol. xl

δέ· οὔτε γὰρ Λακεδαιμόνιοι καθ' ἑαυτούς, μεθ' ἀπάντων δὲ
 ἐς τὴν γῆν ἡμῶν στρατεύουσι, τὴν τε τῶν πέλας αὐτοὶ
 ἐπελθόντες οὐ χαλεπῶς ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ τοὺς περὶ τῶν
 οἰκείων ἀμυνομένους μαχόμενοι τὰ πλείω κρατοῦμεν. ἀθρόα 3
 5 τε τῇ δυνάμει ἡμῶν οὐδεὶς πω πολέμιος ἐνέτυχε διὰ τὴν τοῦ
 ναυτικοῦ τε ἅμα ἐπιμέλειαν καὶ τὴν ἐν τῇ γῇ ἐπὶ πολλὰ
 ἡμῶν αὐτῶν ἐπίπεμψιν· ἦν δέ που μορίῳ τινὶ προσμείξωσι,
 κρατήσαντές τέ τινας ἡμῶν πάντας ἀνχοῦσιν ἀπεῶσθαι καὶ
 νικηθέντες ὑφ' ἀπάντων ἡσσήσθαι. καίτοι εἰ ράθυμία μάλ- 4
 10 λον ἢ πόνων μελέτη καὶ μὴ μετὰ νόμων τὸ πλεον ἢ τρόπων
 ἀνδρείας ἐθέλομεν κινδυνεύειν, περιγίγνεται ἡμῶν τοῖς τε
 μέλλουσιν ἀλγεινοῖς μὴ προκαμνεῖν, καὶ ἐς αὐτὰ ἐλθοῦσι
 μὴ ἀτολμοτέρους τῶν αἰεὶ μοχθούντων φαίνεσθαι, καὶ ἔν
 τε τούτοις τὴν πόλιν ἀξίαν εἶναι θαυμάζεσθαι καὶ ἔτι ἐν
 15 ἄλλοις.

‘Φιλοκαλοῦμέν τε γὰρ μετ’ εὐτελείας καὶ φιλοσοφοῦμεν 40
 ἄνευ μαλακίας· πλοῦτῳ τε ἔργου μᾶλλον καιρῷ ἢ λόγου
 κόμπῳ χρώμεθα, καὶ τὸ πένεσθαι οὐχ ὁμολογεῖν τινὶ αἰσχρόν,
 ἀλλὰ μὴ διαφεύγειν ἔργῳ αἴσχιον. ἐνι τε τοῖς αὐτοῖς οἰκείων 2
 20 ἅμα καὶ πολιτικῶν ἐπιμέλεια, καὶ ἑτέροις πρὸς ἔργα τετραμ-
 μένοις τὰ πολιτικὰ μὴ ἐνδεῶς γινῶναι· μόνοι γὰρ τὸν τε
 μηδὲν τῶνδε μετέχοντα οὐκ ἀπράγμοινα, ἀλλ’ ἀχρεῖον νομί-
 ζομεν, καὶ οἱ αὐτοὶ ἦτοι κρίνομέν γε ἢ ἐνθυμούμεθα ὀρθῶς
 τὰ πράγματα, οὐ τοὺς λόγους τοῖς ἔργοις βλάβην ἡγούμενοι,
 25 ἀλλὰ μὴ προδιδαχθῆναι μᾶλλον λόγῳ πρότερον ἢ ἐπὶ ᾧ δεῖ
 ἔργῳ ἐλθεῖν. διαφερόντως γὰρ δὴ καὶ τόδε ἔχομεν ὥστε 3
 τολμᾶν τε οἱ αὐτοὶ μάλιστα καὶ περὶ ὧν ἐπιχειρήσομεν
 ἐκλογίζεσθαι· ὃ τοῖς ἄλλοις ἀμαθία μὲν θράσος, λογισμὸς
 δὲ ὄκνον φέρει. κράτιστοι δ’ ἂν τὴν ψυχὴν δικαίως κριθεῖεν

1 ἑαυτούς] *per se tantum* Valla : ἐκάστους codd. μετὰ πάντων
 A B E F [G] 8 τέ om. C G 11 ἐθέλομεν A B E F Dion.
 Hal. 13 ἀτολμοτέροις f suprascr. G Dion. Hal. 16 τε om.
 A B F 19 ἐνι] ἐν A B E F 20 ἑτέροις] ἕτερα Classen : ἐτέ-
 ροις ἕτερα Richards 23 οἱ om. A B E F 29 τὴν om. C Stobaeus

- οἱ τὰ τε δεινὰ καὶ ἡδέα σαφέστατα γινώσκοντες καὶ διὰ
 4 ταῦτα μὴ ἀποτρεπόμενοι ἐκ τῶν κινδύνων. καὶ τὰ ἐς ἀρε-
 τὴν ἐννητιώμεθα τοῖς πολλοῖς· οὐ γὰρ πάσχοντες εἶναι, ἀλλὰ
 δρῶντες κτώμεθα τοὺς φίλους. βεβαιότερος δὲ ὁ δράσας
 τὴν χάριν ὥστε ὀφειλομένην δι' εὐνοίας ᾧ δέδωκε σῶζειν· 5
 ὁ δὲ ἀντοφείλων ἀμβλύτερος, εἰδὼς οὐκ ἐς χάριν, ἀλλ' ἐς
 5 ὀφείλημα τὴν ἀρετὴν ἀποδώσων. καὶ μόνοι οὐ τοῦ ξυμφέ-
 ροντος μᾶλλον λογισμῷ ἢ τῆς ἐλευθερίας τῷ πιστῷ ἀδεῶς
 τινὰ ὠφελοῦμεν.
- 41 'Ξυνελών τε λέγω τὴν τε πᾶσαν πόλιν τῆς Ἑλλάδος 10
 παίδευσιν εἶναι καὶ καθ' ἕκαστον δοκεῖν ἂν μοι τὸν αὐτὸν
 ἄνδρα παρ' ἡμῶν ἐπὶ πλείστ' ἂν εἶδῃ καὶ μετὰ χαρίτων
 2 μάλιστα ἂν εὐτραπέλως τὸ σῶμα αὐταρκες παρέχεσθαι. καὶ
 ὥς οὐ λόγων ἐν τῷ παρόντι κόμπτος τάδε μᾶλλον ἢ ἔργων
 ἐστὶν ἀλήθεια, αὐτὴ ἡ δύναμις τῆς πόλεως, ἣν ἀπὸ τῶνδε 15
 3 τῶν τρόπων ἐκτησάμεθα, σημαίνει. μόνη γὰρ τῶν νῦν
 ἀκοῆς κρείσσων ἐς πείραν ἔρχεται, καὶ μόνη οὔτε τῷ πολε-
 μῷ ἐπελθόντι ἀγανακτήσῃ ἔχει ὑφ' οἷων κακοπαθεῖ οὔτε
 4 τῷ ὑπηκόῳ κατὰμειψιν ὥς οὐχ ὑπ' ἀξίων ἄρχεται. μετὰ
 μεγάλων δὲ σημείων καὶ οὐ δὴ τοι ἀμάρτυρόν γε τὴν δύναμιν 20
 παρασχόμενοι τοῖς τε νῦν καὶ τοῖς ἔπειτα θαυμασθησόμεθα,
 καὶ οὐδὲν προσδεόμενοι οὔτε Ὀμήρου ἐπαινέτον οὔτε ὅστις
 ἔπεσι μὲν τὸ αὐτίκα τέρψει, τῶν δ' ἔργων τὴν ὑπόνοιαν ἢ
 ἀλήθεια βλάψει, ἀλλὰ πᾶσαν μὲν θάλασσαν καὶ γῆν ἐσβατὸν
 τῇ ἡμετέρᾳ τόλμῃ καταναγκάσαντες γενέσθαι, πανταχοῦ δὲ 25
 5 μνημεῖα κακῶν τε καγαθῶν αἰδία ξυγκατοικίσαντες. περὶ
 τοιαύτης οὖν πόλεως οἶδε τε γενναίως δικαιούντες μὴ ἀφαι-
 ρεθῆναι αὐτὴν μαχόμενοι ἐτελεύτησαν, καὶ τῶν λειπομένων
 πάντα τινὰ εἰκὸς ἐθέλειν ὑπὲρ αὐτῆς κάμνειν.
- 42 'Δι' ὃ δὴ καὶ ἐμήκυνα τὰ περὶ τῆς πόλεως, διδασκαλίαν 30
 τε ποιούμενος μὴ περὶ ἴσου ἡμῶν εἶναι τὸν ἀγῶνα καὶ οἷς

3 ἐννητιώμεθα Rutherford: ἡναντιώμεθα codd.: ἡντιώμεθα Hesychius 12 ἡμῶν Cobet 15 αὐτῇ C [G] 22 καὶ secl. Krüger 26 αἰδία] ἰδίᾳ A B E F

τῶνδε μὴδὲν ὑπάρχει ὁμοίως, καὶ τὴν εὐλογίαν ἅμα ἐφ' οἷς
 νῦν λέγω φανεράν σημείοις καθιστάς. καὶ εἴρηται αὐτῆς 2
 τὰ μέγιστα· ἃ γὰρ τὴν πόλιν ὕμνησα, αἱ τῶνδε καὶ τῶν
 τοιῶνδε ἀρεταὶ ἐκόσμησαν, καὶ οὐκ ἂν πολλοῖς τῶν Ἑλλή-
 5 νων ἰσόρροπος ὥσπερ τῶνδε ὁ λόγος τῶν ἔργων φανείη.
 δοκεῖ δέ μοι δηλοῦν ἀνδρὸς ἀρετὴν πρώτη τε μηνύουσα καὶ
 τελευταία βεβαιούσα ἢ νῦν τῶνδε καταστροφή. καὶ γὰρ 3
 τοῖς τᾶλλα χείροσι δίκαιον τὴν ἐς τοὺς πολέμους ὑπὲρ τῆς
 πατρίδος ἀνδραγαθίαν προτίθεσθαι· ἀγαθῷ γὰρ κακὸν ἀφανί-
 10 σαι αὐτὴν κοινῶς μᾶλλον ὠφέλησαι ἢ ἐκ τῶν ἰδίων ἐβλαψαι.
 τῶνδε δὲ οὔτε πλούτου τις τὴν ἐτι ἀπόλαυσιν προτιμήσας 4
 ἐμαλακίσθη οὔτε πενίας ἐλπίδι, ὥς καὶ ἐτι διαφυγὼν αὐτὴν
 πλουτήσκειν, ἀναβολὴν τοῦ δεινοῦ ἐποίησατο· τὴν δὲ τῶν
 ἐναντιῶν τιμωρίαν ποθεῖν ὁ αὐτῶν λαβόντες καὶ κινδύ-
 15 νων ἅμα τόνδε κάλλιστον νομίσαντες ἐβουλήθησαν μετ'
 αὐτοῦ τοὺς μὲν τιμωρεῖσθαι, τῶν δὲ ἐφίεσθαι, ἐλπίδι μὲν
 τὸ ἀφανὲς τοῦ κατορθώσεω ἐπιτρέψαντες, ἔργῳ δὲ περὶ τοῦ
 ἤδη ὀρωμένου σφίσιν αὐτοῖς ἀξιοῦντες πεποιθέσθαι, καὶ ἐν
 αὐτῷ τῷ ἀμύνεσθαι καὶ παθεῖν μᾶλλον ἡγησάμενοι ἢ [τὸ]
 20 ἐνδοῦντες σφύζεσθαι, τὸ μὲν αἰσχρὸν τοῦ λόγου ἔφυγον, τὸ δ'
 ἔργον τῷ σώματι ὑπέμειναν καὶ δι' ἐλαχίστου καιροῦ τύχης
 ἅμα ἀκμῇ τῆς δόξης μᾶλλον ἢ τοῦ δέους ἀπηλλάγησαν.

‘Καὶ οὕτως μὲν προσηκόντως τῇ πόλει τοιοῦδε ἐγένοντο· 43
 τοὺς δὲ λοιποὺς χρὴ ἀσφαλεστέραν μὲν εὔχεσθαι, ἀτολμο-
 25 τέραν δὲ μὴδὲν ἀξιοῦν τὴν ἐς τοὺς πολεμίους διάνοιαν ἔχειν,
 σκοποῦντας μὴ λόγῳ μόνῳ τὴν ὠφελίαν, ἣν ἂν τις πρὸς
 οὐδέν· χεῖρον αὐτοὺς ὑμᾶς εἰδότας μηκύνου, λέγων ὅσα ἐν
 τῷ τοὺς πολεμίους ἀμύνεσθαι ἀγαθὰ εἵνεστιν, ἀλλὰ μᾶλλον
 τὴν τῆς πόλεως δύναμιν καθ' ἡμέραν ἔργῳ θεωμένους καὶ
 30 ἐραστὰς γιγνομένους αὐτῆς, καὶ ὅταν ὑμῶν μεγάλη δόξη εὔναι,

5 τῷ ἔργῳ Dobree

11 πλούτῳ A B E F M

16 ἀφίεσθαι

Porpo

19 τῷ C G Dion. Hal. : τὸ cett. Schol.

μᾶλλον] κάλ-

λιον Dobree τὸ om. Dion. Hal.

25 πολέμους C [G]

26 post

ἄν add. τί Krüger

- ἐνθυμουμένους ὅτι τολμῶντες καὶ γινώσκοντες τὰ δέοντα καὶ ἐν τοῖς ἔργοις αἰσχυρόμενοι ἄνδρες αὐτὰ ἐκτήσαντο, καὶ ὅποτε καὶ πείρα του σφαλείην, οὐκ οὖν καὶ τὴν πόλιν γε τῆς σφετέρας ἀρετῆς ἀξιοῦντες στερίσκειν, κάλλιστον δὲ ἔρανον αὐτῇ προίεμενοι. κοινῇ γὰρ τὰ σώματα διδόντες ἰδίᾳ τὸν 5 ἀγῆρων ἔπαινον ἐλάμβανον καὶ τὸν τάφον ἐπισημότατον, οὐκ ἐν ᾧ κεῖνται μᾶλλον, ἀλλ' ἐν ᾧ ἡ δόξα αὐτῶν παρὰ τῷ ἐντυχάντι αἰεὶ καὶ λόγον καὶ ἔργου καιρῷ αἰείμνηστος κατα- 3 λείπεται. ἀνδρῶν γὰρ ἐπιφανῶν πᾶσα γῆ τάφος, καὶ οὐ στηλῶν μόνον ἐν τῇ οἰκείᾳ σημαίνει ἐπιγραφῇ, ἀλλὰ καὶ ἐν 10 τῇ μὴ προσηκούσῃ ἄγραφος μνήμη παρ' ἐκάστῳ τῆς γνώμης μᾶλλον ἢ τοῦ ἔργου ἐνδιαίτῃται. οὓς νῦν ὑμεῖς ζηλώσαντες καὶ τὸ εὐδαιμον τὸ ἐλεύθερον, τὸ δ' ἐλεύθερον τὸ εὐψυχον 5 κρίναντες μὴ περιορᾶσθε τοὺς πολεμικοὺς κινδύνους. οὐ γὰρ οἱ κακοπραγοῦντες δικαιότερον ἀφειδοῖεν ἂν τοῦ βίου, 15 οἷς ἐλπίς οὐκ ἔστιν ἀγαθοῦ, ἀλλ' οἷς ἡ ἐναντία μεταβολὴ ἐν τῷ ζῆν ἔτι κινδυνεύεται καὶ ἐν οἷς μάλιστα μεγάλα τὰ 6 διαφέροντα, ἣν τι παίσσωσιν. ἀλγεινότερα γὰρ ἀνδρὶ γε φρόνημα ἔχοντι ἢ μετὰ τοῦ [ἐν τῷ] μαλακισθῆναι κάκωσις ἢ ὁ μετὰ ῥώμης καὶ κοινῆς ἐλπίδος ἅμα γινόμενος ἀναίσθητος θάνατος. 20
- 44 ' Δι' ὅπερ καὶ τοὺς τῶνδε νῦν τοκέας, ὅσοι πάρεστε, οὐκ ὀλοφύρομαι μᾶλλον ἢ παραμυθήσομαι. ἐν πολυτρόποις γὰρ ξυμφοραῖς ἐπίστανται τραφέντες· τὸ δ' εὐτυχές, οἱ ἂν τῆς εὐπρεπεστάτης λάχωσιν, ὥσπερ οἶδε μὲν νῦν, τελευτῆς, ὑμεῖς 25 δὲ λύπης, καὶ οἷς ἐνευδαιμονῆσαι τε ὁ βίος ὁμοίως καὶ ἐν- 2 τελευτῆσαι ξυνεμετρήθη. χαλεπὸν μὲν οὖν οἶδα πείθειν ὄν, ὦν καὶ πολλάκις ἔξετε ὑπομνήματα ἐν ἄλλων εὐτυχίαις, αἷς ποτὲ καὶ αὐτοὶ ἠγάλλεσθε· καὶ λύπη οὐχ ὦν ἂν τις μὴ πειρασάμενος ἀγαθῶν στερίσκηται, ἀλλ' οὗ ἂν ἐθαs γενό- 30 3 μενος ἀφαιρεθῇ. καρτερεῖν δὲ χρὴ καὶ ἄλλων παίδων ἐλπίδι,

7 ἀλλ' ἢ C G 16 ἔστ' A B E F M 19 ἐν τῷ secl.
Bredow: ἐν τῷ μετὰ τοῦ A B E F M 20 ἅμα τε γινόμενος
καὶ C G 30 πειρασάμενος g: πειρασόμενος codd.

οἷς ἔτι ἡλικία τέκνωσιν ποιεῖσθαι· ἰδίᾳ τε γὰρ τῶν οὐκ
 ὄντων λήθη οἱ ἐπιγιγνόμενοί τισιν ἔσονται, καὶ τῇ πόλει
 διχόθεν, ἕκ τε τοῦ μὴ ἐρημοῦσθαι καὶ ἀσφαλείᾳ, ξυνοίσει·
 οὐ γὰρ οἷόν τε ἴσους τι ἢ δίκαιον βουλευέσθαι οἱ ἂν μὴ καὶ
 5 παῖδας ἕκ τοῦ ὁμοίου παραβαλλόμενοι κωδυνεύωσιν. ὅσοι 4
 δ' αὖ παρηβήκατε, τὸν τε πλέονα κέρδος ὃν ἠτύχεíte βίον
 ἡγεῖσθε καὶ τόνδε βραχὺν ἔσεσθαι, καὶ τῇ τῶνδε εὐκλείᾳ
 κουφίξεσθε. τὸ γὰρ φιλότιμον ἀγήρων μόνον, καὶ οὐκ ἐν
 τῷ ἀχρείῳ τῆς ἡλικίας τὸ κερδαίνειν, ὥσπερ τινὲς φασί,
 10 μᾶλλον τέρπει, ἀλλὰ τὸ τιμᾶσθαι. παισὶ δ' αὖ ὅσοι τῶνδε 45
 πάρεστε ἢ ἀδελφοῖς ὀρώ μέγαν τὸν ἀγῶνα (τὸν γὰρ οὐκ
 ὄντα ἅπας εἶωθεν ἐπαυεῖν), καὶ μόλις ἂν καθ' ὑπερβολὴν
 ἀρετῆς οὐχ ὁμοιοί, ἀλλ' ὀλίγῳ χείρους κριθεíte. φθόνος
 γὰρ τοῖς ζῶσι πρὸς τὸ ἀντίπαλον, τὸ δὲ μὴ ἐμποδῶν ἀναιτα-
 15 γωνίστῳ εὐνοία τετίμηται. εἰ δέ με δεῖ καὶ γυναικείας τι 2
 ἀρετῆς, ὅσαι νῦν ἐν χηρείᾳ ἔσονται, μνησθῆναι, βραχεῖᾳ
παραινέσει ἅπαν σημανῶ. τῆς τε γὰρ ὑπαρχούσης φύσεως
 μὴ χείροσι γενέσθαι ὑμῶν μεγάλη ἡ δόξα καὶ ἥς ἂν ἐπ'
 ἐλάχιστον ἀρετῆς πέρι ἢ ψόγου ἐν τοῖς ἄρσεσι κλέος ᾖ.
 20 'Εἴρηται καὶ ἐμοὶ λόγῳ κατὰ τὸν νόμον ὅσα εἶχον πρὸς- 46
πορα, καὶ ἔργῳ οἱ θαπτόμενοι τὰ μὲν ἤδη κεκόσμηνται, τὰ
 δὲ αὐτῶν τοὺς παῖδας τὸ ἀπὸ τοῦδε δημοσίᾳ ἢ πόλιν μέχρι
 ἡβῆς θρέψει, ὠφέλιμον στέφανον τοῖσδέ τε καὶ τοῖς λειπο-
 μένοισι τῶν τοιῶνδε ἀγώνων προτιθεῖσα· ἅθλα γὰρ οἷς κείται
 25 ἀρετῆς μέγιστα, τοῖς δὲ καὶ ἄνδρες ἄριστοι πολιτεύουσιν.
 νῦν δὲ ἀπολοφυράμενοι ὃν προσήκει ἐκάστῳ ἅπιτε.' 2
 Τοιόσδε μὲν ὁ τάφος ἐγένετο ἐν τῷ χειμῶνι τούτῳ· καὶ 47
 διελθόντος αὐτοῦ πρῶτον ἔτος τοῦ πολέμου τοῦδε ἐτελεύτα.
 τοῦ δὲ θέρους εὐθύς ἀρχομένου Πελοποννησίοι καὶ οἱ ξύμ- 2
 30 μαχοὶ τὰ δύο μέρη ὥσπερ καὶ τὸ πρῶτον ἐσέβαλον ἐς τὴν

1 τὲ (sic) γὰρ M : γάρ τε cett. 4 καὶ μὴ AB EF 12 πᾶς
 C [G] 14 τὸν CE [G] 22 τὸ] τὰ AB EF M 24 προσ-
 τιθεῖσα CG 26 ἕκαστος AB EFG M ἀποχωρεíte AB EFM
 28 τούτου C γρ. G τῷ πολέμῳ τούτῳ G

- Ἀττικὴν (ἡγείτο δὲ Ἀρχίδαμος ὁ Ζευξιδάμου Λακεδαι-
 3 μονίων βασιλεύς), καὶ καθεζόμενοι ἐδῆον τὴν γῆν. καὶ
 ὄντων αὐτῶν οὐ πολλὰς πω ἡμέρας ἐν τῇ Ἀττικῇ ἡ νόσος
 πρῶτον ἤρξατο γενέσθαι τοῖς Ἀθηναίοις, λεγόμενον μὲν καὶ
 πρότερον πολλαχόσε ἐγκατασκήψαι καὶ περὶ Λῆμνον καὶ ἐν 5
 ἄλλοις χωρίοις, οὐ μέντοι τοσοῦτός γε λοιμὸς οὐδὲ φθορὰ
 4 οὕτως ἀνθρώπων οὐδαμοῦ ἐμνημονεύετο γενέσθαι. οὔτε γὰρ
 ἱατροὶ ἤρκουν τὸ πρῶτον θεραπεύοντες ἀγνοίᾳ, ἀλλ' αὐτοὶ
 μάλιστα ἔθνησκον ὅσφ καὶ μάλιστα προσῆσαν, οὔτε ἄλλη
 ἀνθρωπεία τέχνη οὐδεμία· ὅσα τε πρὸς ἱεροῖς ἰκέτευσαν ἡ 10
 μαντείοις καὶ τοῖς τοιούτοις ἐχρήσαντο, πάντα ἀνωφελῇ ἦν,
 τελευτῶντές τε αὐτῶν ἀπέστησαν ὑπὸ τοῦ κακοῦ νικώμενοι.
 48 ἤρξατο δὲ τὸ μὲν πρῶτον, ὡς λέγεται, ἐξ Αἰθιοπίας τῆς
 ὑπὲρ Αἰγύπτου, ἔπειτα δὲ καὶ ἐς Αἴγυπτον καὶ Λιβύην
 2 κατέβη καὶ ἐς τὴν βασιλέως γῆν τὴν πολλήν. ἐς δὲ τὴν 15
 Ἀθηναίων πόλιν ἐξαπιναιῶς ἐσέπεσε, καὶ τὸ πρῶτον ἐν τῷ
 Πειραιεῖ ἦψατο τῶν ἀνθρώπων, ὥστε καὶ ἐλέχθη ὑπ' αὐτῶν
 ὡς οἱ Πελοποννήσιοι φάρμακα ἐσβεβλήκοιεν ἐς τὰ φρέατα·
 κρῆναι γὰρ οὕπω ἦσαν αὐτόθι. ὕστερον δὲ καὶ ἐς τὴν ἄνω
 3 πόλιν ἀφίκετο, καὶ ἔθνησκον πολλῷ μᾶλλον ἤδη. λεγέτω 20
 μὲν οὖν περὶ αὐτοῦ ὡς ἕκαστος γιγνώσκει καὶ ἱατρὸς καὶ
 ἰδιώτης, ἀφ' ὅτου εἰκὸς ἦν γενέσθαι αὐτό, καὶ τὰς αἰτίας
 ἀστίας νομίζει τοσαύτης μεταβολῆς ἱκανὰς εἶναι δυνάμιν
 ἐς τὸ μεταστῆσαι σχεῖν· ἐγὼ δὲ οἶόν τε ἐγγίγνετο λέξω,
 καὶ ἀφ' ὧν ἂν τις σκοπῶν, εἴ ποτε καὶ αὐθις ἐπιπέσοι, 25
 μάλιστ' ἂν ἔχοι τι προειδὼς μὴ ἀγνοεῖν, ταῦτα δηλώσω
 αὐτός τε νοσήσας καὶ αὐτὸς ἰδὼν ἄλλους πάσχοντας.
 49 Τὸ μὲν γὰρ ἔτος, ὡς ὠμολογεῖτο, ἐκ πάντων μάλιστα δὴ
 ἐκεῖνο ἄνοσον ἐς τὰς ἄλλας ἀσθενείας ἐτύγχανεν ὄν· εἰ δέ
 2 τις καὶ προύκαμνέ τι, ἐς τοῦτο πάντα ἀπεκρίθη. τοὺς δὲ 30
 ἄλλους ἀπ' οὐδεμίας προφάσεως, ἀλλ' ἐξαίφνης ὑγιεῖς ὄντας

II μαντεῖαις ABCFG

16 ἐσέπεσε Herwerden: ἐνέπεσε codd.
 28 post πάντων distinguunt alii

πρῶτον μὲν τῆς κεφαλῆς θέρμαι ἰσχυραὶ καὶ τῶν ὀφθαλμῶν
 ἐρυθρήματα καὶ φλόγῳσις ἐλάμβανε, καὶ τὰ ἐντός, ἥ τε
 φάρυγξ καὶ ἡ γλῶσσα, εὐθὺς αἱματώδη ἦν καὶ πνεῦμα
 ἄτοπον καὶ δυσῶδες ἠφίει· ἔπειτα ἐξ αὐτῶν πταρμὸς καὶ 3
 5 βράγχος ἐπεγίνετο, καὶ ἐν οὐ πολλῷ χρόνῳ κατέβαινεν ἐς
 τὰ στήθη ὁ πόνος μετὰ βηχὸς ἰσχυροῦ· καὶ ὁπότε ἐς τὴν
 καρδίαν στηρίζειεν, ἀνέστρεφέ τε αὐτὴν καὶ ἀποκαθάρσεις
 χολῆς πάσαι ὅσαι ὑπὸ ἰατρῶν ὀνομασμέναι εἰσὶν ἐπῆσαν,
 καὶ αὗται μετὰ τάλαιπωρίας μεγάλης. λύγξ τε τοῖς πλέο- 4
 10 σιν ἐνέπιπτε κενή, σπασμὸν ἐνδιδούσα ἰσχυρόν, τοῖς μὲν
 μετὰ ταῦτα λωφίσαντα, τοῖς δὲ καὶ πολλῷ ὕστερον. καὶ 5
 τὸ μὲν ἔξωθεν ἀπτομένῳ σῶμα οὐτ' ἄγαν θερμὸν ἦν οὔτε
 χλωρόν, ἀλλ' ὑπέρυθρον, πελιτνόν, φλυκταίναις μικραῖς καὶ
 ἔλκεσιω ἐξηνηθηκός· τὰ δὲ ἐντὸς οὕτως ἐκάετο ὥστε μήτε
 15 τῶν πάνν λεπτῶν ἱματίων καὶ σινδόνων τὰς ἐπιβολὰς μηδ'
 ἄλλο τι ἢ γυμνοὶ ἀνέχεσθαι, ἥδιστα τε ἂν ἐς ὕδωρ ψυχρὸν
 σφᾶς αὐτοὺς ρίπτειν. καὶ πολλοὶ τοῦτο τῶν ἡμελημένων
 ἀνθρώπων καὶ ἔδρασαν ἐς φρέατα, τῇ δίψῃ ἀπαύστῳ ξυν- *αὐτῶν*
 20 ἐλασσον ποτόν. καὶ ἡ ἀπορία τοῦ μὴ ἡσυχάζειν καὶ ἡ 6
 ἀγρυπνία ἐπέκειτο διὰ παντός. καὶ τὸ σῶμα, ὅσον περ
 χρόνον καὶ ἡ νόσος ἀκμάζει, οὐκ ἐμαραίνετο, ἀλλ' ἀντεῖχε
 παρὰ δόξαν τῇ τάλαιπωρίᾳ, ὥστε ἡ διεφθείροντο οἱ πλείστοι
 ἐνναταῖοι καὶ ἐβδομαῖοι ὑπὸ τοῦ ἐντὸς καύματος, ἔτι ἔχοντές
 25 τι δυνάμειος, ἥ εἰ διαφύγοιεν, ἐπικατιόντος τοῦ νοσήματος
 ἐς τὴν κοιλίαν καὶ ἐλκώσεώς τε αὐτῇ ἰσχυρᾶς ἐγγιγνομένης
 καὶ διαρροίας ἅμα ἀκράτου ἐπιπιπτούσης οἱ πολλοὶ ὕστερον
 δι' αὐτὴν ἀσθενεῖα διεφθείροντο. διεξῆει γὰρ διὰ παντός 7
 τοῦ σώματος ἄνωθεν ἀρξάμενον τὸ ἐν τῇ κεφαλῇ πρῶτον

9 αὐταὶ CG

10 ἐνέπεσε AB EFM Thom. Mag.

12 τῷ C

quod tuetur Hude post ἀπτομένῳ τὸ addens

13 πελιτνόν

Lexx.: πελιδνόν codd.

15 μήτ' AB EFM

16 γυμνόν

AB EFM

23 πλείους AB F

28 διὰ τὴν ἀσθένειαν C et,

ut videtur, G

ἀπεφθείροντο AB EFM [G]

- ἰδρὺθέν κακόν, καὶ εἴ τις ἐκ τῶν μεγίστων περιγένοιτο, τῶν
 8 γε ἄκρωτηρίων ἀντίληψις αὐτοῦ ἐπεσήμαιεν. κατέσκηπτε
 γὰρ ἐς αἰδοῖα καὶ ἐς ἄκρας χεῖρας καὶ πόδας, καὶ πολλοὶ
 στερισκόμενοι τούτων διέφευγον, εἰσὶ δ' οἱ καὶ τῶν ὀφθαλ-
 μῶν. τοὺς δὲ καὶ λήθη ἐλάμβανε παραντίκα ἀναστάντας 5
 τῶν πάντων ὁμοίως, καὶ ἡγνόησαν σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ τοὺς
 50 ἐπιτηδείους. γενόμενον γὰρ κρεῖσσον λόγου τὸ εἶδος τῆς
 νόσου τὰ τε ἄλλα χαλεπωτέρως ἢ κατὰ τὴν ἀνθρωπείαν
 φύσιν προσέπιπτεν ἐκάστῳ καὶ ἐν τῷδε ἐδήλωσε μάλιστα
 ἄλλο τι ὄν ἢ τῶν ξυντρόφων τι· τὰ γὰρ ὄρνεα καὶ τετράποδα 10
 ὅσα ἀνθρώπων ἄπτεται, πολλῶν ἀτάφων γιγνομένων ἢ οὐ
 2 προσήει ἢ γευσάμενα διεφθείρετο. τεκμήριον δέ· τῶν μὲν
 τοιούτων ὀρνίθων ἐπίλειψις σαφῆς ἐγένετο, καὶ οὐχ ἑωρῶντο
 οὔτε ἄλλως οὔτε περὶ τοιοῦτον οὐδέν· οἱ δὲ κύνες μᾶλλον
 αἰσθησιν παρῆχον τοῦ ἀποβαίνοντος διὰ τὸ ξυνδιαिताσθαι. 15
 51 Τὸ μὲν οὖν νόσημα, πολλὰ καὶ ἄλλα παραλιπόντι ἀτοπίας,
 ὥς ἐκάστῳ ἐτύγχανέ τι διαφερόντως ἐτέρῳ πρὸς ἕτερον
 γιγνόμενον, τοιοῦτον ἦν ἐπὶ πᾶν τὴν ἰδέαν. καὶ ἄλλο
 παρελύπει κατ' ἐκείνους τὸν χρόνον οὐδὲν τῶν εἰωθότων· ὁ
 2 δὲ καὶ γένοιτο, ἐς τοῦτο ἐτελεύτα. ἔθνησκον δὲ οἱ μὲν 20
 ἀμελεία, οἱ δὲ καὶ πάνυ θεραπευόμενοι. ἐν τε οὐδὲ ἐν
 κατέστη ἴαμα ὥς εἰπεῖν ὅτι χρὴν προσφέροντας ὠφελεῖν·
 3 τὸ γὰρ τῷ ξυνεγεγκὸν ἄλλον τοῦτο ἐβλαπτεν. σῶμά τε
 αὐταρκες ὃν οὐδὲν διεφάνη πρὸς αὐτὸ ἰσχύος πέρι ἢ ἀσθε-
 νείας, ἀλλὰ πάντα ξυνήρει καὶ τὰ πάσῃ διαίτῃ θεραπευόμενα. 25
 4 δεινότατον δὲ παντὸς ἦν τοῦ κακοῦ ἢ τε ἀθυμία ὅποτε τις
 αἰσθοῖτο κάμνων (πρὸς γὰρ τὸ ἀνέλπιστον εὐθὺς τραπόμενοι
 τῇ γνώμῃ πολλῷ μᾶλλον προτίεντο σφᾶς αὐτοὺς καὶ οὐκ
 ἀντείχον), καὶ ὅτι ἕτερος ἀφ' ἑτέρου θεραπείας ἀναπιμπλά-
 μνοι ὥσπερ τὰ πρόβατα ἔθνησκον· καὶ τὸν πλεῖστον 30
 5 φθόρον τοῦτο ἐνεποίει. εἴτε γὰρ μὴ 'θέλοιεν δεδιότες

6 τῶν om. C et, ut videtur, G
C et fort. G 22 χρῆ C G

11 γενομένων C G

21 οὐδὲν

ἀλλήλοις προσιέναι, ἀπόλλυντο ἐρήμοι, καὶ οἰκίαι πολλαὶ
ἐκενώθησαν ἀπορία τοῦ θεραπεύσοντος· εἴτε προσίοιεν,
διεφθείροντο, καὶ μάλιστα οἱ ἀρετῆς τι μεταποιούμενοι
αἰσχύνῃ γὰρ ἡφείδουν σφῶν αὐτῶν ἐσιόντες παρὰ τοὺς
5 φίλους, ἐπεὶ καὶ τὰς ὀλοφύρσεις τῶν ἀπογιγνομένων τελευ-
τῶντες καὶ οἱ οἰκείοι ἐξέκαμνον ὑπὸ τοῦ πολλοῦ κακοῦ
νικώμενοι. ἐπὶ πλέον δ' ὅμως οἱ διαπεφευγότες τὸν τε 6
θυήσκοντα καὶ τὸν πονοῦμενον ᾠκτίζοντο διὰ τὸ προειδέναι *pety*
τε καὶ αὐτοὶ ἤδη ἐν τῷ θαρσαλέῳ εἶναι· δις γὰρ τὸν αὐτόν,
10 ὥστε καὶ κτείνειν, οὐκ ἐπελάμβανεν. καὶ ἐμακαρίζοντό τε *accomat by*
ὑπὸ τῶν ἄλλων, καὶ αὐτοὶ τῷ παραχρήμα περιχαρεῖ καὶ ἐς
τὸν ἔπειτα χρόνον ἐλπίδος τι εἶχον κούφης μηδ' ἂν ὑπ'
ἄλλου νοσήματός ποτε ἔτι διαφθαρῇναι.

Ἐπίεσε δ' αὐτοὺς μᾶλλον πρὸς τῷ ὑπάρχοντι πόνῳ καὶ 52
15 ἡ ξυγκομιδὴ ἐκ τῶν ἀγρῶν ἐς τὸ ἄστυ, καὶ οὐχ ἦσσαν τοὺς
ἐπελθόντας. οἰκιῶν γὰρ οὐχ ὑπαρχουσῶν, ἀλλ' ἐν καλύβαις 2
πνιγγραῖς ὥρα ἔτους διαιτωμένων ὁ φθόρος ἐγίγνετο οὐδενὶ
κόσμῳ, ἀλλὰ καὶ νεκροὶ ἐπ' ἀλλήλοις ἀποθνήσκοντες ἔκειντο
καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐκαλινδοῦντο καὶ περὶ τὰς κρήνας ἀπάσας
20 ἡμιθνήτες τοῦ ὕδατος ἐπιθυμία. τὰ τε ἱερὰ ἐν οἷς ἐσκήνηντο 3
νεκρῶν πλέα ἦν, αὐτοῦ ἐναποθνησκόντων· ὑπερβιαζομένου
γὰρ τοῦ κακοῦ οἱ ἄνθρωποι, οὐκ ἔχοντες ὅτι γένωνται, ἐς
ὀλιγωρίαν ἐτράποντο καὶ ἱερῶν καὶ ὁσίων ὁμοίως. νόμοι 4
τε πάντες ξυνεταράχθησαν οἷς ἐχρῶντο πρότερον περὶ τὰς
25 ταφάς, ἔθαπτον δὲ ὡς ἕκαστος ἐδύνατο. καὶ πολλοὶ ἐς
ἀναισχύντους θήκας ἐτράποντο σπάνει τῶν ἐπιτηδείων διὰ
τὸ συχνοὺς ἤδη προτεθνάναι σφίσιν· ἐπὶ πυρὰς γὰρ ἄλλο-
τρίας φθάσαντες τοὺς νήσαντας οἱ μὲν ἐπιθέντες τὸν ἑαυτῶν
νεκρὸν ὑφήπτον, οἱ δὲ καιομένου ἄλλου ἐπιβαλόντες ἄνωθεν
30 ὃν φέροιεν ἀπῆσαν.

Πρῶτόν τε ἦρξε καὶ ἐς τὰλλα τῇ πόλει ἐπὶ πλέον ἀνομίας 53 *Carole*

6 ἐξέκαμον ABEFM [G]

ἐσκήνωντο M 22 γένοιντο AB

ἐπιβαλόντες ABEFM

20 post ἡμιθνήτες add. τῇ G M

29 ἐπιβάλλοντες C ἄνωθεν

τὸ νόσημα. ῥᾶον γὰρ ἐτόλμα τις ἂν πρότερον ἀπεκρύντετο
 μὴ καθ' ἡδονὴν ποιεῖν, ἀγχίστροφον τὴν μεταβολὴν ὀρῶντες
 τῶν τε εὐδαιμόνων καὶ αἰφνιδίως θνησκόντων καὶ τῶν οὐδὲν
 2 πρότερον κεκτημένων, εὐθὺς δὲ τὰ κείνων ἔχοντων. ὥστε
 ταχείας τὰς ἐπαυρέσεις καὶ πρὸς τὸ τερπνὸν ἡξίουں ποιεῖσθαι, 5
 ἐφ' ἡμέρα τὰ τε σώματα καὶ τὰ χρήματα ὁμοίως ἡγούμενοι.
 3 καὶ τὸ μὲν προσταλαιπωρεῖν τῷ δόξαντι καλῷ οὐδεὶς πρό-
 θυμος ἦν, ἄδηλον νομίζων εἰ πρὶν ἐπ' αὐτὸ ἐλθεῖν διαφθαρή-
 σεται· ὅτι δὲ ἤδη τε ἡδὺ πανταχόθεν τε ἐς αὐτὸ κερδαλέον,
 4 τοῦτο καὶ καλὸν καὶ χρήσιμον κατέστη. θεῶν δὲ φόβος ἦ 10
 ἀνθρώπων νόμος οὐδεὶς ἀπεῖργε, τὸ μὲν κρίνοντας ἐν ὁμοίῳ
 καὶ σέβειν καὶ μὴ ἐκ τοῦ πάντας ὄρᾶν ἐν ἴσῳ ἀπολλυμένους,
 τῶν δὲ ἁμαρτημάτων οὐδεὶς ἐλπίζων μέχρι τοῦ δίκην γενέ-
 σθαι βίους ἂν τὴν τιμωρίαν ἀντιδοῦναι, πολὺ δὲ μείζω τὴν
 ἤδη κατεψηφισμένην σφῶν ἐπικρεμασθῆναι, ἣν πρὶν ἐμπεσεῖν 15
 εἰκὸς εἶναι τοῦ βίου τι ἀπολαῦσαι.

54 Τοιούτῳ μὲν πάθει οἱ Ἀθηναῖοι περιπεσόντες ἐπιέζοντο,
 2 ἀνθρώπων τ' ἔνδον θνησκόντων καὶ γῆς ἕξω δηουμένης. ἐν
 δὲ τῷ κακῷ οἷα εἰκὸς ἀνεμνήσθησαν καὶ τοῦδε τοῦ ἔπους,
 φάσκοντες· οἱ πρεσβύτεροι πάλαι ἄδεσθαι 'ἥξει Δωριακὸς 20
 3 πόλεμος καὶ λοιμὸς ἅμ' αὐτῷ.' ἐγένετο μὲν οὖν ἔρις τοῖς
 ἀνθρώποις μὴ λοιμὸν ὠνομάσθαι ἐν τῷ ἔπει ὑπὸ τῶν παλαιῶν,
 ἀλλὰ λιμόν, ἐνίκησε δὲ ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰκότως λοιμὸν
 εἰρηῆσθαι· οἱ γὰρ ἄνθρωποι πρὸς ἃ ἔπασχον τὴν μνήμην
 ἐποιοῦντο. ἦν δέ γε οἷμαί ποτε ἄλλος πόλεμος καταλάβῃ 25
 Δωρικὸς τοῦδε ὕστερος καὶ ξυμβῆῃ γενέσθαι λιμόν, κατὰ τὸ
 4 εἰκὸς οὕτως ἄσονται. μνήμη δὲ ἐγένετο καὶ τοῦ Λακεδαι-
 μονίων χρηστηρίου τοῖς εἰδόσιν, ὅτι ἐπερωτῶσιν αὐτοῖς τὸν
 θεὸν εἰ χρὴ πολεμεῖν ἀνεῖλε κατὰ κράτος πολεμοῦσι νίκην
 5 ἔσεσθαι, καὶ αὐτὸς ἔφη ξυλλήψεσθαι. περὶ μὲν οὖν τοῦ 30
 χρηστηρίου τὰ γιγνόμενα ἡκαζον ὁμοῖα εἶναι· ἐσβεβληκότων

7 προσταλαιπωρεῖν CE 9 πανταχόθεν τε] καὶ πανταχόθεν τὸ
 A B E F M 10 prius καὶ om. C G 14 post τιμωρίαν habent
 βίουσαν (sic) C G

δὲ τῶν Πελοποννησίων ἡ νόσος ἤρξατο εὐθύς, καὶ ἐς μὲν
Πελοπόννησον οὐκ ἐσήλθεν, ὅτι καὶ ἄξιον εἰπεῖν, ἐπενεί- *navage*
ματο δὲ Ἀθήνας μὲν μάλιστα, ἔπειτα δὲ καὶ τῶν ἄλλων
χωρίων τὰ πολυανθρωπότατα. ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τὴν νόσον
5 γενόμενα. *22*

Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι ἐπειδὴ ἔτεμον τὸ πεδίον, παρήλθον 55
ἐς τὴν Πάραλον γῆν καλουμένην μέχρι Λαυρείου, οὗ τὰ
ἀργύρεα μέταλλά ἐστίν Ἀθηναίους. καὶ πρῶτον μὲν ἔτεμον
ταύτην ἢ πρὸς Πελοπόννησον ὁρᾷ, ἔπειτα δὲ τὴν πρὸς
10 Εὐβοιάν τε καὶ Ἄνδρον τετραμμένην. Περικλῆς δὲ στρατηγὸς 2
ὦν καὶ τότε περὶ μὲν τοῦ μὴ ἐπεξίεναι τοὺς Ἀθηναίους τὴν
αὐτὴν γνώμην εἶχεν ὥσπερ καὶ ἐν τῇ προτέρᾳ ἐσβολῇ. ἔτι 56
δ' αὐτῶν ἐν τῷ πεδίῳ ὄντων, πρὶν ἐς τὴν παραλίαν ἐλθεῖν,
ἐκατὸν νεῶν ἐπίπλουν τῇ Πελοποννήσῳ παρεσκευάζετο, καὶ
15 ἐπειδὴ ἐτοῖμα ἦν, ἀνῆγετο. ἦγε δ' ἐπὶ τῶν νεῶν ὀπλίτας 2
Ἀθηναίων τετρακισχιλίους καὶ ἱππέας τριακοσίους ἐν ναυσὶν
ἱππαγωγοῖς πρῶτον τότε ἐκ τῶν παλαιῶν νεῶν ποιηθείσαις·
ξυνεστρατεύοντο δὲ καὶ Χῖοι καὶ Λέσβιοι πειτῆκοντα ναυσὶν.
ὅτε δὲ ἀνῆγετο ἡ στρατιὰ αὕτη Ἀθηναίων, Πελοποννησίου 3
20 κατέλιπον τῆς Ἀττικῆς ὄντας ἐν τῇ παραλίᾳ. ἀφικόμενοι 4
δὲ ἐς Ἐπίδαυρον τῆς Πελοποννήσου ἔτεμον τῆς γῆς τὴν
πολλήν, καὶ πρὸς τὴν πόλιν προσβαλόντες ἐς ἐλπίδα μὲν
ἦλθον τοῦ ἐλεῖν, οὐ μέντοι προυχώρησέ γε. ἀναγαγόμενοι 5
δὲ ἐκ τῆς Ἐπιδάουρου ἔτεμον τὴν τε Τροιζηνίδα γῆν καὶ
25 Ἀλιάδα καὶ Ἑρμιονίδα· ἔστι δὲ ταῦτα πάντα ἐπιθαλάσσια
τῆς Πελοποννήσου. ἄραιτες δὲ ἀπ' αὐτῶν ἀφίκοντο ἐς Πρα- 6
σιᾶς τῆς Λακωνικῆς πόλισμα ἐπιθαλάσσιον, καὶ τῆς τε γῆς
ἔτεμον καὶ αὐτὸ τὸ πόλισμα εἶλον καὶ ἐπόρθησαν. ταῦτα δὲ
ποιήσαντες ἐπ' οἴκου ἀνεχώρησαν. τοὺς δὲ Πελοποννησίους
30 οὐκέτι κατέλαβον ἐν τῇ Ἀττικῇ ὄντας, ἀλλ' ἀνεκεχωρηκότας.

2 καὶ ἄξιον G : ἄξιον καὶ cett.

λίαν add. γῆν AB EFGM

add. τὴν AB EFGM

om. G : πάντα ταῦτα AB EFM

9 ἢ CEFM

23 ἀναγόμενοι CG

25 post καὶ add. τὴν AB EFGM

13 post παρα-

24 post καὶ

πάντα

- 57 Ὅσον δὲ χρόνον οἱ τε Πελοποννήσιοι ἦσαν ἐν τῇ γῇ τῇ Ἀθηναίων καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐστράτευσον ἐπὶ τῶν νεῶν, ἡ νόσος ἐν τε τῇ στρατιᾷ τοὺς Ἀθηναίους ἔφθειρε καὶ ἐν τῇ πόλει, ὥστε καὶ ἐλέχθη τοὺς Πελοποννησίους δείσαντας τὸ νόσημα, ὥς ἐπυνθάνοντο τῶν αὐτομόλων ὅτι ἐν τῇ πόλει 5 *deserit* εἷη καὶ θάπτοντας ἅμα ἦσθάνοντο, θᾶσσον ἐκ τῆς γῆς ἐξελ-
2 θεῖν. τῇ δὲ ἐσβολῇ ταύτῃ πλείστον τε χρόνον ἐνέμειναν καὶ τὴν γῆν πᾶσαν ἔτεμον· ἡμέρας γὰρ τεσσαράκοντα μάλιστα ἐν τῇ γῇ τῇ Ἀττικῇ ἐγένοντο.
- 58 Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους Ἄγων ὁ Νικίου καὶ Κλεόπομπος 10 ὁ Κλεινίου, ξυστράτηγοι ὄντες Περικλέους, λαβόντες τὴν στρατιὰν ἥπερ ἐκείνος ἐχρήσατο ἐστράτευσαν εὐθύς ἐπὶ Χαλκιδέας τοὺς ἐπὶ Θράκης καὶ Ποτειδαίαν ἔτι πολιορκου-
μένην, ἀφικόμενοι δὲ μηχανάς τε τῇ Ποτειδαίᾳ προσέφερον
2 καὶ παντὶ τρόπῳ ἐπειρῶντο ἐλεῖν. προυχώρει δὲ αὐτοῖς 15 οὔτε ἡ αἵρεσις τῆς πόλεως οὔτε τὰλλα τῆς παρασκευῆς ἀξίως· ἐπιγενομένη γὰρ ἡ νόσος ἐνταῦθα δὴ πάνυ ἐπίεσε τοὺς Ἀθηναίους, φθείρουσα τὴν στρατιάν, ὥστε καὶ τοὺς προτέρους στρατιώτας νοσῆσαι τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ τῆς ξυν
Ἄγωνι στρατιᾶς, ἐν τῷ πρὸ τοῦ χρόνῳ ὑγιαίνοντας. Φορ- 20 μίων δὲ καὶ οἱ ἐξακόσιοι καὶ χίλιοι οὐκέτι ἦσαν περὶ Χαλκι-
3 δέας. ὁ μὲν οὖν Ἄγων ἀνεχώρησε ταῖς ναυσὶν ἐς τὰς Ἀθήνας, ἀπὸ τετρακισχιλίων ὀπλιτῶν χιλίους καὶ πεντή-
κοντα τῇ νόσῳ ἀπολέσας ἐν τεσσαράκοντα μάλιστα ἡμέραις· οἱ δὲ πρότεροι στρατιῶται κατὰ χώραν μένοντες ἐπολιόρκουν 25 τὴν Ποτειδαίαν.
- 59 Μετὰ δὲ τὴν δευτέραν ἐσβολὴν τῶν Πελοποννησίων οἱ Ἀθηναῖοι, ὥς ἢ τε γῇ αὐτῶν ἐτέτμητο τὸ δεύτερον καὶ ἡ νόσος ἐπέκειτο ἅμα καὶ ὁ πόλεμος, ἡλλοίωντο τὰς γνώμας,
2 καὶ τὸν μὲν Περικλέα ἐν αἰτία εἶχον ὥς πείσαντα σφᾶς 30 πολεμεῖν καὶ δι' ἐκείνον ταῖς ξυμφοραῖς περιπεπτωκότες,

1 δὲ χρόνον οἱ τε C : δέ τε χρόνον οἱ cett. (τε om. E) [G]
van AB 22 ταῖς ναυσὶν ἀνεχώρησεν AB E F M

- πρὸς δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους ὥρμητο ξυγχωρεῖν· καὶ
 πρέσβεις τινας πέμψαντες ὡς αὐτοὺς ἄπρακτοι ἐγένοντο.
 πανταχόθεν τε τῇ γνώμῃ ἄποροι καθεστηκότες ἐνέκειντο
 τῷ Περικλεῖ. ὁ δὲ ὁρῶν αὐτοὺς πρὸς τὰ παρόντα χαλε- 3
 5 παίνοντας καὶ πάντα ποιοῦντας ἅπερ αὐτὸς ἤλπισε, ξύλ-
 λαγον ποιήσας (ἔτι δ' ἐστρατήγει) ἐβούλετο θαρσύναι τε
 καὶ ἀπαγαγὼν τὸ ὀργιζόμενον τῆς γνώμης πρὸς τὸ ἡπιώ-
 τερον καὶ ἀδεέστερον καταστήσαι· παρελθὼν δὲ ἔλεξε
 τοιάδε.
 10 'Καὶ προσδεχομένῳ μοι τὰ τῆς ὀργῆς ὑμῶν ἐς με γεγέ- 60
 νηται (αἰσθάνομαι γὰρ τὰς αἰτίας) καὶ ἐκκλησίαν τούτου
 ἔνεκα ξυνήγαγον, ὅπως ὑπομῆσω καὶ μέμψωμαι εἴ τι μὴ
 ὀρθῶς ἢ ἐμοὶ χαλεπαίνετε ἢ ταῖς ξυμφοραῖς εἴκετε. ἐγὼ 2
 γὰρ ἡγοῦμαι πόλιν πλείω ξύμπασαν ὀρθομένην ὠφελεῖν
 15 τοὺς ιδιώτας ἢ καθ' ἕκαστον τῶν πολιτῶν εὐπραγοῦσαν, 3
 ἀθρόαν δὲ σφαλλομένην. καλῶς μὲν γὰρ φερόμενος ἀνὴρ
 τὸ καθ' ἑαυτὸν διαφθειρομένης τῆς πατρίδος οὐδὲν ἡσσον
 ξυναπόλλυται, κακοτυχῶν δὲ ἐν εὐτυχούσῃ πολλῷ μᾶλλον
 διασώζεται. ὅποτε οὖν πόλις μὲν τὰς ἰδίας ξυμφορὰς οἶα 4
 20 τε φέρειν, εἰς δ' ἕκαστος τὰς ἐκείνης ἀδύνατος, πῶς οὐ χρή
 πάντας ἀμύνειν αὐτῇ, καὶ μὴ ὁ νῦν ὑμεῖς δρᾶτε· ταῖς κατ'
 οἶκον κατοπραγίαις ἐκπεπληγμένοι τοῦ κοινοῦ τῆς σωτηρίας
 ἀφίσσθε, καὶ ἐμέ τε τὸν παραινέσαντα πολεμεῖν καὶ ὑμᾶς
 αὐτοὺς οἱ ξυνέγνωτε δι' αἰτίας ἔχετε. καίτοι ἐμοὶ τοιούτῳ 5
 25 ἀνδρὶ ὀργίξεσθε ὅς οὐδενὸς ἡσσων οἶομαι εἶναι γινῶναι τε
 τὰ δέοντα καὶ ἐρμηνεύσαι ταῦτα, φιλόπολις τε καὶ χρημάτων
 κρείσσω. ὃ τε γὰρ γινὺς καὶ μὴ σαφῶς διδάσας ἐν ἴσῳ 6
 καὶ εἰ μὴ ἐνεθυμήθη· ὃ τε ἔχων ἀμφοτέρω, τῇ δὲ πόλει
 δύσνους, οὐκ ἂν ὁμοίως τι οἰκείως φράζοι· προσόντος δὲ
 30 καὶ τοῦδε, χρήμασι δὲ νικωμένου, τὰ ξύμπαντα τούτου ἐνὸς
 ἂν πωλοῖτο. ὥστ' εἴ μοι καὶ μέσως ἡγούμενοι μᾶλλον ἐτέρων 7

2 πρεσβείας M
 ἐμὲ A B E F
 Hal.

3 τε] δὲ C G
 23 τε om. C G

καθεστῶτες A B E F M
 25 οἶομαι ἡσσων A B E F M Dion.

10 ἐς

προσεύναι αὐτὰ πολεμεῖν ἐπέσθητε, οὐκ ἂν εἰκότως νῦν τοῦ γε ἀδικεῖν αἰτίαν φεροίμην.

- 61 'Καὶ γὰρ οἷς μὲν αἵρεσις γεγένηται τᾶλλα εὐτυχοῦσι, πολλὴ ἄνοια πολεμῆσαι· εἰ δ' ἀναγκαῖον ἦν ἢ εἷξαντας εὐθὺς τοῖς πέλας ὑπακοῦσαι ἢ κινδυνεύσαντας περιγενέσθαι, 5
2 ὁ φυγὼν τὸν κίνδυνον τοῦ ὑποστάντος μεμπτότερος. καὶ ἐγὼ μὲν ὁ αὐτός εἰμι καὶ οὐκ ἐξίσταμαι· ὑμεῖς δὲ μεταβάλλετε, ἐπειδὴ ξυνέβη ὑμῖν πεισθῆναι μὲν ἀκεραλοῖς, μεταμέλει δὲ κακουμένοις, καὶ τὸν ἐμὸν λόγον ἐν τῷ ὑμετέρῳ ἀσθενεῖ τῆς γνώμης μὴ ὀρθὸν φαίνεσθαι, διότι 10
τὸ μὲν λυποῦν ἔχει ἤδη τὴν αἴσθησιν ἐκάστω, τῆς δὲ ὠφελίας ἄπεστιν ἔτι ἢ δῆλωσις ἅπασι, καὶ μεταβολῆς μεγάλης, καὶ ταύτης ἐξ ὀλίγου, ἐμπεσοῦσης ταπεινῇ ὑμῶν
3 ἢ διάνοια ἐγκαρτερεῖν ἂ ἐγνωτε. δουλοῖ γὰρ φρόνημα τὸ αἰφνίδιον καὶ ἀπροσδόκητον καὶ τὸ πλείστω παραλόγῳ ξυμ- 15
βαῖνον· ὃ ὑμῖν πρὸς τοῖς ἄλλοις οὐχ ἥκιστα καὶ κατὰ τὴν νόσον γεγένηται. ὅμως δὲ πόλιν μεγάλην οἰκοῦντας καὶ ἐν ἡθεσιν ἀντιπάλοις αὐτῇ τεθραμμένους χρεῶν καὶ ξυμφοραῖς ταῖς μεγίσταις ἐθέλειν ὑφίστασθαι καὶ τὴν ἀξίωσιν μὴ ἀφαι-
4 νίζειν (ἐν ἴσῳ γὰρ οἱ ἄνθρωποι δικαιοῦσι τῆς τε ὑπαρχούσης) 20
δόξης αἰτιάσθαι ὅστις μαλακία ἐλλείπει καὶ τῆς μὴ προσ-
ηκούσης μισεῖν τὸν θρασύτητι ὀρεγόμενον), ἀπαλγῆσαντας δὲ
τὰ ἴδια τοῦ κοινοῦ τῆς σωτηρίας ἀντιλαμβάνεσθαι.

- 62 'Τὸν δὲ πόνον τὸν κατὰ τὸν πόλεμον, μὴ γένηται τε πολὺς καὶ οὐδὲν μᾶλλον περιγενώμεθα, ἀρκείτω μὲν ὑμῖν 25
καὶ ἐκεῖνα ἐν οἷς ἄλλοτε πολλάκις γε δὴ ἀπέδειξα οὐκ ὀρθῶς αὐτὸν ὑποπτευόμενον, δηλώσω δὲ καὶ τόδε, ὃ μοι δοκεῖτε οὐτ' αὐτοὶ πώποτε ἐνθυμηθῆναι ὑπάρχον ὑμῖν μεγέ-
θους πέρι ἐς τὴν ἀρχὴν οὐτ' ἐγὼ ἐν τοῖς πρὶν λόγοις· οὐδ' ἂν νῦν ἐχρησάμην κομπωδεστέραν ἔχοντι τὴν προσποίησιν, 30
2 εἰ μὴ καταπεπληγμένους ὑμᾶς παρὰ τὸ εἰκὸς ἐώρων. οἴεσθε

12 ἅπασι om. C G (add. G')

16 ὑμῖν F' M : ἡμῖν cett.

18 ξυμφορὰς τὰς μεγίστας m : τὰς συμφορὰς Dion. Hal.

21 ὅστις ἂν . . . ἐλλείπῃ Dion. Hal.

21 ὅστις ἂν

μὲν γὰρ τῶν ξυμμάχων μόνων ἄρχει, ἐγὼ δὲ ἀποφαίνω δύο
 μερῶν τῶν ἐς χρῆσιν φανερῶν, γῆς καὶ θαλάσσης, τοῦ
 ἑτέρου ὑμᾶς παντὸς κυριωτάτους ὄντας, ἐφ' ὅσον τε νῦν
 νέμεσθε καὶ ἦν ἐπὶ πλεόν βουληθῆτε· καὶ οὐκ ἔστιν ὅστις
 5 τῇ ὑπαρχούσῃ παρασκευῇ τοῦ ναυτικοῦ πλεόντας ὑμᾶς οὔτε
 βασιλεὺς οὔτε ἄλλο οὐδὲν ἔθνος τῶν ἐν τῷ παρόντι κωλύσει.
 ὥστε οὐ κατὰ τὴν τῶν οἰκιῶν καὶ τῆς γῆς χρεῖαν, ὣν μεγά- 3
 λων νομίζετε ἐστερηῆσθαι, αὕτη ἡ δύναμις φαίνεται· οὐδ'
 εἰκὸς χαλεπῶς φέρειν αὐτῶν μᾶλλον ἢ οὐ κηπίον καὶ ἐγ-
 10 καλλώπισμα πλούτου πρὸς ταύτην νομίσαιτας ὀλιγωρῆσαι,
 καὶ γινῶναι ἐλευθερίαν μὲν, ἣν ἀντιλαμβάνομενοι αὐτῆς δια-
 σώσωμεν, ῥαδίως ταῦτα ἀναληψομένην, ἄλλων δὲ ὑπακούσασσι
 καὶ τὰ προκεκτημένα φιλεῖν ἐλασσοῦσθαι, τῶν τε πατέρων
 μὴ χείρους κατ' ἀμφοτέρα φαιῆναι, οἱ μετὰ πόρων καὶ οὐ
 15 παρ' ἄλλων δεξάμενοι κατέσχον τε καὶ προσέτι διασώσαντες
 παρέδωκαν ὑμῖν αὐτά (αἴσχιον δὲ ἔχοντας ἀφαιρεθῆναι ἢ
 κτωμένους ἀτυχῆσαι), ἰέναι δὲ τοῖς ἐχθροῖς ὁμοσε μὴ φρονή-
 ματι μόνον, ἀλλὰ καὶ καταφρονήματι. αὐχμημα μὲν γὰρ καὶ 4
 ἀπὸ ἀμαθίας εὐτυχοῦς καὶ δειλῷ τυτὶ ἐγγίγνεται, καταφρό-
 20 νησις δὲ ὅς ἐστι καὶ γνώμη πιστεύῃ τῶν ἐναντιῶν προύχων,
 ὃ ἡμῖν ὑπάρχει. καὶ τὴν τόλμην ἀπὸ τῆς ὁμοίας τύχης ἢ 5
 ξύνεσις ἐκ τοῦ ὑπέρφρονος ἐχυρωτέραν παρέχεται, ἐλπιδι
 τε ἡσσον πιστεύει, ἥς ἐν τῷ ἀπόρῳ ἢ ἰσχύς, γνώμη δὲ ἀπὸ
 τῶν ὑπαρχόντων, ἥς βεβαιότερα ἢ πρόνοια. τῆς τε πόλεως 63
 25 ὑμᾶς εἰκὸς τῷ τιμωμένῳ ἀπὸ τοῦ ἄρχει, ὥπερ ἅπαντες
 ἀγάλλεσθε, βοηθεῖν, καὶ μὴ φεύγειν τοὺς πόρους ἢ μηδὲ
 τὰς τιμὰς διώκειν· μηδὲ νομίσαι περὶ ἐνὸς μόνου, δουλείας
 αὐτ' ἐλευθερίας, ἀγωνίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἀρχῆς στερήσεως
 καὶ κυδύνου ὣν ἐν τῇ ἀρχῇ ἀπήχθεσθε. ἥς οὐδ' ἐκστήναι 2

1 μόνων C E¹ : μόνον cett. [G] 6 post ἔθνος add. ἀνθρώπων C G
 κωλύσει post βασιλεὺς habent A B E F M 9 οὐ κηπίον c E¹ M : οὐχ
 ἡπίον C : οὐκ ἡπίον cett. 13 προκεκτημένα c G m : προσκεκτημένα M :
 προσκεκτημένα cett. 20 περιέχειν C 22 ὀχυρωτέραν A B E F
 Dion. Hal. 25 ὥπερ ἅπαντες C G et. ut videtur. F¹ F¹ : ὥ περ ἅπαν-
 τας A¹ Dion. Hal. : ὥ ὑπὲρ ἅπαντες cett. 29 ἀπήχθησθε Cobet

- ἔτι ὑμῶν ἔστιν, εἴ τις καὶ τόδε ἐν τῷ παρόντι δεδιὼς ἀπραγμο-
 σύνη ἀνδραγαθίζεται· ὥς τυραννίδα γὰρ ἤδη ἔχετε αὐτήν, ἣν
 3 λαβεῖν μὲν ἄδικον δοκεῖ εἶναι, ἀφεῖναι δὲ ἐπικίνδυνον. τάχιστ'
 ἂν τε πόλιν οἱ τοιοῦτοι ἐτέρους τε πείσαντες ἀπολέσειαν καὶ
 εἴπουν ἐπὶ σφῶν αὐτῶν αὐτόνομοι οἰκήσειαν· τὸ γὰρ ἀπραγμον 5
 οὐ σφάζεται μὴ μετὰ τοῦ δραστηρίου τεταγμένον, οὐδὲ ἐν ἀρ-
 χούσῃ πόλει ξυμφέρει, ἀλλ' ἐν ὑπηκόῳ, ἀσφαλῶς δουλεύειν.
- 64 Ἔμεῖς δὲ μήτε ὑπὸ τῶν τοιῶνδε πολιτῶν παράγεσθε
 μήτε ἐμὲ δι' ὀργῆς ἔχετε, ᾧ καὶ αὐτοὶ ξυνδιέγνωτε πολεμεῖν,
 εἰ καὶ ἐπελθόντες οἱ ἐναντίοι ἔδρασαν ἅπερ εἰκὸς ἦν μὴ 19
 ἐβελησάντων ὑμῶν ὑπακούειν, ἐπιγεγέννηταί τε πέρα ὧν
 προσεδεχόμεθα ἡ νόσος ἦδε, πᾶγμα μόνον δὴ τῶν πάντων
 ἐλπίδος κρεῖσσον γεγεννημένον. καὶ δι' αὐτὴν οἶδ' ὅτι μέρος
 τι μᾶλλον ἔτι μισοῦμαι, οὐ δικαίως, εἰ μὴ καὶ ὅταν παρὰ
 2 λόγον τι εὖ πράξῃτε ἐμοὶ ἀναθήσετε. φέρειν δὲ χρὴ τά τε 15
 δαιμόνια ἀναγκαίως τά τε ἀπὸ τῶν πολεμίων ἀνδρείως·
 ταῦτα γὰρ ἐν ἔθει τῇδε τῇ πόλει πρότερόν τε ἦν νῦν τε μὴ
 3 ἐν ὑμῖν κωλυθῇ. γινώτε δὲ ὄνομα μέγιστον αὐτὴν ἔχουσαν
 ἐν ἅπασιν ἀνθρώποις διὰ τὸ ταῖς ξυμφοραῖς μὴ εἶκειν,
 πλείστα δὲ σώματα καὶ πόνοους ἀνηλωκέναι πολέμῳ, καὶ 20
 δύναμιν μεγίστην δὴ μέχρι τοῦδε κεκτημένην, ἧς ἐς αἰῶνα
 τοῖς ἐπιγιγνομένοις, ἦν καὶ νῦν ὑπενδῶμέν ποτε (πάντα γὰρ
 πέφυκε καὶ ἐλασσοῦσθαι), μνήμη καταλελείψεται, Ἑλλήνων
 τε ὅτι Ἕλληνες πλείστων δὴ ἥρξαμεν, καὶ πολέμοις μεγίστοις
 ἀντέσχομεν πρὸς τε ξύμπαντας καὶ καθ' ἐκάστους, πόλιν τε 25
 4 τοῖς πᾶσιν εὐπορωτάτην καὶ μεγίστην ὤκησαμεν. καίτοι
 ταῦτα ὁ μὲν ἀπράγμων μέμφαιτ' ἂν, ὁ δὲ δρᾶν τι καὶ αὐτὸς
 5 βουλόμενος ζηλώσει· εἰ δέ τις μὴ κέκτηται, φθονήσει. τὸ
 δὲ μισεῖσθαι καὶ λυπηροὺς εἶναι ἐν τῷ παρόντι πᾶσι μὲν
 ὑπῆρξε δὴ ὅσοι ἕτεροι ἐτέρων ἡξίωσαν ἄρχειν· ὅστις δὲ ἐπὶ 30
 μεγίστοις τὸ ἐπίφθονον λαμβάνει, ὀρθῶς βουλευέται. μῖσος

14 παρὰ λόγον c G m : παράλογόν cett. γρ. G
 19 πᾶσιν A B E F M 24 πλείστον C G
 αὐτὸς A B E F M

15 δὲ G : τε cett.
 27 βουλόμενος καὶ

μὲν γὰρ οὐκ ἐπὶ πολὺ ἀντέχει, ἡ δὲ παραντίκα τε λαμπρότης
καὶ ἐς τὸ ἔπειτα δόξα αἰείμνηστος καταλείπεται. ὑμεῖς δὲ 6
ἐς τε τὸ μέλλον καλὸν προγινόντες ἐς τε τὸ αὐτίκα μὴ
αἰσχροὺν τῷ ἤδη προθύμῳ ἀμφότερα κτήσασθε, καὶ Λακε-
5 δαιμονίοις μήτε ἐπικηρυκεύεσθε μήτε ἔνδηλοι ἔστε τοῖς
παροῦσι πόνοις βαρυνόμενοι, ὥς οἵτινες πρὸς τὰς ξυμφορὰς
γνώμῃ μὲν ἡκιστα λυποῦνται, ἔργῳ δὲ μάλιστα ἀντέχουσιν,
οὗτοι καὶ πόλεων καὶ ἰδιωτῶν κράτιστοί εἰσιν.

Τοιαῦτα ὁ Περικλῆς λέγων ἐπειράτο τοὺς Ἀθηναίους τῆς 65
10 τε ἐς αὐτὸν ὀργῆς παραλύειν καὶ ἀπὸ τῶν παρόντων δεινῶν
ἀπάγειν τὴν γνώμην. οἱ δὲ δημοσίᾳ μὲν τοῖς λόγοις ἀνε- 2
πείθοντο καὶ οὔτε πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους ἔτι ἔπεμπον ἐς
τε τὸν πόλεμον μᾶλλον ὥρμητο, ἰδίᾳ δὲ τοῖς παθήμασιν
ἐλυποῦντο, ὁ μὲν δῆμος ὅτι ἀπ' ἐλασσόνων ὀρμώμενος
15 ἐστέρητο καὶ τούτων, οἱ δὲ δυνατοὶ καλὰ κτήματα κατὰ
τὴν χώραν οἰκοδομαίαις τε καὶ πολυτελεσί κατασκευαῖς ἀπο-
λωλεκότες, τὸ δὲ μέγιστον, πόλεμον ἀντ' εἰρήνης ἔχοντες.
οὐ μέντοι πρότερόν γε οἱ ξύμπαντες ἐπαύσαιτο ἐν ὀργῇ 3
ἔχοντες αὐτὸν πρὶν ἐξημίωσαν χρήμασιν. ὕστερον δ' αὖθις 4
20 οὐ πολλῶ, ὅπερ φιλεῖ ὅμιλος ποιεῖν, στρατηγὸν εἵλοντο καὶ
πάντα τὰ πράγματα ἐπέτρεψαν, ὧν μὲν περὶ τὰ οἰκεῖα
ἕκαστος ἤλγει ἀμβλύτεροι ἤδη ὄντες, ὧν δὲ ἡ ξύμπασα
πόλις προσεδεῖτο πλείστου ἄξιον νομίζοντες εἶναι. ὅσοι 5
τε γὰρ χρόνον πρὸς τῇ πόλεω ἐν τῇ εἰρήνῃ, μετρίως
25 ἐξηγεῖτο καὶ ἀσφαλῶς διεφύλαξεν αὐτήν, καὶ ἐγένετο ἐπ'
ἐκείνου μεγίστη, ἐπειδὴ τε ὁ πόλεμος κατέστη, ὁ δὲ
φαίνεται καὶ ἐν τούτῳ προγνοὺς τὴν δύναμιν. ἐπεβίω δὲ 6
δύο ἔτη καὶ ἕξ μῆνας· καὶ ἐπειδὴ ἀπέθανεν, ἐπὶ πλέον ἔτι
ἐγνώσθη ἡ πρόνοια αὐτοῦ ἢ ἐς τὸν πόλεμον. ὁ μὲν γὰρ 7
30 ἡσυχάζοντάς τε καὶ τὸ ναυτικὸν θεραπεύοντας καὶ ἀρχὴν μὴ

1 μὲν om. A B E F M

χώραν add. ἐν Madvig

A B E F M

29 alterum ἢ om. A B E F M

10 ἐς] ἐπ' A B E F M Schol.

22 ξύμπασα ἢ A B E F M

16 post

26 ἐπεὶ

ἐπικτωμένους ἐν τῷ πολέμῳ μηδὲ τῇ πόλει κινδυνεύοντας ἔφη
 περιέσεσθαι· οἱ δὲ ταῦτά τε πάντα ἐς τοῦναντίον ἔπραξαν
 καὶ ἄλλα ἔξω τοῦ πολέμου δοκοῦντα εἶναι κατὰ τὰς ἰδίας
 φιλοτιμίας καὶ ἴδια κέρδη κακῶς ἔς τε σφᾶς αὐτοὺς καὶ
 τοὺς συμμάχους ἐπολίτευσαν, ἃ κατορθούμενα μὲν τοῖς ἰδιώ- 5
 ταις τιμὴ καὶ ὠφελία μᾶλλον ἦν, σφαλέντα δὲ τῇ πόλει ἐς
 8 τὸν πόλεμον βλάβη καθίστατο. αἷτιον δ' ἦν ὅτι ἐκείνος
 μὲν δυνατὸς ὦν τῷ τε ἀξιώματι καὶ τῇ γνώμῃ χρημάτων
 τε διαφανῶς ἀδωρότατος γενόμενος κατείχετο τὸ πλῆθος ἐλευ-
 θέρως, καὶ οὐκ ἤγετο μᾶλλον ὑπ' αὐτοῦ ἢ αὐτὸς ἤγε, διὰ τὸ 10
 μὴ κτώμενος ἐξ οὗ προσηκόντων τὴν δύναμιν πρὸς ἡδονήν τι
 λέγειν, ἀλλ' ἔχων ἐπ' ἀξιώσει καὶ πρὸς ὀργήν τι ἀντειπεῖν.
 9 ὁπότε γοῦν αἰσθοιτό τι αὐτοὺς παρὰ καιρὸν ὕβρει θαρσοῦντας,
 λέγων κατέπλησσε ἐπὶ τὸ φοβεῖσθαι, καὶ δεδιότας αὐτὸν ἀλό-
 γως ἀντικαθίστη πάλιν ἐπὶ τὸ θαρσεῖν. ἐγίγνετό τε λόγῳ 15
 10 μὲν δημοκρατία, ἔργῳ δὲ ὑπὸ τοῦ πρώτου ἀνδρὸς ἀρχή. οἱ
 δὲ ὕστερον ἴσοι μᾶλλον αὐτοῖς πρὸς ἀλλήλους ὄντες καὶ
 ὀρεγόμενοι τοῦ πρώτου ἕκαστος γίνεσθαι ἐτράποντο καθ'
 11 ἡδονὰς τῷ δήμῳ καὶ τὰ πράγματα ἐνδιδόναι. (ἐξ ὧν ἄλλα
 τε πολλά, ὥς ἐν μεγάλῃ πόλει καὶ ἀρχὴν ἐχούσῃ, ἡμαρτήθη 20
 καὶ ὁ ἐς Σικελίαν πλοῦς, ὃς οὐ τοσοῦτον γνώμης ἀμάρτημα
 ἦν πρὸς οὗς ἐπῆσαν, ὅσον οἱ ἐκπέμψαντες οὐ τὰ πρόσφορα
 τοῖς οἰχομένοις ἐπιγιγνώσκοντες, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἰδίας δια-
 βολὰς περὶ τῆς τοῦ δήμου προστασίας τά τε ἐν τῷ στρατο-
 πέδῳ ἀμβλύτερα ἐποιοῦν καὶ τὰ περὶ τὴν πόλιν πρῶτον ἐν 25
 12 ἀλλήλοις ἐταράχθησαν. σφαλέντες δὲ ἐν Σικελίᾳ ἄλλῃ τε
 παρασκευῇ καὶ τοῦ ναυτικοῦ τῷ πλέονι μορίῳ καὶ κατὰ τὴν
 πόλιν ἤδη ἐν στάσει ὄντες ὅμως †τρία† μὲν ἔτη ἀντεῖχον
 τοῖς τε πρότερον ὑπάρχουσι πολεμίοις καὶ τοῖς ἀπὸ Σικελίας
 μετ' αὐτῶν, καὶ τῶν συμμάχων ἔτι τοῖς πλέοσιν ἀφεστηκόσι, 30
 Κύρῳ τε ὕστερον βασιλέως παιδὶ προσγενομένῳ, ὃς παρείχε

χρήματα Πελοποννησίοις ἐς τὸ ναυτικόν, καὶ οὐ πρότερον
ἐνέδωσαν ἢ αὐτοὶ ἐν σφίσι κατὰ τὰς ἰδίας διαφορὰς περι-
πεσόντες ἐσφάλησαν. τοσοῦτον τῷ Περικλεῖ ἐπερίσσευσε 13
τότε ἂφ' ὧν αὐτὸς προέγνω καὶ πάνυ ἂν ῥαδίως περιγενέσθαι
5 τὴν πόλιν Πελοποννησίων αὐτῶν τῷ πολέμῳ.

Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι τοῦ αὐτοῦ θέρους 66
ἐστράτευσαν ναυσὶν ἑκατὸν ἐς Ζάκυνθον τὴν νῆσον, ἣ κείται
ἀντιπέρας Ἑλίδος· εἰσὶ δὲ Ἀχαιῶν τῶν ἐκ Πελοποννήσου
ἄποικοι καὶ Ἀθηναίοις ξυνεμάχουν. ἐπέπλεον δὲ Λακε- 2
10 δαιμονίων χίλιοι ὀπλῖται καὶ Κυνῆμος Σπαρτιάτης ναύαρχος.
ἀποβάντες δὲ ἐς τὴν γῆν ἐδήλωσαν τὰ πολλά. καὶ ἐπειδὴ
οὐ ξυνεχώρουν, ἀπέπλευσαν ἐπ' οἶκον.

Καὶ τοῦ αὐτοῦ θέρους τελευτῶντος Ἀριστεὺς Κορίνθιος 67
καὶ Λακεδαιμονίων πρέσβεις Ἀνήριστος καὶ Νικόλαος καὶ
15 Πρατόδαμος καὶ Τεγεάτης Τιμαγόρας καὶ Ἀργεῖος ἰδία
Πόλλις, πορευόμενοι ἐς τὴν Ἀσίαν ὡς βασιλέα, εἴ πως
πείσειαν αὐτὸν χρήματά τε παρασχεῖν καὶ ξυμπολεμεῖν,
ἀφικνούνται ὡς Σιτάλκην πρῶτον τὸν Τήρεω ἐς Θράκην,
βουλόμενοι πείσαι τε αὐτόν, εἰ δύναιτο, μεταστάιτα τῆς
20 Ἀθηναίων ξυμμαχίας στρατεῦσαι ἐπὶ τὴν Ποτεΐδαιαν, οὗ
ἦν στράτευμα τῶν Ἀθηναίων πολιορκοῦν, καὶ ἥπερ ὥρμητο,
δι' ἐκείνου πορευθῆναι πέραν τοῦ Ἑλλησπόντου ὡς Φαρνά-
κην τὸν Φαρναβάζου, ὃς αὐτοὺς ἔμελλεν ὡς βασιλέα ἀνα-
πέμψειν. παρατυχόντες δὲ Ἀθηναίων πρέσβεις Λέαρχος 2
25 Καλλιμάχου καὶ Ἀμειτιάδης Φιλήμονος παρὰ τῷ Σιτάλκῃ
πείθουσι τὸν Σάδοκον τὸν γεγενημένον Ἀθηναῖον, Σιτάλκου
υἱόν, τοὺς ἄνδρας ἐγχειρίσαι σφίσιν, ὅπως μὴ διαβάντες
ὡς βασιλέα τὴν ἐκείνου πόλιν τὸ μέρος βλάβωσιν. ὁ δὲ 3
πεισθεὶς πορευομένους αὐτοὺς διὰ τῆς Θράκης ἐπὶ τὸ πλοῖον
30 ὃ ἔμελλον τὸν Ἑλλησπόντον περαιώσκειν, πρὶν ἐσβαίνειν

2 ἐν secl. Herwerden
Aristides: τῶν cett.
τῶν δὲ cett.
om. C G

σφίσιν αὐτοῖς C [G]

15 Πρατόδαμος M: Στρατόδημος AB: Πρα-
τόδημος cett. 17 παρέχειν AB¹ EFM

5 τὴν πόλιν C G

26 alterum τὸν

ξυλλαμβάνει, ἄλλους ξυμπέμψας μετὰ τοῦ Λεάρχου καὶ
 Ἀμεινιάδου, καὶ ἐκέλευσεν ἐκείνοις παραδοῦναι· οἱ δὲ λα-
 4 βόντες ἐκόμισαν ἐς τὰς Ἀθήνας. ἀφικομένων δὲ αὐτῶν
 δείσαντες οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Ἀριστεά μὴ αὐθις σφᾶς ἔτι
 πλείω κακουργῇ διαφυγῶν, ὅτι καὶ πρὸ τούτων τὰ τῆς 5
 Ποτειδαίας καὶ τῶν ἐπὶ Θράκης πάντα ἐφαίνετο πράξας,
 ἀκρίτους καὶ βουλομένους ἔστιν ἂν εἰπεῖν αὐθημερὸν ἀπ-
 ἔκτειναν πάντας καὶ ἐς φάραγγα ἐσέβαλον, δικαιοῦντες τοῖς
 αὐτοῖς ἀμύνεσθαι οἷσπερ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ὑπῆρξαν, τοὺς
 ἐμπόρους οὓς ἔλαβον Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων ἐν ὅλ- 10
 κᾶσι περὶ Πελοπόννησον πλέοντας ἀποκτείναντες καὶ ἐς
 φάραγγας ἐσβαλόντες. πάντας γὰρ δὴ κατ' ἀρχὰς τοῦ
 πολέμου Λακεδαιμόνιοι ὅσους λάβοιεν ἐν τῇ θαλάσῃ ὡς
 πολεμίους διέφθειρον, καὶ τοὺς μετὰ Ἀθηναίων ξυμπολε-
 μούντας καὶ τοὺς μὴδὲ μεθ' ἑτέρων. 15

68 Κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, τοῦ θέρους τελευτῶντος,
 καὶ Ἀμπρακιῶται αὐτοί τε καὶ τῶν βαρβάρων πολλοὺς
 ἀναστήσαντες ἐστράτευσαν ἐπ' Ἄργος τὸ Ἀμφιλοχικὸν καὶ
 2 τὴν ἄλλην Ἀμφιλοχίαν. ἔχθρα δὲ πρὸς τοὺς Ἀργεῖους
 3 ἀπὸ τοῦδε αὐτοῖς ἦρξάτο πρῶτον γενέσθαι. Ἄργος τὸ 20
 Ἀμφιλοχικὸν καὶ Ἀμφιλοχίαν τὴν ἄλλην ἔκτισε μὲν μετὰ
 τὰ Τρωικὰ οἰκαδὲ ἀναχωρήσας καὶ οὐκ ἀρεσκόμενος τῇ ἐν
 Ἄργει καταστάσει Ἀμφίλοχος ὁ Ἀμφιάρειος ἐν τῷ Ἀμπρα-
 κικῷ κόλπῳ, ὁμώνυμον τῇ ἑαυτοῦ πατρίδι Ἄργος ὀνομάσας
 4 (καὶ ἦν ἡ πόλις αὕτη μεγίστη τῆς Ἀμφιλοχίας καὶ τοὺς 25
 5 δυνατωτάτους εἶχεν οἰκήτορας), ὑπὸ ξυμφορῶν δὲ πολλαῖς
 γενεαῖς ὕστερον πιεζόμενοι Ἀμπρακιῶτας ὁμόρους ὄντας τῇ
 Ἀμφιλοχικῇ ξυνοίκους ἐπηγάγοντο, καὶ ἡλληνίσθησαν τὴν
 νῦν γλῶσσαν τότε πρῶτον ἀπὸ τῶν Ἀμπρακιωτῶν ξυνοικη-
 6 σάντων· οἱ δὲ ἄλλοι Ἀμφίλοχοι βάρβαροί εἰσιν. ἐκβάλ- 30
 λουσιν οὖν τοὺς Ἀργεῖους οἱ Ἀμπρακιῶται χρόνῳ καὶ αὐτοῖ

1 post ἄλλους add. δὲ CG
 πολέμου add. οἱ A B E F M
 29 τότε om. C G

8 φάραγγας A B E F M
 21 μὲν om. A B E F M

13 post
 24 αὐτοῦ C G

ἴσχουσι τὴν πόλιν. οἱ δ' Ἀμφίλοχοι γενομένου τούτου 7
 διδόασιν ἑαυτοὺς Ἀκαρνᾶσι, καὶ προσπαρακαλέσαντες ἀμφο-
 τεροὶ Ἀθηναίους, οἱ αὐτοῖς Φορμίωνά τε στρατηγὸν ἔπεμψαν
 καὶ ναῦς τριάκοντα, ἀφικομένου [δὲ] τοῦ Φορμίωνος αἰροῦσι
 5 κατὰ κράτος Ἄργος καὶ τοὺς Ἀμπρακιώτας ἠνδραπόδισαν,
 κοινῇ τε ἔκτισαν αὐτὸ Ἀμφίλοχοι καὶ Ἀκαρνᾶνες. μετὰ δὲ 8
 τοῦτο ἡ ξυμμαχία πρῶτον ἐγένετο Ἀθηναίοις καὶ Ἀκαρνᾶσιν.
 οἱ δὲ Ἀμπρακιῶται τὴν μὲν ἔχθραν ἐς τοὺς Ἀργεῖους 9
 ἀπὸ τοῦ ἀνδραποδισμοῦ σφῶν αὐτῶν πρῶτον ἐποίησαντο,
 10 ὕστερον δὲ ἐν τῷ πολέμῳ τήνδε τὴν στρατείαν ποιοῦνται
 αὐτῶν τε καὶ Χαόνων καὶ ἄλλων τινῶν τῶν πλησιοχώρων
 βαρβάρων· ἐλθόντες τε πρὸς τὸ Ἄργος τῆς μὲν χώρας
 ἐκράτουν, τὴν δὲ πόλιν ὡς οὐκ ἐδύναντο ἐλεῖν προσβαλόντες,
 ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου καὶ διελύθησαν κατὰ ἔθνη. τοσαῦτα
 15 μὲν ἐν τῷ θέρει ἐγένετο.

Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος Ἀθηναῖοι ναῦς ἔστειλαν 69
 εἴκοσι μὲν περὶ Πελοπόννησον καὶ Φορμίωνα στρατηγόν, ὃς
 ὁρμώμενος ἐκ Ναυπάκτου φυλακὴν εἶχε μήτ' ἐκπλεῖν ἐκ
 Κορίνθου καὶ τοῦ Κρῖσαίου κόλπου μηδένα μήτ' ἐσπλεῖν,
 20 ἐτέρας δὲ ἑξ ἐπὶ Καρίας καὶ Λυκίας καὶ Μελήσανδρον
 στρατηγόν, ὅπως ταῦτά τε ἀργυρολογῶσι καὶ τὸ ληστικὸν
 τῶν Πελοποννησίων μὴ ἐῷσιν αὐτόθεν ὁρμώμενον βλάπτειν
 τὸν πλοῦν τῶν ὀλκάδων τῶν ἀπὸ Φασήλιδος καὶ Φουϊκής
 καὶ τῆς ἐκεῖθεν ἡπείρου. ἀναβὰς δὲ στρατιᾷ Ἀθηναίων τε 2
 25 τῶν ἀπὸ τῶν νεῶν καὶ τῶν ξυμμάχων ἐς τὴν Λυκίαν ὁ
 Μελήσανδρος ἀποθνήσκει καὶ τῆς στρατιᾶς μέρος τι διέφθειρε
 νικηθεὶς μάχῃ.

Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος οἱ Ποτειδεᾶται ἐπειδὴ οὐκέτι 70
 ἐδύναντο πολιορκοῦμενοι ἀντέχειν, ἀλλ' αἶ τε ἐς τὴν Ἀττικὴν
 30 ἐσβολαὶ Πελοποννησίων οὐδὲν μᾶλλον ἀπανίστασαν τοὺς
 Ἀθηναίους ὃ τε σῖτος ἐπελελοίπει, καὶ ἄλλα τε πολλὰ

4 δὲ secl. Krüger : δὴ Stahl

6 ἔκτισαν C : ἔκκησαν cett.

7 ἐγέ-

μετο πρῶτον A B E F M

11 ἑαυτῶν C [G]

12 τε] δὲ C [G]

29 ἐσβολαὶ ἐς τὴν Ἀττικὴν C F G Greg. Cor.

ἐπεγεγέννητο αὐτόθι ἤδη βρώσεως περί αναγκαίας καί τινας
καὶ ἀλλήλων ἐγέγενντο, οὕτω δὲ λόγους προσφέρουσι περὶ
ξυμβάσεως τοῖς στρατηγοῖς τῶν Ἀθηναίων τοῖς ἐπὶ σφίσι
τεταγμένοις, Ξενοφῶντί τε τῷ Εὐριπίδου καὶ Ἑστιοδώρῳ
2 τῷ Ἀριστοκλείδου καὶ Φανομάχῳ τῷ Καλλιμάχου. οἱ δὲ 5
προσεδέξαντο, ὁρῶντες μὲν τῆς στρατιᾶς τὴν ταλαιπωρίαν
ἐν χωρίῳ χειμερινῷ, ἀνηλωκυίας δὲ ἤδη τῆς πόλεως δισχίλια
3 τάλαντα εἰς τὴν πολιορκίαν. ἐπὶ τοῖσδε οὖν ξυνέβησαν,
ἐξελθεῖν αὐτοὺς καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας καὶ τοὺς ἐπικούρους
ξὺν ἐνὶ ἱματίῳ, γυναῖκας δὲ ξὺν θυοῖν, καὶ ἀργύριον τι 10
4 ῥητὸν ἔχοντας ἐφόδιον. καὶ οἱ μὲν ὑπόσπονδοι ἐξῆλθον
εἰς τε τὴν Χαλκιδικὴν καὶ ἥ ἕκαστος ἐδύνατο. Ἀθηναῖοι δὲ
τούς τε στρατηγοὺς ἐπητιάσαντο ὅτι ἄνευ αὐτῶν ξυνέβησαν
(ἐνόμιζον γὰρ ἂν κρατῆσαι τῆς πόλεως ἢ ἐβούλουντο), καὶ
ὕστερον ἐποίκους ἔπεμψαν ἐαυτῶν εἰς τὴν Ποτειδαίαν καὶ 15
κατάκισαν. ταῦτα μὲν ἐν τῷ χειμῶνι ἐγένετο, καὶ [τὸ]
δεύτερον ἔτος ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ τῷδε ὃν Θουκυδίδης
ξυνέγραψεν.

71 Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους οἱ Πελοποννήσιοι καὶ οἱ
ξύμμαχοι εἰς μὲν τὴν Ἀττικὴν οὐκ ἐσέβαλον, ἐστράτευσαν 20
δὲ ἐπὶ Πλάταιαν. ἡγείτο δὲ Ἀρχίδαμος ὁ Ζευξιδάμου
Λακεδαιμονίων βασιλεύς. καὶ καθίσας τὸν στρατὸν ἔμελλε
δηώσειν τὴν γῆν. οἱ δὲ Πλαταιῆς εὐθὺς πρέσβεις πέμψαντες
2 πρὸς αὐτὸν ἔλεγον τοιάδε. ‘Ἀρχίδαμε καὶ Λακεδαιμόνιοι,
οὐ δίκαια ποιεῖτε οὐδ' ἄξια οὔτε ὑμῶν οὔτε πατέρων ὧν 25
ἐστέ, εἰς γῆν τὴν Πλαταιῶν στρατεύοντες. Πausanias γὰρ
ὁ Κλεομβρότου Λακεδαιμόνιος ἐλευθερώσας τὴν Ἑλλάδα
ἀπὸ τῶν Μήδων μετὰ Ἑλλήνων τῶν ἐθελησάντων ξυνάρα-
σθαι τὸν κίνδυνον τῆς μάχης ἢ παρ' ἡμῶν ἐγένετο, θύσας
ἐν τῇ Πλαταιῶν ἀγορᾷ ἱερὰ Διὶ ἐλευθερίῳ καὶ ξυγκαλέσας 30

7 δὲ] τε A B E F M 8 τὴν om. A B E F M 12 εἰς τε] ἐπὶ
A B E F M ἕκαστος ἢ A B E F M 15 ἐαυτῶν ἔπεμψαν A B E F M
16 τὸ secl. Porpo 24 πρὸς αὐτὸν] παρ' αὐτῶν C 30 ἱερὰ Διὶ
ἐλευθερίῳ C G Dion. Hal. : Διὶ ἐλευθερίῳ ἱερὰ A B E F M

πάντας τοὺς ξυμμάχους ἀπεδίδου Πλαταιεῦσι γῆν καὶ πόλιν
τὴν σφετέραν ἔχοντας αὐτονόμους οἰκεῖν, στρατεῦσαί τε
μηδένα ποτὲ ἀδίκως ἐπ' αὐτοὺς μηδ' ἐπὶ δουλείᾳ· εἰ δὲ μή,
ἀμύνειν τοὺς παρόντας ξυμμάχους κατὰ δύναμιν. τάδε μὲν 3
5 ἡμῖν πατέρες οἱ ὑμέτεροι ἔδοσαν ἀρετῆς ἕνεκα καὶ προθυμίας
τῆς ἐν ἐκείνοις τοῖς κινδύνοις γενομένης, ὑμεῖς δὲ τὰναντία
δράτε· μετὰ γὰρ Θηβαίων τῶν ἡμῖν ἐχθίστων ἐπὶ δουλείᾳ
τῇ ἡμετέρᾳ ἦκετε. μάρτυρας δὲ θεοὺς τοὺς τε ὀρκίους τότε 4
γενομένους ποιούμενοι καὶ τοὺς ὑμετέρους πατρώους καὶ
10 ἡμετέρους ἐγχωρίους, λέγομεν ὑμῖν γῆν τὴν Πλαταιίδα μὴ
ἀδικεῖν μηδὲ παραβαίνειν τοὺς ὅρκους, ἔαν δὲ οἰκεῖν αὐτονό-
μους καθάπερ Πανσανίας ἐδικαίωσεν.'

Τοσαῦτα εἰπόντων τῶν Πλαταιῶν Ἀρχίδαμος ὑπολαβὼν 72
εἶπεν· 'δίκαια λέγετε, ὦ ἄνδρες Πλαταιῆς, ἣν ποιῆτε ὁμοῖα
15 τοῖς λόγοις. καθάπερ γὰρ Πανσανίας ὑμῖν παρέδωκεν,
αὐτοὶ τε αὐτονομεῖσθε καὶ τοὺς ἄλλους ξυνελευθεροῦτε, ὅσοι
μετασχόντες τῶν τότε κινδύνων ὑμῖν τε ξυνώμοσαν καὶ
εἰσὶ νῦν ὑπ' Ἀθηναίοις, παρασκευή τε τοσσήδε καὶ πόλεμος
γεγένηται αὐτῶν ἕνεκα καὶ τῶν ἄλλων ἐλευθερώσεως. ἥς
20 μάλιστα μὲν μετασχόντες καὶ αὐτοὶ ἐμμεῖναιτε τοῖς ὅρκοις·
εἰ δὲ μή, ἅπερ καὶ πρότερον ἤδη προυκαλεσάμεθα, ἡσυχίαν
ἄγετε νεμόμενοι τὰ ὑμέτερα αὐτῶν, καὶ ἔστε μηδὲ μεθ'
ἐτέρων, δέχεσθε δὲ ἀμφοτέρους φίλους, ἐπὶ πολέμῳ δὲ
μηδετέρους. καὶ τάδε ἡμῖν ἀρκέσει.' ὁ μὲν Ἀρχίδαμος 2
25 τοσαῦτα εἶπεν· οἱ δὲ Πλαταιῶν πρέσβεις ἀκούσαντες ταῦτα
ἐσῆλθον ἐς τὴν πόλιν, καὶ τῷ πλήθει τὰ ρηθέντα κοινώ-
σαιτες ἀπεκρίναντο αὐτῷ ὅτι ἀδύνατα σφίσιν εἴη ποιεῖν ἃ
προκαλεῖται ἄνευ Ἀθηναίων (παῖδες γὰρ σφῶν καὶ γυναῖκες
παρ' ἐκείνοις εἶεν), δεδιέναι δὲ καὶ περὶ τῇ πάσῃ πόλει μὴ
30 ἐκείνων ἀποχωρησάντων Ἀθηναῖοι ἐλθόντες σφίσιν οὐκ
ἐπιτρέπωσιν, ἢ Θηβαῖοι, ὥς ἔνορκοι ὄντες κατὰ τὸ ἀμφο-

10 γῆν C G Dion. Hal. : τὴν γῆν A B E F M 13 τῶν C G Dion.
Hal. : om. A B E F M 18 τε A B E F M γρ. G Dion. Hal. : δὲ C G
21 πρότερον C G Dion. Hal. : τὸ πρότερον A B E F M

τέρους δέχεσθαι, αὖθις σφῶν τὴν πόλιν πειράσωσι καταλα-
 3 βεῖν. ὁ δὲ θαρσύνων αὐτοὺς πρὸς ταῦτα ἔφη· ‘ὕμεῖς δὲ
 πόλιν μὲν καὶ οἰκίας ἡμῖν παράδοτε τοῖς Λακεδαιμονίοις,
 καὶ γῆς ὄρους ἀποδείξατε καὶ δένδρα ἀριθμῶ τὰ ὑμέτερα
 καὶ ἄλλο εἴ τι δυνατὸν ἐς ἀριθμὸν ἐλθεῖν· αὐτοὶ δὲ μετα- 5
 χωρήσατε ὅποι βούλεσθε, ἕως ἂν ὁ πόλεμος ἢ ἐπειδὴν
 δὲ παρέλθῃ, ἀποδώσομεν ὑμῖν ἃ ἂν παραλάβωμεν. μέχρι
 δὲ τοῦδε ἔξομεν παρακαταθήκην, ἐργαζόμενοι καὶ φορὰν
 73 φέροντες ἢ ἂν ὑμῖν μέλλῃ ἱκανὴ ἔσσεσθαι.’ οἱ δ’ ἀκού-
 σαντες ἐσῆλθον αὖθις ἐς τὴν πόλιν, καὶ βουλευσάμενοι μετὰ 10
 τοῦ πλήθους ἔλεξαν ὅτι βούλονται ἃ προκαλεῖται Ἀθηναίους
 κοινῶσαι πρῶτον, καὶ ἦν πείθωσιν αὐτούς, ποιεῖν ταῦτα·
 μέχρι δὲ τούτου σπείσασθαι σφίσιν ἐκέλευον καὶ τὴν γῆν
 μὴ δροῦν. ὁ δὲ ἡμέρας τε ἐσπείσατο ἐν αἷς εἰκὸς ἦν
 2 κομισθῆναι, καὶ τὴν γῆν οὐκ ἔτεμνεν. ἐλθόντες δὲ οἱ 15
 Πλαταιῆς πρέσβεις ὡς τοὺς Ἀθηναίους καὶ βουλευσάμενοι
 μετ’ αὐτῶν πάλιν ἦλθον ἀπαγγέλλοντες τοῖς ἐν τῇ πόλει
 3 τοιάδε· ‘οὗτ’ ἐν τῷ πρὸ τοῦ χρόνῳ, ὧ ἄνδρες Πλαταιῆς,
 ἀφ’ οὗ ξύμμαχοι ἐγενόμεθα, Ἀθηναῖοι φασιν ἐν οὐδενὶ
 ὑμᾶς προέσθαι ἀδικουμένους οὔτε νῦν περιόψεσθαι, βοηθή- 20
 σειν δὲ κατὰ δύναμιν. ἐπισκῆπτουσί τε ὑμῖν πρὸς τῶν
 ὄρκων οὓς οἱ πατέρες ὤμοσαν μηδὲν νεωτερίζειν περὶ τὴν
 74 ξυμμαχίαν.’ τοιαῦτα τῶν πρέσβεων ἀπαγγειλάντων οἱ
 Πλαταιῆς ἐβουλεύσαντο Ἀθηναίους μὴ προδιδόναι, ἀλλ’
 ἀνέχεσθαι καὶ γῆν τεμνομένην, εἰ δεῖ, ὀρώντας καὶ ἄλλο 25
 πάσχοντας ὅτι ἂν ξυμβαίνει· ἐξελθεῖν τε μηδένα ἔτι, ἀλλ’
 ἀπὸ τοῦ τείχους ἀποκρίνασθαι ὅτι ἀδύνατα σφίσιν ποιεῖν
 2 ἐστὶν ἃ Λακεδαιμόνιοι προκαλοῦνται. ὥς δὲ ἀπεκρίναντο,
 ἐντεῦθεν δὴ πρῶτον μὲν ἐς ἐπιμαρτυρίαν καὶ θεῶν καὶ ἡρώων
 τῶν ἐγχωρίων Ἀρχίδαμος ὁ βασιλεὺς κατέστη, λέγων ὧδε· 30
 ‘θεοὶ ὅσοι γῆν τὴν Πλαταιίδα ἔχετε καὶ ἥρωες, ξυνίστορες

1 πειράσουσι A B E F M [G]
 C G (corr. G¹) Dion. Hal.
 λεὺς A B E F M, secl. Krüger

6 8πη G M 17 ἀγγέλλοντες
 30 ὁ βασιλεὺς C G Dion. Hal.: βασι-

ἔστε ὅτι οὔτε τὴν ἀρχὴν ἀδίκως, ἐκλιπόντων δὲ τῶνδε
 προτέρων τὸ ξυνώμοτον, ἐπὶ γῆν τήνδε ἤλθομεν, ἐν ἧ οἱ
 πατέρες ἡμῶν εὐξάμενοι ὑμῶν Μήδων ἐκράτησαν καὶ παρ-
 ἔσχετε αὐτὴν εὐμενῇ ἐναγωνίσασθαι τοῖς Ἑλλησι, οὔτε
 5 νῦν, ἣν τι ποιῶμεν, ἀδικήσομεν· προκαλεσάμενοι γὰρ πολλὰ
 καὶ εἰκότα οὐ τυγχάνομεν. ξυγχτώμονες δὲ ἔστε τῆς μὲν
 ἀδικίας κολάζεσθαι τοῖς ὑπάρχουσι προτέροις, τῆς δὲ τιμω-
 ρίας τυγχάνειν τοῖς ἐπιφέρουσι νομίμως·

Τοσαῦτα ἐπιθειάσας καθίστη ἐς πόλεμον τὸν στρατόν, 75
 10 καὶ πρῶτον μὲν περιεσταύρωσαν αὐτοὺς τοῖς δένδρεσι καὶ
 ἔκοψαν, τοῦ μηδένα ἐπεξιέναι, ἔπειτα χῶμα ἔχουν πρὸς
 τὴν πόλιν, ἐλπίζοντες ταχίστην αἵρεσιν ἔσεσθαι αὐτῶν
 στρατεύματος τοσούτου ἐργαζομένου. ξύλα μὲν οὖν τέμ- 2
 νοιτες ἐκ τοῦ Κιθαιρῶνος παρφοδόμον ἐκατέρωθεν, φορ-
 15 μηδὸν ἀντὶ τοίχων τιθέντες, ὅπως μὴ διαχέοιτο ἐπὶ πολὺ
 τὸ χῶμα· ἐφόρουν δὲ ὕλην ἐς αὐτὸ καὶ λίθους καὶ γῆν καὶ
 εἴ τι ἄλλο ἀνύτειν μέλλοι ἐπιβαλλόμενον. ἡμέρας δὲ 3
 ἔχουν †ἐβδομήκοντα† καὶ νύκτας ξυνεχῶς, διηρημένοι κατ'
 ἀναπαύλας, ὥστε τοὺς μὲν φέρειν, τοὺς δὲ ὕπνου τε καὶ
 20 σίτον αἰρεῖσθαι· Λακεδαιμονίων τε οἱ ξεναγοὶ ἐκάστης
 πόλεως ξυνεφεστῶτες ἠνάγκαζον ἐς τὸ ἔργον. οἱ δὲ 4
 Πλαταιῆς ὀρώντες τὸ χῶμα αἰρόμενον, ξύλων τεῖχος ξυν-
θέντες καὶ ἐπιστήσαντες τῷ ἑαυτῶν τείχει ἢ προσεχοῦτο,
 ἐσφοδόμον ἐς αὐτὸ πλίνθους ἐκ τῶν ἐγγὺς οἰκιῶν καθαι-
 25 ροῦντες. ξύνδεσμος δ' ἦν αὐτοῖς τὰ ξύλα, τοῦ μὴ ὑψηλὸν 5
 γιγνόμενον ἀσθενὲς εἶναι τὸ οἰκοδόμημα, καὶ προκαλύμματα
 εἶχε δέρσεις καὶ διφθέρας, ὥστε τοὺς ἐργαζομένους καὶ τὰ
 ξύλα μήτε πυρφόροις οἰστοῖς βάλλεσθαι ἐν ἀσφαλείᾳ τε

1 ἔστε FM [G] 2 προτέρων Dion. Hal.: πρότερον codd.
 cc. 75-78 in codice Parisino Minae saec. X (P) leguntur 10 περι-
 εσταύρωσαν Greg. Cor.: περιεσταύρωσεν codd. 11 ἐπεξιέναι C
 P: ἐτι ἐξιέναι ABEFG ἐπεξ-, erasis litteris ἐπ-) M Greg. Cor.
 χῶματα CG 18 ἐβδομήκοντα] ἐννέα Stahl: ἐπτακαίδεκα Steup
 20 post ξεναγοὶ add. καὶ CG 21 ἐφεστῶτες CGP 26 προ-
 κάλυμμα CG

6 εἶναι. ἤρετο δὲ τὸ ὕψος τοῦ τείχους μέγα, καὶ τὸ χῶμα
οὐ σχολαίτερον ἀντανῆει αὐτῷ. καὶ οἱ Πλαταιῆς τοιόνδε
τι ἐπιωροῦσιν· διελόντες τοῦ τείχους ἢ προσέπιπτε τὸ χῶμα
76 ἐσεφόρουν τὴν γῆν. οἱ δὲ Πελοποννήσιοι αἰσθόμενοι ἐν
ταρσοῖς καλάμου πηλὸν ἐνίλλοντες ἐσέβαλλον ἐς τὸ διηρη- 5
2 μένον, ὅπως μὴ διαχεόμενον ὥσπερ ἡ γῆ φοροῖτο. οἱ δὲ
ταύτῃ ἀποκληρόμενοι τοῦτο μὲν ἐπέσχον, ὑπόνομον δὲ ἐκ
τῆς πόλεως ὀρύξαντες καὶ ξυντεκμηράμενοι ὑπὸ τὸ χῶμα
ὑφείλκον αὐθις παρὰ σφᾶς τὸν χοῦν· καὶ ἐλάνθανον ἐπὶ
πολὺ τοὺς ἔξω, ὥστε ἐπιβάλλοντας ἦσσαν ἀνύτειν ὑπαγο- 10
μένου αὐτοῖς κάτωθεν τοῦ χώματος καὶ ἰζάγοντος αἰεὶ ἐπὶ
3 τὸ κενούμενον. δεδιότες δὲ μὴ οὐδ' οὕτω δύνωνται ὀλίγοι
πρὸς πολλοὺς ἀντέχειν, προσεπεξηῦρον τόδε· τὸ μὲν μέγα
οἰκοδόμημα ἐπαύσαντο ἐργαζόμενοι τὸ κατὰ τὸ χῶμα, ἔνθεν
δὲ καὶ ἔνθεν αὐτοῦ ἀρξάμενοι ἀπὸ τοῦ βραχέος τείχους ἐκ 15
τοῦ ἐντὸς μνηοειδὲς ἐς τὴν πόλιν ἐσφοκοδόμουν, ὅπως, εἰ τὸ
μέγα τεῖχος ἀλίσκοιτο, τοῦτ' ἀντέχοι, καὶ δέοι τοὺς ἐναντίους
αὐθις πρὸς αὐτὸ χοῦν καὶ προχωροῦντας ἔσω διπλάσιόν τε
4 πόνον ἔχειν καὶ ἐν ἀμφιβόλῳ μᾶλλον γίνεσθαι. ἅμα δὲ
τῇ χώσει καὶ μηχανὰς προσήγον οἱ Πελοποννήσιοι τῇ 20
πόλει, μίαν μὲν ἢ τοῦ μεγάλου οἰκοδομήματος κατὰ τὸ χῶμα
προσαχθεῖσα ἐπὶ μέγα τε κατέσεισε καὶ τοὺς Πλαταιέας
ἐφόβησεν, ἄλλας δὲ ἄλλῃ τοῦ τείχους, ἅς βρόχους τε περι-
βάλλοντες ἀνέκλων οἱ Πλαταιῆς, καὶ δοκοὺς μεγάλας ἀρτή-
σαντες ἀλύσεισι μακραῖς σιδηραῖς ἀπὸ τῆς τομῆς ἐκατέρωθεν 25
ἀπὸ κεραιῶν δύο ἐπικεκλιμένων καὶ ὑπερτεγουσῶν ὑπὲρ τοῦ
τείχους ἀνελκύσαντες ἐγκαρσίας, ὅποτε προσπεσεῖσθαι πῃ
μέλλοι ἢ μηχανή, ἀφίεσαν τὴν δοκὸν χαλαραῖς ταῖς ἀλύσεισι
καὶ οὐ διὰ χειρὸς ἔχοντες, ἢ δὲ ῥύμῃ ἐμπίπτουσα ἀπεκαύλιζε
τὸ προῦχον τῆς ἐμβολῆς.

77 Μετὰ δὲ τοῦτο οἱ Πελοποννήσιοι, ὥς αἴ τε μηχαναὶ

5 ἐσέβαλλον CG Suid. Zonar. : ἐσέβαλον cett. P 16 ἐσφοκο-
δόμουν CGP : προσφοκοδόμουν cett. 20 τῇ πόλει οἱ Πελοποννήσιοι
ABEFMP 24 ἀνέκλων] ἀνείλκων Rutherford

οὐδὲν ὠφέλουν καὶ τῷ χῶματι τὸ ἀντιτείχισμα ἐγίγνετο, νομίσαντες ἄπορον εἶναι ἀπὸ τῶν παρόντων δεωῶν ἐλεῖν τὴν πόλιν πρὸς τὴν περιτείχισιν παρεσκευάζοντο. πρότερον 2 δὲ πυρὶ ἔδοξεν αὐτοῖς πειρᾶσαι εἰ δύναντο πνεύματος γενο-
 5 μένου ἐπιφλέξει τὴν πόλιν οὖσαν οὐ μεγάλην· πᾶσαν γὰρ δὴ ἰδέαν ἐπενόουν, εἴ πως σφίσιν ἄνευ δαπάνης καὶ πολιορκίας προσαχθείη. φοροῦντες δὲ ὕλης φακέλους παρέβαλον 3 ἀπὸ τοῦ χώματος ἐς τὸ μεταξύ πρῶτον τοῦ τείχους καὶ τῆς προσχώσεως, ταχὺ δὲ πλήρους γενομένου διὰ πολυχειρίαν
 10 ἐπιπαρένησαν καὶ τῆς ἄλλης πόλεως ὅσον ἐδύναντο ἀπὸ τοῦ μετεώρου πλείστον ἐπισχεῖν, ἐμβالόντες δὲ πῦρ ξὺν θείῳ καὶ πίσσῃ ἤψαν τὴν ὕλην. καὶ ἐγένετο φλόξ τοσαύτη 4 ὅσην οὐδεὶς πω ἔς γε ἐκείνον τὸν χρόνον χειροποίητον εἶδεν· ἤδη γὰρ ἐν ὄρεσιν ὕλη τριφθεῖσα ὑπ' ἀνέμων πρὸς
 15 αὐτὴν ἀπὸ ταῦτομάτου πῦρ καὶ φλόγα ἀπ' αὐτοῦ ἀνῆκεν. τοῦτο δὲ μέγα τε ἦν καὶ τοὺς Πλαταιᾶς τᾶλλα διαφυγόντας 5 ἐλαχίστου ἐδέησε διαφθεῖραι· ἐντὸς γὰρ πολλοῦ χωρίου τῆς πόλεως οὐκ ἦν πελάσαι, πνεῦμά τε εἰ ἐπεγένετο αὐτῇ ἐπίφορον, ὅπερ καὶ ἤλπιζον οἱ ἐναντίοι, οὐκ ἂν διέφυγον.
 20 νῦν δὲ καὶ τότε λέγεται ξυμβῆναι, ὕδωρ [ἐξ οὐρανοῦ] πολὺ καὶ 6 βροντὰς γενομένας σβέσαι τὴν φλόγα καὶ οὕτω παυσθῆναι τὸν κίνδυνον.

Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι ἐπειδὴ καὶ τούτου διήμαρτον, μέρος 78 μὲν τι καταλιπόντες τοῦ στρατοῦ, τὸ δὲ πλεόν ἀφέντες
 25 περιετείχιζον τὴν πόλιν κύκλῳ, διελόμενοι κατὰ πόλεις τὸ χωρίον· τάφρος δὲ ἐντὸς τε ἦν καὶ ἔξωθεν ἐξ ἧς ἐπλωθεύσαντο. καὶ ἐπειδὴ πᾶν ἐξείργαστο περὶ ἀρκτούρου ἐπιτολάς, 2 καταλιπόντες φυλακὰς τοῦ ἡμίσεος τείχους (τὸ δὲ ἡμισυ Βοιωτοὶ ἐφύλασσον) ἀνεχώρησαν τῷ στρατῷ καὶ διελύθησαν

4 γι(γ)νομένου CG 7 παρέβαλον MP: παρέβαλλον cett. Suid.
 15 αὐτὴν E: αὐτὴν cett. ἀπ' αὐτοῦ secl. Dobree 20 ἐξ οὐρανοῦ om. CP 24 στρατοῦ CEGP: στρατοπέδου ABFM
 πλεόν CGP: λοιπὸν EM γρ. G¹: τὸ δὲ πλεόν ἀφέντες om. ABF
 28 φύλακας ABFM

- 3 κατὰ πόλεις. Πλαταιῆς δὲ παῖδας μὲν καὶ γυναῖκας καὶ
τοὺς πρεσβυτάτους τε καὶ πλῆθος τὸ ἀχρεῖον τῶν ἀνθρώπων
πρότερον ἐκκεκομισμένοι ἦσαν ἐς τὰς Ἀθήνας, αὐτοὶ δὲ
ἐπολιορκοῦντο ἐγκαταλελειμμένοι τετρακόσιοι, Ἀθηναίων δὲ
4 ὀγδοήκοντα, γυναῖκες δὲ δέκα καὶ ἑκατὸν σιτοποιοί. τοσοῦτοι 5
ἦσαν οἱ ξύμπαντες ὅτε ἐς τὴν πολιορκίαν καθίσταντο, καὶ
ἄλλος οὐδεὶς ἦν ἐν τῷ τείχει οὔτε δοῦλος οὔτ' ἐλεύθερος.
τοιαύτη μὲν ἡ Πλαταιῶν πολιορκία κατεσκευάσθη.
- 79 Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους καὶ ἅμα τῇ τῶν Πλαταιῶν ἐπιστρα-
τεία Ἀθηναῖοι δισχιλίους ὀπλίταις ἑαυτῶν καὶ ἱππεῦσι δια- 10
κοσίοις ἐπεστράτευσαν ἐπὶ Χαλκιδέας τοὺς ἐπὶ Θράκης καὶ
Βοττιαίους ἀκμάζοντος τοῦ σίτου· ἐστρατήγει δὲ Ξενοφῶν
2 ὁ Εὐριπίδου τρίτος αὐτός. ἐλθόντες δὲ ὑπὸ Σπάρτῳ τὴν
Βοττικὴν τὸν σῖτον διέφθειραν. ἐδόκει δὲ καὶ προσχωρήσειν
ἢ πόλις ὑπὸ τινων ἔνδοθεν πρασσόντων. προσπεμφάντων 15
δὲ ἐς Ὀλυνθον τῶν οὐ ταῦτ' αὖ βουλομένων ὀπλίταις τε ἦλθον
καὶ στρατιὰ ἐς φυλακὴν· ἧς ἐπεξεληθούσης ἐκ τῆς Σπαρτώλου
3 ἐς μάχην καθίστανται οἱ Ἀθηναῖοι ὑπ' αὐτῇ τῇ πόλει. καὶ
οἱ μὲν ὀπλίταις τῶν Χαλκιδέων καὶ ἐπικούροί τινες μετ' αὐ-
τῶν νικῶνται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων καὶ ἀναχωροῦσιν ἐς τὴν 20
Σπάρτῳ, οἱ δὲ ἱππῆς τῶν Χαλκιδέων καὶ ψилоὶ νικῶσι
4 τοὺς τῶν Ἀθηναίων ἱππέας καὶ ψιλοὺς· εἶχον δὲ τινες οὐ
πολλοὺς πελταστὰς ἐκ τῆς Κρουσίδος γῆς καλουμένης. ἄρτι
δὲ τῆς μάχης γεγεννημένης ἐπιβοηθοῦσιν ἄλλοι πελτασταὶ
5 ἐκ τῆς Ὀλύνθου. καὶ οἱ ἐκ τῆς Σπαρτώλου ψилоὶ ὥς εἶδον, 25
θαρήσαντες τοῖς τε προσγιγνομένοις καὶ ὅτι πρότερον οὐχ
ἦσσηντο, ἐπιτίθενται αὖθις μετὰ τῶν Χαλκιδέων ἱππέων καὶ
τῶν προσβοηθησάντων τοῖς Ἀθηναίοις· καὶ ἀναχωροῦσι πρὸς
6 τὰς δύο τάξεις ὡς κατέλιπον παρὰ τοῖς σκευοφόροις. καὶ
ὁπότε μὲν ἐπίοιεν οἱ Ἀθηναῖοι, ἐνεδίδοσαν, ἀναχωροῦσι δ' 30

2 ἀχρηστον AB EFM γρ. G¹ 11 ἐστράτευσαν AB EFM
14 διέφθειρον AB EF 15 προπεμφάντων CG 16 ταῦτα
AB EFM 18 οἱ om. GM ὑπ' πρὸς AB EFM [G] 27 ἡσσῶντο
AB EFM 30 ἀναχωροῦσι B: ἀποχωροῦσι cett.

ἐνέκειντο καὶ ἐσηκόντιζον. οἳ τε ἱππῆς τῶν Χαλκιδέων
 προσιππεύοντες ἢ δοκοίη προσέβαλλον, καὶ οὐχ ἥκιστα
 φοβήσαντες ἔτρεψαν τοὺς Ἀθηναίους καὶ ἐπεδίωξαν ἐπὶ
 5 πολὺ. καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ἐς τὴν Ποτειδαίαν καταφεύ-
 γουσι, καὶ ὕστερον τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους κομισάμενοι
 ἐς τὰς Ἀθήνας ἀναχωροῦσι τῷ περιόντι τοῦ στρατοῦ ἀπ-
 έθανον δὲ αὐτῶν τριάκοντα καὶ τετρακόσιοι καὶ οἱ στρατηγοὶ
 πάντες. οἱ δὲ Χαλκιδῆς καὶ Βοττιαῖοι τροπαῖόν τε ἔστησαν
 καὶ τοὺς νεκροὺς τοὺς αὐτῶν ἀνελόμενοι διελύθησαν κατὰ
 10 πόλεις.

Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους, οὐ πολλῷ ὕστερον τούτων, Ἀμ- 80
 πρακιῶται καὶ Χάονες βουλόμενοι Ἀκαρνανίαν τὴν πᾶσαν
 καταστρέψασθαι καὶ Ἀθηναίων ἀποστήσαι πείθουσι Λακε-
 δαιμονίους ναυτικὸν τε παρασκευάσασθαι ἐκ τῆς ξυμμαχίδος
 15 καὶ ὀπλίτας χιλίους πέμψαι ἐπ' Ἀκαρνανίαν, λέγοντες ὅτι,
 ἣν ναυσὶ καὶ περὶ ἅμα μετὰ σφῶν ἔλθωσιν, ἀδυνάτων
 ὄντων ξυμβοηθεῖν τῶν ἀπὸ θαλάσσης Ἀκαρνάνων ῥαδίως
 Ἀκαρνανίαν σχόντες καὶ τῆς Ζακύνθου καὶ Κεφαλληνίας
 κρατήσουσι, καὶ ὁ περίπλους οὐκ ἐτι ἔσοιτο Ἀθηναίοις
 20 ὁμοίως περὶ Πελοπόννησον· ἐλπίδα δ' εἶναι καὶ Ναύπακ-
 τον λαβεῖν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι πεισθέντες Κιῆμον μὲν 2
 ναύαρχον ἔτι ὄντα καὶ τοὺς ὀπλίτας ἐπὶ ναυσὶν ὀλίγαις
 εὐθὺς πέμπουσι, τῷ δὲ ναυτικῷ περιήγγειλαν παρασκευα-
 σαμένῳ ὥς τάχιστα πλεῖν ἐς Λευκάδα. ἦσαν δὲ Κορίνθιοι 3
 25 ξυμπροθυμούμενοι μάλιστα τοῖς Ἀμπρακιώταις ἀποίκους
 οὔσιν. καὶ τὸ μὲν ναυτικὸν ἐκ τε Κορίνθου καὶ Σικυῶνος
 καὶ τῶν ταύτῃ χωρίων ἐν παρασκευῇ ἦν, τὸ δ' ἐκ Λευκάδος
 καὶ Ἀνακτορίου καὶ Ἀμπρακίας πρότερον ἀφικόμενον ἐν
 Λευκάδι περιέμενεν. Κιῆμος δὲ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ χίλιοι 4

2 προσέβαλον E: ἐσέβαλλον CG 8 post alterum καὶ add. αἱ
 AB EFGM 9 alterius τοὺς om. CG αἰτῶν F¹: αὐτῶν cett
 12 τὴν om. AB EFM 14 τε om. AB EFM παρασκευάσαι
 CG 15 ἐπ'] εἰς AB EF: ἐς M 17 post ῥαδίως add. ἂν
 AB EFM 20 ὁμοίως F: ὁμοίος cett. ἐλπίδας C 23 παρε-
 σκευασμένῳ AB F

ὀπλίται ἐπειδὴ ἐπεραιώθησαν λαθόντες Φορμίωνα, ὃς ἦρχε
 τῶν εἴκοσι νεῶν τῶν Ἀττικῶν αἱ περὶ Ναύπακτον ἐφρού-
 5 ρουν, εὐθὺς παρεσκευάζοντο τὴν κατὰ γῆν στρατείαν. καὶ
 αὐτῷ παρήσαν Ἑλλήνων μὲν Ἀμπρακιῶται καὶ Λευκάδιοι
 καὶ Ἀνακτόριοι καὶ οὓς αὐτὸς ἔχων ἦλθε χίλιοι Πελοπον- 5
 νησίων, βάρβαροι δὲ Χάονες χίλιοι ἀβασίλευτοι, ὧν ἡγοῦντο
 ἐπετησίῳ προστατείᾳ ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ γένους Φώτιος καὶ
 Νικάνωρ. ξυνεστρατεύοντο δὲ μετὰ Χαόνων καὶ Θεσπρωτοὶ
 6 ἀβασίλευτοι. Μολοσσοὺς δὲ ἦγε καὶ Ἀτυντᾶνας Σαβύλινθος
 ἐπίτροπος ὧν Θάρνπος τοῦ βασιλέως ἔτι παιδὸς ὄντος, καὶ 10
 Παραναίους Ὀροῖδος βασιλεύων. Ὀρέσται δὲ χίλιοι, ὧν
 ἐβασίλευεν Ἀντίοχος, μετὰ Πάραναίων ξυνεστρατεύοντο
 7 Ὀροῖδφ Ἀντιόχου ἐπιτρέψαντος. ἔπεμψε δὲ καὶ Περδίκ-
 κας κρύφα τῶν Ἀθηναίων χιλίους Μακεδόνων, οἱ ὕστερον
 8 ἦλθον. τούτῳ τῷ στρατῷ ἐπορεύετο Κνήμος οὐ περιμείνας 15
 τὸ ἀπὸ Κορίνθου ναυτικόν, καὶ διὰ τῆς Ἀργείας ἰόντες
 Λιμναίαν, κόμην ἀτείχιστον, ἐπόρθησαν. ἀφικνοῦνται τε
 ἐπὶ Στράτον, πόλιν μεγίστην τῆς Ἀκαρνανίας, νομίζοντες,
 εἰ ταύτην πρώτην λάβοιεν, ῥαδίως σφίσι τᾶλλα προσχω-
 ρήσειν.

20

81 Ἀκαρνᾶνες δὲ αἰσθόμενοι κατὰ τε γῆν πολλὴν στρατιὰν
 ἐσβεβληκυῖαν ἔκ τε θαλάσσης ναυσὶν ἅμα τοὺς πολεμίους
 παρεσομένους, οὔτε ξυνεβοήθουν ἐφύλασσόν τε τὰ αὐτῶν
 ἕκαστοι, παρά τε Φορμίωνα ἔπεμπον κελεύοντες ἀμύνειν
 ὁ δὲ ἀδύνατος ἔφη εἶναι ναυτικοῦ ἐκ Κορίνθου μέλλοντος 25
 2 ἐκπλεῖν Ναύπακτον ἐρήμην ἀπολιπεῖν. οἱ δὲ Πελοποννήσιοι
 καὶ οἱ ξύμμαχοι τρία τέλη ποιήσαντες σφῶν αὐτῶν ἐχώρουν
 πρὸς τὴν τῶν Στρατίων πόλιν, ὅπως ἐγγὺς στρατοπεδευσά-
 μενοι, εἰ μὴ λόγοις πείθοιεν, ἔργῳ πειρῶντο τοῦ τείχους.
 3 καὶ μέσον μὲν ἔχοντες προσῆσαν Χάονες καὶ οἱ ἄλλοι 30

7 ἐπετησίῳ C M: ἐπ' ἐτησίῳ cett. προστασία A B E F M Φώτιος
 c g: Φώτιος codd. 8 ἐστρατεύοντο A B E F M 11 βασιλεύων C:
 βασιλεὺς ὧν cett. 19 post ῥαδίως add. ἂν A B E F G M προσχωρήσαι,
 ut videtur, G 29 λόγῳ C [G] 30 post καὶ add. τὸ C [G]

βάρβαροι, ἐκ δεξιᾶς δ' αὐτῶν Λευκάδιοι καὶ Ἀνακτόριοι
 καὶ οἱ μετὰ τούτων, ἐν ἀριστερᾷ δὲ Κιήμος καὶ οἱ Πελο-
 ποννήσιοι καὶ Ἀμπρακιῶται· διείχον δὲ πολὺν ἀπ' ἀλλήλων
 καὶ ἔστιν ὅτε οὐδὲ ἐωρῶντο. καὶ οἱ μὲν Ἕλληνες τεταγ- 4
 5 μένοι τε προσῆσαν καὶ διὰ φυλακῆς ἔχοντες, ἕως ἐστρατο-
 πεδεύσαντο ἐν ἐπιτηδείῳ· οἱ δὲ Χάονες σφίσι τε αὐτοῖς
 πιστεύοντες καὶ ἀξιούμενοι ὑπὸ τῶν ἐκεῖνη ἡπειρωτῶν
 μαχιμώτατοι εἶναι οὔτε ἐπέσχον τὸ στρατόπεδον κατα-
 λαβεῖν, χωρήσαντές τε ῥύμη μετὰ τῶν ἄλλων βαρβάρων
 10 ἐνόμισαν αὐτοβοεῖ ἂν τὴν πόλιν ἐλεῖν καὶ αὐτῶν τὸ ἔργον
 γενέσθαι. γνόντες δ' αὐτοὺς οἱ Στράτιοι ἔτι προσιόντας 5
 καὶ ἡγησάμενοι, μεμονωμένων εἰ κρατήσειαν, οὐκ ἂν ἔτι
 σφίσι τοὺς Ἕλληνας ὁμοίως προσελθεῖν, προλοχίζουσι διή
 τὰ περὶ τὴν πόλιν ἐνέδραις, καὶ ἐπειδὴ ἐγγὺς ἦσαν, ἔκ τε
 15 τῆς πόλεως ὁμοσε χωρήσαντες καὶ ἐκ τῶν ἐνεδρῶν προσ-
 πίπτουσιν. καὶ ἐς φόβον καταστάντων διαφθείρονται τε 6
 πολλοὶ τῶν Χαόνων, καὶ οἱ ἄλλοι βάρβαροι ὥς εἶδον αὐτοὺς
 ἐνδύντας, οὐκέτι ὑπέμεωσαν, ἀλλ' ἐς φυγὴν κατέστησαν. τῶν 7
 δὲ Ἑλληνικῶν στρατοπέδων οὐδέτερον ἦσθετο τῆς μάχης
 20 διὰ τὸ πολὺν προελθεῖν αὐτοὺς καὶ στρατόπεδον οἰηθῆναι
 καταληψομένους ἐπείγεσθαι. ἐπεὶ δ' ἐνέκειντο φεύγοντες 8
 οἱ βάρβαροι, ἀνελάμβανόν τε αὐτοὺς καὶ ξυναγαγόντες τὰ
 στρατόπεδα ἡσύχαζον αὐτοῦ τὴν ἡμέραν, ἐς χεῖρας μὲν οὐκ
 ἰόντων σφίσι τῶν Στρατίων διὰ τὸ μήπω τοὺς ἄλλους
 25 Ἀκαρνᾶνας ξυμβεβοηθήκεναι, ἄπωθεν δὲ σφενδονώντων καὶ
 ἐς ἀπορίαν καθιστάντων· οὐ γὰρ ἦν ἄνευ ὅπλων κινηθῆναι.
 δοκοῦσι δὲ οἱ Ἀκαρνᾶνες κράτιστοι εἶναι τοῦτο ποιεῖν.
 ἐπειδὴ δὲ νύξ ἐγένετο, ἀναχωρήσας ὁ Κιήμος τῇ στρατιᾷ 82
 κατὰ τάχος ἐπὶ τὸν Ἀναπον ποταμόν, ὃς ἀπέχει σταδίου
 30 ὀγδοήκοντα Στράτου, τοὺς τε νεκροὺς κομίζεται τῇ ὑστεραίᾳ
 ὑποσπόνδους, καὶ Οἰνιαδῶν ξυμπαραγενομένων κατὰ φιλίαν
 ἀναχωρεῖ παρ' αὐτοὺς πρὶν τὴν ξυμβοήθειαν ἐλθεῖν. κάκειθεν

ἐπ' οἴκου ἀπῆλθον ἕκαστοι. οἱ δὲ Στράτιοι τροπαῖον ἔστησαν
τῆς μάχης τῆς πρὸς τοὺς βαρβάρους.

- 83 Τὸ δ' ἐκ τῆς Κορίνθου καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων τῶν ἐκ
τοῦ Κρισαίου κόλπου ναυτικόν, ὃ ἔδει παραγενέσθαι τῷ
Κνήμῳ, ὅπως μὴ ξυμβοηθῶσιν οἱ ἀπὸ θαλάσσης ἄνω 5
'Ακαρνᾶνες, οὐ παραγίγνεται, ἀλλ' ἠναγκάσθησαν περὶ τὰς
αὐτὰς ἡμέρας τῆς ἐν Στράτῳ μάχης ναυμαχῆσαι πρὸς Φορ-
μίωνα καὶ τὰς εἴκοσι ναῦς τῶν Ἀθηναίων αἱ ἐφρούρουν ἐν
2 Ναυπάκτῳ. ὁ γὰρ Φορμίων παραπλέοντας αὐτοὺς ἔξω τοῦ
3 κόλπου ἐτήρει, βουλόμενος ἐν τῇ εὐρυχωρίᾳ ἐπιθέσθαι. οἱ 10
δὲ Κορίνθιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἔπλεον μὲν οὐχ ὥς ἐπὶ ναυ-
μαχίᾳ, ἀλλὰ στρατιωτικώτερον παρεσκευασμένοι ἐς τὴν
'Ακαρνανίαν καὶ οὐκ ἂν οἴομενοι πρὸς ἑπτὰ καὶ τεσσαρά-
κοντα ναῦς τὰς σφετέρας τολμῆσαι τοὺς Ἀθηναίους εἴκοσι
ταῖς ἐαυτῶν ναυμαχίαν ποιήσασθαι· ἐπειδὴ μέντοι ἀντιπαρα- 15
πλέοντάς τε ἐώρων αὐτούς, παρὰ γῆν σφῶν κομιζομένων,
καὶ ἐκ Πατρῶν τῆς Ἀχαΐας πρὸς τὴν ἀντιπέραν ἡπειρον
διαβάλλοντες ἐπ' Ἀκαρνανίας κατεῖδον τοὺς Ἀθηναίους ἀπὸ
τῆς Χαλκίδος καὶ τοῦ Εὐήνου ποταμοῦ προσπλέοντας σφίσι
καὶ οὐκ ἔλαθον νυκτὸς ἀφορμισάμενοι, οὕτω δὲ ἀναγκάζονται 20
4 ναυμαχεῖν κατὰ μέσον τὸν πορθμόν. στρατηγοὶ δὲ ἦσαν
μὲν καὶ κατὰ πόλεις ἐκάστων οἱ παρεσκευάζοντο, Κορωθίων
5 δὲ Μαχάων καὶ Ἰσοκράτης καὶ Ἀγαθαρχίδας. καὶ οἱ μὲν
Πελοποννήσιοι ἐτάξαντο κύκλον τῶν νεῶν ὥς μέγιστον οἰοί
τ' ἦσαν μὴ διδόντες διέκπλουν, τὰς πρόρας μὲν ἔξω, ἔσω 25
δὲ τὰς πρύμνας, καὶ τά τε λεπτὰ πλοῖα ἃ ξυνέπλει ἐντὸς
ποιοῦνται καὶ πέντε ναῦς τὰς ἄριστα πλεούσας, ὅπως ἐκ-
πλέοιεν διὰ βραχείος παραγιγνόμενοι, εἴ πῃ προσπίπτοιεν
84 οἱ ἐναντίοι. οἱ δ' Ἀθηναῖοι κατὰ μίαν ναῦν τεταγμένοι

6 τὰς αὐτὰς] *ipsos dies* Valla : αὐτὰς τὰς Steup' 11 ἐπέπλεον C G
οὐχ om. M : ὥς οὐκ C G ναυμαχίαν A B E F M 18 διαβάλ-
λοντες Stahl : διαβαλλόντων codd. 20 ἀφορμισάμενοι Bloom-
field : ὑφορμισάμενοι codd. 28 παραγιγνόμενοι C προσπλέοιεν
A B E F M γρ. G'

περιέπλεον αὐτοὺς κύκλῳ καὶ ξυνήγουν ἐς ὀλίγον, ἐν χρῶ καὶ δὲ
 αἰεὶ παραπλέοντες καὶ δόκησιν παρέχοντες αὐτίκα ἐμβαλεῖν·
 προεῖρητο δ' αὐτοῖς ὑπὸ Φορμίωνος μὴ ἐπιχειρεῖν πρὶν ἂν
 αὐτὸς σημήνῃ. ἤλπιζε γὰρ αὐτῶν οὐ μενεῖν τὴν τάξιν, 2
 5 ὥσπερ ἐν γῇ πεζῇν, ἀλλὰ ξυμπεσεῖσθαι πρὸς ἀλλήλας τὰς
 ναῦς καὶ τὰ πλοῖα ταραχὴν παρέξειν, εἴ τ' ἐκπνεύσειεν ἐκ
 τοῦ κόλπου τὸ πνεῦμα, ὅπερ ἀναμένων τε περιέπλει καὶ
 εἰώθει γίνεσθαι ἐπὶ τὴν ἕω, οὐδένα χρόνον ἡσυχάσειν
 αὐτούς· καὶ τὴν ἐπιχείρησιν ἐφ' ἑαυτῷ τε ἐνόμιζεν εἶναι,
 10 ὁπόταν βούληται, τῶν νεῶν ἄμεινον πλεουσῶν, καὶ τότε
 καλλίστην γίνεσθαι. ὥς δὲ τό τε πνεῦμα κατῆει καὶ αἱ 3
 νῆες ἐν ὀλίγῳ ἤδη οὔσαι ὑπ' ἀμφοτέρων, τοῦ τε ἀνέμου τῶν
 τε πλοίων, ἅμα προσκειμένων ἐταράσσοντο, καὶ ναῦς τε νηὶ
 προσέπιπτε καὶ τοῖς κοντοῖς διεωθοῦντο, βοῇ τε χρώμενοι καὶ
 15 πρὸς ἀλλήλους ἀντιφυλακῇ τε καὶ λοιδορίᾳ οὐδὲν κατήκουον ἀλλὰ
 οὔτε τῶν παραγγελλομένων οὔτε τῶν κελευστῶν, καὶ τὰς οὐκ
 κώπας ἀδύνατοι ὄντες ἐν κλύδωνι ἀναφέρειν ἀνθρωποὶ
 ἄπειροι τοῖς κυβερνήταις ἀπειθεστέρας τὰς ναῦς παρείχον,
 τότε δὴ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον σημαίνει, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι
 20 προσπεσόντες πρῶτον μὲν καταδύουσι τῶν στρατηγίδων νεῶν
 μίαν, ἔπειτα δὲ καὶ τὰς ἄλλας ἢ χωρήσειαν διέφθειρον, καὶ
 κατέστησαν ἐς ἀλκὴν μὲν μηδένα τρέπεσθαι αὐτῶν ὑπὸ τῆς
 ταραχῆς, φεύγειν δὲ ἐς Πάτρας καὶ Δύμην τῆς Ἀχαΐας.
 οἱ δὲ Ἀθηναῖοι καταδιώξαντες καὶ ναῦς δώδεκα λαβόντες 4
 25 τούς τε ἄνδρας ἐξ αὐτῶν τοὺς πλείστους ἀνελόμενοι ἐς
 Μολύκρειον ἀπέπλεον, καὶ τροπαῖον στήσαντες ἐπὶ τῷ Ῥίῳ
 καὶ ναῦν ἀναθέντες τῷ Ποσειδῶνι ἀνεχώρησαν ἐς Ναύ-
 πακτον. παρέπλευσαν δὲ καὶ οἱ Πελοποννήσιοι εὐθὺς ταῖς 5
 περιλοίοις τῶν νεῶν ἐκ τῆς Δύμης καὶ Πατρῶν ἐς Κυλ-
 30 λήνην τὸ Ἡλείων ἐπίκειον· καὶ ἀπὸ Λευκάδος Κιῆμος καὶ

6 παρέχειν A B E F M 8 ἐπὶ] ὑπὸ Krüger 9 αἰτῶ C G
 17 κλύδωνι Phot. Suid. : κλυδωνίῳ codd. 21 τὰς ἄλλας] πάσας
 A B E F M

αἱ ἐκείνων νῆες, ἃς ἔδει ταύταις ξυμμεῖξαι, ἀφικνούνται μετὰ τὴν ἐν Στράτῳ μάχην ἐς τὴν Κυλλήνην.

- 85 Πέμπουσι δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι τῷ Κνήμῳ ξυμβούλους ἐπὶ τὰς ναὺς Τιμοκράτη καὶ Βρασιδαν καὶ Λυκόφρονα, κελεύοντες ἄλλην ναυμαχίαν βελτίῳ παρασκευάζεσθαι καὶ μὴ 5
 2 ὑπ' ὀλίγων νεῶν εἶργεσθαι τῆς θαλάσσης. ἐδόκει γὰρ αὐτοῖς ἄλλως τε καὶ πρῶτον ναυμαχίας πειρασασμένοις πολὺς ὁ παράλογος εἶναι, καὶ οὐ τοσούτῳ ᾧοντο σφῶν τὸ ναντικὸν λείπεσθαι, γεγενῆσθαι δέ τινα μαλακίαν, οὐκ ἀντιτιθέντες τὴν Ἀθηναίων ἐκ πολλοῦ ἐμπειρίαν τῆς σφετέρας δι' ὀλίγου 10
 3 μελέτης. ὀργῇ οὖν ἀπέστελλον. οἱ δὲ ἀφικόμενοι μετὰ τοῦ Κνήμου ναὺς τε προσπεριήγγειλαν κατὰ πόλεις καὶ τὰς 4 προὔπαρχούσας ἐξηρτύοντο ὥς ἐπὶ ναυμαχίαν. πέμπει δὲ καὶ ὁ Φορμίων ἐς τὰς Ἀθήνας τὴν τε παρασκευὴν αὐτῶν ἀγγελοῦντας καὶ περὶ τῆς ναυμαχίας ἣν ἐνίκησαν φράσσοντας, 15 καὶ κελεύων αὐτῷ ναὺς ὅτι πλείστας διὰ τάχους ἀποστεῖλαι, ὥς καθ' ἡμέραν ἐκάστην ἐλπίδος οὔσης αἰεὶ ναυμαχήσειν.
 5 οἱ δὲ ἀποπέμπουσιν εἴκοσι ναὺς αὐτῷ, τῷ δὲ κομίζονται αὐτὰς προσεπέστειλαν ἐς Κρήτην πρῶτον ἀφικέσθαι. Νικίας γὰρ Κρῆς Γορτύνιος πρόξενος ὢν πείθει αὐτοὺς ἐπὶ Κυδωνίαν 20 πλεῦσαι, φάσκων προσποιήσειν αὐτὴν οὔσαν πολεμίαν· ἐπήγε δὲ Πολιχνίταις χαριζόμενος ὁμόροις τῶν Κυδωνιατῶν.
 6 καὶ ὁ μὲν λαβὼν τὰς ναὺς ᾤχετο ἐς Κρήτην, καὶ μετὰ τῶν Πολιχνιτῶν ἐδήλου τὴν γῆν τῶν Κυδωνιατῶν, καὶ ὑπ' ἀνέμων 86 καὶ ἀπλοίας ἐνδιέτριψεν οὐκ ὀλίγον χρόνον· οἱ δ' ἐν τῇ 25 Κυλλήνῃ Πελοποννήσιοι, ἐν τούτῳ ἐν ᾧ οἱ Ἀθηναῖοι περὶ Κρήτην κατείχοντο, παρεσκευασμένοι ὥς ἐπὶ ναυμαχίαν παρέπλευσαν ἐς Πάνορμον τὸν Ἀχαϊκόν, οὐπερ αὐτοῖς ὁ κατὰ γῆν στρατὸς τῶν Πελοποννησίων προσεβεβηθήκει.
 2 παρέπλευσε δὲ καὶ ὁ Φορμίων ἐπὶ τὸ Ῥίον τὸ Μολυκρικόν 30

1 ἐκείνων] ἐκεῖθεν A B E F M 5 κατασκευάζεσθαι A B E F M 12 τοῦ om. A B E F M περιήγγελλον A B E F M 16 αὐτῷ M: αὐτῶν vel αὐτῶν A B E F [G] 25 post καὶ add. ὑπὸ A B E F M 26 post περὶ add. τὴν M

καὶ ὥρμίσατο ἔξω αὐτοῦ ναυσὶν εἴκοσι, αἷσπερ καὶ ἐναν-
 μάχησεν. ἦν δὲ τοῦτο μὲν τὸ Ῥίον φίλιον τοῖς Ἀθηναίοις, 3
 τὸ δ' ἕτερον Ῥίον ἐστὶν ἀντιπέρασ, τὸ ἐν τῇ Πελοποννήσῳ
 διέχετον δὲ ἀπ' ἀλλήλων σταδίουσ μάλιστα ἑπτὰ τῆς θα-
 5 λάσσης, τοῦ δὲ Κρισαίου κόλπου στόμα τοῦτό ἐστιν. ἐπὶ 4
 οὖν τῷ Ῥίῳ τῷ Ἀχαϊκῷ οἱ Πελοποννήσιοι, ἀπέχοντι οὐ
 πολὺ τοῦ Πανόρμου, ἐν ᾧ αὐτοῖς ὁ πεζὸς ἦν, ὥρμίσαντο
 καὶ αὐτοὶ ναυσὶν ἑπτὰ καὶ ἐβδομήκοντα, ἐπειδὴ καὶ τοὺς
 Ἀθηναίους εἶδον. καὶ ἐπὶ μὲν ἕξ ἢ ἑπτὰ ἡμέρας ἀνθρώμουν 5
 10 ἀλλήλοισ μελετῶντές τε καὶ παρασκευαζόμενοι τὴν ναυμα-
 χίαν, γνώμην ἔχοντες οἱ μὲν μὴ ἐκπλεῖν ἔξω τῶν Ῥίων ἐς
 τὴν εὐρυχωρίαν, φοβούμενοι τὸ πρότερον πάθος, οἱ δὲ μὴ
 ἐσπλεῖν ἐς τὰ στενά, νομίζοντες πρὸς ἐκείνων εἶναι τὴν ἐν
 ὀλίγῳ ναυμαχίαν. ἔπειτα ὁ Κνήμος καὶ ὁ Βρασιδάς καὶ οἱ 6
 15 ἄλλοι τῶν Πελοποννησίων στρατηγοί, βουλόμενοι ἐν τάχει τὴν
 ναυμαχίαν ποιῆσαι πρὶν τι καὶ ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐπιβοη-
 θῆσαι, ξυνεκάλεσαν τοὺς στρατιώτας πρῶτον, καὶ ὀρώντες
 αὐτῶν τοὺς πολλοὺς διὰ τὴν προτέραν ἦσαν φοβουμένους
 καὶ οὐ προθύμους ὄντας παρεκελεύσαντο καὶ ἔλεξαν τοιάδε.
 20 ‘Ἡ μὲν γενομένη ναυμαχία, ᾧ ἄνδρες Πελοποννήσιοι, 87
 εἴ τις ἄρα δι' αὐτὴν ὑμῶν φοβεῖται τὴν μέλλουσαν, οὐχὶ
 δικαίαν ἔχει τέκμαρσιν τὸ ἐκφοβῆσαι. τῇ τε γὰρ παρα- 2
 σκευῇ ἐνδεὴς ἐγένετο, ὥσπερ ἴστε, καὶ οὐχὶ ἐς ναυμαχίαν
 μᾶλλον ἢ ἐπὶ στρατείαν ἐπλέομεν· ξυνέβη δὲ καὶ τὰ ἀπὸ
 25 τῆς τύχης οὐκ ὀλίγα ἐναντιωθῆναι, καὶ πού τι καὶ ἡ ἀπειρία
 πρῶτον ναυμαχοῦντας ἔσφηλεν. ὥστε οὐ κατὰ τὴν ἡμετέραν 3
 κακίαν τὸ ἡσθᾶσθαι προσεγένετο, οὐδὲ δίκαιον τῆς γνώμης
 τὸ μὴ κατὰ κράτος νικηθέν, ἔχον δέ τινα ἐν αὐτῷ ἀντιλογίαν,
 τῆς γε ξυμφορᾶς τῷ ἀποβάντι ἀμβλύνεσθαι, νομίσαι δὲ
 30 ταῖς μὲν τύχαις ἐνδέχεσθαι σφάλλεσθαι τοὺς ἀνθρώπους,

3 Ῥίον secl. Cobet

4 διέχετον Benedict: διείχετον codd.

8 πεντήκοντα C

22 τὸ] τοῦ Stephanus

27 ἡσθήσθαι A B E F M

Lex. Vind. [G]

28 μὴ om. B

αὐτῷ Stephanus: αὐτῷ codd.

29 γε c G: om. M: τε cett.

ταῖς δὲ γνώμας τοὺς αὐτοὺς αἰεὶ ὀρθῶς ἀνδρείους εἶναι,
καὶ μὴ ἀπειρίαν τοῦ ἀνδρείου παρόντος προβαλλομένους
4 εἰκότως ἂν ἔν τινι κακοὺς γενέσθαι. ὑμῶν δὲ οὐδ' ἡ
ἀπειρία τοσοῦτον λείπεται ὅσον τόλμῃ προύχετε· τῶνδε δὲ
ἡ ἐπιστήμη, ἣν μάλιστα φοβεῖσθε, ἀνδρείαν μὲν ἔχουσα 5
καὶ μνήμην ἔξει ἐν τῷ δεινῷ ἐπιτελεῖν ἃ ἔμαθεν, ἀνευ δὲ
εὐψυχίας οὐδεμία τέχνη πρὸς τοὺς κινδύνους ἰσχύει. φόβος
γὰρ μνήμην ἐκπλήσσει, τέχνη δὲ ἀνευ ἀλκῆς οὐδὲν ὠφελεί.
5 πρὸς μὲν οὖν τὸ ἐμπειρότερον αὐτῶν τὸ τολμηρότερον ἀντι-
τάξασθε, πρὸς δὲ τὸ διὰ τὴν ἡσσαν δεδιέναι τὸ ἀπαράσκευοι 10
6 τότε τυχεῖν. περιγίγνεται δὲ ὑμῶν πλήθος τε νεῶν καὶ πρὸς
τῇ γῇ οἰκείᾳ οὐσῇ ὀπλιτῶν παρόντων ναυμαχεῖν· τὰ δὲ
πολλὰ τῶν πλεόνων καὶ ἁμεινον παρεσκευασμένων τὸ κρά-
7 τος ἐστίν. ὥστε οὐδὲ καθ' ἐν εὐρίσκομεν εἰκότως ἂν ἡμᾶς
σφαλλομένους· καὶ ὅσα ἡμάρτομεν πρότερον, νῦν αὐτὰ 15
8 ταῦτα προσγενόμενα διδασκαλίαν παρέξει. θαρσύνετε οὖν
καὶ κυβερνήται καὶ ναῦται τὸ καθ' ἑαυτὸν ἕκαστος ἔπεσθε,
9 χώραν μὴ προλείποντες ἢ ἂν τις προσταχθῇ. τῶν δὲ
πρότερον ἡγεμόνων οὐ χεῖρον τὴν ἐπιχείρησιν ἡμεῖς παρα-
σκευάσομεν, καὶ οὐκ ἐνδώσομεν πρόφασιν οὐδενὶ κακῷ 20
γενέσθαι· ἣν δέ τις ἄρα καὶ βουληθῇ, κολασθήσεται τῇ
πρεπούσῃ ζημίᾳ, οἱ δὲ ἀγαθοὶ τιμῇσονται τοῖς προσήκουσιν
ἄθλοις τῆς ἀρετῆς.'

88 Τοιαῦτα μὲν τοῖς Πελοποννησίοις οἱ ἄρχοντες παρε-
κελεύσαντο. ὁ δὲ Φορμίων δεδιὼς καὶ αὐτὸς τὴν τῶν 25
στρατιωτῶν ὀρρωδίαν καὶ αἰσθόμενος ὅτι τὸ πλῆθος τῶν
νεῶν κατὰ σφᾶς αὐτοὺς ξυνιστάμενοι ἐφοβοῦντο, ἐβούλετο
ξυγκαλέσας θαρσύναι τε καὶ παραίνεσιν ἐν τῷ παρόντι
2 ποιήσασθαι. πρότερον μὲν γὰρ αἰεὶ αὐτοῖς ἔλεγε καὶ προ-
παρασκεύαζε τὰς γνώμας ὥς οὐδὲν αὐτοῖς πλῆθος νεῶν 30
τοσοῦτον, ἣν ἐπιπλήρῃ, ὅτι οὐχ ὑπομενετέον ἐστί, καὶ οἱ

1 ἀνδρείους ὀρθῶς A B E F M 4 προέχετε (sic) G M: προσέχετε
cett. 29 αὐτοῖς f M: αὐτοὺς cett. [G] 31 τοσοῦτων A B E F [G]
post ὑπομενετέον add. αὐτοῖς A B E F M [G]

στρατιῶται ἐκ πολλοῦ ἐν σφίσω αὐτοῖς τὴν ἀξίωσιν ταύτην
εἰλήφεσαν, μηδένα ὄχλον Ἀθηναῖοι ὄντες Πελοποννησίων
νεῶν ὑποχωρεῖν· τότε δὲ πρὸς τὴν παροῦσαν ὄψιν ὀρών 3
αὐτοὺς ἀθυμοῦντας ἐβούλετο ὑπόμνησιν ποιήσασθαι τοῦ
5 θαρσεῖν, καὶ ζυγκαλέσας τοὺς Ἀθηναίους ἔλεγε τοιάδε.

‘Ὁρών ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες στρατιῶται, πεφοβημένους τὸ 89
πλήθος τῶν ἐναντίων ζυνεκάλεσα, οὐκ ἀξίων τὰ μὴ δεινὰ
ἐν ὀρρωδία ἔχειν. οὗτοι γὰρ πρῶτον μὲν διὰ τὸ προνευική- 2
σθαι καὶ μὴδ’ αὐτοὶ οἶσθαι ὁμοῖοι ἡμῖν εἶναι τὸ πλήθος
10 τῶν νεῶν καὶ οὐκ ἀπὸ τοῦ ἴσου παρεσκευάσαντο· ἔπειτα
ᾧ μάλιστα πιστεύοντες προσέρχονται, ὡς προσήκον σφίσω
ἀνδρείοις εἶναι, οὐ δι’ ἄλλο τι θαρσοῦσιν ἢ διὰ τὴν ἐν τῷ
πεζῷ ἐμπειρίαν τὰ πλείω κατορθοῦντες, καὶ οἴονται σφίσι
καὶ ἐν τῷ ναυτικῷ ποιήσειν τὸ αὐτό. τὸ δ’ ἐκ τοῦ δικαίου 3
15 ἡμῖν μᾶλλον νῦν περιέσται, εἴπερ καὶ τούτοις ἐν ἐκείνῳ,
ἐπεὶ εὐψυχία γε οὐδὲν προφέρουσι, τῷ δὲ ἐκάτεροί τι εἶναι
ἐμπειρότεροι θρασύτεροί ἐσμεν. Λακεδαιμόνιοί τε ἡγού- 4
μενοι αὐτῶν διὰ τὴν σφετέραν δόξαν ἄκοντας προσάγουσι
τοὺς πολλοὺς ἐς τὸν κίνδυνον, ἐπεὶ οὐκ ἂν ποτε ἐνεχείρησαν
20 ἡσσηθέντες παρὰ πολὺ αὐθις ναυμαχεῖν. μὴ δὴ αὐτῶν τὴν 5
τόλμαν δείσῃτε. πολὺ δὲ ὑμεῖς ἐκείνοις πλείω φόβον
παρέχετε καὶ πιστότερον κατὰ τε τὸ προνευικήκεναι καὶ ὅτι
οὐκ ἂν ἡγοῦνται μὴ μέλλοντάς τι ἄξιον τοῦ παρὰ πολὺ
πράξειν ἀνθίστασθαι ὑμᾶς. ἀντίπαλοι μὲν γὰρ οἱ πλείους, 6
25 ὥσπερ οὗτοι, τῇ δυνάμει τὸ πλεόν πίσυνοι ἢ τῇ γνώμῃ
ἐπέρχονται· οἱ δὲ ἐκ πολλῷ ὑποδεεστέρων, καὶ ἅμα οὐκ
ἀναγκαζόμενοι, μέγα τι τῆς διανοίας τὸ βέβαιον ἔχοντες
ἀντιτολμῶσιν. ἂ λογιζόμενοι οὗτοι τῷ οὐκ εἰκότι πλεόν
πεφόβηται ἡμᾶς ἢ τῇ κατὰ λόγον παρασκευῇ. πολλὰ δὲ 7
30 καὶ στρατόπεδα ἤδη ἔπесεν ὑπ’ ἐλασσόνων τῇ ἀπειρίᾳ, ἐστι

5 ἔλεγε C: ἔλεγε cett.

εἶναι AB EFM

χείρησαν AB EFM

E f g M: πολλῶν cett.

16 τι om. AB FM

18 αὐτῶν] τῶν ζυμμάχων AB EFM

24 ὑμᾶς C: ὑμᾶς cett. Schol.

ἐμπειρότεροι:

19 ἐπε-

26 πολλῶ

δὲ ἂ καὶ τῇ ἀτολμίᾳ· ὧν οὐδετέρου ἡμεῖς νῦν μετέχομεν.
8 τὸν δὲ ἀγῶνα οὐκ ἐν τῷ κόλπῳ ἐκὼν εἶναι ποιήσομαι οὐδ' ἐσπλεύσομαι ἐς αὐτόν. ὁρῶ γὰρ ὅτι πρὸς πολλὰς ναῦς ἀνεπιστήμονας ὀλίγαις ναυσὶν ἐμπείροις καὶ ἄμεινον πλεού-
σαις ἢ στενοχωρία οὐ ξυμφέρει. οὔτε γὰρ ἂν ἐπιπλεύσειέ 5
τις ὥς χρὴ ἐς ἐμβολήν, μὴ ἔχων τὴν πρόσοψιν τῶν πολε-
μίων ἐκ πολλοῦ, οὔτ' ἂν ἀποχωρήσειεν ἐν δέοντι πιεζό-
μενος· διέκπλοι τε οὐκ εἰσὶν οὐδ' ἀναστροφαί, ἅπερ νεῶν
ἄμεινον πλεουσῶν ἔργα ἐστίν, ἀλλὰ ἀνάγκη ἂν εἴη τὴν
ναυμαχίαν πεζομαχίαν καθίστασθαι, καὶ ἐν τούτῳ αἱ πλείους 10
9 νῆες κρείστους γίγνονται. τούτων μὲν οὖν ἐγὼ ἔξω τὴν
πρόνοίαν κατὰ τὸ δυνατόν· ὑμεῖς δὲ εὐτακτοὶ παρὰ ταῖς
ναυσὶ μένοντες τά τε παραγγελλόμενα ὀξέως δέχεσθε,
ἄλλως τε καὶ δι' ὀλίγου τῆς ἐφορμήσεως οὔσης, καὶ ἐν τῷ
ἔργῳ κόσμον καὶ σιγὴν περὶ πλείστου ἡγείσθε, ὃ ἔς τε τὰ 15
πολλὰ τῶν πολεμίων ξυμφέρει καὶ ναυμαχίᾳ οὐχ ἥκιστα,
10 ἀμύνεσθέ τε τούσδε ἀξίως τῶν προειργασμένων. ὁ δὲ
ἀγὼν μέγας ὑμῶν, ἥ καταλῦσαι Πελοποννησίων τὴν ἐλπίδα
τοῦ ναυτικοῦ ἢ ἐγγυτέρῳ καταστήσαι Ἀθηναίους τὸν φόβον
11 περὶ τῆς θαλάσσης. ἀναμιμνήσκω δ' αὖ ὑμᾶς ὅτι νενική- 20
κατε αὐτῶν τοὺς πολλούς· ἡσσημένων δὲ ἀνδρῶν οὐκ
ἐθέλουσιν αἱ γινώμαι πρὸς τοὺς αὐτοὺς κινδύνους ὁμοίαι
εἶναι.
90 Τοιαῦτα δὲ καὶ ὁ Φορμίων παρεκελεύσατο. οἱ δὲ Πελο-
ποννήσιοι, ἐπειδὴ αὐτοῖς οἱ Ἀθηναῖοι οὐκ ἐπέπλεον ἐς τὸν 25
κόλπον καὶ τὰ στενά, βουλόμενοι ἄκοντας ἔσω προαγαγεῖν
αὐτούς, ἀναγαγόμενοι ἅμα ἔφ' ἔπλεον, ἐπὶ τεσσάρων ταξά-
μενοι τὰς ναῦς ἐπὶ τὴν ἑαυτῶν γῆν, ἔσω ἐπὶ τοῦ κόλπου,
2 δεξιῷ κέρα ἡγουμένῳ, ὥσπερ καὶ ὥρμον· ἐπὶ δ' αὐτῷ

6 πρόσψιν Bekker 12 post ταῖς add. τε A B E F M 15 δ' ἔς τε
Stephanus : *quia* . . . *in aliis rebus* Valla : ὥστε codd. 16 πολεμικῶν
A B E F M [G] : post πολεμίων add. καὶ A B E F M καὶ Hude
17 ἀμύνεσθέ C : ἀμύνασθε celt. δὲ A B E F M 24 prius δέ]
μὲν B F G M παρεκελεύετο A B F M 27 ἀναγόμενοι A B E F M
28 ἐπὶ] παρὰ C G

εἴκοσι ἔταξαν τὰς ἄριστα πλεούσας, ὅπως, εἰ ἄρα νομίσας
ἐπὶ τὴν Ναύπακτον αὐτοὺς πλεῖω ὁ Φορμίων καὶ αὐτὸς
ἐπιβοηθῶν ταύτῃ παραπλέοι, μὴ διαφύγοιεν πλείοντα τὸν
ἐπίπλου σφῶν οἱ Ἀθηναῖοι ἔξω τοῦ ἑαυτῶν κέρως, ἀλλ'
5 αὐταὶ αἱ νῆες περικλήσειαν. ὁ δέ, ὅπερ ἐκεῖνοι προσ- 3
εδέχοντο, φοβηθεῖς περὶ τῷ χωρίῳ ἐρήμῳ ὄντι, ὥς ἑώρα
ἀναγομένους αὐτούς, ἄκων καὶ κατὰ σπουδὴν ἐμβιβάσας
ἔπλει παρὰ τὴν γῆν· καὶ ὁ πεζὸς ἅμα τῶν Μεσσηνίων
παρεβοήθει. ἰδόντες δὲ οἱ Πελοποννήσιοι κατὰ μίαν ἐπὶ 4
10 κέρως παραπλέοντας καὶ ἤδη ὄντας ἐντὸς τοῦ κόλπου τε καὶ
πρὸς τῇ γῇ, ὅπερ ἐβούλουντο μάλιστα, ἀπὸ σημείου ἐνὸς
ἄφνω ἐπιστρέψαντες τὰς ναῦς μετωπηδὸν ἔπλεον, ὥς εἶχε
τάχους ἕκαστος, ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους, καὶ ἡλπιζον πάσας
τὰς ναῦς ἀπολήψεσθαι. τῶν δὲ ἑνδεκα μὲν τινες αἵπερ 5
15 ἡγοῦντο ὑπεκφεύγουσι τὸ κέρας τῶν Πελοποννησίων καὶ
τὴν ἐπιστροφὴν εἰς τὴν εὐρυχωρίαν· τὰς δ' ἄλλας ἐπικατα-
λαβόντες ἐξέωσάν τε πρὸς τὴν γῆν ὑποφευγούσας καὶ
διέφθειραν, ἄνδρας τε τῶν Ἀθηναίων ἀπέκτειναν ὅσοι μὴ
ἐξένευσαν αὐτῶν. καὶ τῶν νεῶν τινας ἀναδούμενοι εἰλκον 6
20 κενάς (μίαν δὲ αὐτοῖς ἀνδράσιν εἶλον ἤδη), τὰς δέ τινας οἱ
Μεσσήνιοι παραβοηθήσαντες καὶ ἐπεσβαίνοντες ξὺν τοῖς
ὅπλοις εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπιβάντες ἀπὸ τῶν καταστρω-
μάτων μαχόμενοι ἀφείλουντο ἐλκομένας ἤδη.

Ταύτῃ μὲν οὖν οἱ Πελοποννήσιοι ἐκράτουν τε καὶ 91
25 διέφθειραν τὰς Ἀττικὰς ναῦς· αἱ δὲ εἴκοσι νῆες αὐτῶν αἱ
ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κέρως ἐδίωκον τὰς ἑνδεκα ναῦς τῶν Ἀθηναίων
αἵπερ ὑπεξέφυγον τὴν ἐπιστροφὴν εἰς τὴν εὐρυχωρίαν. καὶ
φθάνουσιν αὐτοὺς πλὴν μιᾶς νεῶς προκαταφυγεῖν εἰς τὴν
Ναύπακτον, καὶ σχοῦσαι ἀντίπρωροι κατὰ τὸ Ἀπολλώνιον

1 post εἴκοσι add. ναῦς CG 3 ταύτῃ] αὐτῇ CG πλείοντες
Dobree 5 αὐταὶ ABEFM 14 τινες C: om. cett. [G]
20 εἶλον] εἶχον CG 25 διέφθειραν C: διέφθειρον c G: ἐφθειραν
γρ. G: ἐφθειρον ABEFM 27 ὑποστροφὴν ABEF 28 ἐς]
πρὸς C 29 σχοῦσαι fM: ἴσχουσαι cett. τὸ om. ABEFM

παρεσκευάζοντο ἀμυνούμενοι, ἣν ἐς τὴν γῆν ἐπὶ σφᾶς
 2 πλέωσιν. οἱ δὲ παραγενόμενοι ὕστερον ἐπαιάνιζόν τε ἅμα
 πλέοντες ὡς νενικηκότες, καὶ τὴν μίαν ναῦν τῶν Ἀθηναίων
 τὴν ὑπόλοιπον ἐδίωκε Λευκαδία ναὺς μία πολὺν πρὸ τῶν
 3 ἄλλων. ἔτυχε δὲ ὀλκὰς ὁρμούσα μετέωρος, περὶ ἣν ἡ 5
 Ἀττικὴ ναὺς φθάσασα καὶ περιπλεύσασα τῇ Λευκαδίᾳ
 4 διωκούσῃ ἐμβάλλει μέσῃ καὶ καταδύει. τοῖς μὲν οὖν Πελο-
 ποννησίοις γενομένου τούτου ἀπροσδοκίτου τε καὶ παρὰ
 λόγον φόβος ἐμπίπτει, καὶ ἅμα ἀτάκτως διώκοντες διὰ τὸ
 κρατεῖν αἱ μὲν τινες τῶν νεῶν καθεῖσαι τὰς κώπας ἐπέστη- 10
 σαν τοῦ πλοῦ, ἀξύμφορον δρῶντες πρὸς τὴν ἐξ ὀλίγου
 ἀντεφόρμῃσιν, βουλόμενοι τὰς πλείους περιμεῖναι, αἱ δὲ καὶ
 92 ἐς βράχεια ἀπειρία χωρίων ὤκειλαν. τοὺς δ' Ἀθηναίους
 ἰδόντας ταῦτα γιγνόμενα θάρσος τε ἔλαβε, καὶ ἀπὸ ἐνὸς
 κελεύσματος ἐμβοήσαντες ἐπ' αὐτοὺς ὥρμησαν. οἱ δὲ διὰ 15
 τὰ ὑπάρχοντα ἁμαρτήματα καὶ τὴν παροῦσαν ἀταξίαν ὀλίγον
 μὲν χρόνον ὑπέμειναν, ἔπειτα δὲ ἐτράποντο ἐς τὸν Πάνορμον,
 2 ὅθεν περ ἀνηγάγοντο. ἐπιδιώκοντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τὰς
 τε ἐγγὺς οὔσας μάλιστα ναὺς ἔλαβον ἐξ καὶ τὰς ἑαυτῶν
 ἀφείλοντο, ἃς ἐκεῖνοι πρὸς τῇ γῇ διαφθείραντες τὸ πρῶτον 20
 ἀνεδήσαντο· ἄνδρας τε τοὺς μὲν ἀπέκτειναν, τινας δὲ καὶ
 3 ἐζώγρησαν. ἐπὶ δὲ τῆς Λευκαδίας νεῶς, ἣ περὶ τὴν
 ὀλκάδα κατέδυν, Τιμοκράτης ὁ Λακεδαιμόνιος πλέων, ὡς ἡ
 ναὺς διεφθείρετο, ἔσφαξεν ἑαυτόν, καὶ ἐξέπεσεν ἐς τὸν
 4 Ναυπακτίων λιμένα. ἀναχωρήσαντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τρο- 25
 παῖον ἔστησαν, ὅθεν ἀναγαγόμενοι ἐκράτησαν, καὶ τοὺς
 νεκροὺς καὶ τὰ ναυάγια ὅσα πρὸς τῇ ἑαυτῶν ἦν ἀνείλοντο,
 5 καὶ τοῖς ἐναντίοις τὰ ἐκείνων ὑπόσπονδα ἀπέδοσαν. ἔστη-
 σαν δὲ καὶ οἱ Πελοποννήσιοι τροπαῖον ὡς νενικηκότες τῆς
 τροπῆς, ἃς πρὸς τῇ γῇ διέφθειραν ναὺς· καὶ ἦν περ ἔλαβον 30

2 ἐπαιάνιζόν f G: ἐπαιώνιζόν cett. γρ. G¹ 6 καὶ περιπλεύσασα
 om. A B 12 ἀντεξόρμῃσιν A B E F M suprascr. G 24 ἑαυτόν
 C f M: αὐτὸν vel αὐτὸν cett. [G] 25 Ναυπάκτιον C G 26 ἀναγόμε-
 νοι A B E F M [G] 29 οἱ om. C 30 ναὺς διέφθειραν A B E F M

ναῦν, ἀνέθεσαν ἐπὶ τὸ Ῥίον τὸ Ἀχαϊκὸν παρὰ τὸ τροπαῖον.
μετὰ δὲ ταῦτα φοβούμενοι τὴν ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων βοήθειαν 6
ὑπὸ νύκτα ἐσέπλευσαν ἐς τὸν κόλπον τὸν Κρισαῖον καὶ
Κόρινθον ἅπαντες πλὴν Λευκαδίων. καὶ οἱ ἐκ τῆς Κρήτης 7
5 Ἀθηναῖοι ταῖς εἴκοσι ναυσί, αἷς ἔδει πρὸ τῆς ναυμαχίας
τῷ Φορμίωνι παραγενέσθαι, οὐ πολλῷ ὕστερον τῆς ἀναχωρή-
σεως τῶν νεῶν ἀφικνοῦνται ἐς τὴν Ναύπακτον. καὶ τὸ
θέρος ἐτελεῖτα.

Πρὶν δὲ διαλυθῆναι τὸ ἐς Κόρινθόν τε καὶ τὸν Κρισαῖον 93
10 κόλπον ἀναχωρήσαν ναυτικόν, ὁ Κιῆμος καὶ ὁ Βρασιδάς καὶ
οἱ ἄλλοι ἄρχοντες τῶν Πελοποννησίων ἀρχομένου τοῦ
χειμῶνος ἐβούλοντο διδασκάντων Μεγαρέων ἀποπειρᾶσαι τοῦ
Πειραιῶς τοῦ λιμένος τῶν Ἀθηναίων ἦν δὲ ἀφύλακτος καὶ
ἄκληστος εἰκότως διὰ τὸ ἐπικρατεῖν πολὺ τῷ ναυτικῷ.
15 ἔδόκει δὲ λαβόντα τῶν ναυτῶν ἕκαστον τὴν κώπην καὶ τὸ 2
ὑπηρεσίον καὶ τὸν τροπωτήρα πεζῇ ἰέναι ἐκ Κορίνθου ἐπὶ
τὴν πρὸς Ἀθήνας θάλασσαν καὶ ἀφικομένους κατὰ τάχος
ἐς Μέγαρα καθελκύσαντας ἐκ Νισαίας τοῦ νεωρίου αὐτῶν
τεσπαρακόντα ναῦς, αἱ ἔτυχον αὐτόθι οὔσαι, πλεῦσαι εὐθύς
20 ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ· οὔτε γὰρ ναυτικόν ἦν προφυλάσσειν ἐν 3
αὐτῷ οὐδὲν οὔτε προσδοκία οὐδεμία μὴ ἂν ποτε οἱ πολέμιοι
ἐξαπναίως οὕτως ἐπιπλεύσειαν, ἐπεὶ οὐδ' ἀπὸ τοῦ προφα-
νοῦς τολμήσαι ἂν καθ' ἡσυχίαν, οὐδ' εἰ διεννοοῦντο, μὴ οὐκ
ἂν προαισθῆσθαι. ὥς δὲ ἔδοξεν αὐτοῖς, καὶ ἐχώρουν εὐθύς· 4
25 καὶ ἀφικόμενοι νυκτὸς καὶ καθελκύσαντες ἐκ τῆς Νισαίας
τὰς ναῦς ἔπλεον ἐπὶ μὲν τὸν Πειραιᾶ οὐκέτι, ὥσπερ διε-
νοοῦντο, καταδείσαντες τὸν κίνδυνον (καὶ τις καὶ ἄνεμος
αὐτοὺς λέγεται κωλύσαι), ἐπὶ δὲ τῆς Σαλαμῖνος τὸ ἀκρωτή-
ριον τὸ πρὸς Μέγαρα ὀρών· καὶ φρούριον ἐπ' αὐτοῦ ἦν
30 καὶ νεῶν τριῶν φυλακὴ τοῦ μὴ ἐσπλεῖν Μεγαρεῦσι μηδὲ

3 prius τὸν C M : om. cett.
ζάντων add. τῶν C G

22, 23 οὗτ' . . . οὗτ' Bekker

4 πάντες A B E F M 12 post διδα-
13 τοῦ λιμένος τῶν Ἀθηναίων secl. Naber

28 λέγεται αὐτοὺς A B E F M

- ἐκπλεῖν μηδέν. τῷ τε φρουρίῳ προσέβαλον καὶ τὰς τριῖρεις
 ἀφείλκυσαν κενάς, τὴν τε ἄλλην Σαλαμῖνα ἀπρὸςδοκίτοις
 94 ἐπιπεσόντες ἐπόρθουν. ἐς δὲ τὰς Ἀθήνας φρυκτοὶ τε ἤρουντο
 πολέμιοι καὶ ἔκπληξις ἐγένετο οὐδεμιᾶς τῶν κατὰ τὸν
 πόλεμον ἐλάσσω. οἱ μὲν γὰρ ἐν τῷ ἄστει ἐς τὸν Πειραιᾶ 5
 ᾤοντο τοὺς πολεμίους ἐσπεπλευκέναι ἤδη, οἱ δ' ἐν τῷ
 Πειραιεὶ τὴν τε Σαλαμῖνα ἡρῆσθαι καὶ παρὰ σφᾶς ὅσον οὐκ
 ἐσπλεῖν αὐτούς· ὅπερ ἂν, εἰ ἐβουλήθησαν μὴ κατοκνήσαι,
 2 ῥαδίως ἐγένετο, καὶ οὐκ ἂν ἄνεμος ἐκώλυσεν. βοηθήσαντες
 δὲ ἅμ' ἡμέρᾳ πανδημεὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐς τὸν Πειραιᾶ ναῦς τε 10
 καθεῖλκον καὶ ἐσβάντες κατὰ σπουδὴν καὶ πολλῷ θορύβῳ
 ταῖς μὲν ναυσὶν ἐπὶ τὴν Σαλαμῖνα ἔπλεον, τῷ πεζῷ δὲ
 3 φυλακὰς τοῦ Πειραιῶς καθίσταντο. οἱ δὲ Πελοποννήσιοι
 ὥς ἦσθοντο τὴν βοήθειαν, καταδραμόντες τῆς Σαλαμῖνος τὰ
 πολλὰ καὶ ἀνθρώπους καὶ λείαν λαβόντες καὶ τὰς τρεῖς 15
 ναῦς ἐκ τοῦ Βουδόρου τοῦ φρουρίου κατὰ τάχος ἐπὶ τῆς
 Νισαίας ἀπέπλεον· ἔστι γὰρ ὅτι καὶ αἱ νῆες αὐτοὺς διὰ
 χρόνου καθελκυσθεῖσαι καὶ οὐδὲν στέγουσαι ἐφόβουν. ἀφι-
 κόμενοι δὲ ἐς τὰ Μέγαρα πάλιν ἐπὶ τῆς Κορίνθου ἀπεχώρησαν
 4 πεζῇ· οἱ δ' Ἀθηναῖοι οὐκέτι καταλαβόντες πρὸς τῇ Σαλαμῖνι 20
 ἀπέπλευσαν καὶ αὐτοί, καὶ μετὰ τοῦτο φυλακὴν ἤδη τοῦ
 Πειραιῶς μᾶλλον τὸ λοιπὸν ἐποιοῦντο λιμένων τε κλήσει καὶ
 τῇ ἄλλῃ ἐπιμελείᾳ.
- 95 Ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, τοῦ χειμῶνος τούτου ἀρχο-
 μένου, Σιτάλκης ὁ Τήρεω Ὀδρύσης Θρακῶν βασιλεὺς 25
 ἐστράτευσεν ἐπὶ Περδίκκαν τὸν Ἀλεξάνδρου Μακεδονίας
 βασιλέα καὶ ἐπὶ Χαλκιδέας τοὺς ἐπὶ Θράκης, δύο ὑποσχέ-
 σεις τὴν μὲν βουλόμενος ἀναπράξαι, τὴν δὲ αὐτὸς ἀποδοῦναι.
 2 ὃ τε γὰρ Περδίκκας αὐτῷ ὑποσχόμενος, εἰ Ἀθηναίοις τε

7 Σαλαμῖνα ἡρῆσθαι] Σαλαμινίων πόλιν ἐαλωκέναι C G post ἡρῆσθαι
 add. ἐνόμιζον A B E F M 9 post ῥαδίως add. ἂν A B E F M 14 ἡσθά-
 ροντο C 17 ἔπλεον A B E F M ὅ τι M: ὅτε cett. 19 τὰ
 om. C G ἐπὶ] ἀπὸ C G 20 πεζοὶ A B E F M 21 ἤδη] ἅμα
 A B E F M 27 ante δύο add. διὰ C E G

διαλλάξειεν ἑαυτὸν κατ' ἀρχὰς τῷ πολέμῳ πιεζόμενον καὶ
 Φίλιππον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ πολέμιον ὄντα μὴ καταγάγει
 ἐπὶ βασιλείᾳ, ἃ ὑπεδέξατο οὐκ ἐπετέλει· τοῖς τε Ἀθηναίοις
 αὐτὸς ὡμολογῇκει, ὅτε τὴν ξυμμαχίαν ἐποιεῖτο, τὸν ἐπὶ
 5 Θράκης Χαλκιδικὸν πόλεμον καταλύσειν. ἀμφοτέρων οὖν 3
 ἔνεκα τὴν ἔφοδον ἐποιεῖτο καὶ τὸν τε Φίλιππου υἱὸν
 Ἀμύνταν ὥς ἐπὶ βασιλείᾳ τῶν Μακεδόνων ἦγε καὶ τῶν
 Ἀθηναίων πρέσβεις, οἱ ἔτυχον παρόντες τούτων ἔνεκα, καὶ
 ἡγεμόνα Ἀγνώνα· ἔδει γὰρ καὶ τοὺς Ἀθηναίους ναυσί τε
 10 καὶ στρατιᾷ ὥς πλείστη ἐπὶ τοὺς Χαλκιδέας παραγενέσθαι.
 ἀνίστησι οὖν ἐκ τῶν Ὀδρυσῶν ὁρμώμενος πρῶτον μὲν τοὺς 96
 ἐντὸς τοῦ Αἴμου τε ὄρους καὶ τῆς Ῥοδόπης Θρᾶκας, ὅσων
 ἦρχε μέχρι θαλάσσης [ἐς τὸν Εὐξεινὸν τε πόντον καὶ τὸν
 Ἑλλήσποντον], ἔπειτα τοὺς ὑπερβάντι Αἴμον Γέτας καὶ ὅσα
 15 ἄλλα μέρη ἐντὸς τοῦ Ἰστρου ποταμοῦ πρὸς θάλασσαν μᾶλλον
 τὴν τοῦ Εὐξεινίου πόντου κατῴκητο· εἰσὶ δ' οἱ Γέται καὶ οἱ
 ταύτη ὁμοροὶ τε τοῖς Σκύθαις καὶ ὁμόσκενοι, πάντες ἵππο-
 τοξόται. παρεκάλει δὲ καὶ τῶν ὀρειῶν Θρακῶν πολλοὺς 2
 τῶν αὐτονόμων καὶ μαχαιοφόρων, οἱ Δῖοι καλοῦνται, τὴν
 20 Ῥοδόπην οἱ πλείστοι οἰκοῦντες· καὶ τοὺς μὲν μισθῷ ἐπειθεν,
 οἱ δ' ἐθέλονται ξυνηκολούθουν. ἀνίστη δὲ καὶ Ἀγριῶνας 3
 καὶ Λαιαίους καὶ ἄλλα ὅσα ἔθνη Παιονικὰ ὦν ἦρχε καὶ
 ἔσχατοι τῆς ἀρχῆς οὗτοι ἦσαν· μέχρι γὰρ Λαιαίων Παιόνων
 καὶ τοῦ Στρυμόνος ποταμοῦ, ὃς ἐκ τοῦ Σκόμβρου ὄρους δι'
 25 Ἀγριάνων καὶ Λαιαίων ρεῖ, [οὗ] ὠρίζετο ἡ ἀρχὴ τὰ πρὸς
 Παίονας αὐτονόμους ἤδη. τὰ δὲ πρὸς Τριβαλλούς, καὶ 4
 τούτους αὐτονόμους, Τρήρες ὠρίζον καὶ Τιλαταῖοι· οἰκοῦσι
 δ' οὗτοι πρὸς βορέαν τοῦ Σκόμβρου ὄρους καὶ παρήκουσι
 πρὸς ἡλίου δύσιν μέχρι τοῦ Ὀσκίου ποταμοῦ. ρεῖ δ' οὗτος

13 ἐς τὸν Εὐξεινὸν τε πόντον καὶ τὸν Ἑλλήσποντον non legit Schol.

23 γὰρ Λαιαίων C et γρ. A B F M: Γραιαίων καὶ cett. 24 Σκόμβρου

f γρ. G¹: Κοσμίου M: Σκομίου cett. δι' Ἀγριάνων Classen: διὰ

Γραῖαίων codd. 25 οὗ secl. Arnold 28 Σκόμβρου f: Κοσ-

μίου M: Σκομίου cett.

ἐκ τοῦ ὄρους ὅθεν περ καὶ ὁ Νέστος καὶ ὁ Ἑβρος· ἔστι δὲ ἐρήμον τὸ ὄρος καὶ μέγα, ἐχόμενον τῆς Ῥοδόπης.

- 97 Ἐγένετο δὲ ἡ ἀρχὴ ἡ Ὀδρυσῶν μέγεθος ἐπὶ μὲν θάλασσαν καθήκουσα ἀπὸ Ἀβδηρῶν πόλεως ἐς τὸν Εὐξείνου πόντον μέχρι Ἰστρου ποταμοῦ· αὕτη περίπλους ἐστὶν ἡ γῆ τὰ 5 ξυνομώτατα, ἣν αἰεὶ κατὰ πρύμναν ἰσθῆται τὸ πνεῦμα, νηὶ στρογγύλῃ τεσσάρων ἡμερῶν καὶ ἴσων νυκτῶν· ὁδῶ δὲ τὰ ξυνομώτατα ἐξ Ἀβδηρῶν ἐς Ἰστρου ἀνὴρ εὐζωνος ἑνδεκα-
2 ταῖος τελεῖ. τὰ μὲν πρὸς θάλασσαν τοσαύτη ἦν, ἐς ἥπειρον δὲ ἀπὸ Βυζαντίου ἐς Λαϊάιους καὶ ἐπὶ τὸν Στρυμόνα 10 (ταύτῃ γὰρ διὰ πλείστου ἀπὸ θαλάσσης ἄνω ἐγίγνετο) ἡμερῶν ἀνδρὶ εὐζώνῳ τριῶν καὶ δέκα ἀνύσαι. φόρος τε ἐκ πάσης τῆς βαρβάρου καὶ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων, ὅσον προσῆξαν ἐπὶ Σεύθον, ὃς ὕστερον Σιτάλκου βασιλεύσας πλείστον δὴ ἐποίησε, τετρακοσίων ταλάντων ἀργυρίου μά- 15 λιστα δύναμις, ἃ χρυσὸς καὶ ἄργυρος ἦεν· καὶ δῶρα οὐκ ἐλάσσω τούτων χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου προσεφέρετο, χωρὶς δὲ ὅσα ὑφαντά τε καὶ λεία καὶ ἡ ἄλλη κατασκευή, καὶ οὐ μόνον αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ τοῖς παραδυναστεύουσιν τε καὶ γενναίοις
4 Ὀδρυσῶν. κατεστήσαντο γὰρ τοῦναντίον τῆς Περσῶν 20 βασιλείας τὸν νόμον, ὅντα μὲν καὶ τοῖς ἄλλοις Θραξί, λαμβάνειν μᾶλλον ἢ διδόναι (καὶ αἰσχίον ἦν αἰτηθέντα μὴ δοῦναι ἢ αἰτήσαντα μὴ τυχεῖν), ὅμως δὲ κατὰ τὸ δύνασθαι ἐπὶ πλεον αὐτῷ ἐχρήσαντο· οὐ γὰρ ἦν πρᾶξαι οὐδὲν μὴ διδόντα δῶρα. ὥστε ἐπὶ μέγα ἡ βασιλεία ἦλθεν ἰσχύος. 25
5 τῶν γὰρ ἐν τῇ Εὐρώπῃ ὅσαι μεταξὺ τοῦ Ἰονίου κόλπου καὶ τοῦ Εὐξείνου πόντου μεγίστη ἐγένετο χρημάτων προσόδῳ καὶ τῇ ἄλλῃ εὐδαιμονίᾳ, ἰσχύϊ δὲ μάχης καὶ στρατοῦ πλήθει
6 πολὺν δευτέρα μετὰ τὴν Σκυθῶν. ταύτῃ δὲ ἀδύνατα ἐξ-
ισοῦσθαι οὐχ ὅτι τὰ ἐν τῇ Εὐρώπῃ, ἀλλ' οὐδ' ἐν τῇ Ἀσίᾳ 30

1 post τοῦ add. Ὁρβηλοῦ Meineke

ABEFGM

Dobree

βασιλεία AB

13 ὅσον Schol.: ὅσων codd.

16 εἴη ABM [G]: προσῆει Madvig

29 τῇν] τῶν ABEFM

5 ante μέχρι add. τὸν

ὅσων περ ἤρξαν

25 ἦλθε ν) ἡ

ἔθνος ἐν πρὸς ἐν οὐκ ἔστιν ὅτι δυνατόν Σκύθαις ὁμογν-
μονούσι πᾶσιν ἀντιστήναι. οὐ μὴν οὐδ' ἐς τὴν ἄλλην
εὐβουλίαν καὶ ξύνεσιν περὶ τῶν παρόντων ἐς τὸν βίον
ἄλλοις ὁμοιοῦνται.

- 5 Σιτάλκης μὲν οὖν χώρας τοσαύτης βασιλεύων παρε- 98
σκευάζετο τὸν στρατόν. καὶ ἐπειδὴ αὐτῷ ἐτοῖμα ἦν, ἄρας
ἐπορεύετο ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν πρῶτον μὲν διὰ τῆς αὐτοῦ
ἀρχῆς, ἔπειτα διὰ Κερκίης ἐρήμου ὄρους, ὃ ἐστὶ μεθόριον
Σωτῶν καὶ Παιόνων· ἐπορεύετο δὲ δι' αὐτοῦ τῇ ὁδῷ ἦν
10 πρότερον αὐτὸς ἐποιήσατο τεμῶν τὴν ὕλην, ὅτε ἐπὶ Παίονας
ἐστράτευσεν. τὸ δὲ ὄρος ἐξ Ὀδρυσῶν ῥιμύοντες ἐν δεξιᾷ μὲν 2
εἶχον Παίονας, ἐν ἀριστερᾷ δὲ Σωτοὺς καὶ Μαιδούς. διελ-
θόντες δὲ αὐτὸ ἀφίκοντο ἐς Δόβηρον τὴν Παιονικὴν.
πορευομένων δὲ αὐτῷ ἀπεγίγνετο μὲν οὐδὲν τοῦ στρατοῦ εἰ 3
15 μὴ τι νόσῳ, προσεγίγνετο δέ· πολλοὶ γὰρ τῶν αὐτονομῶν
Θρακῶν ἀπαράκλητοι ἐφ' ἀρπαγὴν ἠκολούθουν, ὥστε τὸ
πᾶν πλήθος λέγεται οὐκ ἔλασσαν πέντε καὶ δέκα μυριάδων
γενέσθαι· καὶ τούτου τὸ μὲν πλεόν πεζῶν ἦν, τριτημόριον 4
δὲ μάλιστα ἱππικόν. τοῦ δ' ἱππικοῦ τὸ πλείστον αὐτοὶ
20 Ὀδρύσαι παρείχοντο καὶ μετ' αὐτοὺς Γέται. τοῦ δὲ πεζοῦ
οἱ μαχαιροφόροι μαχιμώτατοι μὲν ἦσαν οἱ ἐκ τῆς Ῥοδόπης
αὐτόνομοι καταβάντες, ὃ δὲ ἄλλος ὄμιλος ξύμμεικτος πλήθει
φοβερώτατος ἠκολούθει. ξυνηθροίζοντο οὖν ἐν τῇ Δοβήρῳ 99
καὶ παρεσκευάζοντο, ὅπως κατὰ κορυφὴν ἐσβαλοῦσιν ἐς τὴν
25 κάτω Μακεδονίαν, ἧς ὁ Περδίκκας ἦρχεν. τῶν γὰρ Μακε- 2
δόνων εἰσὶ καὶ Λυγκησταὶ καὶ Ἑλιμιῶται καὶ ἄλλα ἔθνη
ἐπάνωθεν, ἃ ξύμμαχα μὲν ἐστὶ τούτοις καὶ ὑπήκοα, βασιλείας
δ' ἔχει καθ' αὐτά. τὴν δὲ παρὰ θάλασσαν νῦν Μακεδονίαν 3
'Αλέξανδρος ὁ Περδίκκου πατὴρ καὶ οἱ πρόγονοι αὐτοῦ,
30 Τημενίδαι τὸ ἀρχαῖον ὄντες ἐξ Ἀργούς, πρῶτοι ἐκτῆσαντο
καὶ ἐβασίλευσαν ἀναστήσαντες μάχῃ ἐκ μὲν Πιερίας Πίερας,
οἱ ὕστερον ὑπὸ τὸ Πάγγαιον πέραν Στρυμόνος ὤκησαν

- Φάγρητα καὶ ἄλλα χωρία (καὶ ἔτι καὶ νῦν Πιερικὸς κόλπος
 καλεῖται ἢ ὑπὸ τῷ Παγγαίῳ πρὸς θάλασσαν γῆ), ἐκ δὲ τῆς
 Βοττίας καλουμένης Βοττιαίους, οἱ νῦν ὅμοροι Χαλκιδιέων
 4 οἰκοῦσιν· τῆς δὲ Παιονίας παρὰ τὸν Ἀξιὸν ποταμὸν
 στενὴν τινα καθήκουσαν ἄνωθεν μέχρι Πέλλης καὶ θαλάσ- 5
 σης ἐκτίσαντο, καὶ πέραν Ἀξιοῦ μέχρι Στρυμόνος τὴν
 Μυγδονίαν καλουμένην Ἠδῶνας ἐξελάσαντες νέμονται.
 5 ἀνέστησαν δὲ καὶ ἐκ τῆς νῦν Ἑορδίας καλουμένης Ἑορδούς,
 ὧν οἱ μὲν πολλοὶ ἐφθάρησαν, βραχὺ δέ τι αὐτῶν περὶ
 6 Φύσκαν κατῴκηται, καὶ ἐξ Ἀλμωπίας Ἀλμωπας. ἐκράτησαν 10
 δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν οἱ Μακεδόνες οὗτοι, ἃ καὶ νῦν ἔτι
 ἔχουσι, τὸν τε Ἀνθεμούντα καὶ Γρηστωνίαν καὶ Βισαλτίαν
 καὶ Μακεδόνων αὐτῶν πολλήν. τὸ δὲ ξύμπαν Μακεδονία
 καλεῖται, καὶ Περδίκκας Ἀλεξάνδρου βασιλεὺς αὐτῶν ἦν
 ὅτε Σιτάλκης ἐπῆει. 15
- 100 Καὶ οἱ μὲν Μακεδόνες οὗτοι ἐπιόντος πολλοῦ στρατοῦ
 ἀδύνατοι ὄντες ἀμύνεσθαι ἔς τε τὰ καρτερὰ καὶ τὰ τεῖχη,
 2 ὅσα ἦν ἐν τῇ χώρᾳ, ἐσεκομίσθησαν. ἦν δὲ οὐ πολλά, ἀλλὰ
 ὕστερον Ἀρχέλαος ὁ Περδίκκου υἱὸς βασιλεὺς γενόμενος
 τὰ νῦν ὄντα ἐν τῇ χώρᾳ ὠκοδόμησε καὶ ὁδοὺς. εὐθείας ἔτεμε 20
 καὶ τὰλλα διεκόσμησε τά [τε] κατὰ τὸν πόλεμον ἵπποις καὶ
 ὅπλοις καὶ τῇ ἄλλῃ παρασκευῇ κρείσσονι ἢ ξύμπαντες οἱ
 3 ἄλλοι βασιλῆς ὀκτῶ οἱ πρὸ αὐτοῦ γενόμενοι. ὁ δὲ στρατὸς
 τῶν Θρακῶν ἐκ τῆς Δοβήρου ἐσέβαλε πρῶτον μὲν ἐς τὴν
 Φιλίππου πρότερον οὔσαν ἀρχήν, καὶ εἶλεν Εἰδομένην μὲν 25
 κατὰ κράτος, Γορτυνίαν δὲ καὶ Ἀταλάντην καὶ ἄλλα ἅττα
 χωρία ὁμολογίᾳ διὰ τὴν Ἀμύντου φιλίαν προσχωροῦντα
 τοῦ Φιλίππου υἱέος παρόντος· Εὐρώπῳ δὲ ἐπολιόρκησαν
 4 μὲν, ἐλεῖν δὲ οὐκ ἐδύναντο. ἔπειτα δὲ καὶ ἔς τὴν ἄλλην
 Μακεδονίαν προυχώρει τὴν ἐν ἀριστερᾷ Πέλλης καὶ Κύρρου. 30
 ἔσω δὲ τούτων ἐς τὴν Βοττιαίαν καὶ Πιερίαν οὐκ ἀφίκοντο,

ἀλλὰ τὴν τε Μυγδονίαν καὶ Γρηστωνίαν καὶ Ἀνθεμουῖντα
 ἐδῆρυν. οἱ δὲ Μακεδόνες πεζῶ μὲν οὐδὲ διειροοῦντο ἀμύ- 5
 νεσθαι, ἵππους δὲ προσμεταπεμψάμενοι ἀπὸ τῶν ἄνω ξυμ-
 μάχων, ὅπῃ δοκοίη, ὀλίγοι πρὸς πολλοὺς ἐσέβαλλον ἐς τὸ
 5 στράτευμα τῶν Θρακῶν. καὶ ἡ μὲν προσπέσοιεν, οὐδεὶς
 ὑπέμενευ ἄνδρας ἱππέας τε ἀγαθοὺς καὶ τεθωρακισμένους,
 ὑπὸ δὲ πλήθους περικληόμενοι αὐτοὺς πολλαπλασίῳ τῷ
 ὀμίλῳ ἐς κίνδυνον καθίστασαν, ὥστε τέλος ἡσυχίαν ἦγον,
 οὐ νομίζοντες ἱκανοὶ εἶναι πρὸς τὸ πλέον κωδυνεύειν. ὁ δὲ 101
 10 Σιτάλκης πρὸς τε τὸν Περδίκκαν λόγους ἐποιεῖτο ὧν ἕνεκα
 ἐστράτευσε, καὶ ἐπειδὴ οἱ Ἀθηναῖοι οὐ παρήσαν ταῖς ναυσὶν,
 ἀπιστοῦντες αὐτὸν μὴ ἤξειν, δῶρα δὲ καὶ πρέσβεις ἔπεμψαν
 αὐτῷ, ἕς τε τοὺς Χαλκιδέας καὶ Βοττιαίους μέρος τι τοῦ
 στρατοῦ πέμπει, καὶ τειχήρεις ποιήσας ἐδῆρυν τὴν γῆν.
 15 καθημένον δ' αὐτοῦ περὶ τοὺς χώρους τούτους οἱ πρὸς νότον 2
 οἰκοῦντες Θεσσαλοὶ καὶ Μάγνητες καὶ οἱ ἄλλοι ὑπήκοοι
 Θεσσαλῶν καὶ οἱ μέχρι Θερμοπυλῶν Ἕλληνες ἐφοβήθησαν
 μὴ καὶ ἐπὶ σφᾶς ὁ στρατὸς χωρήσῃ, καὶ ἐν παρασκευῇ
 ἦσαν. ἐφοβήθησαν δὲ καὶ οἱ πέραν Στρυμόνος πρὸς 3
 20 βορέαν Θράκες, ὅσοι πεδία εἶχον, Παναῖοι καὶ Ὀδόμαντοι
 καὶ Δρῳοὶ καὶ Δερσαῖοι· αὐτόνομοι δ' εἰσὶ πάντες.
 παρέσχε δὲ λόγον καὶ ἐπὶ τοὺς τῶν Ἀθηναίων πολεμίους 4
 Ἕλληνας, μὴ ὑπ' αὐτῶν ἀγόμενοι κατὰ τὸ ξυμμαχικὸν καὶ
 ἐπὶ σφᾶς χωρήσωσιν. ὁ δὲ τὴν τε Χαλκιδικὴν καὶ Βοττικὴν 5
 25 καὶ Μακεδονίαν ἅμα ἐπέχων ἔφθειρε, καὶ ἐπειδὴ αὐτῷ οὐδὲν
 ἐπράσσετο ὧν ἕνεκα ἐσέβαλε καὶ ἡ στρατιὰ σίτον τε οὐκ
 εἶχεν αὐτῷ καὶ ὑπὸ χειμῶνος ἑταλαιπώρει, ἀναπείθεται ὑπὸ
 Σεύθου τοῦ Σπαράδοκου, ἀδελφιδοῦ ὄντος καὶ μέγιστον μεθ'
 ἑαυτὸν δυναμένου, ὥστ' ἐν τάχει ἀπελθεῖν. τὸν δὲ Σεύθην
 30 κρύφα Περδίκκας ὑποσχόμενος ἀδελφὴν ἑαυτοῦ δώσειν καὶ
 χρήματα ἐπ' αὐτῇ προσποιεῖται. καὶ ὁ μὲν πεισθεὶς καὶ 6

2 οὐ CG 4 ἐσέβαλλον A E F M 7 αὐτοὺς G : αὐτοὺς cett.
 12 δὲ Porpo : τε codd. 29 ἑαυτὸν C F : αὐτὸν vel αὐτὸν cett. [G]

μείνας τριάκοντα τὰς πάσας ἡμέρας, τούτων δὲ ὀκτὼ ἐν Χαλκιδεῦσιν, ἀνεχώρησε τῷ στρατῷ κατὰ τάχος ἐπ' οἶκον· Περδίκκας δὲ ὕστερον Στρατονίκην τὴν ἑαυτοῦ ἀδελφὴν δίδωσι Σεύθῃ, ὥσπερ ὑπέσχετο. τὰ μὲν οὖν κατὰ τὴν Σιτάλκου στρατείαν οὕτως ἐγένετο.

5

- 102 Οἱ δὲ ἐν Ναυπάκτῳ Ἀθηναῖοι τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος, ἐπειδὴ τὸ τῶν Πελοποννησίων ναυτικὸν διελύθη, Φορμίωνος ἡγουμένου ἐστράτευσαν, παραπλεύσαντες ἐπ' Ἀστακοῦ καὶ ἀποβάντες, ἐς τὴν μεσόγειαν τῆς Ἀκαρνανίας τετρακοσίοις μὲν ὀπλίταις Ἀθηναίων τῶν ἀπὸ τῶν νεῶν, τετρακοσίοις δὲ 10 Μεσσηνίων, καὶ ἕκ τε Στράτου καὶ Κορόντων καὶ ἄλλων χωρίων ἄνδρας οὐ δοκοῦντας βεβαίους εἶναι ἐξήλασαν, καὶ Κύνητα τὸν Θεολύτου ἐς Κόροντα καταγαγόντες ἀνεχώρησαν.
- 2 πάλιν ἐπὶ τὰς ναῦς. ἐς γὰρ Οἰνιάδας αἰεὶ ποτε πολεμίους ὄντας μόνους Ἀκαρνάνων οὐκ ἐδόκει δυνατόν εἶναι χειμῶνος 15 ὄντος στρατεύειν· ὁ γὰρ Ἀχελῷος ποταμὸς ῥέων ἐκ Πίνδου ὄρους διὰ Δολοπίας καὶ Ἀγραίων καὶ Ἀμφιλόχων καὶ διὰ τοῦ Ἀκαρνανικοῦ πεδίου, ἄνωθεν μὲν παρὰ Στράτον πόλιν, ἐς θάλασσαν δ' ἐξίεις παρ' Οἰνιάδας καὶ τὴν πόλιν αὐτοῖς περιλιμνάζων, ἄπορον ποιεῖ ὑπὸ τοῦ ὕδατος ἐν χειμῶνι 20
- 3 στρατεύειν. κεῖνται δὲ καὶ τῶν νήσων τῶν Ἐχινάδων αἱ πολλαὶ καταντικρὺ Οἰνιάδων τοῦ Ἀχελῷου τῶν ἐκβολῶν οὐδὲν ἀπέχουσαι, ὥστε μέγας ὢν ὁ ποταμὸς προσχοῖ αἰεὶ καὶ εἰς τῶν νήσων αἱ ἡπείρωνται, ἐλπίς δὲ καὶ πάσας οὐκ
- 4 ἐν πολλῷ τινὶ ἂν χρόνῳ τοῦτο παθεῖν· τό τε γὰρ ρεῦμά 25 ἐστὶ μέγα καὶ πολὺ καὶ θολερὸν, αἳ τε νῆσοι πυκναί, καὶ ἀλλήλαις τῆς προσχώσεως [τῷ μὴ σκεδάννυσθαι] ξύνδεσμοι γίνονται, παραλλάξ καὶ οὐ κατὰ στοῖχον κείμεναι, οὐδ'
- 5 ἔχουσαι εὐθείας διόδους τοῦ ὕδατος ἐς τὸ πέλαγος. ἐρήμοι δ' εἰς καὶ οὐ μεγάλαι. λέγεται δὲ καὶ Ἀλκμέωνι τῷ 30

4 οὖν F' G M : om. cett. 6 τοῦ αὐτοῦ] τοῦδε τοῦ A B E F M
19 δ' ἐξίεις Poppo : διεξίεις codd. 27 τῷ (τὸ C E) μὴ
σκεδάννυσθαι, ut videtur, non legit Schol. 30 Ἀλκμαίωνι
A B F G

Ἀμφιάρεω, ὅτε δὴ ἀλᾶσθαι αὐτὸν μετὰ τὸν φόνον τῆς
μητρός, τὸν Ἀπόλλω ταύτην τὴν γῆν χρῆσαι οἰκεῖν, ὑπει-
πόντα οὐκ εἶναι λύσω τῶν δειμάτων πρὶν ἂν εὐρῶν ἐν
ταύτῃ τῇ χώρᾳ κατοικήσῃται ἥτις ὅτε ἔκτεινε τὴν μητέρα
5 μήπω ὑπὸ ἡλίου ἑωρᾶτο μηδὲ γῇ ἦν, ὥς τῆς γε ἄλλης αὐτῷ
μεμιασμένης. ὁ δ' ἀπορῶν, ὥς φασι, μόλις κατενόησε τὴν 6
πρόσχωσιν ταύτην τοῦ Ἀχελῷου, καὶ ἐδόκει αὐτῷ ἱκανὴ ἂν
ἔχῳσθαι δίαίτα τῷ σώματι ἀφ' οὗπερ κτείνας τὴν μητέρα
οὐκ ὀλίγον χρόνον ἐπλανᾶτο. καὶ κατοικισθεὶς ἐς τοὺς
10 περὶ Οἰνιάδας τόπους ἐδυνάστευσέ τε καὶ ἀπὸ Ἀκαρνᾶνος
παιδὸς ἑαυτοῦ τῆς χώρας τὴν ἐπωνυμίαν ἐγκατέλιπεν. τὰ
μὲν περὶ Ἀλκμείωνα τοιαῦτα λεγόμενα παρελάβομεν.

Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι καὶ ὁ Φορμίων ἄραντες ἐκ τῆς Ἀκαρ- 103
νανίας καὶ ἀφικόμενοι ἐς τὴν Ναύπακτον ἅμα ἦρι κατέπλευ-
15 σαν ἐς τὰς Ἀθήνας, τοὺς τε ἐλευθέρους τῶν αἰχμαλώτων
ἐκ τῶν ναυμαχιῶν ἄγοντες, οἱ ἀνὴρ ἀντ' ἀνδρὸς ἐλύθησαν,
καὶ τὰς ναῦς ἃς εἶλον. καὶ ὁ χειμῶν ἐτελεύτα οὗτος, 2
καὶ τρίτον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε ὃν Θουκυδίδης
ξυνέγραψεν.

7 ἀνακεχῶσθαι α ἂν secl. Herwerden
λέγομεν & A B E F' M

12 Ἀλκμαίωνα A B F

ΙΣΤΟΡΙΩΝ Γ

428 B

- Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους Πελοποννήσιοι καὶ οἱ ξύμ- 1
 μαχοι ἅμα τῷ σίτῳ ἀκμάζοντι ἐστράτευσαν ἐς τὴν Ἀττικὴν·
 ἡγεῖτο δὲ αὐτῶν Ἀρχίδαμος ὁ Ζευξιδάμου Λακεδαιμονίων
 βασιλεύς. καὶ ἐγκαθεζόμενοι ἐδήρουν τὴν γῆν· καὶ προσ- 2
 5 βολαί, ὥσπερ εἰώθεσαν, ἐγίγνοντο τῶν Ἀθηναίων ἰππέων ὅπη
 παρείκοι, καὶ τὸν πλείστον ὄμιλον τῶν ψιλῶν εἶργον τὸ μὴ
 προεξιόντας τῶν ὅπλων τὰ ἐγγὺς τῆς πόλεως κακουργεῖν.
 ἐμμένοντες δὲ χρόνον οὐ εἶχον τὰ σιτία ἀνεχώρησαν καὶ 3
 διελύθησαν κατὰ πόλεις.
- 10 Μετὰ δὲ τὴν ἐσβολὴν τῶν Πελοποννησίων εὐθὺς Λέσβος 2
 πλὴν Μηθύμνης ἀπέστη ἀπ' Ἀθηναίων, βουλευθέντες μὲν
 καὶ πρὸ τοῦ πολέμου, ἀλλ' οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐ προσεδέ- κεῖνται
 ξαιτο, ἀναγκασθέντες δὲ καὶ ταύτην τὴν ἀπόστασιν πρότερον
 ἢ διεννοῦντο ποιήσασθαι. τῶν τε γὰρ λιμένων τὴν χῶσιν 2
 15 καὶ τειχῶν οἰκοδόμησιν καὶ νεῶν ποίησιν ἐπέμενον τελε-
 σθῆναι, καὶ ὅσα ἐκ τοῦ Πόντου ἔδει ἀφικέσθαι, τοξότας τε
 καὶ σῖτον, καὶ ἃ μεταπεμπόμενοι ἦσαν. Τενέδιοι γὰρ ὄντες 3
 αὐτοῖς διάφοροι καὶ Μηθυμναῖοι καὶ αὐτῶν Μυτιληναίων
 ἰδίᾳ ἄνδρες κατὰ στάσιν, πρόξενοι Ἀθηναίων, μηνυταὶ ἰστορῶν
 20 γίνονται τοῖς Ἀθηναίοις ὅτι ξυνοικίζουσιν τε τὴν Λέσβον
 ἐς τὴν Μυτιλήνην βία καὶ τὴν παρασκευὴν ἅπασαν μετὰ
 Λακεδαιμονίων καὶ Βοιωτῶν ξυγγενῶν ὄντων ἐπὶ ἀποστάσει
 ἐπείγονται· καὶ εἰ μὴ τις προκαταλήψεται ἤδη, στερήσεσθαι ὁμοῦ

- 3 αὐτοὺς Λέσβον. οἱ δ' Ἀθηναῖοι (ἦσαν γὰρ τεταλαιπωρη-
 μένοι ὑπὸ τε τῆς νόσου καὶ τοῦ πολέμου ἄρτι καθισταμένου
 καὶ ἀκμάζοντος) μέγα μὲν ἔργον ἡγοῦντο εἶναι Λέσβον
 προσπολεμώσασθαι ναυτικὸν ἔχουσιν καὶ δύνανται ἀκέραιον,
 καὶ οὐκ ἀπεδέχοντο τὸ πρῶτον τὰς κατηγορίας, μείζον μέρος 5
 νέμουντες τῷ μὴ βούλεσθαι ἀληθῆ εἶναι· ἐπειδὴ μέντοι καὶ
 πέμψαντες πρέσβεις οὐκ ἔπειθον τοὺς Μυτιληναίους τὴν τε
 ξυνοίκισιν καὶ τὴν παρασκευὴν διαλύειν, δέισαντες προκατα-
 2 λαβεῖν ἐβούλοντο. καὶ πέμπουσιν ἐξαπιναίως τεσσαρά-
 κοντα ναῦς αἱ ἔτυχον περὶ Πελοπόννησον παρεσκευασμέναι 10
 πλείν· Κλεῖππίδης δὲ ὁ Δεινίου τρίτος αὐτὸς ἐστρατήγει.
 3 ἐσηγγέλθη γὰρ αὐτοῖς ὥς εἴη Ἀπόλλωνος Μαλόεντος ἔξω
 τῆς πόλεως ἑορτή, ἐν ᾗ πανδημεὶ Μυτιληναῖοι ἑορτάζουσι,
 καὶ ἐλπίδα εἶναι ἐπιεχθέντας ἐπιπρεσεῖν ἄφνω, καὶ ἦν μὲν
 ξυμβῇ ἢ πεῖρα· εἰ δὲ μή, Μυτιληναίοις εἰπεῖν ναῦς τε παρα- 15
 δοῦναι καὶ τείχη καθελεῖν, μὴ πειθομένων δὲ πολεμεῖν.
 4 καὶ αἱ μὲν νῆες ὄχοντο· τὰς δὲ τῶν Μυτιληναίων δέκα
 τριῆρεις, αἱ ἔτυχον βοηθοὶ παρὰ σφᾶς κατὰ τὸ ξυμμαχικὸν
 παροῦσαι, κατέσχον οἱ Ἀθηναῖοι καὶ τοὺς ἄνδρας ἐξ αὐτῶν
 5 ἐς φυλακὴν ἐποίησαντο. τοῖς δὲ Μυτιληναίοις ἀνὴρ ἐκ τῶν 20
 Ἀθηνῶν διαβὰς ἐς Εὐβοίαν καὶ περὶ ἐπὶ Γεραιστὸν ἐλθὼν,
 ὁλκάδος ἀναγομένης ἐπιτυχῶν, πλὴν χρησάμενος καὶ τριταῖος
 ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἐς Μυτιλήνην ἀφικόμενος ἀγγέλλει τὸν
 ἐπίπλουν. οἱ δὲ οὔτε ἐς τὸν Μαλόεντα ἐξῆλθον, τά τε
 ἄλλα τῶν τειχῶν καὶ λιμένων περὶ τὰ ἡμιτέλεστα φαρξάμενοι 25
 4 ἐφύλασσον. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι οὐ πολλῷ ὕστερον καταπλεύ-
 σαντες ὥς ἑώρων, ἀπήγγειλαν μὲν οἱ στρατηγοὶ τὰ ἐπεσταλ-
 μένα, οὐκ ἑσακούντων δὲ τῶν Μυτιληναίων ἐς πόλεμον
 2 καθίσταντο. ἀπαράσκευοι δὲ οἱ Μυτιληναῖοι καὶ ἐξαίφνης
 ἀναγκασθέντες πολεμεῖν ἔκπλουν μὲν τινα ἐποίησαντο τῶν 30
 νεῶν ὥς ἐπὶ ναυμαχίαν ὀλίγον πρὸ τοῦ λιμένος, ἔπειτα

5 τὸ om. A B E F M
 26 πολὺ A B E F G

8 ξυνοίκησιν A B F M
 31 ναυμαχίᾳ A B E F M

25 περί Haase

καταδιωχθέντες ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν νεῶν λόγους ἤδη προσ-
 έφερον τοῖς στρατηγοῖς, βουλόμενοι τὰς ναῦς τὸ παραντίκα,
 εἰ δύναντο, ὁμολογίᾳ τινὶ ἐπικεικεί ἀποπέμψασθαι. καὶ οἱ 3
 στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων ἀπεδέξαντο καὶ αὐτοὶ φοβούμενοι
 5 μὴ οὐχ ἱκανοὶ ὧσι Λέσβῳ πάσῃ πολεμεῖν. καὶ ἀνοκωχὴν 4
 ποιησάμενοι πέμπουσιν ἐς τὰς Ἀθήνας οἱ Μυτιληναῖοι τῶν
 τε διαβαλλόντων ἓνα, ᾧ μετέμελεν ἤδη, καὶ ἄλλους, εἴ πως
 πείσειαν τὰς ναῦς ἀπελθεῖν ὥς σφῶν οὐδὲν νεωτεριούντων.
 ἐν τούτῳ δὲ ἀποστέλλουσι καὶ ἐς τὴν Λακεδαίμονα πρέσβεις 5
 10 τριήρει, λαθόντες τὸ τῶν Ἀθηναίων ναυτικόν, οἱ ὥρμουν ἐν
 τῇ Μαλέᾳ πρὸς βορέαν τῆς πόλεως· οὐ γὰρ ἐπίστευον τοῖς
 ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων προχωρήσειν. καὶ οἱ μὲν ἐς τὴν Λακε- 6
 δαίμονα τालαιπῶρος διὰ τοῦ πελάγους κομισθέντες αὐτοῖς
 ἔπρασσον ὅπως τις βοήθεια ἦξει· οἱ δ' ἐκ τῶν Ἀθηνῶν 5
 15 πρέσβεις ὥς οὐδὲν ἦλθον πράξαντες, ἐς πόλεμον καθίσταντο
 οἱ Μυτιληναῖοι καὶ ἡ ἄλλη Λέσβος πλὴν Μηθύμνης· οὗτοι
 δὲ τοῖς Ἀθηναίοις ἐβεβοηθήκεσαν, καὶ Ἴμβριοι καὶ Λήμνιοι
 καὶ τῶν ἄλλων ὀλίγοι τινὲς ξυμμάχων. καὶ ἔξοδον μὲν 2
 20 τινα πανδημεὶ ἐποίησαντο οἱ Μυτιληναῖοι ἐπὶ τὸ τῶν Ἀθη-
 ναίων στρατόπεδον, καὶ μάχη ἐγένετο, ἐν ᾗ οὐκ ἔλασσον
 ἔχοντες οἱ Μυτιληναῖοι οὔτε ἐπηυλίσαντο οὔτε ἐπίστευσαν
 σφίσιν αὐτοῖς, ἀλλ' ἀνεχώρησαν· ἔπειτα οἱ μὲν ἡσύχαζον,
 ἐκ Πελοποννήσου καὶ μετ' ἄλλης παρασκευῆς βουλόμενοι εἰ
 προσγένειτό τι κινδυνεύειν· καὶ γὰρ αὐτοῖς Μελέας Λάκων
 25 ἀφικνεῖται καὶ Ἑρμαιώνδας Θηβαῖος, οἱ προαπεστάλησαν
 μὲν τῆς ἀποστάσεως, φθάσαι δὲ οὐ δυνάμενοι τὸν τῶν Ἀθη-
 ναίων ἐπίπλουν κρύφα μετὰ τὴν μάχην ὕστερον ἐσπλέουσι
 τριήρει, καὶ παρήγουν πέμπειν τριήρη ἄλλην καὶ πρέσβεις
 μεθ' ἑαυτῶν· καὶ ἐκπέμπουσιν. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι πολὺν 6
 30 ἐπιρρωσθέντες διὰ τὴν τῶν Μυτιληναίων ἡσυχίαν ξυμμάχους
 τε προσεκάλουν, οἱ πολὺν θάσσον παρήσαν ὀρώντες οὐδὲν
 ἰσχυρὸν ἀπὸ τῶν Λεσβίων, καὶ περιορμισάμενοι τὸ πρὸς

- νότου τῆς πόλεως ἐτείχισαν στρατόπεδα δύο ἐκατέρωθεν τῆς πόλεως, καὶ τοὺς ἐφόρμους ἐπ' ἀμφοτέροις τοῖς λιμέσιν ἐποιούντο. καὶ τῆς μὲν θαλάσσης εἶργον μὴ χρῆσθαι τοὺς Μυτιληναίους, τῆς δὲ γῆς τῆς μὲν ἄλλης ἐκράτουν οἱ Μυτιληναῖοι καὶ οἱ ἄλλοι Λέσβιοι προσβεβοηθηκότες ἤδη, 5 τὸ δὲ περὶ τὰ στρατόπεδα οὐ πολὺν κατεῖχον οἱ Ἀθηναῖοι, ναύσταθμον δὲ μᾶλλον ἦν αὐτοῖς πλοίων καὶ ἀγορὰ ἢ Μαλέα. καὶ τὰ μὲν περὶ Μυτιλήνην οὕτως ἐπολεμεῖτο.
- 7 Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦ θέρους τούτου Ἀθηναῖοι καὶ περὶ Πελοπόννησον ναὺς ἀπέστειλαν τριάκοντα καὶ 10 Ἀσώπιον τὸν Φορμίωνος στρατηγόν, κελυσάντων Ἀκαρνάνων τῶν Φορμίωνός τινα σφίσι πέμψαι ἢ υἱὸν ἢ ξυγγενὴ ἀρχοντα. καὶ παραπλέουσai αἱ νῆες τῆς Λακωνικῆς τὰ 5 ἐπιθαλάσσια χωρία ἐπόρθησαν. ἔπειτα τὰς μὲν πλείους ἀποπέμπει τῶν νεῶν πάλιν ἐπ' οἴκου ὁ Ἀσώπιος, αὐτὸς δ' 15 ἔχων δώδεκα ἀφικνεῖται ἐς Ναύπακτον, καὶ ὕστερον Ἀκαρνάνας ἀναστήσας πανδημεὶ στρατεύει ἐπ' Οἰνιάδας, καὶ ταῖς τε ναυσὶ κατὰ τὸν Ἀχελῶν ἐπλευσε καὶ ὁ κατὰ γῆν στρατὸς 4 ἐδῆου τὴν χώραν. ὥς δ' οὐ προσεχώρουν, τὸν μὲν πεζὸν ἀφίστησιν, αὐτὸς δὲ πλεύσας ἐς Λευκάδα καὶ ἀπόβασιν ἐς Νήρικον 20 ποιησάμενος ἀναχωρῶν διαφθείρεται αὐτός τε καὶ τῆς στρατιᾶς τι μέρος ὑπὸ τῶν αὐτόθεν τε ξυμβοηθησάντων καὶ φρουρῶν τινῶν ὀλίγων. καὶ ὕστερον ὑποσπόνδους τοὺς νεκροὺς ἀποπλεύσαντες οἱ Ἀθηναῖοι παρὰ τῶν Λευκαδίων ἐκομίσαντο. 5
- 3 Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πρώτης νεῶς ἐκπεμφθέντες Μυτιληναίων 25 πρέσβεις, ὥς αὐτοῖς οἱ Λακεδαιμόνιοι εἶπον Ὀλυμπιάζε παρῆναι, ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι ξύμμαχοι ἀκούσαντες βουλευσονται, ἀφικνοῦνται ἐς τὴν Ὀλυμπίαν· ἦν δὲ Ὀλυμπιάς ἢ 2 Δωριεὺς Ῥόδιος τὸ δεῦτερον ἐνίκα. καὶ ἐπειδὴ μετὰ τὴν ἐορτὴν κατέστησαν ἐς λόγους, εἶπον τοιαύδε. 30
- 9 'Τὸ μὲν καθεστὸς τοῖς Ἑλλήσι νόμιμον, ὦ Λακεδαι- 31

7 ἀγορὰ Krüger : ἀγορᾶς codd. 10 περὶ] ἐς A B E F M 22 αὐ-
τόθι C G 31 καθεστὼς (-ῶς) A B F G post & add. ἄνδρες A B E F M

μόνιοι καὶ ξύμμαχοι, ἴσμεν· τοὺς γὰρ ἀφισταμένους ἐν τοῖς
πολέμοις καὶ ξυμμαχίαν τὴν πρὶν ἀπολείποντας οἱ δεξάμενοι,
καθ' ὅσον μὲν ὠφελοῦνται, ἐν ἡδονῇ ἔχουσι, νομίζοντες δὲ
εἶναι προδότας τῶν πρὸ τοῦ φίλων χείρους ἡγοῦνται. καὶ 2
5 οὐκ ἄδικος αὕτη ἡ ἀξιωσίς ἐστιν, εἰ τύχοιεν πρὸς ἀλλήλους
οἳ τε ἀφιστάμενοι καὶ ἀφ' ὧν διακρίνονται ἴσοι μὲν τῇ
γνώμῃ ὄντες καὶ εὐνοία, αὐτίπαλοι δὲ τῇ παρασκευῇ καὶ
δυνάμει, πρόφασίς τε ἐπιεικὴς μηδεμία ὑπάρχοι τῆς ἀπο-
στάσεως· ὃ ἡμῖν καὶ Ἀθηναίοις οὐκ ἦν. μηδὲ τῷ χείρους 3
10 δόξωμεν εἶναι εἰ ἐν τῇ εἰρήνῃ τιμώμενοι ὑπ' αὐτῶν ἐν τοῖς
δεινοῖς ἀφιστάμεθα.

Ἐπεὶ γὰρ τοῦ δικαίου καὶ ἀρετῆς πρῶτον ἄλλως τε καὶ ξυμ- 10
μαχίας δεόμενοι τοὺς λόγους ποιησόμεθα, εἰδότες οὔτε φιλίαν
ιδιώταις βέβαιον γιγνομένην οὔτε κοινωनीαν πόλεσιν ἐς
15 οὐδέν, εἰ μὴ μετ' ἀρετῆς δοκούσης ἐς ἀλλήλους γίγνεται
καὶ τὰλλα ὁμοιότροποι εἶεν· ἐν γὰρ τῷ διαλλάσσοντι τῆς
γνώμης καὶ αἱ διαφοραὶ τῶν ἔργων καθίστανται. ἡμῖν δὲ 2
καὶ Ἀθηναίοις ξυμμαχία ἐγένετο πρῶτον ἀπολιπόντων μὲν
ὑμῶν ἐκ τοῦ Μηδικοῦ πολέμου, παραμεινάντων δὲ ἐκεῖνων
20 πρὸς τὰ ὑπόλοιπα τῶν ἔργων. ξύμμαχοι μέντοι ἐγενόμεθα 3
οὐκ ἐπὶ καταδουλώσει τῶν Ἑλλήνων Ἀθηναίοις, ἀλλ' ἐπ'
ἐλευθερώσει ἀπὸ τοῦ Μήδου τοῖς Ἑλλησιν. καὶ μέχρι μὲν 4
ἀπὸ τοῦ ἴσου ἡγοῦντο, προθύμως εἰπόμεθα· ἐπειδὴ δὲ ἐωρῶ-
μεν αὐτοὺς τὴν μὲν τοῦ Μήδου ἔχθραν ἀνιέντας, τὴν δὲ τῶν
25 ξυμμάχων δούλωσιν ἐπαγομένους, οὐκ ἀδεεῖς ἔτι ἦμεν.
ἀδύνατοι δὲ ὄντες καθ' ἐν γενόμενοι διὰ πολυψηφίαν ἀμύνα- 5
σθαι οἱ ξύμμαχοι ἐδουλώθησαν πλὴν ἡμῶν καὶ Χίων· ἡμεῖς
δὲ αὐτόνομοι διὴ ὄντες καὶ ἐλεύθεροι τῷ ὀνόματι ξυνεστρα-
τεύσαμεν. καὶ πιστοὺς οὐκέτι εἶχόμεν ἡγεμόνας Ἀθηναίους, 6
30 παραδείγμασι τοῖς προγιγνομένοις χρώμενοι· οὐ γὰρ εἰκὸς
ἦν αὐτοὺς οὕς μὲν μεθ' ἡμῶν ἐνσπόνδους ἐποιήσαντο κατα-

7 ἐπινοία Hude

Ross 26 ἀμύνεσθαι A B E F M suprascr. G

Hude

9 post δ add. καὶ C [G]

25 ἐπεγομένους

30 προγενομένοις

στρέψασθαι, τοὺς δὲ ὑπολοίπους, εἴ ποτε ἄρα ἐδυνήθησαν,
 II μὴ δρᾶσαι τοῦτο. καὶ εἰ μὲν αὐτόνομοι ἔτι ἦμεν ἅπαντες,
 βεβαιότεροι ἂν ἡμῖν ἦσαν μηδὲν νεωτεριεῖν· ὑποχειρίους δὲ
 ἔχοντες τοὺς πλείους, ἡμῖν δὲ ἀπὸ τοῦ ἴσου ὁμιλοῦντες,
 χαλεπώτερον εἰκότως ἐμελλον οἴσειν καὶ πρὸς τὸ πλεον ἤδη 5
 εἶκον τοῦ ἡμετέρου ἔτι μόνου ἀντισουμένου, ἄλλως τε καὶ
 ὅσῳ δυνατώτεροι αὐτοὶ αὐτῶν ἐγίγνοντο καὶ ἡμεῖς ἐρημό-
 Z - 2 τεροὶ. τὸ δὲ ἀντίπαλον δέος μόνον πιστὸν ἐς ζυμμαχίαν·
 ὁ γὰρ παραβαίνειν τι βουλούμενος τῷ μὴ προύχων ἂν ἐπελ-
 3 θεῖν ἀποτρέπεται. αὐτόνομοί τε ἐλείφθημεν οὐ δι' ἄλλο τι 10
 ἢ ὅσον αὐτοῖς ἐς τὴν ἀρχὴν εὐπρεπεία τε λόγου καὶ γνώμης
 μᾶλλον ἐφόδῳ ἢ ἰσχύος τὰ πράγματα ἐφαίνετο καταληπτὰ.
 4 ἅμα μὲν γὰρ μαρτυρίῳ ἐχρῶντο μὴ ἂν τοὺς γε ἰσοψήφους
 ἄκοντας, εἰ μὴ τι ἡδίκουν οἷς ἐπῆσαν, ζυστρατεύειν· ἐν τῷ
 αὐτῷ δὲ καὶ τὰ κράτιστα ἐπὶ τε τοὺς ὑποδεεστέρους πρώτους 15
 ζυνεπήγον καὶ τὰ τελευταῖα λιπόντες τοῦ ἄλλου περιηρη-
 5 μένου ἀσθενέστερα ἐμελλον ἔξειν. εἰ δὲ ἀφ' ἡμῶν ἥρξαντο,
 ἐχόντων ἔτι τῶν πάντων αὐτῶν τε ἰσχὺν καὶ πρὸς ὅτι χρῆ
 6 στήναι, οὐκ ἂν ὁμοίως ἐχειρώσαντο. τό τε ναυτικὸν ἡμῶν
 παρῆχέ τινα φόβον μὴ ποτε καθ' ἐν γενόμενον ἢ ὑμῖν ἢ 20
 7 ἄλλῳ τῷ πρόσθήμενον κίνδυνον σφίσι παράσχη. τὰ δὲ
 καὶ ἀπὸ θεραπείας τοῦ τε κοινοῦ αὐτῶν καὶ τῶν αἰεὶ προ-
 8 εστῶτων περιεγιγνόμεθα. οὐ μέντοι ἐπὶ πολὺ γ' ἂν ἐδο-
 κοῦμεν δυνηθῆναι, εἰ μὴ ὁ πόλεμος ὅδε κατέστη, παραδείγμασι
 12 χρώμενοι τοῖς ἐς τοὺς ἄλλους. τίς οὖν αὕτη ἡ φιλία ἐγίγνετο 25
 ἢ ἐλευθερία πιστή, ἐν ᾗ παρὰ γνώμην ἀλλήλους ὑπεδεχόμεθα,
 καὶ οἱ μὲν ἡμᾶς ἐν τῷ πολέμῳ δεδιότες ἐθεράπευον, ἡμεῖς δὲ
 ἐκείνους ἐν τῇ ἡσυχίᾳ τὸ αὐτὸ ἐποιούμεν· ὃ τε τοῖς ἄλλοις
 μάλιστα εὖνοια πίστιν βεβαιῶι, ἡμῖν τοῦτο ὁ φόβος ἐχυρὸν
 παρῆχε, δέει τε τὸ πλεον ἢ φιλία κατεχόμενοι ζύμμαχοι 30
 ἦμεν· καὶ ὁποτέροις θάσσον παράσχοι ἀσφάλεια θάρσος,

I δυνηθεῖεν Dobree
 Krüger
 ut videtur)

23 δοκοῦμεν Krüger
 31 ἦμεν] εἶναι C G

14 ἐκόντας Schol. alter

16 τὰ secl.

25 ἢ c f G : ἢ cett. (etiam C,

οὔτοι πρότεροί τι καὶ παραβήσεσθαι ἔμελλον. ὥστε εἴ τῳ 2
δοκοῦμεν ἀδικεῖν προαποστάντες διὰ τὴν ἐκείνων μέλλησιν
τῶν ἐς ἡμᾶς δευῶν, αὐτοὶ οὐκ ἀνταναμείναντες σαφῶς
εἰδέναί εἰ τι αὐτῶν ἔσται, οὐκ ὀρθῶς σκοπεῖ. εἰ γὰρ δυνατοὶ 3
5 ἡμεν ἐκ τοῦ ἴσου καὶ ἀντεπιβουλευσάμενοι καὶ ἀντιμελλήσαι, τί
ἔδει ἡμᾶς ἐκ τοῦ ὁμοίου ἐπ' ἐκείνοις εἶναι; ἐπ' ἐκείνοις δὲ
οὗτος αἰεὶ τοῦ ἐπιχειρεῖν καὶ ἐφ' ἡμῶν εἶναι δεῖ τὸ προαμύ-
νασθαι.

Ῥοιαύτας ἔχοντες προφάσεις καὶ αἰτίας, ὧ Λακεδαι- 13
10 μόνιοι καὶ ζύμμαχοι, ἀπέστημεν, σαφεῖς μὲν τοῖς ἀκούουσι
γινῶναι ὥς εἰκότως ἐδράσαμεν, ἱκανὰς δὲ ἡμᾶς ἐκφοβῆσαι
καὶ πρὸς ἀσφάλειάν τινα τρέψαι, βουλομένους μὲν καὶ
πάλαι, ὅτε ἔτι ἐν τῇ εἰρήνῃ ἐπέμψαμεν ὥς ὑμᾶς περὶ
ἀποστάσεως, ὑμῶν δὲ οὐ προσδεξαμένων κωλυθείτας· νῦν
15 δὲ ἐπειδὴ Βοιωτοὶ προυκαλέσαιοτο εὐθὺς ὑπηκούσαμεν, καὶ
ἐνομίζομεν ἀποστήσεσθαι διπλὴν ἀπόστασιν, ἀπὸ τε τῶν
Ἑλλήνων μὴ ξὺν κακῶς ποιεῖν αὐτοὺς μετ' Ἀθηναίων ἀλλὰ
ξυνελευθεροῦν, ἀπὸ τε Ἀθηναίων μὴ αὐτοὶ διαφθαρῆναι ὑπ'
ἐκείνων ἐν ὑστέρω ἀλλὰ προποιῆσαι. ἡ μείτοι ἀπόστασις 2
20 ἡμῶν θαῖσσον γεγένηται καὶ ἀπαράσκευος· ἢ καὶ μᾶλλον
χρὴ ζυμμάχους δεξαμένους ἡμᾶς διὰ ταχέων βοήθειαν ἀπο-
στέλλειν, ἵνα φαύησθε ἀμύνοντές τε οἷς δεῖ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ
τοὺς πολεμίους βλάπτοντες. καιρὸς δὲ ὥς οὐπω πρότερον. 3
νόσῳ τε γὰρ ἐφθάρатаι Ἀθηναῖοι καὶ χρημάτων δαπάνῃ,
25 νῆές τε αὐτοῖς αἱ μὲν περὶ τὴν ὑμετέραν εἰσὺν, αἱ δ' ἐφ'
ἡμῶν τετάχатаι. ὥστε οὐκ εἰκὸς αὐτοὺς περιουσίαν γερῶν 4
ἔχειν, ἣν ὑμεῖς ἐν τῷ θέρει τῷδε νανσί τε καὶ πεζῷ ἅμα
ἐπεσβάλητε τὸ δεύτερον, ἀλλ' ἡ ὑμᾶς οὐκ ἀμννοῦνται
ἐπιπλέοντας ἢ ἀπ' ἀμφοτέρων ἀποχωρήσοιται. νομίσῃ τε 5
30 μηδεὶς ἀλλοτρίας γῆς πέρι οἰκεῖον κίνδυνον ἔξειν. ὅ γὰρ
δοκεῖ μακρὰν ἀπεῖναι ἡ Λέσβος, τὴν ὠφελίαν αὐτῷ ἐγγύθεν

5 ἀντιμελλῆσαι Schol. alter: ἀντεπιμελλῆσαι vel ἀντεπιμελῆσαι
codd.: ἀντιμελλῆσαι τι Heilmann, qui post ἀντεπιβουλευσάμενοι distinxit
6 ἐκείνους λέγει Krüger

- παρέξει. οὐ γὰρ ἐν τῇ Ἀττικῇ ἔσται ὁ πόλεμος, ὥς τις
 6 οἶται, ἀλλὰ δι' ἣν ἡ Ἀττικὴ ὠφελεῖται. ἔστι δὲ τῶν
 χρημάτων ἀπὸ τῶν ξυμμάχων ἡ πρόσοδος, καὶ ἔτι μείζων
 ἔσται, εἰ ἡμᾶς καταστρέψονται· οὔτε γὰρ ἀποστήσεται
 ἄλλος τὰ τε ἡμέτερα προσγενήσεται, πάθοιμέν τ' ἂν δεινό- 5
 7 τερα ἢ οἱ πρὶν δουλεύοντες. βοηθησάντων δὲ ὑμῶν προθύμως
 πόλιν τε προσλήψεσθε ναυτικὸν ἔχουσιν μέγα, οὐπερ ὑμῖν
 μάλιστα προσδεῖ, καὶ Ἀθηναίους ῥᾶον καθαιρήσετε ὑφαί-
 ροντες αὐτῶν τοὺς ξυμμάχους (θρασύτερον γὰρ πᾶς τις
 προσχωρήσεται), τὴν τε αἰτίαν ἀποφεύξεσθε ἣν εἴχετε μὴ 10
 βοηθεῖν τοῖς ἀφισταμένοις. ἦν δ' ἐλευθεροῦντες φαίνησθε,
 τὸ κράτος τοῦ πολέμου βεβαιότερον ἔχετε.
- 14 Ἀἰσχυρθέντες οὖν τὰς τε τῶν Ἑλλήνων ἐς ὑμᾶς ἐλπίδας
 καὶ Δία τὸν Ὀλύμπιον, ἐν οὗ τῷ ἱερῷ ἴσα καὶ ἰκέται ἐσμέν,
 ἐπαμύνατε Μυτιληναίοις ξύμμαχοι γενόμενοι, καὶ μὴ προήσθε 15
 ἡμᾶς ἴδιον μὲν τὸν κίνδυνον τῶν σωμάτων παραβαλλομένους,
 κοινὴν δὲ τὴν ἐκ τοῦ κατορθῶσαι ὠφελίαν ἅπασιν δώσοντας,
 ἔτι δὲ κοινοτέραν τὴν βλάβην, εἰ μὴ πεισθέντων ὑμῶν
 2 σφαλισόμεθα. γίγνεσθε δὲ ἄνδρες οἷουσπερ ὑμᾶς οἱ τε
 Ἕλληνες ἀξιοῦσι καὶ τὸ ἡμέτερον δέος βούλεται. 20
- 15 Τοιαῦτα μὲν οἱ Μυτιληναῖοι εἶπον. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι
 καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐπειδὴ ἤκουσαν, προσδεξάμενοι τοὺς λόγους
 ξυμμάχους τε τοὺς Λεσβίους ἐποιήσαντο, καὶ τὴν ἐς τὴν
 Ἀττικὴν ἐσβολὴν τοῖς τε ξυμμάχοις παροῦσι κατὰ τάχος
 ἔφραζον ἵνα ἐς τὸν Ἰσθμὸν τοῖς δύο μέρεσιν ὥς ποιησό- 25
 μενοι, καὶ αὐτοὶ πρῶτοι ἀφίκοντο, καὶ ὀλοὺς παρεσκεύαζον
 τῶν νεῶν ἐν τῷ Ἰσθμῷ ὥς ὑπεροίσοντες ἐκ τῆς Κορίνθου
 ἐς τὴν πρὸς Ἀθήνας θάλασσαν καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ ἅμα
 2 ἐπιόντες. καὶ οἱ μὲν προθύμως ταῦτα ἔπρασσον, οἱ δὲ
 ἄλλοι ξύμμαχοι βραδέως τε ξυνελέγοντο καὶ ἐν καρποῦ 30
 16 ξυγκομιδῇ ἦσαν καὶ ἄρρωστία τοῦ στρατεύειν. αἰσθόμενοι
 δὲ αὐτοὺς οἱ Ἀθηναῖοι διὰ κατάγνωσιν ἀσθενείας σφῶν

παρασκευαζομένους, δηλῶσαι βουλόμενοι ὅτι οὐκ ὀρθῶς
 ἐγνώκασιν ἀλλ' οἰοί τε εἰσι μὴ κινούμεντες τὸ ἐπὶ Λέσβῳ
 ναυτικὸν καὶ τὸ ἀπὸ Πελοποννήσου ἐπὶ ῥαδίως ἀμύνεσθαι,
 ἐπλήρωσαν ναῦς ἑκατὸν ἐσβάντες αὐτοί τε πλὴν ἱππέων
 5 καὶ πεντακοσιομεδίμνων καὶ οἱ μέτοικοι, καὶ παρὰ τὸν Ἴσθμὸν
 ἀναγαγόντες ἐπιδειξίν τε ἐποιοῦντο καὶ ἀποβάσεις τῆς
 Πελοποννήσου ἧ δοκοίη αὐτοῖς. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ὀρώντες 2
 πολὺν τὸν παράλογον τά τε ὑπὸ τῶν Λεσβίων ῥηθέντα
 ἡγοῦντο οὐκ ἀληθῆ καὶ ἄπορα νομίζοντες, ὥς αὐτοῖς καὶ οἱ
 10 ξύμμαχοι ἅμα οὐ παρήσαν καὶ ἡγγέλλοντο καὶ αἱ περὶ τὴν
 Πελοπόννησον τριάκοντα νῆες τῶν Ἀθηναίων τὴν περιοικίδα
 αὐτῶν πορθοῦσαι, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου. ὕστερον δὲ ναυ- 3
 τικὸν παρεσκεύαζον ὅτι πέμψουσιν ἐς τὴν Λέσβον, καὶ
 κατὰ πόλεις ἐπήγγελλον τεσσαράκοντα νεῶν πλήθος καὶ
 15 ναύαρχον προσέταξαν Ἀλκίδαν, ὃς ἔμελλεν ἐπιπλεύσεσθαι.
 ἀνεχώρησαν δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ταῖς ἑκατὸν ναυσίν, ἐπειδὴ 4
 καὶ ἐκεῖνους εἶδον. [καὶ κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ὃν αἱ 17
 νῆες ἔπλεον ἐν τοῖς πλείσταις δὴ νῆες ἅμ' αὐτοῖς ἐνεργοὶ τ
 κάλλει ἐγένοντο, παραπλήσιαι δὲ καὶ ἔτι πλείους ἀρχομένου
 20 τοῦ πολέμου. τὴν τε γὰρ Ἀττικὴν καὶ Εὐβοίαν καὶ Σαλα- 2
 μῖνα ἑκατὸν ἐφύλασσαν, καὶ περὶ Πελοπόννησον ἔτεραι
 ἑκατὸν ἦσαν, χωρὶς δὲ αἱ περὶ Ποτείδαιαν καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις
 χωρίοις, ὥστε αἱ πᾶσαι ἅμα ἐγίγνοντο ἐν ἐνὶ θέρει διακόσιαι
 καὶ πεντήκοντα. καὶ τὰ χρήματα τοῦτο μάλιστα ὑπανήλωσε 3
 25 μετὰ Ποτεidaίας. τὴν τε γὰρ Ποτείδαιαν διδραχμοὶ ὀπλίται 4
 ἐφρούρου (αὐτῷ γὰρ καὶ ὑπηρέτῃ δραχμὴν ἐλάμβανε τῆς
 ἡμέρας), τρισχίλιοι μὲν οἱ πρῶτοι, ὧν οὐκ ἐλάσσους διεπο-
 λιόρκησαν, ἑξακόσιοι δὲ καὶ χίλιοι μετὰ Φορμίωνος, οἱ
 προαπῆλθον· νῆές τε αἱ πᾶσαι τὸν αὐτὸν μισθὸν ἔφερον.
 30 τὰ μὲν οὖν χρήματα οὕτως ὑπανηλώθη τὸ πρῶτον, καὶ νῆες
 τοσαῦται δὴ πλείσται ἐπληρώθησαν.]

Μυτιληναῖοι δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ὃν οἱ Λακεδαιμόνιοι 18

- περὶ τὸν Ἴσθμὸν ἦσαν ἐπὶ Μήθυμναν ὥς προδιδομένην
 ἐστράτευσαν κατὰ γῆν αὐτοὶ τε καὶ οἱ ἐπικούροι· καὶ
 προσβαλόντες τῇ πόλει, ἐπειδὴ οὐ προухώρει ἢ προσεδέχοντο, *αὐτίκα*
 ἀπῆλθον ἐπ' Ἀντίσσης καὶ Πύρρας καὶ Ἐρέσου, καὶ κατα-
 στησάμενοι τὰ ἐν ταῖς πόλεσι ταύταις βεβαιότερα καὶ 5
 2 τείχη κρατύναντες διὰ τάχους ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου. ἐστρά-
 τευσαν δὲ καὶ οἱ Μηθυμναῖοι ἀναχωρησάντων αὐτῶν ἐπ'
 Ἀντισσαν· καὶ ἐκβοηθείας τινὸς γενομένης πληγέντες ὑπὸ
 τε τῶν Ἀντισσαίων καὶ τῶν ἐπικούρων ἀπέθανόν τε πολλοὶ
 3 καὶ ἀνεχώρησαν οἱ λοιποὶ κατὰ τάχος. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι 10
 πυνθανόμενοι ταῦτα, τοὺς τε Μυτιληναίους τῆς γῆς κρα-
 τοῦντας καὶ τοὺς σφετέρους στρατιώτας οὐχ ἱκανοὺς ὄντας
 εἶργειν, πέμπουσι περὶ τὸ φθινόπωρον ἤδη ἀρχόμενον Πάχητα
 4 τὸν Ἐπικούρου στρατηγὸν καὶ χιλίους ὀπλίτας ἑαυτῶν. οἱ
 δὲ αὐτερέται πλεύσαντες τῶν νεῶν ἀφικνουῦνται καὶ περι- 15
 τειχίζουσι Μυτιλήνην ἐν κύκλῳ ἀπλῶ τείχει· φρούρια δ'
 5 ἔστιν ἢ ἐπὶ τῶν καρτερῶν ἐγκαταφυκοδόμηται. καὶ ἡ μὲν
 Μυτιλήνη κατὰ κράτος ἤδη ἀμφοτέρωθεν καὶ ἐκ γῆς καὶ ἐκ
 θαλάσσης εἶργετο, καὶ ὁ χειμὼν ἤρχετο γίνεσθαι.
- 19 Προσδεόμενοι δὲ οἱ Ἀθηναῖοι χρημάτων ἐς τὴν πολιορκίαν, 20
 καὶ αὐτοὶ ἐσενεγκόντες τότε πρῶτον ἐσφορὰν διακόσια τά-
 λαντα, ἐξέπεμψαν καὶ ἐπὶ τοὺς ξυμμάχους ἀργυρολόγους
 2 ναῦς δώδεκα καὶ Λυσικλέα πέμπτον αὐτὸν στρατηγόν. ὁ δὲ
 ἄλλα τε ἡργυρολόγει καὶ περιέπλει, καὶ τῆς Καρίας ἐκ
 Μυοῦντος ἀναβάς διὰ τοῦ Μαιάνδρου πεδίου μέχρι τοῦ 25
 Σανδίου λόφου, ἐπιθεμένων τῶν Καρῶν καὶ Ἀναυτῶν αὐτός
 τε διαφθείρεται καὶ τῆς ἄλλης στρατιᾶς πολλοί.
- 20 Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος οἱ Πλαταιῆς (ἐτι γὰρ ἐπολιορ-
 κοῦντο ὑπὸ τῶν Πελοποννησίων καὶ Βοιωτῶν) ἐπειδὴ τῷ τε
 σίτῳ ἐπιλείποντι ἐπιέζοντο καὶ ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν οὐδεμία 30
 ἐλπίς ἦν τιμωρίας οὐδὲ ἄλλη σωτηρία ἐφαίνετο, ἐπιβου-

17 ἢ recc. : οἱ vel οἱ codd. ἐγκατοικοδομεῖται Bloomfield : ἐγκατα-
 κοδόμητο Haase : ἐγκαταφυκοδομεῖτο Porro : ἐγκαταφυκοδόμηθη Bekker
 26 Σανδῖος Meineke 30 ἐπιλείποντι Naber : ἐπιλιπόντι codd.

λεύουσιν αὐτοί τε καὶ Ἀθηναίων οἱ ξυμπολιορκούμενοι
 πρῶτον μὲν πάντες ἐξελθεῖν καὶ ὑπερβῆναι τὰ τεῖχη τῶν
 πολεμίων, ἣν δύνωνται βιάσασθαι, ἐσηγησαμένων τὴν πείραν
 αὐτοῖς Θεαινέτου τε τοῦ Τολμίδου ἀνδρὸς μάντεως καὶ
 5 Εὐπομπίδου τοῦ Δαιμάχου, ὃς καὶ ἐστρατήγει· ἔπειτα οἱ 2
 μὲν ἡμίσεις ἀπώκνησαν πῶς τὸν κίνδυνον μέγαν ἡγήσάμενοι,
 ἐς δὲ ἄνδρας διακοσίους καὶ εἴκοσι μάλιστα ἐρέμειαν τῇ
 ἐξόδῳ ἐθελονταὶ τρόπῳ τοιῷδε. κλίμακας ἐποίησαντο ἴσας 3
 τῷ τείχει τῶν πολεμίων· ξυνεμετρήσαντο δὲ ταῖς ἐπιβολαῖς
 10 τῶν πλίνθων, ἣ ἔτυχε πρὸς σφᾶς οὐκ ἐξαηλιμμένον τὸ
 τεῖχος αὐτῶν. ἥριθμοῦντο δὲ πολλοὶ ἅμα τὰς ἐπιβολάς, καὶ
 ἔμελλον οἱ μὲν τινας ἀμαρτήσεσθαι οἱ δὲ πλείους τεύξεσθαι
 τοῦ ἀληθοῦς λογισμοῦ, ἄλλως τε καὶ πολλάκις ἀριθμοῦντες
 καὶ ἅμα οὐ πολὺν ἀπέχοντες, ἀλλὰ ῥαδίως καθορωμένου ἐς
 15 ὃ ἐβούλοντο τοῦ τεύχους. τὴν μὲν οὖν ξυμέτρῃσιν τῶν 4
 κλιμάκων οὕτως ἔλαβον, ἐκ τοῦ πάχους τῆς πλίνθου εἰκά-
 σαντες τὸ μέτρον. τὸ δὲ τεῖχος ἦν τῶν Πελοποννησίων 21
 τοιούτῳ τῇ οἰκοδομήσει. εἶχε μὲν δύο τοὺς περιβόλους,
 πρὸς τε Πλαταιῶν καὶ εἴ τις ἕξωθεν ἀπ' Ἀθηνῶν ἐπίοι,
 20 διείχον δὲ οἱ περίβολοι ἑκαίδεκα πόδας μάλιστα ἀπ' ἀλλή-
 λων. τὸ οὖν μεταξὺ τοῦτο [οἱ ἑκαίδεκα πόδες] τοῖς φύλαξιν 2
 οἰκήματα διανενημεμένα ὑποδομήτο, καὶ ἦν ξυνεχὴ ὥστε ἐν
 φαίνεσθαι τεῖχος παχὺ ἐπάλξεις ἔχον ἀμφοτέρωθεν. διὰ 3
 δέκα δὲ ἐπάλξεων πύργοι ἦσαν μεγάλοι καὶ ἰσοπλατεῖς τῷ
 25 τείχει, διήκοντες ἐς τε τὸ ἔσω μέτωπον αὐτοῦ καὶ οἱ αὐτοὶ
 καὶ τὸ ἔξω, ὥστε πάροδον μὴ εἶναι παρὰ πύργον, ἀλλὰ δι'
 αὐτῶν μέσων διῆσαν. τὰς οὖν νύκτας, ὅποτε χειμῶν εἴη 4
 νοτερός, τὰς μὲν ἐπάλξεις ἀπέλειπον, ἐκ δὲ τῶν πύργων
 ὄντων δι' ὀλίγου καὶ ἄνωθεν στεγανῶν τὴν φυλακὴν ἐποιούντο.
 30 τὸ μὲν οὖν τεῖχος ὧ περιεφρουροῦντο οἱ Πλαταιῆς τοιοῦτον
 ἦν. οἱ δ', ἐπειδὴ παρεσκεύαστο αὐτοῖς, τηρήσαντες νύκτα 22

3 ἐσηγησαμένου A B E F M γρ. G

5 Εὐπομπίδου E : Εὐπολπίδου

ceit.

21 οἱ ἑκαίδεκα πόδες non vertit Valla, secl. Herwerden

22 ξυνοχή C [G]

26 post καὶ add. ἐς F¹ M

- χειμέριον ὕδατι καὶ ἀνέμῳ καὶ ἅμ' ἀσέληνον ἐξῆσαν· ἡγοῦντο cett. no
 δὲ ὅπερ καὶ τῆς πείρας αἵτιοι ἦσαν. καὶ πρῶτον μὲν τὴν
 τάφρον διέβησαν ἣ περιεῖχεν αὐτούς, ἔπειτα προσέμειξαν
 τῷ τείχει τῶν πολεμίων λαθόντες τοὺς φύλακας, ἀνὰ τὸ
 σκοτεινὸν μὲν οὐ προϋδόντων αὐτῶν, ψόφῳ δὲ τῷ ἐκ τοῦ 5
 προσιέναι αὐτοὺς ἀντιπαταγοῦντος τοῦ ἀνέμου οὐ κατακου-
 2 σάντων· ἅμα δὲ καὶ διέχοντες πολὺ ἦσαν, ὅπως τὰ ὄπλα
 μὴ κρονόμενα πρὸς ἄλληλα αἰσθησιν παρέχοι. ἦσαν δὲ
 εὐσταλεῖς τε τῇ ὀπλίσει καὶ τὸν ἀριστερὸν μόνον πῦδα
 3 ὑποδεδεμένοι ἀσφαλείας ἔνεκα τῆς πρὸς τὸν πηλόν. κατὰ 10
 οὖν μεταπύργιον προσέμισγον πρὸς τὰς ἐπάλξεις, εἰδότες
 ὅτι ἐρήμοι εἰσι, πρῶτον μὲν οἱ τὰς κλίμακας φέροντες, καὶ
 προσέθεσαν· ἔπειτα ψιλοὶ δώδεκα ξὺν ξιφιδίῳ καὶ θώρακι
 ἀνέβαινον, ὧν ἡγεῖτο Ἀμμέας ὁ Κοροΐβου καὶ πρῶτος ἀνέβη·
 μετὰ δὲ αὐτὸν οἱ ἐπόμενοι ἐξ ἑφ' ἐκάτερον τῶν πύργων 15
 ἀνέβαινον. ἔπειτα ψιλοὶ ἄλλοι μετὰ τούτους ξὺν δορατίοις
 ἐχώρουν, οἷς ἕτεροι κατόπιν τὰς ἀσπίδας ἔφερον, ὅπως
 ἐκεῖνοι ῥᾶον προσβαλνοίεν, καὶ ἔμελλον δώσειν ὅποτε πρὸς
 4 τοῖς πολεμίοις εἶεν. ὥς δὲ ἄνω πλείους ἐγένοντο, ἦσθοντο
 οἱ ἐκ τῶν πύργων φύλακες· κατέβαλε γάρ τις τῶν Πλαταιῶν 20
 ἀντιλαμβανόμενος ἀπὸ τῶν ἐπάλξεων κεραμίδα, ἣ πεσοῦσα
 5 δοῦπον ἐποίησεν. καὶ αὐτίκα βοή ἦν, τὸ δὲ στρατόπεδον
 ἐπὶ τὸ τεῖχος ὥρμησεν· οὐ γὰρ ἤδει ὅτι ἦν τὸ δεινὸν
 σκοτεινῆς νυκτὸς καὶ χειμῶνος ὄντος, καὶ ἅμα οἱ ἐν τῇ πόλει
 τῶν Πλαταιῶν ὑπολελειμμένοι ἐξελθόντες προσέβαλον τῷ 25
 τείχει τῶν Πελοποννησίων ἐκ τοῦμπαλις ἢ οἱ ἄνδρες αὐτῶν
 ὑπερέβαινον, ὅπως ἥκιστα πρὸς αὐτοὺς τὸν νοῦν ἔχοιεν.
 6 ἐθορυβοῦντο μὲν οὖν κατὰ χώραν μένοντες, βοηθεῖν δὲ
 οὐδεὶς ἐτόλμα ἐκ τῆς ἑαυτῶν φυλακῆς, ἀλλ' ἐν ἀπόρῳ ἦσαν
 7 εἰκάσαι τὸ γιγνόμενον. καὶ οἱ τριακόσιοι αὐτῶν, οἷς ἐτέ- 30

9 πόδα μόνον A B E F

14 -ροΐβου—c. 34. 2 καταφυγόντες suppl.

f fol. lxxxi—lxxv

22 δοῦπον A: ψόφον cett.

25 προσ-

έβαλλον C

26 ἢ C f: ᾗ cett. [G]

29 ἑαυτῶν C f: αὐτῶν vel

αὐτῶν cett. [G]

τακτο παραβοηθεῖν εἴ τι δέοι, ἐχώρουν ἔξω τοῦ τείχους πρὸς
 τὴν βοήν. φρυκτοὶ τε ἤρουντο ἐς τὰς Θήβας πολέμιοι·
 παρανίσχον δὲ καὶ οἱ ἐκ τῆς πόλεως Πλαταιῆς ἀπὸ τοῦ 8
 τείχους φρυκτοὺς πολλοὺς πρότερον παρεσκευασμένους ἐς
 5 αὐτὸ τοῦτο, ὅπως ἀσαφῆ τὰ σημεῖα τῆς φρυκτωρίας τοῖς
 πολεμίοις ἢ καὶ μὴ βοηθοῖεν, ἄλλο τι νομίσαντες τὸ γιγνώ-
 μενον εἶναι ἢ τὸ ὄν, πρὶν σφῶν οἱ ἄνδρες οἱ ἐξιόντες
 διαφύγοιεν καὶ τοῦ ἀσφαλούς ἀντιλάβοιτο. οἱ δ' ὑπερ- 23
 βαίνοντες τῶν Πλαταιῶν ἐν τούτῳ, ὥς οἱ πρῶτοι αὐτῶν
 10 ἀνεβεβήκεσαν καὶ τοῦ πύργου ἐκατέρου τοὺς φύλακας
 διαφθείραντες ἐκεκρατήκεσαν, τὰς τε διόδους τῶν πύργων
 ἐνστάντες αὐτοὶ ἐφύλασσον μηδένα δι' αὐτῶν ἐπιβοηθεῖν,
 καὶ κλίμακας προσθέντες ἀπὸ τοῦ τείχους τοῖς πύργοις καὶ
 ἐπαναβιβάσαντες ἄνδρας πλείους, οἱ μὲν ἀπὸ τῶν πύργων
 15 τοὺς ἐπιβοηθοῦντας καὶ κάτωθεν καὶ ἄνωθεν εἶργον βάλλον-
 τες, οἱ δ' ἐν τούτῳ οἱ πλείους πολλὰς προσθέντες κλίμακας
 ἅμα καὶ τὰς ἐπάλξεις ἀπώσαντες διὰ τοῦ μεταπυργίου
 ὑπερέβαιον. ὁ δὲ διακομιζόμενος αἰεὶ ἴστατο ἐπὶ τοῦ 2
 χείλους τῆς τάφρου καὶ ἐντεῦθεν ἐτόξενόν τε καὶ ἠκόντιζον,
 20 εἴ τις παραβοηθῶν παρὰ τὸ τεῖχος κωλυτῆς γίγνοιτο τῆς
 διαβάσεως. ἐπεὶ δὲ πάντες διεπεπεραιώντο, οἱ ἀπὸ τῶν 3
 πύργων χαλεπῶς οἱ τελευταῖοι καταβαίνοντες ἐχώρουν ἐπὶ
 τὴν τάφρον, καὶ ἐν τούτῳ οἱ τριακόσιοι αὐτοῖς ἐπεφέροντο
 λαμπάδας ἔχοντες. οἱ μὲν οὖν Πλαταιῆς ἐκείνους ἐώρων 4
 25 μᾶλλον ἐκ τοῦ σκότους ἐστῶτες ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς τάφρου,
 καὶ ἐτόξενόν τε καὶ ἐσηκόντιζον ἐς τὰ γυμνά, αὐτοὶ δὲ ἐν τῷ
 ἀφανεῖ ὄντες ἦσσαν διὰ τὰς λαμπάδας καθεωρῶντο, ὥστε
 φθάνουσι τῶν Πλαταιῶν καὶ οἱ ὕστατοι διαβάντες τὴν
 τάφρον, χαλεπῶς δὲ καὶ βιαίως· κρύσταλλός τε γὰρ ἐπεπήγει 5
 30 οὐ βέβαιος ἐν αὐτῇ ὥστ' ἐπελθεῖν, ἀλλ' οἷος ἀπηλιώτου [ἢ
 βορέου] ὕδατῶδης μᾶλλον, καὶ ἡ νῦν τοιοῦτῳ ἀνέμῳ ὑπνοι-
 φομένη πολὺ τὸ ὕδωρ ἐν αὐτῇ ἐπεποιήκει, ὃ μόλις ὑπερ-

- έχοντες έπεραιώθησαν. έγένετο δέ και ή διάφευξις αυτοίς
- 24 μάλλον δια του χειμώνος το μέγεθος. όρμήσαντες δέ από της τάφρου οί Πλαταιής έχωρουν άθρόοι την ές Θήβας φέρουσαν όδόν, έν δεξιᾷ έχοντες το του Άνδροκράτους ήρώων, νομίζοντες ήκιστ' <αν> σφᾶς ταύτην αυτοὺς ύποτοπήσαι 5 τραπέσθαι την ές τοὺς πολεμίους· και ἅμα έώρων τοὺς Πελοποννησίους την προς Κιθαιρώνα και Δρυὸς κεφαλὰς
- 2 την έπ' Άθηνών φέρουσαν μετα λαμπάδων διώκοντας. και έπὶ μὲν έξ ή έπτά σταδίουσ οί Πλαταιής την έπὶ τῶν Θηβῶν έχωρησαν, έπειθ' ύποστρέψαντες ήσαν την προς το όρος 10 φέρουσαν όδόν ές Έρύθρας και Έστιάς, και λαβόμενοι τῶν όρών διαφεύγουσιν ές τὰς Άθήνας, άνδρες δώδεκα και διακόσιοι από πλειόνων· εισὶ γάρ τιμες αὐτῶν οί άπετράποντο ές την πόλιν πριν ύπερβαίνεω, εἰς δ' έπὶ τῇ έξω τάφρῳ
- 3 τοξότης έλήφθη. οί μὲν οὖν Πελοποννήσιοι κατὰ χώραν 15 έγένοντο της βοηθείας παυσάμενοι· οί δ' έκ της πόλεως Πλαταιής τῶν μὲν γεγενημένων ειδότες οὐδέν, τῶν δέ άποτραπομένων σφίσιν άπαγγειλάντων ως οὐδεὶς περίεστι, κήρυκα έκπέμψαντες, έπει ήμέρα έγένετο, έσπένδοντο αναίρεσιν τοῖς νεκροῖς, μαθόντες δέ το άληθές επαύσαντο. 20 οί μὲν δῆ τῶν Πλαταιῶν άνδρες οὕτως ύπερβάντες έσώθησαν.
- 25 Έκ δέ της Λακεδαίμονος του αὐτου χειμώνος τελευτῶντος έκπέμπεται Σάλαιθος ό Λακεδαιμόνιος ές Μυτιλήνην τριήρει. και πλεύσας ές Πύρραν και έξ αὐτης πεζῇ κατὰ χαράδραν 25 τινά, ή ύπερβατὸν ήν το περιτείχισμα, διαλαθὼν έσέρχεται ές την Μυτιλήνην, και έλεγε τοῖς προέδροις ότι έσβολή τε ἅμα ές την Άττικὴν έσται και αἱ τεσσαράκοντα νῆες παρέσονται ἄς έδει βοηθήσαι αυτοῖς, προαποπεμφθῆναί τε αὐτὸς
- 2 τούτων ένεκά και ἅμα τῶν άλλων έπιμελησόμενος. και οί 30 μὲν Μυτιληναῖοι έθάρσουν τε και προς τοὺς Άθηναίους ήσσουν είχον την γνώμην ώστε ξυμβαίνειν. ο τε χειμὼν

ἐτελεύτα οὗτος, καὶ τέταρτον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε
 ἂν Θουκυδίδης ξυνέγραψεν.

Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους οἱ Πελοποννήσιοι ἐπειδὴ τὰς 26
 ἐς τὴν Μυτιλήνην δύο καὶ τεσσαράκοντα ναῦς ἀπέστειλαν
 5 ἄρχοντα Ἀλκίδαν, ὃς ἦν αὐτοῖς ναύαρχος, προστάξαντες,
 αὐτοὶ ἐς τὴν Ἀττικὴν καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐσέβαλον, ὅπως οἱ
 Ἀθηναῖοι ἀμφοτέρωθεν θορυβούμενοι ἦσσαν ταῖς ναυσὶν ἐς
 τὴν Μυτιλήνην καταπλεούσαις ἐπιβοηθήσωσιν. ἡγεῖτο δὲ 2
 τῆς ἐσβολῆς ταύτης Κλεομένης ὑπὲρ Πανσανίου τοῦ Πλει-
 10 στοάνακτος υἱέος βασιλέως ὄντος καὶ νεωτέρου ἔτι, πατὴρ
 δὲ ἀδελφὸς ὢν. ἐδήλωσαν δὲ τῆς Ἀττικῆς τὰ τε πρότερον 3
 τετμημένα [καὶ] εἴ τι ἐβεβλαστήκει καὶ ὅσα ἐν ταῖς πρὶν
 ἐσβολαῖς παρελέλειπτο· καὶ ἡ ἐσβολὴ αὕτη χαλεπωτάτη
 ἐγένετο τοῖς Ἀθηναίοις μετὰ τὴν δευτέραν. ἐπιμένοντες 4
 15 γὰρ αἰεὶ ἀπὸ τῆς Λέσβου τι πεύσεσθαι τῶν νεῶν ἔργον ὥς
 ἤδη πεπεραιωμένων ἐπεξήλθον τὰ πολλὰ τέμνοντες. ὥς δ'
 οὐδὲν ἀπέβαινεν αὐτοῖς ὢν προσεδέχοντο καὶ ἐπελελοίπει ὁ
 σῖτος, ἀνεχώρησαν καὶ διελύθησαν κατὰ πόλεις.

Οἱ δὲ Μυτιληναῖοι ἐν τούτῳ, ὥς αἱ τε νῆες αὐτοῖς οὐχ 27
 20 ἦκον ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου ἀλλὰ ἐνεχρόνιζον καὶ ὁ σῖτος
 ἐπελελοίπει, ἀναγκάζονται ξυμβαίνειν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους
 διὰ τάδε. ὁ Σάλαιθος καὶ αὐτὸς οὐ προσδεχόμενος ἔτι τὰς 2
 ναῦς ὀπλίζει τὸν δῆμον πρότερον ψιλὸν ὄντα ὥς ἐπεξῶν
 τοῖς Ἀθηναίοις· οἱ δὲ ἐπειδὴ ἔλαβον ὅπλα, οὔτε ἠκροῶντο 3
 25 ἔτι τῶν ἀρχόντων, κατὰ ξυλλόγους τε γιγνόμενοι ἢ τὸν
 σῖτον ἐκέλευον τοὺς δυνατοὺς φέρειν ἐς τὸ φανερόν καὶ
 διανέμειν ἅπασιν, ἢ αὐτοὶ ξυγχωρήσαντες πρὸς Ἀθηναίους
 ἔφασαν παραδώσειν τὴν πόλιν. γνόντες δὲ οἱ ἐν τοῖς 28
 30 σοῖνται τῆς ξυμβάσεως κωδυνεύσοντας, ποιοῦνται κοινῇ ὁμο-
 λογίαν πρὸς τε Πάχητα καὶ τὸ στρατόπεδον, ὥστε Ἀθηναίοις

4 δύο καὶ secl. Krüger
 11 prius δὲ] δὴ Stahl
 Stahl : ἀποκωλύειν codd.

5 ἄρχοντα Stephanus : ἔχοντα codd.
 12 καὶ secl. L. Dindorf 29 ἀποκωλύειν

- μὲν ἐξεῖναι βουλευῆσαι περὶ Μυτιληναίων ὁποῖον ἂν τι βούλων-
 ται καὶ τὴν στρατιὰν ἐς τὴν πόλιν δέχεσθαι αὐτούς, πρεσβεῖαν
 δὲ ἀποστέλλειν ἐς τὰς Ἀθήνας Μυτιληναίους περὶ ἐαυτῶν
 ἐν ὅσῳ δ' ἂν πάλιν ἔλθωσι, Πάχητα μήτε δῆσαι Μυτιλη-
 2 ναίων μηδένα μητὲ ἀνδραποδίσαι μήτε ἀποκτεῖναι. ἡ μὲν 5
 ξύμβασις αὕτη ἐγένετο, οἱ δὲ πράξαντες πρὸς τοὺς Λακεδαι-
 μονίους μάλιστα τῶν Μυτιληναίων περιδεεῖς ὄντες, ὥς ἡ
 στρατιὰ ἐσῆλθεν, οὐκ ἠνέσχοντο, ἀλλ' ἐπὶ τοὺς βωμοὺς ὅμως
 καθίζουσιν. Πάχης δ' ἀναστήσας αὐτοὺς ὥστε μὴ ἀδικῆσαι,
 κατατίθεται ἐς Τένεδον μέχρι οὗ τοῖς Ἀθηναίοις τι δόξη. 10
 3 πέμψας δὲ καὶ ἐς τὴν Ἀντισσαν τριήρεις προσεκτήσατο καὶ
 τᾶλλα τὰ περὶ τὸ στρατόπεδον καθίστατο ἢ αὐτῷ ἐδόκει.
 29 Οἱ δ' ἐν ταῖς τεσσαράκοντα ναυσὶ Πελοποννήσιοι, οὓς
 ἔδει ἐν τάχει παραγενέσθαι, πλείοντες περὶ τε αὐτὴν τὴν
 Πελοπόννησον ἐνδιέτριψαν καὶ κατὰ τὸν ἄλλον πλοῦν 15
 σχολαῖοι κομισθέντες τοὺς μὲν ἐκ τῆς πόλεως Ἀθηναίους
 λανθάνουσι, πρὶν δὴ τῇ Δήλῳ ἔσχον, προσμειζάντες δ' ἀπ'
 αὐτῆς τῇ Ἰκάρῳ καὶ Μυκόνῳ πυνθάνονται πρῶτον ὅτι ἡ
 2 Μυτιλήνη ἐάλωκεν. βουλόμενοι δὲ τὸ σαφὲς εἰδέναι
 κατέπλευσαν ἐς Ἐμβατον τῆς Ἐρυθραίας. ἡμέραι δὲ μά- 20
 λιστα ἦσαν τῇ Μυτιλήνῃ ἐαλωκυῖα ἑπτὰ ὅτε ἐς τὸ Ἐμβατον
 κατέπλευσαν. πυνθόμενοι δὲ τὸ σαφὲς ἐβουλευόντο ἐκ τῶν
 παρόντων, καὶ ἔλεξεν αὐτοῖς Τευτίαπλος ἀνὴρ Ἡλείος τάδε.
 30 Ἄλκιδα καὶ Πελοποννησίων ὅσοι πάρεσμεν ἄρχοντες
 τῆς στρατιᾶς, ἐμοὶ δοκεῖ πλεῖν ἡμᾶς ἐπὶ Μυτιλήνῃν πρὶν 25
 ἐκπύστους γενέσθαι, ὥσπερ ἔχομεν. κατὰ γὰρ τὸ εἰκὸς
 ἀνδρῶν νεωστὶ πόλιν ἐχόντων πολὺ τὸ ἀφύλακτον εὐρήσομεν,
 κατὰ μὲν θάλασσαν καὶ πάνυ, ἢ ἐκεῖνοί τε ἀνέλπιστοι ἐπι-
 γενέσθαι ἂν τινα σφίσι πολέμιον καὶ ἡμῶν ἢ ἀλκὴ τυγχάνει
 μάλιστα οὕσα· εἰκὸς δὲ καὶ τὸ πεζὸν αὐτῶν κατ' οἰκίας 30
 3 ἀμελέστερον ὥς κεκρατηκότων διεσπάρθαι. εἰ οὖν προσπέ-
 σοιμεν ἄφνω τε καὶ νυκτός, ἐλπίζω μετὰ τῶν ἔνδον, εἴ τις

ἀρα ἡμῶν ἐστὶν ὑπόλοιπος εὖνους, καταληφθῆναι ἂν τὰ
 πράγματα. καὶ μὴ ἀποκινήσωμεν τὸν κίνδυνον, νομίσαντες 4
 οὐκ ἄλλο τι εἶναι τὸ κενὸν τοῦ πολέμου ἢ τὸ τοιοῦτον, ὃ εἴ
 τις στρατηγὸς ἐν τε αὐτῷ φυλάσσοιτο καὶ τοῖς πολεμίοις
 5 ἐνορῶν ἐπιχειροίη, πλείστ' ἂν ὀρθοίτο.'

Ὁ μὲν τοσαῦτα εἰπὼν οὐκ ἔπειθε τὸν Ἀλκίδα. ἄλλοι 31 *read*
 δέ τινας τῶν ἀπ' Ἰωνίας φυγάδων καὶ οἱ Λέσβιοι (οἱ)
 ξυμπλέοντες παρήνουν, ἐπειδὴ τοῦτον τὸν κίνδυνον φοβεῖται,
 τῶν ἐν Ἰωνίᾳ πόλεων καταλαβεῖν τινὰ ἢ Κύμην τὴν Αἰολίδα,
 10 ὅπως ἐκ πόλεως ὀρμώμενοι τὴν Ἰωνίαν ἀποστήσωσιν (ἐλπὶδα
 δ' εἶναι· οὐδενὶ γὰρ ἀκουσίως ἀφίχθαι) καὶ τὴν πρόσδογον
 ταύτην μεγίστην οὔσαν Ἀθηναίων [ἦν] ὑφέλωσι, καὶ ἅμα,
 ἣν ἐφορμῶσι σφίσιν, αὐτοῖς δαπάνη γίγνηται· πείσειν τε
 οἴεσθαι καὶ Πισσοῦθην ὥστε ξυμπολεμεῖν. ὁ δὲ οὐδὲ 2
 15 ταῦτα ἐνεδέχeto, ἀλλὰ τὸ πλείστον τῆς γνώμης εἶχεν, ἐπειδὴ
 τῆς Μυτιλήνης ὑστερήκει, ὅτι τάχιστα τῇ Πελοποννήσῳ
 πάλω προσμεῖζαι. ἄρας δὲ ἐκ τοῦ Ἐμβάτου παρέπλει, καὶ 32
 προσσχὼν Μυοινησῶ τῇ Τηίῳ τοὺς αἰχμαλώτους οὓς κατὰ
 πλοῦν εἰλήφει ἀπέσφαξε τοὺς πολλούς. καὶ ἐς τὴν Ἐφεσον 2
 20 καθορμισαμένου αὐτοῦ Σαμίων τῶν ἐξ Ἀναίων ἀφικόμενοι
 πρέσβεις ἔλεγον οὐ καλῶς τὴν Ἑλλάδα ἐλευθεροῦν αὐτόν,
 εἰ ἄνδρας διέφθειρεν οὔτε χεῖρας ἀνταγομένους· οὔτε πολε-
 μίους, Ἀθηναίων δὲ ὑπὸ ἀνάγκης ξυμμάχους· εἴ τε μὴ
 παύσεται, ὀλίγους μὲν αὐτὸν τῶν ἐχθρῶν ἐς φιλίαν προσ-
 25 ἀξέσθαι, πολὺ δὲ πλείους τῶν φίλων πολεμίους ἔξειν. καὶ 3
 ὁ μὲν ἐπείσθη τε καὶ Χίων ἄνδρας ὅσους εἶχεν ἔτι ἀφῆκε
 καὶ τῶν ἄλλων τινάς· ὀρῶντες γὰρ τὰς ναῦς οἱ ἄνθρωποι
 οὐκ ἔφευγον, ἀλλὰ προσεχώρουν μᾶλλον ὥς Ἀττικαῖς καὶ
 ἐλπὶδα οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην εἶχον μὴ ποτε Ἀθηναίων τῆς
 30 θαλάσσης κρατούντων ναῦς Πελοποννησίῳ ἐς Ἰωνίαν παρα-
 βαλεῖν. ἀπὸ δὲ τῆς Ἐφέσου ὁ Ἀλκίδας ἔπλει κατὰ τάχος 33

3 κενὸν C M: καιρὸν cett.: κοινὸν Steup 7 οἱ add. Madvig
 11 ἀκουσίῳ Lindau 12 ἦν secl. Herwerden: ἰν' Dobree ἀφέλωσι A B
 13 σφίσιν αὐτοῖς δαπάνη G M Schol.: αὐτοῖς (αὐτοῦς C E) δαπάνη σφίσι cett.

καὶ φυγὴν ἐποιεῖτο· ὥφθη γὰρ ὑπὸ τῆς Σαλαμινίας καὶ Παράλου ἔτι περὶ Κλάρων ὁρμῶν (αἱ δ' ἀπ' Ἀθηνῶν ἔτυχον πλέουσai), καὶ δεδιὼς τὴν δίωξιν ἔπλει διὰ τοῦ πελάγους ὡς γῇ ἐκούσιος οὐ σχήσων ἄλλη ἢ Πελοποννήσῳ.

- 2 Τῷ δὲ Πάχητι καὶ τοῖς Ἀθηναίοις ἦλθε μὲν καὶ ἀπὸ 5
τῆς Ἐρυθραίας ἀγγελία, ἀφικνεῖτο δὲ καὶ πανταχόθεν·
ἀτειχίστου γὰρ οὔσης τῆς Ἰωνίας μέγα τὸ δέος ἐγένετο μὴ
παραπλέοντες οἱ Πελοποννήσιοι, εἰ καὶ ὡς μὴ διεννοοῦντο
μένειν, πορθῶσιν ἅμα προσπίπτοντες τὰς πόλεις. αὐτάγγελοι
δ' αὐτὸν ἰδοῦσαι ἐν τῇ Κλάρῳ ἢ τε Πάραλος καὶ ἡ Σαλαμινία 10
3 ἔφρασαν. ὁ δὲ ὑπὸ σπουδῆς ἐποιεῖτο τὴν δίωξιν· καὶ
μέχρι μὲν Πάτμου τῆς νήσου ἐπεδίωξεν, ὡς δ' οὐκέτι ἐν
καταλήψει ἐφαίνετο, ἐπανεχώρει. κέρδος δὲ ἐνόμισεν, ἐπει-
δὴ οὐ μετεώροις περιέτυχεν, ὅτι οὐδαμοῦ ἐγκαταληφθεῖσαι
ἠναγκάσθησαν στρατοπέδον τε ποιεῖσθαι καὶ φυλακὴν σφίσι 15
καὶ ἐφόρμησιν παρασχεῖν. παραπλέων δὲ πάλιν ἔσχε καὶ
ἐς Νότιον τὸ Κολοφωνίων, οὐ κατόκηντο Κολοφώνιοι τῆς
ἄνω πόλεως ἑαλωκυίας ὑπὸ Ἰταμάνους καὶ τῶν βαρβάρων
κατὰ στάσιν ἰδίαν ἐπαχθέντων· ἑάλω δὲ μάλιστα αὕτη ὅτε
ἡ δευτέρα Πελοποννησίων ἐσβολὴ ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐγίγνετο. 20
2 ἐν οὖν τῷ Νοτίῳ οἱ καταφυγόντες καὶ κατοικήσαντες αὐτόθι
αὐθις στασιάσαντες, οἱ μὲν παρὰ Πισσοῦθου ἐπικούρους
Ἀρκάδων τε καὶ τῶν βαρβάρων ἐπαγαγόμενοι ἐν διατειχί-
σματι εἶχον, καὶ τῶν ἐκ τῆς ἄνω πόλεως Κολοφωνίων οἱ
μνηδίσαντες ξυνεσελθόντες ἐπολίτευον, οἱ δὲ ὑπεξεληθόντες 25
3 τούτους καὶ ὄντες φυγάδες τὸν Πάχητα ἐπάγονται. ὁ δὲ
προκαλεσάμενος ἐς λόγους Ἰππίαν τῶν ἐν τῷ διατειχίσματι
Ἀρκάδων ἄρχοντα, ὥστε, ἣν μὴδὲν ἀρέσκον λέγῃ, πάλιν
αὐτὸν καταστήσειν ἐς τὸ τεῖχος σῶν καὶ ὑγιᾶ, ὁ μὲν ἐξῆλθε
παρ' αὐτόν, ὁ δ' ἐκείνων μὲν ἐν φυλακῇ ἀδέσμῳ εἶχεν, αὐτὸς 30
δὲ προσβαλὼν τῷ τειχίσματι ἐξαπινάϊως καὶ οὐ προσδεχο-

12 Πάτμου recc. (coniecit Schol.): Λάτμου codd.
Krüger 23 ἐπαγαγόμενοι Krüger: ἐπαγόμενοι codd.
Classen: τὸν codd. 29 μὲν f G M: δ' cett.

19 ἰδία
27 τῶν

μένων αἰρεῖ, τοὺς τε Ἀρκάδας καὶ τῶν βαρβάρων ὅσοι
 ἐνήσαν διαφθείρει· καὶ τὸν Ἰππίαν ὕστερον ἐσαγαγὼν ὥσπερ
 ἐσπείσατο, ἐπειδὴ ἔνδον ἦν, ξυλλαμβάνει καὶ κατατοξεύει.
 Κολοφωνίοις δὲ Νότιον παραδίδωσι πλὴν τῶν μηδισάντων. 4
 5 καὶ ὕστερον Ἀθηναῖοι οἰκιστὰς πέμψαντες κατὰ τοὺς ἑαυτῶν
 νόμους κατῴκισαν τὸ Νότιον, ξυναγαγόντες πάντας ἐκ τῶν
 πόλεων, εἴ πού τις ἦν Κολοφωνίων.

Ὁ δὲ Πάχης ἀφικόμενος ἐς τὴν Μυτιλήνην τὴν τε Πύρραν 35
 καὶ Ἑρεσον παρεστήσατο, καὶ Σάλαιθον λαβὼν ἐν τῇ πόλει
 10 τὸν Λακεδαιμόνιον κεκρυμμένον ἀποπέμπει ἐς τὰς Ἀθήνας
 καὶ τοὺς ἐκ τῆς Τενέδου Μυτιληναίων ἀνδρας ἅμα οὓς κατέ-
 θετο καὶ εἴ τις ἄλλος αὐτῷ αἰτίος ἐδόκει εἶναι τῆς ἀπο-
 στάσεως· ἀποπέμπει δὲ καὶ τῆς στρατιᾶς τὸ πλεόν, τοῖς 2
 δὲ λοιποῖς ὑπομένων καθίστατο τὰ περὶ τὴν Μυτιλήνην καὶ
 15 τὴν ἄλλην Λέσβον ἢ αὐτῷ ἐδόκει. ἀφικομένων δὲ τῶν 36
 ἀνδρῶν καὶ τοῦ Σαλαίθου οἱ Ἀθηναῖοι τὸν μὲν Σάλαιθον
 εὐθὺς ἀπέκτευν, ἔστιν ἃ παρεχόμενον τά τ' ἄλλα καὶ ἀπὸ
 Πλαταιῶν (ἔτι γὰρ ἐπολιορκοῦντο) ἀπάξω Πελοποννησίους·
 περὶ δὲ τῶν ἀνδρῶν γνώμας ἐποιοῦντο, καὶ ὑπὸ ὀργῆς ἔδοξεν 2
 20 αὐτοῖς οὐ τοὺς παρόντας μόνον ἀποκτεῖναι, ἀλλὰ καὶ τοὺς
 ἅπαντας Μυτιληναίους ὅσοι ἤβῳσι, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας
 ἀνδραποδίσαι, ἐπικαλοῦντες τὴν τε ἄλλην ἀπόστασιν ὅτι οὐκ
 ἀρχόμενοι ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἐποιήσαντο, καὶ προσξυνελάβοντο
 οὐκ ἐλάχιστον τῆς ὀργῆς αἱ Πελοποννησίων νῆες ἐς Ἰωρίαν
 25 ἐκείνοις βοηθοὶ τολμήσασαι παρακινδυνεύσαι· οὐ γὰρ ἀπὸ
 βραχείας διανοίας ἐδόκουν τὴν ἀπόστασιν ποιήσασθαι.
 πέμπουσιν οὖν τριήρη ὡς Πάχητα ἄγγελον τῶν δεδογμένων, 3
 κατὰ τάχος κελεύοντες διαχρήσασθαι Μυτιληναίους. καὶ 4
 τῇ ὕστεραίᾳ μετ' αὐτοῖς τις εὐθὺς ἦν αὐτοῖς καὶ ἀναλογισμὸς
 30 ὥμῳ τὸ βούλευμα καὶ μέγα ἐγνώσθαι, πόλιν ὅλην διαφθεῖραι
 μᾶλλον ἢ οὐ τοὺς αἰτίους. ὥς δ' ἦσθοντο τοῦτο τῶν 5

17 post ἀπὸ add. τῶν c (τὸ C) G

22 post ἀπόστασιν add. καὶ

Classen

23 προσξυνελάβοντο C G γρ. B F: προσξυνεβάλετο cett.

28 post τάχος distingui potest

Μυτιληναίων οἱ παρόντες πρέσβεις καὶ οἱ αὐτοῖς τῶν Ἀθη-
ναίων συμπράσσοντες, παρεσκεύασαν τοὺς ἐν τέλει ὥστε
αὐθις γνῶμας προθεῖναι καὶ ἔπεισαν ῥᾶον, διότι καὶ ἐκεί-
νοις ἐνδηλον ἦν βουλόμενον τὸ πλεον τῶν πολιτῶν αὐθις

6 τινὰς σφίσιν ἀποδοῦναι βουλευσάσθαι. καταστάσης δ' 5
εὐθὺς ἐκκλησίας ἄλλαι τε γνῶμαι ἀφ' ἐκάστων ἐλέγοντο
καὶ Κλέων ὁ Κλεαιέτου, ὅσπερ καὶ τὴν προτέραν ἐνευικήκει
ὥστε ἀποκτεῖναι, ὧν καὶ ἐς τὰ ἄλλα βιαιότατος τῶν πολιτῶν
τῷ τε δήμῳ παρὰ πολὺ ἐν τῷ τότε πιθανώτατος, παρελθὼν
αὐθις ἔλεγε τοιάδε.

10

37 'Πολλάκις μὲν ἤδη ἔγωγε καὶ ἄλλοτε ἔγνω^ν δημοκρατίαν
ὅτι ἀδύνατόν ἐστιν ἐτέρων ἄρχειν, μάλιστα δ' ἐν τῇ νῦν
2 ὑμετέρα^ν περὶ Μυτιληναίων μεταμελεία. διὰ γὰρ τὸ καθ'
ἡμέραν ἀδεῆς καὶ ἀνεπιβούλευτον πρὸς ἀλλήλους καὶ ἐς τοὺς
συμμάχους τὸ αὐτὸ ἔχετε, καὶ ὅτι ἂν ἡ λόγῳ πεισθέντες ὑπ' 15
αὐτῶν ἀμάρτητε ἢ οἰκτῷ ἐνδῶτε, οὐκ ἐπικινδύνως ἡγείσθε ἐς
ὑμᾶς καὶ οὐκ ἐς τὴν τῶν συμμάχων χάριν μαλακίεσθαι, οὐ
σκοποῦντες ὅτι τυραννίδα ἔχετε τὴν ἀρχὴν καὶ πρὸς ἐπιβου-
λεύοντας αὐτοὺς καὶ ἄκοντας ἀρχομένους, οἱ οὐκ ἐξ ὧν ἂν
χαρίζησθε βλαπτόμενοι αὐτοὶ ἀκροῶνται ὑμῶν, ἀλλ' ἐξ ὧν 20
3 ἂν ισχύι μᾶλλον ἢ τῇ ἐκείνων εὐνοίᾳ περιγένησθε. πάντων
δὲ δεινότατον εἰ βέβαιον ἡμῖν μηδὲν καθεστήξει ὧν ἂν δόξη
πέρι, μηδὲ γνωσόμεθα ὅτι χείροσι νόμοις ἀκινήτοις χρωμένη
πόλις κρείσσων ἐστὶν ἢ καλῶς ἔχουσιν ἀκύροις, ἀμαθία τε
μετὰ σωφροσύνης ὠφελιμώτερον ἢ δεξιότης μετὰ ἀκολασίας, 25
οἳ τε φανυλότεροι τῶν ἀνθρώπων πρὸς τοὺς ξυνητωτέρους ὥς
4 ἐπὶ τὸ πλεον ἄμεινον οἰκοῦσι τὰς πόλεις. οἱ μὲν γὰρ τῶν
τε νόμων σοφώτεροι βούλονται φαίνεσθαι τῶν τε αἰεὶ λεγο-
μένων ἐς τὸ κοινὸν περιγίγνεσθαι, ὥς ἐν ἄλλοις μείζουσιν
οὐκ ἂν δηλώσαντες τὴν γνώμην, καὶ ἐκ τοῦ τοιούτου τὰ πολλὰ 30
σφάλλουσι τὰς πόλεις· οἱ δ' ἀπιστοῦντες τῇ ἐξ αὐτῶν ξυνέσει

3 προθεῖναι f: προσθεῖναι codd.

καταστάσης c G

add. b 27 πλείστον B Stobaeus

5 καταστάσης δ'] δ' om. C: καὶ

13 ἡμετέρα A E F M: ἡμέρα B [G]

31 ἐξ αὐτῶν] ἐαυτῶν Stobaeus

ἀμαθέστεροι μὲν τῶν νόμων ἀξιούσῃ εἶναι, ἀδυνατώτεροι δὲ τοῦ καλῶς εἰπόντος μέμψασθαι λόγον, κριταὶ δὲ ὄντες ἀπὸ τοῦ ἴσου μᾶλλον ἢ ἀγωνισταὶ ὀρθοῦνται τὰ πλείω. ὥς οὖν 5 χρὴ καὶ ἡμᾶς ποιοῦντας μὴ δεωότῃ καὶ ξυνέσεως ἀγῶνι 5 ἐπαιρομένους παρὰ δόξαν τῷ ὑμετέρῳ πλήθει παραινεῖν.

Ἐγὼ μὲν οὖν ὁ αὐτός εἰμι τῇ γνώμῃ καὶ θαυμάζω μὲν 38 τῶν προθέντων αὐθις περὶ Μυτιληναίων λέγειν καὶ χρόνου διατριβὴν ἐμποησάντων, ὃ ἔστι πρὸς τῶν ἡδικηκότων μᾶλλον (ὁ γὰρ παθὼν τῷ δράσαντι ἀμβλυτέρῃ τῇ ὀργῇ ἐπεξέρχεται, 10 ἀμύνεσθαι δὲ τῷ παθεῖν ὅτι ἐγγυτάτῳ κείμενον ἀντίπαλον ὄν μάλιστα τὴν τιμωρίαν ἀναλαμβάνει), θαυμάζω δὲ καὶ ὅστις ἔσται ὁ ἀντερῶν καὶ ἀξιώσων ἀποφαίνειν τὰς μὲν Μυτιληναίων ἀδικίας ἡμῖν ὠφελίμους οὔσας, τὰς δ' ἡμετέρας ξυμφορὰς τοῖς 2 ξυμμάχοις βλάβας καθισταμένας. καὶ δηλονότι ἡ τῷ λέγειν 2 15 πιστεύσας τὸ πάνυ δοκοῦν ἀνταποφῆναι ὥς οὐκ ἐγνωσταὶ ἀγωνίσαιτ' ἂν, ἡ κέρδει ἐπαιρόμενος τὸ εὐπρεπὲς τοῦ λόγου ἐκπονήσας παράγειν πειράσεται. ἡ δὲ πόλις ἐκ τῶν τοιῶνδε 3 ἀγώνων τὰ μὲν ἄλλα ἑτέροις δίδωσιν, αὐτὴ δὲ τοὺς κινδύνους ἀναφέρει. αἴτιοι δ' ὑμεῖς κακῶς ἀγωνοθετοῦντες, οἵτινες 4 20 εἰώθατε θεαταὶ μὲν τῶν λόγων γίνεσθαι, ἀκροαταὶ δὲ τῶν ἔργων, τὰ μὲν μέλλοντα ἔργα ἀπὸ τῶν εὖ εἰπόντων σκοποῦντες ὥς δυνατὰ γίνεσθαι, τὰ δὲ πεπραγμένα ἤδη, οὐ τὸ δρασθὲν 5 πιστότερον ὄψει λαβόντες ἢ τὸ ἀκουσθὲν, ἀπὸ τῶν λόγῳ 5 καλῶς ἐπιτιμησάντων· καὶ μετὰ καινότητος μὲν λόγου ἀπα- 5 25 τᾶσθαι ἄριστοι, μετὰ δεδοκιμασμένου δὲ μὴ ξυνέπεσθαι ἐθέλειν, δοῦλοι ὄντες τῶν αἰεὶ ἀτόπων, ὑπερόπται δὲ τῶν εἰωθότων, καὶ μάλιστα μὲν αὐτὸς εἰπεῖν ἕκαστος βουλόμενος 6 δύνασθαι, εἰ δὲ μή, ἀνταγωνιζόμενοι τοῖς τοιαῦτα λέγουσι μὴ ὕστεροι ἀκολουθησάτωι δοκεῖν τῇ γνώμῃ, ὁξέως δέ τι λέ- 30 γοντος προεπαινεῖσαι, καὶ προαισθῆσθαι τε πρόθυμοι εἶναι τὰ λεγόμενα καὶ προνοῆσαι βραδεῖς τὰ ἐξ αὐτῶν ἀποβησόμενα,

1 post δὲ add. τὸν Stobaeus

5 post παρὰ add. τὸ Reiske

10 ἀμύνεσθαι A B E F M γρ. G Plutarchus
secl. Poppo

δν secl. Haase

30 εἶναι

7 ζητούντες τε ἄλλο τι ὥς εἰπεῖν ἢ ἐν οἷς ζῶμεν, φρονούντες
δὲ οὐδὲ περὶ τῶν παρόντων ἱκανῶς· ἀπλῶς τε ἀκοῆς ἡδονῇ
ἡσσώμενοι καὶ σοφιστῶν θεαταῖς ἐοικότες καθημένοις μᾶλλον
ἢ περὶ πόλεως βουλευομένοις.

- 39 Ὡν ἐγὼ πειρώμενος ἀποτρέπειν ὑμᾶς ἀποφαίνω Μυτιλη- 5
2 ναίους μάλιστα δὴ μίαν πόλιν ἡδικοκότας ὑμᾶς. ἐγὼ γάρ,
οἷτινες μὲν μὴ δυνατοὶ φέρειν τὴν ὑμετέραν ἀρχὴν ἢ οἷτινες
ὑπὸ τῶν πολεμίων ἀναγκασθέντες ἀπέστησαν, ξυγγνώμην
ἔχω· νῆσον δὲ οἷτινες ἔχοντες μετὰ τειχῶν καὶ κατὰ θάλασ-
σαν μόνον φοβούμενοι τοὺς ἡμετέρους πολεμίους, ἐν ᾧ καὶ 10
αὐτοὶ τριήρων παρασκευῇ οὐκ ἄφαρκοι ἦσαν πρὸς αὐτούς,
αὐτόνομοί τε οἰκούντες καὶ τιμώμενοι ἐς τὰ πρῶτα ὑπὸ ἡμῶν
τοιαῦτα εἰργάσαντο, τί ἄλλο οὗτοι ἢ ἐπεβούλευσάν τε καὶ
ἐπανεστήσαν μᾶλλον ἢ ἀπέστησαν (ἀπόστασις μὲν γε τῶν
βίαιόν τι πασχόντων ἐστίν), ἐζήτησάν τε μετὰ τῶν πολε- 15
μιωτάτων ἡμᾶς στάντες διαφθεῖραι; καίτοι δεινότερόν ἐστιν
3 ἢ εἰ καθ' αὐτοὺς δύναμιν κτῶμενοι ἀντεπολέμησαν. παρά-
δειγμα δὲ αὐτοῖς οὔτε αἱ τῶν πέλας ξυμφοραὶ ἐγένοντο, ὅσοι
ἀποστάντες ἤδη ἡμῶν ἐχειρώθησαν, οὔτε ἡ παρούσα εὐδαι-
μονία παρέσχευ ὄκνον μὴ ἔλθειν ἐς τὰ δεινὰ· γενόμενοι δὲ 20
πρὸς τὸ μέλλον θρασεῖς καὶ ἐλπίσαντες μακρότερα μὲν τῆς
δυνάμεως, ἐλάσσω δὲ τῆς βουλήσεως, πόλεμον ἤραυτο, ἰσχὺν
ἀξιώσαντες τοῦ δικαίου προθεῖναι· ἐν ᾧ γὰρ ᾤθησαν
4 περιέσεσθαι, ἐπέθεντο ἡμῖν οὐκ ἀδικούμενοι. εἴωθε δὲ τῶν
πόλεων αἷς ἂν μάλιστα καὶ δι' ἐλαχίστου ἀπροσδόκητος 25
εὐπραγία ἔλθῃ, ἐς ὕβριω τρέπειν· τὰ δὲ πολλὰ κατὰ λόγον
τοῖς ἀνθρώποις εὐτυχοῦντα ἀσφαλέστερα ἢ παρὰ δόξαν, καὶ
κακοπραγίαν ὥς εἰπεῖν ῥᾶον ἀπωθοῦνται ἢ εὐδαιμονίαν
5 διασφύζονται. χρῆν δὲ Μυτιληναίους καὶ πάλαι μηδὲν
διαφερόντως τῶν ἄλλων ὑφ' ἡμῶν τετιμῆσθαι, καὶ οὐκ ἂν ἐς 30
τόδε ἐξύβρισαν· πέφυκε γὰρ καὶ ἄλλως ἄνθρωπος τὸ μὲν

26 εὐπραγία Phot.: εὐπραξία codd.
30 διαφέροντας ABCF

29 χρῆν EG¹: χρῆ cett.

θεραπεῖον ὑπερφρονεῖν, τὸ δὲ μὴ ὑπεῖκον θαυμάζειν. κολα- 6 *subor*
 σθέντων δὲ καὶ νῦν ἀξίως τῆς ἀδικίας, καὶ μὴ τοῖς μὲν
 ὀλίγοις ἢ αἰτία προστεθῇ, τὸν δὲ δῆμον ἀπολύσῃτε. πάντες
 γὰρ ὑμῖν γε ὁμοίως ἐπέθεντο, οἷς γ' ἐξῆν ὥς ἡμᾶς τραπο-
 5 μένοις νῦν πάλιν ἐν τῇ πόλει εἶναι· ἀλλὰ τὸν μετὰ τῶν
 ὀλίγων κίνδυνον ἡγησάμενοι βεβαιότερον ξυναπέστησαν.
 τῶν τε ξυμμάχων σκέψασθε εἰ τοῖς τε ἀναγκασθεῖσιν ὑπὸ 7
 τῶν πολεμίων καὶ τοῖς ἐκούσιν ἀποστᾶσι τὰς αὐτὰς ζημίας
 προσθήσετε, τίνα οἴεσθε ὄντινα οὐ βραχεῖα προφάσει ἀπο-
 10 στήσεσθαι, ὅταν ἡ κατορθώσαντι ἐλευθέρωσις ἢ ἡ σφαλέντι *εἰσθε*
 μηδὲν παθεῖν ἀνῆκεστον; ἡμῖν δὲ πρὸς ἐκάστην πόλιν 8
 ἀποκεκινδυνεύεται τὰ τε χρήματα καὶ αἱ ψυχαί, καὶ τυχόντες
 μὲν πόλιν ἐφθαρμένην παραλαβόντες τῆς ἔπειτα προσόδου,
 δι' ἣν ἰσχύομεν, τὸ λοιπὸν στερήσεσθε, σφαλέντες δὲ πολε-
 15 μίους πρὸς τοῖς ὑπάρχουσιν ἔχομεν, καὶ ὃν χρόνον τοῖς νῦν
 καθεστηκόσι δεῖ ἐχθροῖς ἀνθίστασθαι, τοῖς οἰκείοις ξυμμάχοις
 πολεμήσομεν.

‘Οὐκ οὖν δεῖ προθεῖναι ἐλπίδα οὔτε λόγῳ πιστὴν οὔτε χρή- 40
 μασιν ὠνητὴν, ὥς ξυγγνώμην ἁμαρτεῖν ἀνθρωπίνως λήψονται.
 20 ἄκοντες μὲν γὰρ οὐκ ἔβλαψαν, εἰδότες δὲ ἐπεβούλευσαν·
 ξύγγνωμον δ' ἐστὶ τὸ ἀκούσιον. ἐγὼ μὲν οὖν καὶ τότε 2
 πρῶτον καὶ νῦν διαμάχομαι μὴ μεταγνῶναι ὑμᾶς τὰ προδε-
 δογμένα, μηδὲ τρισὶ τοῖς ἀξυμφορωτάτοις τῇ ἀρχῇ, οἴκτῳ καὶ
 ἡδονῇ λόγων καὶ ἐπιεικείᾳ, ἁμαρτάνειν. ἔλεός τε γὰρ πρὸς 3
 25 τοὺς ὁμοίους δίκαιος ἀντιδίδοσθαι, καὶ μὴ πρὸς τοὺς οὗτ'
 ἀντοικτιοῦντας ἐξ ἀνάγκης τε καθεστῶτας αἰεὶ πολεμίους·
 οἳ τε τέρποντες λόγῳ ῥήτορες ἔξουσιν καὶ ἐν ἄλλοις ἐλάσ-
 σοσιν ἀγῶνα, καὶ μὴ ἐν ᾧ ἡ μὲν πόλις βραχεῖα ἡσθεῖσα *ἡδόμεν*
 μεγάλα ζημιώσεται, αὐτοὶ δὲ ἐκ τοῦ εὖ εἰπεῖν τὸ παθεῖν εὖ
 30 ἀντιλήψονται· καὶ ἡ ἐπιεικεία πρὸς τοὺς μέλλοντας ἐπιτη-

4 ἡμῖν B[G] τραπομένοις f M : τρεπομένοις cett. [G] 7 post
 ὑπὸ add. τε codd., del. f 13 ἔπειτα] ἐπετείου Weil 14 ἐστε-
 ρήσεσθε Herwerden 18 προσθεῖναι A B C G 27 ῥήτορες secl.
 Naber

- δείους καὶ τὸ λοιπὸν ἔσεσθαι μᾶλλον δίδοται ἢ πρὸς τοὺς
 4 ὁμοίους τε καὶ οὐδὲν ἦσσαν πολεμίους ὑπολειπομένους. ἔν
 τε ξυνελὼν λέγω· πειθόμενοι μὲν ἐμοὶ τὰ τε δίκαια ἐς
 Μυτιληναίους καὶ τὰ ξύμφορα ἅμα ποιήσετε, ἄλλως δὲ
 γνόντες τοῖς μὲν οὐ χαριεῖσθε, ὑμᾶς δὲ αὐτοὺς μᾶλλον 5
 δικαιώσεσθε. εἰ γὰρ οὗτοι ὀρθῶς ἀπέστησαν, ὑμεῖς ἂν οὐ
 χρεῶν ἄρχοιτε. εἰ δὲ δὴ καὶ οὐ προσήκον ὅμως ἀξιούτε
τοῦτο δράν, παρὰ τὸ εἰκὸς τοι καὶ τούσδε ξυμφόρως δεῖ *ὑπομνῶν*
 κολάζεσθαι, ἢ παύεσθαι τῆς ἀρχῆς καὶ ἐκ τοῦ ἀκινδύνου
 5 ἀνδραγαθίζεσθαι. τῇ τε αὐτῇ ζημίᾳ ἀξιώσατε ἀμύνασθαι 10
 καὶ μὴ ἀναλγητότεροι οἱ διαφεύγοντες τῶν ἐπιβουλευσάντων
 φανῆναι, ἐνθυμηθέντες ἂ εἰκὸς ἦν αὐτοὺς ποιῆσαι κρατή-
 6 σαντας ὑμῶν, ἄλλως τε καὶ προϋπάρξαντας ἀδικίας. μάλιστα
 δὲ οἱ μὴ ξὺν προφάσει τινα κακῶς ποιοῦντες ἐπεξέρχονται
 καὶ διολλύναι, τὸν κίνδυνον ὑφορώμενοι τοῦ ὑπολειπομένου 15
 ἐχθροῦ· ὁ γὰρ μὴ ξὺν ἀνάγκῃ τι παθὼν χαλεπώτερος δια-
 φυγὼν τοῦ ἀπὸ τῆς ἴσης ἐχθροῦ.
 7 ‘Μὴ οὖν προδόται γένησθε ὑμῶν αὐτῶν, γενόμενοι δ’ ὅτι
 ἐγγύτατα τῇ γνώμῃ τοῦ πάσχειν καὶ ὥς πρὸ παντὸς ἂν
 ἐτιμήσασθε αὐτοὺς χειρώσασθαι, νῦν ἀνταπόδοτε μὴ μαλακι- 20
 σθέντες πρὸς τὸ παρὸν αὐτίκα μηδὲ τοῦ ἐπικρεμασθέντος *ὑμῶν*
 ποτὲ δεινοῦ ἀμνημονοῦντες. κολάσατε δὲ ἀξίως τούτους τε
 καὶ τοῖς ἄλλοις ξυμμάχοις παράδειγμα σαφὲς καταστήσατε,
 ὃς ἂν ἀφιστῇται, θανάτῳ ζημιωσόμενον. τόδε γὰρ ἦν
 γνῶσιν, ἦσσαν τῶν πολεμίων ἀμελήσαντες τοῖς ὑμετέροις 25
 αὐτῶν μαχεῖσθε ξυμμάχοις.’
 41 Τοιαῦτα μὲν ὁ Κλέων εἶπεν· μετὰ δ’ αὐτὸν Διόδotos ὁ
 Εὐκράτους, ὅσπερ καὶ ἐν τῇ προτέρᾳ ἐκκλησίᾳ ἀντέλεγε
 μάλιστα μὴ ἀποκτεῖναι Μυτιληναίους, παρελθὼν καὶ τότε
 ἔλεγε τοιαύδε. 30
 42 ‘Οὔτε τοὺς προθέντας τὴν διαγνώμην αὐθις περὶ Μυτι- *ῶν*

2 ὁμοίως Thiersch
διόλλυνται codd.

3 τε C : δὲ cett.
19 ἐγγύτατα τῇ C : ἐγγυτάτῃ cett. [G]

15 διολλύναι Stahl :

ληναίων αἰτιῶμαι, οὔτε τοὺς μεμφομένους μὴ πολλάκις περὶ
 τῶν μεγίστων βουλευέσθαι ἐπαυῶ, νομίζω δὲ δύο τὰ
 ἐναντιώτατα εὐβουλία εἶναι, τάχος τε καὶ ὀργήν, ὧν τὸ μὲν
 μετὰ ἀνοίας φιλεῖ γίγνεσθαι, τὸ δὲ μετὰ ἀπαίδευσίας καὶ
 5 βραχύτητος γνώμης. τοὺς τε λόγους ὅστις διαμάχεται μὴ 2
 διδασκάλους τῶν πραγμάτων γίγνεσθαι, ἢ ἀξύνετός ἐστω ἢ
 ἰδία τι αὐτῷ διαφέρει· ἀξύνετος μὲν, εἰ ἄλλῃ τιw ἡγεῖται
 περὶ τοῦ μέλλοντος δυνατὸν εἶναι καὶ μὴ ἐμφανοῦς φράσαι, *stupid*
 διαφέρει δ' αὐτῷ, εἰ βουλόμενός τι αἰσχρὸν πείσαι εὖ μὲν
 10 εἰπεῖν οὐκ ἂν ἡγεῖται περὶ τοῦ μὴ καλοῦ δύνασθαι, εὖ δὲ
 διαβαλὼν ἐκπλήξαι ἂν τοὺς τε ἀντεροῦντας καὶ τοὺς ἀκου-
 σομένους. χαλεπώτατοι δὲ καὶ οἱ ἐπὶ χρήμασι προσκατη- 3
 γοροῦντες ἐπιδειξίν τινα. εἰ μὲν γὰρ ἀμαθίαν κατητιῶντο,
 ὁ μὴ πείσας ἀξυνετώτερος ἂν δόξας εἶναι ἢ ἀδικώτερος
 15 ἀπεχώρει· ἀδικίας δ' ἐπιφερομένης πείσας τε ὑποπτος γί-
 γνεται καὶ μὴ τυχὼν μετὰ ἀξυνεσίας καὶ ἀδικος. ἢ τε πόλις 4
 οὐκ ὠφελείται ἐν τῷ τοιῷδε· φόβῳ γὰρ ἀποστερεῖται τῶν
 ξυμβούλων. καὶ πλείστ' ἂν ὀρθοῖτο ἀδυνάτους λέγειν
 ἔχουσα τοὺς τοιοῦτους τῶν πολιτῶν· ἐλάχιστα γὰρ ἂν
 20 πεισθεῖεν ἀμαρτάνειν. χρή δὲ τὸν μὲν ἀγαθὸν πολίτην μὴ 5
 ἐκφοβοῦντα τοὺς ἀντεροῦντας, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἴσου φαίνεσθαι
 ἄμενον λέγοντα, τὴν δὲ σῶφρονα πόλιν τῷ τε πλείστα εὖ
 βουλευόντι μὴ προστιθέναι τιμὴν, ἀλλὰ μηδ' ἐλασσοῦν τῆς
 ὑπαρχούσης, καὶ τὸν μὴ τυχόντα γνώμης οὐχ ὅπως ζημιοῦν
 25 ἀλλὰ μηδ' ἀτιμάζειν. οὕτω γὰρ ὁ τε καταρθῶν ἥκιστα ἂν 6
 ἐπὶ τῷ ἔτι μειζόνων ἀξιούσθαι παρὰ γνώμην τι καὶ πρὸς
 χάριν λέγοι, ὁ τε μὴ ἐπιτυχὼν ὀρέγοιτο τῷ αὐτῷ χαριζό-
 μενός τι καὶ αὐτὸς προσάγεσθαι τὸ πλῆθος.

Ὡν ἡμεῖς τἀναντία δρῶμεν, καὶ προσέτι ἦν τις καὶ 43
 30 ὑποπτεύηται κέρδους μὲν ἕνεκα τὰ βέλτιστα δὲ ὅμως λέγειν,
 φθονήσαντες τῆς οὐ βεβαίου δοκῆσεως τῶν κερδῶν τὴν

2 δὲ G M : τε cett.
κατηγοροῦντες C

9 διαφέρει Schol. : διαφέροι codd.
13 ἀντίδειξιν f G M

12 προ-
26 τὸ A B E F M

- 2 φανεράν ὠφελίαν τῆς πόλεως ἀφαιρούμεθα. καθέστηκε δὲ
τὰγαθὰ ἀπὸ τοῦ εὐθέως λεγόμενα μῆδὲν ἀνυποπτότερα εἶναι
τῶν κακῶν, ὥστε δεῖν ὁμοίως τόν τε τὰ δεινότατα βουλό-
μενον πείσαι ἀπάτῃ προσάγεσθαι τὸ πλήθος καὶ τὸν τὰ
- 3 ἀμείνω λέγοντα ψευσάμενον πιστὸν γενέσθαι. μόνην τε 5
πόλιν διὰ τὰς περιωίας εὖ ποιῆσαι ἐκ τοῦ προφανοῦς μὴ
ἐξαπατήσαντα ἀδύνατον· ὁ γὰρ διδοὺς φανερώς τι ἀγαθὸν
4 ἀνυποπτεύεται ἀφανῶς πῃ πλέον ἔξειν. χρὴ δὲ πρὸς τὰ
μέγιστα καὶ ἐν τῷ τοιῷδε ἀξιοῦν τι ἡμᾶς περαιτέρω προνο-
οῦντας λέγειν ὑμῶν τῶν δι' ὀλίγου σκοπούντων, ἄλλως τε 10
καὶ ὑπεύθυνον τὴν παραίνεσιν ἔχοντας· πρὸς ἀνεύθυνον τὴν
5 ὑμετέραν ἀκρόασιν. εἰ γὰρ ὅ τε πείσας καὶ ὁ ἐπισπόμενος
ὁμοίως ἐβλάπτουντο, σωφρονέστερον ἂν ἐκρίνετε· νῦν δὲ
πρὸς ὀργὴν ἦντινα τύχητε ἔστιν ὅτε σφαλέντες τὴν τοῦ
πείσαντος μίαν γνώμην ζημιοῦτε καὶ οὐ τὰς ὑμετέρας αὐτῶν, 15
εἰ πολλαὶ οὔσαι ξυνεξήμαρτον.
- 44 'Εγὼ δὲ παρήλθον οὔτε ἀντερῶν περὶ Μυτιληναίων οὔτε
κατηγορήσων. οὐ γὰρ περὶ τῆς ἐκείνων ἀδικίας ἡμῖν ὁ
ἀγών, εἰ σωφρονοῦμεν, ἀλλὰ περὶ τῆς ὑμετέρας εὐβουλίας.
- 2 ἦν τε γὰρ ἀποφῆνω πάννυ ἀδικοῦντας αὐτοὺς, οὐ διὰ τοῦτο 20
καὶ ἀποκτεῖναι κελεύσω, εἰ μὴ ξυμφέρων, ἦν τε καὶ ἔχοντάς
τι ξυγγνώμης ἵεῖντ', εἰ τῇ πόλει μὴ ἀγαθὸν φαίνοιτο.
- 3 νομίζω δὲ περὶ τοῦ μέλλοντος ἡμᾶς μᾶλλον βουλευέσθαι ἢ
τοῦ παρόντος. καὶ τοῦτο ὁ μάλιστα Κλέων ἰσχυρίζεται, ἐς
τὸ λοιπὸν ξυμφέρων ἔσεσθαι πρὸς τὸ ἦσσαν ἀφίστασθαι 25
θάνατον ζημίαν προθεῖσι, καὶ αὐτὸς περὶ τοῦ ἐς τὸ μέλλον
- 4 καλῶς ἔχοντος ἀντισχυριζόμενος τὰναντία γινώσκω. καὶ
οὐκ ἀξιῶ ὑμᾶς τῷ εὐπρεπεῖ τοῦ ἐκείνου λόγου τὸ χρήσιμον
τοῦ ἐμοῦ ἀπώσασθαι. δικαιότερος γὰρ ὢν αὐτοῦ ὁ λόγος
πρὸς τὴν νῦν ὑμετέραν ὀργὴν ἐς Μυτιληναίους τάχ' ἂν 30
ἐπισπάσαιτο· ἡμεῖς δὲ οὐ δικαζόμεθα πρὸς αὐτοὺς, ὥστε τῶν

3 βουλόμενον C: βουλευόμενον cett. [G] 9 ἀξιοῦντι C E G
14 ἦντιν' ἂν Stahl 21 ἔχοντας Lindau: ἔχοντες codd. 22 εἶεν]
ἐάν Lindau: fort. ἐάν οἰκείν scribendum 24 φ C G

δικαίων δεῖν, ἀλλὰ βουλευόμεθα περὶ αὐτῶν, ὅπως χρησίμως
ἔξουσιν.

Ἐν οὖν ταῖς πόλεσι πολλῶν θανάτου ζημίαι πρόκειται, 45
καὶ οὐκ ἴσων τῷδε, ἀλλ' ἐλασσόνων ἀμαρτημάτων· ὁμως
5 δὲ τῇ ἐλπίδι ἐπαιρόμενοι κινδυνεύουσι, καὶ οὐδεὶς πω
καταγνοὺς ἑαυτοῦ μὴ περιέσεσθαι τῷ ἐπιβουλεύματι ἦλθεν
ἐς τὸ δευρόν. πόλις τε ἀφισταμένη τίς πω ἦσσω τῇ δοκίμῃ 2 *of power*
ἔχουσα τὴν παρασκευὴν ἢ οἰκείαν ἢ ἄλλων ξυμμαχίᾳ τούτῳ
ἐπεχείρησεν; πεφύκασί τε ἅπαντες καὶ ἰδία καὶ δημοσίᾳ 3
10 ἀμαρτάνειν, καὶ οὐκ ἔστι νόμος ὅστις ἀπείρξει τούτου, ἐπεὶ
διεξεληλύθασί γε διὰ πασῶν τῶν ζημιῶν οἱ ἄνθρωποι προστι-
θέντες, εἴ πως ἦσσαν ἀδικοῦντο ὑπὸ τῶν κακούργων. καὶ
εἰκὸς τὸ πάλαι τῶν μεγίστων ἀδικημάτων μαλακώτερας
κεῖσθαι αὐτάς, παραβαιομένων δὲ τῷ χρόνῳ ἐς τὸν θάνατον
15 αἱ πολλαὶ ἀνήκουσιν· καὶ τοῦτο ὁμως παραβαίνεται. ἢ τοῦντι 4 *of the*
δευρότερόν τι τούτου δέος εὐρέτεον ἐστὶν ἢ τόδε γε οὐδὲν
ἐπίσχει, ἀλλ' ἡ μὲν πενία ἀνάγκη τὴν τόλμαν παρέχουσα, *voluntarily*
ἡ δ' ἐξουσία ὑβρεῖ τὴν πλεονεξίαν καὶ φρονήματι, αἱ δ'
ἄλλαι ξυντυχίαι ὀργῇ τῶν ἀνθρώπων ὥς ἐκάστη τις κατ-
20 ἔχεται ὑπ' ἀνηκέστου τινὸς κρείσσονος ἐξάγουσιν ἐς τοὺς
κινδύνους. ἡ τε ἐλπίς καὶ ὁ ἔρως ἐπὶ παντί, ὁ μὲν ἡγού- 5
μενος, ἡ δ' ἐφεπομένη, καὶ ὁ μὲν τὴν ἐπιβουλήν ἐκφρο-
ντίζων, ἡ δὲ τὴν εὐπορίαν τῆς τύχης ὑποτιθεῖσα, πλείστα *propos*
βλάπτουσι, καὶ ὄντα ἀφανῇ κρείσσω ἐστὶ τῶν ὀρωμένων
25 δευῶν. καὶ ἡ τύχη ἐπ' αὐτοῖς οὐδὲν ἐλασσον ξυμβάλλεται 6 *contribut*
ἐς τὸ ἐπαίρειν· ἀδοκίμως γὰρ ἔστω ὅτε παρισταμένη καὶ ἐκ
τῶν ὑποδεεστέρων κινδυνεύει τῷ προάγει, καὶ οὐχ ἦσσαν
τὰς πόλεις, ὅσῳ περὶ τῶν μεγίστων τε, ἐλευθερίας ἢ ἄλλων
ἀρχῆς, καὶ μετὰ πάντων ἕκαστος ἀλογίστως ἐπὶ πλέον τι
30 αὐτὸν ἐδόξασεν. ἀπλῶς τε ἀδύνατον καὶ πολλῆς εὐθείας, 7 *simplicit*

3 ζημία πρόκειται ABEFM γρ. G 8 τοῦτο ABEFM γρ. G
11 προτιθέντες Krüger 16 τῷδε C: τό cett. [G] 19 ὀργὴν
Stahl ἐκάστη Duker 22 ἐπιβουλήν M Thom. Mag.: ἐπι-
βολὴν cett. Schol. 28 τε C: om. cett. 30 αὐτὸν vel αὐτὸν
vulgo: αὐτῶν codd.

ὅστις οἶται τῆς ἀνθρωπείας φύσεως ὀρμωμένης προθύμως τι
 πράξαι ἀποτροπὴν τινα ἔχειν ἢ νόμων ἰσχύϊ ἢ ἄλλῳ τῷ δεινῷ.

- 46 'Οὐκουν χρὴ οὔτε τοῦ θανάτου τῇ ζημίᾳ ὥς ἐχεγγύω *seuue*
 πιστεύσαντας χεῖρον βουλευσασθαι οὔτε ἀνέλπιστον κατα-
 στήσαι τοῖς ἀποστᾶσιν ὥς οὐκ ἔσται μεταγνῶναι καὶ ὅτι ἐν 5
 2 βραχυτάτῳ τὴν ἁμαρτίαν καταλῦσαι. σκέψασθε γὰρ ὅτι *admi*
 νῦν μὲν, ἣν τις καὶ ἀποστᾶσα πόλις γυνῷ μὴ περιεσομένη,
 ἔλθοι ἂν ἐς ξύμβασιν δυνατὴ οὕσα ἔτι τὴν δαπάνην ἀπο-
 δοῦναι καὶ τὸ λοιπὸν ὑποτελεῖν· ἐκείνως δὲ τίνα οἴεσθε ἦντινα
 οὐκ ἄμεινον μὲν ἢ νῦν παρασκευάσασθαι, πολιορκία δὲ παρα- 10
 τευεῖσθαι ἐς τοῦσχατον, εἰ τὸ αὐτὸ δύναται σχολῇ καὶ ταχὺ
 3 ξυμβῆναι; ἡμῖν τε πῶς οὐ βλάβη δαπανᾶν καθημένοις διὰ
 τὸ ἀξύμβατον καί, ἣν ἔλωμεν, πόλιν ἐφθαρμένην παραλαβεῖν
 καὶ τῆς προσόδου τὸ λοιπὸν ἀπ' αὐτῆς στέρεσθαι; ἰσχύομεν
 4 δὲ πρὸς τοὺς πολεμίους τῷδε. ὥστε οὐ δικαστὰς ὄντας δεῖ 15
 ἡμᾶς μᾶλλον τῶν ἐξαμαρτανόντων ἀκριβεῖς βλάπτεσθαι ἢ
 ὁρᾶν ὅπως ἐς τὸν ἔπειτα χρόνον μετρίως κολάζοντες ταῖς
 πόλεσιν ἔξομεν ἐς χρημάτων λόγον ἰσχυρούσαις χρῆσθαι, καὶ
 τὴν φυλακὴν μὴ ἀπὸ τῶν νόμων τῆς δεινότητος ἀξιοῦν
 5 ποιεῖσθαι, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἔργων τῆς ἐπιμελείας. οὐ νῦν 20
 τοῦναντίον δρῶντες, ἣν τινα ἐλεύθερον καὶ βίᾳ ἀρχόμενον
 εἰκότως πρὸς αὐτονομίαν ἀποστάντα χειρωσώμεθα, χαλεπῶς
 6 οἴομεθα χρῆναι τιμωρεῖσθαι. χρὴ δὲ τοὺς ἐλευθέρους οὐκ
 ἀφισταμένους σφόδρα κολάζειν, ἀλλὰ πρὶν ἀποστήναι σφόδρα
 φυλάσσειν καὶ προκαταλαμβάνειν ὅπως μὴδ' ἐς ἐπίνοϊαν 25
 τούτου ἴωσι, κρατήσαντάς τε ὅτι ἐπ' ἐλάχιστον τὴν αἰτίαν
 ἐπιφέρειν.

- 47 'Υμεῖς δὲ σκέψασθε ὅσον ἂν καὶ τοῦτο ἁμαρτάνοιτε
 2 Κλέωνι πειθόμενοι. νῦν μὲν γὰρ ὑμῖν ὁ δῆμος ἐν πάσαις
 ταῖς πόλεσιν εὖνους ἐστί, καὶ ἡ οὐ ξυναφίσταται τοῖς 30
 ὀλίγοις ἢ, ἐὰν βιασθῇ, ὑπάρχει τοῖς ἀποστήσασι πολέμιος

10 παρασκευάσασθαι recc.: παρασκευάσασθαι codd. δὲ Reiske:
 τε codd. 11 εἰ c f G: ἢ cett. 21 τῶναντία ABF

εὐθύς, καὶ τῆς ἀντικαθισταμένης πόλεως τὸ πλῆθος ξύμμαχον
 ἔχοντες ἐς πόλεμον ἐπέρχεσθε. εἰ δὲ διαφθερεῖτε τὸν 3
 δῆμον τὸν Μυτιληναίων, ὃς οὔτε μετέσχε τῆς ἀποστάσεως,
 ἐπειδὴ τε ὅπλων ἐκράτησεν, ἐκὼν παρέδωκε τὴν πόλιν, πρῶ-
 5 τὸν μὲν ἀδικήσετε τοὺς εὐεργέτας κτείνοντες, ἔπειτα κατα-
 στήσετε τοῖς δυνατοῖς τῶν ἀνθρώπων ὃ βούλονται μάλιστα·
 ἀφιστάντες γὰρ τὰς πόλεις τὸν δῆμον εὐθύς ξύμμαχον ἔξουσιν,
 προδειξάντων ὑμῶν τὴν αὐτὴν ζημίαν τοῖς τε ἀδικοῦσιν
 ὁμοίως κείσθαι καὶ τοῖς μὴ. δεῖ δέ, καὶ εἰ ἡδίκησαν, μὴ 4
 10 προσποιεῖσθαι, ὅπως ὁ μόνον ἡμῖν ἔτι ξύμμαχόν ἐστι μὴ
 πολέμιον γένηται. καὶ τοῦτο πολλῶ ξυμφορώτερον ἡγοῦμαι 5
 ἐς τὴν κάθεξιν τῆς ἀρχῆς, ἐκόντας ἡμᾶς ἀδικηθῆναι ἢ
 δικαίως οὖς μὴ δεῖ διαφθεῖραι· καὶ τὸ Κλέωνος τὸ αὐτὸ
 δίκαιον καὶ ξύμφορον τῆς τιμωρίας οὐχ εὐρίσκεται ἐν αὐτῷ
 15 δυνατὸν ὃν ἅμα γίνεσθαι.

‘Ὑμεῖς δὲ γνόντες ἀμείνω τάδε εἶναι καὶ μήτε οἴκτω 48
 πλεον νείμαντες μήτ’ ἐπιεικέα, οἷς οὐδὲ ἐγὼ ἐὼ προσάγεσθαι, καὶ
 ἀπ’ αὐτῶν δὲ τῶν παραινουμένων πείθεσθέ μοι Μυτιληναίους
 οὖς μὲν Πάχης ἀπέπεμψεν ὥς ἀδικοῦντας κρίναι καθ’
 20 ἡσυχίαν, τοὺς δ’ ἄλλους ἐὰν οἰκεῖν. τάδε γὰρ ἔς τε τὸ 2
 μέλλον ἀγαθὰ καὶ τοῖς πολέμοις ἤδη φοβερά· ὅστις γὰρ εὖ
 βουλευέται πρὸς τοὺς ἐναντίους κρείσσω ἐστὶν ἢ μετ’
 ἔργων ἰσχύος ἀνοία ἐπιών.’

Τοιαῦτα δὲ ὁ Διοδότος εἶπεν. ῥηθειςῶν δὲ τῶν γνωμῶν 49
 25 τούτων μάλιστα ἀντιπάλων πρὸς ἀλλήλας οἱ Ἀθηναῖοι ἦλθον
 μὲν ἐς ἀγῶνα ὁμῶς τῆς δόξης καὶ ἐγένοντο ἐν τῇ χειροτονίᾳ
 ἀγχώμαλοι, ἐκράτησε δὲ ἡ τοῦ Διοδότου. καὶ τριήρη εὐθύς 2
 ἄλλην ἀπέστελλον κατὰ σπουδὴν, ὅπως μὴ φθασάσης τῆς
 προτέρας εὖρωσι διεφθαρμένην τὴν πόλιν· προεῖχε δὲ ἡμέρα
 30 καὶ νυκτὶ μάλιστα. παρασκευασάντων δὲ τῶν Μυτιληναίων 3

3 τὸν] τῶν A B E F M

πείθεσθαι cett.

24 prius δὲ]

λας f G M: ἀλλήλους cett.

priorum Valla: δευτέρας codd.

14 ταὐτῳ Krüger

μὲν F G M Schol.

26 ὁμοίως Bredow

18 πείθεσθε C':

25 ἀλλή-

29 προτέρας]

πρέσβειων τῇ νηὶ οἶνον καὶ ἄλφιστα καὶ μεγάλα ὑποσχομένων, εἰ φθάσειαν, ἐγένετο σπουδὴ τοῦ πλοῦ τοιαύτη ὥστε ἡσθιόν τε ἅμα ἐλαύνοντες οἶνῳ καὶ ἐλαίῳ ἄλφιστα πεφυρμένα, καὶ οἱ μὲν ὕπνον ἡροῦντο κατὰ μέρος, οἱ δὲ ἤλαυνον.

- 4 κατὰ τύχην δὲ πνεύματος οὐδενὸς ἐναντιωθέντος καὶ τῆς μὲν 5
 προτέρας νεὼς οὐ σπουδῇ πλεούσης ἐπὶ πρᾶγμα ἀλλόκοτον, ταύτης δὲ τοιούτῳ τρόπῳ ἐπειγομένης, ἥ μὲν ἔφθασε τοσοῦτον ὅσον Πάχητα ἀνεγνωκέναι τὸ ψήφισμα καὶ μέλλειν δράσειν τὰ δεδογμένα, ἥ δ' ὕστερα αὐτῆς ἐπικατάγεται καὶ διεκώλυνε μὴ διαφθεῖραι. παρὰ τοσοῦτον μὲν ἡ Μυτιλήνη 10
 50 ἦλθε κινδύνου. τοὺς δ' ἄλλους ἄνδρας οὓς ὁ Πάχης ἀπέπεμψε ὥς αἰτιωτάτους ὄντας τῆς ἀποστάσεως Κλέωνος γνώμῃ διέφθειραν οἱ Ἀθηναῖοι (ἦσαν δὲ ὀλίγῳ πλείους χιλίων), καὶ Μυτιληναίων τείχη καθεῖλον καὶ ναῦς παρέλαβον. ὕστερον δὲ φόρον μὲν οὐκ ἔταξαν Λεσβίοις, κλήρους 15
 δὲ ποιήσαντες τῆς γῆς πλὴν τῆς Μηθυμναίων τρισχιλίουσ τριακοσίους μὲν τοῖς θεοῖς ἱεροὺς ἐξείλον, ἐπὶ δὲ τοὺς ἄλλους σφῶν αὐτῶν κληρούχους τοὺς λαχόντας ἀπέπεμψαν· οἷς ἀργύριον Λέσβιοι ταξάμενοι τοῦ κλήρου ἐκάστου τοῦ ἐνιαυτοῦ
 3 δύο μνᾶς φέρειν αὐτοὶ εἰργάζοντο τὴν γῆν. παρέλαβον δὲ 20
 καὶ τὰ ἐν τῇ ἡπείρῳ πολίσματα οἱ Ἀθηναῖοι ὅσων Μυτιληναῖοι ἐκράτουν, καὶ ὑπήκουον ὕστερον Ἀθηναίων. τὰ μὲν κατὰ Λέσβον οὕτως ἐγένετο.

- 51 Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει μετὰ τὴν Λέσβου ἄλωσιν Ἀθηναῖοι Νικίου τοῦ Νικηράτου στρατηγοῦντος ἐστράτευσαν ἐπὶ Μι- 25
 νῶαν τὴν νῆσον, ἣ κεῖται πρὸ Μεγάρων· ἐχρῶντο δὲ αὐτῇ
 2 πύργον ἐνοικοδομήσαντες οἱ Μεγαρήϊς φρουρίῳ. ἐβούλετο δὲ Νικίας τὴν φυλακὴν αὐτόθεν δι' ἐλάσσονος τοῖς Ἀθηναίοις καὶ μὴ ἀπὸ τοῦ Βουδόρου καὶ τῆς Σαλαμῖνος εἶναι, τοὺς τε Πελοποννησίους, ὅπως μὴ ποιῶνται ἔκπλους αὐτόθεν 30
 λαυθάνοντες τριήρων τε, οἶον καὶ τὸ πρὶν γινόμενον, καὶ ληστῶν ἐκπομπαῖς, τοῖς τε Μεγαρεῦσιν ἅμα μηδὲν ἐσπλεῖν.

ἐλὼν οὖν ἀπὸ τῆς Νισαίας πρῶτον δύο πύργῳ προύχοντε 3
μηχαναῖς ἐκ θαλάσσης καὶ τὸν ἔσπλουν ἐς τὸ μεταξὺ τῆς
νήσου ἐλευθερώσας ἀπετείχιζε καὶ τὸ ἐκ τῆς ἡπείρου, ἥ κατὰ
γέφυραν διὰ τενάγους ἐπιζοήθεια ἦν τῇ νήσῳ οὐ πολὺ διε-
5 χούσῃ τῆς ἡπείρου. ὥς δὲ τοῦτο ἐξεργάσαντο ἐν ἡμέραις 4
ὀλίγαις, ὕστερον δὴ καὶ ἐν τῇ νήσῳ τεῖχος ἐγκαταλιπὼν καὶ
φρουρὰν ἀνεχώρησε τῷ στρατῷ.

Ἦν δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ θέρους τούτου καὶ οἱ 52
Πλαταιῆς οὐκέτι ἔχοντες σῖτον οὐδὲ δυνάμενοι πολιορκεῖσθαι
10 ξυνέβησαν τοῖς Πελοποννησίοις τοιῷδε τρόπῳ. προσέβαλλον 2
αὐτῶν τῷ τείχει, οἱ δὲ οὐκ ἐδύναντο ἀμύνεσθαι. γνοὺς δὲ
ὁ Λακεδαιμόνιος ἄρχων τὴν ἀσθένειαν αὐτῶν βία μὲν οὐκ
ἐβούλετο ἐλεῖν (εἰρημένον γὰρ ἦν αὐτῷ ἐκ Λακεδαίμονος,
ὅπως, εἰ σπονδαὶ γίνουσι ποτε πρὸς Ἀθηναίους καὶ ξυγχο-
15 ροίην ὅσα πολέμῳ χωρία ἔχουσιν ἐκάτεροι ἀποδίδοσθαι, μὴ
ἀνάδοτος εἴη ἡ Πλάταια ὡς αὐτῶν ἐκόντων προσχωρησάντων),
προσπέμπει δὲ αὐτοῖς κήρυκα λέγοντα, εἰ βούλονται παρα-
δοῦναι τὴν πόλιν ἐκόντες τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ δικασταῖς
ἐκείνοις χρῆσασθαι, τοὺς τε ἀδίκους κολάζειν, παρὰ δίκην
20 δὲ οὐδένα. τοσαῦτα μὲν ὁ κῆρυξ εἶπεν· οἱ δὲ (ἦσαν γὰρ 3
ἤδη ἐν τῷ ἀσθενεστάτῳ) παρέδωκαν τὴν πόλιν. καὶ τοὺς
Πλαταιᾶς ἔτρεφον οἱ Πελοποννήσιοι ἡμέρας τινάς, ἐν ὅσῳ
οἱ ἐκ τῆς Λακεδαίμονος δικασταὶ πέντε ἄνδρες ἀφίκοντο.
ἐλθόντων δὲ αὐτῶν κατηγορία μὲν οὐδεμία προυτέθη, ἡρώτων 4
25 δὲ αὐτοὺς ἐπικαλεσάμενοι τοσοῦτον μόνον, εἴ τι Λακεδαιμο-
νίους καὶ τοὺς συμμαχοὺς ἐν τῷ πολέμῳ τῷ καθεστῶτι ἀγαθόν
[τι] εἰργασμένοι εἰσὶν. οἱ δ' ἔλεγον αἰτησάμενοι μακρότερα 5
εἰπεῖν καὶ προτάξαντες σφῶν αὐτῶν Ἀστυμαχόν τε τὸν
Ἀσωπολάον καὶ Λάκωνα τὸν Αἰεμνήστου πρόξενον ὄντα
30 Λακεδαιμονίων· καὶ ἐπελθόντες ἔλεγον τοιάδε.

1 ἀπὸ τῆς Νισαίας secl. Classen 5 ἐξεργάσατο G M 10 προσ-
έβαλον A B E F M 19 τε] γε recc. κολάζειν] συρ-
ρίσιον . . . sumpturos Valla: κολάσειν Krüger 27 τι secl.
Böhme

- 53 'Τὴν μὲν παράδοσιν τῆς πόλεως, ᾧ Λακεδαιμόνιοι, πιστεύσαντες ὑμῖν ἐποιησάμεθα, οὐ τοιᾶνδε δίκην οἰόμενοι ὑφέξειν, νομιμωτέραν δέ τινα ἔσσεσθαι, καὶ ἐν δικασταῖς οὐκ ἂν ἄλλοις δεξάμενοι, ὥσπερ καὶ ἐσμέν, γενέσθαι [ἢ ὑμῖν],
 2 ἡγούμενοι τὸ ἴσον μάλιστ' ἂν φέρεσθαι. νῦν δὲ φοβούμεθα 5 μὴ ἀμφοτέρων ἅμα ἡμαρτήκαμεν· τόν τε γὰρ ἀγῶνα περὶ τῶν δειωτάτων εἶναι εἰκότως ὑποπτεύομεν καὶ ὑμᾶς μὴ οὐκοινοὶ ἀποβῆτε, τεκμαιρόμενοι προκατηγορίας τε ἡμῶν οὐ προγεγενημένης ἢ χρὴ ἀντειπεῖν (ἀλλ' αὐτοὶ λόγον ἡτησάμεθα) τό τε ἐπερώτημα βραχὺ ὄν, ᾧ τὰ μὲν ἀληθῆ ἀποκρίνασθαι 10
 3 ἐναντία γίγνεται, τὰ δὲ ψευδῇ ἔλεγχον ἔχει. πανταχόθεν δὲ ἄποροι καθεστῶτες ἀναγκαζόμεθα καὶ ἀσφαλέστερον δοκεῖ εἶναι εἰπόντας τι κινδυνεύειν· καὶ γὰρ ὁ μὴ ῥηθεὶς λόγος τοῖς ᾧδ' ἔχουσιν αἰτίαν ἂν παράσχοι ὥς, εἰ ἐλέχθη, σωτή-
 4 ριος ἂν ᾦν. χαλεπῶς δὲ ἔχει ἡμῖν πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ 15 ἡ πειθῶ. ἀγνώτες μὲν γὰρ ὄντες ἀλλήλων ἐπεσενεγκάμενοι μαρτύρια ὧν ἄπειροι ἦτε ὠφελούμεθ' ἂν· νῦν δὲ πρὸς εἰδότας πάντα λελέξεται, καὶ δέδιμεν οὐχὶ μὴ προκαταγνόντες ἡμῶν τὰς ἀρετὰς ἥσους εἶναι τῶν ὑμετέρων ἔγκλημα αὐτὸ ποιῆτε, ἀλλὰ μὴ ἄλλοις χάριω φέροντες ἐπὶ διεγνωσμένην κρίσιν 20
 54 καθιστώμεθα. παρεχόμενοι δὲ ὅμως ἃ ἔχομεν δίκαια πρὸς τε τὰ Θηβαίων διάφορα καὶ ἐς ὑμᾶς καὶ τοὺς ἄλλους Ἑλλη-
 νας, τῶν εὖ δεδραμένων ὑπόμνησιν ποιησόμεθα καὶ πείθειν πειρασόμεθα.
 2 'Φαμὲν γὰρ πρὸς τὸ ἐρώτημα τὸ βραχύ, εἴ τι Λακεδαι- 25 μονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐν τῷ πολέμῳ τῷδε ἀγαθὸν πεποιήκαμεν, εἰ μὲν ὥς πολεμίους ἐρωτᾶτε, οὐκ ἀδικεῖσθαι ὑμᾶς μὴ εὖ παθόντας, φίλους δὲ νομίζοντας αὐτοὺς ἁμαρτά-
 3 νειω μᾶλλον τοὺς ἡμῖν ἐπιστρατεύσαντας. τὰ δ' ἐν τῇ εἰρήνῃ καὶ πρὸς τὸν Μῆδον ἀγαθοὶ γεγενήμεθα, τὴν μὲν οὐ 30 λύσαντες νῦν πρότεροι, τῷ δὲ ξυνεπιθέμενοι τότε ἐς ἐλευ-

4 ἂν Krüger: ἐν codd. ἢ ὑμῖν non legit Schol. 18 λέγεται CG?
 23 δεδραμένων recc.: δεδρασμένων codd. 29 ἐπιστρατεύοντας M

θερίαν τῆς Ἑλλάδος μόνοι Βοιωτῶν. καὶ γὰρ ἡπειρώται τε 4
 ὄντες ἐναυμαχήσαμεν ἐπ' Ἀρτεμισίῳ, μάχῃ τε τῇ ἐν τῇ
 ἡμετέρα γῇ γενομένη παρεγενόμεθα ὑμῶν τε καὶ Πανσαυγίᾳ·
 εἴ τί τι ἄλλο κατ' ἐκείνων τὸν χρόνον ἐγένετο ἐπικίνδυνον
 5 τοῖς Ἕλλησι, πάντων παρὰ δύναμιν μετέσχομεν. καὶ ὑμῶν, 5
 ὦ Λακεδαιμόνιοι, ἰδίᾳ, ὅτεπερ δὴ μέγιστος φόβος περιέστη
 τὴν Σπάρτην μετὰ τὸν σεισμὸν τῶν ἐς Ἰθώμην Εἰλώτων
 ἀποστάντων, τὸ τρίτον μέρος ἡμῶν αὐτῶν ἐξεπέμψαμεν ἐς
 ἐπικουρίαν· ὧν οὐκ εἰκὸς ἀμνημονεῖν.
 10 'Καὶ τὰ μὲν παλαιὰ καὶ μέγιστα τοιοῦτοι ἡξιώσαμεν εἶναι, 55
 πολέμιοι δὲ ἐγενόμεθα ὕστερον. ὑμεῖς δὲ αἴτιοι· δεομένων
 γὰρ ξυμμαχίας ὅτε Θηβαῖοι ἡμᾶς ἐβιάσαντο, ὑμεῖς ἀπεώσασθε
 καὶ πρὸς Ἀθηναίους ἐκελεύετε τραπέσθαι ὥς ἐγγὺς ὄντας,
 ὑμῶν δὲ μακρὰν ἀποικούντων. ἐν μέντοι τῷ πολέμῳ οὐδὲν 2
 15 ἐκπρεπέστερον ὑπὸ ἡμῶν οὔτε ἐπάθετε οὔτε ἐμελλήσατε. εἰ 3
 δ' ἀποστήναι Ἀθηναίων οὐκ ἡθελήσαμεν ὑμῶν κελευσάντων,
 οὐκ ἡδικοῦμεν· καὶ γὰρ ἐκείνοι ἐβοήθουν ἡμῶν ἐναντία
 Θηβαίοις ὅτε ὑμεῖς ἀπωκνεῖτε, καὶ προδοῦναι αὐτοὺς οὐκέτι
 ἦν καλόν, ἄλλως τε καὶ οὗς εὖ παθῶν τις καὶ αὐτὸς δεόμενος
 20 προσηγάγετο ξυμμάχους καὶ πολιτείας μετέλαβεν, ἰέναι δὲ
 ἐς τὰ παραγγελλόμενα εἰκὸς ἦν προθύμως. ἃ δὲ ἐκάτεροι 4
 ἐξηγείσθε τοῖς ξυμμάχοις, οὐχ οἱ ἐπόμενοι αἴτιοι εἴ τι μὴ
 καλῶς ἐδράτο, ἀλλ' οἱ ἄγοντες ἐπὶ τὰ μὴ ὀρθῶς ἔχοντα.
 'Θηβαῖοι δὲ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ἡμᾶς ἡδίκησαν, τὸ δὲ 56
 25 τελευταῖον αὐτοὶ ξύνιστε, δι' ὅπερ καὶ τάδε πάσχομεν. πόλιν 2
 γὰρ αὐτοὺς τὴν ἡμετέραν καταλαμβάνοντας ἐν σπονδαῖς καὶ
 προσέτι ἱερομηνίᾳ ὀρθῶς τε ἐτιμωρησάμεθα κατὰ τὸν πᾶσι
 νόμον καθεστῶτα, τὸν ἐπιόντα πολέμιον ὅσιον εἶναι ἀμύ-
 νεσθαι, καὶ νῦν οὐκ ἂν εἰκότως δι' αὐτοὺς βλαπτοίμεθα. εἰ 3
 30 γὰρ τῷ αὐτίκα χρησίμῳ ὑμῶν τε καὶ ἐκείνων πολεμίῳ τὸ
 δίκαιον λήψεσθε, τοῦ μὲν ὀρθοῦ φανείσθε οὐκ ἀληθεῖς κριταὶ

12 γὰρ] δὲ A B F
 Porro : ἀπερ codd.

23 ἐδράτο An. Bekk. : ἐδράτε codd.
 27 τε om. A B E F M

25 ὅπερ
 30 τε om. C [G]

- 4 ὄντες, τὸ δὲ ξυμφέρων μᾶλλον θεραπεύοντες. καίτοι εἰ νῦν
 ὑμῖν ὠφέλιμοι δοκοῦσιν εἶναι, πολὺ καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ ἄλλοι
 Ἕλληνες μᾶλλον τότε ὅτε ἐν μείζονι κινδύνῳ ἦτε. νῦν μὲν
 γὰρ ἑτέροις ὑμεῖς ἐπέρχεσθε δεινοί, ἐν ἐκείνῳ δὲ τῷ καιρῷ,
 ὅτε πᾶσι δουλείαν ἐπέφερεν ὁ βάρβαρος, οἶδε μετ' αὐτοῦ 5
 5 ἦσαν. καὶ δίκαιον ἡμῶν τῆς νῦν ἁμαρτίας, εἰ ἄρα ἡμάρτηται
 τι, ἀντιθεῖναι τὴν τότε προθυμίαν· καὶ μείζω τε πρὸς ἐλάσσω
 εὐρήσετε καὶ ἐν καιροῖς οἷς σπᾶνιον ἦν τῶν Ἑλλήνων τινὰ
 ἀρετὴν τῇ Ξέρξου δυνάμει ἀντιτάξασθαι, ἐπηνούντό τε μᾶλλον
 οἱ μὴ τὰ ξύμφορα πρὸς τὴν ἔφοδον αὐτοῖς ἀσφαλεία πράσ- 10
 στοντες, ἐθέλοντες δὲ τολμᾶν μετὰ κινδύνων τὰ βέλτιστα.
 6 ὦν ἡμεῖς γενόμενοι καὶ τιμηθέντες ἐς τὰ πρῶτα νῦν ἐπὶ τοῖς
 αὐτοῖς δέδιμεν μὴ διαφθαρῶμεν, Ἀθηναίους ἐλόμενοι δικαίως
 7 μᾶλλον ἢ ὑμᾶς κερδαλέως. καίτοι χρή ταῦτα περὶ τῶν
 αὐτῶν ὁμοίως φαίνεσθαι γινώσκοντας, καὶ τὸ ξυμφέρων μὴ 15
 ἄλλο τι νομίσαι ἢ τῶν συμμαχῶν τοῖς ἀγαθοῖς ὅταν αἰεὶ
 βέβαιον τὴν χάριν τῆς ἀρετῆς ἔχωσι καὶ τὸ παραντίκα πού
 ὑμῖν ὠφέλιμον καθιστήται.
- 57 Ὅτι νῦν μὲν παράδειγμα τοῖς πολλοῖς
 τῶν Ἑλλήνων ἀνδραγαθίας νομίζεσθε· εἰ δὲ περὶ ἡμῶν 20
 γνώσεσθε μὴ τὰ εἰκότα (οὐ γὰρ ἀφανὴ κρινεῖτε τὴν δίκην
 τήνδε, ἐπαινούμενοι δὲ περὶ οὐδ' ἡμῶν μεμπτῶν), ὁρᾶτε ὅπως
 μὴ οὐκ ἀποδέξωνται ἀνδρῶν ἀγαθῶν πέρι αὐτοὺς ἀμείνους
 ὄντας ἀπρεπές τι ἐπιγνῶναι, οὐδὲ πρὸς ἱεροῖς τοῖς κοινοῖς
 2 σκῦλα ἀπὸ ἡμῶν τῶν εὐεργετῶν τῆς Ἑλλάδος ἀνατεθῆναι. 25
 2 δειῶν δὲ δόξει εἶναι Πλάταιαν Λακεδαιμονίους πορθῆσαι,
 καὶ τοὺς μὲν πατέρας ἀναγράψαι ἐς τὸν τρίποδα τὸν ἐν
 Δελφοῖς δι' ἀρετὴν τὴν πόλιν, ὑμᾶς δὲ καὶ ἐκ παντὸς τοῦ
 3 Ἑλληνικοῦ πανοικεσία διὰ Θηβαίους ἐξαλεῖψαι. ἐς τοῦτο
 γὰρ δὴ ξυμφορὰς προκεχωρήκαμεν, οἴτινες Μήδων τε κρα- 30
 τησάντων ἀπωλλύμεθα καὶ νῦν ἐν ὑμῖν τοῖς πρὶν φιλτάτοις

7 τι c G : om. cett.

10 αὐτοῖς M : αὐτοῖς cett.

17 ἔχονσι

Heilmann

19 προσκέψασθε Meineke

23 ἀποδέξονται ex corr. c

29 πανοικησία A B C F M

31 ἀπωλλύμεθα f : ἀπολλύμεθα codd.

Θηβαίων ἡσσώμεθα καὶ δύο ἀγῶνας τοὺς μεγίστους ὑπέστημεν, τότε μὲν, τὴν πόλιν εἰ μὴ παρέδομεν, λιμῷ διαφθα-
 ρῆναι, νῦν δὲ θανάτου δίκη κρίνεσθαι. καὶ περιεώσμεθα ἐκ πάντων Πλαταιῆς οἱ παρὰ δύναμιν πρόθυμοι ἐς τοὺς Ἕλληνας
 5 ἐρήμοι καὶ ἀτιμώρητοι· καὶ οὔτε τῶν τότε ξυμμαχῶν ὠφελεῖ οὐδεὶς, ὑμεῖς τε, ὦ Λακεδαιμόνιοι, ἡ μόνη ἐλπίς, δέδιμεν μὴ οὐ βέβαιοι ἦτε.

‘Καίτοι ἀξιούμην γε καὶ θεῶν ἔνεκα τῶν ξυμμαχικῶν ποτὲ 58
 γενομένων καὶ τῆς ἀρετῆς τῆς ἐς τοὺς Ἕλληνας καμφοθῆναι
 10 ὑμᾶς καὶ μεταγνῶναι εἴ τι ὑπὸ Θηβαίων ἐπέισθητε, τὴν τε δωρεὰν ἀνταπαιτῆσαι αὐτοὺς μὴ κτείνειν οὓς μὴ ὑμῶν πρέπει, σῶφρονά τε ἀντὶ αἰσχρᾶς κομίσασθαι χάριν, καὶ μὴ ἡδονὴν δόντας ἄλλοις κακίαν αὐτοὺς ἀντιλαβεῖν· βραχὺ γὰρ τὸ τὰ 2
 ἡμέτερα σώματα διαφθεῖραι, ἐπίπονον δὲ τὴν δύσκληϊαν
 15 αὐτοῦ ἀφανίσαι. οὐκ ἐχθροὺς γὰρ ἡμᾶς εἰκότως τιμωρήσεσθε, ἀλλ’ εὔνοους, κατ’ ἀνάγκην πολεμήσαντας. ὥστε καὶ 3
 τῶν σωμάτων ἄδειαν ποιῶντες ὅσια ἂν δικάζοιτε καὶ προνοοῦντες ὅτι ἐκόντας τε ἐλάβετε καὶ χεῖρας προῖσχομένους (ὁ δὲ νόμος τοῖς Ἕλλησι μὴ κτείνειν τούτους), ἔτι δὲ καὶ
 20 εὐεργέτας γεγενημένους διὰ παντός. ἀποβλέψατε γὰρ ἐς 4
 πατέρων τῶν ὑμετέρων θήκας, οὓς ἀποθανόντας ὑπὸ Μήδων
 καὶ ταφέντας ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐτιμῶμεν κατὰ ἔτος ἕκαστον δημοσίᾳ ἐσθήμασί τε καὶ τοῖς ἄλλοις νομίμοις, ὅσα τε ἡ γῆ
 ἡμῶν ἀνεδίδου ὥραϊα, πάντων ἀπαρχὰς ἐπιφέροντες, εὖνοι
 25 μὲν ἐκ φιλίας χώρας, ξύμμαχοι δὲ ὁμαίχοις ποτὲ γενομένοις. ὦν ὑμεῖς τὸνναντίον ἂν δράσαιτε μὴ ὀρθῶς γνόντες. σκέψασθέ τε· Πανσανίας μὲν γὰρ ἔθαπτεν αὐτοὺς νομίζων 5
 ἐν γῇ τε φιλίᾳ τιθέναι καὶ παρ’ ἀνδράσι τοιούτοις· ὑμεῖς δὲ εἰ κτενεῖτε ἡμᾶς καὶ χώραν τὴν Πλαταιίδα Θηβαίδα ποιήσετε,
 30 τί ἄλλο ἢ ἐν πολεμίᾳ τε καὶ παρὰ τοῖς αὐθένταις πατέρας τοὺς ὑμετέρους καὶ ξυγγενεῖς ἀτίμους γεῖρων ὦν νῦν ἰσχυοσι καταλείψετε; πρὸς δὲ καὶ γῆν ἐν ἣ ἡλευθερώθησαν οἱ

Ἕλληνες δουλώσετε, ἱερά τε θεῶν οἷς εὐξάμενοι Μῆδων ἐκράτησαν ἐρημοῦτε καὶ θυσίας τὰς πατρίους τῶν ἐσσαμένων καὶ κτισάντων ἀφαιρήσεσθε.

- 59 Ὅτ' ἄν καὶ ἀναξίῳ ξυμπέσοι. ἡμεῖς τε, ὥς πρόπον ἡμῖν καὶ ὥς ἡ χρεία προάγει, αἰτούμεθα ὑμᾶς, θεοὺς τοὺς ὁμοβωμίους καὶ κοινοὺς τῶν Ἑλλήνων ἐπιβοώμενοι, πείσαι τὰδε· προφερόμενοι ὄρκους οὓς οἱ πατέρες ὑμῶν ὤμωσαν μὴ ἀμνημονεῖν ἱκέται γιγνόμεθα ὑμῶν τῶν πατρῶων τάφων καὶ 15 ἐπικαλούμεθα τοὺς κεκμηκότας μὴ γενέσθαι ὑπὸ Θηβαίοις μηδὲ τοῖς ἐχθίστοις φίλτατοι ὄντες παραδοθῆναι. ἡμέρας τε ἀναμιμνήσκομεν ἐκείνης ἣ τὰ λαμπρότατα μετ' αὐτῶν πράξαντες νῦν ἐν τῇδε τὰ δεινότερα κινδυνεύομεν παθεῖν.
- 3 ὅπερ δὲ ἀναγκαῖόν τε καὶ χαλεπώτατον τοῖς ὧδε ἔχουσι, 20 λόγου τελευτᾶν, διότι καὶ τοῦ βίου ὁ κίνδυνος ἐγγὺς μετ' αὐτοῦ, πανόμενοι λέγομεν ἤδη ὅτι οὐ Θηβαίοις παρέδομεν τὴν πόλιν (εἰλόμεθα γὰρ ἂν πρό γε τούτου τῷ αἰσχίστῳ ὀλέθρῳ λιμῷ τελευτῆσαι), ὑμῖν δὲ πιστεύσαντες προσήλθομεν (καὶ δίκαιον, εἰ μὴ πείθομεν, ἐς τὰ αὐτὰ καταστήσαντας τὸν 25
- 4 ξυντυχόντα κίνδυνον ἔασαι ἡμᾶς αὐτοὺς ἐλέσθαι), ἐπισκή- 26 πτομέν τε ἅμα μὴ Πλαταιῆς ὄντες οἱ προθυμότεροι περὶ τοὺς Ἕλληνας γενόμενοι Θηβαίοις τοῖς ἡμῖν ἐχθίστοις ἐκ τῶν ὑμετέρων χειρῶν καὶ τῆς ὑμετέρας πίστεως ἱκέται ὄντες,

9 κατανοῶντας c : κατανοῶντες codd. [G] 14 προφερόμενοι C :
προσφερόμενοι cett. : post προφερόμενοι add. θ' Stahl 16 κεκμηκότας
C E M Pollux : κεκμηῶτας cett. et C¹ 18 μετ' αὐτῶν G¹ m : μεθ' αὐτῶν
cett. 25 καταστήσαντας f G¹ m : καταστήσαντες cett. 27 οἱ om.
A B E F M

ὦ Λακεδαιμόνιοι, παραδοθῆναι, γενέσθαι δὲ σωτήρας ἡμῶν
καὶ μὴ τοὺς ἄλλους Ἑλληνας ἐλευθεροῦντας ἡμᾶς διωλέσαι.'

Τοιαῦτα μὲν οἱ Πλαταιῆς εἶπον. οἱ δὲ Θηβαῖοι δείσαν- 60
τες πρὸς τὸν λόγον αὐτῶν μὴ οἱ Λακεδαιμόνιοί τι ἐνδῶσι,
5 παρελθόντες ἔφασαν καὶ αὐτοὶ βούλεσθαι εἰπεῖν, ἐπειδὴ καὶ
ἐκείνοις παρὰ γνώμην τὴν αὐτῶν μακρότερος λόγος ἐδόθη
τῆς πρὸς τὸ ἐρώτημα ἀποκρίσεως. ὥς δ' ἐκέλευσαν, ἔλεγον
τοιαῦδε.

'Τοὺς μὲν λόγους οὐκ ἂν ᾗτησάμεθα εἰπεῖν, εἰ καὶ αὐτοὶ 61
10 βραχέως τὸ ἐρωτηθὲν ἀπεκρίναντο καὶ μὴ ἐπὶ ἡμᾶς τραπό-
μενοι κατηγορίαν ἐποιήσαντο καὶ περὶ αὐτῶν ἔξω τῶν προ-
κειμένων καὶ ἅμα οὐδὲ ᾗτιαμένων πολλὴν τὴν ἀπολογίαν καὶ
ἔπαινον ὧν οὐδεὶς ἐμέμψατο. νῦν δὲ πρὸς μὲν τὰ ἀντειπεῖν
δεῖ, τῶν δὲ ἔλεγχον ποιήσασθαι, ἵνα μήτε ἡ ἡμετέρα αὐτοὺς
15 κακία ὠφελῇ μήτε ἡ τούτων δόξα, τὸ δ' ἀληθὲς περὶ ἀμφο-
τέρων ἀκούσαντες κρίνητε.

'Ἡμεῖς δὲ αὐτοῖς διάφοροι ἐγενόμεθα πρῶτον ὅτι ἡμῶν 2
κτισάντων Πλάταιαν ὕστερον τῆς ἄλλης Βοιωτίας καὶ ἄλλα
χωρία μετ' αὐτῆς, ἃ ζυμμεῖκτους ἀνθρώπους ἐξελάσαντες
20 ἔσχομεν, οὐκ ἤξιουν οὗτοι, ὥσπερ ἐτάχθη τὸ πρῶτον, ἡγε-
μονεύεσθαι ὑφ' ἡμῶν, ἔξω δὲ τῶν ἄλλων Βοιωτῶν παραβαί-
νοντες τὰ πάτρια, ἐπειδὴ προσηναγκάζοντο, προσεχώρησαν
πρὸς Ἀθηναίους καὶ μετ' αὐτῶν πολλὰ ἡμᾶς ἔβλαπτον, ἀνθ'
ὧν καὶ ἀντέπασχον.

25 'Ἐπειδὴ δὲ καὶ ὁ βάρβαρος ἦλθεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, φασὶ 62
μόνοι Βοιωτῶν οὐ μηδίσαι, καὶ τούτῳ μάλιστα αὐτοὶ τε
ἀγάλλονται καὶ ἡμᾶς λοιδοροῦσιν. ἡμεῖς δὲ μηδίσαι μὲν 2
αὐτοὺς οὐ φαμεν διότι οὐδ' Ἀθηναίους, τῇ μέντοι αὐτῇ ἰδέᾳ
ὕστερον ἰόντων Ἀθηναίων ἐπὶ τοὺς Ἑλληνας μόνους αὐ
30 Βοιωτῶν ἀπτικίσαι. καίτοι σκέψασθε ἐν οἷῳ εἶδει ἐκάτεροι 3
ἡμῶν τοῦτο ἔπραξαν. ἡμῶν μὲν γὰρ ἡ πόλις τότε ἐτύχανε

- οὔτε κατ' ὀλιγαρχίαν ἰσόνομον πολιτεύουσα οὔτε κατὰ δημο-
κρατίαν· ὅπερ δέ ἐστι νόμοις μὲν καὶ τῷ σωφρονεστάτῳ
ἐναντιώτατον, ἐγγυτάτῳ δὲ τυράννου, δυναστεία ὀλίγων ἀν-
4 ὄρων εἶχε τὰ πράγματα. καὶ οὗτοι ἰδίας δυνάμεις ἐλπίσαντες
ἔτι μᾶλλον σχήσειν εἰ τὰ τοῦ Μήδου κρατήσῃ, κατέχοντες 5
ἰσχύϊ τὸ πλῆθος ἐπηγάγοντο αὐτόν· καὶ ἡ ξύμπασα πόλις
οὐκ αὐτοκράτωρ οὔσα ἑαυτῆς τοῦτ' ἔπραξεν, οὐδ' ἄξιον αὐτῇ
5 ὀνειδίσαι ὧν μὴ μετὰ νόμων ἤμαρτεν. ἐπειδὴ γοῦν ὃ τε
Μήδος ἀπῆλθε καὶ τοὺς νόμους ἔλαβε, σκέψασθαι χρή,
'Αθηναίων ὕστερον ἐπιόντων τήν τε ἄλλην Ἑλλάδα καὶ τὴν 10
ἡμετέραν χώραν πεπωμένων ὑφ' αὐτοῖς ποιεῖσθαι καὶ κατὰ
στάσιν ἤδη ἐχόντων αὐτῆς τὰ πολλά, εἰ μαχόμενοι ἐν Κορω-
νεῖα καὶ νικήσαντες αὐτοὺς ἡλευθερώσαμεν τὴν Βοιωτίαν καὶ
τοὺς ἄλλους νῦν προθύμως ξυνελευθεροῦμεν, ἵππους τε παρ-
έχοντες καὶ παρασκευὴν ὅσῃν οὐκ ἄλλοι τῶν ξυμμάχων. 15
- 63 'Καὶ τὰ μὲν ἐς τὸν μηδισμόν τοσαῦτα ἀπολογούμεθα· ὥς
δὲ ὑμεῖς μᾶλλον τε ἡδίκηκατε τοὺς Ἕλληνας καὶ ἀξιώτεροί
2 ἐστε πάσης ζημίας, πειρασόμεθα ἀποφαίνειν. ἐγένεσθε ἐπὶ
τῇ ἡμετέρᾳ τιμωρίᾳ, ὥς φατέ, 'Αθηναίων ξύμμαχοι καὶ πολῖται.
οὐκοῦν χρὴν τὰ πρὸς ἡμᾶς μόνον ὑμᾶς ἐπάγεσθαι αὐτοὺς καὶ 20
μὴ ξυνεπιέναι μετ' αὐτῶν ἄλλοις, ὑπάρχον γε ὑμῖν, εἴ τι
καὶ ἄκοντες προσήγεσθε ὑπ' 'Αθηναίων, τῆς τῶν Λακεδαι-
μονίων τῶνδε ἤδη ἐπὶ τῷ Μήδῳ ξυμμαχίας γεγενημένης, ἣν
αὐτοὶ μάλιστα προβάλλεσθε· ἱκανή γε ἦν ἡμᾶς τε ὑμῶν
ἀποτρέπειν, καί, τὸ μέγιστον, ἀδεῶς παρέχειν βουλευέσθαι. 25
ἀλλ' ἐκόντες καὶ οὐ βιαζόμενοι ἔτι εἴλεσθε μᾶλλον τὰ 'Αθη-
3 ναίων. καὶ λέγετε ὥς αἰσχρὸν ἦν προδοῦναι τοὺς εὐεργέτας·
πολὺν δέ γε αἰσχρὸν καὶ ἀδικώτερον τοὺς πάντας Ἕλληνας
καταπροδοῦναι, οἷς ξυνωμόσατε, ἢ 'Αθηναίους μόνους, τοὺς
μὲν καταδουλομένους τὴν Ἑλλάδα, τοὺς δὲ ἐλευθεροῦντας. 30
4 καὶ οὐκ ἴσῃν αὐτοῖς τὴν χάριν ἀνταπέδοτε οὐδὲ αἰσχύνης

20 ἐπάγεσθαι vulgo : ὑπάγεσθαι codd. [G]
ὑπάρχοντες E : ὑπάρχον τε cett. [G]

21 ὑπάρχον γε M :

ἀπῆλλαγμένην· ὑμεῖς μὲν γὰρ ἀδικούμενοι αὐτούς, ὡς φατέ,
 ἐπηγάγεσθε, τοῖς δὲ ἀδικούσῃ ἄλλους ξυνεργοὶ κατέστητε.
 καίτοι τὰς ὁμοίας χάριτας μὴ ἀντιιδόναι αἰσχρὸν μᾶλλον
 ἢ τὰς μετὰ δικαιοσύνης μὲν ὀφειληθείσας, ἐς ἀδικίαν δὲ
 5 ἀποδιδόμενας. δῆλόν τε ἐποιήσατε οὐδὲ τότε τῶν Ἑλλήνων 64
 ἕνεκα μόνοι οὐ μῆδίσαντες, ἀλλ' ὅτι οὐδ' Ἀθηναῖοι, ὑμεῖς
 δὲ τοῖς μὲν ταῦτα βουλόμενοι ποιεῖν, τοῖς δὲ τὰναντία. καὶ 2
 νῦν ἀξιοῦτε, ἀφ' ὧν δι' ἑτέρους ἐγένεσθε ἀγαθοί, ἀπὸ τούτων
 ὠφελείσθαι. ἀλλ' οὐκ εἰκός· ὥσπερ δὲ Ἀθηναίους εἴλεσθε,
 10 τούτοις ξυναγωνίζεσθε, καὶ μὴ προφέρετε τὴν τότε γενομένην
 ξυνομοσίαν ὡς χρὴ ἀπ' αὐτῆς νῦν σφῆζεσθαι. ἀπελίπετε 3
 γὰρ αὐτὴν καὶ παραβάντες ξυγκατεδουλοῦσθε μᾶλλον Αἰγι-
 νήτας καὶ ἄλλους τινας τῶν ξυνομοσάντων ἢ διεκωλύετε,
 καὶ ταῦτα οὔτε ἄκουτες ἔχοντές τε τοὺς νόμους οὔσπερ μέχρι
 15 τοῦ δεῦρο καὶ οὐδενὸς ὑμᾶς βιασαμένου ὥσπερ ἡμᾶς. τὴν
 τελευταίαν τε πρὶν περιτειχίζεσθαι πρόκλησιν ἐς ἡσυχίαν
 ἡμῶν, ὥστε μῆδετέροις ἀμύνειν, οὐκ ἐδέχεσθε. τίνες ἂν 4
 οὖν ὑμῶν δικαιότερον πᾶσι τοῖς Ἑλλήσι μισοῦντο, οἷτινες
 ἐπὶ τῷ ἐκείνων κακῷ ἀνδραγαθίαν προὔθεσθε; καὶ ἃ μὲν
 20 ποτε χρηστοὶ ἐγένεσθε, ὡς φατέ, οὐ προσήκοντα νῦν ἐπεδεί-
 ξατε, ἃ δὲ ἡ φύσις αἰεὶ ἐβούλετο, ἐξηλέγχθη ἐς τὸ ἀληθές·
 μετὰ γὰρ Ἀθηναίων ἄδικον ὁδὸν ἰόντων ἐχωρήσατε.

Τὰ μὲν οὖν ἐς τὸν ἡμέτερόν τε ἀκούσιον μῆδισμὸν καὶ 5
 τὸν ὑμέτερον ἐκούσιον ἀττικισμὸν τοιαῦτα ἀποφαίνομεν· ἃ 65
 25 δὲ τελευταῖά φατε ἀδικηθῆναι (παρανόμως γὰρ ἐλθεῖν ἡμᾶς
 ἐν σπονδαῖς καὶ ἱερομηνία ἐπὶ τὴν ὑμέτεραν πόλιν), οὐ νομί-
 ζομεν οὐδ' ἐν τούτοις ὑμῶν μᾶλλον ἁμαρτεῖν. εἰ μὲν γὰρ 2
 ἡμεῖς αὐτοὶ πρὸς τε τὴν πόλιν ἐλθόντες ἐμαχόμεθα καὶ τὴν
 γῆν ἐδηοῦμεν ὡς πολέμιοι, ἀδικοῦμεν· εἰ δὲ ἄνδρες ὑμῶν οἱ
 30 πρῶτοι καὶ χρήμασι καὶ γένει, βουλόμενοι τῆς μὲν ἔξω ξυμ-
 μαχίας ὑμᾶς παῦσαι, ἐς δὲ τὰ κοινὰ τῶν πάντων Βοιωτῶν

6 ἡμεῖς A B E F M
 20 ἀπεδείξατε Classen

17 ὑμῶν A E M'
 26 ἱερομηνία margo Stephani: ἱερομηνίαις codd.

18 οὖν om. A B F M

- πάτρια καταστήσαι, ἐπεκαλέσαντο ἐκόντες, τί ἀδικοῦμεν; οἱ
 3 γὰρ ἄγοντες παρανομοῦσι μᾶλλον τῶν ἐπομένων. ἀλλ' οὐτ'
 ἐκείνοι, ὥς ἡμεῖς κρίνομεν, οὔτε ἡμεῖς· πολῖται δὲ ὄντες
 ὥσπερ ὑμεῖς καὶ πλείω παραβαλλόμενοι, τὸ ἑαυτῶν τεῖχος
 ἀνοίξαντες καὶ ἐς τὴν αὐτῶν πόλιν φιλίως, οὐ πολεμίως 5
 κομίσαντες ἐβούλοντο τοὺς τε ὑμῶν χεῖρους μηκέτι μᾶλλον
 γενέσθαι τοὺς τε ἀμείνους τὰ ἄξια ἔχειν, σωφρονισταὶ ὄντες
 τῆς γνώμης καὶ τῶν σωμάτων τὴν πόλιν οὐκ ἀλλοτριοῦντες
 ἀλλ' ἐς τὴν συγγένειαν οἰκιοῦντες, ἐχθροὺς οὐδενὶ καθι-
 66 στάντες, ἅπασιν δ' ὁμοίως ἐνσπόνδους. τεκμήριον δὲ ὥς οὐ 10
 πολεμίως ἐπράσσομεν· οὔτε γὰρ ἠδικήσαμεν οὐδένα, προεί-
 πομέν τε τὸν βουλόμενον κατὰ τὰ τῶν πάντων Βοιωτῶν
 2 πάτρια πολιτεύειν ἰέναι πρὸς ἡμᾶς. καὶ ὑμεῖς ἄσμενοι
 χωρήσαντες καὶ ζύμβασιν ποιησάμενοι τὸ μὲν πρῶτον ἡσυ-
 χάζετε, ὕστερον δὲ κατανοήσαντες ἡμᾶς ὀλίγους ὄντας, εἰ 15
 ἄρα καὶ ἔδοκοῦμέν τι ἀνεπιεικέστερον πρᾶξαι οὐ μετὰ τοῦ
 πλήθους ὑμῶν ἐσελθόντες, τὰ μὲν ὁμοῖα οὐκ ἀνταπέδοτε
 ἡμῶν, μήτε νεωτερίσαι ἔργῳ λόγοις τε πείθειν ὥστε ἐξελθεῖν,
 ἐπιθέμενοι δὲ παρὰ τὴν ζύμβασιν, οὓς μὲν ἐν χερσὶν ἀπε-
 κτείνατε, οὐχ ὁμοίως ἀλγοῦμεν (κατὰ νόμον γὰρ δὴ τινα 20
 ἔπασχον), οὓς δὲ χεῖρας προῖσχομένους καὶ ζωγρήσαντες
 ὑποσχόμενοί τε ἡμῶν ὕστερον μὴ κτενεῖν παρανόμως διεφθεί-
 3 ρατε, πῶς οὐ δεινὰ εἴργασθε; καὶ ταῦτα τρεῖς ἀδικίας ἐν
 ὀλίγῳ πράξαντες, τὴν τε λυθείσαν ὁμολογίαν καὶ τῶν ἀνδρῶν
 τὸν ὕστερον θάνατον καὶ τὴν περὶ αὐτῶν ἡμῶν μὴ κτενεῖν 25
 ψευθεῖσαν ὑπόσχεσιν, ἣν τὰ ἐν τοῖς ἀγροῖς ὑμῶν μὴ ἀδι-
 κῶμεν, ὅμως φατὲ ἡμᾶς παρανομήσαι καὶ αὐτοὶ ἀξιοῦτε μὴ
 ἀντιδοῦναι δίκην. οὐκ, ἦν γε οὗτοι τὰ ὀρθὰ γιγνώσκωσι·
 πάντων δὲ αὐτῶν ἕνεκα κολασθήσεσθε.
- 67 ' Καὶ ταῦτα, ὦ Λακεδαιμόνιοι, τούτου ἕνεκα ἐπεξήλθομεν 30

5 φιλίους, οὐ πολεμίους Steup

A B E F M

ὑστερον Hude

κτείνειν codd.

18 πείθειν Classen : πείσειν codd.

23 ἀνταῖθα Naber

26 ὑπόθεσιν A B F

12 τῶν C : om. cett.

17 ἡμῶν

22 μὴ κτενεῖν

25 κτενεῖν Herwerden :

καὶ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ἡμῶν, ἵνα ὑμεῖς μὲν εἰδῆτε δικαίως αὐτῶν
καταγνώσκοντες, ἡμεῖς δὲ ἔτι ὀσιώτερον τετιμωρημένοι. καὶ 2
μὴ παλαιὰς ἀρετάς, εἴ τις ἄρα καὶ ἐγένετο, ἀκούοντες ἐπι-
κλασθῆτε, ὥς χρὴ τοῖς μὲν ἀδικουμένοις ἐπικούρους εἶναι,
5 τοῖς δὲ αἰσχρὸν τι δρῶσι διπλασίας ζημίας, ὅτι οὐκ ἐκ
προσηκόντων ἀμαρτάνουσιν. μηδὲ ὀλοφυρμῶ καὶ οἴκτῳ ὠφε-
λείσθων, πατέρων τε τάφους τῶν ὑμετέρων ἐπιβοώμενοι καὶ
τὴν σφετέραν ἐρημίαν. καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀνταποφαίνομεν πολλῶ 3
δεινότερα παθοῦσαν τὴν ὑπὸ τούτων ἡλικίαν ἡμῶν διεφθα-
10 μένην, ὧν πατέρες οἱ μὲν πρὸς ὑμᾶς τὴν Βοιωτίαν ἄγοντες
ἀπέθανον ἐν Κορωνείᾳ, οἱ δὲ πρεσβῦται λελειμμένοι καὶ
οἰκίαι ἐρήμοι πολλῶ δικαιοτέραν ὑμῶν ἱκετείαν ποιοῦνται
τούσδε τιμωρήσασθαι. οἴκτου τε ἀξιώτεροι τυγχάνειν οἱ 4
ἀπρεπές τι πάσχοντες τῶν ἀνθρώπων, οἱ δὲ δικαίως, ὥσπερ
15 οἶδε, τὰ ἐναντία ἐπίχαρτοι εἶναι. καὶ τὴν νῦν ἐρημίαν δι' 5
ἑαυτοὺς ἔχουσιν· τοὺς γὰρ ἀμείνους ξυμμάχους ἐκόντες ἀπεώ-
σαντο. παρενόμησάν τε οὐ προπαθόντες ὑφ' ἡμῶν, μίσει δὲ
πλέον ἢ δίκη κρίναντες καὶ οὐκ ἀνταποδόντες νῦν τὴν ἴσῃν
τιμωρίαν· ἐννομα γὰρ πείσονται καὶ οὐχὶ ἐκ μάχης χεῖρας
20 προῖσχύοντες, ὥσπερ φασίν, ἀλλ' ἀπὸ ξυμβάσεως ἐς δίκην
σφᾶς αὐτοὺς παραδόντες. ἀμύνατε οὖν, ὦ Λακεδαιμόνιοι, 6
καὶ τῷ τῶν Ἑλλήνων νόμῳ ὑπὸ τῶνδε παραβαθέντι, καὶ
ἡμῖν ἄνομα παθοῦσιν ἀνταπόδοτε χάριν δικαίαν ὧν πρόθυμοι
γεγενήμεθα, καὶ μὴ τοῖς τῶνδε λόγοις περιωσθῶμεν ἐν ὑμῖν,
25 ποιήσατε δὲ τοῖς Ἑλλησι παράδειγμα οὐ λόγων τοὺς ἀγῶνας
προθήσουτες ἀλλ' ἔργων, ὧν ἀγαθῶν μὲν ὄντων βραχεῖα ἢ
ἀπαγγελία ἀρκεῖ, ἀμαρτανομένων δὲ λόγοι ἔπεισι κοσμηθέντες
προκαλύμματα γίνονται. ἀλλ' ἦν οἱ ἡγεμόνες, ὥσπερ νῦν 7
ὑμεῖς, κεφαλαιώσαντες πρὸς τοὺς ξύμπαντας διαγνώμας
30 ποιήσῃσθε, ἥσσόν τις ἐπ' ἀδίκους ἔργοις λόγους καλοὺς
ζητήσῃ.

11 κατ' οἰκίας Stahl
δῶσοντες Stahl

18 post οὐκ add. ἂν Dobree
29 post ξύμπαντας add. τὰς Hude

ἀνταπο-

- 68 Τοιαῦτα δὲ οἱ Θηβαῖοι εἶπον. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι δικασταὶ νομίζοντες τὸ ἐπερώτημα σφίσιν ὀρθῶς ἔξειν, εἴ τι ἐν τῷ πολέμῳ ὑπ' αὐτῶν ἀγαθὸν πεπόνθασι, διότι τὸν τε ἄλλον χρόνον ἡξίουεν δῆθεν αὐτοὺς κατὰ τὰς παλαιὰς Πανσανίου μετὰ τὸν Μῆδον σπονδὰς ἡσυχάζειν καὶ ὅτε ὕστερον 5 ἂ πρὸ τοῦ περιτείχιζεσθαι προείχοντο αὐτοῖς, κοινούς εἶναι κατ' ἐκεῖνα, ὥς οὐκ ἐδέξαντο, ἡγούμενοι τῇ ἑαυτῶν δικαίᾳ βουλήσει ἔκσπονδοι ἤδη ὑπ' αὐτῶν κακῶς πεπονθέναι, αὐθις τὸ αὐτὸ ἓνα ἕκαστον παραγαγόντες καὶ ἐρωτῶντες, εἴ τι Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους ἀγαθὸν ἐν τῷ πολέμῳ 10 δεδρακότες εἰσίν, ὅποτε μὴ φαίεν, ἀπάγοντες ἀπέκτεινον
- 2 καὶ ἐξαίρετον ἐποίησαντο οὐδένα. διέφθειραν δὲ Πλαταιῶν μὲν αὐτῶν οὐκ ἐλάσσους διακοσίων, Ἀθηναίων δὲ πέντε καὶ εἴκοσι, οἱ ξυνεπολιορκούντο· γυναῖκας δὲ ἡνδραπόδισαν.
- 3 τὴν δὲ πόλιν ἐνιαυτὸν μὲν τινα [Θηβαῖοι] Μεγαρέων ἀνδράσι κατὰ στάσιν ἐκπεπτωκόσι καὶ ὅσοι τὰ σφέτερα φρονούντες Πλαταιῶν περιῆσαν ἔδοσαν ἐνοικεῖν· ὕστερον δὲ 15 καθελόντες αὐτὴν ἐς ἔδαφος πᾶσαν ἐκ τῶν θεμελίων ὤκοδόμησαν πρὸς τῷ Ἡραίῳ καταγώγιον διακοσίων ποδῶν πανταχῇ, κύκλῳ οἰκήματα ἔχον κάτωθεν καὶ ἄνωθεν, καὶ ὀροφαῖς καὶ 20 θυρώμασι τοῖς τῶν Πλαταιῶν ἐχρήσαντο, καὶ τοῖς ἄλλοις ἃ ἦν ἐν τῷ τείχει ἐπιπλα, χαλκὸς καὶ σίδηρος, κλίνας κατασκευάσαντες ἀνέθεσαν τῇ Ἥρᾳ, καὶ νεῶν ἐκατόμπεδον λίθων ὤκοδόμησαν αὐτῇ. τὴν δὲ γῆν δημοσιώσαντες ἀπεμίσθωσαν
- 4 ἐπὶ δέκα ἔτη, καὶ ἐνέμοντο Θηβαῖοι. σχεδὸν δέ τι καὶ τὸ 25 ξύμπαν περὶ Πλαταιῶν οἱ Λακεδαιμόνιοι οὕτως ἀποτετραμμένοι ἐγένοντο Θηβαίων ἕνεκα, νομίζοντες ἐς τὸν πόλεμον αὐτοὺς ἄρτι τότε καθιστάμενον ὠφελίμους εἶναι. καὶ τὰ μὲν κατὰ Πλάταιαν ἔτει τρίτῳ καὶ ἐνενηκοστῷ ἐπειδὴ Ἀθηναίων ξύμμαχοι ἐγένοντο οὕτως ἐτελεύτησεν. 30
- 69 Αἱ δὲ τεσσαράκοντα νῆες τῶν Πελοποννησίων αἱ Λεσβίοις

6 & secl. Heilmann
15 Θηβαῖοι secl. Classen

7 ἐκείνας Reiske ὥς secl. Badham
23 ἐκατόμπεδον C : ἐκατόμποδον cett.

βοηθοὶ ἐλθοῦσαι, ὥς τότε φεύγουσαι διὰ τοῦ πελάγους ἔκ τε τῶν Ἀθηναίων ἐπιδιωχθεῖσαι καὶ πρὸς τῇ Κρήτῃ χειμασθεῖσαι καὶ ἀπ' αὐτῆς σποράδες πρὸς τὴν Πελοπόννησον κατηνέχθησαν, καταλαμβάνουσιν ἐν τῇ Κυλλήνῃ τρεῖς καὶ δέκα τριήρεις 5 Λευκαδίων καὶ Ἀμπρακιωτῶν καὶ Βρασιῖδαν τὸν Τέλλιδος ξύμβουλον Ἀλκίδα ἐπεληλυθότα. ἐβούλοντο γὰρ οἱ Λακεδαιμόνιοι, ὥς τῆς Λέσβου ἡμαρτήκεσαν, πλεόν τὸ ναυτικὸν ποιήσαντες ἐς τὴν Κέρκυραν πλεῦσαι στασιάζουσιν, δώδεκα μὲν ναυσὶ μόναίς παρόντων Ἀθηναίων περὶ Ναύπακτον, πρὶν 10 δὲ πλεόν τι ἐπιβοηθήσαι ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ναυτικόν, ὅπως προφθάσωσι, καὶ παρεσκευάζοντο ὃ τε Βρασιῖδας καὶ ὁ Ἀλκίδας πρὸς ταῦτα.

Οἱ γὰρ Κερκυραῖοι ἐστασίαζον, ἐπειδὴ οἱ αἰχμάλωτοι 70 ἦλθον αὐτοῖς οἱ ἐκ τῶν περὶ Ἐπίδαμνον ναυμαχιῶν ὑπὸ 15 Κορινθίων ἀφεθέιντες, τῷ μὲν λόγῳ ὀκτακοσίων ταλάντων τοῖς προξένοις διηγγυημένοι, ἔργῳ δὲ πεπεισμένοι Κορινθίοις Κέρκυραν προσποιῆσαι. καὶ ἔπρασσαν οὗτοι, ἕκαστον τῶν πολιτῶν μετιόντες, ὅπως ἀποστήσωσιν Ἀθηναίων τὴν πόλιν. καὶ ἀφικομένης Ἀττικῆς τε νεὼς καὶ Κορινθίας πρέσβεις 2 20 ἀγουσῶν καὶ ἐς λόγους καταστάντων ἐψηφίσαντο Κερκυραῖοι Ἀθηναίοις μὲν ξύμμαχοι εἶναι κατὰ τὰ ξυγκείμενα, Πελοποννησίοις δὲ φίλοι ὥσπερ καὶ πρότερον. καὶ (ἦν 3 γὰρ Πειθίας ἐθελοπρόξενός τε τῶν Ἀθηναίων καὶ τοῦ δήμου προειστήκει) ὑπάγονται αὐτὸν οὗτοι οἱ ἄνδρες ἐς δίκην, λέ- 25 γοντες Ἀθηναίοις τὴν Κέρκυραν καταδουλοῦν. ὁ δὲ ἀποφυγὼν 4 ἀνθυπάγει αὐτῶν τοὺς πλουσιωτάτους πέντε ἄνδρας, φάσκων τέμνειν χάρακας ἐκ τοῦ τε Διὸς τοῦ τεμένους καὶ τοῦ Ἀλκίνου· ζημία δὲ καθ' ἑκάστην χάρακα ἐπέκειτο στατήρ. ὀφλόντων δὲ αὐτῶν καὶ πρὸς τὰ ἱερὰ ἱκετῶν καθεζομένων 5 30 διὰ πλῆθος τῆς ζημίας, ὅπως ταξάμενοι ἀποδῶσιν, ὁ Πειθίας (ἐτύγχανε γὰρ καὶ βουλῆς ὦν) πείθει ὥστε τῷ νόμῳ χρῆσασθαι. οἱ δ' ἐπειδὴ τῷ τε νόμῳ ἐξείργοντο καὶ ἅμα 6

- ἐπυνθάνοντο τὸν Πειθίαν, ἕως ἔτι βουλῆς ἐστί, μέλλειν τὸ
 πλήθος ἀναπείσειν τοὺς αὐτοὺς Ἀθηναίους φίλους τε καὶ
 ἐχθροὺς νομίζειν, ξυνίσταντό τε καὶ λαβόντες ἐγχειρίδια
 ἑξαπινάϊως ἐς τὴν βουλὴν ἐσελθόντες τὸν τε Πειθίαν κτεί- 5
 νουσι καὶ ἄλλους τῶν τε βουλευτῶν καὶ ἰδιωτῶν ἐς ἐξή-
 71 τὴν Ἀττικὴν τριήρη κατέφυγον ἔτι παροῦσαν. δράσαντες
 δὲ τοῦτο καὶ ξυγκαλέσαντες Κερκυραίους εἶπον ὅτι ταῦτα
 καὶ βέλτιστα εἴη καὶ ἥκιστ' ἂν δουλωθεῖεν ὑπ' Ἀθηναίων,
 τό τε λοιπὸν μηδετέρους δέχεσθαι ἀλλ' ἢ μᾶ νηὶ ἡσυχά- 10
 ζοντας, τὸ δὲ πλεόν πολέμιον ἡγεῖσθαι. ὥς δὲ εἶπον, καὶ
 2 ἐπικυρῶσαι ἠνάγκασαν τὴν γνώμην. πέμπουσι δὲ καὶ ἐς
 τὰς Ἀθήνας εὐθὺς πρέσβεις περὶ τε τῶν πεπραγμένων
 διδάζοντας ὥς ξυνέφερε καὶ τοὺς ἐκεῖ καταπεφευγότας πεί-
 σοντας μὴδὲν ἀνεπιτήδειον πράσσειν, ὅπως μὴ τις ἐπιστροφὴ 15
 72 γένηται. ἐλθόντων δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς τε πρέσβεις ὥς
 νεωτερίζοντας ξυλλαβόντες, καὶ ὅσους ἔπεισαν, κατέθεντο
 ἐς Αἴγινα.
- 2 Ἐν δὲ τούτῳ τῶν Κερκυραίων οἱ ἔχοντες τὰ πράγματα
 ἐλθούσης τριήρους Κορινθίας καὶ Λακεδαιμονίων πρέσβεων 20
 3 ἐπιτίθενται τῷ δήμῳ, καὶ μαχόμενοι ἐνίκησαν. ἀφικομένης
 δὲ νυκτὸς ὁ μὲν δῆμος ἐς τὴν ἀκρόπολιν καὶ τὰ μετέωρα τῆς
 πόλεως καταφεύγει καὶ αὐτοῦ ξυλλεγεὶς ἰδρῦθη, καὶ τὸν 25
 Ὑλλαϊκὸν λιμένα εἶχον· οἱ δὲ τήν τε ἀγορὰν κατέλαβον,
 οὐπὲρ οἱ πολλοὶ ὥκουν αὐτῶν, καὶ τὸν λιμένα τὸν πρὸς 25
 73 αὐτῇ καὶ πρὸς τὴν ἡπειρον. τῇ δ' ὕστεραία ἡκροβολίσαντό
 τε ὀλίγα καὶ ἐς τοὺς ἀγροὺς περιέπεμπον ἀμφοτέροι, τοὺς
 δούλους παρακαλοῦντές τε καὶ ἐλευθερίαν ὑπισχνούμενοι·
 καὶ τῷ μὲν δήμῳ τῶν οἰκετῶν τὸ πλήθος παρεγένετο ξύμ-
 μαχον, τοῖς δ' ἐτέροις ἐκ τῆς ἡπείρου ἐπίκουροι ὀκτακόσιοι. 30
 74 διαλιπούσης δ' ἡμέρας μάχη αὖθις γίγνεται καὶ νικᾷ ὁ δῆμος
 χωρίων τε ἰσχύι καὶ πλήθει προύχων· αἱ τε γυναῖκες αὐτοῖς
 τολμηρῶς ξυνεπελάβοντο βάλλουσαι ἀπὸ τῶν οἰκιῶν τῷ κε-

ράμῳ καὶ παρὰ φύσιν ὑπομένουσai τὸν θόρυβον. γενομένης 2 *υφισταν*
 δὲ τῆς τροπῆς περὶ δέιλῃν ὀψίαν, δέισαντες οἱ ὀλίγοι μὴ
 αὐτοβοεῖ ὁ δῆμος τοῦ τε νεωρίου κρατήσκειν ἐπελθὼν καὶ *αυτοβοει*
 σφᾶς διαφθείρειεν, ἐμπιπράσι τὰς οἰκίας τὰς ἐν κύκλῳ τῆς
 5 ἀγορᾶς καὶ τὰς ξυνοικίας, ὅπως μὴ ἢ ἔφοδος, φειδόμενοι
 οὔτε οἰκείας οὔτε ἀλλοτρίας, ὥστε καὶ χρήματα πολλὰ ἐμπο-
 ρων κατεκαύθη καὶ ἡ πόλις ἐκινδύνευσεν πᾶσα διαφθαρῆναι,
 εἰ ἄνεμος ἐπεγένετο τῇ φλογὶ ἐπίφορος ἐς αὐτήν.

Καὶ οἱ μὲν παυσάμενοι τῆς μάχης ὡς ἐκάτεροι ἡσυχά- 3
 10 σαντες τὴν νύκτα ἐν φυλακῇ ἦσαν· καὶ ἡ Κορινθία ναῦς
 τοῦ δήμου κεκρατηκότος ὑπεξᾠήγετο, καὶ τῶν ἐπικούρων
 οἱ πολλοὶ ἐς τὴν ἡπειρον λαθόντες διεκομίσθησαν. τῇ δὲ 75 *οιμεμα*
 ἐπιγιγνομένη ἡμέρᾳ Νικόστρατος ὁ Διειτρέφους Ἀθηναίων
 στρατηγὸς παραγίγνεται βοηθῶν ἐκ Ναυπάκτου δώδεκα ναυσὶ
 15 καὶ Μεσσηνίων πεντακοσίοις ὀπλίταις· ξύμβασίν τε ἔπρασσε
 καὶ πείθει ὥστε συγχωρῆσαι ἀλλήλοις δέκα μὲν ἄνδρας τοὺς
 αἰτιωτάτους κρῖναι, οἱ οὐκέτι ἔμειναν, τοὺς δ' ἄλλους οἰκεῖν
 σπονδὰς πρὸς ἀλλήλους ποιησαμένους καὶ πρὸς Ἀθηναίους,
 ὥστε τοὺς αὐτοὺς ἐχθροὺς καὶ φίλους νομίζειν. καὶ ὁ μὲν 2
 20 ταῦτα πράξας ἔμελλεν ἀποπλεύσεσθαι· οἱ δὲ τοῦ δήμου
 προστάται πείθουσιν αὐτὸν πέντε μὲν ναῦς τῶν αὐτοῦ σφίσι
 καταλιπεῖν, ὅπως ἡσούν τι ἐν κινήσει ὧσιν οἱ ἐναντίοι,
 ἴσας δὲ αὐτοὶ πληρώσαντες ἐκ σφῶν αὐτῶν συμπέμψειν.
 καὶ ὁ μὲν ξυνεχώρησεν, οἱ δὲ τοὺς ἐχθροὺς κατέλεγον ἐς 3
 25 τὰς ναῦς. δέισαντες δὲ ἐκεῖνοι μὴ ἐς τὰς Ἀθήνας ἀπο-
 πεμφθῶσι καθίζουσιν ἐς τὸ τῶν Διοσκόρων ἱερόν. Νικό- 4
 στρατος δὲ αὐτοὺς ἀνίστη τε καὶ παρεμυθεῖτο. ὡς δ' οὐκ *παυσιμι*
 ἔπειθεν, ὁ δῆμος ὀπλισθεὶς ἐπὶ τῇ προφάσει ταύτῃ, ὡς οὐ-
 δὲν αὐτῶν ὑγιὲς διανοουμένων τῇ τοῦ μὴ συμπελεῖν ἀπιστία,
 30 τὰ τε ὅπλα αὐτῶν ἐκ τῶν οἰκιῶν ἔλαβε καὶ αὐτῶν τινας
 οἷς ἐπέτυχον, εἰ μὴ Νικόστρατος ἐκώλυσε, διέφθειραν ἄν.
 ὁρῶντες δὲ οἱ ἄλλοι τὰ γιγνόμενα καθίζουσιν ἐς τὸ Ἡραῖον 5

ικέται καὶ γίνονται οὐκ ἐλάσσους τετρακοσίων. ὁ δὲ δῆμος δείσας μὴ τι νεωτερίσωσιν ἀνίστησί τε αὐτοὺς πείσας καὶ διακομίζει ἐς τὴν πρὸ τοῦ Ἡραίου νῆσον, καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐκείσε αὐτοῖς διεπέμπετο.

- 76 Τῆς δὲ στάσεως ἐν τούτῳ οὔσης τετάρτη ἢ πέμπτη ἡμέρα 5
μετὰ τὴν τῶν ἀνδρῶν ἐς τὴν νῆσον διακομιδὴν αἱ ἐκ τῆς
Κυλλήνης Πελοποννησίων νῆες, μετὰ τὸν ἐκ τῆς Ἰωνίας
πλοῦν ἔφορμοι οὔσαι, παραγίνονται τρεῖς καὶ πεντήκοντα·
ἦρχε δὲ αὐτῶν Ἀλκίδας, ὅσπερ καὶ πρότερον, καὶ Βρασίδης
αὐτῷ ξύμβουλος ἐπέπλει. ὁρμισάμενοι δὲ ἐς Σύβοτα λιμένα 10
- 77 τῆς ἡπείρου ἅμα ἔφ' ἐπέπλεον τῇ Κερκύρᾳ. οἱ δὲ πολλῶ
θορύβῳ καὶ πεφοβημένοι τὰ τ' ἐν τῇ πόλει καὶ τὸν ἐπίπλου
παρεσκευάζοντο τε ἅμα ἐξήκοντα ναῦς καὶ τὰς αἰεὶ πληρου-
μένας ἐξέπεμπον πρὸς τοὺς ἐναντίους, παραινούντων Ἀθηναίων
σφᾶς τε ἑᾶσαι πρῶτον ἐκπλεῦσαι καὶ ὕστερον πάσαις ἅμα 15
- 2 ἐκείνους ἐπιγενέσθαι. ὥς δὲ αὐτοῖς πρὸς τοῖς πολεμίοις
ἦσαν σποράδες αἱ νῆες, δύο μὲν εὐθὺς ἠτύομόλησαν, ἐν
ἐτέραις δὲ ἀλλήλοις οἱ ἐμπλέοντες ἐμάχοντο, ἦν δὲ οὐδεὶς
- 3 κόσμος τῶν ποιουμένων. ἰδόντες δὲ οἱ Πελοποννήσιοι τὴν
ταραχὴν εἴκοσι μὲν ναυσὶ πρὸς τοὺς Κερκυραίους ἐτάξαντο, 20
ταῖς δὲ λοιπαῖς πρὸς τὰς δώδεκα ναῦς τῶν Ἀθηναίων, ὧν
- 78 ἦσαν αἱ δύο Σαλαμινία καὶ Πάραλος. καὶ οἱ μὲν Κερκυραῖοι
κακῶς τε καὶ κατ' ὀλίγας προσπίπτοντες ἐταλαιπώρουν τὸ
καθ' αὐτούς· οἱ δ' Ἀθηναῖοι φοβούμενοι τὸ πλῆθος καὶ τὴν
περικύκλωσιν ἀθρόαις μὲν οὐ προσέπιπτον οὐδὲ κατὰ μέσον 25
ταῖς ἐφ' ἑαυτοὺς τεταγμέναις, προσβαλόντες δὲ κατὰ κέρας
καταδύνουσι μίαν ναῦν. καὶ μετὰ ταῦτα κύκλον ταξαμένων
- 2 αὐτῶν περιέπλεον καὶ ἐπειρῶντο θορυβεῖν. γνόντες δὲ οἱ
πρὸς τοῖς Κερκυραίοις καὶ δείσαντες μὴ ὕπερ ἐν Ναυπάκτῳ
γένοιτο, ἐπιβοηθοῦσι, καὶ γενόμεναι ἀθρόαι αἱ νῆες ἅμα τὸν 30
- 3 ἐπίπλου τοῖς Ἀθηναίοις ἐποιοῦντο. οἱ δ' ὑπεχώρουν ἤδη

πρύμναν κρουόμενοι καὶ ἅμα τὰς τῶν Κερκυραίων ἐβούλοιντο προκαταφυγεῖν ὅτι μάλιστα, ἑαυτῶν σχολῇ τε ὑποχωρούντων καὶ πρὸς σφᾶς τεταγμένων τῶν ἐναντίων.

Ἡ μὲν οὖν ναυμαχία τοιαύτη γενομένη ἐτελεύτα ἐς ἡλίου 4
 5 δύσιν, καὶ οἱ Κερκυραῖοι δέισαντες μὴ σφίσιν ἐπιπλεύσαιτες 79
 ἐπὶ τὴν πόλιν ὥς κρατοῦντες οἱ πολέμιοι ἢ τοὺς ἐκ τῆς
 νήσου ἀναλάβωσιν ἢ καὶ ἄλλο τι νεωτερίσωσι, τοὺς τε ἐκ
 τῆς νήσου πάλιν ἐς τὸ Ἡραϊον διεκόμισαν καὶ τὴν πόλιν
 ἐφύλασσαν. οἱ δ' ἐπὶ μὲν τὴν πόλιν οὐκ ἐτόλμησαν πλεῦσαι 2
 10 κρατοῦντες τῇ ναυμαχίᾳ, τρεῖς δὲ καὶ δέκα ναῦς ἔχοντες τῶν
 Κερκυραίων ἀπέπλευσαν ἐς τὴν ἡπειρον, ὅθεν περ ἀνηγάγοντο.
 τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἐπὶ μὲν τὴν πόλιν οὐδὲν μᾶλλον ἐπέπλεον, 3
 καί περ ἐν πολλῇ ταραχῇ καὶ φόβῳ ὄντας καὶ Βρασίδου
 παραινούντος, ὥς λέγεται, Ἀλκίδα, ἰσοψήφου δὲ οὐκ ὄντος·
 15 ἐπὶ δὲ τὴν Λευκίμνην τὸ ἀκρωτήριον ἀποβάντες ἐπόρθουν
 τοὺς ἀγρούς. ὁ δὲ δῆμος τῶν Κερκυραίων ἐν τούτῳ περιδεῖς 80
 γενόμενος μὴ ἐπιπλεύσωσιν αἱ νῆες, τοῖς τε ἰκέταις ἦσαν
 ἐς λόγους καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅπως σωθήσεται ἡ πόλις, καὶ
 τινὰς αὐτῶν ἔπεισαν ἐς τὰς ναῦς ἐσβῆναι· ἐπλήρωσαν γὰρ
 20 ὅμως τριάκοντα προσδεχόμενοι τὸν ἐπίπλουν. οἱ δὲ Πελο- 2
 πονήσιοι μέχρι μέσου ἡμέρας δηώσαντες τὴν γῆν ἀπέπλευ-
 σαν, καὶ ὑπὸ νύκτα αὐτοῖς ἐφρυκτωρήθησαν ἐξήκοντα νῆες
 Ἀθηναίων προσπλέουσαι ἀπὸ Λευκάδος· ἃς οἱ Ἀθηναῖοι
 πυνθανόμενοι τὴν στάσιν καὶ τὰς μετ' Ἀλκίδου ναῦς ἐπὶ
 25 Κέρκυραν μελλούσας πλεῖν ἀπέστειλαν καὶ Εὐρυμέδοντα τὸν
 Θουκλέους στρατηγόν. οἱ μὲν οὖν Πελοποννήσιοι τῆς νυκτὸς 81
 εὐθὺς κατὰ τάχος ἐκομίζοντο ἐπ' οἴκου παρὰ τὴν γῆν· καὶ
 ὑπερενεγκόντες τὸν Λευκαδίων ἰσθμὸν τὰς ναῦς, ὅπως μὴ
 περιπλέοντες ὀφθῶσιν, ἀποκομίζονται. Κερκυραῖοι δὲ αἰ- 2
 30 σθόμενοι τὰς τε Ἀττικὰς ναῦς προσπλεούσας τὰς τε τῶν
 πολεμίων οἰχομένας, λαβόντες τοὺς τε Μεσσηνίους ἐς τὴν

8 πάλιν G : πάλαι cett.
 δὲ codd. (δὲ om. B M)
 τὸν ἐπίπλουν om. A B F

10 τρεῖς δὲ καὶ δέκα vulgo : τρισκαίδεκα
 15 Λευκίμνην C G 20 προσδεχόμενοι
 28 τὸν a c : τῶν codd. [G]

πόλιν ἡγαγον πρότερον ἕξω ὄντας, καὶ τὰς ναῦς περιπλεῦσαι
 κελεύσαντες ἄς ἐπλήρωσαν ἐς τὸν Ὑλλαϊκὸν λιμένα, ἐν ᾧσφ
 περιεκομίζοντο, τῶν ἐχθρῶν εἴ τινα λάβοιεν, ἀπέκτεινον·
 καὶ ἐκ τῶν νεῶν ὅσους ἔπεισαν ἐσβῆναι ἐκβιβάζοντες ἀπε-
 χρῶντο, ἐς τὸ Ἡραιὸν τε ἐλθόντες τῶν ἱκετῶν ὡς πεντήκοντα 5
 ἄνδρας δίκην ὑποσχεῖν ἔπεισαν καὶ κατέγνωσαν πάντων θά-
 3 νατον. οἱ δὲ πολλοὶ τῶν ἱκετῶν, ὅσοι οὐκ ἐπέισθησαν, ὡς
 ἑώρων τὰ γιγνόμενα, διέφθειρον αὐτοῦ ἐν τῷ ἱερῷ ἀλλήλους,
 καὶ ἐκ τῶν δένδρων τιwες ἀπήγγχοντο, οἱ δ' ὡς ἕκαστοι
 4 ἐδύναντο ἀνηλοῦντο. ἡμέρας τε ἑπτὰ, ἄς ἀφικόμενος ὁ 10
 Εὐρυμέδων ταῖς ἐξήκοντα ναυσὶ παρέμεινε, Κερκυραῖοι σφῶν
 αὐτῶν τοὺς ἐχθροὺς δοκοῦντας εἶναι ἐφόνεον, τὴν μὲν αἰτίαν
 ἐπιφέροντές τοῖς τὸν δῆμον καταλύουσιν, ἀπέθανον δέ τιwες
 καὶ ἰδίας ἔχθρας ἔνεκα, καὶ ἄλλοι χρημάτων σφίσιν ὀφειλο-
 5 μένων ὑπὸ τῶν λαβόντων· πᾶσά τε ἰδέα κατέστη θανάτου, 15
 καὶ οἷον φιλεῖ ἐν τῷ τοιούτῳ γίγνεσθαι, οὐδὲν ὅτι οὐ ξυνέβη
 καὶ ἔτι περαιτέρω. καὶ γὰρ πατὴρ παῖδα ἀπέκτεινε καὶ ἀπὸ
 τῶν ἱερῶν ἀπεσπῶντο καὶ πρὸς αὐτοῖς ἐκτείνοντο, οἱ δέ τιwες
 καὶ περιοικοδομηθέντες ἐν τοῦ Διονύσου τῷ ἱερῷ ἀπέθανον.
 82 Οὕτως ὦμῃ <ῆ> στάσις προυχώρησε, καὶ ἔδοξε μᾶλλον, 20
 διότι ἐν τοῖς πρώτῃ ἐγένετο, ἐπεὶ ὕστερόν γε καὶ πᾶν ὡς
 εἰπεῖν τὸ Ἑλληνικὸν ἐκινήθη, διαφορῶν οὐσῶν ἑκασταχοῦ
 τοῖς τε τῶν δῆμων προστάταις τοὺς Ἀθηναίους ἐπάγεσθαι
 καὶ τοῖς ὀλίγοις τοὺς Λακεδαιμονίους. καὶ ἐν μὲν εἰρήνῃ
 οὐκ ἂν ἐχόντων πρόφασιν οὐδ' ἐτοίμων παρακαλεῖν αὐτούς, 25
 πολεμουμένων δὲ καὶ ξυμμαχίας ἅμα ἐκατέροις τῇ τῶν ἐναν-
 τίων κακώσει καὶ σφίσιν αὐτοῖς ἐκ τοῦ αὐτοῦ προσποιήσει
 2 ῥαδίως αἱ ἐπαγῶγαὶ τοῖς νεωτερίζειν τι βουλομένοις ἐπορί-
 ζοντο. καὶ ἐπέπεσε πολλὰ καὶ χαλεπὰ κατὰ στάσιν ταῖς
 πόλεσι, γιγνόμενα μὲν καὶ αἰεὶ ἐσόμενα, ἕως ἂν ἡ αὐτὴ 30
 φύσις ἀνθρώπων ᾖ, μᾶλλον δὲ καὶ ἡσυχαιτέρα καὶ τοῖς εἶδεσι

4 ἀπεχρῶντο γρ. C F M An. Bekk. Suid. : ἀπεχώρησαν codd. : ἀνε-
 χρῶντο Dion. Hal. 8 διέφθειρον G M Dion. Hal. : διέφθειραν cett.
 20 ἡ add. Krüger 31 post φύσις add. τῶν B [G]

διηλλαγμένα, ὥς ἂν ἕκασται αἱ μεταβολαὶ τῶν ξυντυχίων
ἐφιστῶνται. ἐν μὲν γὰρ εἰρήνῃ καὶ ἀγαθοῖς πράγμασι αἱ
τε πόλεις καὶ οἱ ἰδιῶται ἀμείνους τὰς γνώμας ἔχουσι διὰ τὸ
μὴ ἐς ἀκουσίους ἀνάγκας πίπτειν· ὁ δὲ πόλεμος ὑφελὼν τὴν
5 εὐπορίαν τοῦ καθ' ἡμέραν βίαιος διδάσκαλος καὶ πρὸς τὰ
παρόντα τὰς ὁργὰς τῶν πολλῶν ὁμοιοῖ. ἐστασίαζέ τε οὖν 3
τὰ τῶν πόλεων, καὶ τὰ ἐφυστερίζοντά που πύστει τῶν προ-
γενομένων πολὺ ἐπέφερε τὴν ὑπερβολὴν τοῦ καυοῦσθαι τὰς
διανοίας τῶν τ' ἐπιχειρήσεων περιτεχνήσει καὶ τῶν τιμωριῶν
10 ἀτοπία. καὶ τὴν εἰωθυίαν ἀξίωσιν τῶν ὀνομάτων ἐς τὰ 4
ἔργα ἀντήλλαξαν τῇ δικαιοῦσι. τόλμα μὲν γὰρ ἀλόγιστος
ἀνδρεία φιλέταιρος ἐνομίσθη, μέλλησις δὲ προμηθὴς δειλία
εὐπρεπής, τὸ δὲ σῶφρον τοῦ ἀνδρὸς πρόσχημα, καὶ τὸ
πρὸς ἅπαν ξυνετὸν ἐπὶ πᾶν ἀργόν· τὸ δ' ἐμπλήκτως ὅξυν
15 ἀνδρὸς μοίρα προστετέθη, ἀσφαλεία δὲ τὸ ἐπιβουλεύσασθαι
ἀποτροπῆς πρόφασις εὐλογος. καὶ ὁ μὲν χαλεπαίνων πιστὸς 5
αἰεὶ, ὁ δ' ἀντιλέγων αὐτῷ ὑποπτος. ἐπιβουλεύσας δέ τις
τυχὼν ξυνετὸς καὶ ὑπονοήσας ἔτι δεινότερος· προβουλεύσας
δὲ ὅπως μηδὲν αὐτῶν δεήσει, τῆς τε ἐταιρίας διαλυτῆς καὶ
20 τοὺς ἐναντίους ἐκπεπληγμένους. ἀπλῶς δὲ ὁ φθάσας τὸν
μέλλοντα κακόν τι δρᾶν ἐπηνείτο, καὶ ὁ ἐπικελεύσας τὸν
μὴ διανοούμενον. καὶ μὴν καὶ τὸ ξυγγενὲς τοῦ ἐταιρικοῦ 6
ἄλλοτριώτερον ἐγένετο διὰ τὸ ἐτοιμότερον εἶναι ἀπροφασί-
στως τολμᾶν· οὐ γὰρ μετὰ τῶν κειμένων νόμων ὠφελίας αἱ
25 τοιαῦται ξύνοδοι, ἀλλὰ παρὰ τοὺς καθεστῶτας πλεονεξίαι.
καὶ τὰς ἐς σφᾶς αὐτοὺς πίστει οὐ τῷ θεῷ νόμῳ μᾶλλον
ἐκρατύνοντο ἢ τῷ κοινῇ τι παρανομῆσαι. τὰ τε ἀπὸ τῶν 7
ἐναντίων καλῶς λεγόμενα ἐνεδέχοντο ἔργων φυλακῇ, εἰ
προύχοιεν, καὶ οὐ γενναϊότητι. ἀντιτιμωρήσασθαι τέ τινα
30 περὶ πλείονος ἦν ἢ αὐτὸν μὴ προπαθεῖν. καὶ ὅρκοι εἴ ποῦ

Ι ἕκασται C: ἕκαστα cett. [G] 7 ἀποπύσσει FM: ἐπιπύσσει
Dion. Hal. 15 ἀσφαλεία B f g M Schol.: ἀσφάλεια cett. 18 post
τυχῶν add. τε Dion. Hal. 20 δὲ] τε Haase 24 ὠφελίᾳ
Pörro

ἄρα γένοιτο ξυναλλαγῆς, ἐν τῷ αὐτίκα πρὸς τὸ ἄπορον
 ἐκατέρῳ διδόμενοι ἴσχυον οὐκ ἐχόντων ἄλλοθεν δύναμιν· ἐν
 δὲ τῷ παρατυχόντι ὁ φθάσας θαρσῆσαι, εἰ ἴδοι ἄφαρκτον,
 ἡδίων διὰ τὴν πίστιν ἐτιμώρείτο ἢ ἀπὸ τοῦ προφανοῦς, καὶ
 τό τε ἀσφαλὲς ἐλογίζετο καὶ ὅτι ἀπάτῃ περιγεγόμενος ξυνέ-
σεως ἀγώνισμα προσελάμβανεν. ῥᾶον δ' οἱ πολλοὶ κακοῦργοι
 ὄντες δεξιὸν κέκληνται ἢ ἀμαθεῖς ἀγαθοί, καὶ τῷ μὲν αἰσχύ-
 8 νονται, ἐπὶ δὲ τῷ ἀγάλλονται. πάντων δ' αὐτῶν αἴτιον
 ἀρχὴ ἢ διὰ πλεονεξίαν καὶ φιλοτιμίαν· ἐκ δ' αὐτῶν καὶ ἐς
 τὸ φιλονικεῖν καθισταμένων τὸ πρόθυμον. οἱ γὰρ ἐν ταῖς 10
 πόλεσι προστάντες μετὰ ὀνόματος ἐκατέροι εὐπρεποῦς, πλή-
 θους τε ἰσονομίας πολιτικῆς καὶ ἀριστοκρατίας σῶφρονος
 προτιμήσει, τὰ μὲν κοινὰ λόγῳ θεραπεύοντες ἅθλα ἐποιῶντο,
 παντὶ δὲ τρόπῳ ἀγωνιζόμενοι ἀλλήλων περιγίγνεσθαι ἐτόλμη-
 σάν τε τὰ δεινότατα ἐπεξῆσάν τε τὰς τιμωρίας ἔτι μείζους, 15
 οὐ μέχρι τοῦ δικαίου καὶ τῇ πόλει ξυμφόρου προτιθέντες, ἐς
 δὲ τὸ ἐκατέροις ποναίει ἡδονὴν ἔχον ὀρίζοντες, καὶ ἢ μετὰ
 ψήφου ἀδίκου καταγνώσεως ἢ χειρὶ κτώμενοι τὸ κρατεῖν
 ἐτοῖμοι ἦσαν τὴν αὐτίκα φιλονικίαν ἐκπιμπλάναι. ὥστε
 εὐσεβεία μὲν οὐδέτεροι ἐνόμιζον, εὐπρεπεία δὲ λόγου οἷς 20
 ξυμβαίῃ ἐπιφθόνως τι διαπράξασθαι, ἅμεινον ἤκουον. τὰ
 δὲ μέσα τῶν πολιτῶν ὑπ' ἀμφοτέρων ἢ ὅτι οὐ ξυνηγωνίζοντο
 ἢ φθόνῳ τοῦ περιεῖναι διεφθείροντο.

- 83 Οὕτω πᾶσα ἰδέα κατέστη κακοτροπίας διὰ τὰς στάσεις *νικητῶν*
 τῷ Ἑλληνικῷ, καὶ τὸ εὐηθες, οὗ τὸ γενναῖον πλείστον μετ- 25
 ἔχει, καταγελασθὲν ἠφανίσθη, τὸ δὲ ἀντιτετάχθαι ἀλλήλοις
 2 τῇ γνώμῃ ἀπίστως ἐπὶ πολὺ διήνεγκεν· οὐ γὰρ ἦν ὁ διαλύ-
σων οὔτε λόγος ἐχυρὸς οὔτε ὄρκος φοβερός, κρείστους δὲ
 ὄντες ἅπαντες λογισμῷ ἐς τὸ ἀνέλπιστον τοῦ βεβαίου μὴ
 3 παθεῖν μᾶλλον προουσκόπουν ἢ πιστεῦσαι ἐδύναντο. καὶ οἱ 30
 φανλότεροι γνώμην ὥς τὰ πλείω περιεγίγνοντο· τῷ γὰρ

δεδιέναι τό τε αὐτῶν ἐνδεῆς καὶ τὸ τῶν ἐναντίων ξυνετόν, *deuenerunt*
 μὴ λόγοις τε ἥσους ὥσι καὶ ἐκ τοῦ πολυτρόπου αὐτῶν τῆς
 γνώμης φθάσωσι προεπιβουλευόμενοι, τολμηρῶς πρὸς τὰ
 ἔργα ἐχώρουν. οἱ δὲ καταφρονούντες κἂν προαισθῆσθαι καὶ 4
 5 ἔργῳ οὐδὲν σφᾶς δεῖν λαμβάνειν ἃ γνώμη ἔξεστιν, ἄφαρκοι
 μᾶλλον διεφθείροντο.

[Ἐν δ' οὖν τῇ Κερκύρᾳ τὰ πολλὰ αὐτῶν προυτολήθη, 84
 καὶ ὅποσα ὕβρει μὲν ἀρχόμενοι τὸ πλεόν ἢ σωφροσύνη ὑπὸ
 τῶν τὴν τιμωρίαν παρασχόντων οἱ ἀνταμνόμενοι δράσειαν,
 10 πενίας δὲ τῆς εἰσθυίας ἀπαλλαξιόντες τινας, μάλιστα δ' ἂν
 διὰ πάθους, ἐπιθυμοῦντες τὰ τῶν πέλας ἔχειν, παρὰ δίκην
 γιγνώσκοιεν, οἳ τε μὴ ἐπὶ πλεονεξία, ἀπὸ ἴσου δὲ μάλιστα
 ἐπιόντες ἀπαιδευσίᾳ ὀργῆς πλείστον ἐκφερόμενοι ὡμῶς καὶ
 ἀπαραιτήτως ἐπέλθοιεν. ξυνταραχθέντος τε τοῦ βίου ἐς 2
 15 τὸν καιρὸν τοῦτον τῇ πόλει καὶ τῶν νόμων κρατήσασα ἡ
 ἀνθρωπεῖα φύσις, εἰσθυῖα καὶ παρὰ τοὺς νόμους ἀδικεῖν,
 ἀσμένῃ ἐδήλωσεν ἀκρατῆς μὲν ὀργῆς οὕσα, κρείσσων δὲ
 τοῦ δικαίου, πολεμία δὲ τοῦ προύχοντος· οὐ γὰρ ἂν τοῦ
 τε ὀσίου τὸ τιμωρεῖσθαι προυτίθεσαν τοῦ τε μὴ ἀδικεῖν
 20 τὸ κερδαίνειν, ἐν ᾧ μὴ βλάπτουσιν ἰσχὺν εἶχε τὸ φθονεῖν.
 ἀξιοῦσί τε τοὺς κοινούς περὶ τῶν τοιούτων οἱ ἄνθρωποι 3
 νόμους, ἀφ' ὧν ἅπασιν ἐλπίς ὑπόκειται σφαλεῖσι κἂν αὐ-
 τοὺς διασώζεσθαι, ἐν ἄλλων τιμωρίαις προκαταλύειν καὶ μὴ
 ὑπολείπεσθαι, εἴ ποτε ἄρα τις κωδυνεύσας τινὸς δεήσεται
 25 αὐτῶν.]

Οἱ μὲν οὖν κατὰ τὴν πόλιν Κερκυραῖοι τοιαύταις ὀργαῖς 85
 ταῖς πρώταις ἐς ἀλλήλους ἐχρήσαντο, καὶ ὁ Εὐρυμέδων καὶ
 οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέπλευσαν ταῖς ναυσίν· ὕστερον δὲ οἱ φεύ- 2
 γοντες τῶν Κερκυραίων (διεσώθησαν γὰρ αὐτῶν ἐς πεντα-
 30 κοσίους) τεῖχῃ τε λαβόντες, ἃ ἦν ἐν τῇ ἡπείρῳ, ἐκράτουν
 τῆς πέραν οἰκείας γῆς καὶ ἐξ αὐτῆς ὀρμώμενοι ἐλήζοντο *plundered*

c. 84 damnaverunt grammatici apud Schol. 8 ὅσος' ἂν Hude
 10 τινες f Schol. : τινας codd. 31 ἐλήζον AB E F M γρ. G

τοὺς ἐν τῇ νήσῳ καὶ πολλὰ ἔβλαπτον, καὶ λιμὸς ἰσχυρὸς
 3 ἐγένετο ἐν τῇ πόλει. ἐπρεσβεύοντο δὲ καὶ ἐς τὴν Λακε-
 δαίμονα καὶ Κόρινθον περὶ καθόδου· καὶ ὥς οὐδὲν αὐτοῖς
 ἐπράσσετο, ὕστερον χρόνῳ πλοῖα καὶ ἐπικούρους παρασκευα-
 σάμενοι διέβησαν ἐς τὴν νῆσον ἑξακόσιοι μάλιστα οἱ πάντες, 5
 καὶ τὰ πλοῖα ἐμπρήσαντες, ὅπως ἀπόγνοια ἦ τοῦ ἄλλο τι ἢ
 κρατεῖν τῆς γῆς, ἀναβάντες ἐς τὸ ὄρος τὴν Ἰστώνην, τείχος
 ἐνοικοδομησάμενοι ἔφθειρον τοὺς ἐν τῇ πόλει καὶ τῆς γῆς
 ἐκράτουν.

86 Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους τελευτῶντος Ἀθηναῖοι εἴκοσι ναῦς 10
 ἔστειλαν ἐς Σικελίαν καὶ Λάχνητα τὸν Μελανώπου στρατηγὸν
 2 αὐτῶν καὶ Χαροιάδην τὸν Εὐφιλήτου. οἱ γὰρ Συρακόσιοι
 καὶ Λεοντῖνοι ἐς πόλεμον ἀλλήλοις καθέστασαν. ζύμμαχοι
 δὲ τοῖς μὲν Συρακοσίοις ἦσαν πλὴν Καμαριναίων αἱ ἄλλαι
 Δωρίδες πόλεις, αἵπερ καὶ πρὸς τὴν τῶν Λακεδαιμονίων τὸ 15
 πρῶτον ἀρχομένου τοῦ πολέμου ζυμμαχίαν ἐτάχθησαν, οὐ
 μέντοι ξυνεπολέμησάν γε, τοῖς δὲ Λεοντίνοις αἱ Χαλκιδικαὶ
 πόλεις καὶ Καμάρινα· τῆς δὲ Ἰταλίας Λοκροὶ μὲν Συρα-
 3 κοσίων ἦσαν, Ῥηγῖοι δὲ κατὰ τὸ ξυγγενὲς Λεοντίνων. ἐς
 οὖν τὰς Ἀθήνας πέμψαντες οἱ τῶν Λεοντίνων ζύμμαχοι κατὰ 20
 τε παλαιὰν ζυμμαχίαν καὶ ὅτι Ἴωνες ἦσαν πείθουσι τοὺς
 Ἀθηναίους πέμψαι σφίσι ναῦς· ὑπὸ γὰρ τῶν Συρακοσίων
 4 τῆς τε γῆς εἶργοντο καὶ τῆς θαλάσσης. καὶ ἔπεμψαν οἱ
 Ἀθηναῖοι τῆς μὲν οἰκειότητος προφάσει, βουλόμενοι δὲ μῆτε
 σῖτον ἐς τὴν Πελοπόννησον ἄγεσθαι αὐτόθεν πρόπειράν τε 25
 ποιοῦμενοι εἰ σφίσι δυνατὰ εἶη τὰ ἐν τῇ Σικελίᾳ πράγματα
 5 ὑποχέρινα γενέσθαι. καταστάντες οὖν ἐς Ῥήγιον τῆς Ἰτα-
 λίας τὸν πόλεμον ἐποιοῦντο μετὰ τῶν ζυμμάχων. καὶ τὸ
 θέρος ἐτελεύτα.

87 Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος ἡ νόσος τὸ δεύτερον ἐπέ- 30
 πεσε τοῖς Ἀθηναίοις, ἐκλιπούσα μὲν οὐδένα χρόνον τὸ
 2 παντάπασι, ἐγένετο δέ τις ὅμως διοκωχή. παρέμεινε δὲ
 τὸ μὲν ὕστερον οὐκ ἔλασσον ἐνιαυτοῦ, τὸ δὲ πρότερον καὶ

δύο ἔτη, ὥστε Ἀθηναίους γε μὴ εἶναι ὅτι μᾶλλον τούτου
ἐπίεσε καὶ ἐκάκωσε τὴν δύναμιν· τετρακοσίων γὰρ ὀπλιτῶν 3
καὶ τετρακισχιλίων οὐκ ἐλάσσους ἀπέθανον ἐκ τῶν τάξεων
καὶ τριακοσίων ἱππέων, τοῦ δὲ ἄλλου ὄχλου ἀνεξεύρετος
5 ἀριθμός. ἐγένοντο δὲ καὶ οἱ πολλοὶ σεισμοὶ τότε τῆς γῆς, 4
ἐν τε Ἀθήναις καὶ ἐν Εὐβοίᾳ καὶ ἐν Βοιωτοῖς καὶ μάλιστα
ἐν Ὀρχομενῷ τῷ Βοιωτίῳ.

Καὶ οἱ μὲν ἐν Σικελίᾳ Ἀθηναῖοι καὶ Ῥηγῖνοι τοῦ αὐτοῦ 88
χειμῶνος τριάκοντα ναυσὶ στρατεύουσιν ἐπὶ τὰς Αἰόλου νήσους
10 καλουμένας· θέρους γὰρ δι' ἀνδρίαν ἀδύνατα ἦν ἐπιστρα-
τεύειν. νέμονται δὲ Λιπαραῖοι αὐτάς, Κνιδίων ἀποικοὶ ὄντες. 2
οἰκοῦσι δ' ἐν μιᾷ τῶν νήσων οὐ μεγάλη, καλεῖται δὲ Λιπάρα·
τὰς δὲ ἄλλας ἐκ ταύτης ὀρμώμενοι γεωργοῦσι, Διδύμην καὶ
Στρογγύλην καὶ Ἱεράν. νομίζουσι δὲ οἱ ἐκεῖν ἄνθρωποι 3
15 ἐν τῇ Ἱεράᾳ ὡς ὁ Ἡφαιστος χαλκεύει, ὅτι τὴν νύκτα φαίνεται
πῦρ ἀναδιδούσα πολὺ καὶ τὴν ἡμέραν καπνόν. κεῖται δὲ
αἱ νῆσοι αὗται κατὰ τὴν Σικελῶν καὶ Μεσσηνίων γῆν, ξύμ-
μαχοι δ' ἦσαν Συρακοσίων. τεμόντες δ' οἱ Ἀθηναῖοι τὴν 4
γῆν, ὡς οὐ προσεχώρουν, ἀπέπλευσαν ἐς τὸ Ῥήγιον. καὶ
20 ὁ χειμῶν ἐτελεύτα, καὶ πέμπτον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα
τῷδε ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραφεν.

Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους Πελοποννήσιοι καὶ οἱ ξύμ- 89
μαχοι μέχρι μὲν τοῦ Ἰσθμοῦ ἦλθον ὡς ἐς τὴν Ἀττικὴν
ἐσβαλοῦντες, Ἀγιδος τοῦ Ἀρχιδάμου ἡγουμένου Λακεδαιμο-
25 νίων βασιλέως, σεισμῶν δὲ γενομένων πολλῶν ἀπετράποντο
πάλιν καὶ οὐκ ἐγένετο ἐσβολή. καὶ περὶ τούτους τοὺς χρό- 2
νους, τῶν σεισμῶν κατεχόντων, τῆς Εὐβοίας ἐν Ὀροβίαις
ἡ θάλασσα ἐπανελθοῦσα ἀπὸ τῆς τότε οὔσης γῆς καὶ κυμα-
τωθεῖσα ἐπῆλθε τῆς πόλεως μέρος τι, καὶ τὸ μὲν κατέκλυσε,

1, 2 Ἀθηναίους . . . δύναμιν C et γρ. A B F (τε pro γε A B c F, τού-
τους omnes, sed s in C paene erasum. post καὶ add. μᾶλλον A B F): Ἀθη-
ναίων γε μὴ εἶναι ὅτι μᾶλλον ἐκάκωσε τὴν δύναμιν cett. [G] 5 τότε
σεισμοὶ A B E F M [G] 6 alterum ἐν C: om. cett. [G] 28 ἐπ-
ανελθοῦσα Schol.: ἐπελθοῦσα codd.

τὸ δ' ὑπενόστησε, καὶ θάλασσα νῦν ἐστὶ πρότερον οὔσα γῆ·
καὶ ἀνθρώπους διέφθειρεν ὅσοι μὴ ἐδύναντο φθῆναι πρὸς τὰ
3 μετέωρα ἀναδραμόντες. καὶ περὶ Ἀταλάντην τὴν ἐπὶ Λοκροῖς
τοῖς Ὀπουντίοις νῆσον παραπλησία γίνεται ἐπὶ κλυσίς, καὶ
τοῦ τε φρουρίου τῶν Ἀθηναίων παρεῖλε καὶ δύο νεῶν ἀνείλ- 5
4 κυσμένων τὴν ἑτέραν κατέαξεν. ἐγένετο δὲ καὶ ἐν Πεπαρήθῳ
κύματος ἐπαναχώρησίς τις, οὐ μέντοι ἐπέκλυσέ γε· καὶ
σεισμὸς τοῦ τείχους τι κατέβαλε καὶ τὸ πρυτανεῖον καὶ
5 ἄλλας οἰκίας ὀλίγας. αἴτιον δ' ἔγωγε νομίζω τοῦ τοιούτου,
ἢ ἰσχυρότατος ὁ σεισμὸς ἐγένετο, κατὰ τοῦτο ἀποστέλλειν 10
τε τὴν θάλασσαν καὶ ἐξαπίνης πάλιν ἐπισπωμένην βιαιότερον
τὴν ἐπὶ κλυσιν ποιεῖν· ἄνευ δὲ σεισμοῦ οὐκ ἂν μοι δοκεῖ τὸ
τοιούτο ξυμβῆναι γενέσθαι.

- 90 Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους ἐπολέμουν μὲν καὶ ἄλλοι, ὥς ἐκάστοις
ξυνέβαινεν, ἐν τῇ Σικελίᾳ καὶ αὐτοὶ οἱ Σικελιώται ἐπ' ἀλλή- 15
λους στρατεύοντες καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ξὺν τοῖς σφετέροις ξυμ-
μάχοις· ἃ δὲ λόγου μάλιστα ἄξια ἢ μετὰ τῶν Ἀθηναίων οἱ
ξύμμαχοι ἔπραξαν ἢ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους οἱ ἀντιπόλεμοι,
2 τούτων μνησθήσομαι. Χαιροιάδου γὰρ ἤδη τοῦ Ἀθηναίων
στρατηγοῦ τεθνηκότος ὑπὸ Συρακοσίων πολέμῳ Λάχης ἀπα- 20
σαν ἔχων τῶν νεῶν τὴν ἀρχὴν ἐστράτευσε μετὰ τῶν ξυμμάχων
ἐπὶ Μυλὰς τὰς Μεσσηνίων. ἔτυχον δὲ δύο φυλαὶ ἐν ταῖς
Μυλαῖς τῶν Μεσσηνίων φρουροῦσαι καὶ τινα καὶ ἐνέδραν
3 πεποιημέναι τοῖς ἀπὸ τῶν νεῶν. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ
ξύμμαχοι τοὺς τε ἐκ τῆς ἐνέδρας τρέπουσι καὶ διαφθεύρουσι 25
πολλούς, καὶ τῷ ἐρύματι προσβαλόντες ἠνάγκασαν ὁμολογίᾳ
τὴν τε ἀκρόπολιν παραδοῦναι καὶ ἐπὶ Μεσσήνην ξυστρατεῦ-
4σαι. καὶ μετὰ τοῦτο ἐπελθόντων οἱ Μεσσήνιοι τῶν τε
Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων προσεχώρησαν καὶ αὐτοί,
ὁμήρους τε δόντες καὶ τὰ ἄλλα πιστὰ παρασχόμενοι. 30
- 91 Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους οἱ Ἀθηναῖοι τριάκοντα μὲν ναῦς

11 ἐπισπώμενον, ut videtur, legit Schol. 18 ἀντιπόλεμοι Pollux :
ἀντιπολέμιοι codd. 22 post τὰς add. τῶν A B E F M [G]

ἔστειλαν περὶ Πελοπόννησον, ὧν ἑστρατήγει Δημοσθένης
 τε ὁ Ἀλκισθένους καὶ Προκλῆς ὁ Θεοδώρου, ἐξήκοντα δὲ ἐς
 Μῆλον καὶ δισχιλίους ὀπλίτας· ἑστρατήγει δὲ αὐτῶν Νικίας
 ὁ Νικηράτου. τοὺς γὰρ Μηλίους ὄντας νησιώτας καὶ οὐκ
 5 ἐθέλοντας ὑπακούειν οὐδὲ ἐς τὸ αὐτῶν ξυμμαχικὸν ἵεναι
 ἐβούλοντο προσαγαγέσθαι. ὥς δὲ αὐτοῖς δηουμένης τῆς
 3 γῆς οὐ προσεχώρουν, ἄραυτες ἐκ τῆς Μῆλου αὐτοὶ μὲν
 ἔπλευσαν ἐς Ὠρωπὸν τῆς Γραικῆς, ὑπὸ νύκτα δὲ σχόντες
 εὐθὺς ἐπορεύοντο οἱ ὀπλίται ἀπὸ τῶν νεῶν περὶ ἐς Τάναγραν
 10 τῆς Βοιωτίας. οἱ δὲ ἐκ τῆς πόλεως πανδημεῖ Ἀθηναῖοι, 4
 Ἴππονίκου τε τοῦ Καλλίου στρατηγοῦντος καὶ Εὐρυμέδοντος
 τοῦ Θουκλέους, ἀπὸ σημείου ἐς τὸ αὐτὸ κατὰ γῆν ἀπήντων.
 καὶ στρατοπεδευσάμενοι ταύτην τὴν ἡμέραν ἐν τῇ Τανάγρα 5
 ἐδήρουν καὶ ἐννύλισαντο. καὶ τῇ ὑστεραίᾳ μάχῃ κρατήσαντες
 15 τοὺς ἐπεξελθόντας τῶν Ταναγραίων καὶ Θηβαίων τινας προσ-
 βεβοηθηκότας καὶ ὅπλα λαβόντες καὶ τροπαῖον στήσαντες
 ἀνεχώρησαν, οἱ μὲν ἐς τὴν πόλιν, οἱ δὲ ἐπὶ τὰς ναῦς. καὶ 6
 παραπλεύσας ὁ Νικίας ταῖς ἐξήκοντα ναυσὶ τῆς Λοκρίδος τὰ
 ἐπιθαλάσσια ἔτεμε καὶ ἀνεχώρησεν ἐπ' οἶκον.
 20 Ὑπὸ δὲ τὸν χρόνον τοῦτον Λακεδαιμόνιοι Ἡράκλειαν 92
 τὴν ἐν Τραχινίᾳ ἀποικίαν καθίστατο ἀπὸ τοιαύτης γνώμης.
 Μηλιῆς οἱ ξύμπαντες εἰσὶ μὲν τρία μέρη, Παράλιοι Ἰριῆς 2·
 Τραχίνιοι· τούτων δὲ οἱ Τραχίνιοι πολέμῳ ἐφθαρμένοι ὑπὸ
 Οἰταίων ὁμόρων ὄντων, τὸ πρῶτον μελλήσαντες Ἀθηναίους
 25 προσθεῖναι σφᾶς αὐτοὺς, δείσαντες δὲ μὴ οὐ σφίσι πιστοὶ
 ᾧσι, πέμπουσιν ἐς Λακεδαίμονα, ἐλόμενοι πρεσβευτὴν Τει-
 σαμενόν. ξυνεπρεσβεύοντο δὲ αὐτοῖς καὶ Δωριῆς, ἡ μητρό- 3
 πολις τῶν Λακεδαιμονίων, τῶν αὐτῶν δεόμενοι· ὑπὸ γὰρ
 τῶν Οἰταίων καὶ αὐτοὶ ἐφθείροντο. ἀκούσαντες δὲ οἱ Λακε- 4
 30 δαιμόνιοι γνώμην εἶχον τὴν ἀποικίαν ἐκπέμπειν, τοῖς τε
 Τραχινίοις βουλόμενοι καὶ τοῖς Δωριεῦσι τιμωρεῖν. καὶ

5 αὐτῶν Krüger
 χινίαις A B E F M suprascr. G
 29 post αὐτοὶ add. πολέμῳ C G

8 Γραικῆς Stahl : πέραν γῆς codd.

21 Τρα-

22 Ἰριῆς Bursian : Ἰερῆς codd.

- ἄμα τοῦ πρὸς Ἀθηναίους πολέμου καλῶς αὐτοῖς ἐδόκει ἢ πόλις καθίστασθαι· ἐπὶ τε γὰρ τῇ Εὐβοίᾳ ναυτικὸν παρασκευασθῆναι ἂν, ὥστ' ἐκ βραχείως τὴν διάβασιν γίγνεσθαι, τῆς τε ἐπὶ Θράκης παρόδου χρησίμως ἔξειν. τό τε ζύμπαν 5 ὥρμητο τὸ χωρίον κτίζειν. πρῶτον μὲν οὖν ἐν Δελφοῖς 5 τὸν θεὸν ἐπήρουντο, κελεύοντος δὲ ἐξέπεμψαν τοὺς οἰκήτορας. αὐτῶν τε καὶ τῶν περιόικων, καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τὸν βουλόμενον ἐκέλευον ἔπεσθαι πλὴν Ἰόνων καὶ Ἀχαιῶν καὶ ἔστιν ὧν ἄλλων ἔθνων. οἰκισταὶ δὲ τρεῖς Λακεδαιμονίων 6 ἡγήσαντο, Λέων καὶ Ἀλκίδας καὶ Δαμάγων. καταστάντες 10 δὲ ἐτείχισαν τὴν πόλιν ἐκ καινῆς, ἣ νῦν Ἡράκλεια καλεῖται, ἀπέχουσα Θερμοπυλῶν σταδίους μάλιστα τεσσαράκοντα, τῆς δὲ θαλάσσης εἴκοσι. νεώριά τε παρεσκευάζοντο, καὶ εἴρξαν τὸ κατὰ Θερμοπύλας κατ' αὐτὸ τὸ στενόν, ὅπως εὐφύλακτα 93 αὐτοῖς εἴη. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τῆς πόλεως ταύτης ξυνοικίζο- 15 μένης τὸ πρῶτον ἔδειςάν τε καὶ ἐνόμισαν ἐπὶ τῇ Εὐβοίᾳ μάλιστα καθίστασθαι, ὅτι βραχύς ἐστιν ὁ διάπλους πρὸς τὸ Κήναιον τῆς Εὐβοίας. ἔπειτα μέντοι παρὰ δόξαν αὐτοῖς 2 ἀπέβη· οὐ γὰρ ἐγένετο ἀπ' αὐτῆς δεῦν οὐδέν. αἴτιον δὲ ἦν οἷ τε Θεσσαλοὶ ἐν δυνάμει ὄντες τῶν ταύτῃ χωρίων, 20 καὶ ὧν ἐπὶ τῇ γῇ ἐκτίζετο, φοβούμενοι μὴ σφίσι μεγάλη ἰσχὺ παροικῶσιν, ἔφθειρον καὶ διὰ παντὸς ἐπολέμουν ἀνθρώποις νεοκαταστάτοις, ἕως ἐξετρύχωσαν γενομένους τὸ πρῶτον καὶ πάνν πολλοὺς (πᾶς γάρ τις Λακεδαιμονίων οἰκίζόντων θαρσαλέως ἦει, βέβαιον νομίζων τὴν πόλιν)· οὐ 25 μέντοι ἥκιστα οἱ ἄρχοντες αὐτῶν τῶν Λακεδαιμονίων οἱ ἀφικνούμενοι τὰ πράγματα τε ἔφθειρον καὶ ἐς ὀλιγανθρωπίαν κατέστησαν, ἐκφοβήσαντες τοὺς πολλοὺς χαλεπῶς τε καὶ ἔστιν ἃ οὐ καλῶς ἐξηγούμενοι, ὥστε ῥᾶον ἤδη αὐτῶν οἱ πρόσοικοι ἐπεκράτουν. 30
- 94 Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρου, καὶ περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον ὃν ἐν τῇ Μήλῃ οἱ Ἀθηναῖοι κατεΐχοντο, καὶ οἱ ἀπὸ τῶν τριάκοντα

νεῶν Ἀθηναῖοι περὶ Πελοπόννησον ὄντες πρῶτον ἐν Ἑλλο-
 μενῷ τῆς Λευκαδίας φρουρούς τινας λοχήσαντες διέφθειραν,
 ἔπειτα ὕστερον ἐπὶ Λευκάδα μείζονι στόλῳ ἦλθον, Ἀκαρνᾶσι
 τε πᾶσι, οἳ πανδημεὶ πλὴν Οἰνιαδῶν ξυνέσποντο, καὶ Ζα-
 5 κυνθίοις καὶ Κεφαλλῆσι καὶ Κερκυραίων πέντε καὶ δέκα
 ναυσίν. καὶ οἳ μὲν Λευκάδιοι τῆς τε ἕξω γῆς δηουμένης 2
 καὶ τῆς ἐντὸς τοῦ ἰσθμοῦ, ἐν ᾗ καὶ ἡ Λευκάς ἐστι καὶ τὸ
 ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, πλήθει βιαζόμενοι ἡσύχαζον· οἳ δὲ
 Ἀκαρνᾶνες ἡξίουσαν Δημοσθένη τὸν στρατηγὸν τῶν Ἀθηναίων
 10 ἀποτειχίζειν αὐτούς, νομίζοντες ῥαδίως γ' ἂν ἐκπολιορκῆσαι
 καὶ πόλεως αἰεὶ σφίσι πολεμίας ἀπαλλαγῆναι. Δημοσθένης 3
 δ' ἀναπείθεται κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ὑπὸ Μεσσηνίων ὥς
 καλὸν αὐτῷ στρατιᾷς τοσαύτης ξυνειλεγμένης Αἰτωλοῖς ἐπι-
 θέσθαι, Ναυπάκτῳ τε πολεμίοις οὔσι καί, ἣν κρατήσῃ αὐτῶν,
 15 ῥαδίως καὶ τὸ ἄλλο Ἑπειρωτικὸν τὸ ταύτῃ Ἀθηναίοις προσ-
 ποιήσειν. τὸ γὰρ ἔθνος μέγα μὲν εἶναι τὸ τῶν Αἰτωλῶν 4
 καὶ μάχιμον, οἰκοῦν δὲ κατὰ κώμας ἀτειχίστους, καὶ ταύτας
 διὰ πολλοῦ, καὶ σκευῇ ψιλῇ χρώμενον οὐ χαλεπὸν ἀπέφαινον,
 πρὶν ξυμβοηθῆσαι, καταστραφῆναι. ἐπιχειρεῖν δ' ἐκέλευον 5
 20 πρῶτον μὲν Ἀποδωτοῖς, ἔπειτα δὲ Ὀφιονέυσι καὶ μετὰ τού-
 τους Εὐρυτάσι, ὅπερ μέγιστον μέρος ἐστὶ τῶν Αἰτωλῶν,
 ἀγνωστότατοι δὲ γλῶσσαν καὶ ὠμοφάγοι εἰσίν, ὥς λέγονται·
 τούτων γὰρ ληφθέντων ῥαδίως καὶ τᾶλλα προσχωρήσειν.
 ὁ δὲ τῶν Μεσσηνίων χάριτι πεισθεὶς καὶ μάλιστα νομίσας 95
 25 ἄνευ τῆς τῶν Ἀθηναίων δυνάμεως τοῖς ἡπειρώταις ξυμμάχοις
 μετὰ τῶν Αἰτωλῶν δύνασθαι ἂν κατὰ γῆν ἐλθεῖν ἐπὶ Βοιω-
 τοὺς διὰ Λοκρῶν τῶν Ὀζολῶν ἐς Κυτίνιον τὸ Δωρικόν, ἐν
 δεξιᾷ ἔχων τὸν Παρνασσόν, ἕως καταβαίῃ ἐς Φωκέας, οἳ
 προθύμως ἐδόκουν κατὰ τὴν Ἀθηναίων αἰεὶ ποτε φιλίαν
 30 ξυστρατεύσειν ἢ καὶ βίᾳ προσαχθῆναι (καὶ Φωκεῦσιν ἤδη
 ὁμορος ἡ Βοιωτία ἐστίν), ἄρας οὖν ξύμπαντι τῷ στρατεύματι

2 Λευκαδίας E: Ἀρκαδίας cett.
 πόλεως C: πόλεως τε cett. [G]
 τεύσαι M: ξυ(ν)στρατεύειν cett.

10 γ' C: τ' cett. [G] 11 καὶ
 30 ξυστρατεύσειν Stahl: ξυστρα-

- ἀπὸ τῆς Λευκάδος ἀκόντων τῶν Ἀκαρνάνων παρέπλευσεν ἐς
 2 Σόλλιον. κοινώσας δὲ τὴν ἐπίνοιαν τοῖς Ἀκαρνᾶσιν, ὥς οὐ
 προσεδέξαντο διὰ τῆς Λευκάδος τὴν οὐ περιτείχισιν, αὐτὸς
 τῇ λοιπῇ στρατιᾷ, Κεφαλλήσι καὶ Μεσσηνίοις καὶ Ζακυνθίοις
 καὶ Ἀθηναίων τριακοσίοις τοῖς ἐπιβάταις τῶν σφετέρων 5
 νεῶν (αἱ γὰρ πέντε καὶ δέκα τῶν Κερκυραίων ἀπῆλθον νῆες),
 3 ἐστράτευσεν ἐπ' Αἰτωλούς. ὥρματο δὲ ἐξ Οἰνεῶνος τῆς
 Λοκρίδος. οἱ δὲ Ὀζόλαι οὗτοι Λοκροὶ ξύμμαχοι ἦσαν, καὶ
 ἔδει αὐτοὺς πανστρατιᾷ ἀπαντῆσαι τοῖς Ἀθηναίοις ἐς τὴν
 μεσόγειαν· ὄντες γὰρ ὅμοροι τοῖς Αἰτωλοῖς καὶ ὁμόσκευοι 10
 μεγάλη ὠφελία ἐδόκουν εἶναι ξυστρατεύοντες μάχης τε ἐμ-
 96 πειρία τῆς ἐκείνων καὶ χωρίων. αὐλισάμενος δὲ τῷ στρατῷ
 ἐν τοῦ Διὸς τοῦ Νεμέου τῷ ἱερῷ, ἐν ᾧ Ἡσίοδος ὁ ποιητὴς
 λέγεται ὑπὸ τῶν ταύτῃ ἀποθανεῖν, χρησθὲν αὐτῷ ἐν Νεμέᾳ
 τοῦτο παθεῖν, ἅμα τῇ ἔφ' ἄρας ἐπορεύετο ἐς τὴν Αἰτωλίαν. 15
 2 καὶ αἰρεῖ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ Ποτιδανίαν καὶ τῇ δευτέρᾳ Κρο-
 κύλειον καὶ τῇ τρίτῃ Τείχιον, ἔμενέ τε αὐτοῦ καὶ τὴν λείαν
 ἐς Εὐπάλιον τῆς Λοκρίδος ἀπέπεμψεν· τὴν γὰρ γνώμην
 εἶχε τὰ ἄλλα καταστρεψάμενος οὕτως ἐπὶ Ὀφιονέας, εἰ μὴ
 βούλονται ξυγχωρεῖν, ἐς Ναύπακτον ἐπαναχωρήσας στρα- 20
 τεῦσαι ὕστερον.
 3 Τοὺς δὲ Αἰτωλοὺς οὐκ ἐλάνθανεν αὕτη ἡ παρασκευὴ οὔτε
 ὅτε τὸ πρῶτον ἐπεβουλευέτο, ἐπειδὴ τε ὁ στρατὸς ἐσεβέ-
 βληκει, πολλῇ χειρὶ ἐπεβοήθουν πάντες, ὥστε καὶ οἱ ἔσχατοι
 Ὀφιονέων οἱ πρὸς τὸν Μηλιακὸν κόλπον καθήκοντες Βωμιῆς 25
 97 καὶ Καλλιῆς ἐβοήθησαν. τῷ δὲ Δημοσθένει τοιόνδε τι οἱ
 Μεσσηνιοὶ παρήκουν, ὅπερ καὶ τὸ πρῶτον· ἀναδιδάσκοντες
 αὐτὸν τῶν Αἰτωλῶν ὡς εἴη ῥάδια ἢ αἵρεσις, λέναι ἐκέλευον
 ὅτι τάχιστα ἐπὶ τὰς κόμας καὶ μὴ μένειν ἕως ἂν ξύμπαντες
 ἄθροισθέντες ἀντιτάξωνται, τὴν δ' ἐν ποσὶν αἰεὶ πειρᾶσθαι 30
 2 αἰρεῖν. ὁ δὲ τούτοις τε πεισθεὶς καὶ τῇ τύχῃ ἑλπίσας, ὅτι
 οὐδὲν αὐτῷ ἡναιτιοῦτο, τοὺς Λοκροὺς οὐκ ἀναμείνας οὐς

αὐτῷ ἔδει προσβοηθῆσαι (ψιλῶν γὰρ ἀκοντιστῶν ἐνδεὴς ἦν
 μάλιστα) ἐχώρει ἐπὶ Αἰγίτιον, καὶ κατὰ κράτος αἰρεῖ ἐπιών.
 ὑπέφευγον γὰρ οἱ ἄνθρωποι καὶ ἐκάθηντο ἐπὶ τῶν λόφων τῶν
 ὑπὲρ τῆς πόλεως· ἦν γὰρ ἐφ' ὑψηλῶν χωρίων ἀπέχουσα
 5 τῆς θαλάσσης ὀγδοήκοιτα σταδίους μάλιστα. οἱ δὲ Αἰτωλοὶ 3
 (βεβοηθηκότες γὰρ ἤδη ἦσαν ἐπὶ τὸ Αἰγίτιον) προσέβαλλον
 τοῖς Ἀθηναίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις καταθέοντες ἀπὸ τῶν
 λόφων ἄλλοι ἄλλοθεν καὶ ἐσηκύντιζον, καὶ ὅτε μὲν ἐποίοι τὸ
 τῶν Ἀθηναίων στρατόπεδοι, ὑπεχώρουν, ἀναχωροῦσι δὲ
 10 ἐπέκειντο· καὶ ἦν ἐπὶ πολὺν τοιαύτη ἡ μάχη, διώξεις τε
 καὶ ὑπαγωγαί, ἐν οἷς ἀμφοτέροις ἦσσαν οἱ Ἀθηναῖοι.
 μέχρι μὲν οὖν οἱ τοξῷται εἶχόν τε τὰ βέλη αὐτοῖς καὶ οἰοί τε 98
 ἦσαν χρῆσθαι, οἱ δὲ ἀντεῖχον (τοξενόμενοι γὰρ οἱ Αἰτωλοὶ
 ἄνθρωποι ψιλοὶ ἀνεστέλλοντο)· ἐπειδὴ δὲ τοῦ τε τοξάρχου
 15 ἀποθαινόντος οὗτοι διεσκεδάσθησαν καὶ αὐτοὶ ἐκεκμήκσαν
 καὶ ἐπὶ πολὺν τῷ αὐτῷ πόνῳ ξυνεχόμενοι, οἳ τε Αἰτωλοὶ
 ἐνέκειντο καὶ ἐσηκύντιζον, οὕτω δὴ τραπόμενοι ἔφευγον, καὶ
 ἐσπίπτοντες ἔς τε χαράδρας ἀρεκβάτους καὶ χωρία ὧν οὐκ
 ἦσαν ἔμπειροι διεφθείροντο· καὶ γὰρ ὁ ἡγεμὼν αὐτοῖς τῶν
 20 ὁδῶν Χρόμων ὁ Μεσσήνιος ἐτύγχανε τεθνηκώς. οἱ δὲ 2
 Αἰτωλοὶ ἐσακοτύνοντες πολλοὺς μὲν αὐτοῦ ἐν τῇ τροπῇ
 κατὰ πόδας αἰροῦντες ἄνθρωποι ποδώκεις καὶ ψιλοὶ δι-
 ἐφθειρον, τοὺς δὲ πλείους τῶν ὁδῶν ἀμαρτάνοντας καὶ ἔς τὴν
 ὕλην ἐσφερομένους, ὅθεν διέξοδοι οὐκ ἦσαν, πῦρ κομισά-
 25 μενοι περιεπύμπρασαν· πᾶσά τε ἰδέα κατέστη τῆς φυγῆς 3
 καὶ τοῦ ὀλέθρου τῷ σγρατοπέδῳ τῶν Ἀθηναίων, μόλις τε
 ἐπὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὸν Οὐρεῶνα τῆς Λοκρίδος, ὅθεν περ
 καὶ ὠρμήθησαν, οἱ περιγερόμενοι κατέφυγον. ἀπέθανον δὲ 4
 τῶν τε ξυμμάχων πολλοὶ καὶ αὐτῶν Ἀθηναίων ὀπλίται περὶ
 30 εἴκοσι μάλιστα καὶ ἑκατόν. τοσοῦτοι μὲν τὸ πλήθος καὶ
 ἡλικία ἡ αὐτὴ οὗτοι βέλτιστοι δὴ ἄνδρες ἐν τῷ πολέμῳ

3 ὑπέφυγον Herwerden

6 προσέβαλον CG

26 τῷ στρα-

τοπέδῳ Reiske : τῶν στρατοπέδων cett. : in Atheniensi exercitu Valla

τῷδε ἐκ τῆς Ἀθηναίων πόλεως διεφθάρησαν· ἀπέθανε δὲ
 5 καὶ ὁ ἕτερος στρατηγὸς Προκλῆς. τοὺς δὲ νεκροὺς ὑπο-
 σπόνδους ἀνελόμενοι παρὰ τῶν Αἰτωλῶν καὶ ἀναχωρήσαντες
 εἰς Ναύπακτον ὕστερον εἰς τὰς Ἀθήνας ταῖς ναυσὶν ἐκομί-
 σθησαν. Δημοσθένης δὲ περὶ Ναύπακτον καὶ τὰ χωρία 5
 ταῦτα ὑπελείφθη, τοῖς πεπραγμένοις φοβούμενος τοὺς Ἀθη-
 ναίους.

99 Κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους καὶ οἱ περὶ Σικελίαν
 Ἀθηναῖοι πλεύσαντες εἰς τὴν Λοκρίδα ἐν ἀποβάσει τέ τινα
 τοὺς προσβοηθήσαντας Λοκρῶν ἐκράτησαν καὶ περιπόλιον 10
 αἰρουῶσιν ὃ ἦν ἐπὶ τῷ Ἀλκι ποταμῷ.

100 Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους Αἰτωλοὶ προέμψαντες πρότερον εἰς
 τε Κόρινθον καὶ εἰς Λακεδαιμόνα πρέσβεις, Τόλοφόν τε τὸν
 Ὀφιονέα καὶ Βοριάδην τὸν Εὐρύτανα καὶ Τείσανδρον τὸν
 Ἀποδωτόν, πείθουσιν ὥστε σφίσι πέμψαι στρατιὰν ἐπὶ 15

2 Ναύπακτον διὰ τὴν τῶν Ἀθηναίων ἐπαγωγὴν. καὶ ἐξέ-
 πεμψαν Λακεδαιμόνιοι περὶ τὸ φθινόπωρον τρισχιλίους
 ὀπλίτας τῶν ξυμμάχων. τούτων ἦσαν πεντακόσιοι ἐξ
 Ἡρακλείας τῆς ἐν Τραχίνι πόλεως τότε νεοκτίστου οὔσης·
 Σπαρτιάτης δ' ἦρχεν Εὐρύλοχος τῆς στρατιᾶς, καὶ ξυνη- 20
 κολούθουν αὐτῷ Μακάριος καὶ Μενεδαῖος οἱ Σπαρτιάται.

101 ξυλληγέντος δὲ τοῦ στρατεύματος εἰς Δελφούς ἐπεκηρυκεύετο
 Εὐρύλοχος Λοκροῖς τοῖς Ὀζόλαις· διὰ τούτων γὰρ ἡ ὁδὸς ἦν
 εἰς Ναύπακτον, καὶ ἅμα τῶν Ἀθηναίων ἐβούλετο ἀποστήσαι
 2 αὐτούς. ξυνέπρασσον δὲ μάλιστα αὐτῷ τῶν Λοκρῶν Ἀμ- 25
 φισσῆς διὰ τὸ τῶν Φωκέων ἔχθος δεδιότες· καὶ αὐτοὶ πρῶτοι
 δόντες ὁμήρους καὶ τοὺς ἄλλους ἔπεισαν δοῦναι φοβουμένους
 τὸν ἐπιόντα στρατόν, πρῶτον μὲν οὖν τοὺς ὁμόρους αὐτοῖς
 Μυονέας (ταύτῃ γὰρ ὄνσεσβολώτατος ἡ Λοκρίς), ἔπειτα
 Ἰπνέας καὶ Μεσσαπίους καὶ Τριταιέας καὶ Χαλαίους καὶ 30

21 Μενεδαῖος Hudson (accentum corr. L. Dindorf) : Μενέδατος codd.
 26 πρῶτοι Krüger : πρῶτον codd. : primi Valla 29 Μυανέας in titulis
 scribitur 30 Μεταπίους Steph. Byz. Τριτοίεας CG : Τριταίους
 Steph. Byz. : Τριτέας in titulis scribitur Χαλειέας in titulis scribitur

Τολοφώνιους καὶ Ἑσσίους καὶ Οἰανθέας. οὗτοι καὶ ζυν-
 εστράτεον πάντες. Ὀλπαῖοι δὲ ὁμήρους μὲν ἔδοσαν, ἡκο-
 λούθουν δὲ οὐ καὶ Ῥαῖοι οὐκ ἔδοσαν ὁμήρους πρὶν αὐτῶν
 εἶλον κώμην Πόλιν ὄνομα ἔχουσιν. ἐπειδὴ δὲ παρεσκεύαστο 102
 5 πάντα καὶ τοὺς ὁμήρους κατέθετο ἐς Κυτίνιον τὸ Δωρικόν,
 ἐχώρει τῷ στρατῷ ἐπὶ τὴν Ναύπακτον διὰ τῶν Λοκρῶν, καὶ
 πορευόμενος Οἰνεῶνα αἰρεῖ αὐτῶν καὶ Εὐπάλιον· οὐ γὰρ
 προσεχώρησαν. γενόμενοι δ' ἐν τῇ Ναυπακτίᾳ καὶ οἱ 2
 Αἰτωλοὶ ἅμα ἤδη προσβεβηθηκότες ἐδήουν τὴν γῆν καὶ
 10 τὸ προάστειον ἀτειχιστον ὃν εἶλον· ἐπὶ τε Μολύκρειον
 ἐλθόντες τὴν Κορινθίωιν μὲν ἀποικίαν, Ἀθηναίων δὲ ὑπήκοον,
 αἰροῦσιν. Δημοσθένης δὲ ὁ Ἀθηναῖος (ἔτι γὰρ ἐτύγχανεν 3
 ὢν μετὰ τὰ ἐκ τῆς Αἰτωλίας περὶ Ναύπακτον) προαισθό-
 μενος τοῦ στρατοῦ καὶ δέισας περὶ αὐτῆς, ἐλθὼν πείθει
 15 Ἀκαρνανας, χαλεπῶς διὰ τὴν ἐκ τῆς Λευκάδος ἀναχώρησιν,
 βοηθῆσαι Ναυπάκτῳ. καὶ πέμπουσι μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τῶν 4
 νεῶν χιλίους ὀπλίτας, οἱ ἐσελθόντες περιεποίησαν τὸ χωρίον·
 δεινὸν γὰρ ἦν μὴ μεγάλου ὄντος τοῦ τείχους, ὀλίγων δὲ τῶν
 ἀμυνομένων, οὐκ ἀντίσχωσιν. Εὐρύλοχος δὲ καὶ οἱ μετ' 5
 20 αὐτοῦ ὥς ἦσθοντο τὴν στρατιὰν ἐσεληλυθυῖαν καὶ ἀδύνατον
 ὃν τὴν πόλιν βιά ἐλεῖν, ἀνεχώρησαν οὐκ ἐπὶ Πελοποννήσου,
 ἀλλ' ἐς τὴν Αἰολίδα τὴν νῦν καλουμένην Καλυδῶνα καὶ
 Πλευρῶνα καὶ ἐς τὰ ταύτη χωρία καὶ ἐς Πρόσχιον τῆς
 Αἰτωλίας. οἱ γὰρ Ἀμπρακιῶται ἐλθόντες πρὸς αὐτοὺς 6
 25 πείθουσιν ὥστε μετὰ σφῶν Ἄργει τε τῷ Ἀμφιλοχικῷ καὶ
 Ἀμφιλοχίᾳ τῇ ἄλλῃ ἐπιχειρῆσαι καὶ Ἀκαρνανίᾳ ἅμα, λέ-
 γοντες ὅτι, ἦν τούτων κρατήσωσι, πᾶν τὸ ἡπειρωτικὸν Λακε-
 δαιμονίοις ξύμμαχον καθεστήξει. καὶ ὁ μὲν Εὐρύλοχος 7
 πεισθεὶς καὶ τοὺς Αἰτωλοὺς ἀφείλ ἡσύχαξε τῷ στρατῷ περὶ
 30 τοὺς χώρους τούτους, ἕως τοῖς Ἀμπρακιώταις ἐκστρατευσά-
 μένοις περὶ τὸ Ἄργος δέοι βοηθεῖν. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.
 Οἱ δ' ἐν τῇ Σικελίᾳ Ἀθηναῖοι τοῦ ἐπιγιγνομένου χειμῶνος 103

ἐπελθόντες μετὰ τῶν Ἑλλήνων ξυμμάχων καὶ ὅσοι Σικελῶν
κατὰ κράτος ἀρχόμενοι ὑπὸ Συρακοσίων καὶ ξύμμαχοι ὄντες
ἀποστάντες αὐτοῖς [ἀπὸ Συρακοσίων] ξυνεπολέμουν, ἐπ'
Ἰνῆσαν τὸ Σικελικὸν πόλισμα, οὗ τὴν ἀκρόπολιν Συρα-
κόσιοι εἶχον, προσέβαλον, καὶ ὥς οὐκ ἐδύναντο ἐλεῖν, 5
2 ἀπῆσαν. ἐν δὲ τῇ ἀναχωρήσει ὑστέροις Ἀθηναίων τοῖς
ξυμμάχοις ἀναχωροῦσιν ἐπιτίθενται οἱ ἐκ τοῦ τειχίσματος
Συρακόσιοι, καὶ προσπεσόντες τρέπουσιν τε μέρος τι τοῦ
3 στρατοῦ καὶ ἀπέκτειναν οὐκ ὀλίγους. καὶ μετὰ τοῦτο ἀπὸ
τῶν νεῶν ὁ Λάχης καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐς τὴν Λοκρίδα ἀπο- 10
βάσεις τινὰς ποιησάμενοι κατὰ τὸν Καϊκῖνον ποταμὸν τοὺς
προσβοηθοῦντας Λοκρῶν μετὰ Προξένου τοῦ Καπάτωνος
ὥς τριακοσίους μάχῃ ἐκράτησαν καὶ ὅπλα λαβόντες ἀπε-
χώρησαν.

- 104 Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος καὶ Δῆλον ἐκάθηραν Ἀθηναῖοι 15
κατὰ χρησμὸν δὴ τινα. ἐκάθηρε μὲν γὰρ καὶ Πεισιστρατος
ὁ τύραννος πρότερον αὐτήν, οὐχ ἅπασαν, ἀλλ' ὅσον ἀπὸ τοῦ
ἱεροῦ ἐφεωρᾶτο τῆς νήσου· τότε δὲ πᾶσα ἐκαθάρθη τοιῶδε
2 τρόπῳ. θῆκαι ὅσαι ἦσαν τῶν τεθνεώτων ἐν Δήλῳ, πᾶσας
ἀνείλον, καὶ τὸ λοιπὸν προείπον μήτε ἐναποθνήσκειν ἐν τῇ 20
νήσῳ μήτε ἐντίκτειν, ἀλλ' ἐς τὴν Ῥήνειαν διακομίσσεται.
ἀπέχει δὲ ἡ Ῥήνεια τῆς Δήλου οὕτως ὀλίγον ὥστε Πολυ-
κράτης ὁ Σαμίων τύραννος ἰσχύσας τινὰ χρόνον ναυτικῶ
καὶ τῶν τε ἄλλων νήσων ἄρξας καὶ τὴν Ῥήνειαν ἐλὼν
ἀνέθηκε τῷ Ἀπόλλωνι τῷ Δηλίῳ ἁλύσει δῆσας πρὸς τὴν 25
Δῆλον. καὶ τὴν πεντετηρίδα τότε πρῶτον μετὰ τὴν κάθαρσιν
3 ἐποίησαν οἱ Ἀθηναῖοι τὰ Δῆλια. ἦν δέ ποτε καὶ τὸ πάλαι
μεγάλη ξύνοδος ἐς τὴν Δῆλον τῶν Ἰώνων τε καὶ περικτιόνων
νησιωτῶν· ξύν τε γὰρ γυναῖξί καὶ παισὶν ἐθεώρουν, ὥσπερ
νῦν ἐς τὰ Ἐφέσια Ἴωνες, καὶ ἁγὼν ἐποιεῖτο αὐτόθι καὶ 30
4 γυμνικὸς καὶ μουσικὸς, χοροὺς τε ἀνῆγον αἱ πόλεις. δηλοῖ

3 ἀπὸ Συρακοσίων secl. Kistemaker ἐπ' Ἰνῆσαν F: ἐπὶ νήσ-
σαν A B C E: ἐπ' Ἰνισαν M: ἐπὶ νίσαν c G 26 πενταετηρίδα G
(a erasum) M: πεντετηρίαν C 27 τὰ Δῆλια secl. Herwerden

δὲ μάλιστα Ὅμηρος ὅτι τοιαῦτα ἦν ἐν τοῖς ἔπεσι τοῖσδε, ἃ
ἔστιν ἐκ προοιμίου Ἀπόλλωνος·

ἀλλ' ὅτε Δῆλφ, Φοῖβε, μάλιστα γε θυμὸν ἐτέρφθης,
ἔνθα τοι ἔλκεχίτωνες Ἰάονες ἡγερέθονται

5 σὺν σφοῖσιν τεκέεσσι γυναιξί τε σὴν ἐς ἀγυῖαν·
ἔνθα σέ πυγμαχίῃ τε καὶ ὀρχηστῷ καὶ αἰοιδῇ
μιησάμενοι τέρπουσιν, ὅταν καθέσωσιν ἀγῶνα.

ὅτι δὲ καὶ μουσικῆς ἀγὼν ἦν καὶ ἀγωνιούμενοι ἐφοίτων ἐν 5
τοῖσδε αὐτῷ δηλοῖ, ἃ ἔστιν ἐκ τοῦ αὐτοῦ προοιμίου· τὸν γὰρ
10 Δηλιακὸν χορὸν τῶν γυναικῶν ὑμνήσας ἐτελεύτα τοῦ ἐπαίνου
ἐς τάδε τὰ ἔπη, ἐν οἷς καὶ ἑαυτοῦ ἐπεμνήσθη·

ἀλλ' ἄγεθ', ἱλήκοι μὲν Ἀπόλλων Ἀρτέμιδι ξύν,
χαίρετε δ' ὑμεῖς πᾶσαι. ἐμεῖο δὲ καὶ μετόπισθε
μνήσασθ', ὅππότε κέν τις ἐπιχθονίων ἀνθρώπων

15 ἐνθάδ' ἀνείρηται ταλαπείριος ἄλλος ἐπελθών·
'ὦ κούραι, τίς δ' ὕμμιν ἀνὴρ ἥδιστος αἰοιδῶν
ἐνθάδε πωλεῖται, καὶ τέφ' τέρπεσθε μάλιστα;
ὑμεῖς δ' εὖ μάλα πᾶσαι ὑποκρίνασθαι ἀφήμωσ'·
'τυφλὸς ἀνὴρ, οἰκεῖ δὲ Χίῳ ἐνι παιπαλοέσση·'

20 τοσαῦτα μὲν Ὅμηρος ἐτεκμηρίωσεν ὅτι ἦν καὶ τὸ πάλαι 6
μεγάλη ξύνοδος καὶ ἑορτὴ ἐν τῇ Δῆλφ· ὕστερον δὲ τοὺς
μὲν χοροὺς οἱ νησιῶται καὶ οἱ Ἀθηναῖοι μεθ' ἱερῶν ἔπεμ-
πον, τὰ δὲ περὶ τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰ πλεῖστα κατελύθη ὑπὸ
ξυμφορῶν, ὥς εἰκός, πρὶν δὴ οἱ Ἀθηναῖοι τότε τὸν ἀγῶνα
25 ἐποίησαν καὶ ἱπποδρομίας, ὃ πρότερον οὐκ ἦν.

Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος Ἀμπρακιῶται, ὥσπερ ὑποσχόμενοι 105
Εὐρυλόχῳ τὴν στρατιὰν κατέσχον, ἐκστρατεύονται ἐπὶ Ἄργος
τὸ Ἀμφιλοχικὸν τρισχιλίοις ὀπλίταις, καὶ ἐσβαλόντες ἐς
τὴν Ἀργεῖαν καταλαμβάνουσιν Ὀλπας, τεῖχος ἐπὶ λόφου
30 ἰσχυρὸν πρὸς τῇ θαλάσῃ, ὃ ποτε Ἀκαρνᾶνες τειχισάμενοι
κοινῇ δικαστηρίῳ ἐχρῶντο· ἀπέχει δὲ ἀπὸ τῆς Ἀργεῖων

3 ἄλλοτε Camerarius
hymn. Hom.: ὑμῶν codd.

THUC.

6 τε vulgo: om. codd.
30 post Ἀκαρνᾶνες add. καὶ Ἀμφίλοχοι Niese

16 ὕμμιν codd.

- πόλεως ἐπιθαλασσίας οὔσης πέντε καὶ εἴκοσι σταδίου
 2 μάλιστα. οἱ δὲ Ἀκαρνᾶνες οἱ μὲν ἐς Ἄργος ζυνεβοήθουν,
 οἱ δὲ τῆς Ἀμφιλοχίας ἐν τούτῳ τῷ χωρίῳ ὃ Κρήναι
 καλεῖται, φυλάσσοντες τοὺς μετὰ Εὐρυλόχου Πελοποννη-
 σίους μὴ λάθωσι πρὸς τοὺς Ἀμπρακιώτας διελθόντες, ἔστρα- 5
 3 τοπεδεύσαντο. πέμπουσι δὲ καὶ ἐπὶ Δημοσθένη τὸν ἐς τὴν
 Αἰτωλίαν Ἀθηναίων στρατηγήσαντα, ὅπως σφίσιν ἡγεμῶν
 γίγνηται, καὶ ἐπὶ τὰς εἴκοσι ναῦς Ἀθηναίων αἱ ἔτυχον περὶ
 Πελοπόννησον οὔσαι, ὧν ἦρχεν Ἀριστοτέλης τε ὁ Τιμοκρά-
 4 τος καὶ Ἱεροφῶν ὁ Ἀντιμνήστου. ἀπέστειλαν δὲ καὶ ἄγγελον 10
 οἱ περὶ τὰς Ὀλπας Ἀμπρακιῶται ἐς τὴν πόλιν κελεύοντες
 σφίσι βοηθεῖν πανδημεῖ, δεδιότες μὴ οἱ μετ' Εὐρυλόχου οὐ
 δύνωνται διελθεῖν τοὺς Ἀκαρνᾶνας καὶ σφίσιν ἢ μονωθεῖσιν
 ἢ μάχη γένηται ἢ ἀναχωρεῖν βουλομένοις οὐκ ἢ ἀσφαλές.
 106 Οἱ μὲν οὖν μετ' Εὐρυλόχου Πελοποννήσιοι ὡς ᾔσθοντο 15
 τοὺς ἐν Ὀλπαῖς Ἀμπρακιώτας ἦκοντας, ἄραντες ἐκ τοῦ
 Προσχίου ἐβοήθουν κατὰ τάχος, καὶ διαβάντες τὸν Ἀχε-
 λῶν ἐχώρουν δι' Ἀκαρνανίας οὔσης ἐρήμου διὰ τὴν ἐς
 Ἄργος βοήθειαν, ἐν δεξιᾷ μὲν ἔχοντες τὴν Στρατίων πόλιν
 καὶ τὴν φρουρὰν αὐτῶν, ἐν ἀριστερᾷ δὲ τὴν ἄλλην Ἀκαρνα- 20
 2 νίαν. καὶ διελθόντες τὴν Στρατίων γῆν ἐχώρουν διὰ τῆς
 Φυτίας καὶ αὐθις Μεδεῶνος παρ' ἔσχατα, ἔπειτα διὰ Λιμναίας
 καὶ ἐπέβησαν τῆς Ἀγραίων, οὐκέτι Ἀκαρνανίας, φιλίας δὲ
 3 σφίσιν. λαβόμενοι δὲ τοῦ Θυάμου ὄρους, ὃ ἐστὶν Ἀγραϊκόν,
 ἐχώρουν δι' αὐτοῦ καὶ κατέβησαν ἐς τὴν Ἀργεῖαν νυκτὸς 25
 ἤδη, καὶ διεξεληθόντες μεταξὺ τῆς τε Ἀργείων πόλεως καὶ
 τῆς ἐπὶ Κρήναις Ἀκαρνάνων φυλακῆς ἔλαθον καὶ προσ-
 107 ἔμειξαν τοῖς ἐν Ὀλπαῖς Ἀμπρακιώταις. γενόμενοι δὲ ἄθροοι
 ἅμα τῇ ἡμέρᾳ καθίζουσιν ἐπὶ τὴν Μητρόπολιν καλουμένην
 καὶ στρατόπεδον ἐποιήσαντο. Ἀθηναῖοι δὲ ταῖς εἴκοσι ναυσὶν 30
 οὐ πολλῷ ὕστερον παραγίγνονται ἐς τὸν Ἀμπρακικὸν κόλπον
 βοηθοῦντες τοῖς Ἀργείοις, καὶ Δημοσθένης Μεσσηνίων μὲν

ἔχων διακοσίους ὀπλίτας, ἐξήκοντα δὲ τοξότας Ἀθηναίων.
 καὶ αἱ μὲν νῆες περὶ τὰς Ὀλπας τὸν λόφον ἐκ θαλάσσης 2
 ἐφώρμουν· οἱ δὲ Ἀκαρνᾶνες καὶ Ἀμφιλόχων ὀλίγοι (οἱ γὰρ
 πλείους ὑπὸ Ἀμπρακιωτῶν βία κατείχοντο) ἐς τὸ Ἄργος ἤδη
 5 ξυνηληλυθότες παρεσκευάζοντο ὡς μαχοῦμενοι τοῖς ἐναντίοις,
 καὶ ἡγεμόνα τοῦ παντὸς ξυμμαχικοῦ αἰροῦνται Δημοσθένη
 μετὰ τῶν σφετέρων στρατηγῶν. ὁ δὲ προσαγαγὼν ἐγγὺς 3
 τῆς Ὀλπης ἐστρατοπεδεύσατο, χαράδρα δ' αὐτοὺς μεγάλη
 διείργεν. καὶ ἡμέρας μὲν πέντε ἡσύχαζον, τῇ δ' ἔκτῃ
 10 ἐτάσσοντο ἀμφοτέρω ὡς ἐς μάχην. καὶ (μείζον γὰρ ἐγένετο
 καὶ περιέσχε τὸ τῶν Πελοποννησίων στρατόπεδον) ὁ
 Δημοσθένης δείσας μὴ κυκλωθῇ λοχίζει ἐς ὁδόν τινα κοίλην
 καὶ λοχμῶδη ὀπλίτας καὶ ψιλοὺς ξυναμφοτέρους ἐς τετρα-
 κοσίους, ὅπως κατὰ τὸ ὑπερέχον τῶν ἐναντίων ἐν τῇ ξυνόδῳ
 15 αὐτῇ ἐξαναστάντες οὗτοι κατὰ νότου γίνωνται. ἐπεὶ δὲ 4
 παρεσκευάστο ἀμφοτέροις, ἦσαν ἐς χεῖρας, Δημοσθένης μὲν
 τὸ δεξιὸν κέρας ἔχων μετὰ Μεσσηνίων καὶ Ἀθηναίων ὀλί-
 γων, τὸ δὲ ἄλλο Ἀκαρνᾶνες ὡς ἕκαστοι τεταγμένοι ἐπέιχον,
 καὶ Ἀμφιλόχων οἱ παρόντες ἀκοντισταί, Πελοποννήσιοι δὲ
 20 καὶ Ἀμπρακιῶται ἀναμῖξ τεταγμένοι πλὴν Μαιτινέων· οὗτοι
 δὲ ἐν τῷ εὐωνύμῳ μᾶλλον καὶ οὐ τὸ κέρας ἄκρον ἔχοντες
 ἄθροοι ἦσαν, ἀλλ' Εὐρύλοχος ἔσχατον εἶχε τὸ εὐώνυμον καὶ
 οἱ μετ' αὐτοῦ, κατὰ Μεσσηνίους καὶ Δημοσθένη. ὡς δ' ἐν 108
 χερσὶν ἤδη ὄντες περιέσχον τῷ κέρα οἱ Πελοποννήσιοι καὶ
 25 ἐκυκλοῦντο τὸ δεξιὸν τῶν ἐναντίων, οἱ ἐκ τῆς ἐνέδρας Ἀκαρ-
 νᾶνες ἐπιγενόμενοι αὐτοῖς κατὰ νότου προσπίπτουσιν τε καὶ
 τρέπουσιν, ὥστε μήτε ἐς ἀλκὴν ὑπομεῖναι φοβηθέντας τε ἐς
 φυγὴν καὶ τὸ πλεόν τοῦ στρατεύματος καταστήσαι· ἐπειδὴ
 γὰρ εἶδον τὸ κατ' Εὐρύλοχον καὶ ὁ κράτιστον ἦν διαφθειρό-
 30 μενον, πολλῶ μᾶλλον ἐφοβοῦντο. καὶ οἱ Μεσσήνιοι ὄντες
 ταύτῃ μετὰ τοῦ Δημοσθένους τὸ πολὺ τοῦ ἔργου ἐπεξήλθον.

2 τὸν λόφον secl. Herwerden
31 ἐξῆλθον ABF: διεξῆλθον M

15 νότον ABEFM suprascr. G

- 2 οἱ δὲ Ἀμπρακιῶται καὶ οἱ κατὰ τὸ δεξιὸν κέρασ ἐνίκων τὸ
καθ' ἑαυτοὺς καὶ πρὸς τὸ Ἄργος ἀπέδιῶξαν· καὶ γὰρ μαχι-
μώτατοι τῶν περὶ ἐκεῖνα τὰ χωρία τυγχάνουσιν ὄντες.
- 3 ἐπαναχωροῦντες δὲ ὡς ἐώρων τὸ πλεόν νενικημένον καὶ οἱ
ἄλλοι Ἀκαρνᾶνες σφίσι προσέκειντο, χαλεπῶς διεσφύζοντο 5
ἐς τὰς Ὀλπας, καὶ πολλοὶ ἀπέθανον αὐτῶν, ἀτάκτως καὶ
οὐδενὶ κόσμῳ προσπίπτοντες πλὴν Μαντινέων· οὗτοι δὲ
μάλιστα ξυντεταγμένοι παντὸς τοῦ στρατοῦ ἀνεχώρησαν.
καὶ ἡ μὲν μάχη ἐτελεύτα ἐς ὄψε.
- 109 Μενεδαῖος δὲ τῇ ὑστεραίᾳ Εὐρυλόχου τεθνεώτος καὶ Μα- 10
καρίου αὐτὸς παρεληφὼς τὴν ἀρχὴν καὶ ἀπορῶν μεγάλης
ἡσσης γεγενημένης ὅτῳ τρόπῳ ἡ μένων πολιορκήσεται ἔκ-
τε γῆς καὶ ἐκ θαλάσσης ταῖς Ἀττικαῖς ναυσὶν ἀποκεκλη-
μένος ἡ καὶ ἀναχωρῶν διασωθήσεται, προσφέρει λόγον περὶ
σπονδῶν καὶ ἀναχωρήσεως Δημοσθένει καὶ τοῖς Ἀκαρνάνων 15
- 2 στρατηγοῖς, καὶ περὶ νεκρῶν ἅμα ἀναιρέσεως. οἱ δὲ νεκροὺς
μὲν ἀπέδосαν καὶ τροπαῖον αὐτοῖς ἔστησαν καὶ τοὺς ἑαυτῶν
τριακοσίους μάλιστα ἀποθανόντας ἀνείλοντο, ἀναχώρησιν
δὲ ἐκ μὲν τοῦ προφανοῦς οὐκ ἐσπείσαντο ἅπασι, κρύφα δὲ
Δημοσθένης μετὰ τῶν ξυστρατῆγων Ἀκαρνάνων σπένδονται 20
Μαντινεῦσι καὶ Μενεδαῖῳ καὶ τοῖς ἄλλοις ἄρχουσι τῶν
Πελοποννησίων καὶ ὅσοι αὐτῶν ἦσαν ἀξιολογώτατοι ἀπο-
χωρεῖν κατὰ τάχος, βουλόμενος ψιλῶσαι τοὺς Ἀμπρακιώτας
τε καὶ τὸν μισθοφόρον ὄχλον [τὸν ξενικόν], μάλιστα δὲ
Λακεδαιμονίους καὶ Πελοποννησίους διαβαλεῖν ἐς τοὺς ἐκείνη 25
χρῆζων Ἑλλήνας ὡς καταπροδόντες τὸ ἑαυτῶν προουργιαι-
3 τερον ἐποιήσαντο. καὶ οἱ μὲν τοὺς τε νεκροὺς ἀνείλοντο
καὶ διὰ τάχους ἔθαπτον, ὥσπερ ὑπῆρχε, καὶ τὴν ἀποχώρησιν
- 110 κρύφα οἷς ἐδέδοτο ἐπεβούλευον· τῷ δὲ Δημοσθένει καὶ τοῖς
Ἀκαρνᾶσιν ἀγγέλλεται τοὺς Ἀμπρακιώτας τοὺς ἐκ τῆς 30
πόλεως πανδημεῖ κατὰ τὴν πρώτην ἐκ τῶν Ὀλπῶν ἀγγε-

λίαν ἐπιβοθηεῖν διὰ τῶν Ἀμφιλόχων, βουλομένους τοῖς ἐν
 Ὀλπαις ξυμμεῖξαι, εἰδότας οὐδὲν τῶν γεγενημένων. καὶ 2
 πέμπει εὐθύς τοῦ στρατοῦ μέρος τι τὰς ὁδοὺς προλοχιούνας
 καὶ τὰ καρτερὰ προκαταληψομένους, καὶ τῇ ἄλλῃ στρατιᾷ
 5 ἅμα παρεσκευάζετο βοθηεῖν ἐπ' αὐτούς. ἐν τούτῳ δ' οἱ III
 Μαντινῆς καὶ οἷς ἔσπειστο πρόφασιν ἐπὶ λαχανισμὸν καὶ
φρυγάνων ξυλλογὴν ἐξελθόντες ὑπαῖησαν κατ' ὀλίγους,
 ἅμα ξυλλέγοντες ἐφ' ἃ ἐξήλθον δῆθεν· προκεχωρηκότες
 δὲ ἤδη ἄπωθεν τῆς Ὀλπης θάσσον ἀπεχώρουν. οἱ δ' 2
 10 Ἀμπρακιῶται καὶ οἱ ἄλλοι, ὅσοι † μὲν ἐτύγχανον οὕτως†
 ἀθρόοι ξυνεξελθόντες, ὥς ἔγνωσαν ἀπίοντας, ὥρμησαν καὶ
 αὐτοὶ καὶ ἔθεον δρόμῳ, ἐπικαταλαβεῖν βουλόμενοι. οἱ δὲ 3
 Ἀκαρνᾶνες τὸ μὲν πρῶτον καὶ πάντας ἐνόμισαν ἀπιέναι
 ἀσπόνδους ὁμοίως καὶ τοὺς Πελοποννησίους ἐπεδύωκον, καί
 15 τινας αὐτῶν τῶν στρατηγῶν κωλύοντας καὶ φάσκοντας
 ἔσπείσθαι αὐτοῖς ἡκόντισέ τις, νομίσας καταπροδίδοσθαι
 σφᾶς· ἔπειτα μέντοι τοὺς μὲν Μαντινέας καὶ τοὺς Πελο-
 ποννησίους ἀφίεσαν, τοὺς δ' Ἀμπρακιώτας ἔκτεινον. καὶ ἦν 4
 πολλὴ ἔρις καὶ ἄγνοια εἴτε Ἀμπρακιώτης τίς ἐστὼ εἴτε Πελο-
 20 ποννήσιος. καὶ ἐς διακοσίους μὲν τινας αὐτῶν ἀπέκτειναν· οἱ
 δ' ἄλλοι διέφυγον ἐς τὴν Ἀγραῖδα ὄμορον οὔσαν, καὶ Σαλύν-
 θιος αὐτοὺς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀγραίων φίλος ὦν ὑπεδέξατο.

Οἱ δ' ἐκ τῆς πόλεως Ἀμπρακιῶται ἀφικνοῦνται ἐπ' Ἴδο- II2
 μενὴν. ἐστὸν δὲ δύο λόφῳ ἡ Ἰδομενὴ ὑψηλῷ· τούτου τὸν
 25 μὲν μείζῳ νυκτὸς ἐπιγενομένης οἱ προαποσταλέντες ὑπὸ τοῦ
 Δημοσθένους ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου ἔλαθόν τε καὶ ἔφθασαν
 προκαταλαβόντες, τὸν δ' ἐλάσσῳ ἔτυχον οἱ Ἀμπρακιῶται
 προαναβάντες καὶ ἠλίσσαντο. ὁ δὲ Δημοσθένης δειπνήσας 2
 ἐχώρει καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα ἀπὸ ἐσπέρας εὐθύς, αὐτὸς
 30 μὲν τὸ ἥμισυ ἔχων ἐπὶ τῆς ἐσβολῆς, τὸ δ' ἄλλο διὰ τῶν
 Ἀμφιλοχικῶν ὁρῶν. καὶ ἅμα ὀρθρῶ ἐπιπίπτει τοῖς Ἀμπρα- 3

10 μὲν] μένοντες Stahl: μὴ Hude οὕτως] τούτοις Herwerden
 11 ξυνελεθόντες A B E F 27 ante τὸν add. ἐς Krüger

κιώταις ἔτι ἐν ταῖς εἰναῖς καὶ οὐ προησθημένοις τὰ γεγενη-
 4 μένα, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον νομίσασι τοὺς ἑαυτῶν εἶναι· καὶ
 γὰρ τοὺς Μεσσηνίους πρῶτους ἐπίτηδες ὁ Δημοσθένης
 προύταξε καὶ προσαγορεύειν ἐκέλευε, Δωρίδα τε γλῶσσαν
 ἰέντας καὶ τοῖς προφύλαξι πίστῳ παρεχομένους, ἅμα δὲ καὶ 5
 5 οὐ καθορωμένους τῇ ὄψει νυκτὸς ἔτι οὔσης. ὥς οὖν ἐπέπεσε
 τῷ στρατεύματι αὐτῶν, τρέπουσι, καὶ τοὺς μὲν πολλοὺς αὐτοῦ
 διέφθειραν, οἱ δὲ λοιποὶ κατὰ τὰ ὄρη ἐς φυγὴν ὤρμησαν.
 6 προκατειλημμένων δὲ τῶν ὁδῶν, καὶ ἅμα τῶν μὲν Ἀμφιλό-
 χων ἐμπείρων ὄντων τῆς ἑαυτῶν γῆς καὶ ψιλῶν πρὸς ὀπλίτας, 10
 τῶν δὲ ἀπείρων καὶ ἀνεπιστημόνων ὅπῃ τράπωνται, ἐσπί-
 πτοντες ἐς τε χαράδρας καὶ τὰς προελοχισμένας ἐνέδρας
 7 διεφθείροντο. καὶ ἐς πᾶσαν ἰδέαν χωρήσαντες τῆς φυγῆς
 ἐτράποντό τινες καὶ ἐς τὴν θάλασσαν οὐ πολὺ ἀπέχονσαν,
 καὶ ὥς εἶδον τὰς Ἀττικὰς ναῦς παραπλεύσας ἅμα τοῦ 15
 ἔργου τῇ ξυντυχίᾳ, προσέειπεν, ἡγησάμενοι ἐν τῷ αὐτίκα
 φόβῳ κρεῖσσον εἶναι σφίσιν ὑπὸ τῶν ἐν ταῖς ναυσίν, εἰ δεῖ,
 διαφθαρῆναι ἢ ὑπὸ τῶν βαρβάρων καὶ ἐχθίστων Ἀμφιλό-
 8 χων. οἱ μὲν οὖν Ἀμπρακιῶται τοιοῦτῳ τρόπῳ κακωθέντες
 ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν ἐσώθησαν ἐς τὴν πόλιν· Ἀκαρνᾶνες δὲ 20
 σκυλεύσαντες τοὺς νεκροὺς καὶ τροπαῖα στήσαντες ἀπεχώ-
 113 ρησαν ἐς Ἄργος. καὶ αὐτοῖς τῇ ὑστεραίᾳ ἦλθε κῆρυξ ἀπὸ
 τῶν ἐς Ἀγραίους καταφυγόντων ἐκ τῆς Ὀλπης Ἀμπρα-
 κιωτῶν, ἀναίρεσιν αἰτήσων τῶν νεκρῶν οὓς ἀπέκτειναν
 ὕστερον τῆς πρώτης μάχης, ὅτε μετὰ τῶν Μαντινέων καὶ 25
 2 τῶν ὑποσπόνδων ξυνεξῆσαν ἄσπονδοι. ἰδὼν δ' ὁ κῆρυξ
 τὰ ὄπλα τῶν ἀπὸ τῆς πόλεως Ἀμπρακιωτῶν ἐθαύμαζε τὸ
 πληθὺς· οὐ γὰρ ἦδει τὸ πάθος, ἀλλ' ᾤετο τῶν μετὰ σφῶν
 3 εἶναι. καὶ τις αὐτὸν ἤρετο ὅτι θαυμάζοι καὶ ὅποσοι αὐτῶν
 τεθνᾶσιν, οἰόμενος αὖ ὁ ἐρωτῶν εἶναι τὸν κήρυκα ἀπὸ τῶν 30
 ἐν Ἰδομεναῖς. ὁ δ' ἔφη διακοσίους μάλιστα. ὑπολαβὼν
 4 δ' ὁ ἐρωτῶν εἶπεν· οὐκ οὖν τὰ ὄπλα ταυτὶ φαίνεται, ἀλλὰ

πλέον ἢ χιλίων.' αὖθις δὲ εἶπεν ἐκεῖνος 'οὐκ ἄρα τῶν
 μεθ' ἡμῶν μαχομένων ἐστίν.' ὁ δ' ἀπεκρίνατο 'εἴπερ γε
 ὑμεῖς ἐν Ἰδομενῇ χθὲς ἐμάχεσθε.' 'ἀλλ' ἡμεῖς γε οὐδενὶ
 ἐμαχόμεθα χθές, ἀλλὰ πρῶν ἐν τῇ ἀποχωρήσει.' 'καὶ
 5 μὲν δὴ τούτοις γε ἡμεῖς χθὲς ἀπὸ τῆς πόλεως βοηθήσασι
 τῆς Ἀμπρακιωτῶν ἐμαχόμεθα.' ὁ δὲ κῆρυξ ὥς ἤκουσε καὶ 5
 ἔγνω ὅτι ἡ ἀπὸ τῆς πόλεως βοήθεια διεφθαρται, ἀνοιμώζας
 καὶ ἐκπλαγεὶς τῷ μεγέθει τῶν παρόντων κακῶν ἀπῆλθεν
 εὐθὺς ἄπρακτος καὶ οὐκέτι ἀπῆγει τοὺς νεκρούς. πάθος γὰρ 6
 10 τοῦτο μιᾷ πόλει Ἑλληνίδι ἐν ἴσαις ἡμέραις μέγιστον δὴ
 τῶν κατὰ τὸν πόλεμον τόνδε ἐγένετο. καὶ ἀριθμὸν οὐκ
 ἔγραψα τῶν ἀποθανόντων, διότι ἄπιστον τὸ πλήθος λέγεται
 ἀπολέσθαι ὥς πρὸς τὸ μέγεθος τῆς πόλεως. Ἀμπρακίαν
 μέντοι οἶδα ὅτι, εἰ ἐβουλήθησαν Ἀκαρνᾶνες καὶ Ἀμφίλοχοι
 15 Ἀθηναίοις καὶ Δημοσθένει πειθόμενοι ἐξελεῖν, αὐτοβοεῖ ἂν
 εἶλον· νῦν δ' ἔδεισαν μὴ οἱ Ἀθηναῖοι ἔχοντες αὐτὴν χαλε-
 πώτεροι σφίσι πάροικοι ᾧσιν.

Μετὰ δὲ ταῦτα τρίτον μέρος νείμαντες τῶν σκύλων τοῖς 114 *allst*
 Ἀθηναίοις τὰ ἄλλα κατὰ τὰς πόλεις διείλοντο. καὶ τὰ μὲν
 20 τῶν Ἀθηναίων πλείοντα ἐάλω, τὰ δὲ νῦν ἀνακειμενα ἐν τοῖς
 Ἀττικοῖς ἱεροῖς Δημοσθένει ἐξηρέθησαν τριακόσiai παν-
 οπλῖαι, καὶ ἄγων αὐτὰς κατέπλευσεν· καὶ ἐγένετο ἅμα αὐτῷ
 μετὰ τὴν ἐκ τῆς Αἰτωλίας ξυμφορὰν ἀπὸ ταύτης τῆς πράξεως
 ἀδεεστέρα ἢ κάθοδος. ἀπῆλθον δὲ καὶ οἱ ἐν ταῖς εἴκοσι 2
 25 ναυσὶν Ἀθηναῖοι ἐς Ναύπακτον. Ἀκαρνᾶνες δὲ καὶ Ἀμφί-
 λοχοι ἀπελθόντων Ἀθηναίων καὶ Δημοσθένους τοῖς ὥς
 Σαλύνθιον καὶ Ἀγραιούς καταφυγούσιν Ἀμπρακιώταις καὶ
 Πελοποννησίοις ἀναχώρησιν ἐσπείσαντο ἐξ Οἰνιαδῶν, οἵπερ
 καὶ μετανέστησαν παρὰ Σαλυνθίου. καὶ ἐς τὸν ἔπειτα χρόνον 3
 30 σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν ἐποιήσαντο ἑκατὸν ἔτη Ἀκαρνᾶνες
 καὶ Ἀμφίλοχοι πρὸς Ἀμπρακιώτας ἐπὶ τοῖσδε, ὥστε μήτε

15 ἐξελεῖν] ἐπελθεῖν E
 G. Hermann: οἵπερ codd.
 codd.

23 ἐκ om. ABFM [G]

29 Σαλυνθίου G. Hermann: Σαλύνθιον

28 οἵπερ

Ἀμπρακιώτας μετὰ Ἀκαρνάνων στρατεύειν ἐπὶ Πελοποννη-
σίους μήτε Ἀκαρνᾶνας μετὰ Ἀμπρακιωτῶν ἐπ' Ἀθηναίους,
βοηθεῖν δὲ τῇ ἀλλήλων, καὶ ἀποδοῦναι Ἀμπρακιώτας ὅποσα
ἢ χωρία ἢ ὁμήρους Ἀμφιλόχων ἔχουσι, καὶ ἐπὶ Ἀνακτόριον
4 μὴ βοηθεῖν πολέμιον ὃν Ἀκαρνᾶσιν. ταῦτα ξυνθέμενοι 5
διέλυσαν τὸν πόλεμον. μετὰ δὲ ταῦτα Κορίνθιοι φυλακὴν
ἐαυτῶν ἐς τὴν Ἀμπρακίαν ἀπέστειλαν ἐς τριακοσίους ὀπλί-
τας καὶ Ξενοκλείδαν τὸν Εὐθυκλέους ἄρχοντα· οἱ κομιζόμενοι
χαλεπῶς διὰ τῆς ἡπείρου ἀφίκοντο. τὰ μὲν κατ' Ἀμπρακίαν
οὕτως ἐγένετο.

10

115 Οἱ δ' ἐν τῇ Σικελίᾳ Ἀθηναῖοι τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος ἐς τε
τὴν Ἱμεραίαν ἀπόβασιν ἐποίησαντο ἐκ τῶν νεῶν μετὰ τῶν
Σικελῶν τῶν ἄνωθεν ἐσβεβληκότων ἐς τὰ ἔσχατα τῆς
2 Ἱμεραίας, καὶ ἐπὶ τὰς Αἰόλου νήσους ἔπλευσαν. ἀναχωρή-
σαντες δὲ ἐς Ῥήγιον Πυθόδωρον τὸν Ἰσολόχον Ἀθηναίων 15
στρατηγὸν καταλαμβάνουσιν ἐπὶ τὰς ναῦς διὰδοχον ὣν ὁ
3 Λάχης ἦρχεν. οἱ γὰρ ἐν Σικελίᾳ ξύμμαχοι πλεύσαντες
ἔπεισαν τοὺς Ἀθηναίους βοηθεῖν σφίσι πλείοσι ναυσὶν τῆς
μὲν γὰρ γῆς αὐτῶν οἱ Συρακόσιοι ἐκράτουν, τῆς δὲ θαλάσσης
ὀλίγαις ναυσὶν εἰργόμενοι παρεσκευάζοντο ναυτικὸν ξυναγεί- 20
4 ροντες ὥς οὐ περιοψόμενοι. καὶ ἐπλήρουν ναῦς τεσσαράκοντα
οἱ Ἀθηναῖοι ὥς ἀποστελοῦντες αὐτοῖς, ἅμα μὲν ἡγούμενοι
θᾶσσον τὸν ἐκεῖ πόλεμον καταλυθήσεσθαι, ἅμα δὲ βουλό-
5 μενοι μελέτην τοῦ ναυτικοῦ ποιεῖσθαι. τὸν μὲν οὖν ἕνα τῶν
στρατηγῶν ἀπέστειλαν Πυθόδωρον ὀλίγαις ναυσί, Σοφοκλέα 25
δὲ τὸν Σωστρατίδου καὶ Εὐρυμέδοντα τὸν Θουκλέους ἐπὶ τῶν
6 πλειόνων νεῶν ἀποπέμψειν ἔμελλον. ὁ δὲ Πυθόδωρος ἦδη
ἔχων τὴν τοῦ Λάχης τῶν νεῶν ἀρχὴν ἔπλευσε τελευτῶντος
τοῦ χειμῶνος ἐπὶ τὸ Λοκρῶν φρούριον ὃ πρότερον Λάχης εἶλε,
καὶ νικηθεὶς μάχῃ ὑπὸ τῶν Λοκρῶν ἀπεχώρησεν.

30

116 Ἐρρῦν δὲ περὶ αὐτὸ τὸ ἔαρ τοῦτο ὁ ῥῥαξ τοῦ πυρὸς ἐκ

4 ὁμήρους Porro : ὁμόρους codd.

Σικελιωτῶν codd.

13 Σικελῶν τῶν Dobree :

30 ἀνεχώρησεν ABM

τῆς Αἴτνης, ὥσπερ καὶ πρότερον, καὶ γῆν τινα ἐφθειρε τῶν
 Καταναίων, οἳ ὑπὸ τῇ Αἴτνῃ τῷ ὄρει οἰκοῦσιν, ὅπερ μέγιστόν
 ἐστὶν ὄρος ἐν τῇ Σικελίᾳ. λέγεται δὲ πεντηκοστῷ ἔτει ῥυῆναι 2
 τοῦτο μετὰ τὸ πρότερον ῥεῦμα, τὸ δὲ ξύμπαν τρὶς γεγενῆσθαι
 5 τὸ ῥεῦμα ἀφ' οὗ Σικελία ὑπὸ Ἑλλήνων οἰκεῖται. ταῦτα μὲν 3
 κατα τὸν χειμῶνα τοῦτον ἐγένετο, καὶ ἕκτον ἔτος τῷ πολέμῳ
 ἐτελεύτα τῷδε ὄν Θουκυδίδης ξυνέγραψεν.

1 post καὶ add. τὸ A B E F M [G] 2 ὑπὸ] ἐπὶ A B E F M In
 fine libri tertii τῶν εἰς τὸ τέλος τῆς ἔσχατης ἀρχῆς τῆς ἑ C

ΙΣΤΟΡΙΩΝ Δ

Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρουσ περὶ σίτου ἐκβολὴν Συρακο- 1
 σίων δέκα νῆες πλεύσασαι καὶ Λοκρίδες ἴσαι Μεσσήνην τὴν
 ἐν Σικελίᾳ κατέλαβον, αὐτῶν ἐπαγαγομένων, καὶ ἀπέστη
 Μεσσήνη Ἀθηναίων. ἔπραξαν δὲ τοῦτο μάλιστα οἱ μὲν 2
 5 Συρακόσιοι ὀρώντες προσβολὴν ἔχον τὸ χωρίον τῆς Σικελίας
 καὶ φοβούμενοι τοὺς Ἀθηναίους μὴ ἐξ αὐτοῦ ὀρμώμενοί ποτε
 σφίσι μείζονι παρασκευῇ ἐπέλθωσιν, οἱ δὲ Λοκροὶ κατὰ
 ἔχθος τὸ Ῥηγίων, βουλόμενοι ἀμφοτέρωθεν αὐτοὺς κατα-
 πολεμεῖν. καὶ ἐσεβεβλήκεσαν ἅμα ἐς τὴν Ῥηγίων οἱ 3
 10 Λοκροὶ πανστρατιά, ἵνα μὴ ἐπιβοηθῶσι τοῖς Μεσσηνίοις,
 ἅμα δὲ καὶ ξυνεπαγόντων Ῥηγίων φυγάδων, οἳ ἦσαν παρ'
 αὐτοῖς· τὸ γὰρ Ῥήγιον ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐστασίαζε καὶ
 ἀδύνατα ἦν ἐν τῷ παρόντι τοὺς Λοκροὺς ἀμύνεσθαι, ἣ καὶ
 μᾶλλον ἐπετίθεντο. δηώσαντες δὲ οἱ μὲν Λοκροὶ τῷ πεζῷ 4
 15 ἀπεχώρησαν, αἱ δὲ νῆες Μεσσήνην ἐφρούρουν· καὶ ἄλλαι
 αἱ πληρούμεναι ἔμελλον αὐτόσε ἐγκαθορμισάμεναι τὸν
 πόλεμον ἐντεῦθεν ποιήσεσθαι.

Ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ ἥρος, πρὶν τὸν σίτον 2
 ἐν ἀκμῇ εἶναι, Πελοποννήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐσέβαλον ἐς
 20 τὴν Ἀττικὴν (ἡγεῖτο δὲ Ἅγις ὁ Ἀρχιδάμου Λακεδαιμονίων
 βασιλεὺς), καὶ ἐγκαθεζόμενοι ἐδῆουν τὴν γῆν. Ἀθηναῖοι 2
 δὲ τὰς τε τεσσαράκοντα ναῦς ἐς Σικελίαν ἀπέστειλαν, ὥσπερ
 παρεσκευάζοντο, καὶ στρατηγοὺς τοὺς ὑπολοίπους Εὐρυμέ-

- δοντα καὶ Σοφοκλέα· Πυθόδωρος γὰρ ὁ τρίτος αὐτῶν ἦδη
 3 προαφίκτο ἐς Σικελίαν. εἶπον δὲ τούτοις καὶ Κέρκυραῖον
 ἄμα παραπλέοντας τῶν ἐν τῇ πόλει ἐπιμεληθῆναι, οἳ ἐλη- have chav
 στεύοντο ὑπὸ τῶν ἐν τῷ ὄρει φυγάδων· καὶ Πελοποννησίων
 αὐτόσε νῆες ἐξήκοντα παρεπεπλεύκεσαν τοῖς ἐν τῷ ὄρει 5
 τιμωροὶ καὶ λιμοῦ ὄντος μεγάλου ἐν τῇ πόλει νομίζοντες
 4 κατασχῆσειν ῥαδίως τὰ πράγματα. Δημοσθένης δὲ ὄντι
 ιδιώτῃ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τὴν ἐξ Ἀκαρνανίας αὐτῷ
 δεηθέντι εἶπον χρῆσθαι ταῖς ναυσὶ ταύταις, ἣν βούληται,
 περὶ τὴν Πελοπόννησον. 10
- 3 Καὶ ὥς ἐγένοντο πλείοντες κατὰ τὴν Λακωνικὴν καὶ
 ἐπυνθάνοντο ὅτι αἱ νῆες ἐν Κερκύρα ἦδη εἰσὶ τῶν Πελο-
 ποννησίων, ὁ μὲν Εὐρυμέδων καὶ Σοφοκλῆς ἠπείγοντο ἐς
 τὴν Κέρκυραν, ὁ δὲ Δημοσθένης ἐς τὴν Πύλον πρῶτον
 ἐκέλευε σχόντας αὐτοὺς καὶ πράξαντας ἃ δεῖ τὸν πλοῦν 15
 ποιεῖσθαι· ἀντιλεγόντων δὲ κατὰ τύχην χειμῶν ἐπιγενόμενος
 2 κατήνεγκε τὰς ναὺς ἐς τὴν Πύλον. καὶ ὁ Δημοσθένης
 εὐθὺς ἤξιον τευχίζεσθαι τὸ χωρίον (ἐπὶ τοῦτο γὰρ ξυνεκ-
 πλεῦσαι), καὶ ἀπέφαινε πολλὴν εὐπορίαν ξύλων τε καὶ
 λίθων, καὶ φύσει καρτερόν ὃν καὶ ξρῆμον αὐτό τε καὶ ἐπὶ 20
 πολὺ τῆς χώρας· ἀπέχει γὰρ σταδίους μάλιστα ἢ Πύλος
 τῆς Σπάρτης τετρακοσίους καὶ ἔστιν ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ ποτὲ
 οὖσῃ γῇ, καλοῦσι δὲ αὐτὴν οἱ Λακεδαιμόνιοι Κορυφάσιον.
- 3 οἱ δὲ πολλὰς ἔφασαν εἶναι ἄκρας ἐρήμους τῆς Πελοποννήσου,
 ἣν βούληται καταλαμβάνων τὴν πόλιν δαπανᾶν. τῷ δὲ 25
 διάφορόν τι ἐδόκει εἶναι τοῦτο τὸ χωρίον ἐτέρου μᾶλλον,
 λιμένος τε προσόντος καὶ τοὺς Μεσσηνίους οἰκείους ὄντας
 αὐτῷ τὸ ἀρχαῖον καὶ ὁμοφώνους τοῖς Λακεδαιμονίοις πλείστ'
 ἂν βλάπτειν ἐξ αὐτοῦ ὀρμωμένους, καὶ βεβαίους ἄμα τοῦ
- 4 χωρίου φύλακας ἔσεσθαι. ὥς δὲ οὐκ ἔπειθεν οὔτε τοὺς 30
 στρατηγούς οὔτε τοὺς στρατιώτας, ὕστερον καὶ τοῖς ταξίάρχους

17 ἐς] ἐπὶ CG
 cett.

20 τε C: τότε cett.

18 ξυνεκπλεῦσαι C: ξυνέπλευσαν E: ξυνέπλευσε
 25 τῷ GM: τὸ cett. (ex τότε c)

- κουώσας, ἡσύχαζεν ὑπὸ ἀπλοίας, μέχρι αὐτοῖς τοῖς στρα-
τιώταις σχολάζουσιν ὁρμὴ ἐνέπεσε περιστάσιν ἐκτειχίσαι
τὸ χωρίον. καὶ ἐγχειρήσαντες εἰργάζοντο, σιδήρια μὲν 2
λιθουργὰ οὐκ ἔχοντες, λογάδην δὲ φέροντες λίθους, καὶ *pickel*
5 ξυνετίθεσαν ὡς ἕκαστόν τι ξυμβαίνου· καὶ τὸν πηλόν, εἴ
που δέοι χρῆσθαι, ἀγγείων ἀπορία ἐπὶ τοῦ νώτου ἔφερον,
ἐγκεκνυφότες τε, ὡς μάλιστα μέλλοι ἐπιμένειν, καὶ τῷ χεῖρε
ἐς τοῦπίσω ξυμπλέκοντες, ὅπως μὴ ἀποπίπτοι. παντί τε 3
τρόπῳ ἡπείγοντο φθῆναι τοὺς Λακεδαιμονίους τὰ ἐπιμαχώ-
10 τατα ἐξεργασάμενοι πρὶν ἐπιβοηθήσαι· τὸ γὰρ πλεόν τοῦ
χωρίου αὐτὸ καρτερόν ὑπῆρχε καὶ οὐδὲν ἔδει τείχους. οἱ δὲ 5
έορτήν τινα ἔτυχον ἄγοντες καὶ ἅμα πυνθανόμενοι ἐν
ὀλιγωρία ἐποιοῦντο, ὡς, ὅταν ἐξέλθωσι, ἢ οὐχ ὑπομε-
νούντας σφᾶς ἢ ῥαδίως ληψόμενοι βία· καὶ τι καὶ αὐτοὺς
15 ὁ στρατὸς ἔτι ἐν ταῖς Ἀθήναις ὦν ἐπέσχευ. τειχίσαντες 2
δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τοῦ χωρίου τὰ πρὸς ἡπειρον καὶ ἃ μάλιστα
ἔδει ἐν ἡμέραις ἑξ τὸν μὲν Δημοσθένη μετὰ νεῶν πέντε
αὐτοῦ φύλακα καταλείπουσι, ταῖς δὲ πλείοσι ναυσὶ τὸν ἐς
τὴν Κέρκυραν πλοῦν καὶ Σικελίαν ἡπείγοντο.
- 20 Οἱ δ' ἐν τῇ Ἀττικῇ ὄντες Πελοποννήσιοι ὡς ἐπύθοντο 6
τῆς Πύλου κατειλημμένης, ἀνεχώρουν κατὰ τάχος ἐπ' οἴκου,
νομίζοντες μὲν οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ Ἄγις ὁ βασιλεὺς
οἰκείον σφίσι τὸ περὶ τὴν Πύλον· ἅμα δὲ πρῶ ἐσβαλόντες
καὶ τοῦ σίτου ἔτι χλωροῦ ὄντος ἐσπάνιζον τροφῆς τοῖς
25 πολλοῖς, χαιμών τε ἐπιγενόμενος μείζων παρὰ τὴν καθεστη-
κυῖαν ὥραν ἐπέισε τὸ στράτευμα. ὥστε πολλαχόθεν ξυνέβη 2
ἀναχωρησαί τε θάσσον αὐτοὺς καὶ βραχυτάτην γενέσθαι
τὴν ἐσβολὴν ταύτην· ἡμέρας γὰρ πέντε καὶ δέκα ἔμειναν
ἐν τῇ Ἀττικῇ.
- 30 Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον Σιμωνίδης Ἀθηναίων στρατηγὸς 7
Ἡρόνα τὴν ἐπὶ Θράκης Μενδαίων ἀποικίαν, πολεμίαν δὲ

1 ἡσύχαζον Dobree
terum καὶ om. C E G M

2 ἐνέπεσε Porpo : ἐσέπεσε codd. 14 αλ-
31 τὴν ἐπὶ A C γρ. G' : τῆς G : τῆς ἐπὶ cett.

οὔσαν, ξυλλέξας Ἀθηναίους τε ὀλίγους ἐκ τῶν φρουρίων καὶ τῶν ἐκεῖνη ξυμμάχων πλήθος προδοιδομένην κατέλαβεν. καὶ παραχρῆμα ἐπιβοηθησάντων Χαλκιδέων καὶ Βοττιαίων ἐξεκρούσθη τε καὶ ἀπέβαλε πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν. Nov.

- 8 Ἀναχωρησάντων δὲ τῶν ἐκ τῆς Ἀττικῆς Πελοποννησίων 5 οἱ Σπαρτιᾶται αὐτοὶ μὲν καὶ οἱ ἐγγύτατα τῶν περιοίκων εὐθὺς ἐβοήθουν ἐπὶ τὴν Πύλον, τῶν δὲ ἄλλων Λακεδαιμονίων βραδυτέρα ἐγίγνετο ἡ ἔφοδος, ἄρτι ἀφικνέμενων ἀφ' 10
- 2 ἐτέρας στρατείας. περιήγγελλον δὲ καὶ κατὰ τὴν Πελοπόννησον βοηθεῖν ὅτι τάχιστα ἐπὶ Πύλον καὶ ἐπὶ τὰς ἐν τῇ 10 Κερκύρα ναῦς σφῶν τὰς ἐξήκοντα ἔπεμψαν, αἱ ὑπερενεχθεῖσαι τὸν Λευκαδίων ἰσθμὸν καὶ λαθοῦσαι τὰς ἐν Ζακύνθῳ Ἀττικὰς ναῦς ἀφικνουῦνται ἐπὶ Πύλον· παρῆν δὲ ἤδη καὶ ὁ πεζὸς
- 3 στρατός. Δημοσθένης δὲ προσπλεόντων ἔτι τῶν Πελοποννησίων ὑπεκπέμπει φθάσας δύο ναῦς ἀγγεῖλαι Εὐρυνμέδοντι 15 καὶ τοῖς ἐν ταῖς ναυσὶν ἐν Ζακύνθῳ Ἀθηναίοις παρεῖναι ὥς
- 4 τοῦ χωρίου κινδυνεύοντος. καὶ αἱ μὲν νῆες κατὰ τάχος ἔπλεον κατὰ τὰ ἐπεσταλμένα ὑπὸ Δημοσθένους· οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι παρεσκευάζοντο ὥς τῷ τειχίσματι προσβαλοῦντες κατὰ τε γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, ἐλπίζοντες 20
- 5 ῥαδίως αἰρήσειν οἰκοδόμημα διὰ ταχέων εἰργασμένου καὶ τῆς Ζακύνθου τῶν Ἀττικῶν νεῶν βοήθειαν ἐν νῷ εἶχον, ἣν ἄρα μὴ πρότερον ἔλωσι, καὶ τοὺς ἔσπλους τοῦ λιμένος ἐμφάρξαι, ὅπως μὴ ἢ τοῖς Ἀθηναίοις ἐφορμίσασθαι ἐς 25
- 6 αὐτόν. ἡ γὰρ νῆσος ἡ Σφακτηρία καλουμένη τὸν τε λιμένα παρατείνουσα καὶ ἐγγὺς ἐπικειμένη ἐχυρὸν ποιεῖ καὶ τοὺς ἔσπλους στενοῦς, τῇ μὲν δυοῖν νεοῖν διάπλουν κατὰ τὸ τείχισμα τῶν Ἀθηναίων καὶ τὴν Πύλον, τῇ δὲ πρὸς τὴν ἄλλην ἡπειρον ὁκτῶ ἢ ἐννέα· ὑλώδης τε καὶ ἀτριβῆς πᾶσα 30
- 7 μάλιστα. τοὺς μὲν οὖν ἔσπλους ταῖς ναυσὶν ἀντιπρώροις

βύζην κλήσειν ἔμελλον· τὴν δὲ νῆσον ταύτην φοβούμενοι
μὴ ἐξ αὐτῆς τὸν πόλεμον σφίσι ποιῶνται, ὀπλίτας διεβί-
βασαν ἐς αὐτὴν καὶ παρὰ τὴν ἡπειρον ἄλλους ἔταξαν.
οὕτω γὰρ τοῖς Ἀθηναίοις τὴν τε νῆσον πολεμίαν ἔσεσθαι 8
5 τὴν τε ἡπειρον, ἀπόβασιν οὐκ ἔχουσιν (τὰ γὰρ αὐτῆς τῆς
Πύλου ἔξω τοῦ ἔσπλου πρὸς τὸ πέλαγος ἀλίμενα ὄντα οὐχ
ἔξειν ὅθεν ὀρμώμενοι ὠφελήσουσι τοὺς αὐτῶν) σφεῖς δὲ
ἄνευ τε ναυμαχίας καὶ κινδύνου ἐκπολιορκήσειν τὸ χωρίον
κατὰ τὸ εἶκος, σίτου τε οὐκ ἐνόντος καὶ δι' ὀλίγης παρα-
10 σκευῆς κατειλημμένον. ὥς δ' ἐδόκει αὐτοῖς ταῦτα, καὶ 9
διεβίβασαν ἐς τὴν νῆσον τοὺς ὀπλίτας ἀποκληρώσαντες ἀπὸ
πάντων τῶν λόχων. καὶ διέβησαν μὲν καὶ ἄλλοι πρότερον
κατὰ διαδοχὴν, οἱ δὲ τελευταῖοι καὶ ἐγκαταληφθέντες εἴκοσι
καὶ τετρακόσιοι ἦσαν καὶ Ἑλῶτες οἱ περὶ αὐτούς· ἦρχε δὲ
15 αὐτῶν Ἐπιτάδας ὁ Μολόβρον.

Δημοσθένης δὲ ὁρῶν τοὺς Λακεδαιμονίους μέλλοντας 9
προσβάλλειν ναυσὶ τε ἄμα καὶ πεζῷ παρεσκευάζετο καὶ αὐτός,
καὶ τὰς τριήρεις αἱ περιῆσαν αὐτῷ ἀπὸ τῶν καταλειφθεισῶν.
ἀνασπᾶσας ὑπὸ τὸ τείχισμα προσεσταύρωσε, καὶ τοὺς
20 ναύτας ἐξ αὐτῶν ὥπλισεν ἀσπίσι [τε] φαύλαις καὶ οἰσυνύαις
ταῖς πολλαῖς· οὐ γὰρ ἦν ὄπλα ἐν χωρίῳ ἐρήμῳ πορίσασθαι,
ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἐκ ληστρικῆς Μεσσηνίων τριακοντόρου καὶ
κέλητος ἔλαβον, οἳ ἔτυχον παραγενόμενοι. ὀπλίται τε
τῶν Μεσσηνίων τούτων ὥς τεσσαράκοντα ἐγένοντο, οἷς
25 ἐχρήτο μετὰ τῶν ἄλλων. τοὺς μὲν οὖν πολλοὺς τῶν τε 2
ἀόπλων καὶ ὥπλισμένων ἐπὶ τὰ τετειχισμένα μάλιστα καὶ
ἐχυρὰ τοῦ χωρίου πρὸς τὴν ἡπειρον ἔταξε, προειπὼν ἀμύ-
νασθαι τὸν πεζόν, ἣν προσβάλῃ· αὐτὸς δὲ ἀπολεξάμενος ἐκ
πάντων ἐξήκοντα ὀπλίτας καὶ τοξότας ὀλίγους ἐχώρει ἔξω
30 τοῦ τείχους ἐπὶ τὴν θάλασσαν, ἥ μάλιστα ἐκείνους προσ-

1 συγκλήσειν AB

9 δι' μετ' γρ. Schol.

μένον Dobree: κατειλημμένου codd. (προκατ. M)

ut videtur, legit Schol.: αἵπερ ἦσαν codd.

Stephanus

20 τε om. Suidas

10 κατειλημ-

18 αἱ περιῆσαν,

19 προσεσταύρωσεν

εδέχετο πειράσειν ἀποβαίνειν, ἐς χωρία μὲν χαλεπὰ καὶ
 πετρώδη πρὸς τὸ πέλαγος τετραμμένα, σφίσι δὲ τοῦ τείχους
 ταύτῃ ἀσθενεστάτου ὄντος ἐσβιάσασθαι αὐτοὺς ἡγείτο προ-
 3 θυμήσεσθαι· οὔτε γὰρ αὐτοὶ ἐλπίζοντές ποτε ναυσὶ κρατή-
 σεσθαι οὐκ ἰσχυρὸν ἐτείχιζον, ἐκείνοις τε βιαζομένοις τὴν 5
 4 ἀπόβασιν ἀλώσιμον τὸ χωρίον γίγνεσθαι. κατὰ τοῦτο οὖν
 πρὸς αὐτὴν τὴν θάλασσαν χωρήσας ἔταξε τοὺς ὀπλίτας ὡς
 εἵρξων, ἦν δύνηται, καὶ παρεκελεύσατο τοιάδε.

- 10 “Ἄνδρες οἱ ξυναράμενοι τοῦδε τοῦ κινδύνου, μηδεὶς ὑμῶν
 ἐν τῇ τοιάδῃ ἀνάγκῃ ξυνετὸς βουλέσθω δοκεῖν εἶναι, 10
 ἐκλογιζόμενος ἅπαν τὸ περιστὸς ἡμᾶς δεινόν, μᾶλλον ἢ
 ἀπερισκέπτως εὐελπισ ὁμόσε χωρῆσαι τοῖς ἐναντίοις καὶ ἐκ
 τούτων ἂν περιγενόμενος. ὅσα γὰρ ἐς ἀνάγκην ἀφίκται
 ὥσπερ τάδε, λογισμὸν ἤκιστα ἐνδεχόμενα κινδύνου τοῦ
 2 ταχίστου προσδεῖται. ἐγὼ δὲ καὶ τὰ πλείω ὁρῶ πρὸς ἡμῶν 15
 ὄντα, ἦν ἐθέλωμέν τε μέναι καὶ μὴ τῷ πλήθει αὐτῶν κατα-
 3 πλαγέντες τὰ ὑπάρχοντα ἡμῖν κρείσσω καταπροδοῦναι. τοῦ
 τε γὰρ χωρίου τὸ δυσέμβατον ἡμέτερον νομίζω, ὃ μενόντων
 μὲν ἡμῶν ξύμμαχον γίγνεται, ὑποχωρήσασι δὲ καίπερ χαλε-
 πὸν ὃν εὐπορον ἔσται μηδενὸς κωλύοντος, καὶ τὸν πολέμιον 20
 δεινότερον ἔξομεν μὴ ῥαδίᾳς αὐτῷ πάλιν οὔσης τῆς ἀναχωρή-
 σεως, ἦν καὶ ὑφ’ ἡμῶν βιάζεται (ἐπὶ γὰρ ταῖς ναυσὶ ῥᾶστοί
 4 εἰσιν ἀμύνεσθαι, ἀποβάντες δὲ ἐν τῷ ἴσῳ ἤδη), τό τε πλήθος
 αὐτῶν οὐκ ἄγαν δεῖ φοβεῖσθαι· κατ’ ὀλίγον γὰρ μαχεῖται
 καίπερ πολὺ ὃν ἀπορία τῆς προσορμίσεως, καὶ οὐκ ἐν γῇ 25
 στρατός ἐστω ἐκ τοῦ ὁμοίου μείζων, ἀλλ’ ἀπὸ νεῶν, αἷς
 5 πολλὰ τὰ καίρια δεῖ ἐν τῇ θαλάσῃ ξυμβῆναι. ὥστε τὰς
 τούτων ἀπορίας ἀντιπάλους ἡγοῦμαι τῷ ἡμετέρῳ πλήθει,
 καὶ ἅμα ἀξιῶ ὑμᾶς, Ἀθηναίους ὄντας καὶ ἐπισταμένους

3 ἐσβιάσασθαι Van Leeuwen: ἐπισπάσασθαι codd. 4 κρατη-
 θήσεσθαι A B E F M 11 ἢ E F (sed postea erasum): om. cett.
 12 χωρήσας C G 16 γε Elmsley 18 δ Dion. Hal.: om.
 codd. 19 μὲν E Dion. Hal.: om. cett. 21 ῥαδίᾳς C' f G? Dion.
 Hal.: ῥαδίως cett.

ἐμπειρίᾳ τὴν ναυτικὴν ἐπ' ἄλλους ἀπόβασιν ὅτι, εἴ τις
ὑπομένοι καὶ μὴ φόβῳ ῥοθίου καὶ νεῶν δεωότητος κατάπλου
ὑποχωροίη, οὐκ ἂν ποτε βιάζοιτο, καὶ αὐτοὺς νῦν μέναι τε
καὶ ἀμυνομένους παρ' αὐτὴν τὴν ραχίαν σφάζειν ἡμᾶς τε
5 αὐτοὺς καὶ τὸ χωρίον.

Τοσαῦτα τοῦ Δημοσθένους παρακελευσαμένου οἱ Ἀθηναῖοι 11
ἐθάρσησάν τε μᾶλλον καὶ ἐπικαταβάντες ἐτάξαντο παρ' αὐτὴν
τὴν θάλασσαν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἄραιτες τῷ τε κατὰ 2
γῆν στρατῷ προσέβαλλον τῷ τειχίσματι καὶ ταῖς ναυσὶν ἅμα
10 οὔσαις τεσσαράκοντα καὶ τρισί, ναύαρχος δὲ αὐτῶν ἐπέπλει
Θρασυμηλίδας ὁ Κρατησικλέους Σπαρτιάτης. προσέβαλλε
δὲ ἥπερ ὁ Δημοσθένης προσεδέχετο. καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι 3
ἀμφοτέρωθεν ἔκ τε γῆς καὶ ἐκ θαλάσσης ἡμύνοντο· οἱ δὲ
κατ' ὀλίγας ναῦς διελόμενοι, διότι οὐκ ἦν πλέοσι προσσχεῖν,
15 καὶ ἀναπαύοντες ἐν τῷ μέρει τοὺς ἐπίπλους ἐποιούντο, προ-
θυμία τε πάσῃ χρώμενοι καὶ παρακελευσμῷ, εἴ πως ὥσάμενοι
ἔλοιεν τὸ τεῖχος. πάντων δὲ φανερώτατος Βρασίδας 4
ἐγένετο. τριηραρχῶν γὰρ καὶ ὀρῶν τοῦ χωρίου χαλεποῦ
ὄντος τοὺς τριηράρχους καὶ κυβερνήτας, εἴ που καὶ δοκοίη
20 δυνατὸν εἶναι σχεῖν, ἀποκνοῦντας καὶ φυλασσομένους τῶν
νεῶν μὴ ξυντρίψωσιν, ἐβόα λέγων ὥς οὐκ εἰκὸς εἶη ξύλων
φειδομένους τοὺς πολεμίους ἐν τῇ χώρᾳ περιδεῖν τεῖχος
πεποιημένους, ἀλλὰ τὰς τε σφετέρας ναῦς βιαζομένους τὴν
ἀπόβασιν καταγνύναι ἐκέλευε, καὶ τοὺς ξυμμάχους μὴ ἀπο-
25 κῆσαι ἀντὶ μεγάλων εὐεργεσιῶν τὰς ναῦς τοῖς Λακεδαιμονίοις
ἐν τῷ παρόντι ἐπιδοῦναι, ὀκεῖλαντας δὲ καὶ παιτὶ τρόπῳ
ἀποβάντας τῶν τε ἀνδρῶν καὶ τοῦ χωρίου κρατῆσαι. καὶ 12
ὁ μὲν τοὺς τε ἄλλους τοιαῦτα ἐπέσπερχε καὶ τὸν ἑαυτοῦ
κυβερνήτην ἀναγκάσας ὀκεῖλαι τὴν ναὺν ἐχώρει ἐπὶ τὴν
30 ἀποβάθραν· καὶ πειρώμενος ἀποβαίνειν ἀνεκόπη ὑπὸ τῶν
Ἀθηναίων, καὶ τραυματισθεὶς πολλὰ ἐλιποψύχησέ τε καὶ

4 ἡμᾶς Bekker 11 Θρασυμηλίδας Cobet
31 ἐλειποψύχησε AB: ἐλειποθύμ[ησε] G

πεσόντος αὐτοῦ ἐς τὴν παρεξείρεσιν ἢ ἀσπίς περιερρήν
 ἐς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐξενεχθείσης αὐτῆς ἐς τὴν γῆν οἱ
 Ἀθηναῖοι ἀνελόμενοι ὕστερον πρὸς τὸ τροπαῖον ἐχρήσαντο
 2 ὃ ἔστησαν τῆς προσβολῆς ταύτης. οἱ δ' ἄλλοι προθυμοῦντο
 μέν, ἀδύνατοι δ' ἦσαν ἀποβῆναι τῶν τε χωρίων χαλεπότητι 5
 3 καὶ τῶν Ἀθηναίων μενόντων καὶ οὐδὲν ὑποχωρούντων. ἐς
 τοῦτό τε περιέστη ἡ τύχη ὥστε Ἀθηναίους μὲν ἐκ γῆς
 τε καὶ ταύτης Λακωνικῆς ἀμύνεσθαι ἐκείνους ἐπιπλέοντας,
 Λακεδαιμονίους δὲ ἐκ νεῶν τε καὶ ἐς τὴν ἑαυτῶν πολεμίαν
 οὔσαν ἐπ' Ἀθηναίους ἀποβαίνειν· ἐπὶ πολὺ γὰρ ἐποίει τῆς 10
 δόξης ἐν τῷ τότε τοῖς μὲν ἡπειρώταις μάλιστα εἶναι καὶ
 τὰ περὶ κρατίστοις, τοῖς δὲ θαλασσίοις τε καὶ ταῖς ναυσὶ
 πλείστον προὔχειν.

- 13 Ταύτην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν καὶ τῆς ὑστεραίας μέρος τι
 προσβολὰς ποιησάμενοι ἐπέπαυντο· καὶ τῇ τρίτῃ ἐπὶ ξύλα 15
 ἐς μηχανὰς παρέπεμψαν τῶν νεῶν τινὰς ἐς Ἀσίην, ἐλπί-
 ζοντες τὸ κατὰ τὸν λιμένα τεῖχος ὕψος μὲν ἔχειν, ἀποβάσεως
 2 δὲ μάλιστα οὔσης ἐλεῖν (ἀν) μηχαναῖς. ἐν τούτῳ δὲ αἱ ἐκ τῆς
 Ζακύνθου νῆες τῶν Ἀθηναίων παραγίγνονται τεσσαράκοντα·
 προσεβοήθησαν γὰρ τῶν τε φρουρίδων τινὲς αὐτοῖς τῶν ἐκ 20
 3 Ναυπάκτου καὶ Χίαι τέσσαρες. ὥς δὲ εἶδον τὴν τε ἡπειρον
 ὀπλιτῶν περίπλεων τὴν τε νῆσον, ἐν τε τῷ λιμένι οὔσας τὰς
 ναῦς καὶ οὐκ ἐκπλεύσας, ἀπορήσαντες ὅπῃ καθορμίσωνται,
 τότε μὲν ἐς Πρωτὴν τὴν νῆσον, ἣ οὐ πολὺ ἀπέχει ἐρήμος οὔσα,
 ἔπλευσαν καὶ ἠύλισαντο, τῇ δ' ὑστεραία παρασκευασάμενοι ὥς 25
 ἐπὶ ναυμαχίαν ἀνήγοντο, ἣν μὲν ἀντεκπλεῖν ἐθέλωσι σφίσιν
 4 ἐς τὴν εὐρυχωρίαν, εἰ δὲ μή, ὥς αὐτοὶ ἐπεσπλευσοῦμενοι. καὶ
 οἱ μὲν οὔτε ἀντανήγοντο οὔτε ἀδιενόηθησαν, φάρζαι τοὺς 30
 ἔσπλους, ἔτυχον ποιήσαντες, ἡσυχάζοντες δ' ἐν τῇ γῇ τὰς τε
 ναῦς ἐπλήρουν καὶ παρεσκευάζοντο, ἣν ἐσπλήν τις, ὥς ἐν 30
 14 τῷ λιμένι ὄντι οὐ σμικρῷ ναυμαχῆσαντες. οἱ δ' Ἀθηναῖοι

17 ἔχον Ullrich
 sexaginta Valla

18 ἀν add. Madvig
 28 ἀ] δ Classen

19 πενήκοντα recc.:

γνόντες καθ' ἐκάτερον τὸν ἔσπλουν ὥρμησαν ἐπ' αὐτούς,
 καὶ τὰς μὲν πλείους καὶ μετεώρους ἤδη τῶν νεῶν καὶ ἀντι-
 πρύφους προσπεσόντες ἐς φυγὴν κατέστησαν, καὶ ἐπι-
 διώκοντες ὡς διὰ βραχέος ἔτρωσαν μὲν πολλὰς, πέντε δὲ
 5 ἔλαβον, καὶ μίαν τούτων αὐτοῖς ἀνδράσιν· ταῖς δὲ λοιπαῖς
 ἐν τῇ γῇ καταπεφενγυῖαις ἐνέβαλλον. αἱ δὲ καὶ πληρούμεναι
 ἔτι πρὶν ἀνάγεσθαι ἐκόπτοντο· καὶ τινὰς καὶ ἀναδούμενοι
 κενὰς εἰλκον τῶν ἀνδρῶν ἐς φυγὴν ὥρμημένων. ἃ ὁρῶντες
 οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ περιαλοῦντες τῷ πάθει, ὅτιπερ αὐτῶν
 10 οἱ ἄνδρες ἀπελαμβάνοντο ἐν τῇ νήσῳ, παρεβοήθουν, καὶ
 ἐπεσβαίνοντες ἐς τὴν θάλασσαν ξὺν τοῖς ὅπλοις ἀνθεῖλκον
 ἐπιλαμβανόμενοι τῶν νεῶν· καὶ ἐν τούτῳ κεκωλῦσθαι ἐδόκει
 ἕκαστος ᾧ μὴ τινι καὶ αὐτὸς ἔργῳ παρῆν. ἐγένετό τε ὁ
 3 θόρυβος μέγας καὶ ἀντηλλαγμένου τοῦ ἐκατέρων τρόπου
 15 περὶ τὰς ναῦς· οἳ τε γὰρ Λακεδαιμόνιοι ὑπὸ προθυμίας καὶ
 ἐκπλήξεως ὡς εἰπεῖν ἄλλο οὐδὲν ἢ ἐκ γῆς ἐναυμάχουν, οἳ
 τε Ἀθηναῖοι κρατοῦντες καὶ βουλόμενοι τῇ παρούσῃ τύχῃ
 ὡς ἐπὶ πλείστον ἐπεξελθεῖν ἀπὸ νεῶν ἐπεζομάχουν. πολὺν
 4 τε πόνον παρασχόντες ἀλλήλοις καὶ τραυματίσαντες διεκρί-
 20 θησαν, καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰς κενὰς ναῦς πλὴν τῶν τὸ
 πρῶτον ληφθεῖσῶν διέσωσαν. καταστάντες δὲ ἐκάτεροι ἐς
 5 τὸ στρατόπεδον οἱ μὲν τροπαῖόν τε ἔστησαν καὶ νεκροὺς
 ἀπέδωσαν καὶ ναυαγίων ἐκράτησαν, καὶ τὴν νήσον εὐθὺς
 περιέπλεον καὶ ἐν φυλακῇ εἶχον ὡς τῶν ἀνδρῶν ἀπειλημ-
 25 μένων· οἱ δ' ἐν τῇ ἡπείρῳ Πελοποννήσιοι καὶ ἀπὸ πάντων
 ἤδη βεβοηθηκότες ἔμενον κατὰ χώραν ἐπὶ τῇ Πύλῳ.
 Ἐς δὲ τὴν Σπάρτην ὡς ἡγγέλθη τὰ γεγενημένα περὶ
 15 Πύλον, ἔδοξεν αὐτοῖς ὡς ἐπὶ ξυμφορᾷ μεγάλῃ τὰ τέλη κατα-
 βάντας ἐς τὸ στρατόπεδον βουλευεῖν παραχρῆμα ὁρῶντας
 30 ὅτι ἂν δοκῇ. καὶ ὡς εἶδον ἀδύνατον ὄν τιμωρεῖν τοῖς
 ἀνδράσι καὶ κινδυνεύειν οὐκ ἐβούλουντο ἢ ὑπὸ λιμοῦ τι

14 ἀντηλλαγμένου] *commutata* . . . *forma dimicandi* Valla: ἀντηλλα-
 γμένος codd. 29 παραχρῆμα] πρὸς τὸ χρῆμα E (agnovit Schol.)

- παθεῖν αὐτοὺς ἢ ὑπὸ πλήθους βιασθέντας κρατηθῆναι, ἔδοξεν αὐτοῖς πρὸς τοὺς στρατηγοὺς τῶν Ἀθηναίων, ἣν ἐθέλωσι, σπονδὰς ποιησάμενους τὰ περὶ Πύλον ἀποστεῖλαι ἐς τὰς Ἀθήνας πρέσβεις περὶ ξυμβάσεως καὶ τοὺς ἄνδρας
- 16 ὥς τάχιστα πειρᾶσθαι κομίσασθαι. δεξαμένων δὲ τῶν στρα- 5
τηγῶν τὸν λόγον ἐγίνοντο σπονδαὶ τοιαῖδε, Λακεδαιμονίους μὲν τὰς ναῦς ἐν αἷς ἐναυμάχησαν καὶ τὰς ἐν τῇ Λακωνικῇ πάσας, ὅσαι ἦσαν μακραί, παραδοῦναι κομίσαντας ἐς Πύλον Ἀθηναίοις, καὶ ὅπλα μὴ ἐπιφέρειν τῷ τειχίσματι μήτε κατὰ γῆν μήτε κατὰ θάλασσαν, Ἀθηναίους δὲ τοῖς ἐν τῇ νήσῳ 10
ἀνδράσι σῖτον ἕαν τοὺς ἐν τῇ ἡπείρῳ Λακεδαιμονίους ἐκ-
πέμπειν τακτὸν καὶ μεμαγμένον, δύο χοίνικας ἐκάστῳ Ἀττικὰς ἀλφίτων καὶ δύο κοτύλας οἶνον καὶ κρέας, θεράποντι δὲ τού-
των ἡμίσεια· ταῦτα δὲ ὀρώντων τῶν Ἀθηναίων ἐσπέμπειν καὶ πλοῖον μὴδὲν ἐσπλεῖν λάθρα· φυλάσσειν δὲ καὶ τὴν 15
νῆσον Ἀθηναίους μὴδὲν ἥσσουν, ὅσα μὴ ἀποβαίνοντας, καὶ ὅπλα μὴ ἐπιφέρειν τῷ Πελοποννησίων στρατῷ μήτε κατὰ
2 γῆν μήτε κατὰ θάλασσαν. ὅτι δ' ἂν τούτων παραβαίνωσιν ἑκάτεροι καὶ ὀτιοῦν, τότε λελύσθαι τὰς σπονδὰς. ἐσπεῖσθαι δὲ αὐτὰς μέχρι οὗ ἐπανέλθωσιν οἱ ἐκ τῶν Ἀθηναίων Λακε- 20
δαιμονίων πρέσβεις· ἀποστεῖλαι δὲ αὐτοὺς τριῆρι Ἀθηναίους καὶ πάλιν κομίσαι. ἐλθόντων δὲ τὰς τε σπονδὰς λελύσθαι ταύτας καὶ τὰς ναῦς ἀποδοῦναι Ἀθηναίους ὁμοίας οἷας περ
3 ἂν παραλάβωσιν. αἱ μὲν σπονδαὶ ἐπὶ τούτοις ἐγένοντο, καὶ αἱ νῆες παρεδόθησαν οὖσαι περὶ ἐξήκοντα, καὶ οἱ πρέ- 25
σβεις ἀπεστάλησαν. ἀφικόμενοι δὲ ἐς τὰς Ἀθήνας ἔλεξαν τοιαῶδε.
- 17 Ἐπεμψαν ἡμᾶς Λακεδαιμόνιοι, ᾧ Ἀθηναῖοι, περὶ τῶν ἐν τῇ νήσῳ ἀνδρῶν πράξοντας ὅτι ἂν ὑμῖν τε ὠφέλιμον ὦν τὸ αὐτὸ πείθωμεν καὶ ἡμῖν ἐς τὴν ξυμφορὰν ὥς ἐκ τῶν 30
2 παρόντων κόσμον μάλιστα μέλλη οἴσειν. τοὺς δὲ λόγους

1 post βιασθέντας add. ἡ A B E F M
17 Πελοποννησίῳ A B F M [G]

11 ἐσπέμπειν Dobree

μακροτέρους οὐ παρὰ τὸ εἰωθὸς μηκυνοῦμεν, ἀλλ' ἐπιχώριον
 ὄν ἡμῖν οὐ μὲν βραχεῖς ἀρκῶσι μὴ πολλοῖς χρῆσθαι, πλέοσι
 δὲ ἐν ᾧ ἂν καιρὸς ἢ διδάσκοντάς τι τῶν προύργου λόγοις τὸ
 δέον πράσσειν. λάβετε δὲ αὐτοὺς μὴ πολεμίως μηδ' ὥς 3
 5 ἀξύνετοι διδασκόμενοι, ὑπόμνησιν δὲ τοῦ καλῶς βουλευσάσθαι
 πρὸς εἰδότας ἡγησάμενοι.
 'Υμῶν γὰρ εὐτυχίαν τὴν παροῦσαν ἔξεστι καλῶς θέσθαι, 4
 ἔχουσι μὲν ὧν κρατεῖτε, προσλαβοῦσι δὲ τιμὴν καὶ δόξαν,
 καὶ μὴ παθεῖν ὅπερ οἱ ἀήθως τι ἀγαθὸν λαμβάνοντες τῶν
 10 ἀνθρώπων· αἰεὶ γὰρ τοῦ πλέονος ἐλπίδι ὀρέγονται διὰ τὸ
 καὶ τὰ παρόντα ἀδοκῆτως εὐτυχεῖν. οἷς δὲ πλείσται 5
 μεταβολαὶ ἐπ' ἀμφοτέρα ξυμβεβήκασι, δίκαιοί εἰσι καὶ
 ἀπιστότατοι εἶναι ταῖς εὐπραγίαις· ὃ τῇ τε ὑμετέρᾳ πόλει
 δι' ἐμπειρίαν καὶ ἡμῖν μάλιστ' ἂν ἐκ τοῦ εἰκότος προσείη.
 15 γινώτε δὲ καὶ ἐς τὰς ἡμετέρας νῦν ξυμφορὰς ἀπιδόντες, 18
 οἷτινες ἀξίωμα μέγιστον τῶν Ἑλλήνων ἔχοντες ἤκομεν παρ'
 ὑμᾶς, πρότερον αὐτοὶ κυριώτεροι νομίζοντες εἶναι δοῦναι ἐφ'
 ἃ νῦν ἀφιγμένοι ὑμᾶς αἰτούμεθα. καίτοι οὔτε δυνάμει 2
 ἐνδεῖα ἐπάθομεν αὐτὸ οὔτε μείζονος προσγενομένης ὑβρί-
 20 σαντες, ἀπὸ δὲ τῶν αἰεὶ ὑπαρχόντων γνώμη σφαλέντες, ἐν
 ᾧ πᾶσι τὸ αὐτὸ ὁμοίως ὑπάρχει. ὥστε οὐκ εἰκὸς ὑμᾶς διὰ 3
 τὴν παροῦσαν νῦν ῥώμην πόλεώς τε καὶ τῶν προσγεγενη-
 μένων καὶ τὸ τῆς τύχης οἶεσθαι αἰεὶ μεθ' ὑμῶν ἔσεσθαι.
 σωφρόνων δὲ ἀνδρῶν οἷτινες τὰγαθὰ ἐς ἀμφίβολον ἀσφαλῶς 4
 25 ἔθεντο (καὶ ταῖς ξυμφοραῖς οἱ αὐτοὶ εὐξυνετώτερον ἂν προσ-
 φέροντο), τόν τε πόλεμον νομίσωσι μὴ καθ' ὅσον ἂν τις
 αὐτοῦ μέρος βούληται μεταχειρίζειν, τούτῳ ξυνεῖναι, ἀλλ'
 ὥς ἂν αἱ τύχαι αὐτῶν ἡγήσωνται· καὶ ἐλάχιστ' ἂν οἱ
 τοιοῦτοι πταίοντες διὰ τὸ μὴ τῷ ὀρθουμένῳ αὐτοῦ πιστεύον-
 30 τες ἐπαίρεσθαι ἐν τῷ εὐτυχεῖν ἂν μάλιστα καταλύουντο.
 ὃ νῦν ὑμῶν, ὦ Ἀθηναῖοι, καλῶς ἔχει πρὸς ἡμᾶς πρᾶξαι, 5

15 νῦν om. A E F M [B]
 οὕτω Dobree

24 ἀναμφίβολον Hude
 29 αὐτοὺς A B E F M

27 τούτῳ]

καὶ μή ποτε ὕστερον, ἣν ἄρα μὴ πειθόμενοι σφαλῆτε, ἃ
πολλὰ ἐνδέχεται, νομισθῆναι τύχη καὶ τὰ νῦν προχωρήσαντα
κρατῆσαι, ἐξὸν ἀκίνδυνον δόκησιν ἰσχύος καὶ ξυνέσεως ἐς τὸ
ἔπειτα καταλιπεῖν.

- 19 Ἰακεδαιμόνιοι δὲ ὑμᾶς προκαλοῦνται ἐς σπονδὰς καὶ 5
διάλυσιν πολέμου, διδόντες μὲν εἰρήνην καὶ ξυμμαχίαν καὶ
ἄλλην φιλίαν πολλήν καὶ οἰκειότητα ἐς ἀλλήλους ὑπάρχειν,
ἀνταιτοῦντες δὲ τοὺς ἐκ τῆς νήσου ἄνδρας, καὶ ἄμεινον
ἡγούμενοι ἀμφοτέροις μὴ διακινδυνεύεσθαι, εἴτε βία δια-
φύγοιεν παρατυχούσης τινὸς σωτηρίας εἴτε καὶ ἐκπολιορκη- 10
2 θέντες μᾶλλον ἂν χειρωθεῖεν. νομίζομέν τε τὰς μεγάλας
ἐχθρας μάλιστ' ἂν διαλύεσθαι βεβαίως, οὐκ ἦν ἀνταμυνόμενός
τις καὶ ἐπικρατήσας τὰ πλείω τοῦ πολέμου κατ' ἀνάγκην
ὄρκοις ἐγκαταλαμβάνων μὴ ἀπὸ τοῦ ἴσου ξυμβῆ, ἀλλ' ἦν
παρὸν τὸ αὐτὸ δρᾶσαι πρὸς τὸ ἐπιεικὲς καὶ ἀρετῇ αὐτὸν 15
3 νικήσας παρὰ ἃ προσεδέχετο μετρίως ξυναλλαγῇ. ὀφείλων
γὰρ ἤδη ὁ ἐναντίος μὴ ἀνταμύνεσθαι ὥς βιασθεῖς, ἀλλ'
ἀνταποδοῦναι ἀρετήν, ἐτοιμότερός ἐστιν αἰσχύνη ἐμμένειν
4 οἷς ξυνέθετο. καὶ μᾶλλον πρὸς τοὺς μειζόνως ἐχθροὺς τοῦτο
δρῶσιν οἱ ἄνθρωποι ἢ πρὸς τοὺς τὰ μέτρια διενεχθέντας· 20
πεφύκασί τε τοῖς μὲν ἐκουσίως ἐνδοῦσιν ἀνθισσᾶσθαι
μεθ' ἡδονῆς, πρὸς δὲ τὰ ὑπεραυχοῦντα καὶ παρὰ γνώμην
διακινδυνεύειν.

- 20 Ἡμῖν δὲ καλῶς, εἴπερ ποτέ, ἔχει ἀμφοτέροις ἡ ξυναλλαγή,
πρίν τι ἀνῆκεστον διὰ μέσου γενόμενον ἡμᾶς καταλαβεῖν, ἐν 25
ὧ ἀνάγκη αἰδίου ὑμῖν ἐχθραν πρὸς τῇ κοινῇ καὶ ἰδίαν ἔχειν,
2 ὑμᾶς δὲ στερηθῆναι ὧν νῦν προκαλούμεθα. ἔτι δ' ὄντων
ἀκρίτων καὶ ὑμῖν μὲν δόξης καὶ ἡμετέρας φιλίας προσγι-
γνομένης, ἡμῖν δὲ πρὸ αἰσχροῦ τινὸς ξυμφορᾶς μετρίως
κατατιθεμένης διαλλαγῶμεν, καὶ αὐτοί τε ἀντὶ πολέμου 30
εἰρήνην ἐλώμεθα καὶ τοῖς ἄλλοις Ἑλλήσιν ἀνάπανσι κακῶν

13 πολεμίου Stahl

C G

27 ἡμᾶς C (sed corr. C')

15 αὐτὸν recc. : αὐτὸ codd.

29 post τινὸς add. τῆς Stahl

20 τὰ om.

ποιήσωμεν· οἱ καὶ ἐν τούτῳ ὑμᾶς αἰτιωτέρους ἡγήσονται.
πολεμοῦνται μὲν γὰρ ἀσαφῶς ὅποτέρων ἀρξάντων· κατα-
λύσεως δὲ γενομένης, ἧς νῦν ὑμεῖς τὸ πλέον κύριοί ἐστε,
τὴν χάριν ὑμῖν προσθήσουσιν. ἦν τε γνῶτε, Λακεδαιμονίοις 3
5 ἔξεστιν ὑμῖν φίλους γενέσθαι βεβαίως, αὐτῶν τε προκαλεσα-
μένων χαρισαμένοις τε μᾶλλον ἢ βιασαμένοις. καὶ ἐν τούτῳ 4
τὰ ἐνόντα ἀγαθὰ σκοπεῖτε ὅσα εἰκὸς εἶναι· ἡμῶν γὰρ καὶ
ὑμῶν ταῦτα λεγόντων τό γε ἄλλο Ἑλληνικὸν ἴστε ὅτι
ὑποδεέστερον ὂν τὰ μέγιστα τιμήσει.^{richet}
10 Οἱ μὲν οὖν Λακεδαιμόνιοι τοσαῦτα εἶπον, νομίζοντες τοὺς 21
Ἀθηναίους ἐν τῷ πρὶν χρόνῳ σπονδῶν μὲν ἐπιθυμεῖν, σφῶν
δὲ ἐναντιουμένων κωλύεσθαι, διδομένης δὲ εἰρήνης ἀσμένους
δέξεσθαι τε καὶ τοὺς ἄνδρας ἀποδώσειν. οἱ δὲ τὰς μὲν 2
σπονδὰς, ἔχοντες τοὺς ἄνδρας ἐν τῇ νήσῳ, ἤδη σφίσιν
15 ἐνόμιζον ἐτοίμους εἶναι, ὅποταν βούλωνται ποιεῖσθαι πρὸς
αὐτούς, τοῦ δὲ πλέονος ὠρέγοντο. μάλιστα δὲ αὐτοὺς 3
ἐνῆγε Κλέων ὁ Κλεαινέτου, ἀνὴρ δημαγωγὸς κατ' ἐκείνον
τὸν χρόνον ὢν καὶ τῷ πλήθει πιθανώτατος· καὶ ἔπεισεν
ἀποκρίνασθαι ὡς χρὴ τὰ μὲν ὅπλα καὶ σφᾶς αὐτοὺς τοὺς ἐν
20 τῇ νήσῳ παραδόντας πρῶτον κομισθῆναι Ἀθήναζε, ἐλθόντων
δὲ ἀποδόντας Λακεδαιμονίους Νίσαιαν καὶ Πηγὰς καὶ
Τροιζῆνα καὶ Ἀχαΐαν, ἃ οὐ πολέμῳ ἔλαβον, ἀλλ' ἀπὸ τῆς
προτέρας ξυμβάσεως Ἀθηναίων ξυγχωρησάντων κατὰ ξυμ-
φορὰς καὶ ἐν τῷ τότε δεομένων τι μᾶλλον σπονδῶν, κομί-
25 σασθαι τοὺς ἄνδρας καὶ σπονδὰς ποιήσασθαι ὅποσον ἂν
δοκῇ χρόνον ἀμφοτέροις. οἱ δὲ πρὸς μὲν τὴν ἀπόκρισιν 22
οὐδὲν ἀντεῖπον, ξυνέδρους δὲ σφίσιν ἐκέλευον ἐλέσθαι οἷτινες
λέγοντες καὶ ἀκούοντες περὶ ἐκάστου ξυμβήσονται κατὰ
ἡσυχίαν ὅτι ἂν πείθωσιν ἀλλήλους. Κλέων δὲ ἐνταῦθα δὴ 2
30 πολὺς ἐνέκειτο, λέγων γινώσκειν μὲν καὶ πρότερον οὐδὲν
ἐν νῷ ἔχοντας δίκαιον αὐτοὺς, σαφὲς δ' εἶναι καὶ νῦν,

3 γινομένης A B E F M [G] 6 βιασαμένων C G 12 ἀσμένως C
13 δέξεσθαι G : δέχεσθαι A B : δέξασθαι cett.

- οἷτινες τῷ μὲν πλήθει οὐδὲν ἐθέλουσιν εἰπεῖν, ὀλίγοις δὲ
 ἀνδράσι ξύνεδροι βούλονται γίνεσθαι· ἀλλὰ εἴ τι ὑγιὲς
 3 διανοοῦνται, λέγειν ἐκέλευσεν ἅπασιν. ὁρῶντες δὲ οἱ
 Λακεδαιμόνιοι οὔτε σφίσιν οἷόν τε ὄν ἐν πλήθει εἰπεῖν, εἴ
 τι καὶ ὑπὸ τῆς ξυμφορᾶς ἐδόκει αὐτοῖς ξυγχωρεῖν, μὴ ἐς 5
 τοὺς ξυμμάχους διαβληθῶσιν εἰπόντες καὶ οὐ τυχόντες, οὔτε
 τοὺς Ἀθηναίους ἐπὶ μετρίοις ποιήσοντας ἃ προυκαλοῦντο,
 23 ἀνέχωρησαν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἄπρακτοι. ἀφικομένων δὲ
 αὐτῶν διελέλυτο εὐθὺς αἱ σπονδαὶ αἱ περὶ Πύλον, καὶ τὰς
 ναῦς οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀπήτουν, καθάπερ ξυνέκειτο· οἱ δ' 10
 Ἀθηναῖοι ἐγκλήματα ἔχοντες ἐπιδρομὴν τε τῷ τειχίσματι
 παράσπονδον καὶ ἄλλα οὐκ ἀξιόλογα δοκοῦντα εἶναι οὐκ
 ἀπεδίδοσαν, ἰσχυριζόμενοι ὅτι δὴ εἴρητο, ἔαν καὶ ὅτιοῦν
 παραβαθῇ, λελῦσθαι τὰς σπονδὰς. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι
 ἀντέλεγόν τε καὶ ἀδίκημα ἐπικαλέσαντες τὸ τῶν νεῶν 15
 2 ἀπελθόντες ἐς πόλεμον καθίσταντο. καὶ τὰ περὶ Πύλον
 ὑπ' ἀμφοτέρων κατὰ κράτος ἐπολεμεῖτο, Ἀθηναῖοι μὲν δυοῖν
 νεοῖν ἐναντία αἰεὶ τὴν νῆσον περιπλέοντες τῆς ἡμέρας
 (τῆς δὲ νυκτὸς καὶ ἅπασαι περιώρμουν, πλὴν τὰ πρὸς τὸ
 πέλαγος, ὁπότε ἄνεμος εἴη· καὶ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν αὐτοῖς 20
 εἴκοσι νῆες ἀφίκοντο ἐς τὴν φυλακὴν, ὥστε αἱ πᾶσαι
 ἐβδομήκοντα ἐγένοντο), Πελοποννήσιοι δὲ ἔν τε τῇ ἡπείρῳ
 στρατοπεδευόμενοι καὶ προσβολὰς ποιούμενοι τῷ τείχει,
 σκοποῦντες καιρὸν εἴ τις παραπέσοι ὥστε τοὺς ἄνδρας
 σῶσαι. 25
 24 Ἐν τούτῳ δὲ οἱ ἐν τῇ Σικελίᾳ Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμ-
 μαχοι πρὸς ταῖς ἐν Μεσσήνῃ φρουρούσαις ναυσὶ τὸ ἄλλο
 ναυτικὸν ὃ παρεσκευάζοντο προσκομίσαντες τὸν πόλεμον
 2 ἐποιοῦντο ἐκ τῆς Μεσσήνης (καὶ μάλιστα ἐνήγον οἱ
 Λοκροὶ τῶν Ῥηγίνων κατὰ ἔχθραν, καὶ αὐτοὶ δὲ ἐσεβεβλή- 30
 3 κεσαν πανδημεὶ ἐς τὴν γῆν αὐτῶν), καὶ ναυμαχίας ἀπο-

4 εἴ τι Porro: εἴτε codd.
 codd. 18 νεοῖν om. A B E F M, fortasse etiam C

9 διελέλυτο Cobet: διελύοντο

πειρᾶσθαι ἐβούλονται, ὀρώντες τοῖς Ἀθηναίοις τὰς μὲν
 παρούσας ὀλίγας ναῦς, ταῖς δὲ πλέοσι καὶ μελλούσαις
 ἤξειν πυνθανόμενοι τὴν νῆσον πολιορκεῖσθαι. εἰ γὰρ 4
 κρατήσειαν τῷ ναυτικῷ, τὸ Ῥηγίον ἡλπιζον πεζῇ τε καὶ
 5 ναυσὶν ἐφορμοῦντες ῥαδίως χειρώσεσθαι, καὶ ἤδη σφῶν
 ἰσχυρὰ τὰ πράγματα γίνεσθαι. ξύνεγγυς γὰρ κεκμένου τοῦ
 τε Ῥηγίου ἀκρωτηρίου τῆς Ἰταλίας τῆς τε Μεσσήνης τῆς
 Σικελίας, τοῖς Ἀθηναίοις [τε] οὐκ ἂν εἶναι ἐφορμεῖν καὶ τοῦ
 πορθμοῦ κρατεῖν. ἔστι δὲ ὁ πορθμὸς ἡ μεταξὺ Ῥηγίου 5
 10 θάλασσα καὶ Μεσσήνης, ἥπερ βραχύτατον Σικελία τῆς
 ἡπείρου ἀπέχει· καὶ ἔστιν ἡ Χάρυβδις κληθεῖσα τοῦτο, ἥ
 Ὀδυσσεὺς λέγεται διαπλεῦσαι. διὰ στενότητα δὲ καὶ ἐκ
 μεγάλων πελαγῶν, τοῦ τε Τυρσηνικοῦ καὶ τοῦ Σικελικοῦ,
 ἐσπίπτουσα ἡ θάλασσα ἐς αὐτὸ καὶ ῥοώδης οὔσα εἰκότως
 15 χαλεπὴ ἐνομίσθη. ἐν τούτῳ οὖν τῷ μεταξὺ οἱ Συρακόσιοι 25
 καὶ οἱ ξύμμαχοι ναυσὶν ὀλίγῃ πλέοσιν ἢ τριάκοντα ἡναγ-
 κάσθησαν ὅψε τῆς ἡμέρας ναυμαχῆσαι περὶ πλοίου δια-
 πλέοντος, ἀντεπαναγόμενοι πρὸς τε Ἀθηναίων ναῦς ἑκατὰ
 καὶ Ῥηγίνας ὀκτώ. καὶ νικηθέντες ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων διὰ 2
 20 τάχους ἀπέπλευσαν ὥς ἕκαστοι ἔτυχον ἐς τὰ οἰκεία στρατό-
 πεδα, τό τε ἐν τῇ Μεσσήνῃ καὶ ἐν τῷ Ῥηγίῳ, μίαν ναῦν
 ἀπολέσαντες· καὶ νῦν ἐπεγένετο τῷ ἔργῳ. μετὰ δὲ τοῦτο 3
 οἱ μὲν Λοκροὶ ἀπῆλθον ἐκ τῆς Ῥηγίων, ἐπὶ δὲ τὴν
 Πελωρίδα τῆς Μεσσήνης συλλεγεῖσθαι αἱ τῶν Συρακοσίων
 25 καὶ ξυμμάχων νῆες ὥρμουν καὶ ὁ πεζὸς αὐτοῖς παρῆν.
 προσπλεύσαντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι καὶ Ῥηγῖνοι ὀρώντες τὰς 4
 ναῦς κενὰς ἐνέβαλον, καὶ χειρὶ σιδηρᾷ ἐπιβληθείσῃ μίαν
 ναῦν αὐτοῖς ἀπώλεσαν τῶν ἀνδρῶν ἀποκολυμβησάντων. καὶ 5
 μετὰ τοῦτο τῶν Συρακοσίων ἐσβάντων ἐς τὰς ναῦς καὶ
 30 παραπλεόντων ἀπὸ κάλῳ ἐς τὴν Μεσσήνην, αὐθις προσ-
 βαλόντες οἱ Ἀθηναῖοι, ἀποσιμωσάντων ἐκείνων καὶ προεμ-

2 ναῦς ὀλίγας Cobet 5 χειρώσεσθαι A B F M 8 τε om.
 recce. 18 ἀντεπαναγόμενοι A B F 21 τό τε . . . Ῥηγίῳ secl. Her-
 werden 28 αὐτοὶ C Schol. : αὐτοῖς cett.

- 6 βαλόντων, ἐτέραν ναῦν ἀπολλύουσιν. καὶ ἐν τῷ παράπλῳ
καὶ τῇ ναυμαχίᾳ τοιουτοτρόπῃ γενομένη οὐκ ἔλασσον ἔχοντες
οἱ Συρακοσίοι παρεκομίσθησαν ἐς τὸν ἐν τῇ Μεσσήνῃ
λιμένα.
- 7 Καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι, Καμαρίνης ἀγγελθείσης προ- 5
δίδοσθαι Συρακοσίοις ὑπ' Ἀρχίου καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ,
ἔπλευσαν ἐκεῖσε. Μεσσήνιοι δ' ἐν τούτῳ πανδημεὶ κατὰ
γῆν καὶ ταῖς ναυσὶν ἅμα ἐστράτευσαν ἐπὶ Νάξον τὴν Χαλ-
8 κιδικὴν ὁμορον οὔσαν. καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τειχήρεις ποιή- *μήνην*
σαντες τοὺς Ναξίους ἐδήουν τὴν γῆν, τῇ δ' ὑστεραίᾳ ταῖς 10
μὲν ναυσὶ περιπλεύσαντες κατὰ τὸν Ἀκεσίνην ποταμὸν τὴν
9 γῆν ἐδήουν, τῷ δὲ πεζῷ πρὸς τὴν πόλιν ἐσέβαλλον. ἐν
τούτῳ δὲ οἱ Σικελοὶ ὑπὲρ τῶν ἄκρων πολλοὶ κατέβαινον
βοηθοῦντες ἐπὶ τοὺς Μεσσηνίους. καὶ οἱ Νάξιοι ὥς εἶδον,
θαρσήσαντες καὶ παρακελευόμενοι ἐν ἑαυτοῖς ὥς οἱ Λεοντῖνοι 15
σφίσι καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες ξύμμαχοι ἐς τιμωρίαν ἐπέρ-
αὐτῶν χονται, ἐκδραμόντες ἄφνω ἐκ τῆς πόλεως προσπίπτουσι
τοῖς Μεσσηνίοις, καὶ τρέψαντες ἀπέκτεινάν τε ὑπὲρ χιλίους
καὶ οἱ λοιποὶ χαλεπῶς ἀπεχώρησαν ἐπ' οἶκον· καὶ γὰρ
οἱ βάρβαροι ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐπιπεσόντες τοὺς πλείστους 20
10 διέφθειραν. καὶ αἱ νῆες σχοῦσαι ἐς τὴν Μεσσήνην ὕστερον
ἐπ' οἶκον ἕκασται διεκρίθησαν. Λεοντῖνοι δὲ εὐθὺς καὶ οἱ
ξύμμαχοι μετὰ Ἀθηναίων ἐς τὴν Μεσσήνην ὥς κεκακωμένην *μεταπλεῖν*
ἐστράτευον, καὶ προσβάλλοντες οἱ μὲν Ἀθηναῖοι κατὰ τὸν
λιμένα ταῖς ναυσὶν ἐπείρων, ὁ δὲ πεζὸς πρὸς τὴν πόλιν. 25
11 ἐπεκδρομὴν δὲ ποιησάμενοι οἱ Μεσσηνῖοι καὶ Λοκρῶν τινὲς
μετὰ τοῦ Δημοτέλους, οἱ μετὰ τὸ πάθος ἐγκατελείφθησαν
φρουροί, ἑξαπιναίως προσπεσόντες τρέπουσι τοῦ στρατεύ-
ματος τῶν Λεοντίνων τὸ πολὺ καὶ ἀπέκτειναν πολλούς.
ιδόντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι καὶ ἀποβάντες ἀπὸ τῶν νεῶν ἐβοή- 30
θουν, καὶ κατεδίωξαν τοὺς Μεσσηνίους πάλιν ἐς τὴν πόλιν,

12 ἐσέβαλον G: προσέβαλλον Porro 13 post Σικελοὶ add. οἱ
Krüger 16 οἱ om. A B F 24 προσβαλόντες B M 25 ἐπει-
ρῶντο Schol.

τεταραγμένοις ἐπιγενόμενοι· καὶ τροπαῖον στήσαντες ἀνεχώ-
ρησαν εἰς τὸ Ῥήγιον. μετὰ δὲ τοῦτο οἱ μὲν ἐν τῇ Σικελίᾳ 12
Ἕλληνες ἀνευ τῶν Ἀθηναίων κατὰ γῆν ἐστράτευον ἐπ’
ἀλλήλους.

- 5 Ἐν δὲ τῇ Πύλῳ ἔτι ἐπολιόρκουν τοὺς ἐν τῇ νήσῳ Λακε- 26
δαιμονίους οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ τὸ ἐν τῇ ἡπείρῳ στρατόπεδον
τῶν Πελοποννησίων κατὰ χώραν ἔμενεν. ἐπίπονος δ’ ἦν 2
τοῖς Ἀθηναίοις ἡ φυλακὴ σίτου τε ἀπορία καὶ ὕδατος· οὐ
γὰρ ἦν κρήνη ὅτι μὴ μία ἐν αὐτῇ τῇ ἀκροπόλει τῆς Πύλου
10 καὶ αὕτη οὐ μεγάλη, ἀλλὰ διαμώμενοι τὸν κάχληκα οἱ
πλείστοι ἐπὶ τῇ θαλάσῃ ἐπινον οἶον εἰκὸς ὕδωρ. στενο- 3
χωρία τε ἐν ὀλίγῳ στρατοπεδευομένοις ἐγίγνετο, καὶ τῶν νεῶν
οὐκ ἔχουσῶν ὄρμον αἱ μὲν σίτον ἐν τῇ γῇ ἥρουντο κατὰ
μέρος, αἱ δὲ μετέωροι ὥρμουν. ἀθυμίαν τε πλείστην ὁ 4
15 χρόνος παρέιχε παρὰ λόγον ἐπιγιγνόμενος, οὓς ᾤοντο
ἡμερῶν ὀλίγων ἐκπολιορκήσειν ἐν νήσῳ τε ἐρήμῃ καὶ ὕδατι
ἀλμυρῷ χρωμένους. αἴτιον δὲ ἦν οἱ Λακεδαιμόνιοι προει- 5
πόντες εἰς τὴν νήσον ἐσάγειν σίτον τε τὸν βουλόμενον
ἀληλεμένον καὶ οἶνον καὶ τυρὸν καὶ εἴ τι ἄλλο βρῶμα, οἳ
20 ἂν εἰς πολιορκίαν ξυμφέρῃ, τάξαιτες ἀργυρίου πολλοῦ καὶ
τῶν Εἰλώτων τῷ ἐσαγαγόντι ἐλευθερίαν ὑπισχνούμενοι.
καὶ ἐσήγον ἄλλοι τε παρακωδυνεύοντες καὶ μάλιστα οἱ 6
Εἰλωτες, ἀπαίροντες ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου ὀπόθεν τύχοιεν
καὶ καταπλέοντες ἔτι νυκτὸς εἰς τὰ πρὸς τὸ πέλαγος τῆς
25 νήσου. μάλιστα δὲ ἐτήρουν ἀνέμῳ καταφέρεσθαι· ῥᾶον 7
γὰρ τὴν φυλακὴν τῶν τριήρων ἐλάνθανον, ὅποτε πνεῦμα ἐκ
πόντου εἴη· ἄπορον γὰρ ἐγίγνετο περιορμεῖν, τοῖς δὲ ἀφειδῆς
ὁ κατάπλους καθειστήκει· ἐπώκελλον γὰρ τὰ πλοῖα τετιμη-
μένα χρημάτων, καὶ οἱ ὀπλῖται περὶ τὰς κατάρσεις τῆς
30 νήσου ἐφύλασσαν. ὅσοι δὲ γαλήνῃ κινδυνεύσαιαν, ἡλί-
σκοντο. ἐσένεον δὲ καὶ κατὰ τὸν λιμένα κολυμβηταὶ ὕψυδροι, 8

19 ἀληλεσμένων BE (-ησμένων) GM Suid. οἶον AB EFM γρ. G'

20 ξυμφέρῃ AB f: ξυμφέροι G: ξυμφέρει cett. 30 post δὲ add. ἐν Krüger

31 δὲ om. AB EFM κολυμβηταὶ f Suid.: κολυμβητοὶ codd.

καλωδίῳ ἐν ἀσχοῖς ἐφέλκοντες μήκωνα μεμελιτωμένην καὶ
 λίνου σπέρμα κεκομμένον· ὦν τὸ πρῶτον λανθανόντων
 9 φυλακαὶ ὕστερον ἐγένοντο. παντί τε τρόπῳ ἑκάτεροι
 ἐτεχνῶντο οἱ μὲν ἐσπέμπευ τὰ σιτία, οἱ δὲ μὴ λανθάνειν
 σφᾶς. // *Limit Nov. 15.*

5

- 27 Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις πυνθανόμενοι περὶ τῆς στρατιᾶς
 ὅτι τалаиπωρεῖται καὶ σῖτος τοῖς ἐν τῇ νήσῳ ὅτι ἐσπλεῖ,
 ἠπόρουν καὶ ἐδεδοίκεσαν μὴ σφῶν χειμῶν τὴν φυλακὴν
 ἐπιδάβοι, ὀρώντες τῶν τε ἐπιτηδείων τὴν περὶ τὴν Πελο-
 πόννησον κομιδὴν ἀδύνατον ἐσομένην, ἅμα ἐν χωρίῳ ἐρήμῳ 10
 καὶ οὐδ' ἐν θέρει οἰοί τε ὄντες ἱκανὰ περιπέμπευ, τὸν τε
 ἔφορμον χωρίων ἀλιμένων ὄντων οὐκ ἐσόμενον, ἀλλ' ἢ
 σφῶν ἀνέντων τὴν φυλακὴν περιγενήσεσθαι τοὺς ἄνδρας
 ἢ τοῖς πλοίοις ἂ τὸν σῖτον αὐτοῖς ἦγε χειμῶνα τηρήσαντας
 2 ἐκπλεύσεσθαι. πάντων τε ἐφοβοῦντο μάλιστα τοὺς Λακε- 15
 δαιμονίους, ὅτι ἔχοντας τι ἰσχυρὸν αὐτοὺς ἐνόμιζον οὐκέτι
 σφίσιν ἐπικηρνεύεσθαι· καὶ μετεμέλοντο τὰς σπονδὰς οὐ
 δεξάμενοι. Κλέων δὲ γνούς αὐτῶν τὴν ἐς αὐτὸν ὑποψίαν
 3 περὶ τῆς κωλύμης τῆς ξυμβάσεως οὐ τάληθ' ἔφη λέγειν
 τοὺς ἐξαγγέλλοντας. παραινοῦντων δὲ τῶν ἀφιγμένων, εἰ 20
 μὴ σφίσι πιστεύουσι, κατασκόπους τινας πέμψαι, ἥρθη
 4 κατάσκοπος αὐτὸς μετὰ Θεαγένους ὑπὸ Ἀθηναίων. καὶ
 γνούς ὅτι ἀναγκασθήσεται ἢ ταῦτα λέγειν οἷς διέβαλλεν ἢ
 τὰναντία εἰπὼν ψευδὴς φανήσεσθαι, παρήνει τοῖς Ἀθηναίοις,
 ὀρῶν αὐτοὺς καὶ ὠρμημένους τι τὸ πλέον τῇ γνώμῃ στρα- 25
 τεύειν, ὥς χρὴ κατασκόπους μὲν μὴ πέμπειν μηδὲ διαμέλ-
 λειν καιρὸν παριέντας, εἰ δὲ δοκεῖ αὐτοῖς ἀληθὴ εἶναι τὰ
 5 ἀγγελλόμενα, πλεῖν ἐπὶ τοὺς ἄνδρας. καὶ ἐς Νικίαν τὸν
 Νικηράτου στρατηγὸν ὄντα ἀπέσῃμαιεν, ἐχθρὸς ὢν καὶ
 ἐπιτιμῶν, ῥάδιον εἶναι παρασκευῇ, εἰ ἄνδρες εἶεν οἱ στρατηγοί, 30
 πλεύσαντας λαβεῖν τοὺς ἐν τῇ νήσῳ, καὶ αὐτὸς γ' ἂν, εἰ

ἦρχε, ποιῆσαι τοῦτο. ὁ δὲ Νικίας τῶν τε Ἀθηναίων τι 28
 ὑποβορυβησάντων ἐς τὸν Κλέωνα, ὅτι οὐ καὶ νῦν πλεῖ, εἰ
 ῥᾷδιόν γε αὐτῷ φαίνεται, καὶ ἅμα ὁρῶν αὐτὸν ἐπιτιμῶντα,
 ἐκέλευεν ἦντινα βούλεται δύναμιν λαβόντα τὸ ἐπὶ σφᾶς
 5 εἶναι ἐπιχειρεῖν. ὁ δὲ τὸ μὲν πρῶτον οἰόμενος αὐτὸν λόγῳ 2
 μόνον ἀφίεναι ἐτοῖμος ἦν, γνοὺς δὲ τῷ ὄντι παραδωσειόντα
 ἀνεχώρει καὶ οὐκ ἔφη αὐτὸς ἀλλ' ἐκείνῳ στρατηγεῖν, δεδιὼς
 ἦδη καὶ οὐκ ἂν οἰόμενός οἱ αὐτὸν τολμῆσαι ὑποχωρῆσαι.
 αὐθις δὲ ὁ Νικίας ἐκέλευε καὶ ἐξίστατο τῆς ἐπὶ Πύλῳ ἀρχῆς 3
 10 καὶ μάρτυρας τοὺς Ἀθηναίους ἐποιεῖτο. οἱ δέ, οἷον ὄχλος
 φιλεῖ ποιεῖν, ὅσῳ μᾶλλον ὁ Κλέων ὑπέφευγε τὸν πλοῦν καὶ
 ἐξανεχώρει τὰ εἰρημένα, τόσῳ ἐπεκελεύοντο τῷ Νικίᾳ παρα-
 διδόναι τὴν ἀρχὴν καὶ ἐκείνῳ ἐπεβόων πλεῖν. ὥστε οὐκ 4
 ἔχων ὅπως τῶν εἰρημένων ἔτι ἐξαπαλλαγῇ, ὑφίσταται τὸν
 15 πλοῦν, καὶ παρελθὼν οὔτε φοβεῖσθαι ἔφη Λακεδαιμονίους
 πλεύσεσθαι τε λαβὼν ἐκ μὲν τῆς πόλεως οὐδένα, Λημνίους
 δὲ καὶ Ἰμβρίους τοὺς παρόντας καὶ πελταστὰς οἱ ἦσαν ἐκ
 τε Αἴνου βεβοηθηκότες καὶ ἄλλοθεν τοξότας τετρακοσίους·
 ταῦτα δὲ ἔχων ἔφη πρὸς τοῖς ἐν Πύλῳ στρατιώταις ἐντὸς
 20 ἡμερῶν εἴκοσιν ἢ ἄξω Λακεδαιμονίους ζῶντας ἢ αὐτοῦ
 ἀποκτενεῖν. τοῖς δὲ Ἀθηναίοις ἐνέπεσε μὲν τι καὶ γέλωτος 5
 τῇ κουφολογίᾳ αὐτοῦ, ἀσμένους δ' ὅμως ἐγίγνετο τοῖς σώ-
φροσι τῶν ἀνθρώπων, λογιζόμενοις δυοῖν ἀγαθοῖν τοῦ ἐτέρου
 τεύξεσθαι, ἢ Κλέωνος ἀπαλλαγῆσεσθαι, ὃ μᾶλλον ἠλπίζον,
 25 ἢ σφαλεῖσι γνώμῃς Λακεδαιμονίους σφίσι χειρώσεσθαι.

Καὶ πάντα διαπραξάμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ψη- 29
 φισαμένων Ἀθηναίων αὐτῷ τὸν πλοῦν, τῶν τε ἐν Πύλῳ
 στρατηγῶν ἓνα προσελόμενος Δημοσθένη, τὴν ἀναγωγὴν
 διὰ τάχους ἐποιεῖτο. τὸν δὲ Δημοσθένη προσέλαβε πυν- 2
 30 θανόμενος τὴν ἀπόβασιν αὐτὸν ἐς τὴν νῆσον διανοεῖσθαι.
 οἱ γὰρ στρατιῶται κακοπαθοῦντες τοῦ χωρίου τῇ ἀπορίᾳ καὶ

19 ἔφη om. M (in fine folii)
 A B F M

22 ἐγένετο G
 28 ἀναγωγὴν C: ἀγωγήν cett. [G]

25 χειρώσασθαι

- μᾶλλον πολιορκούμενοι ἢ πολιορκούντες ὥρμητο διακιν-
 δυνεῦσαι. καὶ αὐτῷ ἔτι ῥώμην καὶ ἡ νῆσος ἐμπρησθεῖσα
 3 παρέσχευ. πρότερον μὲν γὰρ οὔσης αὐτῆς ὑλώδους ἐπὶ τὸ
 πολὺ καὶ ἀτριβοῦς διὰ τὴν αἰεὶ ἐρημίαν ἐφοβεῖτο καὶ πρὸς
 τῶν πολεμίων τοῦτο ἐνόμιζε μᾶλλον εἶναι· πολλῷ γὰρ ἂν 5
 στρατοπέδῳ ἀποβάντι ἐξ ἀφανοῦς χωρίου προσβάλλοντας
 αὐτοὺς βλάπτειν. σφίσι μὲν γὰρ τὰς ἐκείνων ἀμαρτίας
 καὶ παρασκευὴν ὑπὸ τῆς ὕλης οὐκ ἂν ὁμοίως δῆλα εἶναι,
 τοῦ δὲ αὐτῶν στρατοπέδου καταφανῇ ἂν εἶναι πάντα τὰ
 ἀμαρτήματα, ὥστε προσπίπτειν ἂν αὐτοὺς ἀπροσδοκῆτως 10
 ἢ βούλωτο· ἐπ' ἐκείνοις γὰρ εἶναι ἂν τὴν ἐπιχειρήσιν.
 4 εἰ δ' αὖ ἐς δασὺ χωρίον βιάζοιτο ὁμόσε ἰέναι, τοὺς ἐλάσ-
 σους, ἐμπίρους δὲ τῆς χώρας, κρείσσους ἐνόμιζε τῶν πλεόνων
 ἀπείρων· λανθάνειν τε ἂν τὸ ἐαυτῶν στρατόπεδον πολὺ ὄν
 διαφθειρόμενον, οὐκ οὔσης τῆς προσόψεως ἢ χρῆν ἀλλήλοις 15
 30 ἐπιβοηθεῖν. ἀπὸ δὲ τοῦ Αἰτωλικοῦ πάθους, ὃ διὰ τὴν
 2 ὕλην μέρος τι ἐγένετο, οὐχ ἥκιστα αὐτὸν ταῦτα ἐσῆει. τῶν
 δὲ στρατιωτῶν ἀναγκασθέντων διὰ τὴν στενοχωρίαν τῆς
 νήσου τοῖς ἐσχάτοις προσίσχοντας ἀριστοποιεῖσθαι διὰ
 προφυλακῆς καὶ ἐμπρήσαντός τινος κατὰ μικρὸν τῆς ὕλης 20
 ἄκοντος καὶ ἀπὸ τούτου πνεύματος ἐπιγενομένου τὸ πολὺ
 3 αὐτῆς ἔλαθε κατακαυθέν. οὕτω δὴ τοὺς τε Λακεδαιμονίους
 μᾶλλον κατιδὼν πλείους ὄντας, ὑπονοῶν πρότερον ἐλάχιστοι
 τὸν σῆτον αὐτοῦ ἐσπέμπειν, τὴν τε νῆσον εὐαποβατωτέραν
 οὔσαν, τότε ὥς ἐπ' ἀξιόχρεων τοὺς Ἀθηναίους μᾶλλον 25
 σπουδὴν ποιεῖσθαι τὴν ἐπιχειρήσιν παρεσκευάζετο, στρατιάν
 τε μεταπέμπων ἐκ τῶν ἐγγὺς ξυμμάχων καὶ τὰ ἄλλα
 ἐτοιμάζων.
 4 Κλέων δὲ ἐκείνῳ τε προπέμψας ἄγγελον ὥς ἤξων καὶ
 ἔχων στρατιὰν ἣν ᾗτήσατο, ἀφικνεῖται ἐς Πύλον. καὶ ἅμα 30

3 παρείχε GM

αὐτῆς οὔσης AB

11 ἂν εἶναι ABF

15 προόψεως Porpo

χρῆ Porpo

19 προσίσχοντας AB EFM

24 αὐτόσε Krüger

25-26 τότε . . . ποιεῖσθαι in codd. post

ἐσπέμπειν leguntur, transposuit Krüger

γενόμενοι πέμπουσι πρῶτον ἐς τὸ ἐν τῇ ἡπείρῳ στρατόπεδον
 κήρυκα, προκαλούμενοι, εἰ βούλουντο, ἄνευ κινδύνου τοὺς ἐν
 τῇ νήσῳ ἄνδρας σφίσι τά τε ὄπλα καὶ σφᾶς αὐτοὺς κελεύειν
 παραδοῦναι, ἐφ' ᾧ φυλακῇ τῇ μετρία τηρήσονται, ἕως ἂν τι
 5 περὶ τοῦ πλέονος ξυμβαθῇ. οὐ προσδεξαμένων δὲ αὐτῶν 31
 μίαν μὲν ἡμέραν ἐπέσχον, τῇ δ' ὑστεραία ἀνηγάγοντο μὲν
 νυκτὸς ἐπ' ὀλίγας ναῦς τοὺς ὀπλίτας πάντας ἐπιβιβάσαντες,
 πρὸ δὲ τῆς ἑω ὀλίγον ἀπέβαινον τῆς νήσου ἐκατέρωθεν, ἕκ
 τε τοῦ πελάγους καὶ πρὸς τοῦ λιμένος, ὀκτακόσιοι μάλιστα
 10 ὄντες ὀπλίται, καὶ ἐχώρουν δρόμῳ ἐπὶ τὸ πρῶτον φυλα-
 κτήριον τῆς νήσου. ὧδε γὰρ διετετάχατο· ἐν ταύτῃ μὲν τῇ 2
 πρώτῃ φυλακῇ ὡς τριάκοντα ἦσαν ὀπλίται, μέσον δὲ καὶ
 ὀμαλώτατόν τε καὶ περὶ τὸ ὕδωρ οἱ πλείστοι αὐτῶν καὶ
 Ἐπιτάδας ὁ ἄρχων εἶχε, μέρος δέ τι οὐ πολὺ αὐτὸ τὸ
 15 ἔσχατον ἐφύλασσε τῆς νήσου τὸ πρὸς τὴν Πύλον, ὃ ἦν ἕκ
 τε θαλάσσης ἀπόκρημνον καὶ ἐκ τῆς γῆς ἥκιστα ἐπίμαχον·
 καὶ γάρ τι καὶ ἔρυμα αὐτόθι ἦν παλαιὸν λίθων λογάδην
 πεποιημένον, ὃ ἐνόμιζον σφίσιν ὠφέλιμον ἂν εἶναι, εἰ
 καταλαμβάνοι ἀναχώρησις βιαιότερα. οὕτω μὲν τεταγμένοι
 20 ἦσαν.

Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τοὺς μὲν πρώτους φύλακας, οἷς ἐπέδρα- 32
 μον, εὐθὺς διαφθείρουσιν ἐν τε ταῖς εἰναῖς ἔτι καὶ ἀναλαμ-
 βάνοντας τὰ ὄπλα, λαθόντες τὴν ἀπόβασιν, οἰόμενων αὐτῶν
 τὰς ναῦς κατὰ τὸ ἔθος ἐς ἔφορμον τῆς νυκτὸς πλεῖν. ἅμα 2
 25 δὲ ἔφ' γιγνομένη καὶ ὁ ἄλλος στρατὸς ἀπέβαινον, ἐκ μὲν
 νεῶν ἐβδομήκοντα καὶ ὀλίγῳ πλεόνων πάντες πλὴν θα-
λαμιῶν, ὡς ἕκαστοι ἐσκευασμένοι, τοξόται δὲ ὀκτακόσιοι
 καὶ πελτασταὶ οὐκ ἐλάσσους τούτων, Μεσσηνίων τε οἱ
 βεβοηθηκότες καὶ οἱ ἄλλοι ὅσοι περὶ Πύλον κατείχον πάντες
 30 πλὴν τῶν ἐπὶ τοῦ τείχους φυλάκων. Δημοσθένους δὲ τάξαν- 3

5 αὐτῶν] αὐ C E

9 πρὸς] πρὸ C G 14 αὐτὸ Bauer: αὐτοῦ
 codd. 22 καὶ in codd. post ὄπλα legitur, transposui post ἔτι add.

καὶ Abresch) 25 ἀπέβαινον vulgo: ἐπέβαινον codd. 27 δὲ
 Krüger: τε codd. 29 οἱ C: om. cett.

τος διέστησαν κατὰ διακοσίους τε καὶ πλείους, ἔστι δ' ἢ ἐλάσσους, τῶν χωρίων τὰ μετεωρότατα λαβόντες, ὅπως ὅτι πλείστη ἀπορία ἢ τοῖς πολεμίοις πανταχόθεν κεκυκλωμένους καὶ μὴ ἔχουσι πρὸς ὅτι ἀντιτάζωνται, ἀλλ' ἀμφίβολοι γίνωνται τῷ πλήθει, εἰ μὲν τοῖς πρόσθεν ἐπίοιεν, ὑπὸ τῶν 5 κατόπιω βαλλόμενοι, εἰ δὲ τοῖς πλαγίοις, ὑπὸ τῶν ἐκατέρωθεν παρατεταγμένων. κατὰ νότου τε αἰεὶ ἔμελλον αὐτοῖς, ἢ χωρήσειαν, οἱ πολέμιοι ἔσεσθαι ψιλοὶ καὶ οἱ ἀπορώτατοι, τοξεύμασι καὶ ἀκοντίοις καὶ λίθοις καὶ σφενδόναϊς ἐκ πολλοῦ ἔχοντες ἀλκήν, οἷς μὴδὲ ἐπελθεῖν οἶόν τε ἦν· φεύγοντές τε 10 γὰρ ἐκράτουν καὶ ἀναχωροῦσιν ἐπέκειντο.

- Τοιαύτη μὲν γνώμη ὁ Δημοσθένης τό τε πρῶτον τὴν 33 ἀπόβασιν ἐπενόει καὶ ἐν τῷ ἔργῳ ἔταξεν· οἱ δὲ περὶ τὸν Ἐπιτάδαν καὶ ὅπερ ἦν πλείστον τῶν ἐν τῇ νήσῳ, ὡς εἶδον τό τε πρῶτον φυλακτήριον διεφθαρμένον καὶ στρατὸν σφίσιν 15 ἐπιόντα, ξυνετάξαντο καὶ τοῖς ὀπλίταις τῶν Ἀθηναίων ἐπῆσαν, βουλόμενοι ἐς χεῖρας ἐλθεῖν· ἐξ ἐναντίας γὰρ οὗτοι καθεισθήκεσαν, ἐκ πλαγίου δὲ οἱ ψιλοὶ καὶ κατὰ νότου.
- 2 τοῖς μὲν οὖν ὀπλίταις οὐκ ἐδυνήθησαν προσμεῖξαι οὐδὲ τῇ σφετέρᾳ ἐμπειρίᾳ χρήσασθαι· οἱ γὰρ ψιλοὶ ἐκατέρωθεν 20 βάλλοντες εἶργον, καὶ ἅμα ἐκεῖνοι οὐκ ἀντεπῆσαν, ἀλλ' ἡσύχαζον· τοὺς δὲ ψιλοὺς, ἢ μάλιστα αὐτοῖς ἐπιθέοντες προσκείμετο, ἔτρεπον, καὶ οἱ ὑποστρέφοντες ἡμύνοντο, ἄνθρωποι κούφως τε ἐσκευασμένοι καὶ προλαμβάνοντες ῥαδίως τῆς φυγῆς χωρίων τε χαλεπότητι καὶ ὑπὸ τῆς πρὶν ἐρημίας 25 τραχέων ὄντων, ἐν οἷς οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἐδύναντο διώκειν
- 34 ὅπλα ἔχοντες. χρόνον μὲν οὖν τινὰ ὀλίγον οὕτω πρὸς ἀλλήλους ἡκροβολίσαντο· τῶν δὲ Λακεδαιμονίων οὐκέτι ὀξέως ἐπεκθεῖν ἢ προσπίπτοιεν δυναμένων, γνόντες αὐτοὺς οἱ ψιλοὶ βραδυτέρους ἤδη ὄντας τῷ ἀμύνασθαι, καὶ αὐτοὶ 30

1 τε om. C [G]
vois cett. [G]
tinguit Classen
φυγῇ Held

3 κεκυκλωμένοις M supraser. A B: κεκαλυμέ-
4 ἔχουσι F: ἔχουσι cett. 8 post πολέμιοι dis-
22 ἐπιθέοντες G M: προσθέοντες cett. 25 τῇ

τῇ τε ὄψει τοῦ θαρσεῖν τὸ πλείστον εἰληφότες πολλα-
 πλάσιοι φαινόμενοι καὶ ξυνειθισμένοι μᾶλλον μηκέτι δεινούς
 αὐτοὺς ὁμοίως σφίσι φαίνεσθαι, ὅτι οὐκ εὐθύς ἄξια τῆς
 προσδοκίας ἐπεπόνθεσαν, ὥσπερ ὅτε πρῶτον ἀπέβαινον τῇ
 5 γνῶμῃ δεδουλωμένοι ὥς ἐπὶ Λακεδαιμονίους, καταφρονή-
 σαντες καὶ ἐμβοήσαντες ἀθρόοι ὥρμησαν ἐπ' αὐτοὺς καὶ
 ἔβαλλον λίθοις τε καὶ τοξεύμασι καὶ ἀκοντίοις, ὥς ἕκαστός
 τι πρόχειρον εἶχεν. γενομένης δὲ τῆς βοῆς ἅμα τῇ 2
 ἐπιδρομῇ ἐκπληξίς τε ἐνέπεσεν ἀνθρώποις ἀήθεσι τοιαύτης
 10 μάχης καὶ ὁ κονιορτὸς τῆς ὕλης νεωστὶ κεκαυμένης ἐχώρει
 πολὺς ἄνω, ἀπορόν τε ἦν ἰδεῖν τὸ πρὸ αὐτοῦ ὑπὸ τῶν
 τοξευμάτων καὶ λίθων ἀπὸ πολλῶν ἀνθρώπων μετὰ τοῦ
 κονιορτοῦ ἅμα φερομένων. τό τε ἔργον ἐνταῦθα χαλεπὸν 3
 τοῖς Λακεδαιμονίοις καθίστατο· οὔτε γὰρ οἱ πίλοι ἔστεγον
 15 τὰ τοξεύματα, δοράτιά τε ἐναπεκέκλαστο βαλλομένων, εἶχόν
 τε οὐδὲν σφίσιν αὐτοῖς χρήσασθαι ἀποκεκλημένοι μὲν τῇ
 ὄψει τοῦ προορᾶν, ὑπὸ δὲ τῆς μείζονος βοῆς τῶν πολεμίων
 τὰ ἐν αὐτοῖς παραγγελλόμενα οὐκ ἔσακούοιτες, κινδύνου τε
 πανταχόθεν περιεστῶτος καὶ οὐκ ἔχοντες ἐλπίδα καθ' ὅτι
 20 χρὴ ἀμνημονέους σωθῆναι. τέλος δὲ τραυματιζομένων ἤδη 35
 πολλῶν διὰ τὸ αἰεὶ ἐν τῷ αὐτῷ ἀναστρέφεσθαι, ξυγκλή-
 σαντες ἐχώρησαν ἐς τὸ ἔσχατον ἔρυμα τῆς νήσου, ὃ οὐ
 πολὺ ἀπέειχε, καὶ τοὺς ἑαυτῶν φύλακας. ὥς δὲ ἐνέδοσαν, 2
 ἐνταῦθα ἤδη πολλῷ ἔτι πλέονι βοῇ τεθαρσηκότες οἱ ψιλοὶ
 25 ἐπέκειντο, καὶ τῶν Λακεδαιμονίων ὅσοι μὲν ὑποχωροῦντες
 ἐγκατελαμβάνοντο, ἀπέθνησκον, οἱ δὲ πολλοὶ διαφυγόντες ἐς
 τὸ ἔρυμα μετὰ τῶν ταύτῃ φυλάκων ἐτάξαντο παρὰ πᾶν ὥς
 ἀμνησούμενοι ἥπερ ἦν ἐπίμαχον. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐπισπόμενοι 3
 περίοδον μὲν αὐτῶν καὶ κύκλωσιν χωρίου ἰσχύι οὐκ εἶχον,
 30 προσιόντες δὲ ἐξ ἐναντίας ὥσασθαι ἐπειρῶντο. καὶ χρόνον 4
 μὲν πολὺν καὶ τῆς ἡμέρας τὸ πλείστον ταλαιπωρούμενοι

I πλείστον] πιστὸν Dobree
 28 ἀμνησούμενοι A B E F M

II αὐτοῦ Stephanus: αὐτοῦ codd.

ἀμφοτέροι ὑπό τε τῆς μάχης καὶ δίψης καὶ ἡλίου ἀντεῖχον, πειρώμενοι οἱ μὲν ἐξελάσασθαι ἐκ τοῦ μετεώρου, οἱ δὲ μὴ ἐνδοῦναι· ῥᾶον δ' οἱ Λακεδαιμόνιοι ἡμύνοντο ἢ ἐν τῷ πρίν, οὐκ οὔσης σφῶν τῆς κυκλώσεως ἐς τὰ πλάγια.

- 36 Ἐπειδὴ δὲ ἀπέραντον ἦν, προσελθὼν ὁ τῶν Μεσσηνίων 5 στρατηγὸς Κλέωνι καὶ Δημοσθένει ἄλλως ἔφη πονεῖν σφᾶς· εἰ δὲ βούλονται ἑαυτῷ δοῦναι τῶν τοξοτῶν μέρος τι καὶ τῶν ψιλῶν περιέμεναι κατὰ νότου αὐτοῖς ὁδῷ ἢ ἂν αὐτὸς εὖρη, 2 δοκεῖν βιάσεσθαι τὴν ἔφοδον. λαβὼν δὲ ἃ ᾗτήσατο, ἐκ τοῦ ἀφανοῦς ὁρμήσας ὥστε μὴ ἰδεῖν ἐκείνους, κατὰ τὸ αἰεὶ 10 παρέικον τοῦ κρημνώδους τῆς νήσου προσβαίνων, καὶ ἢ οἱ Λακεδαιμόνιοι χωρίου ἰσχύι πιστεύσαντες οὐκ ἐφύλασσαν, χαλεπῶς τε καὶ μόλις περιελθὼν ἔλαθε, καὶ ἐπὶ τοῦ μετεώρου ἐξαπίνης ἀναφανείς κατὰ νότου αὐτῶν τοὺς μὲν τῷ ἀδοκῆτῳ ἐξέπληξε, τοὺς δὲ ἃ προσεδέχοντο ἰδόντας πολλῷ μᾶλλον 15 3 ἐπέρρωσεν. καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι βαλλόμενοί τε ἀμφοτέρωθεν ἤδη καὶ γιγνόμενοι ἐν τῷ αὐτῷ ξυμπτώματι, ὥς μικρὸν μεγάλῳ εἰκάσαι, τῷ ἐν Θερμοπύλαις, ἐκεῖνοί τε γὰρ τῇ ἀτραπῷ περιελθόντων τῶν Περσῶν διεφθάρησαν, οὗτοί τε ἀμφίβολοι ἤδη ὄντες οὐκέτι ἀντεῖχον, ἀλλὰ πολλοῖς τε 20 ὀλίγοι μαχόμενοι καὶ ἀσθενείᾳ σωμάτων διὰ τὴν σιτοδείαν ὑπεχώρουν, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐκράτουν ἤδη τῶν ἐφόδων.
- 37 Γνοὺς δὲ ὁ Κλέων καὶ ὁ Δημοσθένης [ὅτι], εἰ καὶ ὅπο- 25 σονοῦν μᾶλλον ἐνδῶσουσι, διαφθαρησομένους αὐτοὺς ὑπὸ τῆς σφετέρας στρατιᾶς, ἔπαυσαν τὴν μάχην καὶ τοὺς ἑαυτῶν 26 ἀπεῖρξαν, βουλόμενοι ἀγαγεῖν αὐτοὺς Ἀθηναίοις ζῶντας, εἴ πως τοῦ κηρύγματος ἀκούσαντες ἐπικλασθεῖεν τῇ γνώμῃ τὰ ὄπλα παραδοῦναι καὶ ἡσσηθεῖεν τοῦ παρόντος δεινοῦ. 2 ἐκήρυξάν τε, εἰ βούλονται, τὰ ὄπλα παραδοῦναι καὶ σφᾶς

1 δίψης EM suprascr. G : δίψους cett. suprascr. M 2 τοῦ om. CG 3 ἡμύναντο ABEFM 9 βιάσεσθαι Madvig : βιάσασθαι codd. 11 ab litt. -us incipit papyrus Oxyrhynchius (O) προσβαίνων etiam O : προβαίνων B 12 post χωρίου add. τι O (del. O¹) 13 μόγις suprascr. O 23 ὅτι om. O 29 βούλονται O : βούλονται codd.

αὐτοὺς Ἀθηναίοις ὥστε βουλευθαι ὅτι ἂν ἐκείνοις δοκῇ.
οἱ δὲ ἀκούσαντες παρήκαν τὰς ἀσπίδας οἱ πλείστοι καὶ τὰς 38
χεῖρας ἀνέσεισαν, δηλοῦντες προσίεσθαι τὰ κεκηρυγμένα.
μετὰ δὲ ταῦτα γενομένης τῆς ἀνοκωχῆς ξυνηλθον ἐς λόγους
5 ὁ τε Κλέων καὶ ὁ Δημοσθένης καὶ ἐκείνων Στύφων ὁ
Φάρακος, τῶν πρότερον ἀρχόντων τοῦ μὲν πρώτου τεθνη-
κότος Ἐπιτάδου, τοῦ δὲ μετ' αὐτὸν Ἰππαγρέτου ἐφηρημένου
ἐν τοῖς νεκροῖς ἔτι ζῶντος κειμένου ὡς τεθνεῶτος, αὐτὸς
τρίτος ἐφηρημένος ἄρχειν κατὰ νόμον, εἴ τι ἐκείνοι πάσχοιεν.
10 ἔλεγε δὲ ὁ Στύφων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὅτι βούλονται διακηρυ- 2
κεῖσθαι πρὸς τοὺς ἐν τῇ ἡπείρῳ Λακεδαιμονίους ὅτι χρὴ
σφᾶς ποιεῖν. καὶ ἐκείνων μὲν οὐδένα ἀφέντων, αὐτῶν δὲ 3
τῶν Ἀθηναίων καλούντων ἐκ τῆς ἡπείρου κήρυκας καὶ γενο-
μένων ἐπερωτήσεων δις ἢ τρίς, ὁ τελευταῖος διαπλεύσας
15 αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ἐκ τῆς ἡπείρου Λακεδαιμονίων ἀνὴρ ἀπήγ-
γειλεν ὅτι [οἱ] Ἀκεδαιμόνιοι κελεύουσιν ὑμᾶς αὐτοὺς περὶ
ὑμῶν αὐτῶν βουλευέσθαι μηδὲν αἰσχρὸν ποιοῦντας· οἱ δὲ
καθ' ἑαυτοὺς βουλευσάμενοι τὰ ὄπλα παρέδωκαν καὶ σφᾶς
αὐτούς. καὶ ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ἐπιούσαν νύκτα 4
20 ἐν φυλακῇ εἶχον αὐτοὺς οἱ Ἀθηναῖοι· τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ
μὲν Ἀθηναῖοι τροπαῖον στήσαντες ἐν τῇ νήσῳ τᾶλλα
διεσκευάζοντο ὡς ἐς πλοῦν, καὶ τοὺς ἄνδρας τοῖς τριηράρχοις
διεδίδωσαν ἐς φυλακὴν, οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι κήρυκα πέμ-
ψαντες τοὺς νεκροὺς διεκομίσαντο. ἀπέθανον δ' ἐν τῇ νήσῳ 5
25 καὶ ζῶντες ἐλήφθησαν τοσοῖδε· εἴκοσι μὲν ὀπλίται διέβησαν
καὶ τετρακόσιοι οἱ πάντες· τούτων ζῶντες ἐκομίσθησαν
ὀκτὼ ἀποδέοντες τριακόσιοι, οἱ δὲ ἄλλοι ἀπέθανον. καὶ
Σπαρτιάται τούτων ἦσαν τῶν ζώντων περὶ εἴκοσι καὶ ἑκατόν.
Ἀθηναίων δὲ οὐ πολλοὶ διεφθάρησαν· ἡ γὰρ μάχη οὐ
30 σταδαία ἦν.

6 προτέρων O (supraser. o) prioribus Valla 10 ἔλεξεν O 14 post
ἐπερωτήσεων add. ἢ O (del. O!) 15 ἀπήγγελλεν supraser. O
16 οἱ om. O 21 τᾶλλα O : τὰ ἄλλα codd. [G] 23 διέδωσαν O
30 σταδαία supraser. O : σταδία cett.

- 39 Χρόνος δὲ ὁ ξύμπας ἐγένετο ὅσον οἱ ἄνδρες [οἱ] ἐν τῇ
 νήσῳ ἐπολιορκήθησαν, ἀπὸ τῆς ναυμαχίας μέχρι τῆς ἐν τῇ
 2 νήσῳ μάχης, ἐβδομήκοντα ἡμέραι καὶ δύο. τούτων περὶ
 εἴκοσιν ἡμέρας, ἐν αἷς οἱ πρέσβεις περὶ τῶν σπονδῶν
 ἀπῆσαν, ἐσιτοδοτοῦντο, τὰς δὲ ἄλλας τοῖς ἐσπλεύουσι λάθρα 5
 διετρέφοντο. καὶ ἦν σῖτός τις ἐν τῇ νήσῳ καὶ ἄλλα βρώ-
 ματα ἐγκατελήφθη· ὁ γὰρ ἄρχων Ἐπιτάδας ἐνδεεστέρως
 3 ἐκάστῳ παρείχεν ἢ πρὸς τὴν ἐξουσίαν. οἱ μὲν δὴ Ἀθηναῖοι
 καὶ οἱ Πελοποννήσιοι ἀνεχώρησαν τῷ στρατῷ ἐκ τῆς Πύλου
 ἐκάτεροι ἐπ' οἶκον, καὶ τοῦ Κλέωνος καίπερ μανιώδης οὔσα 10
 ἡ ὑπόσχεσις ἀπέβη· ἐντὸς γὰρ εἴκοσιν ἡμερῶν ἤγαγε τοὺς
 40 ἄνδρας, ὥσπερ ὑπέστη. παρὰ γνώμην τε δὴ μάλιστα τῶν
 κατὰ τὸν πόλεμον τοῦτο τοῖς Ἑλλησιν ἐγένετο· τοὺς γὰρ
 Λακεδαιμονίους οὔτε λιμῷ οὔτ' ἀνάγκῃ οὐδεμιᾷ ἤξιον τὰ
 ὄπλα παραδοῦναι, ἀλλὰ ἔχοντας καὶ μαχομένους ὡς ἐδύναντο 15
 2 ἀποθνήσκεν. ἀπιστοῦντές τε μὴ εἶναι τοὺς παραδόντας
 τοῖς τεθνεώσιν ὁμοίους, καὶ τινος ἐρομένου ποτὲ ὕστερον τῶν
 Ἀθηναίων ξυμμάχων δι' ἀχθηδόνα ἕνα τῶν ἐκ τῆς νήσου
 αἰχμαλώτων εἰ οἱ τεθνεώτες αὐτῶν καλοὶ καγαθοί, ἀπεκρί-
 νατο αὐτῷ πολλοῦ ἂν ἄξιον εἶναι τὸν ἄτρακτον, λέγων τὸν 20
 οἰστόν, εἰ τοὺς ἀγαθοὺς διεγίνωσκε, δήλωσιν ποιούμενος
 ὅτι ὁ ἐντυγχάνων τοῖς τε λίθοις καὶ τοξεύμασι διεφθείρετο.
 41 Κομισθέντων δὲ τῶν ἀνδρῶν οἱ Ἀθηναῖοι ἐβούλευσαν
 δεσμοῖς μὲν αὐτοὺς φυλάσσειν μέχρι οὗ τι ξυμβῶσιν, ἣν
 δ' οἱ Πελοποννήσιοι πρὸ τούτου ἐς τὴν γῆν ἐσβάλωσιν, 25
 2 ἐξαγαγόντες ἀποκτεῖναι. τῆς δὲ Πύλου φυλακὴν κατεστή-
 σαντο, καὶ οἱ ἐκ τῆς Ναυπάκτου Μεσσήνιοι ὡς ἐς πατρίδα
 ταύτην (ἔστι γὰρ ἡ Πύλος τῆς Μεσσηνίδος ποτὲ οὔσης γῆς)
 πέμψαντες σφῶν αὐτῶν τοὺς ἐπιτηδειοτάτους ἐλήζοντό τε

1 οἱ om. MO

ABO (supraser. η)

19 καὶ ἀγαθοὶ ABEFM

24 in litt. δε- desinit O

29 ἐλήζοντό f: ἐλήζον codd. [G]

6 τις O: om. codd.

9 οἱ del. O¹

15 ἔως fort. legit Schol.

post καγαθοὶ add. [ἦσ'αν vel [εἴ]εν O

25 ἐσβάλωσιν GM: ἐσβάλλωσιν cett.

7 ἐγκατελείφθη

τὴν Λακωνικὴν καὶ πλείστα ἐβλαπτον ὁμόφωνοι ὄντες. οἱ 3
 δὲ Λακεδαιμόνιοι ἀμαθεῖς ὄντες ἐν τῷ πρῶν χρόνῳ ληστείας
 καὶ τοῦ τοιοῦτου πολέμου, τῶν τε Εἰλώτων αὐτομολούντων
 καὶ φοβούμενοι μὴ καὶ ἐπὶ μακρότερον σφίσι τι νεωτερισθῇ
 5 τῶν κατὰ τὴν χώραν, οὐ ῥαδίως ἔφερον, ἀλλὰ καίπερ οὐ
 βουλόμενοι ἐνδηλοὶ εἶναι τοῖς Ἀθηναίοις ἐπρεσβεύοντο παρ'
 αὐτοὺς καὶ ἐπειρώντο τὴν τε Πύλον καὶ τοὺς ἄνδρας κομί-
 ζεσθαι. οἱ δὲ μειζόνων τε ὠρέγοντο καὶ πολλάκις φοιτῶντων 4
 αὐτοὺς ἀπράκτους ἀπέπεμπον. ταῦτα μὲν τὰ περὶ Πύλον
 10 γενόμενα.

Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους μετὰ ταῦτα εὐθὺς Ἀθηναῖοι ἐς τὴν 42
 Κορινθίαν ἐστράτευσαν ναυσὶν ὀγδοήκοντα καὶ δισχιλίοις
 ὀπλίταις ἑαυτῶν καὶ ἐν ἵππαγωγαῖς ναυσὶ διακοσίοις ἱππεύσιν·
 ἡκολούθουν δὲ καὶ τῶν ξυμμάχων Μιλήσιοι καὶ Ἄνδριοι καὶ
 15 Καρύστιοι, ἐστρατήγει δὲ Νικίας ὁ Νικηράτου τρίτος αὐτός.
 πλείοντες δὲ ἅμα ἔφ' ἔσχον μεταξὺ Χερσονήσου τε καὶ Ῥεΐτου 2
 ἐς τὸν αἰγιαλὸν τοῦ χωρίου ὑπὲρ οὗ ὁ Σολύγειος λόφος ἐστίν,
 ἐφ' ὃν Δωριῆς τὸ πάλαι ἰδρυθέντες τοῖς ἐν τῇ πόλει Κορι-
 θίοις ἐπολέμουν οὖσιν Αἰολεύσιν· καὶ κώμη νῦν ἐπ' αὐτοῦ
 20 Σολύγεια καλουμένη ἐστίν. ἀπὸ δὲ τοῦ αἰγιαλοῦ τούτου
 ἔνθα αἱ νῆες κατέσχον ἡ μὲν κώμη αὕτη δώδεκα σταδίους
 ἀπέχει, ἡ δὲ Κορινθίων πόλις ἐξήκοντα, ὁ δὲ Ἴσθμὸς εἴκοσι.
 Κορίνθιοι δὲ προπυθόμενοι ἐξ Ἀργεῶν ὅτι ἡ στρατιὰ ἤξει 3
 τῶν Ἀθηναίων, ἐκ πλείονος ἐβοήθησαν ἐς Ἴσθμὸν πάντες
 25 πλὴν τῶν ἑξω Ἴσθμοῦ· καὶ ἐν Ἀμπρακίᾳ καὶ ἐν Λευκάδι
 ἀπῆσαν αὐτῶν πεντακόσιοι φρουροί· οἱ δ' ἄλλοι πανδημεὶ
 ἐπετήρουν τοὺς Ἀθηναίους οἱ κατασχίσουσιν. ὥς δὲ αὐτοὺς 4
 ἔλαθον νυκτὸς καταπλεύσαντες καὶ τὰ σημεῖα αὐτοῖς ἦρθη,
 καταλιπόντες τοὺς ἡμίσεις αὐτῶν ἐν Κεγχρεῖᾳ, ἣν ἄρα οἱ
 30 Ἀθηναῖοι ἐπὶ τὸν Κρομμύωνα ἴωσιν, ἐβοήθουν κατὰ τάχος.
 καὶ Βάττος μὲν ὁ ἕτερος τῶν στρατηγῶν (δύο γὰρ ἦσαν ἐν 43

2 ἀπαθεῖς margo Stephani

3 τοῦ om. A B F M [G]

5 οὐ]

οἱ A B E F [G]

25 Λευκάδι Cobet : Λευκαδία codd.

26 ἀπῆσαν

Bauer ; ἀπῆσαν codd.

- τῇ μάχῃ οἱ παρόντες) λαβὼν λόχον ἦλθεν ἐπὶ τὴν Σολύγειαν
 κώμην φυλάζων ἀτείχιστον οὔσαν, Λυκόφρων δὲ τοῖς ἄλλοις
 2 ξυνέβαλεν. καὶ πρῶτα μὲν τῷ δεξιῷ κέρα τῶν Ἀθηναίων
 εὐθύς ἀποβεβηκότι πρὸ τῆς Χερσονήσου οἱ Κορίνθιοι ἐπ-
 έκειντο, ἔπειτα δὲ καὶ τῷ ἄλλῳ στρατεύματι. καὶ ἦν ἡ 5
 3 μάχη καρτερὰ καὶ ἐν χερσὶ πᾶσα. καὶ τὸ μὲν δεξιὸν κέρας
 τῶν Ἀθηναίων καὶ Καρυστίων (οὔτοι γὰρ παρατεταγμένοι
 ἦσαν ἔσχατοι) ἐδέξαντό τε τοὺς Κορινθίους καὶ ἐώσαντο
 μόλις· οἱ δὲ ὑποχωρήσαντες πρὸς αἵμασιάν (ἦν γὰρ τὸ
 χωρίον πρόσαντες πᾶν) βάλλοντες τοῖς λίθοις καθύπερθεν 10
 ὄντες καὶ παιανίσαντες ἐπῆσαν αὖθις, δεξαμένων δὲ τῶν
 4 Ἀθηναίων ἐν χερσὶν ἦν πάλιν ἡ μάχη. λόχος δέ τις τῶν
 Κορινθίων ἐπιβοηθήσας τῷ εὐωνύμῳ κέρα ἐαυτῶν ἔτρεψε
 τῶν Ἀθηναίων τὸ δεξιὸν κέρας καὶ ἐπεδίωξεν ἐς τὴν θά-
 λασσαν· πάλιν δὲ ἀπὸ τῶν νεῶν ἀνέστρεψαν οἳ τε Ἀθηναῖοι 15
 5 καὶ οἱ Καρύστιοι. τὸ δὲ ἄλλο στρατόπεδον ἀμφοτέρωθεν
 ἐμάχετο ξυνεχῶς, μάλιστα δὲ τὸ δεξιὸν κέρας τῶν Κορινθίων,
 ἐφ' ᾧ ὁ Λυκόφρων ὦν κατὰ τὸ εὐώνυμον τῶν Ἀθηναίων
 ἡμύνετο· ἥλιπζον γὰρ αὐτοὺς ἐπὶ τὴν Σολύγειαν κώμην
 44 πειράσειν. χρόνον μὲν οὖν πολὺν ἀντείχον οὐκ ἐνδιδόντες 20
 ἀλλήλοισι· ἔπειτα (ἦσαν γὰρ τοῖς Ἀθηναίοις οἱ ἱππῆς
 ὠφέλιμοι ξυμμαχόμενοι, τῶν ἐτέρων οὐκ ἐχόντων ἵππους)
 ἐτράποντο οἱ Κορίνθιοι καὶ ὑπεχώρησαν πρὸς τὸν λόφον
 καὶ ἔθεντο τὰ ὅπλα καὶ οὐκέτι κατέβαινον, ἀλλ' ἡσύχαζον.
 2 ἐν δὲ τῇ τροπῇ ταύτῃ κατὰ τὸ δεξιὸν κέρας οἱ πλείστοί τε 25
 αὐτῶν ἀπέθανον καὶ Λυκόφρων ὁ στρατηγός. ἡ δὲ ἄλλη
 στρατιὰ τούτῳ τῷ τρόπῳ οὐ κατὰ δίδωιν πολλὴν οὐδὲ
 ταχείας φυγῆς γενομένης, ἐπεὶ ἐβιάσθη, ἐπαναχωρήσασα
 3 πρὸς τὰ μετέωρα ἰδρύθη. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, ὥς οὐκέτι αὐ-
 τοῖς ἐπῆσαν ἐς μάχην, τοὺς τε νεκροὺς ἐσκύλευον καὶ τοὺς 30
 4 ἐαυτῶν ἀνιηρῶντο, τροπαῖόν τε εὐθέως ἔστησαν. τοῖς δ'

3 ξυνέβαλλε(ν) A B E F M

ἐπάντες Schol. Patm.

13 ἐπιβοήσας A B E F M

πρῶτον A B F

II παιανίσαντες F': παιωνίσαντες cett.

ἐαυτῶν C: ἐαυτῷ cett. [G]

• 10 ἐπάναντες E:

ἡμίσεσι τῶν Κορωθίων, οἱ ἐν τῇ Κεγχρειᾷ ἐκάθητο φύλακες
 μὴ ἐπὶ τὸν Κρομμῶνα πλεύσωσι, τούτοις οὐ κατάδηλος ἡ
 μάχη ἦν ὑπὸ τοῦ ὄρους τοῦ Ὀνείου· κονιορτὸν δὲ ὥς εἶδον *deus videt*
 καὶ [ὥς] ἔγνωσαν, ἐβοήθουν εὐθύς. ἐβοήθησαν δὲ καὶ οἱ
 5 ἐκ τῆς πόλεως πρεσβύτεροι τῶν Κορωθίων αἰσθόμενοι τὸ
 γεγενημένον. ἰδόντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι ξύμπαντας αὐτοὺς 5
 ἐπιόντας καὶ νομίσαντες τῶν ἐγγὺς ἀστυγειτόνων Πελο-
 ποννησίων βοήθειαν ἐπιέναι, ἀνεχώρουν κατὰ τάχος ἐπὶ τὰς
 ναῦς, ἔχοντες τὰ σκυλεύματα καὶ τοὺς ἑαυτῶν νεκροὺς πλὴν
 10 δυοῖν, οὓς ἐγκατέλιπον οὐ δυνάμενοι εὔρεῖν. καὶ ἀναβάντες 6
 ἐπὶ τὰς ναῦς ἐπεραιώθησαν ἐς τὰς ἐπικεμένους νήσους, ἐκ
 δ' αὐτῶν ἐπικηρυκευσάμενοι τοὺς νεκροὺς οὓς ἐγκατέλιπον
 ὑποσπόνδους ἀνείλonto. ἀπέθανον δὲ Κορωθίων μὲν ἐν τῇ
 μάχῃ δώδεκα καὶ διακόσιοι, Ἀθηναίων δὲ ὀλίγῳ ἐλάσσους
 15 πεντήκοντα.

Ἄραυτες δὲ ἐκ τῶν νήσων οἱ Ἀθηναῖοι ἐπλευσαν αὐθη- 45
 μερὸν ἐς Κρομμῶνα τῆς Κορωθίας· ἀπέχει δὲ τῆς πόλεως
 εἴκοσι καὶ ἑκατὸν σταδίους. καὶ καθορμισάμενοι τὴν τε
 γῆν ἐδήρῳσαν καὶ τὴν νύκτα ἠϋλίσαντο. τῇ δ' ὕστεραία 2
 20 παραπλεύσαντες ἐς τὴν Ἐπιδαυρίαν πρῶτον καὶ ἀπόβασίν
 τινα ποιησάμενοι ἀφίκοντο ἐς Μέθανα τὴν μεταξὺ Ἐπι-
 δαύρου καὶ Τροιζῆνος, καὶ ἀπολαβόντες τὸν τῆς χερσονήσου
 ἰσθμὸν ἐτείχισαν, [ἐν ᾧ ἡ Μεθώνη ἐστί,] καὶ φρούριον
 καταστησάμενοι ἐλήστευον τὸν ἔπειτα χρόνον τὴν τε Τροι-
 25 ζηνίαν γῆν καὶ Ἀλιάδα καὶ Ἐπιδαυρίαν. ταῖς δὲ νανσίν,
 ἐπειδὴ ἐξετείχισαν τὸ χωρίον, ἀπέπλευσαν ἐπ' οἶκον.

Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον, καθ' ὃν ταῦτα ἐγίνετο, καὶ 46
 Εὐρυμέδων καὶ Σοφοκλῆς, ἐπειδὴ ἐκ τῆς Πύλου ἀπήραν
 ἐς τὴν Σικελίαν νανσὶν Ἀθηναίων, ἀφικόμενοι ἐς Κέρκυραν
 30 ἐστράτευσαν μετὰ τῶν ἐκ τῆς πόλεως ἐπὶ τοὺς ἐν τῷ ὄρει

4 ὥς om. G M: ὥς Stahl

(quod ἐν τισιν ἀντιγράφοις invenit Strabo) codd.

ἐστὶ secl. Stahl

lacunam statuit Krüger

21 Μέθανα legit Strabo: Μεθώνην

23 ἐν ᾧ ἡ Μεθώνη

29 post Σικελίαν

27 καθ' ὃν om. A B E F

- τῆς Ἰστώνης Κερκυραίων καθιδρυμένους, οἱ τότε μετὰ τὴν
στάσιν διαβάντες ἐκράτουν τε τῆς γῆς καὶ πολλὰ ἐβλαπτον.
2 προσβαλόντες δὲ τὸ μὲν τείχισμα εἶλον, οἱ δὲ ἄνδρες κατα-
πεφευγότες ἀθρόοι πρὸς μετέωρόν τι ξυνέβησαν ὥστε τοὺς
μὲν ἐπικούρους παραδοῦναι, περὶ δὲ σφῶν τὰ ὄπλα παρα- 5
3 δόντων τὸν Ἀθηναίων δῆμον διαγνῶναι. καὶ αὐτοὺς ἐς τὴν *deside*
νῆσον οἱ στρατηγοὶ τὴν Πτυχίαν ἐς φυλακὴν διεκόμισαν
ὑποσπόνδους, μέχρι οὗ Ἀθήναζε πεμφθῶσιν, ὥστ', ἐάν τις
4 ἀλφ' ἀποδιδράσκων, ἅπασι λελύσθαι τὰς σπονδάς. οἱ δὲ
τοῦ δήμου προστάται τῶν Κερκυραίων, δεδιότες μὴ οἱ Ἀθη- 10
ναῖοι τοὺς ἐλθόντας οὐκ ἀποκτείνωσι, μηχανῶνται τοιούδε
5 τι· τῶν ἐν τῇ νήσῳ πείθουσιν τινὰς ὀλίγους, ὑποπέψαντες
φίλους καὶ διδάξαντες ὡς κατ' εὖνοίαν δὴ λέγειν ὅτι κρά-
τιστον αὐτοῖς εἴη ὡς τάχιστα ἀποδρᾶναι, πλοῖον δέ τι αὐτοὶ
ἐτοιμάσειν· μέλλειν γὰρ δὴ τοὺς στρατηγοὺς τῶν Ἀθηναίων 15
47 παραδώσειν αὐτοὺς τῷ δήμῳ τῶν Κερκυραίων. ὥς δὲ ἔπεισαν,
καὶ μηχανησαμένων τὸ πλοῖον ἐκπλέοντες ἐλήφθησαν, ἐλέ-
λυντό τε αἱ σπονδαὶ καὶ τοῖς Κερκυραίοις παρεδίδοντο οἱ
2 πάντες. ξυνελάβοντο δὲ τοῦ τοιούτου οὐχ ἥκιστα, ὥστε
ἀκριβῆ τὴν πρόφασιν γενέσθαι καὶ τοὺς τεχνησαμένους 20
ἀδεέστερον ἐγχειρῆσαι, οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων κατά-
δηλοι ὄντες τοὺς ἄνδρας μὴ ἂν βούλεσθαι ὑπ' ἄλλων
κομισθέντας, διότι αὐτοὶ ἐς Σικελίαν ἔπλεον, τὴν τιμὴν
3 τοῖς ἄγουσι προσποιῆσαι. παραλαβόντες δὲ αὐτοὺς οἱ
Κερκυραῖοι ἐς οἴκημα μέγα κατεῖρξαν, καὶ ὕστερον ἐξ- 25
άγοντες κατὰ εἴκοσιν ἄνδρας διήγον διὰ δυοῖν στοίχῳ
ὀπλιτῶν ἐκατέρωθεν παρατεταγμένων, δεδεμένους τε πρὸς
ἀλλήλους καὶ παιομένους καὶ κεντουμένους ὑπὸ τῶν παρα-
τεταγμένων, εἴ ποὺ τίς τινα ἴδοι ἐχθρὸν ἑαυτοῦ· μαστιγο-
φόροι τε παριόντες ἐπετάχυνον τῆς ὁδοῦ τοὺς σχολαίτερον 30
48 προΐοντας. καὶ ἐς μὲν ἄνδρας ἐξήκοντα ἔλαθον τοὺς ἐν τῷ

1 τῇ Ἰστώνη Dobree

6 τῶν A B F

8 ὥστ', ἐάν Stahl :

ὥστε, ἂν codd.

11 τοὺς] αὐτοὺς Porro

18 παρεδέδοντο A B E F

31 προΐοντας Duker : προσιόντας codd.

οικήματι τούτῳ τῷ τρόπῳ ἐξαγαγόντες καὶ διαφθείραντες
 (ῥοντο γὰρ αὐτοὺς μεταστήσουτάς ποι ἄλλοσε ἄγειν)· ὥς
 δὲ ἦσθοντο καὶ τις αὐτοῖς ἐδήλωσε, τοὺς τε Ἀθηναίους
 ἐπεκαλοῦντο καὶ ἐκέλευον σφᾶς, εἰ βούλονται, αὐτοὺς δια-
 5 φθείρειν, ἕκ τε τοῦ οικήματος οὐκέτι ἤθελον ἐξίναί, οὐδ'
 ἐσιέναι ἔφασαν κατὰ δύναμιν περιόψεσθαι οὐδένα. οἱ δὲ 2
 Κερκυραῖοι κατὰ μὲν τὰς θύρας οὐδ' αὐτοὶ διανοοῦντο
 βιάζεσθαι, ἀναβάντες δὲ ἐπὶ τὸ τέγος τοῦ οικήματος καὶ
 διελόντες τὴν ὀροφὴν ἔβαλλον τῷ κεράμῳ καὶ ἐτόξευον
 10 κάτω. οἱ δὲ ἐφυλάσσοντό τε ὥς ἐδύναντο καὶ ἅμα οἱ 3
 πολλοὶ σφᾶς αὐτοὺς διέφθειρον, οἰστοὺς τε οὖς ἀφίεσαν
 ἐκεῖνοι ἐς τὰς σφαγὰς καθιέντες καὶ ἐκ κλινῶν τινῶν αἱ
 ἔτυχον αὐτοῖς ἐνοῦσαι τοῖς σπάρτοις καὶ ἐκ τῶν ἱματίων
 παραιρήματα ποιοῦντες ἀπαγχόμενοι, παντί (τε) τρόπῳ τὸ
 15 πολὺ τῆς νυκτός (ἐπεγένετο γὰρ νύξ τῷ παθήματι) ἀναλοῦντες
 σφᾶς αὐτοὺς καὶ βαλλόμενοι ὑπὸ τῶν ἄνω διεφθάρησαν.
 καὶ αὐτοὺς οἱ Κερκυραῖοι, ἐπειδὴ ἡμέρα ἐγένετο, φορμηδὸν 4
 ἐπὶ ἀμάξας ἐπιβαλόντες ἀπήγαγον ἔξω τῆς πόλεως. τὰς δὲ
 γυναῖκας, ὅσαι ἐν τῷ τειχίσματι ἐάλωσαν, ἡνδραποδίσαιτο.
 20 τοιοῦτῳ μὲν τρόπῳ οἱ ἐκ τοῦ ὄρους Κερκυραῖοι ὑπὸ τοῦ δήμου 5
 διεφθάρησαν, καὶ ἡ στάσις πολλὴ γενομένη ἐτελεύτησεν ἐς
 τοῦτο, ὅσα γε κατὰ τὸν πόλεμον τόνδε· οὐ γὰρ ἔτι ἦν ὑπό-
 λοιπον τῶν ἐτέρων ὅτι καὶ ἀξιόλογον. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἐς 6
 τὴν Σικελίαν, ἵνα περ τὸ πρῶτον ὥρμητο, ἀποπλεύσαντες
 25 μετὰ τῶν ἐκεῖ ξυμμαχῶν ἐπολέμουν.

Καὶ οἱ ἐν τῇ Ναυπάκτῳ Ἀθηναῖοι καὶ Ἀκαρνᾶνες ἅμα 49
 τελευτῶντος τοῦ θέρους στρατευσάμενοι Ἀνακτόριον Κο-
 ρωθίων πόλιν, ἣ κεῖται ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ Ἀμπρακικοῦ
 κόλπου, ἔλαβον προδοσίᾳ· καὶ ἐκπέμψαντες [Κορωθίους]

1 διαφθεύροντες A B E F M 2 μεταστήσουτας Schäfer : μεταστή-
 σαντας codd. ἄλλοσε ἄγειν F' G M : ἄλλοσ' ἐπάγειν C : ἄλλοσ'
 ἐσάγειν cett. 14 τε add. Porpo 15 ἀναλοῦντες Suid. Zonar. :
 ἀναδοῦντες codd. 19 ἡνδραπόδισαν Meineke 29 Κορινθίους
 secl. Dobree

αὐτοὶ Ἀκαρνᾶνες οἰκήτορας ἀπὸ πάντων ἔσχον τὸ χωρίον.
καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

- 50 Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος Ἀριστείδης ὁ Ἀρχίππου,
εἰς τῶν ἀργυρολόγων νεῶν Ἀθηναίων στρατηγός, αἱ ἐξε-
πέμφθησαν πρὸς τοὺς ξυμμάχους, Ἀρταφέρνην ἄνδρα Πέρσην 5
παρὰ βασιλέως πορευόμενον ἐς Λακεδαίμονα ξυλλαμβάνει
2 ἐν Ἡϊόνι τῇ ἐπὶ Στρυμόνι. καὶ αὐτοῦ κομισθέντος οἱ Ἀθη-
ναῖοι τὰς μὲν ἐπιστολὰς μεταγραφάμενοι ἐκ τῶν Ἀσσυρίων
γραμμάτων ἀνέγνωσαν, ἐν αἷς πολλῶν ἄλλων γεγραμμένων
κεφάλαιον ἦν πρὸς Λακεδαιμονίους, οὐ γινώσκειν ὅτι βού- 10
λονται· πολλῶν γὰρ ἐλθόντων πρέσβειν οὐδένα ταῦτα
λέγειν· εἰ οὖν τι βούλονται σαφὲς λέγειν, πέμψαι μετὰ
3 τοῦ Πέρσου ἄνδρας ὡς αὐτόν. τὸν δὲ Ἀρταφέρνην ὕστερον
οἱ Ἀθηναῖοι ἀποστέλλουσι τριήρει ἐς Ἐφεσον καὶ πρέσβεις
ἅμα· οἱ πυθόμενοι αὐτόθι βασιλέα Ἀρταξέρξην τὸν Ξέρξου 15
νεωστὶ τεθυηκότα (κατὰ γὰρ τοῦτου τὸν χρόνον ἐτελεύτησεν)
ἐπ' οἴκου ἀνεχώρησαν.

- 51 Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος καὶ Χίοι τὸ τεῖχος περιεῖλον τὸ
καινὸν κελυσάντων Ἀθηναίων καὶ ὑποπτευσάντων ἐς αὐτοὺς
τι νεωτεριεῖν, ποιησάμενοι μέντοι πρὸς Ἀθηναίους πίστει 20
καὶ βεβαιότητι ἐκ τῶν δυνατῶν μηδὲν περὶ σφᾶς νεώτερον
βουλευσείν. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ ἔβδομον ἔτος τῷ
πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψεν.

- 52 Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρου εὐθὺς τοῦ τε ἡλίου ἐκλιπές
τι ἐγένετο περὶ νομηνίαν καὶ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἱσταμένου 25
2 ἔσεισεν. καὶ οἱ Μυτιληναίων φυγάδες καὶ τῶν ἄλλων
Λεσβίων, ὀρμώμενοι οἱ πολλοὶ ἐκ τῆς ἡπείρου καὶ μισθω-
σάμενοι ἐκ τε Πελοποννήσου ἐπικουρικὸν καὶ αὐτόθεν ξυνα-
γείραντες, αἰροῦσι Ῥοίτειον, καὶ λαβόντες δισχιλίους στατήρας
3 Φωκαῖτας ἀπέδωσαν πάλιν οὐδὲν ἀδικήσαντες· καὶ μετὰ τοῦτο 30
ἐπὶ Ἀνταδρον στρατεύσαντες προδοσίας γενομένης λαμβά-

1 οἰκήτορας C E Schol. : οἰκήτορες cett. [G]

13 ἀνδρὸς A B E F M

12 τι om. A B E F M

- νουσι τὴν πόλιν. καὶ ἦν αὐτῶν ἡ διάνοια τὰς τε ἄλλας πόλεις τὰς Ἀκταίας καλουμένας, ἃς πρότερον Μυτιληναίων νεμομένων Ἀθηναῖοι εἶχον, ἐλευθεροῦν, καὶ πάντων μάλιστα τὴν Ἀντανδρον· καὶ κρατυνόμενοι αὐτὴν (ναῦς τε γὰρ εὐπορία 5 ἦν ποιεῖσθαι, αὐτόθεν ξύλων ὑπαρχόντων καὶ τῆς Ἰδης ἐπικειμένης, καὶ τῇ ἄλλῃ σκευῇ) ῥαδίως ἀπ' αὐτῆς ὀρμώμενοι τὴν τε Λέσβον ἐγγὺς οὖσαν κακώσειν καὶ τὰ ἐν τῇ ἡπείρῳ Αἰολικὰ πολίσματα χειρώσεσθαι. καὶ οἱ μὲν ταῦτα παρασκευάζεσθαι ἔμελλον.
- 10 Ἀθηναῖοι δὲ ἐν τῷ αὐτῷ θέρει ἐξήκοντα ναυσὶ καὶ 53 δισχιλίοις ὀπλίταις ἱππεῦσιν τε ὀλίγοις καὶ τῶν ξυμμάχων Μιλησίους καὶ ἄλλους τινας ἀγαγόντες ἐστράτευσαν ἐπὶ Κύθηρα· ἐστρατήγει δὲ αὐτῶν Νικίας ὁ Νικηράτου καὶ Νικόστρατος ὁ Διειτρέφους καὶ Αὐτοκλῆς ὁ Τολμαίου. τὰ 2
- 15 δὲ Κύθηρα νήσός ἐστιν, ἐπικείται δὲ τῇ Λακωνικῇ κατὰ Μαλέαν· Λακεδαιμόνιοι δ' εἰσὶ τῶν περιοίκων, καὶ κυθηροδίκης ἀρχὴ ἐκ τῆς Σπάρτης διέβαινεν αὐτόσε κατὰ ἔτος, ὀπλιτῶν τε φρουρὰν διέπεμπον αἰεὶ καὶ πολλὴν ἐπιμέλειαν ἐποιοῦντο. ἦν γὰρ αὐτοῖς τῶν τε ἀπ' Αἰγύπτου καὶ Λιβύης 3
- 20 ὀλκάδων προσβολή, καὶ λησταὶ ἅμα τὴν Λακωνικὴν ἦσσαν ἐλύπουν ἐκ θαλάσσης, ἥπερ μόνον οἷόν τε ἦν κακουργεῖσθαι· πᾶσα γὰρ ἀνέχει πρὸς τὸ Σικελικὸν καὶ Κρητικὸν πέλαγος. κατασχόντες οὖν οἱ Ἀθηναῖοι τῷ στρατῷ, δέκα μὲν ναυσὶ 54 καὶ δισχιλίοις Μιλησίων ὀπλίταις τὴν ἐπὶ θαλάσση πόλιν
- 25 Σκάνδειαν καλουμένην αἰροῦσι, τῷ δὲ ἄλλῳ στρατεύματι ἀποβάντες τῆς νήσου ἐς τὰ πρὸς Μαλέαν τετραμμένα ἐχώρουν ἐπὶ τὴν [ἐπὶ θαλάσση] πόλιν τῶν Κυθηρίων, καὶ ἤρουν εὐθὺς αὐτοὺς ἐστρατοπεδευμένους ἅπαντας. καὶ μάχης γενο- 2
- 30 τραπόμενοι κατέφυγον ἐς τὴν ἄνω πόλιν, καὶ ὕστερον ξυνέβησαν πρὸς Νικίαν καὶ τοὺς ξυνάρχοντας Ἀθηναίοις ἐπιτρέψαι

3 περὶ σφῶν αὐτῶν πλὴν θανάτου. ἦσαν δέ τινες καὶ γενόμενοι
 τῷ Νικίᾳ λόγοι πρότερον πρὸς τινας τῶν Κυθηρίων, δι' ὃ καὶ
 θάσσουν καὶ ἐπιτηδειότερον τό τε παραυτίκα καὶ τὸ ἔπειτα
 τὰ τῆς ὁμολογίας ἐπράχθη αὐτοῖς· ἀνέστησαν γὰρ (ἀν) οἱ εεεε
 Ἀθηναῖοι Κυθηρίους, Λακεδαιμονίους τε ὄντας καὶ ἐπὶ τῇ 5
 4 Λακωνικῇ τῆς νήσου οὕτως ἐπικειμένης. μετὰ δὲ τὴν
 ξύμβασιν οἱ Ἀθηναῖοι τὴν τε Σκάνδειαν τὸ ἐπὶ τῷ λιμένι
 πόλισμα παραλαβόντες καὶ τῶν Κυθήρων φυλακὴν ποιησά-
 μνοι ἐπλευσαν ἔς τε Ἀσίην καὶ Ἑλος καὶ τὰ πλείστα τῶν
 περὶ θάλασσαν, καὶ ἀποβάσεις ποιοῦμενοι καὶ ἐναυλιζόμενοι 10
 τῶν χωρίων οὗ καιρὸς εἶη ἐδῆουν τὴν γῆν ἡμέρας μάλιστα
 ἐπτά.

55 Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἰδόντες μὲν τοὺς Ἀθηναίους τὰ
 Κύθηρα ἔχοντας, προσδεχόμενοι δὲ καὶ ἔς τὴν γῆν σφῶν
 ἀποβάσεις τοιαύτας ποιήσεσθαι, ἀθρόα μὲν οὐδαμοῦ τῇ 15
 δυνάμει ἀντετάξαντο, κατὰ δὲ τὴν χώραν φρουρὰς διέ-
 πεμφαν, ὀπλιτῶν πλήθος, ὥς ἐκασταχόσε ἔδει, καὶ τὰ ἄλλα
 ἐν φυλακῇ πολλῇ ἦσαν, φοβούμενοι μὴ σφίσι νεώτερόν τι σεε 41
 γένηται τῶν περὶ τὴν κατάστασιν, γεγενημένου μὲν τοῦ ἐν
 τῇ νήσῳ πάθους ἀνελπίστου καὶ μεγάλου, Πύλου δὲ ἐχομένης 20
 καὶ Κυθήρων καὶ πανταχόθεν σφῶς περιεστῶτος πολέμου
 2 ταχέος καὶ ἀπροφυλάκτου, ὥστε παρὰ τὸ εἰωθὸς ἱππέας
 τετρακοσίους κατεστήσαντο καὶ τοξότας, ἔς τε τὰ πολεμικά,
 εἴπερ ποτέ, μάλιστα δὴ ὀκνηρότεροι ἐγένοντο, ξυνεστῶτες
 παρὰ τὴν ὑπάρχουσαν σφῶν ιδέαν τῆς παρασκευῆς ναυτικῇ 25
 ἀγῶνι, καὶ τούτῳ πρὸς Ἀθηναίους, οἷς τὸ μὴ ἐπιχειροῦμενον
 3 αἰεὶ ἐλλιπὲς ἦν τῆς δοκίσεως τι πράξειν· καὶ ἅμα τὰ τῆς
 τύχης πολλὰ καὶ ἐν ὀλίγῳ ξυμβάντα παρὰ λόγον αὐτοῖς
 ἐκπληξίῳ μεγίστην παρεῖχε, καὶ ἐδέδισαν μὴ ποτε αὐθις
 4 ξυμφορὰ τις αὐτοῖς περιτύχη οἷα καὶ ἐν τῇ νήσῳ. ἀτολμό- 30
 τεροι δὲ δι' αὐτὸ ἐς τὰς μάχας ἦσαν, καὶ πᾶν ὅτι κινήσειαν

4 τὰ recc. : om. codd.
 A B E F M γρ. G
 Cobet

ἀν add. Heilmann
 22 ταχέος cf M : ταχέως cett. [G]

19 ἐν] ἐπὶ
 31 ἦσαν

ῥοντο ἀμαρτήσεσθαι διὰ τὸ τὴν γνώμην ἀνεχέγγνον γεγε-
 νῆσθαι ἐκ τῆς πρὶν ἀηθείας τοῦ κακοπραγεῖν. τοῖς δὲ 56
 Ἀθηναίοις τότε τὴν παραθαλάσσιον δηοῦσι τὰ μὲν πολλὰ
 ἡσύχασαν, ὥς καθ' ἑκάστην φρουρὰν γίγνοιτό τις ἀπόβασις,
 5 πλήθει τε ἐλάσσους ἕκαστοι ἡγούμενοι εἶναι καὶ ἐν τῷ
 τοιούτῳ· μία δὲ φρουρά, ἥπερ καὶ ἡμύνατο περὶ Κοτύρταν
 καὶ Ἀφροδιτίαν, τὸν μὲν ὄχλον τῶν ψιλῶν ἐσκεδασμένον
 ἐφόβησεν ἐπιδρομῇ, τῶν δὲ ὀπλιτῶν δεξαμένων ὑπεχώρησε
 πάλιν, καὶ ἄνδρες τέ τινες ἀπέθανον αὐτῶν ὀλίγοι καὶ ὄπλα
 10 ἐλήφθη, τροπαῖόν τε στήσαντες οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέπλευσαν
 εἰς Κύθηρα. ἐκ δὲ αὐτῶν περιέπλευσαν εἰς Ἐπίδαυρον τὴν 2
 Λιμηράν, καὶ δηώσαντες μέρος τι τῆς γῆς ἀφικνοῦνται ἐπὶ
 Θυρέαν, ἣ ἐστὶ μὲν τῆς Κυνουρίας γῆς καλουμένης, μεθορία
 δὲ τῆς Ἀργείας καὶ Λακωνικῆς· νεμόμενοι δὲ αὐτὴν ἔδοσαν
 15 Λακεδαιμόνιοι Αἰγινῆταις ἐκπεσοῦσιν ἐνοικεῖν διὰ τε τὰς
 ὑπὸ τὸν σεισμὸν σφίσι γενομένας καὶ τῶν Εἰλώτων τὴν
 ἐπανάστασιν εὐεργεσίας καὶ ὅτι Ἀθηναίων ὑπακούοντες
 ὅμως πρὸς τὴν ἐκείνων γνώμην αἰεὶ ἔστασαν.

Προσπλέοντων οὖν ἔτι τῶν Ἀθηναίων οἱ Αἰγινῆται τὸ μὲν ἐπὶ 57
 20 τῇ θαλάσσῃ ὃ ἔτυχον οἰκοδομοῦντες τεῖχος ἐκλείπουσιν, εἰς δὲ
 τὴν ἄνω πόλιν, ἐν ἣ ὥκουν, ἀπεχώρησαν, ἀπέχουσιν σταδίους
 μάλιστα δέκα τῆς θαλάσσης. καὶ αὐτοῖς τῶν Λακεδαιμονίων 2
 φρουρὰ μία τῶν περὶ τὴν χώραν, ἥπερ καὶ ξυνετείχιζε,
 ξυνεσελθεῖν μὲν εἰς τὸ τεῖχος οὐκ ἠθέλησαν δεομένων τῶν
 25 Αἰγινητῶν, ἀλλ' αὐτοῖς κίνδυνος ἐφαίνετο εἰς τὸ τεῖχος
 κατακλῆσθαι· ἀναχωρήσαντες δὲ ἐπὶ τὰ μετέωρα, ὥς
 οὐκ ἐνόμιζον ἀξιόμαχοι εἶναι, ἡσύχαζον. ἐν τούτῳ δὲ 3
 οἱ Ἀθηναῖοι κατασχόντες καὶ χωρήσαντες εὐθὺς πάσῃ τῇ
 στρατιᾷ αἰροῦσι τὴν Θυρέαν. καὶ τὴν τε πόλιν κατέκαυσαν
 30 καὶ τὰ ἐνόντα ἐξεπόρθησαν, τοὺς τε Αἰγινήτας, ὅσοι μὴ ἐν
 χερσὶ διεφθάρησαν, ἄγοντες ἀφίκοντο εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ
 τὸν ἄρχοντα ὃς παρ' αὐτοῖς ἦν τῶν Λακεδαιμονίων, Τάνταλον

4 τὸν Πατροκλέους· ἐξωγρήθη γὰρ τετρωμένος. ἦγον δέ τινας
καὶ ἐκ τῶν Κυθήρων ἄνδρας ὀλίγους, οὓς ἐδόκει ἀσφαλείας
ἔνεκα μεταστῆσαι. καὶ τούτους μὲν οἱ Ἀθηναῖοι ἐβουλεύ-
σαντο καταθέσθαι ἐς τὰς νήσους, καὶ τοὺς ἄλλους Κυθηρίους
οἰκοῦντας τὴν ἑαυτῶν φόρον τέσσαρα τάλαντα φέρειν, Αἰ- 5
γινήτας δὲ ἀποκτείνειν πάντας ὅσοι ἐάλωσαν διὰ τὴν προτέραν
αἰεὶ ποτε ἔχθραν, Τάνταλον δὲ παρὰ τοὺς ἄλλους τοὺς ἐν τῇ
νήσῳ Λακεδαιμονίους καταδῆσαι.

58 Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους ἐν Σικελίᾳ Καμαριναίοις καὶ Γελφίοις
ἐκεχειρία γίνεται πρῶτον πρὸς ἀλλήλους· εἴτα καὶ οἱ ἄλλοι 10
Σικελιῶται ξυνελθόντες ἐς Γέλαν, ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων
πρέσβεις, ἐς λόγους κατέστησαν ἀλλήλοις, εἴ πως ξυναλ-
λαγεῖεν. καὶ ἄλλαι τε πολλαὶ γνῶμαι ἐλέγοντο ἐπ' ἀμφοτέρα,
διαφερομένων καὶ ἀξιούντων, ὥς ἕκαστοί τι ἐλαττοῦσθαι
ἐνόμιζον, καὶ Ἑρμοκράτης ὁ Ἑρμωνος Συρακόσιος, ὅσπερ 15
καὶ ἔπεισε μάλιστα αὐτούς, ἐς τὸ κοινὸν τοιούτους δὴ λόγους
εἶπεν.

59 Ὅυτε πόλεως ὦν ἐλαχίστης, ὦ Σικελιῶται, τοὺς λόγους
ποιήσομαι οὔτε πονουμένης μάλιστα τῷ πολέμῳ, ἐς κοινὸν
δὲ τὴν δοκοῦσάν μοι βελτίστην γνώμην εἶναι ἀποφαινόμενος 20
2 τῇ Σικελίᾳ πάσῃ. καὶ περὶ μὲν τοῦ πολεμεῖν ὥς χαλεπὸν
τί ἂν τις πᾶν τὸ ἐνὸν ἐκλέγων ἐν εἰδόσι μακρηγοροῇ; οὐδεὶς
γὰρ οὔτε ἀμαθία ἀναγκάζεται αὐτὸ δρᾶν, οὔτε φόβῳ, ἣν
οἴηται τι πλέον σχήσειν, ἀποτρέπεται. ξυμβαίνει δὲ τοῖς
μὲν τὰ κέρδη μείζω φαίνεσθαι τῶν δεινῶν, οἱ δὲ τοὺς 25
κινδύνους ἐθέλουσιν ὑφίστασθαι πρὸ τοῦ ἀντίκα τι ἐλατ-
3 τοῦσθαι· αὐτὰ δὲ ταῦτα εἰ μὴ ἐν καιρῷ τύχοιεν ἐκάτεροι
πράσσοντες, αἱ παραινέσεις τῶν ξυναλλαγῶν ὠφέλιμοι.
4 ὃ καὶ ἡμῶν ἐν τῷ παρόντι πειθομένοις πλείστου ἂν ἄξιον
γένοιτο· τὰ γὰρ ἴδια ἕκαστοι εὖ βουλευόμενοι δὴ θέσθαι 30
τό τε πρῶτον ἐπολεμήσαμεν καὶ νῦν πρὸς ἀλλήλους δι'

ἀντιλογιῶν πειρώμεθα καταλλαγῆναι καί, ἣν ἄρα μὴ προ-
χωρήσῃ ἴσον ἐκάστω ἔχοντι ἀπελθεῖν, πάλιν πολεμήσομεν.

‘Καίτοι γινῶναι χρὴ ὅτι οὐ περὶ τῶν ἰδίων μόνον, εἰ 60
σωφρονοῦμεν, ἡ ξύνοδος ἔσται, ἀλλ’ εἰ ἐπιβουλευομένην τὴν
5 πᾶσαν Σικελίαν, ὥς ἐγὼ κρίνω, ὑπ’ Ἀθηναίων δυνησόμεθα
ἔτι διασῶσαι· καὶ διαλλακτὰς πολὺ τῶν ἐμῶν λόγων ἀναγ-
καιότερους περὶ τῶνδε Ἀθηναίους νομίσαι, οἳ δύναμιν
ἔχοντες μεγίστην τῶν Ἑλλήνων τὰς τε ἁμαρτίας ἡμῶν
τηροῦσιν ὀλίγαις ναυσὶ παρόντες, καὶ ὀνόματι ἐννόμῳ
10 ξυμμαχίας τὸ φύσει πολέμιον εὐπρεπῶς ἐς τὸ ξυμφέρον
καθίστανται. πόλεμον γὰρ αἰρομένων ἡμῶν καὶ ἐπαγο-
μένων αὐτούς, ἄνδρας οἳ καὶ τοῖς μὴ ἐπικαλουμένοις αὐτοὶ
ἐπιστρατεύουσι, κακῶς τε ἡμᾶς αὐτοὺς ποιούντων τέλεσι
τοῖς οἰκέοις, καὶ τῆς ἀρχῆς ἅμα προκοπτόντων ἐκείνοις,
15 εἰκός, ὅταν γινώσκω ἡμᾶς τετρυνχωμένους, καὶ πλεονί ποτε
στόλῳ ἐλθόντας αὐτοὺς τάδε πάντα πειράσασθαι ὑπὸ σφᾶς
ποιεῖσθαι.

‘Καίτοι τῇ ἐαυτῶν ἐκάστους, εἰ σωφρονοῦμεν, χρὴ τὰ μὴ 61
προσῆκοντα ἐπικτωμένους μᾶλλον ἢ τὰ ἐτοῖμα βλάπτοντας
20 ξυμμάχους τε ἐπάγεσθαι καὶ τοὺς κωδύνους προσλαμβάνειν,
νομίσαι τε στάσιν μάλιστα φθείρειν τὰς πόλεις καὶ τὴν Σικε-
λίαν, ἧς γε οἱ ἔνοικοι ξύμπαντες μὲν ἐπιβουλεύομεθα, κατὰ
πόλεις δὲ διέσταμεν. ἂ χρὴ γινόντας καὶ ἰδιώτην ἰδιώτῃ 2
καταλλαγῆναι καὶ πόλιν πόλει, καὶ πειρᾶσθαι κοινῇ σφῶν τὴν
25 πᾶσαν Σικελίαν, παρεστάναι δὲ μηδενὶ ὥς οἱ μὲν Δωριῆς
ἡμῶν πολέμιοι τοῖς Ἀθηναίοις, τὸ δὲ Χαλκιδικὸν τῇ Ἰάδι
ξυγγενείᾳ ἀσφαλές. οὐ γὰρ τοῖς ἔθνεσιν, ὅτι δίχα πέφυκε, 3
τοῦ ἐτέρου ἔχθει ἐπίαςιν, ἀλλὰ τῶν ἐν τῇ Σικελίᾳ ἀγαθῶν
ἐφίεμενοι, ἂ κοινῇ κεκτήμεθα. ἐδήλωσαν δὲ νῦν ἐν τῇ τοῦ 4
30 Χαλκιδικοῦ γένους παρακλήσει· τοῖς γὰρ οὐδεπώποτε σφίσι
κατὰ τὸ ξυμμαχικὸν προσβοηθήσασιν αὐτοὶ τὸ δίκαιον μᾶλλον

5 τῆς ξυνθήκης προθύμως παρέσχοντο. καὶ τοὺς μὲν Ἀθηναίους
ταῦτα πλεονεκτεῖν τε καὶ προνοεῖσθαι πολλὴ ξυγγνώμη, καὶ
οὐ τοῖς ἄρχειν βουλομένοις μέμφομαι, ἀλλὰ τοῖς ὑπακούειν
ἐτοιμοτέροις οὖσιν· πέφυκε γὰρ τὸ ἀνθρώπειον διὰ παντὸς
6 ἄρχειν μὲν τοῦ εἰκοντος, φυλάσσεσθαι δὲ τὸ ἐπιόν. ὅσοι δὲ 5
γινώσκοντες αὐτὰ μὴ ὀρθῶς προσκοποῦμεν, μηδὲ τοῦτό τις
πρεσβύτατον ἦκει κρίνας, τὸ κοινῶς φοβερὸν ἅπαντας εὖ
7 θέσθαι, ἀμαρτάνομεν. τάχιστα δ' ἂν ἀπαλλαγὴ αὐτοῦ γένοιτο,
εἰ πρὸς ἀλλήλους ξυμβαῖμεν· οὐ γὰρ ἀπὸ τῆς αὐτῶν ὀρμώνται
Ἀθηναῖοι, ἀλλ' ἐκ τῆς τῶν ἐπικαλεσαμένων. καὶ οὕτως οὐ 10
πόλεμος πολέμῳ, εἰρήνη δὲ διαφοραὶ ἀπραγμόνως παύονται,
οἳ τ' ἐπὶ κλητοὶ εὐπρεπῶς ἄδικοι ἐλθόντες εὐλόγως ἀπρακτοὶ
ἀπίασιν.

62 'Καὶ τὸ μὲν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους τοσοῦτον ἀγαθὸν εὖ
2 βουλευομένοις εὐρίσκεται· τὴν δὲ ὑπὸ πάντων ὁμολογουμένην 15
ἄριστον εἶναι εἰρήνην πῶς οὐ χρή καὶ ἐν ἡμῖν αὐτοῖς ποιήσα-
σθαι; ἢ δοκεῖτε, εἴ τῷ τι ἔστιν ἀγαθὸν ἢ εἴ τῳ τὰ ἐναντία,
οὐχ ἡσυχίαν μᾶλλον ἢ πόλεμον τὸ μὲν παῦσαι ἂν ἐκατέρῳ,
τὸ δὲ ξυνδιασῶσαι, καὶ τὰς τιμὰς καὶ λαμπρότητας ἀκινδυνο-
τέρας ἔχειν τὴν εἰρήνην, ἅλλα τε ὅσα ἐν μήκει λόγων ἂν τις 20
διέλθοι, ὥσπερ περὶ τοῦ πολεμεῖν; ἢ χρή σκεψαμένους μὴ
τοὺς ἐμοὺς λόγους ὑπεριδεῖν, τὴν δὲ αὐτοῦ τιμὰ σωτηρίαν
3 μᾶλλον ἀπ' αὐτῶν προῖδεῖν. καὶ εἴ τις βεβαίως τι ἢ τῷ
δικαίῳ ἢ βίᾳ πράξειω οἶεται, τῷ παρ' ἐλπίδα μὴ χαλεπῶς
σφαλλέσθω, γινούς ὅτι πλείους ἤδη καὶ τιμωρίας μετιόντες 25
τοὺς ἀδικούντας καὶ ἐλπίσαντες ἕτεροι δυνάμει τινὶ πλεο-
νεκτήσειν, οἳ μὲν οὐχ ὅσον οὐκ ἡμύναντο, ἀλλ' οὐδ' ἐσώ-
θησαν, τοὺς δ' ἀντὶ τοῦ πλεόν ἔχειν προσκαταλιπεῖν τὰ
4 αὐτῶν ξυνέβη. τιμωρία γὰρ οὐκ εὐτυχεῖ δικαίως, ὅτι καὶ
ἀδικεῖται· οὐδὲ ἰσχυρὸς βέβαιον, διότι καὶ εὐέλπι. τὸ δὲ 30

9 αὐτῶν C: αὐτῶν cett.
Herwerden: ἡσυχία codd.
22 αὐτοῦ BC: αὐτοῦ cett.
αὐτῶν cett.

17 δοκεῖ γε Hude
πόλεμον Herwerden:
28 τοῖς AB EFM

18 ἡσυχίαν
πόλεμος codd.
29 αὐτῶν BC:

ἀστάθμητον τοῦ μέλλοντος ὥς ἐπὶ πλείστον κρατεῖ, πάντων
τε σφαλερώτατον ὃν ὅμως καὶ χρησιμώτατον φαίνεται· ἐξ
ἴσου γὰρ δεδιότες προμηθία μᾶλλον ἐπ' ἀλλήλους ἐρχόμεθα.

Καὶ νῦν τοῦ ἀφανοῦς τε τούτου διὰ τὸ ἀτέκμαρτον δέος 63
5 καὶ διὰ τὸ ἤδη τ'φοβεροὺς παρόντας Ἀθηναίους, κατ' ἀμφοτέρα
ἐκπλαγέντες, καὶ τὸ ἐλλιπὲς τῆς γνώμης, ὧν ἕκαστός τι
ὥήθημεν πράξειν, ταῖς κωλύμασι ταύταις ἱκανῶς νομίσαντες
εἰρχθῆναι, τοὺς ἐφεστῶτας πολεμίους ἐκ τῆς χώρας ἀπο-
πέμπωμεν, καὶ αὐτοὶ μάλιστα μὲν ἐς αἰδίου ξυμβῶμεν, εἰ δὲ
10 μὴ, χρόνον ὥς πλείστον σπεισάμενοι τὰς ἰδίας διαφορὰς ἐς
αὐθις ἀναβαλόμεθα. τὸ ξύμπαν τε δὴ γνῶμεν πειθόμενοι μὲν 2
ἐμοὶ πόλιν ἔξοντες ἕκαστος ἐλευθέραν, ἀφ' ἧς αὐτοκράτορες
ὄντες τὸν εὖ καὶ κακῶς δρῶντα ἐξ ἴσου ἀρετῇ ἀμννούμεθα·
ἦν δ' ἀπιστήσαντες ἄλλοις ὑπακούσωμεν, οὐ περὶ τοῦ τιμωρή-
15 σασθαί τινα, ἀλλὰ καὶ ἄγαν εἰ τύχοιμεν, φίλοι μὲν ἂν τοῖς
ἐχθίστοις, διάφοροι δὲ οἷς οὐ χρή κατ' ἀνάγκην γιγνοίμεθα.

Καὶ ἐγὼ μὲν, ἅπερ καὶ ἀρχόμενος εἶπον, πόλιν τε μεγίστην 64
παρεχόμενος καὶ ἐπιὼν τῷ μᾶλλον ἢ ἀμννούμενος ἀξιῷ προ-
ιδόμενος αὐτῶν ξυγχαρεῖν, καὶ μὴ τοὺς ἐναντίους οὕτω κακῶς
20 δρᾶν ὥστε αὐτὸς τὰ πλείω βλάπτεσθαι, μηδὲ μωρία φιλονικῶν
ἡγεῖσθαι τῆς τε οἰκείας γνώμης ὁμοίως αὐτοκράτῳ εἶναι καὶ
ἧς οὐκ ἄρχω τύχης, ἀλλ' ὅσον εἰκὸς ἡσθᾶσθαι. καὶ τοὺς 2
ἄλλους δικαίῳ ταυτό μοι ποιῆσαι, ὑφ' ὧν αὐτῶν καὶ μὴ
ὑπὸ τῶν πολεμίων τοῦτο παθεῖν. οὐδὲν γὰρ αἰσχρὸν οἰκείους 3
25 οἰκείων ἡσθᾶσθαι, ἢ Δωριᾷ τινὰ Δωριῶς ἢ Χαλκιδέα τῶν
ξυγγενῶν, τὸ δὲ ξύμπαν γείτονας ὄντας καὶ ξυνοίκους μίᾳς
χώρας καὶ περιρρύτου καὶ ὄνομα ἐν κεκλημένους Σικελιώτας·
οἱ πολεμήσομέν τε, οἶμαι, ὅταν ξυμβῇ, καὶ ξυγχωρησόμεθά
γε πάλιν καθ' ἡμᾶς αὐτοὺς λόγοις κοινοῖς χρώμενοι· τοὺς 4
30 δὲ ἄλλοφύλους ἐπελθόντας ἀθροοὶ αἰεὶ, ἦν σωφρονῶμεν,
ἀμννούμεθα, εἴπερ καὶ καθ' ἐκάστους βλαπτόμενοι ξύμπαντες

18 προειδόμενος (sic) Reiske : προειδομένους codd.
Reiske : αὐτοῖς codd.

26 τε Classen

20 αὐτὸς

κινδυνεύομεν· ξυμμάχους δὲ οὐδέποτε τὸ λοιπὸν ἐπαξόμεθα
 5 οὐδὲ διαλλακτάς. τάδε γὰρ ποιῶντες ἐν τε τῷ παρόντι
 δυοῖν ἀγαθοῖν οὐ στερήσομεν τὴν Σικελίαν, Ἀθηναίων τε
 ἀπαλλαγῆναι καὶ οἰκείου πολέμου, καὶ ἐς τὸ ἔπειτα καθ'
 ἡμᾶς αὐτοὺς ἐλευθέραν νεμούμεθα καὶ ὑπὸ ἄλλων ἡσσον 5
 ἐπιβουλευομένην.'

65 Τοιαῦτα τοῦ Ἑρμοκράτους εἰπόντος πειθόμενοι οἱ Σικε-
 λιῶται αὐτοὶ μὲν κατὰ σφᾶς αὐτοὺς ξυνηνήχθησαν γνώμη
 ὥστε ἀπαλλάσσεσθαι τοῦ πολέμου ἔχοντες ἂ ἕκαστοι ἔχουσι,
 τοῖς δὲ Καμαριναίοις Μοργαντίνην εἶναι ἀργύριον τακτὸν 10
 2 τοῖς Συρακοσίοις ἀποδοῦσιν· οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων ξύμμαχοι
 παρακαλέσαντες αὐτῶν τοὺς ἐν τέλει ὄντας εἶπον ὅτι ξυμβή-
 σονται καὶ αἱ σπονδαὶ ἔσονται κακέinois κοιναί. ἐπαινε-
 σάντων δὲ αὐτῶν ἐποιοῦντο τὴν ὁμολογίαν, καὶ αἱ νῆες τῶν
 3 Ἀθηναίων ἀπέπλευσαν μετὰ ταῦτα ἐκ Σικελίας. ἐλθόντας 15
 δὲ τοὺς στρατηγούς οἱ ἐν τῇ πόλει Ἀθηναῖοι τοὺς μὲν φυγῇ
 ἐξημίωσαν, Πυθόδωρον καὶ Σοφοκλέα, τὸν δὲ τρίτον Εὐρυμέ-
 δοντα χρήματα ἐπράξαντο, ὥς ἐξὸν αὐτοῖς τὰ ἐν Σικελίᾳ
 4 καταστρέψασθαι δώροις πεισθέντες ἀποχωρήσειαν. οὕτω
 τῇ [τε] παρούσῃ εὐτυχίᾳ χρώμενοι ἡξίουσαν σφίσι μηδὲν ἐναν- 20
 τιοῦσθαι, ἀλλὰ καὶ τὰ δυνατὰ ἐν ἴσῳ καὶ τὰ ἀπορώτερα
 μεγάλη τε ὁμοίως καὶ ἐνδεεστέρα παρασκευῇ κατεργάζεσθαι.
 αἰτία δ' ἦν ἡ παρὰ λόγον τῶν πλεόνων εὐπραγία αὐτοῖς
 ὑποτιθεῖσα ἰσχὺν τῆς ἐλπίδος.

66 Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους Μεγαρήs οἱ ἐν τῇ πόλει πιεζόμενοι 25
 ὑπὸ τε Ἀθηναίων τῷ πολέμῳ, αἰεὶ κατὰ ἔτος ἕκαστον δις
 ἐσβαλλόντων πανστρατιᾷ ἐς τὴν χώραν, καὶ ὑπὸ τῶν σφε-
 τέρων φυγάδων τῶν ἐκ Πηγῶν, οἱ στασιασάντων ἐκπεσόντες
 ὑπὸ τοῦ πλήθους χαλεποὶ ἦσαν ληστεύοντες, ἐποιοῦντο λόγους
 ἐν ἀλλήλοις ὥς χρὴ δεξαμένους τοὺς φεύγοντας μὴ ἀμφο- 30
 2 τέρωθεν τὴν πόλιν φθείρειν. οἱ δὲ φίλοι τῶν ἔξω τὸν θροῦν
 αἰσθόμενοι φανερώs μᾶλλον ἢ πρότερον καὶ αὐτοὶ ἡξίουσαν

τούτου τοῦ λόγου ἔχεσθαι. γνόντες δὲ οἱ τοῦ δήμου προστάται 3
οὐ δυνατοὶ τὸν δῆμον ἐσόμενον ὑπὸ τῶν κακῶν μετὰ σφῶν
καρτερεῖν, ποιῶνται λόγους δείσαντες πρὸς τοὺς τῶν Ἀθη-
ναίων στρατηγούς, Ἰπποκράτη τε τὸν Ἀρίφρονος καὶ Δημο-
5 σθένη τὸν Ἀλκισθένους, βουλόμενοι ἐνδοῦναι τὴν πόλιν καὶ
νομίζοντες ἐλάσσω σφίσι τὸν κίνδυνον ἢ τοὺς ἐκπεσόντας
ὑπὸ σφῶν κατελθεῖν. ξυνέβησάν τε πρῶτα μὲν τὰ μακρὰ
τείχη ἐλεῖν Ἀθηναίους (ἦν δὲ σταδίων μάλιστα ὀκτὼ ἀπὸ
τῆς πόλεως ἐπὶ τὴν Νίσαιαν τὸν λιμένα αὐτῶν), ὅπως μὴ
10 ἐπιβροθήσωσιν ἐκ τῆς Νισαίας οἱ Πελοποννησίοι, ἐν ᾗ
αὐτοὶ μόνοι ἐφρούρουν βεβαιότητος ἕνεκα τῶν Μεγάρων,
ἔπειτα δὲ καὶ τὴν ἄνω πόλιν πειράσθαι ἐνδοῦναι· ῥᾶον δ'
ἤδη ἔμελλον προσχωρήσειν τούτου γεγενημένου.

Οἱ οὖν Ἀθηναῖοι, ἐπειδὴ ἀπὸ τε τῶν ἔργων καὶ τῶν λόγων 67
15 παρεσκευάστο ἀμφοτέροις, ὑπὸ νύκτα πλεύσαντες ἐς Μινῶαν
τὴν Μεγαρέων νῆσον ὑπλίταις ἑξακοσίοις, ὧν Ἰπποκράτης
ἦρχεν, ἐν ὀρύγματι ἐκαθέζοντο, ὅθεν ἐπλύνθηνον τὰ τεῖχη
καὶ ἀπεῖχεν οὐ πολὺ· οἱ δὲ μετὰ τοῦ Δημοσθένους τοῦ ἑτέρου 2
στρατηγοῦ Πλαταιῆς τε ψιλοὶ καὶ ἕτεροι περίπολοι ἐνιή-
20 δρυσαν ἐς τὸ Ἐνυάλιον, ὃ ἔστιν ἑλασσον ἄπωθεν. καὶ
ἦσθετο οὐδεὶς εἰ μὴ οἱ ἄνδρες οἷς ἐπιμελὲς ἦν εἰδέναι τὴν
νύκτα ταύτην. καὶ ἐπειδὴ ἕως ἔμελλε γίγνεσθαι, οἱ προ- 3
διδόντες τῶν Μεγαρέων οὗτοι τοιοῦνδε ἐποίησαν. ἀκάτιον
ἀμφηρικὸν ὡς λησταί, ἐκ πολλοῦ τεθεραπευκότες τὴν ἀνοιξιν
25 τῶν πυλῶν, εἰώθεσαν ἐπὶ ἀμάξῃ, πείθοντες τὸν ἄρχοντα, διὰ
τῆς τάφρου κατακομίζειν τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν θάλασσαν καὶ
ἐκπλεῖν· καὶ πρὶν ἡμέραν εἶναι πάλιν αὐτὸ τῇ ἀμάξῃ κομί-
σαντες ἐς τὸ τεῖχος κατὰ τὰς πύλας ἐσήγον, ὅπως τοῖς ἐκ
τῆς Μινῶας Ἀθηναίοις ἀφανῆς δὴ εἴη ἡ φυλακή, μὴ ὄντος
30 ἐν τῷ λιμένι πλοίου φανεροῦ μηδενός. καὶ τότε πρὸς ταῖς 4
πύλαις ἤδη ἦν ἡ ἄμαξα, καὶ ἀνοιχθεισῶν κατὰ τὸ εἰωθὸς ὡς
τῷ ἀκατίῳ οἱ Ἀθηναῖοι (ἐγίγνετο γὰρ ἀπὸ ξυνθήματος τὸ

τοιοῦτον) ἰδόντες ἔθεον δρόμῳ ἐκ τῆς ἐνέδρας, βουλόμενοι
 φθάσαι πρὶν ξυγκλησθῆναι πάλιν τὰς πύλας καὶ ἕως ἔτι ἡ
 ἄμαξα ἐν αὐταῖς ἦν, κώλυμα οὖσα προσθεῖναι· καὶ αὐτοῖς
 ἄμα καὶ οἱ ξυμπράσσοντες Μεγαρήs τοὺς κατὰ τὰς πύλας
 5 φύλακας κτείνουσιν. καὶ πρῶτον μὲν οἱ περὶ τὸν Δημοσθένη 5
 Πλαταιῆs τε καὶ περίπολοι ἐσέδραμον οὐ νῦν τὸ τροπαῖον
 ἐστι, καὶ εὐθὺς ἐντὸς τῶν πυλῶν (ἦσθοντο γὰρ οἱ ἐγγύτατα
 Πελοποννήσιοι) μαχόμενοι τοὺς προσβοηθοῦντας οἱ Πλα-
 ταιῆs ἐκράτησαν καὶ τοῖς τῶν Ἀθηναίων ὀπλίταις ἐπιφερο-
 68 μένοις βεβαίους τὰς πύλας παρέσχον· ἔπειτα δὲ καὶ τῶν 10
 Ἀθηναίων ἤδη ὁ αἰεὶ ἐντὸς γιγνόμενος ἐχώρει ἐπὶ τὸ τεῖχος.
 2 καὶ οἱ Πελοποννήσιοι φρουροὶ τὸ μὲν πρῶτον ἀντίσχοντες
 ἡμύνοντο ὀλίγοι, καὶ ἀπέθανόν τινες αὐτῶν, οἱ δὲ πλείους
 ἐς φυγὴν κατέστησαν, φοβηθέντες ἐν νυκτὶ τε πολεμίων
 προσπεπτωκότων καὶ τῶν προδιδόντων Μεγαρέων ἀντιμαχο- 15
 μένων, νομίσαντες τοὺς ἅπαντας σφᾶs Μεγαρέας προδεδω-
 3 κέναι. ξυνέπεσε γὰρ καὶ τὸν τῶν Ἀθηναίων κήρυκα ἀφ'
 ἑαυτοῦ γνώμης κηρύξαι τὸν βουλόμενον ἵνα Μεγαρέων
 μετὰ Ἀθηναίων θησόμενον τὰ ὄπλα. οἱ δ' ὥs ἤκουσαν,
 οὐκέτι ἀνέμενον, ἀλλὰ τῷ ὄντι νομίσαντες κοινῇ πολεμεῖσθαι 20
 4 κατέφυγον ἐς τὴν Νίσαιαν. ἄμα δὲ ἔφ' ἐαλωκότων ἤδη τῶν
 τειχῶν καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει Μεγαρέων θορυβουμένων οἱ
 πρὸς τοὺς Ἀθηναίους πράξαντες καὶ ἄλλο μετ' αὐτῶν πλῆθος,
 ὃ ξυνηΐδει, ἔφασαν χρῆναι ἀνοίγειν τὰς πύλας καὶ ἐπεξιέναι
 5 ἐς μάχην. ξυνέκειτο δὲ αὐτοῖς τῶν πυλῶν ἀνοιχθεῖσων 25
 ἐσπίπτειν τοὺς Ἀθηναίους, αὐτοὶ δὲ διάδηλοι ἔμελλον
 ἔσεσθαι (λίπα γὰρ ἀλείψεσθαι), ὅπως μὴ ἀδικῶνται. ἀσφά-
 λεια δὲ αὐτοῖς μᾶλλον ἐγίγνετο τῆς ἀνοίξεως· καὶ γὰρ
 οἱ ἀπὸ τῆς Ἐλευσίνος κατὰ τὸ ξυγκείμενον τετρακισχίλιοι
 ὀπλῖται τῶν Ἀθηναίων καὶ ἱππῆs ἐξακόσιοι [οἱ] τὴν νύκτα 30
 6 πορευόμενοι παρήσαν. ἀληλιμμένων δὲ αὐτῶν καὶ ὄντων

4 τὰς F' G M' : om. cett.

12 ἀντίσχοντες Naber : ἀντισχόντες codd.

23 ἄλλο Abresch : ἄλλοι codd.

11 ἐχώρει G M : χωρεῖ cett.

13 ἡμύναντο A B E F M

30 οἱ om. recce.

ἤδη περὶ τὰς πύλας καταγορεύει τις ξυνειδῶς τοῖς ἐτέροις
τὸ ἐπιβούλευμα. καὶ οἱ ξυστραφέντες ἄθροοι ἦλθον καὶ οὐκ
ἔφασαν χρῆναι οὔτε ἐπεξιέναι (οὐδὲ γὰρ πρότερόν πω τοῦτο
ἰσχύοντες μᾶλλον τολμῆσαι) οὔτε ἐς κίνδυνον φανερόν τὴν
5 πόλιν καταγαγεῖν· εἴ τε μὴ πείσεται τις, αὐτοῦ τὴν μάχην
ἔσεσθαι. ἐδήλουν δὲ οὐδὲν ὅτι ἴσασι τὰ πρασσόμενα, ἀλλὰ
ὥς τὰ βέλτιστα βουλευόντες ἰσχυρίζοντο, καὶ ἅμα περὶ τὰς
πύλας παρέμενον φυλάσσοντες, ὥστε οὐκ ἐγένετο τοῖς ἐπι-
βουλεύουσι πρᾶξαι ὃ ἔμελλον. γνόντες δὲ οἱ τῶν Ἀθηναίων 69
10 στρατηγοὶ ὅτι ἐναντίωμά τι ἐγένετο καὶ τὴν πόλιν βία οὐχ
οἰοί τε ἔσονται λαβεῖν, τὴν Νίσαιαν εὐθὺς περιετείχιζον,
νομίζοντες, εἰ πρὶν ἐπιβοηθῆσαί τινας ἐξέλκοιεν, θάσσουν ἂν καὶ
τὰ Μέγαρα προσχωρῆσαι (παρεγένετο δὲ σίδηρός τε ἐκ τῶν 2
'Αθηνῶν ταχὺ καὶ λιθουργοὶ καὶ τᾶλλα ἐπιτήδεια)· ἀρξά-
15 μενοι δ' ἀπὸ τοῦ τείχους ὃ εἶχον καὶ διοικοδομήσαντες τὸ
πρὸς Μεγαρέας, ἀπ' ἐκείνου ἐκατέρωθεν ἐς θάλασσαν τῆς
Νισαίας τάφρον τε καὶ τείχη διελομένη ἢ στρατιά, ἐκ τε τοῦ
προαστείου λίθοις καὶ πλῖνθοις χρώμενοι, καὶ κόπτοντες τὰ
δένδρα καὶ ὕλην ἀπεσταύρουν εἴ πῃ δέοιτό τι· καὶ αἱ οἰκίαι
20 τοῦ προαστείου ἐπάλξεις λαμβάνουσαι αὐταὶ ὑπῆρχον ἔρυμα.
καὶ ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν ὅλην εἰργάζοντο· τῇ δὲ ὑστεραία 3
περὶ δεῖλιν τὸ τεῖχος ὅσον οὐκ ἀπετετέλεστο, καὶ οἱ ἐν τῇ
Νισαίᾳ δείσαντες, σίτου τε ἀπορία (ἐφ' ἡμέραν γὰρ ἐκ τῆς ἄνω
πόλεως ἐχρῶντο) καὶ τοὺς Πελοποννησίους οὐ νομίζοντες ταχὺ
25 ἐπιβοηθήσειν, τοὺς τε Μεγαρέας πολεμίους ἡγούμενοι, ξυνέ-
βησαν τοῖς Ἀθηναίοις ῥητοῦ μὲν ἕκαστον ἀργυρίου ἀπολυθῆναι
ὅπλα παραδόντας, τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις, τῷ τε ἄρχοντι καὶ
εἴ τις ἄλλος ἐνὴν, χρῆσθαι Ἀθηναίους ὅτι ἂν βούλωνται.
ἐπὶ τούτοις ὁμολογήσαντες ἐξῆλθον, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τὰ 4
30 μακρὰ τείχη ἀπορρήξαντες ἀπὸ τῆς τῶν Μεγαρέων πόλεως
καὶ τὴν Νίσαιαν παραλαβόντες τᾶλλα παρεσκευάζοντο.

1 ἑταίροις A B E F (corr. F¹)

Madvig 27 δὲ Dobree : τε codd.

17 post διελομένη add. ἦγεν

- 70 Βρασίδας δὲ ὁ Τέλλιδος Λακεδαιμόνιος κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον ἐτύγχανε περὶ Σικυῶνα καὶ Κόρινθον ὢν, ἐπὶ Θράκης στρατείαν παρασκευαζόμενος. καὶ ὥς ᾔσθητο τῶν τειχῶν τὴν ἄλωσιν, δείσας περὶ τε τοῖς ἐν τῇ Νισαίᾳ Πελοποννησίοις καὶ μὴ τὰ Μέγαρα ληφθῆ, πέμπει ἔς τε τοὺς Βοιωτοὺς 5 κελεύων κατὰ τάχος στρατιᾷ ἀπαντῆσαι ἐπὶ Τριποδίσκον (ἔστι δὲ κώμη τῆς Μεγαρίδος ὄνομα τοῦτο ἔχουσα ὑπὸ τῷ ὄρει τῇ Γεραεΐᾳ), καὶ αὐτὸς ἔχων ἦλθεν ἑπτακοσίους μὲν καὶ δισχιλίους Κορινθίων ὀπλίτας, Φλειασίων δὲ τετρακοσίους, Σικωνίων δὲ ἑξακοσίους, καὶ τοὺς μεθ' αὐτοῦ ὅσοι 10 ἤδη ξυνειλεγμένοι ἦσαν, οἰόμενος τὴν Νίσαιαν ἔτι καταλή-
 2 ψεσθαι ἀνάλωτον. ὥς δὲ ἐπύθετο (ἔτυχε γὰρ νυκτὸς ἐπὶ τὸν Τριποδίσκον ἐξελθῶν), ἀπολέξας τριακοσίους τοῦ στρατοῦ, πρὶν ἔκπυστος γενέσθαι, προσῆλθε τῇ τῶν Μεγαρέων πόλει λαθὼν τοὺς Ἀθηναίους ὄντας περὶ τὴν θάλασσαν, βουλό- 15 μενος μὲν τῷ λόγῳ καὶ ἅμα, εἰ δύναίτο, ἔργῳ τῆς Νισαίας πειρᾶσαι, τὸ δὲ μέγιστον, τὴν τῶν Μεγαρέων πόλιν ἐσελθὼν βέβαιώσασθαι. καὶ ἡξίου δέξασθαι σφᾶς, λέγων ἐν ἐλπίδι
 71 εἶναι ἀναλαβεῖν Νίσαιαν. αἱ δὲ τῶν Μεγαρέων στάσεις φοβούμεναι, οἱ μὲν μὴ τοὺς φεύγοντας σφίσιν ἔσαγαγὼν 20 αὐτοὺς ἐκβάλῃ, οἱ δὲ μὴ αὐτὸ τοῦτο ὁ δῆμος δείσας ἐπίθηται σφίσιν καὶ ἡ πόλις ἐν μάχῃ καθ' αὐτὴν οὖσα ἐγγὺς ἐφεδρεόντων Ἀθηναίων ἀπόληται, οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλ' ἀμφο-
 2 τέροις ἐδόκει ἡσυχάσασιν τὸ μέλλον περιδεῖν. ἡλπιζον γὰρ καὶ μάχην ἐκάτεροι ἔσεσθαι τῶν τε Ἀθηναίων καὶ τῶν 25 προσβοηθησάντων, καὶ οὕτω σφίσιν ἀσφαλεστέρως ἔχειν, οἷς τις εἴη εὖνους, κρατήσασιν προσχωρήσας· ὁ δὲ Βρασίδας ὥς οὐκ ἔπειθεν, ἀνεχώρησε πάλιν ἔς τὸ ἄλλο στράτευμα.
 72 Ἄμα δὲ τῇ ἑφ' οἱ Βοιωτοὶ παρήσαν, διανενοημένοι μὲν καὶ πρὶν Βρασίδα πείμψαι βοηθεῖν ἐπὶ τὰ Μέγαρα, ὥς οὐκ 30 ἀλλοτρίου ὄντος τοῦ κινδύνου, καὶ ἤδη ὄντες πανστρατιᾷ

3 στρατείαν Aem. Portus; στρατιὰν codd. 10 ἑαυτοῦ G M
 23 ἀπολείται A B E F M 27 οἷς τις C: ὅστις cett.

Πλαταιᾶσιν· ἐπειδὴ δὲ καὶ ἦλθεν ὁ ἄγγελος, πολλῷ μᾶλλον
 ἐρρώσθησαν, καὶ ἀποστείλαντες διακοσίους καὶ δισχιλίους
 ὀπλίτας καὶ ἱππέας ἑξακοσίους τοῖς πλέοσιν ἀπήλθον πάλιν.
 παρόντος δὲ ἦδη ξύμπαντος τοῦ στρατεύματος, ὀπλιτῶν οὐκ 2
 5 ἔλασσον ἑξακισχιλίων, καὶ τῶν Ἀθηναίων τῶν μὲν ὀπλιτῶν
 περὶ τε τὴν Νίσαιαν ὄντων καὶ τὴν θάλασσαν ἐν τάξει, τῶν
 δὲ ψιλῶν ἀνὰ τὸ πεδίον ἐσκεδασμένων, οἱ ἱππῆς οἱ τῶν
 Βοιωτῶν ἀπροσδοκῆτοισ ἐπιπεσόντες τοῖς ψιλοῖς ἔτρεψαν
 ἐπὶ τὴν θάλασσαν (ἐν γὰρ τῷ πρὸ τοῦ οὐδεμία βοήθειά πω
 10 τοῖς Μεγαρεῦσιν οὐδαμόθεν ἐπῆλθεν)· ἀντεπεξελάσαντες δὲ 3
 καὶ οἱ τῶν Ἀθηναίων ἐς χεῖρας ἦσαν, καὶ ἐγένετο ἱπο-
 μαχία ἐπὶ πολὺ, ἐν ᾗ ἀξιοῦσιν ἑκάτεροι οὐχ ἦσσαν
 γενέσθαι. τὸν μὲν γὰρ ἱππαρχον τῶν Βοιωτῶν καὶ ἄλλους 4
 τινας οὐ πολλοὺς πρὸς αὐτὴν τὴν Νίσαιαν προσελάσαντας
 15 οἱ Ἀθηναῖοι [καὶ] ἀποκτείναντες ἐσκύλευσαν, καὶ τῶν τε
 νεκρῶν τούτων κρατήσαντες ὑποσπόνδους ἀπέδωκαν καὶ
 τροπαῖον ἔστησαν· οὐ μέντοι ἐν γε τῷ παντὶ ἔργῳ βεβαίως
 οὐδέτεροι τελευτήσαντες ἀπεκρίθησαν, ἀλλ' οἱ μὲν Βοιωτοὶ
 πρὸς τοὺς ἑαυτῶν, οἱ δὲ ἐπὶ τὴν Νίσαιαν.
 20 Μετὰ δὲ τοῦτο Βρασιίδας καὶ τὸ στράτευμα ἐχώρου 73
 ἐγγυτέρω τῆς θαλάσσης καὶ τῆς τῶν Μεγαρέων πόλεως,
 καὶ καταλαβόντες χωρίον ἐπιτήδειον παραταξάμενοι ἡσύ-
 χαζον, οἰόμενοι σφίσιν ἐπιέναι τοὺς Ἀθηναίους καὶ τοὺς
 Μεγαρέας ἐπιστάμενοι περιορωμένους ὁποτέρων ἡ νίκη
 25 ἔσται. καλῶς δὲ ἐνόμιζον σφίσιν ἀμφότερα ἔχειν, ἅμα μὲν 2
 τὸ μὴ ἐπιχειρεῖν προτέρους μηδὲ μάχης καὶ κινδύνου ἐκόντας
 ἄρξαι, ἐπειδὴ γε ἐν φανερῷ ἔδειξαν ἐτοῖμοι ὄντες ἀμύνεσθαι,
 καὶ αὐτοῖς ὥσπερ ἀκονιτὶ τὴν νίκην δικαίως ἂν τίθεσθαι, ἐν
 τῷ αὐτῷ δὲ καὶ πρὸς τοὺς Μεγαρέας ὀρθῶς ζυμβαίνειν·
 30 εἰ μὲν γὰρ μὴ ὤφθησαν ἐλθόντες, οὐκ ἂν ἐν τύχῃ γίνεσθαι 3
 σφίσιν, ἀλλὰ σαφῶς ἂν ὥσπερ ἡσσηθέντων στερηθῆναι

6 τε om. AB

σαντες codd.

ἀντιθέσθαι cett.: ἀνατίθεσθαι Krüger

14 προσελάσαντας] *provectos* Valla: προσελά-

σαντες codd. 15 καὶ secl. Schütz

28 ἂν τίθεσθαι F' g M;

- εὐθὺς τῆς πόλεως· νῦν δὲ κἂν τυχεῖν αὐτοὺς Ἀθηναίους μὴ
 βουλευθέντας ἀγωνίζεσθαι, ὥστε ἀμαχητὶ ἂν περιγενέσθαι
 4 αὐτοῖς ὧν ἕνεκα ἦλθον. ὅπερ καὶ ἐγένετο. οἱ γὰρ Μεγαρῆς,
 ὡς οἱ Ἀθηναῖοι ἐτάξαντο μὲν παρὰ τὰ μακρὰ τείχη ἐξελ-
 θόντες, ἡσύχαζον δὲ καὶ αὐτοὶ μὴ ἐπιόντων, λογιζόμενοι 5
 καὶ οἱ ἐκείνων στρατηγοὶ μὴ ἀντίπαλον εἶναι σφίσι τὸν
 κίνδυνον, ἐπειδὴ καὶ τὰ πλείω αὐτοῖς προῦκεχωρήκει, ἄρξασι
 μάχης πρὸς πλέονας αὐτῶν ἢ λαβεῖν νικήσαντας Μέγα-
 ρα ἢ σφαλέντας τῷ βελτίστῳ τοῦ ὀπλιτικοῦ βλαφθῆναι, τοῖς
 δὲ ξυμπάσης τῆς δυνάμεως καὶ τῶν παρόντων μέρος ἕκαστον 10
 κωδυνεύειν εἰκότως ἐθέλειν τολμᾶν, χρόνον δὲ ἐπισχόντες
 καὶ ὡς οὐδὲν ἀφ' ἐκατέρων ἐπεχειρεῖτο, ἀπῆλθον πρότερον
 οἱ Ἀθηναῖοι ἐς τὴν Νίσαιαν καὶ αὐθις οἱ Πελοποννήσιοι
 ὄθεν περ ὤρμήθησαν. οὕτω δὴ τῷ μὲν Βρασίδα αὐτῷ καὶ
 τοῖς ἀπὸ τῶν πόλεων ἄρχουσιν οἱ τῶν φευγόντων φίλοι 15
 Μεγαρῆς, ὡς ἐπικρατήσαντι καὶ τῶν Ἀθηναίων οὐκέτι
 ἐθελήσαντων μάχεσθαι, θαρσοῦντες μᾶλλον ἀνοίγουσιν τε
 τὰς πύλας καὶ δεξάμενοι καταπεπληγμένων ἤδη τῶν πρὸς τοὺς
 74 Ἀθηναίους πραξάντων ἐς λόγους ἔρχονται. καὶ ὕστερον ὁ
 μὲν *dismiss* διαλυθέντων τῶν ξυμμάχων κατὰ πόλεις ἐπαυελθὼν καὶ 20
 αὐτὸς ἐς τὴν Κόρινθον τὴν ἐπὶ Θράκης στρατείαν παρε-
 2 σκεύαζεν, ἵνα περ καὶ τὸ πρῶτον ὤρμητο· οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει
 Μεγαρῆς, ἀποχωρησάντων καὶ τῶν Ἀθηναίων ἐπ' οἴκου,
 ὅσοι μὲν τῶν πραγμάτων πρὸς τοὺς Ἀθηναίους μάλιστα
 μετέσχον, εἰδότες ὅτι ὤφθησαν εὐθὺς ὑπεξῆλθον, οἱ δὲ 25
 ἄλλοι κοινολογησάμενοι τοῖς τῶν φευγόντων φίλοις *λειπ.*
γουνσι τοὺς ἐκ Πηγῶν, ὀρκώσαντες πίστεσι μεγάλας μηδὲν
 3 μνησικακήσειν, βουλευσείν δὲ τῇ πόλει τὰ ἄριστα. οἱ δὲ
 ἐπειδὴ ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἐγένοντο καὶ ἐξέτασιν ὅπλων ἐποιή-
 σαντο, διαστήσαντες τοὺς λόχους ἐξελέξαντο τῶν τε ἐχθρῶν 30
 καὶ οἱ ἐδόκουν μάλιστα ξυμπράξαι τὰ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους
 ἄνδρας ὡς ἑκατόν, καὶ τούτων πέρι ἀναγκάσαντες τὸν δῆμον

ψήφον φανερὰν διενεγκείω, ὥς κατεγνώσθησαν, ἔκτειναν, καὶ ἐς ὀλιγαρχίαν τὰ μάλιστα κατέστησαν τὴν πόλιν. καὶ 4 πλείστον δὴ χρόνον αὕτη ὑπ' ἐλαχίστων γενομένη ἐκ στάσεως μετάστασις ξυνέμενεν.

5 Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους τῆς Ἀντάνδρου ὑπὸ τῶν Μυτιλη- 75 ναίων, ὥσπερ διενοοῦντο, μελλούσης κατασκευάζεσθαι, οἱ τῶν ἀργυρολόγων νεῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ Δημόδοκος καὶ Ἀριστείδης, ὄντες περὶ Ἑλλήσποντον (ὁ γὰρ τρίτος αὐτῶν Λάμαχος δέκα ναυσὶν ἐς τὸν Πόντον ἐσεπεπλεύκει) 10 ὥς ῥησθάνοντο τὴν παρασκευὴν τοῦ χωρίου καὶ ἐδόκει αὐτοῖς δευνὸν εἶναι μὴ ὥσπερ τὰ Ἀναία ἐπὶ τῇ Σάμῳ γένηται, ἔνθα οἱ φεύγοντες τῶν Σαμίων καταστάντες τοὺς τε Πελοποννησίους ὠφέλουν ἐς τὰ ναυτικὰ κυβερνήτας πέμποντες καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει Σαμίους ἐς ταραχὴν καθίστασαν καὶ 15 τοὺς ἐξιόντας ἐδέχοντο· οὕτω δὴ ξυναγείραντες ἀπὸ τῶν ξυμμάχων στρατιὰν καὶ πλεύσαντες, μάχῃ τε νικῆσαντες τοὺς ἐκ τῆς Ἀντάνδρου ἐπεξελθόντας, ἀναλαμβάνουσι τὸ χωρίον πάλιν. καὶ οὐ πολὺ ὕστερον ἐς τὸν Πόντον ἐσπλεύ- 2 σας Λάμαχος, ἐν τῇ Ἡρακλεώτιδι ὁρμίσας ἐς τὸν Κάλητα 20 ποταμὸν ἀπόλλυσι τὰς ναῦς ὕδατος ἄνωθεν γενομένου καὶ κατελθόντος αἰφνιδίου τοῦ ρεύματος· αὐτὸς δὲ καὶ ἡ στρατιὰ περὶ διὰ Βιθυνῶν Θρακῶν, οἳ εἰσι πέραν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ἀφικνεῖται ἐς Καλχηδόνα τὴν ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ Πόντου Μεγαρέων ἀποικίαν.

25 Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει καὶ Δημοσθένης Ἀθηναίων στρα- 76 τηγὸς τεσσαράκοντα ναυσὶν ἀφικνεῖται ἐς Ναύπακτον, εὐθὺς μετὰ τὴν ἐκ τῆς Μεγαρίδος ἀναχώρησιν. τῷ γὰρ Ἴππο- 2 κράτει καὶ ἐκείνῳ τὰ Βοιωτία πράγματα ἀπὸ τινων ἀνδρῶν ἐν ταῖς πόλεσιν ἐπράσσετο, βουλομένων μεταστῆσαι τὸν 30 κόσμον καὶ ἐς δημοκρατίαν ὥσπερ οἱ Ἀθηναῖοι τρέψαι· καὶ Πτοιοδώρου μάλιστ' ἀνδρὸς φυγάδος ἐκ Θηβῶν ἐσηγου-

3 γενομένη] νεμομένη CG γρ. M 7 νεῶν Ἀθηναίων scripsi :
Ἀθηναῖοι νεῶν E : Ἀθηναίων cett. 19 ὁρμήσας A B E F M Κάλητα
Palmerius : Κάληκα codd. 21 δὲ Classen : τε codd.

3 μένου τάδε αὐτοῖς παρεσκευάσθη. Σίφας μὲν ἔμελλον τινες
 προδώσειν (αἱ δὲ Σίφαί εἰσι τῆς Θεσπικῆς γῆς ἐν τῷ
 Κρισαίῳ κόλῳ ἐπιθαλασσίδιοι). Χαιρώνειαν δέ, ἣ ἐς
 Ὀρχομενὸν τὸν Μινύειον πρότερον καλούμενον, νῦν δὲ
 Βοιωτίον, ξυντελεῖ, ἄλλοι ἐξ Ὀρχομενοῦ ἐνεδίδουσιν, καὶ οἱ 5
 Ὀρχομενίων φυγάδες ξυνέπρασσον τὰ μάλιστα καὶ ἄνδρας
 ἐμισθοῦντο ἐκ Πελοποννήσου (ἔστι δὲ ἡ Χαιρώνεια ἔσχατον
 τῆς Βοιωτίας πρὸς τῇ Φανοτίδι τῆς Φωκίδος), καὶ Φωκῶν
 4 μετεῖχόν τινες. τοὺς δὲ Ἀθηναίους ἔδει Δῆλιον καταλαβεῖν
 τὸ ἐν τῇ Ταναγραίᾳ πρὸς Εὐβοίαν τετραμμένον Ἀπόλλωνος 10
 ἱερόν, ἅμα δὲ ταῦτα ἐν ἡμέρᾳ ῥήτῃ γίνεσθαι, ὅπως μὴ
 ξυμβοηθήσωσιν ἐπὶ τὸ Δῆλιον οἱ Βοιωτοὶ ἄθροοι, ἀλλ' ἐπὶ
 5 τὰ σφέτερα αὐτῶν ἕκαστοι κινούμενα. καὶ εἰ κατορθοῖτο ἡ
 πεῖρα καὶ τὸ Δῆλιον τειχισθείη, ῥαδίως ἡλπιζον, εἰ καὶ μὴ
 παραντίκα νεωτερίζοιτό τι τῶν κατὰ τὰς πολιτείας τοῖς 15
 Βοιωτοῖς, ἐχομένων τούτων τῶν χωρίων καὶ ληστευομένης
 τῆς γῆς καὶ οὔσης ἐκάστοις διὰ βραχείας ἀποστροφῆς, οὐ
 μενεῖν κατὰ χώραν τὰ πράγματα, ἀλλὰ χρόνῳ τῶν Ἀθηναίων
 μὲν προσιόντων τοῖς ἀφεστηκόσι, τοῖς δὲ οὐκ οὔσης ἁθρόας
 τῆς δυνάμεως, καταστήσειν αὐτὰ ἐς τὸ ἐπιτήδειον. 20

77 Ἡ μὲν οὖν ἐπιβουλὴ τοιαύτη παρεσκευάζετο, ὃ δὲ Ἰπ-
 ποκράτης αὐτὸς μὲν ἐκ τῆς πόλεως δύναμιν ἔχων, ὁπότε
 καιρὸς εἴη, ἔμελλε στρατεύειν ἐς τοὺς Βοιωτοὺς, τὸν δὲ
 Δημοσθένη προαπέστειλε ταῖς τεσσαράκοντα ναυσὶν ἐς τὴν
 Ναύπακτον, ὅπως ἐξ ἐκείνων τῶν χωρίων στρατὸν ξυλλέξας 25
 Ἀκαρνάνων τε καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων πλείοι ἐπὶ τὰς
 Σίφας ὡς προδοθησομένας· ἡμέρα δ' αὐτοῖς εἶρητο ἥ ἔδει
 2 ἅμα ταῦτα πράσσειν. καὶ ὁ μὲν Δημοσθένης ἀφικόμενος,
 Οἰνιάδας δὲ ὑπὸ τε Ἀκαρνάνων πάντων κατηναγκασμένους
 καταλαβὼν ἐς τὴν Ἀθηναίων ξυμμαχίαν καὶ αὐτὸς ἀναστή- 30
 σας τὸ ξυμμαχικὸν τὸ ἐκείνῃ πᾶν, ἐπὶ Σαλύνθιον καὶ

2 παραδώσειν CG
 F: νεωτερίζοι cett.

13 κινούμενοι C E G M
 18 μενεῖν G: μένειν cett.

15 νεωτερίζοιτο

Ἀγραίους στρατεύσας πρῶτον καὶ προσποιησάμενος τὰλλα ἡτοιμάζετο ὥς ἐπὶ τὰς Σίφας, ὅταν δέη, ἀπαντησόμενος.

Βρασίδης δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦ θέρους πορευόμενος ἐπτακοσίοις καὶ χιλίοις ὀπλίταις ἐς τὰ ἐπὶ Θράκης 78
5 ἐπειδὴ ἐγένετο ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ ἐν Τραχῶνι καί, προσέμψαντος αὐτοῦ ἄγγελον ἐς Φάρσαλον παρὰ τοὺς ἐπιτηδεῖους, ἀξιούντος διαγείναι αὐτὸν καὶ τὴν στρατιάν, ἦλθον ἐς Μελίτειαν τῆς Ἀχαΐας Πάναιρός τε καὶ Δῶρος καὶ Ἴππολοχίδας καὶ Τορύλαος καὶ Στρόφακος πρόξενος ὢν Χαλ-
10 κιδέων, τότε δὴ ἐπορεύετο. ἦγον δὲ καὶ ἄλλοι Θεσσαλῶν 2 αὐτὸν καὶ ἐκ Λαρίσης Νικονίδας Περδίκκα ἐπιτηδεῖος ὢν. τὴν γὰρ Θεσσαλίαν ἄλλως τε οὐκ εὖπορον ἦν διέναι ἄνευ ἀγωγοῦ καὶ μετὰ ὅπλων γε δὴ, καὶ τοῖς πᾶσι γε ὁμοίως Ἑλλησιν ὑποπτον καθεισθῆναι τὴν τῶν πέλας μὴ πείσαντας
15 διέναι· τοῖς τε Ἀθηναίοις αἰεὶ ποτε τὸ πλῆθος τῶν Θεσσαλῶν εὖνον ὑπῆρχεν. ὥστε εἰ μὴ δυναστεία μᾶλλον ἢ 3 ἰσονομία ἐχρῶντο τὸ ἐγχώριον οἱ Θεσσαλοί, οὐκ ἂν ποτε προῆλθεν, ἐπεὶ καὶ τότε πορευομένῳ αὐτῷ ἀπαντήσαντες ἄλλοι τῶν τὰναντία τούτοις βουλομένων ἐπὶ τῷ Ἐνιπεὶ
20 ποταμῷ ἐκώλουν καὶ ἀδικεῖν ἔφασαν ἄνευ τοῦ πάντων κοινοῦ πορευόμενον. οἱ δὲ ἄγοντες οὔτε ἀκόντων ἔφασαν 4 διάξειν, αἰφνιδίον τε παραγενόμενον ξένοι ὄντες κομίζειν. ἔλεγε δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Βρασίδης τῇ Θεσσαλῶν γῇ καὶ αὐτοῖς φίλος ὢν ἵεναι καὶ Ἀθηναίοις πολεμίοις οὔσι καὶ
25 οὐκ ἐκείνοις ὅπλα ἐπιφέρειν, Θεσσαλοῖς τε οὐκ εἰδέναι καὶ Λακεδαιμονίοις ἐχθρὰν οὔσαν ὥστε τῇ ἀλλήλων γῇ μὴ χρῆσθαι, νῦν τε ἀκόντων ἐκείνων οὐκ ἂν προελθεῖν (οὐδὲ γὰρ ἂν δύνασθαι), οὐ μέντοι ἀξιούν γε εἰργεσθαι. καὶ οἱ 5
30 ἀγωγῶν, πρὶν τι πλεον ξυστῆναι τὸ κωλύσον, ἐχώρει οὐδὲν ἐπισχῶν δρόμῳ. καὶ ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ, ἣ ἐκ τῆς

1 τὰλλα] πολλά A B F

ζ C M in marg.

ἐπιχωρίῳ Dion. Hal.

11 Νικωνίδας Krüger

27 τε] δὲ B

2 post c. 77 τῶν ἐς ἰγ τέλος τοῦ ἔ ἀρχὴ τοῦ

17 τὸ ἐγχώριον] τῷ

30 πρὶν f M: πλὴν cetl.

- Μελιτείας ἀφώρμησεν, ἐς Φάρσαλόν τε ἐτέλεσε καὶ ἐστρα-
τοπεδεύσατο ἐπὶ τῷ Ἀπιδανῷ ποταμῷ, ἐκείθεν δὲ ἐς Φάκιον,
6 καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐς Περραιβίαν. ἀπὸ δὲ τούτου ἤδη οἱ μὲν
τῶν Θεσσαλῶν ἀγωγοὶ πάλιν ἀπῆλθον, οἱ δὲ Περραιβοὶ
αὐτόν, ὑπήκοοι ὄντες Θεσσαλῶν, κατέστησαν ἐς Δῖον τῆς 5
Περδίκκου ἀρχῆς, ὃ ὑπὸ τῷ Ὀλύμπῳ Μακεδονίας πρὸς
79 Θεσσαλοὺς πόλισμα κεῖται. τούτῳ τῷ τρόπῳ Βρασίδας
Θεσσαλίαν φθάσας διέδραμε πρὶν τινα κωλύειν παρασκευά-
σασθαι, καὶ ἀφίκετο ὥς Περδίκκῃ καὶ ἐς τὴν Χαλκιδικήν.
2 ἐκ γὰρ τῆς Πελοποννήσου, ὥς τὰ τῶν Ἀθηναίων ἡτύχει, 10
δείσαντες οἱ τε ἐπὶ Θράκης ἀφεστῶτες Ἀθηναίων καὶ Περ-
δίκκας ἐξήγαγον τὸν στρατόν, οἱ μὲν Χαλκιδῆς νομίζοντες
ἐπὶ σφᾶς πρῶτον ὀρμήσειν τοὺς Ἀθηναίους (καὶ ἅμα αἱ
πλησιόχωροι πόλεις αὐτῶν αἱ οὐκ ἀφεστηκυῖαι ξυνεπῆγον
κρύφα), Περδίκκας δὲ πολέμιος μὲν οὐκ ὦν ἐκ τοῦ φανεροῦ, 15
φοβούμενος δὲ καὶ αὐτὸς τὰ παλαιὰ διάφορα τῶν Ἀθηναίων
καὶ μάλιστα βουλόμενος Ἀρραβαῖον τὸν Λυγκηστῶν βασιλέα
παραστήσασθαι.
3 Ξυνέβη δὲ αὐτοῖς, ὥστε ῥᾶον ἐκ τῆς Πελοποννήσου στρα-
τὸν ἐξαγαγεῖν, ἢ τῶν Λακεδαιμονίων ἐν τῷ παρόντι κακο- 20
80 πραγμα. τῶν γὰρ Ἀθηναίων ἐγκειμένων τῇ Πελοποννήσῳ
καὶ οὐχ ἥκιστα τῇ ἐκείνων γῇ ἡλπιζόν ἀποτρέψειν αὐτοὺς
καταμνηστικῶν μάλιστα, εἰ ἀντιπαραλυποῖεν πέμψαντες ἐπὶ τοὺς ξυμμάχους
αὐτῶν στρατιάν, ἄλλως τε καὶ ἐτοίμων ὄντων τρέφειν τε καὶ
2 ἐπὶ ἀποστάσει σφᾶς ἐπικαλουμένων. καὶ ἅμα τῶν Εἰλώτων 25
βουλομένοις ἦν ἐπὶ προφάσει ἐκπέμψαι, μὴ τι πρὸς τὰ
3 παρόντα τῆς Πύλου ἐχομένης νεωτερίσωσιν· ἐπεὶ καὶ τότε
ἔπραξαν φοβούμενοι αὐτῶν τὴν σκαιότητα καὶ τὸ πλῆθος
(αἰεὶ γὰρ τὰ πολλὰ Λακεδαιμονίοις πρὸς τοὺς Εἰλωτας τῆς
φυλακῆς περί· μάλιστα καθειστήκει)· προεῖπον αὐτῶν ὅσοι 30
ἀξιούσιν ἐν τοῖς πολέμοις γεγενῆσθαι σφίσιν ἀριστοί,

22 ἀποτρέψειν G : ἀποτρέψαι C G' M : ἀποστρέψαι cett.
τητα B suprascr. A : νεότητα cett. (post rasuram F) [G]
μοις scripsi : πολέμοις codd.

28 σκαϊό-
31 πολέ-

κρίνεσθαι, ὥς ἐλευθερώσονται, πείραν ποιούμενοι καὶ ἡγούμενοι τούτους σφίσιν ὑπὸ φρονήματος, οἷπερ καὶ ἡξίωσαν πρῶτος ἕκαστος ἐλευθεροῦσθαι, μάλιστα ἂν καὶ ἐπιθέσθαι. καὶ προκρίναντες ἐς δισχιλίους, οἱ μὲν ἐστεφανώσαντό τε 4
 5 καὶ τὰ ἱερὰ περιήλθον ὥς ἡλευθερωμένοι, οἱ δὲ οὐ πολλῷ ὕστερον ἡφάνισάν τε αὐτοὺς καὶ οὐδείς ᾗσθητο ὅτῳ τρόπῳ ἕκαστος διεφθάρη. καὶ τότε προθύμως τῷ Βρασίδῃ αὐτῶν 5
 ξυνέπεμψαν ἑπτακοσίους ὀπλίτας, τοὺς δ' ἄλλους ἐκ τῆς Πελοποννήσου μισθῷ πείσας ἐξήγαγεν. αὐτόν τε Βρασίδαν 81
 10 βουλόμενον μάλιστα Λακεδαιμόνιοι ἀπέστειλαν (πrouθυμήθησαν δὲ καὶ οἱ Χαλκιδῆς), ἄνδρα ἓν τε τῇ Σπάρτῃ δοκοῦντα δραστήριον εἶναι ἐς τὰ πάντα καὶ ἐπειδὴ ἐξῆλθε πλείστον ἄξιον Λακεδαιμονίοις γενόμενον. τό τε γὰρ παραντίκα ἑαυτὸν 2
 παρασχὼν δίκαιον καὶ μέτριον ἐς τὰς πόλεις ἀπέστησε τὰ 15
 πολλά, τὰ δὲ προδοσίᾳ εἶλε τῶν χωρίων, ὥστε τοῖς Λακεδαιμονίοις γίνεσθαι ξυμβαίνειν τε βουλομένοις, ὅπερ ἐποίησαν, ἀνταπόδοσιν καὶ ἀποδοχὴν χωρίων καὶ τοῦ πολέμου ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου λώφῃσιν. ἔς τε τὸν χρόνον ὕστερον μετὰ τὰ 2
 ἐκ Σικελίας πόλεμον ἢ τότε Βρασίδου ἀρετὴ καὶ ξύνεσις, τῶν 20
 μὲν πείρα αἰσθομένων, τῶν δὲ ἀκοῇ νομισάντων, μάλιστα ἐπιθυμίαν ἐνεποιεῖ τοῖς Ἀθηναίων ξυμμάχοις ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους. πρῶτος γὰρ ἐξελθὼν καὶ δόξας εἶναι κατὰ πάντα 3
 ἀγαθὸς ἐλπίδα ἐγκατέλιπε βέβαιον ὥς καὶ οἱ ἄλλοι τοιοῦτοί εἰσιν. *Del. 13.*
 25 Τότε δ' οὖν ἀφικομένου αὐτοῦ ἐς τὰ ἐπὶ Θράκης οἱ 82
 Ἀθηναῖοι πυθόμενοι τὸν τε Περδίκκαν πολέμιον ποιοῦνται, νομίσαντες αἴτιον εἶναι τῆς παρόδου, καὶ τῶν ταύτῃ ξυμμάχων φυλακὴν πλέονα κατεστήσαντο. Περδίκκας δὲ Βρασίδαν καὶ 83
 τὴν στρατιὰν εὐθὺς λαβὼν μετὰ τῆς ἑαυτοῦ δυνάμεως στρα- 30
 τεύει ἐπὶ Ἀρραβαίων τὸν Βρομεροῦ Λυγκηστῶν Μακεδόνων βασιλέα ὄμορον ὄντα, διαφορᾶς τε αὐτῷ οὔσης καὶ βουλό-
 μενος καταστρέψασθαι. ἐπεὶ δὲ ἐγένετο τῷ στρατῷ μετὰ 2

- τοῦ Βρασίδου ἐπὶ τῇ ἐσβολῇ τῆς Λύγκου, Βρασίδας λόγοις
 ἔφη βούλεσθαι πρῶτον ἐλθὼν πρὸ πολέμου Ἀρραβαῖον ξύμ-
 3 μαχον Λακεδαιμονίων, ἣν δύνηται, ποιῆσαι. καὶ γάρ τι
 καὶ Ἀρραβαῖος ἐπεκηρυκεύετο, ἐτοῖμος ὢν Βρασίδα μέσφ
 δικαστῇ ἐπιτρέπειν· καὶ οἱ Χαλκιδέων πρέσβεις συμπαρόντες 5
 ἐδίδασκον αὐτὸν μὴ ὑπεξελεῖν τῷ Περδίκκᾳ τὰ δεινὰ, ἵνα
 4 προθυμοτέρῳ ἔχοιεν καὶ ἐς τὰ ἑαυτῶν χρῆσθαι. ἅμα δέ τι
 καὶ εἰρήκεσαν τοιοῦτον οἱ παρὰ τοῦ Περδίκκου ἐν τῇ Λακε-
 δαίμονι, ὥς πολλὰ αὐτοῖς τῶν περὶ αὐτὸν χωρίων ξύμμαχα
 ποιήσοι, ὥστε ἐκ τοῦ τοιούτου κουνῇ μᾶλλον ὁ Βρασίδας 10
 5 τὰ τοῦ Ἀρραβαίου ἡξίου πράσσειν. Περδίκκας δὲ οὔτε
 δικαστὴν ἔφη Βρασίδα τῶν σφετέρων διαφορῶν ἀγαγεῖν,
 μᾶλλον δὲ καθαιρέτην ὦν ἂν αὐτὸς ἀποφαίνῃ πολεμίων,
 ἀδικήσῃν τε εἰ αὐτοῦ τρέφοντος τὸ ἥμισυ τοῦ στρατοῦ
 6 ξυνέσται Ἀρραβαίῳ. ὁ δὲ ἄκοντος καὶ ἐκ διαφορᾶς ξυγ- 15
 γίγνεται, καὶ πεισθεὶς τοῖς λόγοις ἀπήγαγε τὴν στρατιὰν
 πρὶν ἐσβαλεῖν ἐς τὴν χώραν. Περδίκκας δὲ μετὰ τοῦτο
 τρίτον μέρος ἀνθ' ἡμίσεος τῆς τροφῆς ἐδίδου, νομίζων ἀδι-
 κείσθαι.
- 84 Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει εὐθὺς ὁ Βρασίδας ἔχων καὶ Χαλκι- 20
 δέας ἐπὶ Ἀκανθὸν τὴν Ἀνδρίων ἀποικίαν ὀλίγον πρὸ τρυγίτου *have*
 2 ἐστράτευσεν. οἱ δὲ περὶ τοῦ δέχεσθαι αὐτὸν κατ' ἀλλήλους
 ἐστασίαζον, οἳ τε μετὰ τῶν Χαλκιδέων *join in* *invit* *join in*
 ξυνεπάγοντες καὶ ὁ δῆμος. ὅμως δὲ διὰ τοῦ καρποῦ τὸ δέος ἔτι ἔξω ὄντος
 πεισθὲν τὸ πλῆθος ὑπὸ τοῦ Βρασίδου δέξασθαι τε αὐτὸν 25
 μόνον καὶ ἀκούσαντας βουλευσασθαι, δέχεται· καὶ καταστὰς
 ἐπὶ τὸ πλῆθος (ἣν δὲ οὐδὲ ἀδύνατος, ὥς Λακεδαιμόνιος,
 εἰπεῖν) ἔλεγε τοιάδε.
- 85 Ἡ μὲν ἐκπεμφίς μου καὶ τῆς στρατιᾶς ὑπὸ Λακεδαι-
 μονίων, ᾧ Ἀκάνθιοι, γεγένηται τὴν αἰτίαν ἐπαληθεύουσα ἦν 30 *have*
 ἀρχόμενοι τοῦ πολέμου προείπομεν, Ἀθηναίοις ἐλευθεροῦντες
 2 τὴν Ἑλλάδα πολεμήσειν· εἰ δὲ χρόνῳ ἐπήλθομεν, σφαλείτες

τῆς ἀπὸ τοῦ ἐκεῖ πολέμου δόξης, ἥ διὰ τάχους αὐτοὶ ἄνευ
 τοῦ ὑμετέρου κινδύνου ἠλπίσαμεν Ἀθηναίους καθαιρήσειν,
 μηδεὶς μεμψθῆν· νῦν γάρ, ὅτε παρέσχει, ἀφιγμένοι καὶ μετὰ
 ὑμῶν πειρασόμεθα κατεργάζεσθαι αὐτούς. θαυμάζω δὲ τῇ 3
 5 τε ἀποκλήσει μου τῶν πυλῶν, καὶ εἰ μὴ ἀσμένους ὑμῶν
 ἀφίγμαι. ἡμεῖς μὲν γὰρ οἱ Λακεδαιμόνιοι οἰόμενοί τε παρὰ 4
 ξυμμάχους, καὶ πρὶν ἔργῳ ἀφικέσθαι, τῇ γούν γνώμῃ ἤξειν
 καὶ βουλομένοις ἔσεσθαι, κίνδυνόν [τε] τοσόνδε ἀνερρίψαμεν
 διὰ τῆς ἀλλοτρίας πολλῶν ἡμερῶν ὁδὸν ἰόντες καὶ πᾶν τὸ
 10 πρόθυμον παρεχόμενοι· ὑμεῖς δὲ εἴ τι ἄλλο ἐν ῥῷ ἔχετε ἢ 5
 εἰ ἐναντιώσεσθε τῇ τε ὑμετέρᾳ αὐτῶν ἐλευθερίᾳ καὶ τῶν
 ἄλλων Ἑλλήνων, δεινὸν ἂν εἴη. καὶ γὰρ οὐ μόνον ὅτι 6
 αὐτοὶ ἀντίστασθε, ἀλλὰ καὶ οἷς ἂν ἐπίω, ἡσσύνη τις ἐμοὶ
 πρόσσεισι, δυσχερὲς ποιούμενοι εἰ ἐπὶ οὖς πρῶτον ἦλθοι·
 15 ὑμᾶς, καὶ πόλιν ἀξιόχρεων παρεχομένους καὶ ξύνεσιν δοκοῦν-
 τας ἔχειν, μὴ ἐδέξασθε· καὶ τὴν αἰτίαν οὐχ ἔξω πιστὴν
 ἀποδεικνύναι, ἀλλ' ἢ ἄδικον τὴν ἐλευθερίαν ἐπιφέρειν ἢ
 ἀσθειῆς καὶ ἀδύνατος τιμωρῆσαι τὰ πρὸς Ἀθηναίους, ἢ
 ἐπίωσω, ἀφίχθαι. καίτοι στρατιᾷ γε τῇδ' ἦν νῦν [ἐγὼ] ἔχω 7
 20 ἐπὶ Νίσαιαν ἐμοῦ βοηθήσαντος οὐκ ἠθέλησαν Ἀθηναῖοι
 πλέονες οἷτες προσμείξαι, ὥστε οὐκ εἰκὸς νηίτῃ γε αὐτοὺς
 τῷ ἐν Νισαίᾳ στρατῷ ἴσον πλῆθος ἐφ' ὑμᾶς ἀποστείλαι.
 αὐτός τε οὐκ ἐπὶ κακῷ, ἐπ' ἐλευθερώσει δὲ τῶν Ἑλλήνων 86
 παρελήλυθα, ὅρκοις τε Λακεδαιμονίων καταλαβὼν τὰ τέλη
 25 τοῖς μεγίστοις ἢ μὴν οὖς ἂν ἔγωγε προσαγάγωμαι ξυμμάχους
 ἔσεσθαι αὐτοινόμους, καὶ ἅμα οὐχ ἵνα ξυμμάχους ὑμᾶς ἔχωμεν
 ἢ βία ἢ ἀπάτῃ προσλαβόντες, ἀλλὰ τούναιτίον ὑμῶν δεδου-
 λωμένοις ὑπὸ Ἀθηναίων ξυμμαχήσουντες. οὐκ οὐν ἀξίῳ οὐτ' 2
 αὐτὸς ὑποπτεῦσθαι, πίστει γε διδούς τὰς μεγίστας, οὐδὲ
 30 τιμωρὸς ἀδύνατος νομισθῆναι, προσχωρεῖν τε ὑμᾶς θαρσύν-
 σαιτας. καὶ εἴ τις ἰδίᾳ τιὰ δεδιὼς ἄρα, μὴ ἐγὼ τισι 3

8 τε secl. Poppo
 post ἔχω habet M
 codd. οὐδὲ Stahl : οὐτε codd.

12 οὐ μόνον] οὐχ Stahl
 22 ἐν Νισαίᾳ] ἐκεῖ E

19 ἐγὼ om. C G,
 29 γε Reiske : τε

- προσθῶ τὴν πόλιν, ἀπρόθυμός ἐστι, πάντων μάλιστα πιστευ-
 4 σάτω. οὐ γὰρ ξυστασιάσων ἦκω, οὐδὲ ἂν σαφῇ τὴν ἐλευ-
 θερίαν νομίζω ἐπιφέρειν, εἰ τὸ πάτριον παρὲς τὸ πλεον τοῖς
 5 ὀλίγοις ἢ τὸ ἔλασσον τοῖς πᾶσι δουλώσαιμι. χαλεπωτέρα
 γὰρ ἂν τῆς ἀλλοφύλου ἀρχῆς εἴη, καὶ ἡμῖν τοῖς Λακεδαι- 5
 μονίοις οὐκ ἂν ἀντὶ πόνων χάρις καθίσταται, ἀντὶ δὲ τιμῆς
 καὶ δόξης αἰτία μᾶλλον· οἷς τε τοὺς Ἀθηναίους ἐγκλήμασι
 καταπολεμοῦμεν, αὐτοὶ ἂν φαινοίμεθα ἐχθίονα ἢ ὁ μὴ ὑπο-
 6 δείξας ἀρετὴν κατακτώμενοι. ἀπάτη γὰρ εὐπρεπεῖ αἰσχίον
 τοῖς γε ἐν ἀξιώματι πλεονεκτῆσαι ἢ βία ἐμφανεῖ· τὸ μὲν 10
 γὰρ ἰσχύος δικαιοσύνη, ἣν ἡ τύχη ἔδωκεν, ἐπέρχεται, τὸ δὲ
 87 γνώμης ἀδίκου ἐπιβουλῇ. οὕτω πολλὴν περὶ τῶν ἡμῖν
 ἐς τὰ μέγιστα διαφόρων ποιούμεθα, καὶ οὐκ ἂν μείζω πρὸς
 τοῖς ὅρκοις βεβαίωσιν λάβοιτε ἢ οἷς τὰ ἔργα ἐκ τῶν λόγων
 ἀναθρούμενα δόκησιν ἀναγκαίαν παρέχεται ὡς καὶ ξυμφέρει 15
 ὁμοίως ὡς εἶπον.
- 2 'Εἰ δ' ἐμοῦ ταῦτα προῖσχομένου ἀδύνατοι μὲν φήσετε
 εἶναι, εὖνοι δ' ὄντες ἀξιώσετε μὴ κακούμενοι διωθεῖσθαι καὶ
 τὴν ἐλευθερίαν μὴ ἀκίνδυνον ὑμῖν φαίνεσθαι, δίκαιόν τε
 εἶναι, οἷς καὶ δυνατὸν δέχεσθαι αὐτήν, τούτοις καὶ ἐπι- 20
 φέρειν, ἄκουτα δὲ μηδὲν προσαναγκάζειν, μάρτυρας μὲν
 θεοὺς καὶ ἥρωας τοὺς ἐγχωρίους ποιήσομαι ὡς ἐπ' ἀγαθῷ
 ἦκων οὐ πείθω, γῆν δὲ τὴν ὑμετέραν δηρὸν πειράσομαι βιά-
 3 ζεσθαι, καὶ οὐκ ἀδικεῖν ἔτι νομιῶ, προσεῖναι δέ τί μοι καὶ
 κατὰ δύο ἀνάγκας τὸ εὖλογον, τῶν μὲν Λακεδαιμονίων, ὅπως 25
 μὴ τῷ ὑμετέρῳ εὖνῳ, εἰ μὴ προσαχθῆσεσθε, τοῖς ἀπὸ ὑμῶν
 χρήμασι φερομένοις παρ' Ἀθηναίους βλάπτωνται, οἱ δὲ
 Ἕλληνες ἵνα μὴ κωλύωνται ὑφ' ὑμῶν δουλείας ἀπαλ-
 4 λαγῆναι. οὐ γὰρ δὴ εἰκότως γ' ἂν τάδε πράσσοιμεν, οὐδὲ
 ὑφείλομεν οἱ Λακεδαιμόνιοι μὴ κοινοῦ τινὸς ἀγαθοῦ αἰτία 30

2 ἂν σαφῇ Bauer (fort. legit Schol.): ἀσαφῇ codd.: ἀσφαλῇ recc.
 et γρ. f 8 φαινοίμεθα vulgo: φαινόμεθα C: φαινόμεθα cett.
 9 post αἰσχίον add. τι Stobaeus et Apostolius 10 γε g cum Stob.
 et Apostol.: τε codd. 12 ὑμῖν Stahl 19 ἡμῖν A B E F M

τοὺς μὴ βουλομένους ἐλευθεροῦν· οὐδ' αὖ ἀρχῆς ἐφίεμεθα, 5
παῦσαι δὲ μᾶλλον ἐτέρους σπεύδοντες τοὺς πλείους ἂν
ἀδικοῖμεν, εἰ ξύμπασιν αὐτονομίαν ἐπιφέροντες ὑμᾶς τοὺς
ἐναντιουμένους περιῖδοιμεν. πρὸς ταῦτα βουλευέσθε εὖ, καὶ 6
5 ἀγωνίσασθε τοῖς τε Ἑλλησιν ἄρξαι πρῶτοι ἐλευθερίας καὶ
αἰδίων δόξαν καταθέσθαι, καὶ αὐτοὶ τὰ τε ἴδια μὴ βλαφθῆναι
καὶ ξυμπάσῃ τῇ πόλει τὸ κάλλιστον ὄνομα περιθεῖναι.'

Ὁ μὲν Βρασιῖδας τοσαῦτα εἶπεν. οἱ δὲ Ἀκάνθιοι, πολλῶν 88
λεχθέντων πρότερον ἐπ' ἀμφοτέρα, κρύφα διαψηφισάμενοι,
10 διὰ τε τὸ ἐπαγωγὰ εἰπεῖν τὸν Βρασιῖδαν καὶ περὶ τοῦ καρποῦ
φόβῳ ἔγνωσαν οἱ πλείους ἀφίστασθαι Ἀθηναίων, καὶ πιστώ-
σαντες αὐτὸν τοῖς ὅρκοις οὓς τὰ τέλη τῶν Λακεδαιμονίων
ὁμόσαντα αὐτὸν ἐξέπεμψαν, ἥ μὴν ἔσεσθαι ξυμμάχους αὐτο-
νόμους οὓς ἂν προσαγάγῃται, οὕτω δέχονται τὸν στρατόν.
15 καὶ οὐ πολὺ ὕστερον καὶ Στάγειρος Ἀνδρίων ἀποικία ξυν- 2
απέστη. ταῦτα μὲν οὖν ἐν τῷ θέρει τούτῳ ἐγένετο.

Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος εὐθὺς ἀρχομένου, ὥς τῷ 89
Ἱπποκράτει καὶ Δημοσθένει στρατηγοῖς οὖσιν Ἀθηναίων τὰ
ἐν τοῖς Βοιωτοῖς ἐνεδίδото καὶ ἔδει τὸν μὲν Δημοσθένη
20 ταῖς ναυσὶν ἐς τὰς Σίφας ἀπαιτῆσαι, τὸν δ' ἐπὶ τὸ Δῆλιον,
γενομένης διαμαρτίας τῶν ἡμερῶν ἐς ἃς ἔδει ἀμφοτέρους
στρατεύειν, ὁ μὲν Δημοσθένης πρότερον πλεύσας πρὸς τὰς
Σίφας καὶ ἔχων ἐν ταῖς ναυσὶν Ἀκαρνανας καὶ τῶν ἐκεῖ
πολλοὺς ξυμμάχων, ἄπρακτος γίγνεται μηνυθέντος τοῦ ἐπι-
25 βουλευματος ὑπὸ Νικομάχου ἀνδρὸς Φωκέως ἐκ Φανοτέως,
ὃς Λακεδαιμονίοις εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ Βοιωτοῖς· καὶ βοηθείας 2
γενομένης πάντων Βοιωτῶν (οὐ γάρ πω Ἱπποκράτης παρε-
λύπει ἐν τῇ γῇ ὧν) προκαταλαμβάνονται αἱ τε Σίφαι καὶ ἡ
Χαιρώνεια. ὥς δὲ ἦσθοντο οἱ πράσσοντες τὸ ἀμάρτημα,
30 οὐδὲν ἐκίνησαν τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν. ὁ δὲ Ἱπποκράτης 90
ἀναστήσας Ἀθηναίους πανδημεῖ, αὐτοὺς καὶ τοὺς μετοίκους
καὶ ξένων ὅσοι παρῆσαν, ὕστερος ἀφικνεῖται ἐπὶ τὸ Δῆλιον,

- ἤδη τῶν Βοιωτῶν ἀνακεχωρηκότων ἀπὸ τῶν Σιφῶν· καὶ
καθίσας τὸν στρατὸν Δῆλιον ἐτείχιζε τοιῶδε τρόπῳ [τὸ
2 ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος]. τάφρον μὲν κύκλῳ περὶ τὸ ἱερὸν
καὶ τὸν νεῶν ἔσκαπτον, ἐκ δὲ τοῦ ὀρύγματος ἀνέβαλλον
ἀντὶ τείχους τὸν χοῦν, καὶ σταυροὺς παράκαταπηγνύντες, 5
ἄμπελον κόπτοντες τὴν περὶ τὸ ἱερὸν ἐσέβαλλον καὶ λίθους
ἅμα καὶ πλίνθον ἐκ τῶν οἰκοπέδων τῶν ἐγγὺς καθαιροῦντες,
καὶ παντὶ τρόπῳ ἐμετεώριζον τὸ ἔρυμα. πύργους τε ξυλίνους
κατέστησαν ἢ καιρὸς ἦν καὶ τοῦ ἱεροῦ οἰκοδόμημα οὐδὲν
3 ὑπῆρχεν· ἥπερ γὰρ ἦν στοὰ κατεπεπτῳκει. ἡμέρᾳ δὲ 10
ἀρξάμενοι τρίτῃ ὥς οἴκοθεν ὥρμησαν ταύτην τε εἰργάζοντο
4 καὶ τὴν τετάρτην καὶ τῆς πέμπτης μέχρι ἀρίστου. ἔπειτα,
ὥς τὰ πλεῖστα ἀπετετέλεστο, τὸ μὲν στρατόπεδον προαπε-
χώρησεν ἀπὸ τοῦ Δηλίου οἶον δέκα σταδίους ὥς ἐπ' οἴκου
πορευόμενον, καὶ οἱ μὲν ψилоὶ οἱ πλεῖστοι εὐθὺς ἐχώρουν, 15
οἱ δ' ὀπλίται θέμενοι τὰ ὅπλα ἡσύχαζον· Ἴπποκράτης δὲ
ὑπομένων ἔτι καθίστατο φυλακὰς τε καὶ τὰ περὶ τὸ προτεί-
χισμα, ὅσα ἦν ὑπόλοιπα, ὥς χρῆν ἐπιτελέσαι.
- 91 Οἱ δὲ Βοιωτοὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ξυνελέγοντο ἐς
τὴν Τάναγραν· καὶ ἐπειδὴ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων παρήσαν 20
καὶ ἡσθάνοντο τοὺς Ἀθηναίους προχωροῦντας ἐπ' οἴκου, τῶν
ἄλλων βοιωταρχῶν, οἳ εἰσιν ἑνδεκα, οὐ ξυνεπαινούντων
μάχεσθαι, ἐπειδὴ οὐκ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ ἔτι εἰσὶ (μάλιστα γὰρ
ἐν μεθορίοις τῆς Ὠρωπίας οἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν, ὅτε ἔθεντο
τὰ ὅπλα), Παγώνδας ὁ Αἰολάδου βοιωταρχῶν ἐκ Θηβῶν 25
μετ' Ἀριανθίδου τοῦ Λυσιμαχίδου καὶ ἡγεμονίας οὔσης αὐτοῦ
βουλόμενος τὴν μάχην ποιῆσαι καὶ νομίζων ἄμεινον εἶναι
κινδυνεύσαι, προσκαλῶν ἐκάστους κατὰ λόχους, ὅπως μὴ
ἄθροοι ἐκλίποιεν τὰ ὅπλα, ἔπειθε τοὺς Βοιωτοὺς ἵναι ἐπὶ
τοὺς Ἀθηναίους καὶ τὸν ἀγῶνα ποιῆσθαι, λέγων τοιαῦδε. 30
- 92 'Χρῆν μὲν, ὦ ἄνδρες Βοιωτοί, μηδ' ἐς ἐπινόϊαν τινα

2 τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος secl. Dobree
(κατα- in litura) B F M 6 ἐσέβαλον C G

5 καταπηγνύντες A

ἡμῶν ἐλθεῖν τῶν ἀρχόντων ὥς οὐκ εἰκὸς Ἀθηναίοις, ἣν
 ἄρα μὴ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ ἔτι καταλάβωμεν αὐτούς, διὰ μάχης
 ἐλθεῖν. τὴν γὰρ Βοιωτίαν ἐκ τῆς ὁμόρου ἐλθόντες τεῖχος
 ἐνοικοδομησάμενοι μέλλουσι φθείρειν, καὶ εἰσὶ δῆπου πολέμιοι
 5 ἐν ᾧ τε ἂν χωρίῳ καταληφθῶσι καὶ ὅθεν ἐπελθόντες πολέμια
 ἔδρασαν. νυνὶ δ' εἴ τῳ καὶ ἀσφαλέστερον ἔδοξεν εἶναι, 2
 μεταγνώτω. οὐ γὰρ τὸ προμηθές, οἷς ἂν ἄλλος ἐπὶ, περὶ
 τῆς σφετέρας ὁμοίως ἐνδέχεται λογισμὸν καὶ ὅστις τὰ μὲν
 ἑαυτοῦ ἔχει, τοῦ πλέονος δὲ ὀρεγόμενος ἐκὼν τινι ἐπέρχεται.
 10 ἀπ' αὐτῶν τε ὑμῖν στρατὸν ἀλλόφυλον ἐπελθόντα καὶ ἐν τῇ 3
 οἰκείᾳ καὶ ἐν τῇ τῶν πέλας ὁμοίως ἀμύνεσθαι. Ἀθηναίους
 δὲ καὶ προσέτι ὁμόρους ὄντας πολλῶ μάλιστα δεῖ. πρὸς 4
 τε γὰρ τοὺς ἀστυγείτονας πᾶσι τὸ ἀντίπαλον καὶ ἐλεύθερον
 καθίσταται, καὶ πρὸς τούτους γε δῆ, οἳ καὶ μὴ τοὺς ἐγγύς,
 15 ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄπωθεν πειρῶνται δουλοῦσθαι, πῶς οὐ χρή
 καὶ ἐπὶ τὸ ἔσχατον ἀγῶνος ἐλθεῖν (παράδειγμα δὲ ἔχομεν
 τοὺς τε ἀντιπέρας Εὐβοέας καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος τὸ
 πολὺ ὥς αὐτοῖς διάκειται), καὶ γινῶναι ὅτι τοῖς μὲν ἄλλοις
 οἱ πλησιόχωροι περὶ γῆς ὄρων τὰς μάχας ποιοῦνται, ἡμῖν δὲ
 20 ἐς πᾶσαν, ἣν νικηθῶμεν, εἰς ὅρος οὐκ ἀντίλεκτος παγίησεται;
 ἐσελθόντες γὰρ βίᾳ τὰ ἡμέτερα ἔξουσιν. τοσούτῳ ἐπι- 5
 κινδυνωτέραν ἐτέρων τὴν παροίκησιν τῶνδε ἔχομεν. εἰώθασι
 τε οἱ ἰσχύος που θράσει τοῖς πέλας, ὥσπερ Ἀθηναῖοι νῦν,
 ἐπιόντες τὸν μὲν ἡσυχάζοντα καὶ ἐν τῇ ἑαυτοῦ μόνον
 25 ἀμυνόμενον ἀδεέστερον ἐπιστρατεύειν, τὸν δὲ ἔξω ὄρων
 προαπαντῶντα καί, ἣν καιρὸς ἦ, πολέμου ἀρχοντα ἡσσον
 ἐτοίμως κατέχειν. πεῖραν δὲ ἔχομεν ἡμεῖς αὐτοῦ ἐς τούσδε 6
 νικήσαντες γὰρ ἐν Κορωνείᾳ αὐτούς, ὅτε τὴν γῆν ἡμῶν
 στασιαζόντων κατέσχον, πολλὴν ἄδειαν τῇ Βοιωτίᾳ μέχρι
 30 τοῦδε κατεστήσαμεν. ὦν χρή μνησθέντας ἡμᾶς τοὺς τε 7
 πρεσβυτέρους ὁμοιωθῆναι τοῖς πρὶν ἔργοις, τοὺς τε νεωτέ-
 ρους πατέρων τῶν τότε ἀγαθῶν γενομένων παιῖδας πειράσθαι

μὴ αἰσχῦναι τὰς προσηκούσας ἀρετάς, πιστεύσαντας δὲ τῷ θεῷ πρὸς ἡμῶν ἔσεσθαι, οὗ τὸ ἱερὸν ἀνόμως τειχίσαντες νέμονται, καὶ τοῖς ἱεροῖς ἃ ἡμῖν θυσασμένοις καλὰ φαίνεται, ὁμοσε χωρῆσαι τοῖσδε καὶ δεῖξαι ὅτι ὦν μὲν ἐφίενται πρὸς τοὺς μὴ ἀμυνομένους ἐπιόντες κτάσθων, οἷς δὲ γενναῖον τὴν 5 τε αὐτῶν αἰεὶ ἐλευθεροῦν μάχῃ καὶ τὴν ἄλλων μὴ δουλοῦσθαι ἀδίκως, ἀνανταγώνιστοι ἀπ' αὐτῶν οὐκ ἀπίασυν.'

- 93 Τοιαῦτα ὁ Παγώνδας τοῖς Βοιωτοῖς παραινέσας ἔπεισεν ἰέναι ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους. καὶ κατὰ τάχος ἀναστήσας ἦγε τὸν στρατόν (ἦδη γὰρ καὶ τῆς ἡμέρας ὀψὲ ἦν), καὶ ἐπειδὴ 10 προσέμειξεν ἐγγὺς τοῦ στρατεύματος αὐτῶν, ἐς χωρίον καθίσας ὅθεν λόφον ὄντος μεταξὺ οὐκ ἐθεώρουν ἀλλήλους, 2 ἔτασσε τε καὶ παρεσκευάζετο ὡς ἐς μάχην. τῷ δὲ Ἴπποκράτει ὄντι περὶ τὸ Δῆλιον ὡς αὐτῷ ἠγγέλθη ὅτι Βοιωτοὶ ἐπέρχονται, πέμπει ἐς τὸ στράτευμα κελεύων ἐς τάξιν καθι- 15 στασθαι, καὶ αὐτὸς οὐ πολλῷ ὕστερον ἐπῆλθε, καταλιπὼν ὡς τριακοσίους ἱππέας περὶ τὸ Δῆλιον, ὅπως φύλακές τε ἅμα εἶεν, εἴ τις ἐπιοι αὐτῷ, καὶ τοῖς Βοιωτοῖς καιρὸν 3 φυλάξαντες ἐπιγένοιτο ἐν τῇ μάχῃ. Βοιωτοὶ δὲ πρὸς τούτους ἀντικατέστησαν τοὺς ἀμυνομένους, καὶ ἐπειδὴ 20 καλῶς αὐτοῖς εἶχεν, ὑπερεφάνησαν τοῦ λόφου καὶ ἔθεντο τὰ ὅπλα τεταγμένοι ὥσπερ ἔμελλον, ὅπλῃται ἑπτακισχίλιοι μάλιστα καὶ ψιλοὶ ὑπὲρ μυρίους, ἱππῆς δὲ χίλιοι καὶ πελ- 4 τασταὶ πεντακόσιοι. εἶχον δὲ δεξιὸν μὲν κέρασ Ὀθηβαῖοι καὶ οἱ ξύμμοροι αὐτοῖς· μέσοι δὲ Ἀλιάρτιοι καὶ Κορωναῖοι 25 καὶ Κωπαιῆς καὶ οἱ ἄλλοι οἱ περὶ τὴν λίμνην· τὸ δὲ εὐώνυμον εἶχον Θεσπιῆς καὶ Ταναγραῖοι καὶ Ὀρχομένιοι. ἐπὶ δὲ τῷ κέρα ἑκατέρωφ οἱ ἱππῆς καὶ ψιλοὶ ἦσαν. ἐπ' ἀσπίδας δὲ πέντε μὲν καὶ εἴκοσι Ὀθηβαῖοι ἐτάξαντο, οἱ δὲ 5 ἄλλοι ὡς ἕκαστοι ἔτυχον. αὕτη μὲν Βοιωτῶν παρασκευὴ 30
- 94 καὶ διάκοσμος ἦν· Ἀθηναῖοι δὲ οἱ μὲν ὅπλῃται ἐπὶ ὀκτῶ

5 ἀμυνομένους Dobree
γώνιστοι C E G (corr. G')
νουμένους Dukas : ἀμυνομένους codd.

6 αὐτῶν C : αὐτῶν cett.
10 ἐπειδὴ G' : ἐπεὶ δὲ cett.

7 ἀνα-
20 ἀμν-
23 δὲ Bekker : τε codd.

πάν τὸ στρατόπεδον ἐτάξαντο οὔτε πλήθει ἰσοπαλεῖς τοῖς
ἐναντίοις, ἰππῆς δὲ ἐφ' ἑκατέρῳ τῷ κέρα. ψιλοὶ δὲ ἐκ
παρασκευῆς μὲν ὠπλισμένοι οὔτε τότε παρήσαν οὔτε ἐ-
γένοντο τῇ πόλει· οἷπερ δὲ ξυσεσέβαλον οὔτε πολλαπλάσιοι
5 τῶν ἐναντίων, ἄσπλοὶ τε πολλοὶ ἠκολούθησαν, ἅτε παν-
στρατιᾶς ξένων τῶν παρόντων καὶ ἀστῶν γενομένης, καὶ
ὥς τὸ πρῶτον ὥρμησαν ἐπ' οἴκου, οὐ παρεγένοντο ὅτι μὴ
ὀλίγοι. καθεστῶτων δὲ ἐς τὴν τάξιν καὶ ἤδη μελλόντων 2
ξυνιέναι, Ἰπποκράτης ὁ στρατηγὸς ἐπιπαριῶν τὸ στρατόπεδον
10 τῶν Ἀθηναίων παρεκελεύετό τε καὶ ἔλεγε τοιαύδε.

‘Ὡ Ἀθηναῖοι, δι' ὀλίγου μὲν ἡ παραίεσις γίνεται, τὸ 95
ἶσον δὲ πρὸς γε τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας δύναται καὶ ὑπόμνησιν
μᾶλλον ἔχει ἢ ἐπικέλευσιν. παραστῇ δὲ μηδενὶ ὑμῶν ὥς 2
ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ οὐ προσήκου τοσούδε κίνδυνον ἀναρριπτοῦμεν.
15 ἐν γὰρ τῇ τούτων ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ὁ ἀγὼν ἔσται· καὶ ἦν
νικῆσωμεν, οὐ μὴ ποτε ὑμῶν Πελοποννήσιοι ἐς τὴν χώραν
ἄνεν τῆς τῶνδε ἵππου ἐσβάλωσιν, ἐν δὲ μιᾷ μάχῃ τήνδε τε
προσκητᾶσθε καὶ ἐκείνην μᾶλλον ἐλευθεροῦτε. χωρήσατε 3
οὖν ἀξίως ἐς αὐτοὺς τῆς τε πόλεως, ἣν ἕκαστος πατρίδα
20 ἔχων πρώτην ἐν τοῖς Ἑλλησιν ἀγάλλεται, καὶ τῶν πατέρων,
οἱ τούσδε μάχῃ κρατοῦντες μετὰ Μυρωνίδου ἐν Οἰνοφύτοις
τὴν Βοιωτίαν ποτὲ ἔσχον.’

Τοιαῦτα τοῦ Ἰπποκράτους παρακελευομένου καὶ μέχρι 96
μὲν μέσου τοῦ στρατοπέδου ἐπελθόντος, τὸ δὲ πλεόν οὐκέτι
25 φθάσαντος, οἱ Βοιωτοί, παρακελευσαμένου καὶ σφίσιν ὥς
διὰ ταχέων καὶ ἐνταῦθα Παγώνδου, παιανίσαντες ἐπήσαν
ἀπὸ τοῦ λόφου. ἀντεπήσαν δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι καὶ προσ-
έμειξαν δρόμῳ. καὶ ἐκατέρων τῶν στρατοπέδων τὰ ἔσχατα 2
οὐκ ἦλθεν ἐς χεῖρας, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ἔπαθεν· ῥύακες γὰρ
30 ἐκώλυσαν. τὸ δὲ ἄλλο καρτερᾷ μάχῃ καὶ ὄψισμῳ ἀσπιδων
ξυνειστήκει. καὶ τὸ μὲν εὐώνυμον τῶν Βοιωτῶν καὶ μέχρι 3

12 γε Reiske : τε codd.
codd. 29 ἦλθον CG

26 παιανίσαντες f : παιωνίσαντες (-τος E)

- μέσου ἡσῶτο ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἐπέσαν τοὺς τε
 ἄλλους ταύτῃ καὶ οὐχ ἥκιστα τοὺς Θεσπιάς. ὑποχωρη-
 σάντων γὰρ αὐτοῖς τῶν παρατεταγμένων, καὶ κυκλωθέντων
 ἐν ὀλίγῳ, οἵπερ διεφθάρησαν Θεσπιῶν, ἐν χερσὶν ἀμυνό-
 μενοι κατεκόπησαν· καὶ τινες καὶ τῶν Ἀθηναίων διὰ τὴν 5
 κύκλωσιν παραχθέντες ἠγνόησάν τε καὶ ἀπέκτειναν ἀλλή-
 4 λους. τὸ μὲν οὖν ταύτῃ ἡσῶτο τῶν Βοιωτῶν καὶ πρὸς τὸ
 μαχόμενον κατέφυγε, τὸ δὲ δεξιόν, ἧ οἱ Θηβαῖοι ἦσαν,
 ἐκράτει τῶν Ἀθηναίων, καὶ ὠσάμενοι κατὰ βραχὺ τὸ πρῶτον
 5 ἐπηκολούθουν. καὶ ξυνέβη, Παγώνδου περιπέμψαντος δύο 10
 τέλη τῶν ἱππέων ἐκ τοῦ ἀφανοῦς περὶ τὸν λόφον, ὥς ἐπόνει
 τὸ εὐώνυμον αὐτῶν, καὶ ὑπερφανέντων αἰφνιδίως, τὸ νικῶν
 τῶν Ἀθηναίων κέρας, νομίσαν ἄλλο στράτευμα ἐπιέναι,
 6 ἐς φόβον καταστήναι· καὶ ἀμφοτέρωθεν ἤδη, ὑπὸ τε τοῦ
 τοιούτου καὶ ὑπὸ τῶν Θηβαίων ἐφεπομένων καὶ παραρρη- 15
 γνύντων, φυγὴ καθειστήκει παντὸς τοῦ στρατοῦ τῶν Ἀθη-
 7 ναίων. καὶ οἱ μὲν πρὸς τὸ Δηλίον τε καὶ τὴν θάλασσαν
 ὥρμησαν, οἱ δὲ ἐπὶ τοῦ Ὠρωποῦ, ἄλλοι δὲ πρὸς Πάρνηθα
 τὸ ὄρος, οἱ δὲ ὥς ἕκαστοί τινα εἶχον ἐλπίδα σωτηρίας.
 8 Βοιωτοὶ δὲ ἐφεπόμενοι ἔκτεινον, καὶ μάλιστα οἱ ἱππῆς οἷ 20
 τε αὐτῶν καὶ οἱ Λοκροὶ βεβοηθηκότες ἄρτι τῆς τροπῆς
 γιγνομένης· νυκτὸς δὲ ἐπιλαβούσης τὸ ἔργον ῥᾶον τὸ
 9 πλήθος τῶν φευγόντων διεσώθη. καὶ τῇ ὑστεραίᾳ οἷ τε
 ἐκ τοῦ Ὠρωποῦ καὶ οἱ ἐκ τοῦ Δηλίου φυλακὴν ἐγκατα-
 λιπόντες (εἶχον γὰρ αὐτὸ ὁμως ἔτι) ἀπεκομίσθησαν κατὰ 25
 97 θάλασσαν ἐπ' οἴκου. καὶ οἱ Βοιωτοὶ τροπαῖον στήσαντες
 καὶ τοὺς ἑαυτῶν ἀνελόμενοι νεκροὺς τοὺς τε τῶν πολεμίων
 σκυλεύσαντες καὶ φυλακὴν καταλιπόντες ἀνεχώρησαν ἐς
 τὴν Τάναγραν, καὶ τῷ Δηλίῳ ἐπεβούλευον ὥς προσβα-
 λούντες.

- 2 Ἐκ δὲ τῶν Ἀθηναίων κῆρυξ πορευόμενος ἐπὶ τοὺς νεκροὺς
 ἀπαντὰ κήρυκε Βοιωτῷ, ὃς αὐτὸν ἀποστρέψας καὶ εἰπὼν ὅτι
 οὐδὲν πράξει πρὶν ἂν αὐτὸς ἀναχωρήσῃ πάλιν, καταστὰς ἐπὶ

τοὺς Ἀθηναίους ἔλεγε τὰ παρὰ τῶν Βοιωτῶν, ὅτι οὐ δικαίως
 δράσειαν παραβαίνοντες τὰ νόμιμα τῶν Ἑλλήνων· πᾶσι 3
 γὰρ εἶναι καθεστηκὸς ἰόντας ἐπὶ τὴν ἀλλήλων ἱερῶν τῶν
 ἐνόντων ἀπέχεσθαι, Ἀθηναίους δὲ Δήλιον τειχίσαντας ἐνοι-
 5 κύν, καὶ ὅσα ἄνθρωποι ἐν βεβήλῳ δρῶσι πάντα γίνεσθαι
 αὐτόθι, ὕδωρ τε δ' ἦν ἄψανστον σφίσι πλὴν πρὸς τὰ ἱερὰ
 χέρνιβι χρῆσθαι, ἀνασπᾶσαντας ὑδρεύεσθαι· ὥστε ὑπέρ τε 4
 τοῦ θεοῦ καὶ ἑαυτῶν Βοιωτοὺς, ἐπικαλουμένους τοὺς ὁμωχέτας
 δαίμονας καὶ τὸν Ἀπόλλω, προαγορεύειν αὐτοὺς ἐκ τοῦ ἱεροῦ
 10 ἀπιόντας. ἀποφέρεσθαι τὰ σφέτερα αὐτῶν. τοσαῦτα τοῦ 98
 κήρυκος εἰπόντος οἱ Ἀθηναῖοι πέμψαντες παρὰ τοὺς Βοιω-
 τοὺς ἑαυτῶν κήρυκα τοῦ μὲν ἱεροῦ οὔτε ἀδικῆσαι ἔφασαν
 οὐδὲν οὔτε τοῦ λοιποῦ ἐκόντες βλάψειν· οὐδὲ γὰρ τὴν
 ἀρχὴν ἐσελθεῖν ἐπὶ τούτῳ, ἀλλ' ἵνα ἐξ αὐτοῦ τοὺς ἀδι-
 15 κούντας μᾶλλον σφᾶς ἀμύνωνται. τὸν δὲ νόμον τοῖς 2
 Ἕλλησιν εἶναι, ὧν ἂν ᾖ τὸ κράτος τῆς γῆς ἐκάστης ἦν
 τε πλέονος ἦν τε βραχυτέρας, τούτων καὶ τὰ ἱερὰ αἰεὶ
 γίνεσθαι, τρόποις θεραπευόμενα οἷς ἂν πρὸς τοῖς εἰωθόσι
 καὶ δύνωνται. καὶ γὰρ Βοιωτοὺς καὶ τοὺς πολλοὺς τῶν 3
 20 ἄλλων, ὅσοι ἐξαναστήσαντές τινα βίᾳ νέμονται γῆν, ἄλλο-
 τρίοις ἱεροῖς τὸ πρῶτον ἐπελθόντας οἰκεῖα νῦν κεκτῆσθαι.
 καὶ αὐτοί, εἰ μὲν ἐπὶ πλέον δυνηθῆναι τῆς ἐκείνων κρατῆσαι, 4
 τοῦτ' ἂν ἔχειν· νῦν δὲ ἐν ᾧ μέρει εἰσὶν, ἐκόντες εἶναι ὥς ἐκ
 σφετέρου οὐκ ἀπιέναι. ὕδωρ τε ἐν τῇ ἀνάγκῃ κινῆσαι, ἦν 5
 25 οὐκ αὐτοὶ ὕβρει προσθέσθαι, ἀλλ' ἐκείνους προτέρους ἐπὶ
 τὴν σφετέραν ἐλθόντας ἀμυνόμενοι βιάζεσθαι χρῆσθαι. πᾶν 6
 δ' εἰκὸς εἶναι τὸ πολέμῳ καὶ δεωφ' τινὶ κατειργόμενον
 ξύγγνωμόν τι γίνεσθαι καὶ πρὸς τοῦ θεοῦ. καὶ γὰρ
 τῶν ἀκουσίων ἁμαρτημάτων καταφυγὴν εἶναι τοὺς βωμούς,
 30 παρανομίαν τε ἐπὶ τοῖς μὴ ἀνάγκῃ κακοῖς ὀνομασθῆναι καὶ
 οὐκ ἐπὶ τοῖς ἀπὸ τῶν ξυμφορῶν τι τολμήσασιν. τοὺς τε 7

I τοὺς om. A B F
 νονται A B E F (corr. F¹)
 τῷ codd. κατειργομένῳ Reiske

14 ἵνα om. A B E F (corr. F¹)
 18 πρὸς τοῖς] πρὸ τοῦ Stahl

15 ἀμύ-
 27 τὸ f:

- νεκρούς πολὺ μειζόνως ἐκείνους ἀντὶ ἱερῶν ἀξιοῦντας ἀπο-
 διδόναι ἀσεβεῖν ἢ τοὺς μὴ ἐθέλοντας ἱεροῖς τὰ πρέποντα
 8 κομίζεσθαι. σαφῶς τε ἐκέλευον σφίσιν εἰπεῖν μὴ ἀπιούσιν
 ἐκ τῆς Βοιωτῶν γῆς (οὐ γὰρ ἐν τῇ ἐκείνων ἔτι εἶναι, ἐν ἣ
 δὲ δορὶ ἐκτῆσαντο), ἀλλὰ κατὰ τὰ πάτρια τοὺς νεκρούς 5
 99 σπένδουσιν ἀναιρεῖσθαι. οἱ δὲ Βοιωτοὶ ἀπεκρίναντο, εἰ μὲν
 ἐν τῇ Βοιωτίᾳ εἰσὶν, ἀπιόντας ἐκ τῆς ἑαυτῶν ἀποφέρεσθαι
 τὰ σφέτερα, εἰ δὲ ἐν τῇ ἐκείνων, αὐτοὺς γιγνώσκειν τὸ
 ποιητέον, νομίζοντες, τὴν μὲν Ὠρωπίαν, ἐν ἣ τοὺς νεκρούς
 ἐν μεθορίοις τῆς μάχης γενομένης κεῖσθαι ξυνέβη, Ἀθηναίων 10
 κατὰ τὸ ὑπήκοον εἶναι, καὶ οὐκ ἂν αὐτοὺς βία σφῶν κρατῆσαι
 αὐτῶν· οὐδ' αὖ ἐσπένδοντο δῆθεν ὑπὲρ τῆς ἐκείνων· τὸ δὲ
 'ἐκ τῆς ἑαυτῶν' εὐπρεπὲς εἶναι ἀποκρίνασθαι 'ἀπιόντας
 καὶ ἀπολαβεῖν ἂ ἀπαιτοῦσιν.' ὁ δὲ κῆρυξ τῶν Ἀθηναίων
 ἀκούσας ἀπήλθεν ἄπρακτος. 15
- 100 Καὶ οἱ Βοιωτοὶ εὐθὺς μεταπεμφάμενοι ἔκ τε τοῦ Μηλιῶς
 κόλπου ἀκοντιστὰς καὶ σφενδονήτας, καὶ βεβοηθηκότων αὐ-
 τοῖς μετὰ τὴν μάχην Κοριθίων τε δισχιλίων ὀπλιτῶν καὶ
 τῶν ἐκ Νισαίας ἐξεληλυθότων Πελοποννησίων φρουρῶν καὶ
 Μεγαρέων ἅμα, ἐστράτευσαν ἐπὶ τὸ Δῆλιον καὶ προσέβαλον 20
 τῷ τειχίσματι, ἄλλῳ τε τρόπῳ πειράσαντες καὶ μηχανὴν
 2 προσήγαγον, ἥπερ εἶλεν αὐτό, τοιάνδε. κεραίαν μεγάλην
 δίχα πρίσαντες ἐκοίλαναν ἅπασαν καὶ ξυνήρμωσαν πάλιν
 ἀκριβῶς ὥσπερ αὐλόν, καὶ ἐπ' ἄκραν λέβητά τε ἤρτησαν
 ἀλύσει καὶ ἀκροφύσιον ἀπὸ τῆς κεραίας σιδηροῦν ἐς αὐτὸν 25
 νεῦον καθεῖτο, καὶ ἐσεσιδήρωτο ἐπὶ μέγα καὶ τοῦ ἄλλου
 3 ξύλου. προσήγον δὲ ἐκ πολλοῦ ἀμάξαις τῷ τείχει, ἣ
 μάλιστα τῇ ἀμπέλῳ καὶ τοῖς ξύλοις ὠκοδόμητο· καὶ ὁπότε
 εἷη ἐγγύς, φύσας μεγάλας ἐσθέντες ἐς τὸ πρὸς ἑαυτῶν
 4 ἄκρον τῆς κεραίας ἐφύσων. ἣ δὲ πνοὴ ἰοῦσα στεγανῶς 30
 ἐς τὸν λέβητα, ἔχοντα ἄνθρακας τε ἡμέμους καὶ θείον καὶ
 πίσσαν, φλόγα ἐποίει μεγάλην καὶ ἦψε τοῦ τείχους, ὥστε

μηδένα ἔτι ἐπ' αὐτοῦ μεῖναι, ἀλλὰ ἀπολιπόντας ἐς φυγὴν
καταστήναι καὶ τὸ τεῖχοςμα τούτῳ τῷ τρόπῳ ἁλῶναι. τῶν 5
δὲ φρουρῶν οἱ μὲν ἀπέθανον, διακόσιοι δὲ ἐλήφθησαν· τῶν
δὲ ἄλλων τὸ πλῆθος ἐς τὰς ναῦς ἐσβὰν ἀπεκομίσθη ἐπ'
5 οἴκου. τοῦ δὲ Δηλίου ἑπτακαίδεκάτῃ ἡμέρᾳ ληφθέντος 101
μετὰ τὴν μάχην καὶ τοῦ ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων κήρυκος οὐδὲν
ἐπισταμένου τῶν γεγεννημένων ἐλθόντος οὐ πολὺ ὕστερον
αὐθις περὶ τῶν νεκρῶν, ἀπέδοσαν οἱ Βοιωτοὶ καὶ οὐκέτι
ταῦτ' ἀπεκρίναντο. ἀπέθανον δὲ Βοιωτῶν μὲν ἐν τῇ μάχῃ 2
10 ὀλίγῳ ἐλάσσους πεντακοσίων, Ἀθηναίων δὲ ὀλίγῳ ἐλάσσους
χιλίων καὶ Ἱπποκράτης ὁ στρατηγός, ψιλῶν δὲ καὶ σκευοφόρων
πολὺς ἀριθμός.

Μετὰ δὲ τὴν μάχην ταύτην καὶ ὁ Δημοσθένης ὀλίγῳ 3
ὕστερον, ὥς αὐτῷ τότε πλεύσαντι τὰ περὶ τὰς Σίφας τῆς
15 προδοσίας πέρι οὐ προухώρησεν, ἔχων τὸν στρατὸν ἐπὶ
τῶν νεῶν τῶν τε Ἀκαρνάνων καὶ Ἀγραιῶν καὶ Ἀθηναίων
τετρακοσίους ὀπλίτας, ἀπόβασιν ἐποιήσατο ἐς τὴν Σικυ-
ωνίαν. καὶ πρὶν πάσας τὰς ναῦς καταπλεῦσαι βοηθήσαντες 4
οἱ Σικυώνιοι τοὺς ἀποβεβηκότας ἔτρεψαν καὶ κατεδίωξαν ἐς
20 τὰς ναῦς, καὶ τοὺς μὲν ἀπέκτειναν, τοὺς δὲ ζῶντας ἔλαβον.
τροπαῖον δὲ στήσαντες τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν.
Ἀπέθανε δὲ καὶ Σιτάλκης Ὀδρυσῶν βασιλεὺς ὑπὸ τὰς 5
αὐτὰς ἡμέρας τοῖς ἐπὶ Δηλίῳ, στρατεύσας ἐπὶ Τριβαλλοῦς
καὶ νικηθεὶς μάχῃ. Σεύθης δὲ ὁ Σπαραδόκου ἀδελφιδοῦς
25 ὢν αὐτοῦ ἐβασίλευσεν Ὀδρυσῶν τε καὶ τῆς ἄλλης Θράκης
ἥσπερ καὶ ἐκεῖνος.

Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος Βρασίδης ἔχων τοὺς ἐπὶ Θράκης 102
ξυμμάχους ἐστράτευσεν ἐς Ἀμφίπολιν τὴν ἐπὶ Στρυμόνι
ποταμῷ Ἀθηναίων ἀποικίαν. τὸ δὲ χωρίον τοῦτο ἐφ' οὗ 2
30 νῦν ἡ πόλις ἐστὶν ἐπέειρασε μὲν πρότερον καὶ Ἀρισταγόρας
ὁ Μιλήσιος φεύγων βασιλέα Δαρεῖον κατοικίσαι, ἀλλὰ ὑπὸ
Ἡδῶνων ἐξεκρούσθη, ἔπειτα δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἔτεσι δύο

καὶ τριάκοντα ὕστερον, ἐποίκους μυρίους σφῶν τε αὐτῶν
καὶ τῶν ἄλλων τὸν βουλούμενον πέμψαντες, οἱ διεφθάρησαν
3 ἐν Δραβήσκῳ ὑπὸ Θρακῶν. καὶ αὖθις ἐνὸς δέοντι τριακοστῷ
ἔτει ἐλθόντες οἱ Ἀθηναῖοι, Ἄγνωνος τοῦ Νικίου οἰκιστοῦ
ἐκπεμφθέντος, Ἡδῶνας ἐξελάσαντες ἔκτισαν τὸ χωρίον 5
τοῦτο, ὅπερ πρότερον Ἐννέα ὁδοὶ ἐκαλοῦντο. ὠρμῶντο
δὲ ἐκ τῆς Ἡϊόνας, ἣν αὐτοὶ εἶχον ἐμπόριον ἐπὶ τῷ στόματι
τοῦ ποταμοῦ ἐπιθαλάσσιον, πέντε καὶ εἴκοσι σταδίους ἀπέχον
ἀπὸ τῆς νῦν πόλεως, ἣν Ἀμφίπολιν Ἄγνων ὠνόμασεν, ὅτι
ἐπ' ἀμφοτέρω περιρρέοντος τοῦ Στρυμόνος [διὰ τὸ περιέχειν 10
αὐτὴν] τείχει μακρῷ ἀπολαβὼν ἐκ ποταμοῦ ἐς ποταμὸν
περιφανῇ ἐς θάλασσαν τε καὶ τὴν ἡπειρον ᾤκισεν.

- 103 Ἐπὶ ταύτην οὖν ὁ Βρασιδᾶς ἄρας ἐξ Ἀρνῶν τῆς Χαλκι-
δικῆς ἐπορεύετο τῷ στρατῷ. καὶ ἀφικόμενος περὶ δεΐλῃν
ἐπὶ τὸν Αὐλῶνα καὶ Βορμίσκον, ἥ ἢ Βόλβη λίμνη ἐξίησιν 15
ἐς θάλασσαν, καὶ δειπνοποιησάμενος ἐχώρει τὴν νύκτα.
2 χειμῶν δὲ ἦν καὶ ὑπένειφεν· ἥ καὶ μᾶλλον ὥρμησε, βουλό-
μενος λαθεῖν τοὺς ἐν τῇ Ἀμφιπόλει πλὴν τῶν προδιδόντων.
3 ἦσαν γὰρ Ἀργιλίων τε ἐν αὐτῇ οἰκῆτορες (εἰσὶ δὲ οἱ
Ἀργίλιοι Ἀνδρίων ἀποικοὶ) καὶ ἄλλοι οἱ ξυνέπρασσον 20
ταῦτα, οἱ μὲν Περδίκκα πειθόμενοι, οἱ δὲ Χαλκιδεῦσι.
4 μάλιστα δὲ οἱ Ἀργίλιοι, ἐγγὺς τε προσοικοῦντες καὶ αἰεὶ
ποτε τοῖς Ἀθηναίοις ὄντες ὑποπτοὶ καὶ ἐπιβουλεύοντες τῷ
χωρίῳ, ἐπειδὴ παρέτυχεν ὁ καιρὸς καὶ Βρασιδᾶς ἦλθεν,
ἔπραξάν τε ἐκ πλέονος πρὸς τοὺς ἐμπολιτεύοντας σφῶν 25
ἐκεῖ ὅπως ἐνδοθήσεται ἡ πόλις, καὶ τότε δεξάμενοι αὐτὸν
τῇ πόλει καὶ ἀποστάντες τῶν Ἀθηναίων ἐκεῖνη τῇ νυκτὶ
κατέστησαν τὸν στρατὸν πρὸ ἔω ἐπὶ τὴν γέφυραν τοῦ
5 ποταμοῦ. ἀπέχει δὲ τὸ πόλισμα πλεον τῆς διαβάσεως,
καὶ οὐ καθεῖτο τείχῃ ὥσπερ νῦν, φυλακὴ δέ τις βραχεῖα 30
καθειστήκει· ἦν βιασάμενος ῥαδίως ὁ Βρασιδᾶς, ἅμα μὲν

10 διὰ τὸ περιέχειν αὐτὴν secl. Dobree 15 Βορμίσκον Stahl : Βρο-
μίσκον vel Βρωμίσκον codd. 28 πρὸ εἰω (sic) E : πρόσω cett.

τῆς προδοσίας οὔσης, ἅμα δὲ καὶ χειμῶνος ὄντος καὶ ἀπροσδοκῆτοίς προσπεσών, διέβη τὴν γέφυραν, καὶ τὰ ἔξω τῶν Ἀμφιπολιτῶν οἰκούντων κατὰ πᾶν τὸ χωρίον εὐθὺς εἶχεν. τῆς δὲ διαβάσεως αὐτοῦ ἄφνω τοῖς ἐν τῇ πόλει 104
5 γεγενημένης, καὶ τῶν ἔξω πολλῶν μὲν ἀλισκομένων, τῶν δὲ καὶ καταφευγόντων ἐς τὸ τεῖχος, οἱ Ἀμφιπολίται ἐς θόρυβον μέγαν κατέστησαν, ἄλλως τε καὶ ἀλλήλοις ὑποπτοὶ ὄντες. καὶ λέγεται Βρασιῖδαν, εἰ ἠθέλησε μὴ ἐφ' ἀρπαγὴν 2
τῷ στρατῷ τραπέσθαι, ἀλλ' εὐθὺς χωρῆσαι πρὸς τὴν πόλιν, 10
δοκεῖν ἂν ἐλεῖν. νῦν δὲ ὁ μὲν ἰδρύνσας τὸν στρατόν, ἐπεὶ 3
τὰ ἔξω ἐπέδραμε καὶ οὐδὲν αὐτῷ ἀπὸ τῶν ἔνδον ὡς προσ-
εδέχετο ἀπέβαινεν, ἡσύχαζεν· οἱ δὲ ἐναντίοι τοῖς προδιδούσι, 4
κρατοῦντες τῷ πλήθει ὥστε μὴ αὐτίκα τὰς πύλας ἀνοίγεσθαι, πέμπουσι μετὰ Εὐκλέους τοῦ στρατηγοῦ, ὃς ἐκ τῶν Ἀθηνῶν
15 παρῆν αὐτοῖς φύλαξ τοῦ χωρίου, ἐπὶ τὸν ἕτερον στρατηγὸν τῶν ἐπὶ Θράκης, Θουκυδίδην τὸν Ὀλόρου, ὃς τάδε ξυνέγραψεν, ὄντα περὶ Θάσον (ἔστι δὲ ἡ νῆσος Παρίων ἀποικία, ἀπέχουσα τῆς Ἀμφιπόλεως ἡμίσεος ἡμέρας μάλιστα πλοῦν), κελεύοντες σφίσι βοηθεῖν. καὶ ὁ μὲν ἀκούσας κατὰ τάχος ἐπὶ τὰ νανσὶν 5
20 αἱ ἔτυχον παροῦσαι ἔπλει, καὶ ἐβούλετο φθάσαι μάλιστα μὲν οὖν τὴν Ἀμφίπολιν, πρὶν τι ἐνδοῦναι, εἰ δὲ μή, τὴν Ἡϊόνα προκαταλαβών.

Ἐν τούτῳ δὲ ὁ Βρασιῖδας δεδιὼς καὶ τὴν ἀπὸ τῆς Θάσου 105
τῶν νεῶν βοήθειαν καὶ πυνθανόμενος τὸν Θουκυδίδην κτῆσιν
25 τε ἔχειν τῶν χρυσείων μετάλλων ἐργασίας ἐν τῇ περὶ ταῦτα Θράκῃ καὶ ἀπ' αὐτοῦ δύνασθαι ἐν τοῖς πρώτοις τῶν ἡπειρωτῶν, ἡπέιγετο προκατασχεῖν, εἰ δύναίτο, τὴν πόλιν, μὴ ἀφικνου-
μένου αὐτοῦ τὸ πλῆθος τῶν Ἀμφιπολιτῶν, ἐλπίσαν ἐκ θα-
λάσσης ξυμμαχικὸν καὶ ἀπὸ τῆς Θράκης ἀγείραντα αὐτὸν
30 περιποιήσῃ σφᾶς, οὐκέτι προσχωροίη. καὶ τὴν ζύμβασιν 2

2 ἀπροσδοκῆτοίς scripsi : ἀπροσδόκητος codd.
10 ἐπεὶ C' F : ἐπὶ cett. 11 post καὶ add. ὡς c G
Bekker : Ἀθηναίων codd. 16 τῶν τὸν C G [M]
(sic) G M : προχωροίη E : προχωροῖ cett.

9 τρέπεσθαι C G
14 Ἀθηνῶν
30 προσχωροῖ

μετρίαν ἐποιεῖτο, κήρυγμα τόδε ἀνειπών, Ἀμφιπολιτῶν καὶ Ἀθηναίων τῶν ἐνόντων τὸν μὲν βουλούμενον ἐπὶ τοῖς ἑαυτοῦ τῆς ἴσης καὶ ὁμοίας μετέχοντα μένειν, τὸν δὲ μὴ ἐθέλοντα
 106 ἀπιέναι τὰ ἑαυτοῦ ἐκφερόμενον πέντε ἡμερῶν. οἱ δὲ πολλοὶ ἀκούσαντες ἀλλοιότεροι ἐγένοντο τὰς γνώμας, ἄλλως τε καὶ 5 βραχὺ μὲν Ἀθηναίων ἐμπολιτεῦον, τὸ δὲ πλεον ξύμμεικτον, καὶ τῶν ἕξω ληφθέντων συχνοῖς οἰκέοι ἐνδον ἦσαν· καὶ τὸ κήρυγμα πρὸς τὸν φόβον δίκαιον εἶναι ὑπελάμβανον, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι διὰ τὸ ἄσμενοι ἂν ἐξελθεῖν, ἡγούμενοι οὐκ ἐν ὁμοίῳ σφίσι τὰ δεινὰ εἶναι καὶ ἅμα οὐ προσδεχόμενοι 10 βοήθειαν ἐν τάχει, ὁ δὲ ἄλλος ὅμιλος πόλεως τε ἐν τῷ ἴσῳ οὐ στερισκόμενοι καὶ κινδύνου παρὰ δόξαν ἀφιέμενοι.
 2 ὥστε τῶν πρᾶσσόντων τῷ Βρασίδᾳ ἤδη καὶ ἐκ τοῦ φανεροῦ διαδικαιούντων αὐτά, ἐπειδὴ καὶ τὸ πλῆθος ἐώρων τετραμμένον καὶ τοῦ παρόντος Ἀθηναίων στρατηγοῦ οὐκέτι ἀκροώμενον, 15
 3 ἐγένετο ἡ ὁμολογία καὶ προσεδέξαντο ἐφ' οἷς ἐκήρυξεν. καὶ οἱ μὲν τὴν πόλιν τοιούτῳ τρόπῳ παρέδωκαν, ὁ δὲ Θουκυδίδης καὶ αἱ νῆες ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ὅψε κατέπλεον ἐς τὴν Ἱόναν.
 4 καὶ τὴν μὲν Ἀμφίπολιν Βρασίδας ἄρτι εἶχε, τὴν δὲ Ἱόναν παρὰ νύκτα ἐγένετο λαβεῖν· εἰ γὰρ μὴ ἐβοήθησαν αἱ νῆες 20 διὰ τάχους, ἅμα ἕξ ἂν εἶχετο.

107 Μετὰ δὲ τοῦτο ὁ μὲν τὰ ἐν τῇ Ἱόνῃ καθίστατο, ὅπως καὶ τὸ αὐτίκα, ἣν ἐπὶ ὁ Βρασίδας, καὶ τὸ ἔπειτα ἀσφαλῶς ἔξει, δεξάμενος τοὺς ἐθελήσαντας ἐπιχωρῆσαι ἄνωθεν κατὰ
 2 τὰς σπονδὰς· ὁ δὲ πρὸς μὲν τὴν Ἱόναν κατὰ τε τὸν ποταμὸν 25 πολλοῖς πλοίοις ἄφνω καταπλεύσας, εἴ πως τὴν προύχουσαν ἄκραν ἀπὸ τοῦ τείχους λαβὼν κρατοίῃ τοῦ ἔσπλου, καὶ κατὰ γῆν ἀποπειράσας ἅμα, ἀμφοτέρωθεν ἀπεκρούσθη, τὰ δὲ περὶ
 3 τὴν Ἀμφίπολιν ἐξηρτύετο. καὶ Μύρκινός τε αὐτῷ προσ-
 ἐχώρησεν Ἡδωνικὴ πόλις, Πιπτακοῦ τοῦ Ἡδώνων βασιλέως 30 ἀποθανόντος ὑπὸ τῶν Γοάξιος παίδων καὶ Βραυροῦς τῆς

6 Ἀθηναίων Dobree
 βανον G M : ἐλάμβανον cett.

7 συχνοῖς E : συχνοὶ cett.
 10 σφίσις εἶναι τὰ δεινὰ A B E F M

8 ὑπελάμ-

γυναικὸς αὐτοῦ, καὶ Γαληψὸς οὐ πολλῶ ὕστερον καὶ Οἰσύμη· εἰσὶ δὲ αὐταὶ Θασίων ἀποικίαι. παρῶν δὲ καὶ Περδίκκας εὐθὺς μετὰ τὴν ἄλωσιν ζυγαθίστη ταῦτα.

- Ἐχομένης δὲ τῆς Ἀμφιπόλεως οἱ Ἀθηναῖοι ἐς μέγα δέος 108
 5 κατέστησαν, ἄλλως τε καὶ ὅτι ἡ πόλις αὐτοῖς ἦν ὠφέλιμος
 ξύλων τε ναυπηγησίμων πομπῇ καὶ χρημάτων προσόδῳ, καὶ
 ὅτι μέχρι μὲν τοῦ Στρυνμόνος ἦν πάροδος Θεσσαλῶν διαγόνιτων
 ἐπὶ τοὺς ζυμμάχους σφῶν τοῖς Λακεδαιμονίοις, τῆς δὲ γε-
 φύρας μὴ κρατούντων, ἄνωθεν μὲν μεγάλης οὔσης ἐπὶ πολὺν
 10 λίμνης τοῦ ποταμοῦ, τὰ δὲ πρὸς Ἡίονα τριήρεσι τηρουμένων,
 οὐκ ἂν δύνασθαι προελθεῖν· τότε δὲ ῥάδια ἤδη [ἐνόμιζεν]
 γεγενῆσθαι. καὶ τοὺς ζυμμάχους ἐφοβοῦντο μὴ ἀποστῶσιν.
 ὁ γὰρ Βρασιδᾶς ἔν τε τοῖς ἄλλοις μέτριον ἑαυτὸν παρείχε, 2
 καὶ ἐν τοῖς λόγοις πανταχοῦ ἐδήλου ὥς ἐλευθερώσων τὴν
 15 Ἑλλάδα ἐκπεμφθεῖη. καὶ αἱ πόλεις πυνθανόμεναι αἱ τῶν 3
 Ἀθηναίων ὑπήκοοι τῆς τε Ἀμφιπόλεως τὴν ἄλωσιν καὶ ἃ
 παρέχεται, τὴν τε ἐκείνου πραότητα, μάλιστα δὴ ἐπήρθησαν
 ἐς τὸ νεωτερίζειν, καὶ ἐπεκηρυκεύοντο πρὸς αὐτὸν κρύφα,
 ἐπιπαριέναι τε κελεύοντες καὶ βουλόμενοι αὐτοὶ ἕκαστοι
 20 πρῶτοι ἀποστήναι. καὶ γὰρ καὶ ἄδεια ἐφαίνετο αὐτοῖς, 4
 ἐψευσμένοις μὲν τῆς Ἀθηναίων δυνάμει ἐπὶ τοσοῦτον ὅση
 ὕστερον διεφάνη, τὸ δὲ πλέον βουλήσει κρίνοντες ἀσαφεὶ ἢ
 προνοίᾳ ἀσφαλεῖ, εἰωθότες οἱ ἄνθρωποι οὐ μὲν ἐπιθυμοῦσιν
 ἐλπίδι ἀπερισκέπτῳ διδόναι, ὃ δὲ μὴ προσίενται λογισμῷ
 25 αὐτοκράτορι διωθεῖσθαι. ἅμα δὲ τῶν Ἀθηναίων ἐν τοῖς 5
 Βοιωτοῖς νεωστὶ πεπληγμένων καὶ τοῦ Βρασιδίου ἐφορκᾶ
 καὶ οὐ τὰ ὄντα λέγοντος, ὥς αὐτῷ ἐπὶ Νίσαιαν τῇ ἑαυτοῦ
 μόνῃ στρατιᾷ οὐκ ἠθέλησαν οἱ Ἀθηναῖοι ζυμβαλεῖν, ἐθάρ-
 σουν καὶ ἐπίστευον μηδένα ἂν ἐπὶ σφᾶς βοηθήσαι. τὸ 6

1 Γαληψὸς Steph. Byz.: Γαψηλὸς codd. 10 τηρουμένων Hude
 11 προελθεῖν Stephanus: προσελθεῖν codd. ῥάδια vulgo: ῥαδία
 codd. ἐνόμιζεν secl. Kistemaker: ἐνόμιζον recc. 13 αὐ-
 τὸν C G 21 ἐψευσμένοι E: ἐψευσμένης A B 28 post στρατιᾷ
 add. βοηθήσαντι Linwood

- δὲ μέγιστον, διὰ τὸ ἡδονὴν ἔχον ἐν τῷ αὐτίκα καὶ ὅτι
τὸ πρῶτον Λακεδαιμονίων ὀργώντων ἔμελλον πειράσασθαι,
κινδυνεύειν παντὶ τρόπῳ ἐτοῖμοι ἦσαν. ὧν αἰσθανόμενοι
οἱ μὲν Ἀθηναῖοι φυλακάς, ὥς ἐξ ὀλίγου καὶ ἐν χειμῶνι,
διέπεμπον ἐς τὰς πόλεις, ὁ δὲ ἐς τὴν Λακεδαίμονα ἐφι- 5
έμενος στρατιάν τε προσαποστέλλειν ἐκέλευε καὶ αὐτὸς ἐν
7 τῷ Στρυμόνι ναυπηγίαν τριήρων παρεσκεύαζετο. οἱ δὲ
Λακεδαιμόνιοι τὰ μὲν καὶ φθόνῳ ἀπὸ τῶν πρώτων ἀνδρῶν
οὐχ ὑπέρητσαν αὐτῷ, τὰ δὲ καὶ βουλόμενοι μᾶλλον τοὺς
τε ἄνδρας τοὺς ἐκ τῆς νήσου κομίσασθαι καὶ τὸν πόλεμον 10
καταλῦσαι.
- 109 Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος Μεγαρῆς τε τὰ μακρὰ τείχη,
ἃ σφῶν οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον, κατέσκαψαν ἐλόντες ἐς ἔδαφος,
καὶ Βρασιδάς μετὰ τὴν Ἀμφιπόλεως ἄλωσιν ἔχων τοὺς
2 ξυμμάχους στρατεύει ἐπὶ τὴν Ἀκτὴν καλουμένην. ἔστι δὲ 15
ἀπὸ τοῦ βασιλέως διορύγματος ἔσω προύχουσα, καὶ ὁ Ἄθως
3 αὐτῆς ὅρος ὑψηλὸν τελευτᾷ ἐς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος. πόλεις
δὲ ἔχει Σάνην μὲν Ἀνδρίων ἀποικίαν παρ' αὐτὴν τὴν διώρυχα,
ἐς τὸ πρὸς Εὐβοίαν πέλαγος τετραμμένην, τὰς δὲ ἄλλας
Θυσσὸν καὶ Κλεωνὰς καὶ Ἀκροθῶους καὶ Ὀλόφυζον καὶ 20
4 Δίον· αἱ οἰκοῦνται ξυμμείκτοις ἔθνεσι βαρβάρων διγλώσσων,
καί τι καὶ Χαλκιδικὸν ἐνὶ βραχύ, τὸ δὲ πλείστον Πελασγικόν,
τῶν καὶ Λῆμνόν ποτε καὶ Ἀθήνας Τυρσηνῶν οἰκησάντων,
καὶ Βισαλτικὸν καὶ Κρηστωνικὸν καὶ Ἠδῶνες· κατὰ δὲ
5 μικρὰ πολίσματα οἰκοῦσιν. καὶ οἱ μὲν πλείους προσ- 25
εχώρησαν τῷ Βρασιδᾷ, Σάνη δὲ καὶ Δίον ἀντέστη, καὶ αὐτῶν
110 τὴν χώραν ἐμμείνας τῷ στρατῷ ἐδῆου. ὥς δ' οὐκ ἐσήκουον,
εὐθὺς στρατεύει ἐπὶ Τορώνην τὴν Χαλκιδικήν, κατεχομένην
ὑπὸ Ἀθηναίων· καὶ αὐτὸν ἄνδρες ὀλίγοι ἐπήγοντο, ἐτοῖμοι
ὄντες τὴν πόλιν παραδοῦναι. καὶ ἀφικόμενος νυκτὸς ἔτι 30
καὶ περὶ ὄρθρον τῷ στρατῷ ἐκαθέζετο πρὸς τὸ Διοσκόρειον,

3 αἰσθόμενοι B

12 τε τὰ Haacke : τὰ τε codd.
Stephanus : Σάμη codd. [G]

26 Σάνη

ὁ ἀπέχει τῆς πόλεως τρεῖς μάλιστα σταδίου. τὴν μὲν 2
οὖν ἄλλην πόλιν τῶν Τωρωναίων καὶ τοὺς Ἀθηναίους τοὺς
ἐμφρουροῦντας ἔλαθεν· οἱ δὲ πρᾶσσοντες αὐτῷ εἰδότες ὅτι
ἦξι, καὶ προελθόντες τιwες αὐτῶν λάθρα ὀλίγοι, ἐτήρουν τὴν
5 πρόσοδον, καὶ ὡς ἦσθοντο παρόντα, ἐσκομίζουσι παρ' αὐτοὺς
ἐγχειρίδια ἔχοντας ἄνδρας ψιλοὺς ἑπτὰ (τοσοῦτοι γὰρ μόνοι
ἀνδρῶν εἴκοσι τὸ πρῶτον ταχθέντων οὐ κατέδεισαν ἐσελθεῖν·
ἦρχε δὲ αὐτῶν Λυσίστρατος Ὀλύνθιος), οἱ διαδύντες διὰ τοῦ
πρὸς τὸ πέλαγος τείχους καὶ λαθόντες τοὺς τε ἐπὶ τοῦ
10 ἀνωτάτῳ φυλακτηρίου φρουροῦς, οὔσης τῆς πόλεως πρὸς
λόφον, ἀναβάντες διέφθειραν καὶ τὴν κατὰ Καναστραῖον
πυλίδα διήρουν. ὁ δὲ Βρασίδης τῷ μὲν ἄλλῳ στρατῷ III
ἡσύχαζεν ὀλίγον προελθών, ἑκατὸν δὲ πελταστὰς προπέμπει,
ὅπως, ὅποτε πύλαι τιwες ἀνοιχθεῖεν καὶ τὸ σημεῖον ἀρθείη ὃ
15 ξυνέκειτο, πρῶτοι ἐσδράμοιεν. καὶ οἱ μὲν χρόνου ἐγγίγνο- 2
μένου καὶ θαυμάζοντες κατὰ μικρὸν ἔτυχον ἐγγὺς τῆς πόλεως
προσελθόντες· οἱ δὲ τῶν Τωρωναίων ἔνδοθεν παρασκευ-
άζοντες μετὰ τῶν ἐσεληλυθόντων, ὡς αὐτοῖς ἢ τε πυλὶς
διήρητο καὶ αἱ κατὰ τὴν ἀγορὰν πύλαι τοῦ μοχλοῦ διακο-
20 πέντος ἀνεώγοντο, πρῶτον μὲν κατὰ τὴν πυλίδα τιwας περι-
αγαγόντες ἐσεκόμισαν, ὅπως κατὰ νώτου καὶ ἀμφοτέρωθεν
τοὺς ἐν τῇ πόλει οὐδὲν εἰδόμενος ἐξαπώης φοβήσειαν, ἔπειτα
τὸ σημεῖόν τε τοῦ πυρός, ὡς εἶρητο, ἀνέσχον, καὶ διὰ τῶν
κατὰ τὴν ἀγορὰν πυλῶν τοὺς λοιποὺς ἤδη τῶν πελταστῶν
25 ἐσεδέχοντο. καὶ ὁ Βρασίδης ἰδὼν τὸ ξύνθημα ἔθει δρόμῳ, III2
ἀναστήσας τὸν στρατὸν ἐμβοήσαντάς τε ἀθρόον καὶ ἐκπληξῶ
πολλὴν τοῖς ἐν τῇ πόλει παρασχόντας. καὶ οἱ μὲν κατὰ 2
τὰς πύλας εὐθύς ἐσέπιπτον, οἱ δὲ κατὰ δοκοὺς τετραγώνιους,
αἱ ἔτυχον τῷ τείχει πεπτωκότες καὶ οἰκοδομουμένῳ πρὸς λίθων
30 ἀπολκὴν προσκείμεναι. Βρασίδης μὲν οὖν καὶ τὸ πλήθος 3

4 προσελθόντες C E F¹ G M 10 ἀνωτάτῳ M : ἀνωτάτου B supraser.
G : ἀνώτατα cett. 21 ἐσεκόμισαν recc. : ἐσεκομίσαντο E : ἐξεκό-
μισαν cett. 26 ἐμβοήσαντά A B E F M supraser. G 27 παρα-
σχόντας c G : παρασχόντα cett.

εὐθὺς ἄνω καὶ ἐπὶ τὰ μετέωρα τῆς πόλεως ἐτράπετο, βουλόμενος κατ' ἄκρας καὶ βεβαίως ἐλεῖν αὐτήν· ὁ δὲ ἄλλος ὄμιλος κατὰ πάντα ὁμοίως ἐσκεδάννυντο.

- 113 Τῶν δὲ Τορωναίων γιγνομένης τῆς ἀλώσεως τὸ μὲν πολὺ οὐδὲν εἰδὸς ἐθορυβεῖτο, οἱ δὲ πράσσοντες καὶ οἷς ταῦτα 5
 2 ἤρεσκε μετὰ τῶν ἐσελθόντων εὐθὺς ἦσαν. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι (ἔτυχον γὰρ ἐν τῇ ἀγορᾷ ὀπλῖται καθεύδοντες ὥς πεντήκοντα) ἐπειδὴ ἦσθοντο, οἱ μὲν τινες ὀλίγοι διαφθείρονται ἐν χερσὶν αὐτῶν, τῶν δὲ λοιπῶν οἱ μὲν πέζῃ, οἱ δὲ ἐς τὰς ναῦς, αἱ ἐφρούρουν δύο, καταφυγόντες διασφύζονται ἐς τὴν Λήκυθον 10
 3 ἐς τὴν θάλασσαν ἀπειλημμένον ἐν στενῷ ἰσθμῷ. κατέφυγον δὲ καὶ τῶν Τορωναίων ἐς αὐτοὺς ὅσοι ἦσαν σφίσιν
 114 ἐπιτήδειοι. γεγενημένης δὲ ἡμέρας ἤδη καὶ βεβαίως τῆς πόλεως ἐχομένης ὁ Βρασίδης τοῖς μὲν μετὰ τῶν Ἀθηναίων 15
 Τορωναίοις καταπεφευγόσι κήρυγμα ἐποίησατο τὸν βουλόμενον ἐπὶ τὰ ἑαυτοῦ ἐξελθόντα ἀδεῶς πολιτεύειν, τοῖς δὲ Ἀθηναίοις κήρυκα προσπέμψας ἐξιέναι ἐκέλευεν ἐκ τῆς Ληκύθου ὑποσπόνδους καὶ τὰ ἑαυτῶν ἔχοντας ὥς οὔσης
 2 Χαλκιδέων. οἱ δὲ ἐκλείψειν μὲν οὐκ ἔφασαν, σπείσασθαι 20
 δὲ σφίσιν ἐκέλευον ἡμέραν τοὺς νεκροὺς ἀνελέσθαι. ὁ δὲ ἐσπείσατο δύο. ἐν ταύταις δὲ αὐτός τε τὰς ἐγγὺς οἰκίας
 3 ἐκρατύνατο καὶ Ἀθηναῖοι τὰ σφέτερα. καὶ ξύλλογον τῶν Τορωναίων ποιήσας ἔλεξε τοῖς ἐν τῇ Ἀκάνθῃ παραπλήσια, ὅτι οὐ δίκαιον εἶη οὔτε τοὺς πράξαντας πρὸς αὐτὸν τὴν 25
 λήψιν τῆς πόλεως χεῖρους οὐδὲ προδότας ἡγεῖσθαι (οὐ γὰρ ἐπὶ δουλείᾳ οὐδὲ χρήμασι πεισθέντας δρᾶσαι τοῦτο, ἀλλ' ἐπὶ ἀγαθῷ καὶ ἐλευθερίᾳ τῆς πόλεως) οὔτε τοὺς μὴ μετασχόντας οἶεσθαι μὴ τῶν αὐτῶν τεύξεσθαι· ἀφίχθαι γὰρ οὐ
 4 διαφθερῶν οὔτε πόλιν οὔτε ἰδιώτην οὐδένα. τὸ δὲ κήρυγμα 30
 ποιήσασθαι τούτου ἕνεκα τοῖς παρ' Ἀθηναίους καταπεφευ-

γόσιν, ὥς ἡγούμενος οὐδὲν χείρους τῇ ἐκείνων φιλίᾳ· οὐδ' ἂν σφῶν πειρασμένους αὐτοὺς [τῶν Λακεδαιμονίων] δοκεῖν ἦσσαν, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον, ὅσῳ δικαιότερα πράσσουσιν, εὖνους ἂν σφίσι γενέσθαι, ἀπειρία δὲ νῦν πεφοβῆσθαι. τοὺς 5
 5 τε πάντας παρασκευάζεσθαι ἐκέλευεν ὥς βεβαίους τε ἐσο-
 μένους ξυμμάχους καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε ἤδη ὅτι ἂν ἁμαρτάνωσιν αἰτίαν ἔχοντας· τὰ δὲ πρότερα οὐ σφεῖς ἀδικεῖσθαι, ἀλλ' ἐκείνους μᾶλλον ὑπ' ἄλλων κρεισσόνων, καὶ ξυγγνώμην εἶναι εἴ τι ἠναιτιοῦντο. καὶ ὁ μὲν τοιαῦτα εἰπὼν καὶ παρα- 115
 10 θαρσύνας διελθουσῶν τῶν σπονδῶν τὰς προσβολὰς ἐποιεῖτο τῇ Ληκύθῳ· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἡμύνοντό τε ἐκ φαύλου τειχί-
 σματος καὶ ἀπ' οἰκιῶν ἐπάλξεις ἐχουσῶν, καὶ μίαν μὲν 2
 ἡμέραν ἀπεκρούσαντο· τῇ δ' ὑστεραία μηχανῆς μελλούσης προσάξεσθαι αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ἐναντίων, ἀφ' ἧς πῦρ ἐνήσειν
 15 διανοοῦντο ἐς τὰ ξύλινα παραφράγματα, καὶ προσιόντος ἤδη τοῦ στρατεύματος, ἥ ᾤοντο μάλιστα αὐτοὺς προσκομιεῖν τὴν μηχανὴν καὶ ἦν ἐπιμαχώτατον, πύργον ξύλινον ἐπ' οἴκημα ἀντέστησαν, καὶ ὕδατος ἀμφορέας πολλοὺς καὶ πίθους ἀνεφό-
 ρησαν καὶ λίθους μεγάλους, ἄνθρωποι τε πολλοὶ ἀνέβησαν.
 20 τὸ δὲ οἶκημα λαβὼν μείζον ἄχθος ἐξαπίνης κατερράγη καὶ 3
 ψόφου πολλοῦ γενομένου τοὺς μὲν ἐγγὺς καὶ ὀρώντας τῶν Ἀθηναίων ἐλύπησε μᾶλλον ἢ ἐφόβησεν, οἱ δὲ ἄπωθεν, καὶ μάλιστα οἱ διὰ πλείστον, νομίσαντες ταύτῃ ἐαλωκέναι ἤδη τὸ χωρίον, φυγῇ ἐς τὴν θάλασσαν καὶ τὰς ναῦς ὥρμησαν.
 25 καὶ ὁ Βρασίδης ὥς ἦσθετο αὐτοὺς ἀπολείποντάς τε τὰς 116
 ἐπάλξεις καὶ τὸ γιγνόμενον ὀρών, ἐπιφερόμενος τῷ στρατῷ εὐθὺς τὸ τείχισμα λαμβάνει, καὶ ὅσους ἐγκατέλαβε δι-
 ἐφέθειρεν. καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι τοῖς τε πλοίοις καὶ ταῖς 2
 ναυσὶ τοῦτ' ἰσχυρῶς ἐκλιπόντες τὸ χωρίον ἐς Παλλήνην
 30 διεκομίσθησαν· ὁ δὲ Βρασίδης (ἔστι γὰρ ἐν τῇ Ληκύθῳ Ἀθηνᾶς ἱερόν, καὶ ἔτυχε κηρύξας, ὅτε ἔμελλε προσβαλεῖν,

2 τῶν Λακεδαιμονίων secl. Heilmann 5 ἐκέλευσεν A B F
 31 προσβαλεῖν E : προσβάλλειν C G : βάλλειν cett.

- τῷ ἐπιβάντι πρώτῳ τοῦ τείχους τριάκοντα μνᾶς ἀργυρίου
 δώσειν) νομίσας ἄλλῳ τινὶ τρόπῳ ἢ ἀνθρωπείῳ τὴν ἄλωσιν
 γενέσθαι, τὰς τε τριάκοντα μνᾶς τῇ θεῷ ἀπέδωκεν ἐς τὸ
 ἱερὸν καὶ τὴν Λήκυθον καθελὼν καὶ ἀνασκευάσας τέμενος
 3 ἀνῆκεν ἅπαν. καὶ ὁ μὲν τὸ λοιπὸν τοῦ χειμῶνος ἃ τε εἶχε 5
 τῶν χωρίων καθίστατο καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπεβούλευεν· καὶ
 τοῦ χειμῶνος διελθόντος ὄγδοον ἔτος ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ.
- 117 Λακεδαιμόνιοι δὲ καὶ Ἀθηναῖοι ἅμα ἦρι τοῦ ἐπιγιγνομένου
 θέρονος εὐθὺς ἐκεχειρίαν ἐποίησαντο ἐνιαύσιον, νομίσαντες
 Ἀθηναῖοι μὲν οὐκ ἂν ἔτι τὸν Βρασίδαν σφῶν προσapo- 10
 στῆσαι οὐδὲν πρὶν παρασκευάσαιντο καθ' ἡσυχίαν, καὶ ἅμα,
 εἰ καλῶς σφίσιν, ἔχοι, καὶ ξυμβῆναι τὰ πλείω, Λακεδα-
 μόνιοι δὲ ταῦτα τοὺς Ἀθηναίους ἡγούμενοι ἅπερ ἐδέδισαν
 φοβεῖσθαι, καὶ γενομένης ἀνοκωχῆς κακῶν καὶ ταλαιπωρίας
 μᾶλλον ἐπιθυμήσειν αὐτοὺς πειρασμένους ξυναλλαγῆναι τε 15
 καὶ τοὺς ἄνδρας σφίσιν ἀποδόντας σπονδὰς ποιήσασθαι καὶ
 2 ἐς τὸν πλείω χρόνον. τοὺς γὰρ δὴ ἄνδρας περὶ πλέονος
 ἐποιοῦντο κομίσασθαι, ὥς ἔτι Βρασίδας ἠτύχει· καὶ ἔμελλον
 ἐπὶ μείζον χωρήσαντος αὐτοῦ καὶ ἀντίπαλα καταστήσαντος
 τῶν μὲν στέρεσθαι, τοῖς δ' ἐκ τοῦ ἴσου ἀμυνόμενοι κινδun- 20
 3 νεύσειν καὶ κρατήσιν. γίνεται οὖν ἐκεχειρία αὐτοῖς τε καὶ
 τοῖς ξυμμάχοις ἥδε.
- 118 Περὶ μὲν τοῦ ἱεροῦ καὶ τοῦ μαντείου τοῦ Ἀπόλλωνος
 τοῦ Πυθίου δοκεῖ ἡμῖν χρῆσθαι τὸν βουλόμενον ἀδόλως
 2 καὶ ἀδεῶς κατὰ τοὺς πατέριους νόμους. τοῖς μὲν Λακε- 25
 δαιμονίοις ταῦτα δοκεῖ καὶ τοῖς ξυμμάχοις τοῖς παροῦσιν·
 Βοιωτοὺς δὲ καὶ Φωκέας πείσειν φασὶν ἐς δύναμιν προσ-
 3 κηρυκευόμενοι. περὶ δὲ τῶν χρημάτων τῶν τοῦ θεοῦ ἐπι-
 μέλεσθαι ὅπως τοὺς ἀδικοῦντας ἐξευρήσομεν, ὀρθῶς καὶ

12 καὶ] καὶ Krüger 13 τε ABCF ἐδέδισαν (sic) f M:
 ἔδεισαν cett. 18 ὥς ἔτι] ἔως ὅτ' ὁ (sic) Schol. Ar. Pac. 479 20 fort.
 στερεώσθαι scribendum κινδυνεύειν A B E F 25 καὶ ἀδεῶς
 F' G M: om. cett. 28 alterum τῶν om. A B E F M 29 ἐξευρή-
 σωμεν C F M

δικαίως τοῖς πατρίοις νόμοις χρώμενοι καὶ ὑμεῖς καὶ ἡμεῖς
καὶ τῶν ἄλλων οἱ βουλόμενοι, τοῖς πατρίοις νόμοις χρώμενοι
πάντες. περὶ μὲν οὖν τούτων ἔδοξε Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς 4
ἄλλοις ξυμμάχοις κατὰ ταῦτα· τάδε δὲ ἔδοξε Λακεδαιμονίοις
5 καὶ τοῖς ἄλλοις ξυμμάχοις ἔαν σπονδὰς ποιῶνται οἱ Ἀθη-
ναῖοι, ἐπὶ τῆς αὐτῶν μένειν ἐκατέρους ἔχοντας ἅπερ νῦν
ἔχομεν, τοὺς μὲν ἐν τῷ Κορυφασίῳ ἐντὸς τῆς Βουφράδος καὶ
τοῦ Τομέως μένοντας, τοὺς δὲ ἐν Κυθήροις μὴ ἐπιμισγο-
μένους ἐς τὴν ξυμμαχίαν, μήτε ἡμᾶς πρὸς αὐτοὺς μήτε αὐτοὺς
10 πρὸς ἡμᾶς, τοὺς δ' ἐν Νισαίᾳ καὶ Μινώᾳ μὴ ὑπερβαίνοντας
τὴν ὁδὸν τὴν ἀπὸ τῶν πυλῶν τῶν παρὰ τοῦ Νίσου ἐπὶ τὸ
Ποσειδώνιον, ἀπὸ δὲ τοῦ Ποσειδωνίου εὐθὺς ἐπὶ τὴν γέφυραν
τὴν ἐς Μινώαν (μηδὲ Μεγαρέας καὶ τοὺς ξυμμάχους ὑπερ-
βαίνειν τὴν ὁδὸν ταύτην) καὶ τὴν νῆσον, ἣν περ ἔλαβον οἱ
15 Ἀθηναῖοι, ἔχοντας, μηδὲ ἐπιμισγομένους μηδετέρους μηδε-
τέρωσσε, καὶ τὰ ἐν Τροιζήνι, ὅσα περ νῦν ἔχουσι, καθ' ἃ
ξυνέθεντο πρὸς Ἀθηναίους· καὶ τῇ θαλάσσῃ χρωμένους, ὅσα 5
ἂν κατὰ τὴν ἑαυτῶν καὶ κατὰ τὴν ξυμμαχίαν, Λακεδαιμονίους
καὶ τοὺς ξυμμάχους πλεῖν μὴ μακρὰ ἰηί, ἄλλω δὲ κωπήρει
20 πλοίῳ, ἐς πεντακόσια τάλαιτα ἄγοντι μέτρα. κήρυκι δὲ καὶ 6
πρεσβείᾳ καὶ ἀκολούθοις, ὅπόσοις ἂν δοκῇ, περὶ καταλύσεως
τοῦ πολέμου καὶ δικῶν ἐς Πελοπόννησον καὶ Ἀθήνας
σπονδὰς εἶναι ἰοῦσι καὶ ἀπιούσι καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ
θάλασσαν. τοὺς δὲ αὐτομόλους μὴ δέχεσθαι ἐν τούτῳ τῷ 7
25 χρόνῳ, μήτε ἐλεύθερον μήτε δοῦλον, μήτε ὑμᾶς μήτε ἡμᾶς.
δίκας τε διδόναι ὑμᾶς τε ἡμῖν καὶ ἡμᾶς ὑμῖν κατὰ τὰ πάτρια, 8
τὰ ἀμφίλογα δίκη διαλύοντας ἄνευ πολέμου. τοῖς μὲν Λακε- 9
δαιμονίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις ταῦτα δοκεῖ· εἰ δέ τι ὑμῖν
εἴτε κάλλιον εἴτε δικαιότερον τούτων δοκεῖ εἶναι, ἴοιτες ἐς
30 Λακεδαίμονα διδάσκετε· οὐδενὸς γὰρ ἀποστήσονται, ὅσα ἂν

4 ἄλλοις F' G M : om. cett. κατὰ ταῦτα . . . ξυμμάχοις F' om.
ἄλλοις M (om. δὲ) : om. cett. 11 ἀπὸ τοῦ Νισαίου (M τοῦ] τὸ
Dobree 15 μηδὲ Poppo : μήτε codd. 16 καθ' ἃ Kirchhoff :
καὶ οἷα codd. 21 ἂν recc. : ἔαν codd.

- δίκαια λέγητε, οὔτε οἱ Λακεδαιμόνιοι οὔτε οἱ ξύμμαχοι.
 10 οἱ δὲ ἰόντες τέλος ἔχοντες ἰόντων, ἥπερ καὶ ὑμεῖς ἡμᾶς
 κελεύετε. αἱ δὲ σπονδαὶ ἐνιαυτὸν ἔσονται.
- 11 Ἐδοξεν τῷ δήμῳ. Ἀκαμαντὶς ἐπρυτάνευε, Φαίνιππος
 ἐγραμμάτευε, Νικιάδης ἐπεστάτει. Λάχης εἶπε, τύχη ἀγαθῇ 5
 τῇ Ἀθηναίων, ποιεῖσθαι τὴν ἐκεχειρίαν καθ' ἣν ξυγχωροῦσι
 Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν καὶ ὁμολόγησαν ἐν
 12 τῷ δήμῳ· τὴν <δ> ἐκεχειρίαν εἶναι ἐνιαυτόν, ἄρχειν δὲ
 τήνδε τὴν ἡμέραν, τετράδα ἐπὶ δέκα τοῦ Ἐλαφηβολίωνος
 13 μηνός. ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ἰόντας ὡς ἀλλήλους πρέσβεις 10
 καὶ κήρυκας ποιεῖσθαι τοὺς λόγους, καθ' ὅτι ἔσται ἡ κατὰ-
 14 λυσις τοῦ πολέμου. ἐκκλησίαν δὲ ποιήσαντας τοὺς στρατη-
 γοὺς καὶ τοὺς πρυτάνεις πρῶτον περὶ τῆς εἰρήνης . . . βου-
 λεύσασθαι Ἀθηναίους καθ' ὅτι ἂν ἐσίῃ ἡ πρεσβεία περὶ
 τῆς καταλύσεως τοῦ πολέμου. σπείσασθαι δὲ αὐτίκα μάλα 15
 τὰς πρεσβείας ἐν τῷ δήμῳ τὰς παρούσας ἢ μὴν ἐμμενεῖν ἐν
 ταῖς σπονδαῖς τὸν ἐνιαυτόν.
- 119 Ταῦτα ξυνέθεντο Λακεδαιμόνιοι [καὶ ὤμοσαν] καὶ οἱ
 ξύμμαχοι Ἀθηναίους καὶ τοῖς ξυμμάχοις μηνὸς ἐν Λακε-
 2 δαίμονι Γεραστίου δωδεκάτῃ. ξυνετίθεντο δὲ καὶ ἐσπένδοντο 20
 Λακεδαιμονίων μὲν οἷδε· Ταῦρος Ἐχετιμίδα, Ἀθήναιος
 Περικλείδα, Φιλοχαρίδας Ἐρυξιλαΐδα· Κορινθίων δὲ Αἰνέας
 Ὠκύτου, Εὐφαιμίδας Ἀριστωνύμον· Σικωνίων δὲ Δαμότιμος
 Ναυκράτους, Ὀνάσιμος Μεγακλέους· Μεγαρέων δὲ Νίκασος
 Κεκάλου, Μενεκράτης Ἀμφιδώρον· Ἐπιδαυρίων δὲ Ἀμφίας 25
 Εὐπαΐδα· Ἀθηναίων δὲ οἱ στρατηγοὶ Νικόστρατος Διειτρέ-
 φους, Νικίας Νικηράτου, Αὐτοκλῆς Τολμαίου.
- 3 Ἡ μὲν δὴ ἐκεχειρία αὕτη ἐγένετο, καὶ ξυνῆσαν ἐν αὐτῇ
 περὶ τῶν μειζόνων σπονδῶν διὰ παντὸς ἐς λόγους.

8 δ' add. Kirchhoff 13 lacunam statuit Kirchhoff 14 ἂν ἐσίῃ]
 εἶσιν Kirchhoff 18 καὶ ὤμοσαν secl. Kirchhoff ὤμοσαν] ὁμολό-
 γησαν (sic) E post ὤμοσαν add. Λακεδαιμόνιοι F' G M 22 Ἐρυξι-
 λαΐδα Valckenaer : Ἐρυξιδαΐδα (vel similia) codd. Αἰνέας E : Ἐνέας
 vel Ἐννέας cett. [G]

Περὶ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας αἷς ἐπῆρχοντο Σκιῶνι ἐν 120
 τῇ Παλλήνῃ πόλιν ἀπέστη ἀπ' Ἀθηναίων πρὸς Βρασίδαν.
 φασὶ δὲ οἱ Σκιωναῖοι Πελληνῆς μὲν εἶναι ἐκ Πελοποννήσου,
 πλείοντας δ' ἀπὸ Τροίας σφῶν τοὺς πρώτους κατενεχθῆναι
 5 ἐς τὸ χωρίον τοῦτο τῷ χειμῶνι ᾧ ἐχρήσαντο Ἀχαιοί, καὶ
 αὐτοῦ οἰκῆσαι. ἀποστάσι δ' αὐτοῖς ὁ Βρασίδης διέπλευσε 2
 νυκτὸς ἐς τὴν Σκιῶνιν, τριήρει μὲν φιλίᾳ προπλεύουση, αὐτὸς
 δὲ ἐν κελητίῳ ἄπωθεν ἐφεπόμενος, ὅπως, εἰ μὲν τινι τοῦ
 κέλητος μείζονι πλοίῳ περιτυγχάνοι, ἢ τριήρης ἀμύνοι αὐτῷ,
 10 ἀντιπάλου δὲ ἄλλης τριήρους ἐπιγενομένης οὐ πρὸς τὸ
 ἔλασσον νομίζων τρέψεσθαι, ἀλλ' ἐπὶ τὴν ναῦν, καὶ ἐν τούτῳ
 αὐτὸν διασώσειν. περαιωθεὶς δὲ καὶ ξύλλογον ποιήσας τῶν 3
 Σκιωναίων ἔλεγεν ἅ τε ἐν τῇ Ἀκάνθῳ καὶ Τορώνῃ, καὶ
 προσέτι φάσκων ἀξιωτάτους αὐτοὺς εἶναι ἐπαῖνου, οὔτινες
 15 τῆς Παλλήνης ἐν τῷ ἰσθμῷ ἀπειλημμένης ὑπὸ Ἀθηναίων
 Ποτεΐδαιαν ἐχόντων καὶ οὔτε οὐδὲν ἄλλο ἢ νησιῶται αὐτ-
 ἐπάγγελτοι ἐχώρησαν πρὸς τὴν ἐλευθερίαν καὶ οὐκ ἀνέμειναν
 ἀτολμία ἀνάγκην σφίσι προσγενέσθαι περὶ τοῦ φανερώς
 οἰκείου ἀγαθοῦ· σημείον τ' εἶναι τοῦ καὶ ἄλλο τι ἂν αὐτοὺς
 20 τῶν μεγίστων ἀνδρείως ὑπομείναι· εἰ τε θήσεται κατὰ νοῦν
 τὰ πράγματα, πιστοτάτους τε τῇ ἀληθείᾳ ἡγήσεσθαι αὐτοὺς
 Λακεδαιμονίων φίλους καὶ τᾶλλα τιμήσειν. καὶ οἱ μὲν 121
 Σκιωναῖοι ἐπῆρθησάν τε τοῖς λόγοις καὶ θαρσῆσαντες πάντες
 ὁμοίως, καὶ οἷς πρότερον μὴ ἤρεσκε τὰ πρassoμένα, τὸν τε
 25 πόλεμον διενεοῦντο προθύμως οἴσειν καὶ τὸν Βρασίδαν τὰ
 τ' ἄλλα καλῶς ἐδέξαντο καὶ δημοσίᾳ μὲν χρυσῷ στεφάνῳ
 ἀνέδησαν ὥς ἐλευθεροῦντα τὴν Ἑλλάδα, ἰδίᾳ δὲ ἑταιρίῳ
 τε καὶ προσήρχοντο ὥσπερ ἀθλητῇ. ὁ δὲ τό τε παραυτίκα 2
 φυλακὴν τινα αὐτοῖς ἐγκαταλιπὼν διέβη πάλιν καὶ ὕστερον
 30 οὐ πολλῷ στρατιὰν πλείω ἐπεραίωσε, βουλόμενος μετ' αὐτῶν

2 Παλλήνῃ E: Πελλήνῃ cett.

αὐτῇ codd.

αὐτὸν codd.

τῶν A B F

9 ἀμύνῃ A B E F M

11 τρέψεσθαι g: τρέψασθαι codd.

15 Παλλήνης E: Πελλήνης cett.

20 εἰ τεθήσεται vulgo distinguitur

αὐτῷ f g:

12 αὐτὸν g:

post ὑπὸ add.

τῆς τε Μένδης καὶ τῆς Ποτειδαίας ἀποπειρᾶσαι, ἡγούμενος καὶ τοὺς Ἀθηναίους βοηθῆσαι ἂν ὥς ἐς νῆσον καὶ βουλό-
μενος φθάσαι· καὶ τι αὐτῷ καὶ ἐπράσσετο ἐς τὰς πόλεις
ταύτας προδοσίας πέρι.

- 122 Καὶ ὁ μὲν ἔμελλεν ἐγχειρήσειν ταῖς πόλεσι ταύταις, ἐν 5
τούτῳ δὲ τριῇρει οἱ τὴν ἐκεχειρίαν περιαγγέλλοντες ἀφι-
κνύονται παρ' αὐτόν, Ἀθηναίων μὲν Ἀριστῶνυμος, Λακε-
2 δαιμονίων δὲ Ἀθήναιος. καὶ ἡ μὲν στρατιὰ πάλιν διέβη
ἐς Τορώνην, οἱ δὲ τῷ Βρασίδᾳ ἀνῆγγελλον τὴν ξυνθήκην,
καὶ ἐδέξαντο πάντες οἱ ἐπὶ Θράκης ξύμμαχοι Λακεδαι- 10
3 μονίων τὰ πεπραγμένα. Ἀριστῶνυμος δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις
κατήνει, Σκιωναίους δὲ αἰσθόμενος ἐκ λογισμοῦ τῶν ἡμερῶν
ὅτι ὕστερον ἀφεστήκοιεν, οὐκ ἔφη ἐνσπόνδους ἔσεσθαι.
Βρασίδας δὲ ἀντέλεγε πολλά, ὥς πρότερον, καὶ οὐκ ἀφίει
4 τὴν πόλιν. ὥς δ' ἀπήγγελλεν ἐς τὰς Ἀθήνας ὁ Ἀριστῶ- 15
νυμος περὶ αὐτῶν, οἱ Ἀθηναῖοι εὐθὺς ἐτοῖμοι ἦσαν στρατεύειν
ἐπὶ τὴν Σκιώνην. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι πρέσβεις πέμψαντες
παραβήσεσθαι ἔφασαν αὐτοὺς τὰς σπονδάς, καὶ τῆς πόλεως
ἀντεποιοῦντο Βρασίδᾳ πιστεύοντες, δίκη τε ἐτοῖμοι ἦσαν
5 περὶ αὐτῆς κρίνεσθαι. οἱ δὲ δίκη μὲν οὐκ ἤθελον κωδυν- 20
νεύειν, στρατεύειν δὲ ὥς τάχιστα, ὀργὴν ποιούμενοι εἰ καὶ
οἱ ἐν ταῖς νήσοις ἤδη ὄντες ἀξιούσι σφῶν ἀφίστασθαι, τῇ
6 κατὰ γῆν Λακεδαιμονίων ἰσχύϊ ἀνωφελεῖ πιστεύοντες. εἶχε
δὲ καὶ ἡ ἀλήθεια περὶ τῆς ἀποστάσεως μᾶλλον ἢ οἱ Ἀθη-
ναῖοι ἐδικαίουν· δύο γὰρ ἡμέραις ὕστερον ἀπέστησαν οἱ 25
Σκιωναῖοι. ψήφισμά τ' εὐθὺς ἐποίησαντο, Κλέωνος γνώμῃ
πεισθέντες, Σκιωναίους ἐξελεῖν τε καὶ ἀποκτεῖναι. καὶ
τᾶλλα ἡσυχάζοντες ἐς τοῦτο παρεσκευάζοντο.

- 123 Ἐν τούτῳ δὲ Μένδῃ ἀφίσταται αὐτῶν, πόλις ἐν τῇ Παλ-
λήνῃ, Ἐρετριῶν ἀποικία. καὶ αὐτοὺς ἐδέξατο ὁ Βρασίδας, 30
οὐ νομίζων ἀδικεῖν, ὅτι ἐν τῇ ἐκεχειρίᾳ φανερώς προσ-

εχώρησαν· ἔστι γὰρ ἃ καὶ αὐτὸς ἐνεκάλει τοῖς Ἀθηναίοις
 παραβαίνειν τὰς σπονδάς. δι' ὃ καὶ οἱ Μενδαῖοι μᾶλλον 2
 ἐτόλμησαν, τὴν τε τοῦ Βρασίδου γνώμην ὀρώντες ἐτοίμην,
 τεκμαιρόμενοι καὶ ἀπὸ τῆς Σκιώνης ὅτι οὐ προουίδου, καὶ
 5 ἅμα τῶν πρασσόντων σφίσιν ὀλίγων τε ὄντων καὶ ὥς τότε
 ἐμέλλησαν οὐκέτι ἀνέντων, ἀλλὰ περὶ σφίσιν αὐτοῖς φοβου-
 μένων τὸ κατάδηλον καὶ καταβιασαμένων παρὰ γνώμην τοὺς
 πολλούς. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι εὐθὺς πυθόμενοι, πολλῶ ἔτι 3
 μᾶλλον ὀργισθέντες παρεσκευάζοντο ἐπ' ἀμφοτέρας τὰς
 10 πόλεις. καὶ Βρασίδας προσδεχόμενος τὸν ἐπίπλουν αὐτῶν 4
 ὑπεκκομίζει ἐς Ὀλυνθον τὴν Χαλκιδικὴν παῖδας καὶ γυναῖκας
 τῶν Σκιωναίων καὶ Μενδαίων, καὶ τῶν Πελοποννησίων
 αὐτοῖς πεντακοσίους ὀπλίτας διέπεμψε καὶ πελταστὰς τρια-
 κοσίους Χαλκιδέων, ἄρχοντά τε τῶν ἀπάντων Πολυδαμίδαν.
 15 καὶ οἱ μὲν τὰ περὶ σφᾶς αὐτούς, ὥς ἐν τάχει παρεσομένων
 τῶν Ἀθηναίων, κοινῇ ἡττρεπίζοντο.

Βρασίδας δὲ καὶ Περδίκκας ἐν τούτῳ στρατεύουσιν ἅμα 124
 ἐπὶ Ἀρραβαῖον τὸ δεῦτερον ἐς Λύγκον. καὶ ἦγον ὁ μὲν
 ὦν ἐκράτει Μακεδόνων τὴν δύναμιν καὶ τῶν ἐνοικούντων
 20 Ἑλλήνων ὀπλίτας, ὁ δὲ πρὸς τοῖς αὐτοῦ περιλοίποις τῶν
 Πελοποννησίων Χαλκιδέας καὶ Ἀκανθίους καὶ τῶν ἄλλων
 κατὰ δύναμιν ἐκάστων. ξύμπαν δὲ τὸ ὀπλιτικὸν τῶν
 Ἑλλήνων τρισχίλιοι μάλιστα, ἱππῆς δ' οἱ πάντες ἠκολού-
 θουν Μακεδόνων ξὺν Χαλκιδεῦσιν ὀλίγου ἐς χιλίους, καὶ
 25 ἄλλος ὄμιλος τῶν βαρβάρων πολὺς. ἐσβαλόντες δὲ ἐς τὴν 2
 Ἀρραβαίου καὶ εὐρόντες ἀντεστρατοπεδευμένους αὐτοῖς τοὺς
 Λυγκηστὰς ἀντεκαθέζοντο καὶ αὐτοί. καὶ ἐχόντων τῶν μὲν 3
 πεζῶν λόφον ἐκατέρωθεν, πεδίου δὲ τοῦ μέσου ὄντος, οἱ
 ἱππῆς ἐς αὐτὸ καταδραμόντες ἱππομάχησαν πρῶτα ἀμφοτέρων,
 30 ἔπειτα δὲ καὶ ὁ Βρασίδας καὶ ὁ Περδίκκας, προελθόντων
 προτέρων ἀπὸ τοῦ λόφου μετὰ τῶν ἱππέων τῶν Λυγκηστῶν

24 ὀλίγου Priscianus : ὀλίγω codd.

26 αὐτοῖς Bekker (tentavit Porpo) : αὐτοῖς codd.

31 πρότερον A B E F M

- ὀπλιτῶν καὶ ἐτοίμων ὄντων μάχεσθαι, ἀντεπαγαγόντες καὶ
 αὐτοὶ ξυνέβαλον καὶ ἔτρεψαν τοὺς Λυγκηστάς, καὶ πολλοὺς
 μὲν διέφθειραν, οἱ δὲ λοιποὶ διαφυγόντες πρὸς τὰ μετέωρα
 4 ἡσύχαζον. μετὰ δὲ τοῦτο τροπαῖον στήσαντες δύο μὲν ἢ
 τρεῖς ἡμέρας ἐπέσχον, τοὺς Ἰλλυριοὺς μένοντες, οἱ ἔτυχον 5
 τῷ Περδίκκᾳ μισθοῦ μέλλοντες ἥξειν· ἔπειτα ὁ Περδίκκας
 ἐβούλετο προῖεναι ἐπὶ τὰς τοῦ Ἀρραβαίου κώμας καὶ μὴ
 καθῆσθαι, Βρασίδας δὲ τῆς τε Μένδης περιορώμενος, μὴ τῶν
 Ἀθηναίων πρότερον ἐπιπλευσάντων τι πάθῃ, καὶ ἅμα τῶν
 Ἰλλυριῶν οὐ παρόντων, οὐ πρόθυμος ἦν, ἀλλὰ ἀναχωρεῖν 10
 125 μᾶλλον. καὶ ἐν τούτῳ διαφερομένων αὐτῶν ἠγγέλθη ὅτι οἱ
 Ἰλλυριοὶ μετ' Ἀρραβαίου προδόντες Περδίκκᾳ γεγέννηται·
 ὥστε ἤδη ἀμφοτέροις μὲν δοκοῦν ἀναχωρεῖν διὰ τὸ δέος
 αὐτῶν ὄντων ἀνθρώπων μαχίμων, κυρωθὲν δὲ οὐδὲν ἐκ τῆς
 διαφορᾶς ὀπηνίκα χρὴ ὀρμᾶσθαι, νυκτός τε ἐπιγενομένης, οἱ 15
 μὲν Μακεδόνες καὶ τὸ πλῆθος τῶν βαρβάρων εὐθύς φοβη-
 θέντες, ὅπερ φιλεῖ μεγάλα στρατόπεδα ἀσαφῶς ἐκπλήγνυ-
 σθαι, καὶ νομίσαντες πολλαπλασίους μὲν ἢ ἦλθον ἐπιέναι,
 ὅσον δὲ οὐπω παρῆναι, καταστάντες ἐς αἰφνίδιον φυγὴν
 ἐχώρουν ἐπ' οἴκου, καὶ τὸν Περδίκκᾳ τὸ πρῶτον οὐκ αἰσθα- 20
 νόμενον, ὡς ἔγνω, ἠνάγκασαν πρὶν τὸν Βρασίδα ἰδεῖν (ἄπωθεν
 2 γὰρ πολὺ ἀλλήλων ἐστρατοπεδεύοντο) προαπελθεῖν. Βρασίδας
 δὲ ἅμα τῇ ἔφ' ὥς εἶδε τοὺς Μακεδόνας προκεχωρηκότας τοὺς
 τε Ἰλλυριοὺς καὶ τὸν Ἀρραβαῖον μέλλοντας ἐπιέναι, ξυνα-
 γαγὼν καὶ αὐτὸς ἐς τετράγωνον τάξιν τοὺς ὀπλίτας καὶ τὸν 25
 3 ψιλὸν ὄμιλον ἐς μέσον λαβὼν διενοεῖτο ἀναχωρεῖν. ἐκδρό-
 μους δέ, εἴ πῃ προσβάλλοιεν αὐτοῖς, ἔταξε τοὺς νεωτάτους,
 καὶ αὐτὸς λογάδας ἔχων τριακοσίους τελευταῖος γνώμην εἶχεν
 ὑποχωρῶν τοῖς τῶν ἐναντίων πρώτοις προσκεισομένοις ἀνθ-
 4 ιστάμενος ἀμύνεσθαι. καὶ πρὶν τοὺς πολεμίους ἐγγὺς εἶναι, 30
 ὡς διὰ ταχέων παρεκελεύσατο τοῖς στρατιώταις τοιάδε.

3 διαφυγόντες Meineke: διαφεύγοντες codd.
 σαφῶς cett.

17 ἀσαφῶς fg M:

Ἐὶ μὲν μὴ ὑπώπτευνον, ἄνδρες Πελοποιήσιοι, ὑμᾶς τῷ 126
 τε μεμονῶσθαι καὶ ὅτι βάρβαροι οἱ ἐπιόντες καὶ πολλοὶ
 ἔκπληξιν ἔχειν, οὐκ ἂν ὁμοίως διδαχὴν ἅμα τῇ παρακελεύσει
 ἐποιούμην· νῦν δὲ πρὸς μὲν τὴν ἀπόλειψιν τῶν ἡμετέρων
 5 καὶ τὸ πλήθος τῶν ἐναντίων βραχεῖ ὑπομνήματι καὶ παραι-
 νέσει τὰ μέγιστα πειράσομαι πείθειν. ἀγαθοῖς γὰρ εἶναι 2
 ὑμῖν προσήκει τὰ πολέμια οὐ διὰ ξυμμάχων παρουσίαν
 ἐκάστοτε, ἀλλὰ δι' οἰκείαν ἀρετὴν, καὶ μηδὲν πλήθος πεφο-
 βῆσθαι ἐτέρων, οἳ γε μηδὲ ἀπὸ πολιτειῶν τοιούτων ἦκετε,
 10 ἐν αἷς οὐ πολλοὶ ὀλίγων ἄρχουσιν, ἀλλὰ πλεόνων
 μᾶλλον ἐλάσσους, οὐκ ἄλλῃ τινὶ κτησάμενοι τὴν δυναστείαν
 ἢ τῷ μαχόμενοι κρατεῖν. βαρβάρους δὲ οὓς νῦν ἀπειρία 3
 δέδιδε μαθεῖν χρή, ἐξ ὧν τε προηγώνισθε τοῖς Μακεδόσιν
 αὐτῶν καὶ ἀφ' ὧν ἐγὼ εἰκάσω τε καὶ ἄλλων ἀκοῇ ἐπίσταμαι,
 15 οὐ δεινούς ἐσομένους. καὶ γὰρ ὅσα μὲν τῷ ὄντι ἀσθινῇ 4
 ὄντα τῶν πολεμίων δόκησιν ἔχει ἰσχύος, διδαχὴ ἀληθοῦς
 προσγενομένη περὶ αὐτῶν ἐθάρσυνε μᾶλλον τοὺς ἀμυνομέ-
 νους· οἷς δὲ βεβαίως τι πρόσσεστω ἀγαθόν, μὴ προειδώς
 τις ἂν αὐτοῖς τολμηρότερον προσφέροιτο. οὗτοι δὲ τὴν 5
 20 μέλλησιν μὲν ἔχουσι τοῖς ἀπείροις φοβερὰν· καὶ γὰρ πλήθει
 ὄψεως δεινοὶ καὶ βοῆς μεγέθει ἀφόρητοι, ἥ τε διὰ κειτῆς
 ἐπανάσεις τῶν ὄπλων ἔχει τινὰ δῆλωσιν ἀπειλῆς. προσ-
 μείζαι δὲ τοῖς ὑπομένουσιν αὐτὰ οὐχ ὁμοῖοι· οὔτε γὰρ
 τάξιν ἔχοντες αἰσχυνθεῖεν ἂν λιπεῖν τινὰ χώραν βιαζόμενοι
 25 ἢ τε φυγὴ καὶ ἡ ἔφοδος αὐτῶν ἴσην ἔχουσα δόξαν τοῦ
 καλοῦ ἀνεξέλεγκτον καὶ τὸ ἀνδρεῖον ἔχει (αὐτοκράτωρ δὲ
 μάχῃ μάλιστ' ἂν καὶ πρόφασιν τοῦ σφῆσθαι τινὶ πρε-
 πόντως πορίσειε), τοῦ τε ἐς χεῖρας ἔλθειν πιστότερον τὸ
 ἐκφοβῆσαι ὑμᾶς ἀκινδύνως ἡγοῦνται· ἐκείνῳ γὰρ ἂν πρὸ
 30 τούτου ἐχρῶντο. σαφῶς τε πᾶν τὸ προϋπάρχον δεινὸν ἀπ' 6
 αὐτῶν ὁρᾶτε ἔργῳ μὲν βραχὺ ὄν, ὄψει δὲ καὶ ἀκοῇ κατα-

10 οὐ secl. Stephanus

14 εἰκάσω M : εἰκάσων cett.

29 ἐκφο-

βῆσαι Torstrik : ἐκφοβήσιν codd.

σπέρχον. ὁ ὑπομείναντες ἐπιφερόμενον καί, ὅταν καιρὸς ᾖ, κόσμῳ καὶ τάξει αὐθις ὑπαγαγόντες, ἔς τε τὸ ἀσφαλὲς θάσσον ἀφίξεσθε καὶ γνώσεσθε τὸ λοιπὸν ὅτι οἱ τοιοῦτοι ὄχλοι τοῖς μὲν τὴν πρώτην ἐφοδὸν δεξαμένοις ἀπῶθεν ἀπειλαῖς τὸ ἀνδρεῖον μελλήσει ἐπικομποῦσιν, οἱ δ' ἂν εἴξωσιν 5 αὐτοῖς, κατὰ πόδας τὸ εὐψυχον ἐν τῷ ἀσφαλεῖ ὀξεῖς ἐνδείκνυνται.'

- 127 Τοιαῦτα ὁ Βρασίδης παρανέσας ὑπήγε τὸ στράτευμα. οἱ δὲ βάρβαροι ἰδόντες πολλῇ βοῇ καὶ θορύβῳ προσέκειντο, νομίσαντες φεύγειν τε αὐτὸν καὶ καταλαβόντες διαφθερεῖν. 10
2 καὶ ὥς αὐτοῖς αἱ τε ἐκδρομαὶ ὅπῃ προσπίπτοιν ἀπῆντων καὶ αὐτὸς ἔχων τοὺς λογάδας ἐπικειμένους ὑφίστατο, τῇ τε πρώτῃ ὁρμῇ παρὰ γνώμην ἀντέστησαν καὶ τὸ λοιπὸν ἐπιφερομένους μὲν δεχόμενοι ἡμύνοντο, ἡσυχάζοντων δὲ αὐτοὶ ὑπεχώρουν, τότε δὴ τῶν μετὰ τοῦ Βρασίδου Ἑλλήνων ἐν τῇ 15 εὐρυχωρίᾳ οἱ πολλοὶ τῶν βαρβάρων ἀπέσχοντο, μέρος δέ τι καταλιπόντες αὐτοῖς ἐπακολουθοῦν προσβάλλειν, οἱ λοιποὶ χωρήσαντες δρόμῳ ἐπὶ τε τοὺς φεύγοντας τῶν Μακεδόνων οἷς ἐντύχοιεν ἔκτεινον καὶ τὴν ἐσβολήν, ἣ ἐστὶ μετὰ δυοῖν λόφοις στενὴ ἐς τὴν Ἀρραβαίου, φθάσαντες προκατέλαβον, 20 εἰδότες οὐκ οὔσαν ἄλλην τῷ Βρασίδᾳ ἀναχώρησιν. καὶ προσιόντος αὐτοῦ ἐς αὐτὸ ἤδη τὸ ἄπορον τῆς ὁδοῦ κυκλοῦνται
128 ὥς ἀποληψόμενοι. ὁ δὲ γνούς προεῖπε τοῖς μεθ' αὐτοῦ τριακοσίοις, ὃν ᾤετο μᾶλλον ἂν ἐλεῖν τῶν λόφων, χωρήσαντας πρὸς αὐτὸν δρόμῳ, ὥς τάχιστα ἕκαστος δύναται, 25 ἄνευ τάξεως, πειρᾶσαι ἀπ' αὐτοῦ ἐκκροῦσαι τοὺς ἤδη ἐπόντας βαρβάρους, πρὶν καὶ τὴν πλέονα κύκλωσιν σφῶν αὐτόσε
2 προσμειζαί. καὶ οἱ μὲν προσπεσόντες ἐκράτησάν τε τῶν ἐπὶ τοῦ λόφου, καὶ ἡ πλείων ἤδη στρατιὰ τῶν Ἑλλήνων ῥᾶον πρὸς αὐτὸν ἐπορεύοντο· οἱ γὰρ βάρβαροι καὶ ἐφοβήθησαν, 30 τῆς τροπῆς αὐτοῖς ἐνταῦθα γενομένης σφῶν ἀπὸ τοῦ μετεώρου,

10 διαφθερεῖν Cobet : διαφθείρειν codd. 23 μετ' αὐτοῦ A B E F G' M
26 ἐπόντας Porpo : ἐπιδόντας codd.

- καὶ ἐς τὸ πλεόν οὐκέτ' ἐπηκολούθουν, νομίζοντες καὶ ἐν με-
 θορίοις εἶναι αὐτοὺς ἤδη καὶ διαπεφευγέναι. Βρασίδης δὲ 3
 ὡς ἀντελάβετο τῶν μετεώρων, κατὰ ἀσφάλειαν μᾶλλον ἰὼν
 αὐθημερὸν ἀφικνεῖται ἐς Ἄρνισαν πρῶτον τῆς Περδίκκου
 5 ἀρχῆς. καὶ αὐτοὶ ὀργιζόμενοι οἱ στρατιῶται τῇ προανα- 4
 χωρήσει τῶν Μακεδόνων, ὅσοις ἐνέτυχον κατὰ τὴν ὁδὸν
 ζεύγεσιν αὐτῶν βοεικοῖς ἢ εἴ τιμι σκεύει ἐκπεπτωκότι, οἷα
 ἐν νυκτερινῇ καὶ φοβερᾷ ἀναχωρήσει εἰκὸς ἦν ξυμβῆναι,
 τὰ μὲν ὑπολύοντες κατέκοπτον, τῶν δὲ οἰκείωσιν ἐποιούντο.
 10 ἀπὸ τούτου τε πρῶτον Περδίκκας Βρασίδαν τε πολέμιον 5
 ἐνόμισε καὶ ἐς τὸ λοιπὸν Πελοποννησίων τῇ μὲν γνώμῃ
 δι' Ἀθηναίους οὐ ξύνηθες μῖσος εἶχε, τῶν δὲ ἀναγκαίων
 ξυμφόρων διασπαστὰς ἐπρασσειν ὅτῳ τρόπῳ τάχιστα τοῖς μὲν
 ξυμβήσεται, τῶν δὲ ἀπαλλάξεται.
- 15 Βρασίδης δὲ ἀναχωρήσας ἐκ Μακεδονίας ἐς Τωρώνην 129
 καταλαμβάνει Ἀθηναίους Μένδην ἤδη ἔχοντας, καὶ αὐτοῦ
 ἡσυχάζων ἐς μὲν τὴν Παλλήνην ἀδύνατος ἤδη ἐνόμιζεν
 εἶναι διαβὰς τιμωρεῖν, τὴν δὲ Τωρώνην ἐν φυλακῇ εἶχεν.
 ὑπὸ γὰρ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῖς ἐν τῇ Λύγκῃ ἐξέπλευσαν 2
 20 ἐπὶ τε τὴν Μένδην καὶ τὴν Σκιώνην οἱ Ἀθηναῖοι, ὥσπερ
 παρεσκευάζοντο, ναυσὶ μὲν πεντήκοντα, ὧν ἦσαν δέκα Χῖαι,
 ὀπλίταις δὲ χιλίοις ἑαυτῶν καὶ τοξόταις ἑξακοσίοις καὶ
 Θραξὶ μισθωτοῖς χιλίοις καὶ ἄλλοις τῶν αὐτόθεν ξυμμάχων
 πελτασταῖς· ἐστρατήγει δὲ Νικίας ὁ Νικηράτου καὶ Νικό-
 25 στρατος ὁ Διευτρέφους. ἄραυτες δὲ ἐκ Ποτειδαίας ταῖς 3
 ναυσὶ καὶ σχόντες κατὰ τὸ Ποσειδώνιον ἐχώρουν ἐς τοὺς
 Μευδαίους. οἱ δὲ αὐτοὶ τε καὶ Σκιωναίων τριακόσιοι
 βεβοηθηκότες Πελοποννησίων τε οἱ ἐπικούροι, ξύμπαντες
 [δὲ] ἐπτακόσιοι ὀπλῖται, καὶ Πολυδαμίδας ὁ ἄρχων αὐτῶν,
 30 ἔτυχον ἐξεστρατοπεδευμένοι ἐξω τῆς πόλεως ἐπὶ λόφον
 καρτεροῦ. καὶ αὐτοῖς Νικίας μὲν Μεθωναίους τε ἔχων 4

12 τῷ δὲ ἀναγκαίῳ ξυμφόρῳ διασπαστὰς Madvig
 cett. 29 δὲ secl. Krüger

18 δὲ c F¹ M : om.

εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ψιλούς καὶ λογάδας τῶν Ἀθηναίων
 ὀπλιτῶν ἐξήκοντα καὶ τοὺς τοξότας ἅπαντας κατὰ ἀτραπόν
 τινα τοῦ λόφου πειρώμενος προσβῆναι καὶ τραυματιζόμενος
 ὑπ' αὐτῶν οὐκ ἐδυνήθη βιάσασθαι. Νικόστρατος δὲ ἄλλη
 ἐφόδῳ ἐκ πλέονος παντὶ τῷ ἄλλῳ στρατοπέδῳ ἐπιὼν τῷ 5
 λόφῳ ὄντι δυσπροσβάτῳ καὶ πάννυ ἐθορυβήθη, καὶ ἐς ὀλίγον
 5 ἀφίκετο πᾶν τὸ στράτευμα τῶν Ἀθηναίων νικηθῆναι. καὶ
 ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ, ὥς οὐκ ἐνέδοσαν οἱ Μενδαῖοι καὶ οἱ
 ξύμμαχοι, οἱ Ἀθηναῖοι ἀναχωρήσαντες ἐστρατοπεδεύσαντο,
 καὶ οἱ Μενδαῖοι νυκτὸς ἐπελθούσης ἐς τὴν πόλιν ἀπήλθον. 10
 130 τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι περιπλεύσαντες ἐς τὸ πρὸς
 Σκίωνης τό τε προάστειον εἶλον καὶ τὴν ἡμέραν ἅπασαν
 ἐδήουν τὴν γῆν οὐδενὸς ἐπεξιόντος (ἦν γάρ τι καὶ στα-
 σιασμοῦ ἐν τῇ πόλει), οἱ δὲ τριακόσιοι τῶν Σκιωναίων τῆς
 2 ἐπιούσης νυκτὸς ἀπεχώρησαν ἐπ' οἶκον. καὶ τῇ ἐπιγιγνομένη 15
 ἡμέρᾳ Νικίας μὲν τῷ ἡμίσει τοῦ στρατοῦ προῖων ἅμα ἐς τὰ
 μεθόρια τῶν Σκιωναίων τὴν γῆν ἐδήουν, Νικόστρατος δὲ τοῖς
 λοιποῖς κατὰ τὰς ἄνω πύλας, ἧ ἐπὶ Ποτειδαίας ἔρχονται,
 3 προσεκάθητο τῇ πόλει. ὁ δὲ Πολυδαμίδας (ἔτυχε γὰρ ταύτῃ
 τοῖς Μενδαίοις καὶ ἐπικούροις ἐντὸς τοῦ τείχους τὰ ὄπλα 20
 κείμενα) διατάσσει τε ὥς ἐς μάχην καὶ παρήνει τοῖς Μεν-
 4 δαίοις ἐπεξιέναι. καὶ τινος αὐτῷ τῶν ἀπὸ τοῦ δήμου
 ἀντειπόντος κατὰ τὸ στασιωτικὸν ὅτι οὐκ ἐπέξεισιν οὐδὲ
 δέοιτο πολεμεῖν, καὶ ὥς ἀντεῖπεν ἐπισπασθέντος τε τῇ χειρὶ
 ὑπ' αὐτοῦ καὶ θορυβηθέντος, ὁ δῆμος εὐθὺς ἀναλαβὼν τὰ 25
 ὄπλα περιοργῆς ἐχώρει ἐπὶ τε Πελοποννησίους καὶ τοὺς
 5 τὰ ἐναντία σφίσι μετ' αὐτῶν πράξαντας. καὶ προσπεσόντες
 τρέπουσιν ἅμα μὲν μάχῃ αἰφνιδίῳ, ἅμα δὲ τοῖς Ἀθηναίοις
 τῶν πυλῶν ἀνοιγομένων φοβηθέντων· φήθησαν γὰρ ἀπὸ
 6 προειρημένου τινὸς αὐτοῖς τὴν ἐπιχείρησιν γενέσθαι. καὶ 30
 οἱ μὲν ἐς τὴν ἀκρόπολιν, ὅσοι μὴ αὐτίκα διεφθάρησαν,
 κατέφυγον, ἥνπερ καὶ τὸ πρότερον αὐτοὶ εἶχον· οἱ δὲ Ἀθη-

ναῖοι (ἤδη γὰρ καὶ ὁ Νικίας ἐπαναστρέψας πρὸς τῇ πόλει
 ἦν) ἐσπεσόντες ἐς τὴν Μένδην πόλιν, ἅτε οὐκ ἀπὸ ξυμ-
 βάσεως ἀνοιχθεῖσαν, ἀπάσῃ τῇ στρατιᾷ ὡς κατὰ κράτος
 ἐλόντες διήρπασαν, καὶ μόλις οἱ στρατηγοὶ κατέσχον ὥστε
 5 μὴ καὶ τοὺς ἀνθρώπους διαφθείρεσθαι. καὶ τοὺς μὲν Μεν- 7
 δαίους μετὰ ταῦτα πολιτεύειν ἐκέλευον ὥσπερ εἰώθεσαν,
 αὐτοὺς κρίναντας ἐν σφίσιν αὐτοῖς εἴ τινας ἡγοῦνται αἰτίους
 εἶναι τῆς ἀποστάσεως· τοὺς δ' ἐν τῇ ἀκροπόλει ἀπετείχισαν
 ἐκατέρωθεν τείχει ἐς θάλασσαν καὶ φυλακὴν ἐπικαθίσταντο.
 10 ἐπειδὴ δὲ τὰ περὶ τὴν Μένδην κατέσχον, ἐπὶ τὴν Σκιώνην
 ἐχώρουν. οἱ δὲ ἀντεπεξελθόντες αὐτοὶ καὶ Πελοποννήσιοι 131
 ἰδρῦθησαν ἐπὶ λόφον καρτεροῦ πρὸ τῆς πόλεως, ὃν εἰ μὴ
 ἔλοιεν οἱ ἐναντίοι, οὐκ ἐγίγνετο σφῶν περιτείχισις. προσ- 2
 βαλόντες δ' αὐτῷ κατὰ κράτος οἱ Ἀθηναῖοι καὶ μάχῃ
 15 ἐκκρούσαντες τοὺς ἐπόντας ἐστρατοπεδεύσαντό τε καὶ ἐς
 τὸν περιτειχισμὸν τροπαῖον στήσαντες παρεσκευάζοντο. καὶ 3
 αὐτῶν οὐ πολὺ ὕστερον ἤδη ἐν ἔργῳ ὄντων οἱ ἐκ τῆς ἀκρο-
 πόλεως ἐν τῇ Μένδῃ πολιορκούμενοι ἐπίκουροι βιασάμενοι
 παρὰ θάλασσαν τὴν φυλακὴν νυκτὸς ἀφικνοῦνται, καὶ δια-
 20 φυγόντες οἱ πλείστοι τὸ ἐπὶ τῇ Σκιώνῃ στρατόπεδον ἐσῆλθον
 ἐς αὐτήν.

Περιτειχιζομένης δὲ τῆς Σκιώνης Περδίκκας τοῖς τῶν 132
 Ἀθηναίων στρατηγοῖς ἐπικηρυκευσάμενος ὁμολογίαν ποι-
 εῖται πρὸς τοὺς Ἀθηναίους διὰ τὴν τοῦ Βρασιδίου ἔχθραν
 25 περὶ τῆς ἐκ τῆς Λύγκου ἀναχωρήσεως, εὐθὺς τότε ἀρξάμενος
 πρᾶσσειν. καὶ (ἐτύγχανε γὰρ τότε Ἰσχαγόρας ὁ Λακεδαι- 2
 μόνιος στρατιὰν μέλλων πεζῇ πορεύσειν ὡς Βρασίδαν) ὁ [δὲ]
 Περδίκκας, ἅμα μὲν κελεύοντος τοῦ Νικίου, ἐπειδὴ ξυνε-
 βεβήκει, ἔνδηλόν τι ποιεῖν τοῖς Ἀθηναίοις βεβαιότητος πέρι,
 30 ἅμα δ' αὐτὸς οὐκέτι βουλόμενος Πελοποννησίους ἐς τὴν
 αὐτοῦ ἀφικνεῖσθαι, παρασκευάσας τοὺς ἐν Θεσσαλίᾳ ξένους,

2 Μένδην secl. Dobree 7 κρίναντας F¹ G: κρίναντες cett.
 9 ἐπικαθίσταντο Porpo: ἐπεκαθίσταντο codd. 15 ἐπόντας Dobree:
 ἐπίοντας codd. 19 διαφεύγντες A B E F M 27 δὲ secl. Dobree

χρώμενος αἰεὶ τοῖς πρώτοις, διεκώλυσε τὸ στράτευμα καὶ τὴν
 3 παρασκευήν, ὥστε μὴδὲ πειρᾶσθαι Θεσσαλῶν. Ἰσχαγόρας
 μέντοι καὶ Ἀμεινίας καὶ Ἀριστεὺς αὐτοὶ τε ὥς Βρασίδαν
 ἀφίκοντο, ἐπιδεῖν πεμψάντων Λακεδαιμονίων τὰ πράγματα,
 καὶ τῶν ἡβώντων αὐτῶν παρανόμως ἄνδρας ἐξήγον ἐκ 5
 Σπάρτης, ὥστε τῶν πόλεων ἄρχοντας καθιστάναι καὶ μὴ τοῖς
 ἐντυχοῦσιν ἐπιτρέπειν. καὶ Κλεαρίδαν μὲν τὸν Κλεωνύμου
 καθίστησιν ἐν Ἀμφιπόλει, Πασιτελίδαν δὲ τὸν Ἠγησάνδρου
 ἐν Τορώνῃ.

133 Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει Θηβαῖοι Θεσπιῶν τεῖχος περιεῖλον 10
 ἐπικαλέσαντες ἀττικισμόν, βουλόμενοι μὲν καὶ αἰεὶ, παρε-
 σχηκὸς δὲ ῥᾶον ἐπειδὴ καὶ ἐν τῇ πρὸς Ἀθηναίους μάχῃ ὅτι
 2 ἦν αὐτῶν ἄνθος ἀπωλώλει. καὶ ὁ νεὸς τῆς Ἡρας τοῦ
 αὐτοῦ θέρους ἐν Ἀργεὶ κατεκαύθη, Χρυσίδος τῆς ἱερείας
 λύχρον τινὰ θείσης ἡμμένον πρὸς τὰ στέμματα καὶ ἐπι- 15
 καταδαρθούσης, ὥστε ἔλαθεν ἀφθέντα πάντα καὶ κατα-
 3 φλεχθέντα. καὶ ἡ Χρυσὶς μὲν εὐθύς τῆς νυκτὸς δείσασα
 τοὺς Ἀργεῖους ἐς Φλειοῦντα φεύγει· οἱ δὲ ἄλλην ἰέρεIAN
 ἐκ τοῦ νόμου τοῦ προκειμένου κατεστήσαντο Φαινίδα ὄνομα.
 ἔτη δὲ ἡ Χρυσὶς τοῦ πολέμου τοῦδε ἐπέλαβεν ὀκτῶ καὶ 20
 4 ἑνατον ἐκ μέσου, ὅτε ἐπεφεύγει. καὶ ἡ Σκιώνη τοῦ θέρους
 ἤδη τελευτῶντος περιετείχιστό τε παντελῶς, καὶ οἱ Ἀθη-
 ναῖοι ἐπ' αὐτῇ φυλακὴν καταλιπόντες ἀνεχώρησαν τῷ ἄλλῳ
 στρατῷ.

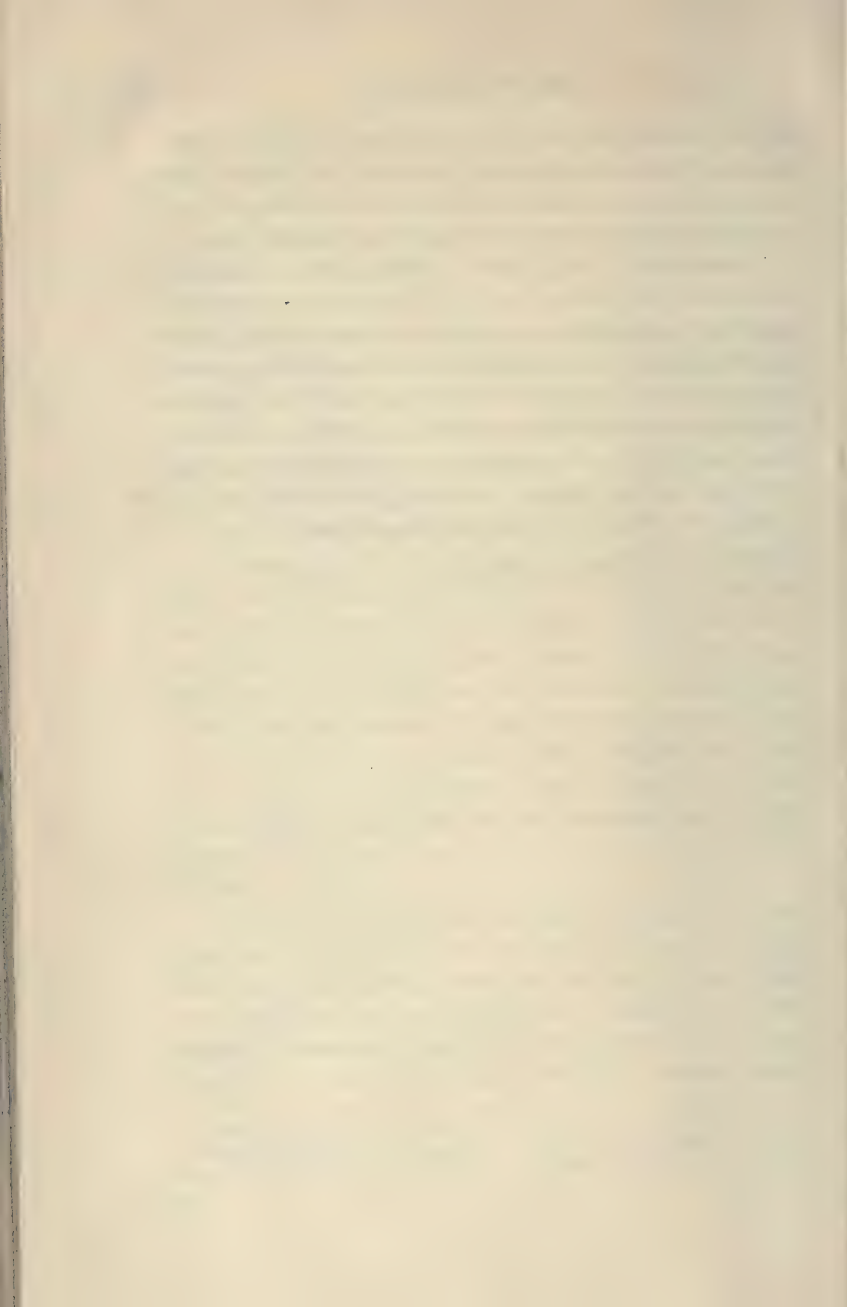
134 Ἐν δὲ τῷ ἐπιόντι χειμῶνι τὰ μὲν Ἀθηναίων καὶ Λακε- 25
 δαιμονίων ἡσύχαζε διὰ τὴν ἐκεχειρίαν, Μαντινῆς δὲ καὶ
 Τεγεᾶται καὶ οἱ ξύμμαχοι ἑκατέρων ξυνέβαλον ἐν Λαοδοκείῳ
 τῆς Ὀρεσθίδος, καὶ νίκη ἀμφιδήριτος ἐγένετο· κέρας γὰρ
 ἑκάτεροι τρέψαντες τὸ καθ' αὐτοὺς τροπαῖά τε ἀμφοτέροι
 2 ἔστησαν καὶ σκῦλα ἐς Δελφοὺς ἀπέπεμψαν. διαφθαρέντων 30

5 αὐτῷ Stahl 8 Πασιτελίδαν Dobree: Ἐπιτελίδαν codd.
 11 παρεσχηκὸς Krüger: παρεστηκὸς codd. 13 ἀπωλώλει] διε-
 φθάρη M 20 ἡ B: om. cett. 27 Λαοδοκείῳ Bursian: Λαοδικίῳ
 codd.

μέντοι πολλῶν ἐκατέροις καὶ ἀγχωμάτων τῆς μάχης γενομένης καὶ ἀφελομένης νυκτὸς τὸ ἔργον οἱ Τεγεᾶται μὲν ἐπηυλίσαντό τε καὶ εὐθὺς ἔστησαν τροπαῖον, Μαντιωῆς δὲ ἀπεχώρησάν τε ἐς Βουκολιῶνα καὶ ὕστερον ἀντέστησαν.

- 5 Ἀπεπείρασε δὲ τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος καὶ ὁ Βρασίδης 135
τελευτῶντος καὶ πρὸς ἕα ἥδη Ποτειδαίας. προσελθὼν
γὰρ νυκτὸς καὶ κλίμακα προσθεῖς μέχρι μὲν τούτου ἔλαθεν·
τοῦ γὰρ κώδωνος παρενεχθέντος οὕτως ἐς τὸ διάκενον, πρὶν
ἐπανελθεῖν τὸν παραδιδόντα αὐτόν, ἢ πρόσθεσις ἐγένετο·
10 ἔπειτα μέντοι εὐθὺς αἰσθομένων, πρὶν προσβῆναι, ἀπήγαγε
πάλιν κατὰ τάχος τὴν στρατιὰν καὶ οὐκ ἀνέμεινεν ἡμέραν
γενέσθαι. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ ἕνατον ἔτος τῷ 2
πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε δὲ Θουκυδίδης ξυνέγραψεν.

In fine libri quarti τῶν ἐς ιγ τέλος τῆς ζ C

OXFORD CLASSICAL TEXTS

GREEK

All prices are net

	Cloth	India Paper
AESCHYLUS. A. Sidgwick. Second edition	4s 6d	6s
ANTONINUS. J. H. Leopold	4s	
APOLLONIUS RHODIUS. R. C. Seaton	4s	
ARISTOPHANES. F. W. Hall, W. M. Geldart		10s 6d
I. <i>Ach., Eq., Nubes, Vesp., Pax, Aves.</i> Second edition	4s 6d	
II. <i>Lys., Thesm., Ran., Eccl., Plutus, Fragmenta.</i> Sec. ed.	4s 6d	
ARISTOTLE. I. Bywater, F. G. Kenyon		
<i>De Arte Poetica.</i> Second edition	3s	
<i>Ethica.</i> (On quarto writing paper, 10s. 6d.)	5s	
<i>Atheniensium Respublica</i>	3s 6d	
BUCOLICI GRAECI. U. v. Wilamowitz-Moellendorff	4s	6s
DEMOSTHENES		
I. <i>Orationes</i> I-XIX. S. H. Butcher	5s 6d	
II. i. <i>Orationes</i> XX-XXVI. S. H. Butcher	4s 6d	
II. ii. <i>Orationes</i> XXVII-XL. W. Rennie	4s 6d	
III. <i>Or.</i> XLI-LXI; <i>Proœmia; Epistulæ.</i> W. Rennie	6s	15s
EURIPIDES. G. G. A. Murray		15s
I. <i>Cyc., Alc., Med., Heracl., Hip., Andr., Hec.</i>	4s 6d	
II. <i>Suppl., Herc., Ion, Tro., El., I. T.</i> Third ed.	4s 6d	
III. <i>Hel., Phœn., Or., Bacch., Iph. Aul., Rhesus</i>	4s 6d	6s
HELLENICA OXYRHYNCHIA <i>cum Theopompi et Cratippi fragmentis.</i> B. P. Grenfell, A. S. Hunt	5s 6d	
HERODOTUS. K. Hude. Second edition		
I (Books I-IV)	5s 6d	
II (Books V-IX)	5s 6d	15s
HOMER		15s
I-II. <i>Iliad.</i> D. B. Monro, T. W. Allen		
Books I-XII. Second edition	4s	
Books XIII-XXIV. Third edition	4s	8s 6d
III-IV. <i>Odyssey.</i> T. W. Allen		
Books I-XII. Second edition	4s	
Books XIII-XXIV. Second edition	4s	8s 6d
V. <i>Hymns, &c.</i> T. W. Allen	5s 6d	
HYPERIDES. F. G. Kenyon	4s 6d	
LONGINUS. A. O. Prickard	3s 6d	

GREEK (cont.)

All prices are net
Cloth India Paper
4s 6d

LYSIAS. K. Hude

PLATO. J. Burnet

I-III

20s

IV-V

20s

I. *Euth., Apol., Crit., Ph.; Crat. Tht., Soph., Polit.* Ed. 2 7s 6d

II. *Par., Phil., Symp., Phdr.; Alc. I, II, Hipp., Am.* Ed. 2 7s 6d

III. *Thg., Chrm., Laches, Lysis; Euthd., Prot., Gorg.,*
Meno; Hp. Ma. et Min., Io, Mn. } 7s 6d

IV. *Clitopho, Respublica, Timaeus, Critias* 8s 6d

Republic separately (4to with margin, 12s 6d) 7s 6d 8s 6d

V. *Minos, Leges; Ep., Epp., Def., Spuria* 9s 6d

SOPHOCLES, *Fabulae.* A. C. Pearson

6s 6d 8s

THEOPHRASTUS, *Characteres.* H. Diels

4s 6d

THUCYDIDES. H. Stuart Jones

Books I-IV

4s 6d

Books V-VIII. Second edition

4s 6d } 10s 6d

XENOPHON. E. C. Marchant

I-V

21s

I. *Historia Graeca*, Ed. 2, and III. *Anabasis* each 4s

II. *Libri Socratici* and IV. *Institutio Cyri* each 4s 6d

V. *Opuscula* 7s 6d

LATIN

ASCONIUS. A. C. Clark

4s 6d

CAESAR, *COMMENTARII.* R. L. A. Du Pontet

10s

I. *Bellum Gallicum*

3s 6d

II. *Bellum Civile*

4s

CATULLUS. R. Ellis

3s 6d

With *Tibullus* and *Propertius*

10s 6d

CICERO, *EPISTULAE.* L. C. Purser

21s

I. *ad Fam.*

7s 6d

II. *ad Att., Pars i (1-8), Pars ii (9-16)*

each 5s 6d

III. *ad Q. F., ad M. Brut., Fragm.*

4s

ORATIONES. A. C. Clark and W. Peterson

Rosc. Am., I. Pomp., Clu., Cat., Mur., Cael. Clark 4s

Pro Milone, Caesarianae, Philippicae. Clark. Ed. 2 4s

Verrinae. Peterson. Second edition 5s

Quinct., Rosc. Com., Caec., Leg. Agr., Rab. Perduell., } 4s

Flacc., Pis., Rab. Post. Clark

Post Reditum, De Domo, Har. Resp., Sest., Vat., Prov. } 4s

Cons., Balb. Peterson

Tull., Font., Sull., Arch., Planc. Scaur. Clark 3s 6d

18s 6d

LATIN (cont.)

All prices are net
Cloth India Paper

CICERO (cont.)

RHETORICA. A. S. Wilkins

I. *De Oratore*

4s

II. *Brutus, &c.*

4s 6d

HORACE. E. C. Wickham. Ed. 2. H. W. Garrod

4s

6s

ISIDORI ETYMOLOGIAE. W. M. Lindsay. Two vols.

10s

each 25s

LIVY. R. S. Conway and C. F. Walters

Books I-V

7s 6d

Books VI-X

7s 6d

10s 6d

Books XXI-XXV

6s

7s 6d

LUCRETIUS. C. Bailey

5s

7s 6d

MARTIAL. W. M. Lindsay

7s 6d

NEPOS. E. O. Winstedt

3s

OVID, *Tristia, Epistulae ex Ponto, &c.* S. G. Owen

4s

PERSIUS and JUVENAL. S. G. Owen. Second ed.

4s

6s

PHAEDRUS, *Fabulae.* J. P. Postgate

6s

PLAUTUS. W. M. Lindsay

I. *Amphitruo-Mercator*

7s 6d

II. *Miles Gloriosus-Fragmenta*

7s 6d

16s

PROPERTIUS. J. S. Phillimore. Ed. 2. (I.P., see Catullus)

4s

STATIUS

Silvae. J. S. Phillimore. Second edition

4s 6d

Thebais and Achilleis. H. W. Garrod

7s 6d

TACITUS

Annales. C. D. Fisher

7s 6d

Historiae. C. D. Fisher

5s

Opera Minora. H. Furneaux

3s

16s

TERENCE. W. M. Lindsay and R. Kauer. Second ed.

5s

7s 6d

TIBULLUS. J. P. Postgate. Ed. 2 (I.P., see Catullus)

3s

VELLEIUS PATERCULUS. R. Ellis

5s

VIRGIL. Sir Arthur Hirtzel

4s 6d

6s

APPENDIX VERGILIANA. R. Ellis

5s

The Oxford Greek Testament, 5s net (I. P. 7s 6d net); Dr. Souter's Pocket
Lexicon to the above, 3s 6d net (I. P. 5s 6d net); The New Testament in
Latin, 3s net (I. P. 4s 6d net).

All prices are subject to alteration without notice

OXFORD UNIVERSITY PRESS

Amen House

Warwick Square

London, E.C. 4

Loretto College Library

PA
4452
.A2
1902
v.1
IMS

Thucydides.
Thucydidis Historiae

PONTIFICAL INSTITUTE
OF MEDIAEVAL STUDIES
59 QUEEN'S PARK
TORONTO 5, CANADA

